

Vô sản tất cả các nước, đoàn kết lại!

V.I.LÊ-NIN

TOÀN TẬP

32

V.I.LÊ-NIN

TOÀN TẬP

TẬP

32

(Tháng Năm - tháng Bảy 1917)

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

HÀ NỘI - 2005

Những tác phẩm của V.I.Lê-nin trong tập này in theo bản dịch
của Nhà xuất bản Sự thật, Hà Nội

© Nhà xuất bản Tiến bộ, 1981

Л 10102 - 542 479 - 810101020000
014 (01) - 81

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Khẳng định chủ nghĩa Mác - Lê-nin và tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam hành động là vấn đề có tính nguyên tắc đối với cách mạng Việt Nam; là bước phát triển về nhận thức và tư duy lý luận của Đảng ta trong công cuộc đổi mới, quyết tâm xây dựng đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa.

Những thành tựu mọi mặt do công cuộc đổi mới đất nước mang lại trong những năm qua thật đáng trân trọng và khích lệ, đồng thời đòi hỏi toàn Đảng, toàn dân phải tiếp tục nghiên cứu, phát triển lý luận cách mạng khoa học của chủ nghĩa Mác - Lê-nin để giải quyết những vấn đề thực tiễn đang đặt ra trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước trong giai đoạn hiện nay.

Với tinh thần đó, việc tìm hiểu, nghiên cứu có hệ thống và vận dụng sáng tạo những tư tưởng, những tinh hoa của chủ nghĩa Mác - Lê-nin là vô cùng quan trọng và cấp thiết đối với chúng ta hiện nay.

Đáp ứng nhu cầu học tập, nghiên cứu lý luận của đông đảo bạn đọc, đặc biệt là của các nhà hoạch định chính sách, các nhà khoa học, các nhà nghiên cứu, giảng viên và sinh viên các trường đại học, nhân dịp kỷ niệm 135 năm ngày sinh của Vla-di-mia I-lich Lê-nin (22-4-1870 — 22-4-2005), Nhà xuất bản Chính trị quốc gia xuất bản Bộ sách quý **V.I. Lê-nin - Toàn tập** gồm 55 tập và 2 tập Tra cứu.

Bộ sách *V. I. Lê-nin - Toàn tập* ra mắt bạn đọc lần này được xuất bản theo đúng nguyên bản của Bộ *V. I. Lê-nin - Toàn tập*, tiếng Việt, do Nhà xuất bản Sự thật, Hà Nội, hợp tác với

Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, xuất bản vào những năm 70-80 thế kỷ XX.

*
* *

Tập 32 của Bộ sách *V. I. Lê-nin - Toàn tập* bao gồm các tác phẩm của V. I. Lê-nin từ tháng Năm đến tháng Bảy năm 1917.

Những tác phẩm trong tập này nêu rõ vai trò to lớn của V. I. Lê-nin trong việc xác định đường lối sách lược trong việc tranh thủ quần chúng đứng về phía những người bôn-sê-vích; vạch trần tính chất đế quốc chủ nghĩa của chiến tranh, bản chất phản nhân dân của Chính phủ lâm thời; chuẩn bị cho giai cấp công nhân và nông dân tiến lên giai đoạn cách mạng xã hội chủ nghĩa ở nước Nga.

Nội dung những tác phẩm chính trong tập này được phân tích khá toàn diện trong phần *Lời tựa* in ở đầu sách, do Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin (Liên Xô) viết cho lần xuất bản bằng tiếng Việt.

Phần Phụ lục và các Bản chỉ dẫn (với những số trang tương ứng của phần nội dung trong tập) ở cuối sách được trình bày hết sức khoa học và chuẩn xác, đây là phần tra cứu rất bổ ích, góp phần làm sáng tỏ nhiều vấn đề trong nội dung tác phẩm, giúp bạn đọc hiểu sâu sắc hơn tư tưởng của V. I. Lê-nin.

Chú thích cuối trang bằng dấu (*) là của V. I. Lê-nin; Chú thích bằng chữ số Ả-rập ⁽¹⁾ là của Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban Chấp hành Trung ương Đảng cộng sản Liên Xô (trước đây).

Hy vọng Bộ sách sẽ là tài liệu nghiên cứu và tham khảo bổ ích cho bạn đọc

Tháng 6 năm 2005

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

LỜI TỰA

Tập ba mươi hai trong bộ V. I. Lê-nin Toàn tập gồm những tác phẩm viết từ tháng Năm đến tháng Bảy 1917, nghĩa là từ Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga đến những sự biến tháng Bảy. Được vũ trang bằng những nghị quyết của Hội nghị tháng Tư, - đây là những nghị quyết mà Lê-nin viết dự thảo, - đảng bôn-sê-vích đi theo hướng chuẩn bị cho giai cấp công nhân và nông dân nghèo tiến lên đấu tranh cho giai đoạn thứ hai, giai đoạn cách mạng xã hội chủ nghĩa ở nước Nga, cho việc xây dựng một đội quân chính trị của cách mạng.

Đặc điểm của tình hình chính trị ở trong nước lúc đó là quần chúng ngày càng được cách mạng hóa. Chính phủ lâm thời tư sản không thể và không muốn giải quyết một vấn đề nào trong số những vấn đề mà cách mạng đề ra, nó không thể mạng lại hòa bình, bánh mì cũng như ruộng đất cho nhân dân, không thể khắc phục nỗi sự phá sản về kinh tế đang ngày càng trầm trọng thêm. Nét tiêu biểu của thời kỳ này là cuộc đấu tranh căng thẳng để tranh thủ quần chúng giữa một bên là những người bôn-sê-vích và một bên là các đảng tư sản và tiểu tư sản. Vấn đề chính quyền là nội dung cơ bản của cuộc đấu tranh này. Lúc bấy giờ khẩu hiệu "Toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết!", một khẩu hiệu lê-nin-nít của đảng bôn-sê-vích, có

nghĩa là nhằm hướng làm cho cách mạng dân chủ - tư sản dần dần chuyển biến một cách hòa bình thành cách mạng xã hội chủ nghĩa và thiết lập chuyên chính vô sản. V. I. Lê-nin chỉ ra rằng: "Hiện nay, nước Nga là nước đang đi sát tới giai đoạn đầu của cuộc cách mạng ấy hơn các nước khác. Chỉ có ở Nga là việc chuyển chính quyền về tay những cơ quan hiện đã có sẵn rồi, tức là các Xô-viết, có thể ngay trong một lúc tiến hành được một cách hòa bình, không có khởi nghĩa, vì bọn tư bản không thể chống lại nổi các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân" (tập này, tr.384).

Nhiệm vụ của đảng bôn-sê-vích là hợp nhất toàn bộ phong trào dân chủ vì hòa bình, cuộc đấu tranh của nông dân đòi ruộng đất, phong trào giải phóng dân tộc của các dân tộc bị áp bức đòi độc lập dân tộc, thành một dòng thác cách mạng hùng hậu trong cuộc đấu tranh cho cách mạng xã hội chủ nghĩa. Xuất phát từ nhiệm vụ đó, các tổ chức đảng đã triển khai công tác chính trị và tổ chức trong các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, trong các Xô-viết đại biểu nông dân và các ủy ban binh sĩ, trong các ủy ban nhà máy - công xưởng và các công đoàn, v. v.. Trong tiến trình đấu tranh giai cấp, đảng bôn-sê-vích ra sức phấn đấu làm cho toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết để - bằng cách vạch ra cho quần chúng thấy rõ tính chất phản nhân dân của chính sách của bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng - giành lấy đa số trong các Xô-viết và làm thay đổi chính sách của các Xô-viết.

Vào cuối tháng Tư - đầu tháng Năm, đảng bôn-sê-vích có 80 nghìn đảng viên tập hợp trong 78 tổ chức. So với tổng số dân cư của nước Nga thì đây là một đội quân không lớn, nhưng là một đội quân đã được tôi luyện trong cuộc đấu tranh giai cấp, một đội quân bao gồm những chiến sĩ tích cực chiến đấu cho chủ nghĩa cộng sản. Trong tiến trình

đấu tranh cách mạng, đảng luôn luôn bổ sung vào đội ngũ của mình hàng nghìn những người tích cực nhất, giác ngộ nhất, trung thành nhất đại biểu cho công nhân, nông dân nghèo, binh sĩ và thủy thủ. Tháng Bảy (trước Đại hội VI) số lượng đảng viên đã tăng lên đến 240 nghìn người, tập hợp trong 162 tổ chức.

Những tác phẩm in trong tập ba mươi hai này vạch rõ vai trò to lớn của Lê-nin trong việc xác định đường lối sách lược của đảng, trong việc tranh thủ quần chúng đứng về phía những người bôn-sê-vích. Người là trung tâm lãnh đạo những hoạt động muôn màu muôn vẻ của đảng và của Ban chấp hành trung ương đảng. Lê-nin liên hệ mật thiết với các tổ chức đảng ở địa phương, hướng dẫn các đại biểu của các tổ chức đó một cách chu đáo, trò chuyện với công nhân, binh sĩ, nông dân. Trong các bài báo mà hầu như ngày nào Lê-nin cũng viết trên tờ "Sự thật", trong các bản báo cáo và những lời phát biểu của Người, quần chúng lao động đã tìm được những lời giải đáp cho tất cả những câu hỏi đang day dứt họ; những tác phẩm của Lê-nin đã vạch ra ý nghĩa của các sự biến chính trị và mọi mưu mô của kẻ thù giai cấp, chỉ cho công nhân và nông dân con đường chiến thắng chủ nghĩa tư bản. Những tác phẩm trong tập này quán triệt một tư tưởng cơ bản là cách mạng xã hội chủ nghĩa có thể và nhất định sẽ giành được thắng lợi ở nước Nga.

Phần lớn các tác phẩm trong tập này là nhằm vạch trần tính chất đế quốc chủ nghĩa của chiến tranh, bản chất phản nhân dân của Chính phủ lâm thời và của các đảng tư sản, những kẻ ra sức kéo dài chiến tranh, cũng như của các đảng tiểu tư sản - bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích là những kẻ tiếp tay cho Chính phủ lâm thời và các đảng tư sản trong việc lừa dối quần chúng nhân dân. Trong các tác phẩm như "Những bí mật của chính sách đối ngoại", "Một trong những hiệp ước bí mật",

bài "Chiến tranh và cách mạng", "Diễn văn về chiến tranh" tại Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, v. v., Lê-nin chỉ ra rằng tính chất đế quốc chủ nghĩa của cuộc chiến tranh mà Chính phủ lâm thời tiếp tục tiến hành, không hề thay đổi. Trong bài "Sự khủng hoảng về chính quyền", Lê-nin viết: "Chính phủ lâm thời là một chính phủ của bọn tư bản. Nó không thể từ bỏ được những tham vọng xâm lược (các cuộc thôn tính), nó không thể chấm dứt được cuộc chiến tranh ăn cướp ấy bằng một nền hòa bình dân chủ, nó không thể không bảo vệ quyền lợi của giai cấp của nó (tức là giai cấp các nhà tư bản), nó không thể không bảo vệ những đất đai của bọn địa chủ" (tr. 2).

Lê-nin vạch ra rằng Chính phủ lâm thời tư sản bị bọn đế quốc Nga, Anh, Pháp chi phối và nó sẵn sàng vì sự làm giàu của bọn đó mà sát hại hàng triệu binh sĩ Nga. Bằng những ví dụ và thực tế cụ thể, Lê-nin vạch trần chính sách xâm lược, thôn tính của hai khối đế quốc chủ nghĩa đối địch nhau: khối Áo - Đức và khối Anh - Pháp - Mỹ. Ngay thời ấy, Lê-nin đã vạch trần ý đồ muốn thống trị thế giới của chủ nghĩa đế quốc Mỹ. Phát biểu trước hàng ngàn thính giả về vấn đề "Chiến tranh và cách mạng", Lê-nin nói rằng trong thế giới tư bản chủ nghĩa, "sức mạnh là do số lượng các ngân hàng nhiều hay ít định đoạt; sức mạnh đó, - như một cơ quan của những nhà tỷ phú Mỹ đã nói thẳng thừng và trâng tráo theo kiểu Mỹ, - được định nghĩa như thế này: "Ở châu Âu, người ta đánh nhau để thống trị thế giới. Muốn thống trị thế giới, phải có hai điều: đô-la và ngân hàng. Đô-la thì chúng ta đã có, còn ngân hàng thì chúng ta sẽ thành lập và như thế là chúng ta sẽ thống trị thế giới!" (tr. 107). Và hiện nay chủ nghĩa đế quốc Mỹ vẫn tiếp tục công khai và trắng trợn ra sức thực hiện mục đích ấy. Song, mặc dù Hợp chúng quốc Mỹ có là một thế lực kinh tế, tài chính và quân sự chủ yếu trong các cường quốc tư bản chủ nghĩa đi nữa, "cuộc sống thực

tế cũng sẽ chỉ ra rằng tham vọng của chủ nghĩa đế quốc Mỹ muốn thống trị thế giới là hoàn toàn vô căn cứ" ("Cương lĩnh của Đảng cộng sản Liên-xô", tiếng Nga, 1961, tr.31).

Lê-nin vạch ra rằng lối thoát duy nhất ra khỏi cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa là cuộc đấu tranh cách mạng của giai cấp công nhân và nông dân nghèo để giành lấy chính quyền thông qua các Xô-viết. Lập độ chính quyền vô sản và nêu một tấm gương thực tiễn cho công nhân các nước khác - đó chính là thực chất của cuộc đấu tranh của công nhân Nga vì hòa bình. Đấu tranh để thoát khỏi chiến tranh bằng con đường cách mạng, kêu gọi giai cấp công nhân quốc tế ủng hộ sáng kiến cách mạng của công nhân Nga, đó là sợi chỉ đỏ xuyên suốt tất cả các tác phẩm in trong tập này. Công nhân và nhân dân lao động các nước khác, Lê-nin viết, nhất định sẽ noi theo tấm gương của công nhân Nga. Người rất coi trọng công tác cổ động trong binh sĩ, công tác tổ chức việc bắt tay thân thiện ngoài mặt trận để đẩy nhanh việc nâng cao tinh thần cách mạng trong tất cả các nước.

Đóng một vai trò cổ động hết sức quan trọng trong việc động viên quần chúng là những bài của Lê-nin viết để giải thích chính sách của đảng bôn-sê-vích trong vấn đề ruộng đất như: "Thư ngỏ gửi các đại biểu Đại hội các đại biểu nông dân toàn Nga", "Về việc "tự tiện chiếm đoạt" ruộng đất", dự thảo nghị quyết và bài phát biểu về vấn đề ruộng đất tại Đại hội I các đại biểu nông dân toàn Nga, v. v..

Chính phủ lâm thời không muốn giải quyết vấn đề ruộng đất và, để lừa phỉnh quần chúng nông dân, nó hoãn vấn đề ruộng đất cho đến khi triệu tập Quốc hội lập hiến. Mùa xuân và mùa hè năm 1917, phong trào nông dân ở trong nước phát triển nhanh chóng. Bất chấp những sự đe dọa của Chính phủ lâm thời - những đe dọa ấy đã chuyển sang giai đoạn trực tiếp đàn áp "những vụ lộn xộn về ruộng

đất" - nông dân đã chiếm và cày cấy những ruộng đất bỏ hoang của bọn địa chủ, từ chối không đóng địa tô cao, v. v.. Tháng Năm, theo số liệu chính thức, có 259 và tháng Sáu có 577 cuộc nổi dậy của nông dân. Đến tháng Bảy, phong trào nông dân lan ra 43 tỉnh.

Cương lĩnh ruộng đất của đảng bôn-sê-vích do Lê-nin soạn thảo rất lâu trước khi cuộc Cách mạng tháng Hai nổ ra, đòi hỏi trước hết phải quốc hữu hóa ruộng đất, coi đó là một biện pháp tạo điều kiện thuận lợi cho cách mạng dân chủ - tư sản chuyển biến thành cách mạng xã hội chủ nghĩa. Trong các tác phẩm bàn về vấn đề ruộng đất, Lê-nin giải thích rõ sự cần thiết phải quốc hữu hóa ruộng đất. Tại Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân, Lê-nin nói rằng chỉ khi đã thủ tiêu được chế độ tư hữu về ruộng đất chúng ta mới "tiến được một bước tới một tương lai tốt đẹp hơn, tương lai xã hội chủ nghĩa" (tập này, tr. 230). Sách lược của những người bôn-sê-vích đối với phong trào nông dân được xây dựng trên cơ sở tính đến các nhu cầu thực tế trực tiếp của đa số quần chúng nông dân - nông dân nghèo và những người vô sản ở nông thôn. Lê-nin đưa ra yêu cầu đòi phải để cho nông dân ngay lập tức chiếm một cách có tổ chức các đất đai của bọn địa chủ, của giáo hội và các đất đai khác chứ không chờ đến lúc triệu tập Quốc hội lập hiến, nhằm tiến hành gieo cấy trên những ruộng đất ấy ngay trong mùa xuân năm 1917. Những người bôn-sê-vích khuyên nông dân giành lấy ruộng đất một cách có tổ chức, thông qua các Xô-viết đại biểu nông dân, đừng làm hỏng tài sản và phải chăm lo nâng cao sản lượng nông nghiệp.

Lê-nin xem việc thiết lập sự liên minh bền vững của công nhân và nông dân nghèo trong cuộc đấu tranh vì chủ nghĩa xã hội là một đảm bảo chắc chắn nhất để giải quyết đúng đắn vấn đề ruộng đất, phát triển có hiệu quả cuộc cách mạng ở nông thôn. Lê-nin chỉ ra rằng "không có sự đoàn kết đó thì không thể nào đánh bại bọn tư bản được.

Và nếu chúng không bị đánh bại, thì việc đưa lại ruộng đất cho nông dân cũng sẽ không chấm dứt được cảnh nghèo khổ" (tr. 54). Trong bài "Về sự cần thiết phải thành lập một công đoàn của công nhân nông nghiệp ở Nga", Lê-nin lưu ý đảng bôn-sê-vích về sự cần thiết phải thành lập một công đoàn có tính chất quần chúng của những người vô sản nông thôn, phải chăm lo nhiều đến công tác giáo dục chính trị cho họ, giải thích cho họ thấy rõ lợi ích của họ không thể điều hòa được với lợi ích của giai cấp tư sản ở nông thôn và chỉ ra cho họ con đường duy nhất — con đường đấu tranh cách mạng xã hội chủ nghĩa. Khi làm cho nông dân lao động và trước hết là những người vô sản và nửa vô sản ở nông thôn thấy rõ rằng ngay cả việc phân chia ruộng đất của địa chủ trong điều kiện tư bản chủ nghĩa cũng vẫn chưa cứu được họ thoát khỏi cảnh bần cùng và bóc lột, Lê-nin viết rằng không thể tiến hành sản xuất mà không có công cụ, hạt giống, dự trữ lương thực, tiền bạc; đặt hy vọng vào những lời hứa rằng người ta sẽ giúp đỡ nông dân cũng là một điều ngu ngốc không thể tha thứ được. Thế thì đâu là lối thoát? Lê-nin chỉ rõ rằng lối thoát là ở cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa tư bản, ở sự đoàn kết, ở sự canh tác chung ruộng đất, ở sự tập thể quản lý kinh tế. "Nếu chúng ta cứ tự giam mình như xưa trong những doanh nghiệp nhỏ bé, thì dù chúng ta có những công dân tự do trên ruộng đất tự do đi nữa, chúng ta vẫn không tránh khỏi nguy cơ bị tiêu diệt..." (tr. 234). Lấy học thuyết Mác - Lê-nin làm kim chỉ nam, Đảng cộng sản Liên-xô đã căn bản cải tạo xong nền nông nghiệp, thu hút hàng triệu nông dân vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, trong tiến trình đó, đã làm thay đổi không chỉ thành phần kinh tế của nền kinh tế nông dân mà cả tâm lý tư hữu của người nông dân nữa. Nền nông nghiệp Liên-xô cùng với nền công nghiệp hợp thành một nền kinh tế xã hội chủ nghĩa hùng mạnh, không có khủng hoảng và suy thoái.

Song song với phong trào nông dân, một điều nữa có ý nghĩa quan trọng đối với sự phát triển của cách mạng xã hội chủ nghĩa là phong trào giải phóng dân tộc đang phát triển mạnh ở Phần-lan, ở U-cra-i-na, ở Lát-vi-a, ở Lit-va, ở Bê-lô-ru-xi-a, ở E-xtô-ni-a và ở các vùng dân tộc khác, những nơi mà nhân dân đã gắn niềm hy vọng được giải phóng khỏi ách áp bức dân tộc với thắng lợi của Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai. Nhưng trong vấn đề dân tộc, Chính phủ lâm thời vẫn tiếp tục tiến hành chính sách thực dân cũ của chế độ Nga hoàng. Các bài báo của Lê-nin như: "Nước Phần-lan và nước Nga", "Chính sách đối ngoại của cách mạng Nga", "U-cra-i-na và sự thất bại của những đảng chấp chính ở Nga" và các tác phẩm khác in trong tập này có tác dụng to lớn trong việc tranh thủ quần chúng nhân dân ở các vùng dân tộc ủng hộ cách mạng, trong việc giáo dục tinh thần quốc tế cho quần chúng lao động tất cả các dân tộc. Trong các tác phẩm này, Lê-nin đã giải thích cương lĩnh dân tộc của những người bôn-sê-vích và đồng thời của khối liên minh xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích.

Trung thành với chủ nghĩa quốc tế vô sản, đảng bôn-sê-vích thừa nhận và bảo vệ quyền tự do tách ra khỏi nước Nga của các dân tộc bị bọn Nga hoàng áp bức; đồng thời đảng đấu tranh cho tất cả các dân tộc tự do được tự do liên minh với nhân dân Nga. Lê-nin chỉ rõ rằng với chính sách nước lớn của mình, chế độ Nga hoàng đã không từ một thủ đoạn nào để chia rẽ các dân tộc ở Nga, thậm chí chia rẽ cả những dân tộc rất gần gũi nhau về "tiếng nói, lãnh thổ, tính cách và lịch sử" như dân tộc Nga và dân tộc U-cra-i-na (tr. 431). Muốn cho sự liên minh giữa các dân tộc ở Nga được bền vững, Lê-nin viết, thì liên minh đó phải là một liên minh tự nguyện, người công nhân Nga nhất thiết không được giây phút nào tin bất kỳ một điều

gì ở giai cấp tư sản nước mình cũng như giai cấp tư sản nước ngoài, đồng thời ủng hộ quyền phân lập, không được áp đặt quan hệ hữu nghị cho các dân tộc, mà phải tranh thủ mối quan hệ hữu nghị đó bằng cách coi họ là những người bình đẳng, những bạn đồng minh và những anh em trong cuộc đấu tranh vì chủ nghĩa xã hội. Bằng cách vạch trần chính sách của các đảng tư sản - dân tộc chủ nghĩa đang mưu toan lợi dụng khẩu hiệu dân tộc tự quyết để phục vụ những lợi ích giai cấp vụ lợi của họ, những người bôn-sê-vích đã giành được cảm tình và sự ủng hộ trực tiếp của quần chúng lao động ở các vùng dân tộc. Sau khi giành được chính quyền ở trong nước, Đảng cộng sản Liên-xô đã giải quyết một vấn đề hết sức phức tạp: vấn đề mối quan hệ qua lại giữa các dân tộc. Liên bang xô-viết đã trở thành một gia đình anh em của các dân tộc, đã trở thành đất nước của tình hữu nghị và phần vinh của các dân tộc. Cương lĩnh của Đảng cộng sản Liên-xô được thông qua tại Đại hội XXII nói rằng: "Với thắng lợi của chủ nghĩa cộng sản ở Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết, các dân tộc sẽ xích gần lại với nhau hơn nữa, sự cộng đồng về kinh tế và tư tưởng của họ sẽ tăng lên, những nét đặc trưng cộng sản chủ nghĩa chung trong bộ mặt tinh thần của họ sẽ phát triển rực rỡ".

Sau khi định ra đường lối tiến tới cách mạng xã hội chủ nghĩa, đảng bôn-sê-vích tập trung chú ý vào công tác giáo dục chính trị và tổ chức giai cấp công nhân Nga nhằm chuẩn bị cho họ tiến tới thực hiện sứ mạng lịch sử trong cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa tư bản, giành lấy chính quyền. Những bài viết nhằm chỉ đạo phong trào cách mạng của công nhân, một phong trào lúc đó đã đạt đến một quy mô rộng lớn, cũng chiếm một vị trí hết sức quan trọng trong tập này.

Lê-nin kêu gọi giai cấp công nhân hãy tích cực tham gia một cách thực tế vào cuộc đấu tranh chống sự suy sụp

về kinh tế và nạn đói đang đến gần, củng cố các vị trí kinh tế và chính trị của mình. Lê-nin vạch ra rằng những biện pháp để đưa công nhân tiến gần đến chủ nghĩa xã hội phải là: thiết lập sự kiểm soát của công nhân đối với sản xuất và phân phối, đối với các ngân hàng, các tơ-rót và các xanh-đi-ca, công bố các món siêu lợi nhuận do chiến tranh mang lại, thành lập đội dân cảnh công nhân, áp dụng chế độ nghĩa vụ lao động phổ biến, v.v.. Trong các bài in trong tập này như: "Đổ nát đến nơi rồi", "Cần phải vạch mặt bọn tư bản", "Nghị quyết về những biện pháp kinh tế để khắc phục sự phá sản về kinh tế", v.v., Lê-nin nêu ra ý kiến cho rằng chỉ có áp dụng các biện pháp cách mạng mới có thể đấu tranh có hiệu quả chống sự suy sụp về kinh tế và nạn đói đang phát triển, chống sự phá hoại ngầm và việc bọn tư bản chà đạp lên lợi ích của nhân dân để thu những món lợi nhuận kéch xù do chiến tranh mang lại. Lê-nin nói trước rằng đó vẫn chưa phải là chủ nghĩa xã hội, song đó sẽ là những biện pháp dẫn giai cấp công nhân đến chủ nghĩa xã hội.

Trong số những biện pháp hàng đầu và không thể trì hoãn được để tiến lên chủ nghĩa xã hội, Lê-nin nêu ra việc liên hiệp tất cả các ngân hàng thành một ngân hàng quốc gia thống nhất và thiết lập sự kiểm soát của các Xô-viết đối với ngân hàng, thiết lập sự kiểm soát của các Xô-viết đối với các tổ chức lũng đoạn lớn nhất, đánh thuế lũy tiến vào thu nhập và tài sản của bọn đại tư bản. Đáp lại những lời thóa mạ vu khống của báo chí tư sản nói rằng giai cấp vô sản định "lột trần" tất cả các nhà tư bản, Lê-nin chỉ rõ rằng giai cấp vô sản không đặt ra một mục tiêu như vậy. Người nói, điều quan trọng đối với chúng ta là giành lấy thành trì chủ yếu của tư bản tài chính, nghĩa là các ngân hàng, còn đối với các nhà tư bản riêng lẻ thì giai cấp vô sản quan tâm bắt chúng làm việc cho mình, dưới sự kiểm soát của công nhân. Trong bài "Bọn tư bản dọ

nạt nhân dân như thế nào?" Lê-nin viết rằng chỉ cần tước đoạt các nhà tư bản lớn nhất, bọn đầu sỏ ngân hàng và bọn đầu sỏ công thương nghiệp, chỉ cần tước quyền sở hữu về tư liệu sản xuất của một vài trăm, nhiều lắm là một - hai nghìn tên triệu phú, là đủ để quá độ dần dần một cách hòa bình lên chủ nghĩa xã hội. Như vậy, sách lược phát triển cách mạng xã hội chủ nghĩa một cách hòa bình của Lê-nin đã dự tính phải tước đoạt tư liệu sản xuất của bọn đầu sỏ tư bản và dần dần thu hút bọn tư bản tham gia lao động có lợi cho xã hội, dưới sự kiểm soát của các Xô-viết. Những điều kiện khách quan của tình hình thực tế lúc đó đã buộc phải có những biện pháp cách mạng để chống sự suy sụp về kinh tế; tình hình lúc đó đã đặt vấn đề ra như sau: hoặc là thiết lập sự kiểm soát của công nhân đối với sản xuất và phân phối, đối với các ngân hàng và các tơ-rót, hoặc là hàng chục triệu người sẽ chết. Đồng thời, cuộc đấu tranh của những người bôn-sê-vích để thực hiện sự kiểm soát của công nhân cũng là một bộ phận hợp thành của cuộc đấu tranh chung nhằm chuẩn bị cho giai cấp công nhân tiến lên làm cách mạng xã hội chủ nghĩa và xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Các tác phẩm in trong tập ba mươi hai cũng cho thấy rõ Lê-nin đã hoan nghênh và khuyến khích như thế nào sáng kiến cách mạng của công nhân, tinh thần chủ động và sáng tạo cách mạng của họ trong việc xây dựng các công đoàn và tổ chức các ủy ban nhà máy - công xưởng; các ủy ban này đã tự ý quyết định áp dụng chế độ ngày làm 8 giờ, đã nắm lấy quyền quản lý các xí nghiệp lúc vắng mặt bọn chủ, đã quan tâm đến nhiên liệu và nguyên liệu, đã can thiệp vào công việc thuê mướn và thải hồi công nhân.

Bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cản trở việc áp dụng sự kiểm soát của công nhân. Trên lời nói thì chúng đưa ra cho công nhân "vô số lời hứa hẹn suông" - như tước đoạt 100% lợi nhuận mà bọn tư bản

thu được, - nhưng trên thực tế bọn chúng quy sự kiểm soát thành khái niệm kiểm soát của nhà nước có giới tư sản tham gia. Trong một loạt bài in trong tập này: "Hợp tác giai cấp với tư bản hay đấu tranh giai cấp chống tư bản?", "Tai họa không sao tránh khỏi và những lời hứa hẹn không bờ bến", "Lập trường tiểu tư sản trong vấn đề phá sản về kinh tế", v.v., Lê-nin vạch mặt bọn thỏa hiệp xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích trong vấn đề về sự kiểm soát; Người chế nhạo mưu toan của bọn chúng định miêu tả sự kiểm soát của công nhân như một thứ chủ nghĩa công đoàn.

Song song với yêu cầu đòi thực hiện chế độ kiểm soát của công nhân và chế độ nghĩa vụ lao động phổ biến, Lê-nin còn đề ra yêu cầu tổ chức đội dân cảnh công nhân. Dựa vào lực lượng ấy, giai cấp công nhân có thể tiến hành những biện pháp cách mạng của mình để đấu tranh với sự suy sụp về kinh tế, có thể đối phó với các mưu toan của bọn phản cách mạng định khôi phục chế độ Nga hoàng và, điều đặc biệt quan trọng là có thể đem lại cho các Xô-viết một lực lượng chính trị thực sự trong cuộc đấu tranh nhằm thực hiện những cải tạo xã hội chủ nghĩa. V. I. Lê-nin viết: "Nếu quần chúng không có tổ chức, thì không thể thiết lập được chế độ nghĩa vụ lao động phổ biến là chế độ tuyệt đối cần thiết, thì không thể bảo đảm một sự kiểm soát nghiêm chỉnh đối chút đối với các ngân hàng, các xanh-đi-ca, đối với sản xuất và phân phối sản phẩm. Bởi vậy cần phải bắt đầu và bắt đầu ngay tức khắc, bằng đội dân cảnh công nhân..." (tr.142).

Giai cấp tư sản và các chính đảng tư sản, trước tiên là Đảng dân chủ - lập hiến, một đảng cầm quyền lúc đó, là kẻ thù giai cấp chủ yếu và trực tiếp của giai cấp vô sản Nga trong thời gian chuẩn bị cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa. Trong nhiều bài được đưa vào tập này như bài "Nguồn gốc giai cấp nào sản sinh ra những phần tử Ca-vai-nhac

hiện nay và "sau này"?", v.v., Lê-nin vạch trần những ý đồ phản cách mạng mà các đảng tư sản đang theo đuổi nhằm bóp nghẹt cách mạng. Trong khi thi hành chính sách của mình, các đảng tư sản đã dựa vào sự ủng hộ của các đảng tiểu tư sản của bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng, những kẻ cho rằng cách mạng xã hội chủ nghĩa không thể thắng lợi ở Nga, rằng nhiệm vụ của họ chỉ là củng cố những thành quả của cách mạng tư sản, thiết lập "trật tự" ở trong nước và trong quân đội, đưa cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa đến thắng lợi. Lập trường chống chủ nghĩa xã hội đó đã dẫn các đảng ấy đến chỗ liên minh với bọn dân chủ - lập hiến, tham gia chính phủ liên hiệp, mất ảnh hưởng trong quần chúng, rồi sau đó là đến sự diệt vong về mặt chính trị của chính các đảng ấy.

Nhằm cô lập khối liên minh xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích, nhằm giáo dục chính trị và tổ chức quần chúng, hồi tháng Năm - tháng Bảy 1917, nhân những cuộc bầu cử vào các Đu-ma hàng quận ở Pê-tơ-rô-grát đang được tiến hành, nhân lúc Chính phủ lâm thời đang chuẩn bị cuộc tiến công tháng Sáu ở ngoài mặt trận, đảng bôn-sê-vích đã tiến hành nhiều đợt vận động chính trị gắn liền với cuộc đấu tranh chống công trái chiến tranh và chống việc thành lập chính phủ liên hiệp. Lê-nin là người lãnh đạo về mặt tư tưởng các đợt vận động ấy. Những bài của Người in ở trong tập này đã tập trung sự chú ý của những người bôn-sê-vích vào những vấn đề chính trị hàng ngày quan trọng nhất, bức bách nhất.

Lê-nin tích cực tham gia Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ. Tại đại hội, Người trình bày một cương lĩnh đấu tranh dũng cảm của đảng bôn-sê-vích nhằm cải tạo nước Nga theo hướng chủ nghĩa xã hội. Lê-nin đã đọc hai bài diễn văn dài: một bài nói về thái độ đối với Chính phủ lâm thời đọc ngày 4 (17) tháng Sáu và một bài nói về chiến tranh đọc ngày 9 (22) tháng Sáu;

hai bài ấy đã gây ấn tượng mạnh mẽ không chỉ cho các đại biểu dự đại hội, mà cho cả quần chúng cách mạng trong toàn quốc nữa. Trong các bài phát biểu ấy và trong các tác phẩm khác, Lê-nin giải thích vai trò và ý nghĩa của các Xô-viết với tính cách là những cơ quan chính quyền mới do bản thân quần chúng cách mạng sáng lập ra. Sự tồn tại của các Xô-viết ở Nga tạo điều kiện vô cùng thuận lợi cho cách mạng dân chủ - tư sản chuyển biến thành cách mạng xã hội chủ nghĩa. Không có các Xô-viết, Lê-nin nói, "thì cách mạng Nga không thể thắng được, nghĩa là không thể chiến thắng được bọn địa chủ và chủ nghĩa đế quốc. Không có chính quyền như thế, chúng ta không thể nói đến thắng lợi được..." (tr.336). Lê-nin cho biết trước rằng các Xô-viết không thể cùng tồn tại lâu dài bên cạnh Chính phủ lâm thời tư sản. Hoặc là các Xô-viết sẽ bị các tướng lĩnh phản cách mạng giải tán và sẽ chết không kèn không trống, hoặc là các Xô-viết phải giành lấy chính quyền về tay mình.

Đáp lại lời của Txê-rê-tê-li, một trong những thủ lĩnh của phái men-sê-vích, nói rằng trong thời điểm này, ở nước Nga không có một chính đảng nào có ước vọng muốn nắm lấy toàn bộ chính quyền về tay mình, Lê-nin đưa ra một lời đáp nổi tiếng: "Có!", và từ diễn đàn của đại hội, Lê-nin tuyên bố rằng đảng bôn-sê-vích từng giờ từng phút "sẵn sàng nắm toàn bộ chính quyền" (tr. 338). Báo chí tư sản chế nhạo cay độc những lời ấy của Lê-nin; bọn chúng không tin rằng công nhân và nông dân lao động có thể đảm đương được một nhiệm vụ khó khăn là quản lý nhà nước. Những thắng lợi của nhân dân Liên-xô trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản, những thành tích trong sự nghiệp phát triển kinh tế, khoa học và văn hóa đã chứng minh một cách hùng hồn rằng giai cấp công nhân, sau khi nắm chính quyền, có thể quản lý nhà nước tốt hơn bọn địa chủ và bọn tư bản.

Tập này còn bao gồm "Những tài liệu về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng" do Lê-nin soạn thảo căn cứ vào các nghị quyết của Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga và công bố vào tháng Bảy 1917 theo sự ủy nhiệm của Ban chấp hành trung ương đảng. Tác phẩm này có một ý nghĩa lý luận rất to lớn; nó làm sáng tỏ những vấn đề cơ bản trong chính sách của đảng vô sản, nêu ra nhận định về chủ nghĩa đế quốc, xác định hình thức chính trị của nền chuyên chính của giai cấp vô sản là nước cộng hòa xô-viết. Lê-nin viết: "Đảng của giai cấp vô sản không thể lấy làm thỏa mãn với một chế độ cộng hòa đại nghị dân chủ - tư sản... Đảng đấu tranh cho một chế độ cộng hòa công nông dân chủ hơn..." (tr. 179 - 180). Cuộc sống đã hoàn toàn chứng thực sự phân tích của Lê-nin về thời đại đế quốc chủ nghĩa là thời đại các cuộc cách mạng vô sản. Chủ nghĩa đế quốc không hề thay đổi bản chất của mình, và ngày nay nó vẫn tiếp tục ngăn cản bước tiến của nhân loại. Chính vì thế mà trong Cương lĩnh của Đảng cộng sản Liên-xô được thông qua tại Đại hội XXII đã nêu lại những luận điểm cơ bản của Lê-nin về đặc trưng của chủ nghĩa đế quốc.

Lê-nin coi điều kiện hết sức quan trọng để tiến hành cách mạng xã hội chủ nghĩa là sự thống nhất hành động cách mạng của công nhân tất cả các nước, là cuộc đấu tranh kiên quyết chống chủ nghĩa cơ hội — chủ nghĩa xã hội - sô-vanh và chủ nghĩa phái giữa; Người đề nghị bổ sung thêm phần nhận định về các phe phái ấy vào bản dự thảo cương lĩnh mới. Cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội là điều đảm bảo cho chủ nghĩa Mác - Lê-nin giành được thắng lợi vững chắc đối với phái dân chủ - xã hội mà ngọn cờ chủ yếu hiện nay là chủ nghĩa chống cộng, thứ chủ nghĩa đã đưa các nhà xã hội chủ nghĩa phái hữu vào con đường bế tắc về tư tưởng và chính trị. "*Thời đại lịch sử mới đã mang lại một khúc khải hoàn thật sự cho thế giới*

quan cách mạng của giai cấp vô sản. Chủ nghĩa Mác - Lê-nin đã trở thành người thống trị những suy tư của loài người tiến bộ" ("Cương lĩnh của Đảng cộng sản Liên-xô", tiếng Nga, 1961, tr. 51).

Trong "Những tài liệu về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng", Lê-nin đã nêu ra những chương mục mới, những yêu sách mới về kinh tế và chính trị thay thế cho những yêu sách đã cũ, bổ sung vào đó những lời chú thích cần thiết. Trong lời tựa viết cho "Những tài liệu", Lê-nin lưu ý rằng phải thu hút đảng viên, càng nhiều càng tốt, tích cực tham gia xây dựng cương lĩnh mới của đảng. Lê-nin cho rằng cương lĩnh mới sẽ được thông qua tại Đại hội VI Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga sắp tới. Nhưng, sau những sự biến tháng Bảy thì tình hình trở nên khó khăn, Đại hội VI phải làm việc trong điều kiện nửa hợp pháp và không thể xét đến vấn đề ấy. Những luận điểm lý luận quan trọng nhất mà Lê-nin đề ra trong "Những tài liệu" đã được đưa vào cương lĩnh thứ hai của đảng bôn-sê-vích, thông qua ở Đại hội VIII họp năm 1919.

Trong tập này còn có một loạt bài vạch trần chiến dịch vu khống đối với Lê-nin và đảng bôn-sê-vích mà toàn bộ báo chí tư sản và báo chí tiểu tư sản đã phát động lên, đặc biệt là sau những ngày tháng Bảy. Các bài "Sự dối trá lần thứ một nghìn lẻ một của bọn tư bản", "Những lời vu khống vô sỉ của các báo Trăm đen và của A-lếch-xin-xki", "Các lãnh tụ bôn-sê-vích có nên ra trước tòa không" và một số bài khác cho thấy rõ tình hình lúc đó - tình hình mà trong đó những người bôn-sê-vích phải đấu tranh cho thắng lợi của cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Nga - nghiêm trọng đến mức nào. Ngay từ những ngày đầu cách mạng, báo chí tư sản và tiểu tư sản đã lên tiếng vu khống đảng bôn-sê-vích. Lê-nin viết: "Đó cũng chính là cuộc đấu tranh mà trước kia bọn đế quốc chủ nghĩa và phái Sai-đê-man đã từng tiến hành chống Liép-nếch và Ph.Át-lơ (trong

cơ quan ngôn luận trung ương của những người "xã hội chủ nghĩa" Đức, cả hai đồng chí ấy đều bị coi là "những người điên", ấy là chưa nói đến báo chí tư sản đã gọi ngay các đồng chí ấy là những "kẻ phản bội" làm tay sai cho nước Anh)" (tập này, tr. 419). Ảnh hưởng của những người bôn-sê-vích đối với quần chúng càng được củng cố thì hoạt động vu khống chống đảng bôn-sê-vích càng mạnh lên. Báo chí tư sản và theo sau nó là báo chí xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích đã tuôn ra những điều bịa đặt hết sức đê tiện và những lời dối trá hèn mạt, trước hết là nhằm chống lại Lê-nin. Song quần chúng công nhân, binh sĩ và nông dân đã hiểu rõ nguyên nhân của sự phỉ báng ấy chính là nhằm phục vụ lợi ích của giai cấp tư sản.

Công tác cổ động và kinh nghiệm của bản thân quần chúng đã mang lại chiến thắng huy hoàng cho những người bôn-sê-vích. Ngày 18 tháng Sáu (1 tháng Bảy), khoảng 50 vạn công nhân và binh sĩ thủ đô đã xuống đường biểu tình với các khẩu hiệu bôn-sê-vích: "Toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết!", "Đả đảo 10 bộ trưởng tư bản!", v.v.. Cuộc biểu tình tháng Sáu, Lê-nin viết, "trong vài giờ đã làm tiêu tan, như một nhúm bụi nhỏ, những lời rỗng tuếch nói rằng những người bôn-sê-vích là những kẻ âm mưu và đã chỉ ra một cách thật hết sức rõ ràng rằng đội tiên phong của quần chúng cần lao ở Nga, giai cấp vô sản công nghiệp thủ đô và tuyệt đại đa số quân đội thủ đô đều tán thành những khẩu hiệu mà đảng ta luôn luôn bảo vệ" (tr. 454). Cuộc biểu tình tháng Sáu là thắng lợi to lớn của đảng bôn-sê-vích trong việc xây dựng đội quân của cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Lê-nin đã xem xét tinh tường và phân tích sâu sắc các sự biến, vũng vằng chỉ đạo cuộc đấu tranh của đảng bôn-sê-vích, không để nó đi sau các sự biến và cũng không để nó đi trước các sự biến. Trong một loạt tác phẩm in trong tập

này như: "Diễn văn đọc ngày 11 (24) tháng Sáu 1917 trước Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga về việc bãi bỏ cuộc biểu tình", bài "Đến bước ngoặt", v.v., Lê-nin khuyên phải tích lũy lực lượng, không nên hấp tấp lao vào một trận chiến đấu cuối cùng, phải tỏ ra hết sức cương nghị và kiên định và đừng để bị khiêu khích mà mở ra một trận đánh quá sớm và vì thế không có lợi.

Tập này kết thúc bằng những bài viết nhận định về các sự biến tháng Bảy đã xảy ra ở Pê-tơ-rô-grát: "Đảng dân chủ - lập hiến có thể trông mong cái gì khi rút ra khỏi nội các?", "Ba cuộc khủng hoảng", v.v.. Cuộc biểu tình tháng Bảy nổ ra một cách tự phát như một phản ứng đầu tiên của quần chúng đáp lại những tin tức đầu tiên mà họ nhận được ở Pê-tơ-rô-grát về sự thất bại của cuộc tiến công ở ngoài mặt trận; binh sĩ và công nhân Pê-tơ-rô-grát đòi lật đổ Chính phủ lâm thời. Biết chắc rằng quân đội và các tỉnh chưa sẵn sàng ủng hộ thủ đô, những người bôn-sê-vích đã ngăn ngừa không để nổ ra một cuộc khởi nghĩa vũ trang quá sớm. Khi lãnh đạo phong trào, những người bôn-sê-vích chú ý làm cho nó có tính chất hòa bình. Mặc dù như vậy, phe phản cách mạng, được bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích giúp sức, đã triệu các đơn vị quân đội phản động ở tiền tuyến về và sử dụng vũ khí. Bọn chúng bắn vào những người biểu tình, buộc cho những người bôn-sê-vích tội mưu làm chính biến, bắt đầu tiến hành những cuộc đàn áp, đóng cửa các tờ báo của những người bôn-sê-vích. Khi nhận định về các sự biến xảy ra trong tháng Sáu và tháng Bảy, Lê-nin chỉ ra rằng về hình thức thì các sự biến ấy là cuộc biểu tình chống chính phủ, một cuộc biểu tình mà sức mạnh không ngừng tăng lên. Nhưng đó không phải thuần túy là những cuộc biểu tình mà là một cái gì lớn hơn một cuộc biểu tình rất nhiều, nhưng lại chưa phải là một cuộc cách mạng. Đó

là sự bùng nổ của cách mạng và phản cách mạng trong cùng một lúc. Lê-nin tiên đoán rằng tình hình khách quan ở trong nước đang ở mức độ là những cuộc khủng hoảng tương tự như vậy có thể được lặp lại, nếu không giống về hình thức thì cũng giống về nội dung, bởi vì hoàn toàn không thể giải quyết được những nhiệm vụ của cách mạng nếu không áp dụng những biện pháp kiên quyết chống giai cấp tư sản, những biện pháp mà chỉ có giai cấp vô sản cách mạng liên minh với bản nông mới có thể thi hành được.

Những sự biến tháng Bảy đã làm thay đổi về cơ bản tình hình chính trị ở trong nước: các Xô-viết, bị đa số bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích phản bội, đã mất quyền lực; phe phản cách mạng tạm thời chiến thắng, tình trạng hai chính quyền song song tồn tại đã kết thúc có lợi cho giai cấp tư sản. Khả năng giai cấp vô sản có thể giành chính quyền bằng con đường hòa bình thông qua các Xô-viết không còn nữa. Vận mệnh của cách mạng, vận mệnh của nền chuyên chính vô sản sẽ được quyết định bởi cuộc khởi nghĩa vũ trang tất thắng mà Lê-nin đã từng kêu gọi đảng bôn-sê-vích chuẩn bị.

* *
*

Trong tập ba mươi hai, các bài sau đây của Lê-nin là những bài được công bố lần đầu tiên: "Về vụ Grim" và "Nhục nhã!" - những bài này đã đăng trên báo "Sự thật" năm 1917, nhưng không ký tên, và "Bỏ sung vào bài báo của N. C. Crúp-xcai-a "Một trang sử của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga"".

Trong tập này có in những tác phẩm lần đầu tiên được đưa vào bộ Toàn tập: "Một bản tiểu sử tự thuật chưa kết thúc", "Báo cáo về kết quả của Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga

tại Hội nghị đảng bộ Pê-tơ-rô-grát ngày 8 (21) tháng Năm 1917", "Tuyên bố thực về tiểu ban trực thuộc báo "Tiến lên" (Lê-nin đọc lời tuyên bố này tại phiên họp của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua ngày 30 tháng Năm (12 tháng Sáu)), "Bài nói tại cuộc họp của đảng đoàn bôn-sê-vích trong Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ ngày 31 tháng Năm (13 tháng Sáu) 1917", "Báo cáo về tình hình hiện nay đọc tại Hội nghị toàn Nga các tổ chức quân sự ở tiền tuyến và hậu phương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga ngày 20 tháng Sáu (3 tháng Bảy) 1917". Nội dung cơ bản của các tài liệu này là giải thích cho quần chúng thấy rõ chính sách của đảng bôn-sê-vích về những vấn đề cơ bản của cách mạng; vấn đề chiến tranh và hòa bình, vấn đề ruộng đất, v.v.. Lê-nin nói: "Chúng ta, những người bôn-sê-vích, chúng ta phải nhẫn nại, phải kiên trì giải thích cho công nhân và nông dân hiểu rõ những quan điểm của chúng ta... mỗi người phải làm tất cả: vừa là cán bộ cổ động, vừa là cán bộ tuyên truyền, vừa là cán bộ tổ chức của đảng ta. Chỉ có như vậy chúng ta mới làm cho nhân dân hiểu được học thuyết của chúng ta, suy nghĩ kỹ kinh nghiệm của bản thân họ và thực sự giành lấy chính quyền về tay mình" (tr. 64).

Trong phần "Các tài liệu chuẩn bị" có những tài liệu sau đây: "Đề cương về lời tuyên bố của Chính phủ lâm thời", "Tiến tới Đại hội các Xô-viết", "Đề cương báo cáo về kết quả của Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga tại Hội nghị đảng bộ Pê-tơ-rô-grát ngày 8 (21) tháng Năm 1917", "Đề cương nghị quyết về những biện pháp kinh tế để khắc phục sự phá sản về kinh tế", "Dự thảo nghị quyết của Hội nghị liên tịch giữa các đại biểu của Ban chấp hành quận và các đơn vị quân đội Pê-tơ-rô-grát với các đại biểu của Ban chấp hành trung ương và Ban chấp hành đảng bộ

Pê-téc-bua ngày 10 (23) tháng Sáu 1917". Tất cả những tài liệu ấy, trừ hai tài liệu đầu, cũng là những tài liệu lần đầu tiên được đưa vào bộ Toàn tập của V. I. Lê-nin.

*Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin
trực thuộc Ban chấp hành trung ương
Đảng cộng sản Liên-xô*

"SỰ KHỦNG HOẢNG VỀ CHÍNH QUYỀN"

Tất cả nước Nga vẫn còn nhớ những ngày 19, 20 và 21 tháng Tư, những ngày mà nội chiến sục bùng nổ trên các đường phố Pê-tơ-rô-grát¹.

Ngày 21 tháng Tư, Chính phủ lâm thời² lại cho ra một văn kiện mới dường như nhằm làm yên lòng dân³, trong đó chính phủ "giải thích" cái thông điệp ăn cướp đề ngày 18.

Sau đó, đa số trong Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ⁴ đã quyết định thừa nhận rằng "sự biến đã chấm dứt".

Nhưng mới được vài ngày thì vấn đề thành lập một chính phủ liên hiệp lại được đặt ra. Ban chấp hành đã chia làm hai phái sục soát ngang nhau: 23 phiếu chống việc thành lập nội các liên hiệp, và 22 phiếu tán thành. Rõ ràng là sự biến chỉ "chấm dứt" trên giấy tờ thôi⁵.

Sau đấy hai ngày nữa lại xảy ra một "sự biến" mới. Gu-tơ-cốp, bộ trưởng Bộ chiến tranh và là một trong những người đứng đầu Chính phủ lâm thời, xin từ chức. Người ta cho việc từ chức của toàn thể Chính phủ lâm thời như một việc đã được quyết định rồi (trong lúc viết bài này, chúng tôi vẫn chưa biết có thực toàn thể chính phủ đã từ chức không). Một "sự biến" nữa lại xuất hiện, hơn nữa đó là một "sự biến" làm lu mờ tất cả những "sự biến" cũ.

Do đâu mà xảy ra nhiều "sự biến" như vậy? Phải chăng có một nguyên nhân căn bản nào đã gây ra hết "sự biến" này đến "sự biến" khác, một cách không thể tránh được?

Có nguyên nhân ấy. Đó là cái mà người ta gọi là cục diện hai chính quyền song song tồn tại. Đó là cái thế quân bình không vững chắc phát sinh ra do sự thỏa hiệp giữa Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ với Chính phủ lâm thời.

Chính phủ lâm thời là một chính phủ của bọn tư bản. Nó không thể từ bỏ được những tham vọng xâm lược (các cuộc thôn tính), nó không thể chấm dứt được cuộc chiến tranh ăn cướp ấy bằng một nền hòa bình dân chủ, nó không thể không bảo vệ quyền lợi của giai cấp của nó (tức là giai cấp các nhà tư bản), nó không thể không bảo vệ những đất đai của bọn địa chủ.

Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ đại diện cho những giai cấp khác. Đa số công nhân và binh sĩ trong Xô-viết không muốn có cuộc chiến tranh ăn cướp ấy, vì họ không có lợi gì trong những lợi nhuận của bọn tư bản và trong việc duy trì các đặc quyền của bọn địa chủ. Tuy nhiên, đa số đó còn tín nhiệm Chính phủ lâm thời của bọn tư bản, nên họ muốn thỏa hiệp, muốn duy trì mối liên hệ với nó.

Bản thân các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ là một mầm mống của chính quyền. Tồn tại bên cạnh Chính phủ lâm thời, các Xô-viết đó, trong một vài vấn đề, cũng ra sức thi hành quyền lực của mình. Do đó tạo nên tình trạng chính quyền lỏng vào nhau, hay là tình trạng mà ngày nay người ta thường gọi là "sự khủng hoảng về chính quyền".

Tình trạng này không thể kéo dài mãi được. Nếu nó cứ kéo dài thì mỗi ngày lại có thêm cho ta một "sự biến" mới và gây ra những việc rắc rối mới. Bao giờ người ta cũng có thể viết lên trên giấy rằng: sự biến đã chấm dứt. Nhưng

trong cuộc sống thực tế, những sự biến đó sẽ không biến mất. Nguyên nhân rất đơn giản: đó hoàn toàn không phải là những "sự biến", không phải là những sự việc ngẫu nhiên, không phải là những việc vụn vặt. Đó là những biểu hiện bề ngoài của một sự khủng hoảng sâu sắc bên trong. Đó là những kết quả của tình trạng bế tắc mà toàn thể nhân loại đã bị dồn vào. Không có và không thể có một lối thoát nào cho cuộc chiến tranh ăn cướp ấy cả, nếu người ta không quyết tâm thi hành những biện pháp do những người xã hội chủ nghĩa - quốc tế chủ nghĩa đề ra.

Hiện nay, người ta đề nghị với nhân dân Nga ba con đường để giải quyết "sự khủng hoảng về chính quyền". Có người nói: hãy cứ để nguyên mọi cái như cũ, hãy tín nhiệm hơn nữa vào Chính phủ lâm thời. Có thể là chính phủ dọa từ chức để buộc Xô-viết phải nói: chúng tôi tín nhiệm chính phủ hơn nữa. Chính phủ lâm thời muốn được người ta van xin mình: mời các ngài lên cầm quyền và cai trị chúng tôi; không có các ngài thì chúng tôi biết nương dựa vào ai...

Con đường thứ hai là: thành lập một chính phủ liên hiệp. Chúng ta hãy phân chia các ghế bộ trưởng với Mi-li-u-cốp và đồng bọn, hãy đưa vào trong chính phủ một vài người của chúng ta, thế là mọi việc sẽ khác ngay.

Con đường thứ ba là con đường mà chúng tôi đề nghị: thay đổi toàn bộ chính sách của các Xô-viết, từ bỏ việc tín nhiệm bọn tư bản, *chuyển toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ*. Một sự thay đổi về người sẽ chẳng đem lại kết quả gì cả, thay đổi *chính sách* mới là việc cần phải làm. Cần phải có một giai cấp khác lên nắm chính quyền. Toàn thế giới sẽ tín nhiệm một chính phủ công nhân và binh sĩ, vì ai cũng đều biết rõ rằng công nhân và nông dân nghèo đều không có ý định đi cướp bóc một người nào cả. Chỉ có giải pháp này mới có thể chấm dứt được nhanh chóng chiến tranh; chỉ có giải pháp

này mới có thể giúp chúng ta vượt khỏi tình trạng kinh tế đổ nát.

Toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ! Tuyệt đối không tin nhiệm chính phủ của bọn tư bản!

Mỗi "sự biến", mỗi ngày, mỗi giờ đều sẽ chứng minh cho khẩu hiệu trên đây là *đúng đắn*.

"Sự thật" số 46,
ngày 15 (2) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật".

NƯỚC PHẦN-LAN VÀ NƯỚC NGA

Vấn đề quan hệ giữa Phần-lan và Nga đã trở thành một vấn đề thời sự. Chính phủ lâm thời *đã không biết cách* làm thỏa mãn nhân dân Phần-lan, tuy rằng nhân dân Phần-lan *hiện thời chưa* đòi được tách ra, mà chỉ đòi được quyền tự trị rộng rãi.

Chính sách phản dân chủ và xâm lược của Chính phủ lâm thời đã được "Báo công nhân"⁶ trình bày và "bệnh vực" hôm vừa qua. Báo ấy đã khôn khéo đến nỗi không thể "làm mất uy tín" kể được nó biện hộ bằng cách nào hơn nữa. Đó quả là vấn đề căn bản, có tính chất toàn quốc, cho nên chúng ta cần phải hết sức quan tâm đến.

"Báo công nhân", số 42 viết:

"Ban tổ chức cho rằng xét về toàn bộ vấn đề quan hệ giữa Phần-lan và nước Nga chỉ có thể và phải được giải quyết bằng một thỏa hiệp giữa Xây-mơ Phần-lan và Quốc hội lập hiến. Từ nay cho đến lúc ấy, các đồng chí Phần-lan" (Ban tổ chức đã có bàn bạc với những người dân chủ- xã hội Phần-lan) "không được quên rằng nếu những khuynh hướng muốn tách ra càng ngày càng được biểu lộ rõ rệt ở Phần-lan, thì như thế có thể đưa đến chỗ làm cho các khuynh hướng tập trung của giai cấp tư sản Nga được tăng cường thêm".

Đó là quan điểm của bọn tư bản, của giai cấp tư sản, của Đảng dân chủ - lập hiến⁷, chứ tuyệt nhiên không phải là quan điểm của giai cấp vô sản. Những người dân chủ - xã hội men-sê-vích đã vứt bỏ cương lĩnh của Đảng dân chủ - xã

hội, cụ thể là vứt bỏ § 9 của cương lĩnh, là một tiết thừa nhận cho tất cả các dân tộc nằm trong nước Nga được quyền tự quyết. Trên thực tế họ đã từ bỏ cương lĩnh ấy, đã thực sự chuyển sang phía giai cấp tư sản giống như họ đã làm trong vấn đề thay thế quân đội thường trực bằng sự vũ trang toàn dân, v.v..

Bọn tư bản, giai cấp tư sản, kể cả Đảng dân chủ - lập hiến, chưa bao giờ thừa nhận cho các dân tộc được quyền tự quyết trên phương diện chính trị, tức là quyền *tự do tách ra khỏi* nước Nga.

Đảng dân chủ - xã hội *đã thừa nhận* quyền đó ở § 9 trong cương lĩnh của đảng, thông qua năm 1903⁸.

Nếu Ban tổ chức⁹ "đề nghị" với những người dân chủ - xã hội Phần-lan một sự "thỏa hiệp" giữa Xây-mơ Phần-lan và Quốc hội lập hiến, thì như thế là về vấn đề này Ban tổ chức đã chuyển sang phía giai cấp tư sản. Để chứng thực thật đầy đủ điều đó, thì chỉ cần đối chiếu thái độ của *tất cả* những giai cấp chủ yếu và của tất cả các chính đảng chủ yếu.

Nga hoàng, phái hữu, phái bảo hoàng đều không tán thành một bản thỏa hiệp giữa Xây-mơ Phần-lan và Quốc hội lập hiến, mà chủ trương Phần-lan phải trực tiếp lệ thuộc vào dân tộc Nga. Phái tư sản cộng hòa tán thành một sự *thỏa hiệp* giữa Xây-mơ Phần-lan và Quốc hội lập hiến. Giai cấp vô sản giác ngộ và những người dân chủ - xã hội *trung thành* với cương lĩnh của mình thì chủ trương là Phần-lan, cũng như tất cả các dân tộc bị lệ thuộc, phải có *quyền tự do tách ra khỏi* nước Nga. Đó là một tình hình rõ ràng, chính xác, không thể chối cãi được. Dưới khẩu hiệu "thỏa hiệp", cái khẩu hiệu tuyệt đối không thể giải quyết được gì hết (vì nếu *không* đạt được sự thỏa hiệp thì tình hình sẽ như thế nào?), giai cấp tư sản theo đuổi chính sách nô dịch, chính sách thôn tính của Nga hoàng.

Vì bọn Nga hoàng đã thôn tính Phần-lan sau một cuộc đàn xếp với Na-pô-lê-ông là tên đã giết chết cách mạng Pháp,

v.v.. Nếu chúng ta thật sự chống các cuộc thôn tính thì chúng ta phải nói: *nước Phần-lan phải được quyền tự do tách ra!* Khi nào chúng ta nói được như thế và làm được như thế, thì *lúc bấy giờ* - và chỉ có lúc bấy giờ! - "sự thỏa hiệp" với Phần-lan mới thực là tự nguyện, tự do, và mới thực là một sự thỏa hiệp chứ không phải là một sự lừa dối.

Chỉ có thể có được thỏa hiệp giữa những người bình đẳng với nhau thôi. Để cho thỏa hiệp được thực sự là một thỏa hiệp chứ không phải là một cách dùng lời nói để nguy trang cho một sự lệ thuộc, thì nhất thiết phải có bình đẳng thực sự *giữa* hai bên; nói một cách khác, nước *Phần-lan* cũng phải, như nước Nga, có quyền *không* thỏa hiệp. Điều đó thật rõ ràng, rõ ràng như ban ngày vậy.

Chỉ có "sự tự do được tách ra" mới biểu hiện được quyền đó: chỉ có một nước Phần-lan được hưởng quyền tách ra mới thực sự có thể ký kết với nước Nga một "thỏa hiệp" để xác định xem Phần-lan có cần phải tách ra hay không. *Không* có điều kiện như thế, không có sự thừa nhận quyền tự do được tách ra, mà cứ nói bông lông về một "thỏa hiệp", thì như thế là tự lừa dối mình và lừa dối nhân dân.

Ban tổ chức lẽ ra phải nói rõ ràng cho dân Phần-lan biết là mình có thừa nhận hay không thừa nhận cho họ được tự do tách ra. Cũng như Đảng dân chủ - lập hiến, nó đã che giấu vấn đề ấy đi và như vậy là đã phủ nhận quyền tự do tách ra. Ban tổ chức lẽ ra phải đánh vào giai cấp tư sản Nga là giai cấp đã từ chối không chịu thừa nhận cho các dân tộc bị áp bức được quyền tách ra, sự từ chối đó *nào có khác gì chủ nghĩa thôn tính*. Nhưng Ban tổ chức, trái lại, đã tấn công người Phần-lan, cảnh cáo họ rằng những xu hướng "phân lập" (nên nói là: phân lập chủ nghĩa) sẽ đưa đến chỗ tăng cường cho những khuynh hướng tập trung!! Nói một cách khác, Ban tổ chức đưa việc tăng cường

thế lực của giai cấp tư sản Đại Nga xâm lược ra đe dọa người Phần-lan: đó chính là điều mà Đảng dân chủ - lập hiến thường làm; chính bọn Rô-đi-tsep và đồng bọn cũng thi hành chủ nghĩa thôn tính của chúng dưới chiêu bài đó.

Đây là một sự giải thích cụ thể và thực tế về vấn đề thôn tính, vấn đề mà ngày nay "thiên hạ" hay nói tới nhưng lại sợ đặt ra một cách thẳng thắn và rõ ràng. *Ai phản đối quyền tự do được tách ra, là người ấy tán thành các cuộc thôn tính.*

Bọn Nga hoàng đã thi hành một chính sách thôn tính tàn bạo, trao đổi một dân tộc này lấy một dân tộc khác chiếu theo các hiệp ước ký kết với bọn vua chúa khác (việc phân chia Ba-lan, việc dàn xếp với Na-pô-lê-ông về nước Phần-lan, v.v.) giống hệt như bọn chúa phong kiến trao đổi nông nô với nhau. Giai cấp tư sản, khi trở thành phái cộng hòa, cũng theo đuổi chính sách thôn tính *như thế*, nhưng tinh vi hơn, nguy trang kín đáo hơn, *hứa hẹn* một "thỏa hiệp", nhưng *bác bỏ* cái đảm bảo thực tế duy nhất về quyền bình đẳng thật sự lúc ký kết thỏa hiệp, tức là: quyền tự do được tách ra. Ban Tổ chức theo đuôi giai cấp tư sản và thực tế đứng về phía giai cấp đó. (Vì vậy báo "Sở giao dịch"¹⁰ đã có lý khi nó đăng lại toàn bộ nội dung chủ yếu bài báo của tờ "Báo công nhân" và ca ngợi lời của Ban tổ chức phúc đáp người Phần-lan, gọi đó là "một bài học của phái dân chủ Nga" đối với người Phần-lan. "Báo công nhân" xứng đáng được nhận cái hôn ấy của báo "Sở giao dịch").

Tại hội nghị đại biểu của đảng, trong nghị quyết về vấn đề dân tộc, đảng của giai cấp vô sản (những người bôn-sê-vích) lại một lần nữa xác nhận quyền tự do được tách ra¹¹.

Sự tập hợp thành các giai cấp và các chính đảng thật đã rõ ràng.

Người tiểu tư sản tự để cho cái bóng ma đang ám ảnh giai cấp tư sản sợ sệt, đe dọa mình: đây là tất cả thực

chất của chính sách của bọn dân chủ - xã hội men-sê-vích và của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Chúng "sợ" sự tách ra. Những người vô sản giác ngộ *không* sợ điều đó. Nước Thụy-điển và nước Na-uy cả hai đều được lợi trong việc nước Na-uy được tự do tách ra khỏi nước Thụy-điển năm 1905: lòng tin nhiệm lẫn nhau giữa hai dân tộc được tăng thêm, hai dân tộc lại đã hoàn toàn tự nguyện thân thiện với nhau; những sự va chạm vô lý và có hại đã biến mất, *mối liên hệ* giữa đôi bên về kinh tế và chính trị, về văn hóa và sinh hoạt, đã được tăng cường, sự liên minh anh em của công nhân hai nước đã được củng cố.

Các đồng chí công nhân và nông dân! Đừng để bị tác động bởi chính sách thôn tính của bọn tư bản Nga, của bọn Gu-tơ-cốp, Mi-li-u-cốp và của Chính phủ lâm thời đối với Phần-lan, Cuốc-li-an-đi-a, U-cra-i-na, v.v.! Đừng có sợ thừa nhận cho tất cả các dân tộc ấy được tự do tách ra. Muốn làm cho các dân tộc khác liên minh với người Đại Nga thì không phải bằng cách dùng bạo lực, mà chỉ có bằng một thỏa hiệp thực sự tự nguyện, thực sự tự do mà thôi, thỏa hiệp này *không thể có được* nếu không có quyền được tự do tách ra.

Nước Nga càng tự do, nền cộng hòa chúng ta càng cương quyết thừa nhận cho các dân tộc không phải người Đại Nga được tự do tách ra, thì các dân tộc khác sẽ càng *hướng theo* việc liên minh với chúng ta, những sự va chạm sẽ càng ít đi, những trường hợp tách ra thật sự sẽ càng hiếm hơn, thời gian mà một số dân tộc tách ra sẽ càng ngắn đi, xét đến cùng thì sự liên minh anh em của nước cộng hòa vô sản và nông dân Nga với các nước cộng hòa của bất cứ một dân tộc nào khác, sẽ càng được chặt chẽ và lâu bền hơn.

"*Sự thật*", số 46,
ngày 15 (2) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

THƯ GỬI BAN BIÊN TẬP

Các báo tư sản ngày hôm qua lại đăng những tin tức không đúng nói rằng tôi có hứa nói chuyện trước các đại biểu của binh sĩ ở mặt trận¹², vào ngày chủ nhật 30 tháng Tư. Tôi *không hề* có một hứa hẹn nào như thế. Vì đau ốm, tôi *không thể* nói chuyện được. Tôi yêu cầu mọi người *chủ* nên tin vào những tin tức do báo "Sự thật"¹³ đăng và vào những lời tuyên bố có ký tên tôi thời: chỉ có như vậy tôi mới có thể đấu tranh chống lại được những hiện tượng nói sai sự thật, nói không chính xác và nói không đúng đắn.

N. Lê-nin

"Sự thật", số 46,
ngày 15 (2) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

Trang đầu báo "Sự thật", số 47, ngày 16 (3) tháng Năm 1917
có đăng những bài của V. I. Lê-nin
"Sự biện hộ cho chủ nghĩa đế quốc,
được che đậy bằng những lời nói tốt đẹp"
và "Một văn kiện đáng buồn"

Ảnh thu nhỏ

SỰ BIỆN HỘ
CHO CHỦ NGHĨA ĐẾ QUỐC,
ĐƯỢC CHE ĐẬY
BẰNG NHỮNG LỜI NÓI
TỐT ĐẸP

Chính đó là điều mà người ta thấy trong lời kêu gọi của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát gửi cho những người xã hội chủ nghĩa tất cả các nước, đã được đăng hôm nay trên các báo¹⁴. Người ta cho tuôn ra hàng tràng lời nói chống chủ nghĩa đế quốc; nhưng một câu nhỏ sau đây đã làm cho tất cả những lời dông dài đó trở thành hư không:

"Chính phủ lâm thời của nước Nga cách mạng đã tiếp thụ cương lĩnh ấy" (tức là: cương lĩnh hòa bình không có thôn tính và không có bồi khoản trên cơ sở quyền dân tộc tự quyết).

Tất cả thực chất là ở trong câu đó. Và câu đó là một sự biện hộ cho chủ nghĩa đế quốc *Nga*, là một sự bao che và tô điểm cho nó. Vì thực ra, Chính phủ lâm thời của chúng ta chẳng những không "tiếp thụ" cương lĩnh hòa bình không có thôn tính đó, mà còn chà đạp lên cương lĩnh ấy hàng ngày và hàng giờ.

Giống hệt như chính phủ của bọn tư bản Đức, như bọn kẻ cướp Vin-hem và Bết-man - Hôn-vếch, Chính phủ lâm thời của chúng ta đã tuyên bố "theo lối ngoại giao" là cự tuyệt các cuộc thôn tính. Trên lời nói, *cả hai* chính phủ đều đã từ bỏ các cuộc thôn tính. Trên thực tế, *cả hai* vẫn tiếp tục chính sách thôn tính, dùng bạo lực để chiếm giữ; chính phủ tư bản Đức chiếm giữ nước Bỉ, một phần nước Pháp,

xứ Xéc-bi-a, Tséc-nô-gô-ri-a, nước Ru-ma-ni, nước Ba-lan, các tỉnh Đan Mạch, xứ An-da-xơ, v.v; chính phủ tư bản Nga thì chiếm giữ một phần xứ Ga-li-xi-a, xứ Ác-mê-ni-a thuộc Thổ-nhĩ-kỳ, nước Phần-lan, U-cra-i-na, v.v.. Chính phủ tư bản Anh là một chính phủ có tính chất thôn tính nhất thế giới, vì nó dùng bạo lực để giữ lại trong đế quốc Anh nhiều dân tộc nhất: Ấn-độ (300 triệu dân), Ai-rơ-len, v.v., xứ Mê-dô-pô-ta-mi thuộc Thổ-nhĩ-kỳ, các thuộc địa của Đức ở châu Phi, v.v..

Lời kêu gọi của Ban chấp hành gây tai hại rất lớn cho sự nghiệp của cách mạng và của giai cấp vô sản, vì nó nói dối về vấn đề thôn tính và che đậy sự dối trá của mình bằng những lời nói hết sức tốt đẹp. Điểm thứ nhất là lời kêu gọi ấy không hề phân biệt gì giữa sự từ bỏ trên lời nói các cuộc thôn tính (theo ý nghĩa này thì *tất cả* các chính phủ tư bản trên thế giới, không trừ chính phủ nào, đều "tiếp thụ" "cương lĩnh hòa bình không có thôn tính") với *sự từ bỏ thực sự các cuộc thôn tính* (theo ý nghĩa này thì *không có một* chính phủ tư bản nào trên thế giới đã từ bỏ các cuộc thôn tính). Điểm thứ hai là nó tô son điểm phấn (một cách không chính đáng, không có căn cứ, trái với sự thật) cho Chính phủ lâm thời của bọn tư bản Nga, kỳ thực thì chính phủ đó không hề có chút gì là tốt hơn (chắc cũng không có chút gì là xấu hơn) các chính phủ tư bản khác.

Dùng những lời lẽ tốt đẹp để che đậy một sự thật không đẹp đẽ gì là một việc tai hại nhất và nguy hiểm nhất đối với sự nghiệp của giai cấp vô sản, đối với sự nghiệp của quần chúng lao động. Sự thật, dù có chua chát đến đâu, người ta cũng phải nhìn thẳng vào nó. Chính sách nào không đáp ứng được điều kiện đó là một chính sách rất tai hại.

Sự thật về vấn đề các cuộc thôn tính chính là ở chỗ *tất cả* các chính phủ tư bản, kể cả Chính phủ lâm thời Nga, đều lừa dối nhân dân bằng những *lời hứa* từ bỏ các cuộc

thôn tính, đồng thời *trên thực tế* vẫn tiếp tục chính sách thôn tính. Bất cứ người nào có hiểu biết cũng đều dễ dàng nhận rõ được sự thật đó nếu họ sẵn lòng dựng lên một *bản danh sách đầy đủ* về các cuộc thôn tính, dầu chỉ là của ba nước: Đức, Nga, Anh thôi.

Các ngài hãy thử làm xem!

Kẻ nào không làm việc đó, kẻ nào cứ tô hồng chính phủ *nước mình* một cách không xác đáng và bôi đen chính phủ các nước khác thì trên thực tế kẻ đó trở thành một kẻ biện hộ cho chủ nghĩa đế quốc.

Để kết luận, chúng ta cần chỉ ra rằng phần cuối của lời kêu gọi cũng chứa đựng "chút ít mật đắng", cụ thể là lời đoán chắc rằng: "dù có những ý kiến bất đồng như thế nào chăng nữa, — những ý kiến bất đồng đã gây ra sự phân liệt trong chủ nghĩa xã hội trong ba năm chiến tranh, — thì cũng không một đảng đoàn nào của giai cấp vô sản được từ chối tham gia cuộc đấu tranh chung cho hòa bình".

Rất đáng tiếc là đây lại cũng là một lời nói tốt đẹp rỗng tuếch, hoàn toàn không có ý nghĩa gì hết. Plê-kha-nốp và Sai-đê-man cả hai đều nói quả quyết là họ "đấu tranh cho hòa bình" và, hơn thế nữa, là họ đấu tranh vì một nền "hòa bình không có thôn tính". Nhưng ai lại không thấy rằng trên thực tế cả hai đều bênh vực chính phủ tư bản, đế quốc chủ nghĩa của chính ngay nước họ? Các giai cấp vô sản sẽ thu được lợi gì ở chỗ chúng ta nói với họ những lời dối trá đường mật, che đậy sự liên minh của bọn Plê-kha-nốp và bọn Sai-đê-man với bọn tư bản *nước chúng ta*? Che giấu sự thật như thế có khác gì tô son trát phấn cho chủ nghĩa đế quốc và cho những kẻ ủng hộ nó, — chẳng lẽ đó không phải là một điều hiển nhiên hay sao?

"*Sự thật*", số 46,
ngày 15 (2) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

MỘT VĂN KIẾN ĐÁNG BUỒN

Bản hiệu triệu của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát gửi cho quân đội đăng ngày hôm qua trên các báo, là một bằng chứng mới tỏ rõ rằng những người lãnh đạo Xô-viết, thuộc phái dân túy¹⁵ cũng như thuộc phái men-sê-vích, đều chạy sang hàng ngũ giai cấp tư sản để quốc chủ nghĩa Nga.

Sự mơ hồ về tư tưởng trong bản hiệu triệu ấy thực đáng kinh ngạc. Chỉ có những người óc hoàn toàn nhồi đầy những câu "cách mạng" suông mới không thấy rõ sự mơ hồ ấy.

"...Nhân dân lao động không hề cần đến chiến tranh. Không phải nhân dân lao động đã gây ra chiến tranh. Chiến tranh là do bọn vua chúa và bọn tư bản ở tất cả các nước gây ra...".

Đúng lắm. Đúng như thế đấy. Và khi bản hiệu triệu "kêu gọi công nhân và nông dân Đức và Áo - Hung khởi nghĩa, làm cách mạng", chúng ta cũng hết lòng hoan nghênh nó, vì đó là một khẩu hiệu đúng.

Nhưng, bên cạnh cái chân lý không ai chối cãi được ấy, sao người ta lại có thể nói được những *điều phản chân lý một cách hiển nhiên* sau đây:

"...(Hỡi binh sĩ Nga), những người mà anh em bảo vệ không phải là Nga hoàng, không phải là bọn Prô-tô-pô-pốp và bọn Ra-xpu-tin, *bọn địa chủ giàu có và bọn tư bản...*".

Những chữ mà chúng tôi viết ngả bao hàm một điều giả dối rõ ràng, lộ liễu.

Bởi vì nếu quả nhân dân lao động "không hề cần đến" chiến tranh, nếu quả chiến tranh nổ ra là do âm mưu *không những* của bọn vua chúa mà cả của bọn "tư bản ở *tất cả* các nước" nữa (như bản hiệu triệu của Xô-viết đã thừa nhận rất rõ), như vậy đương nhiên là chừng nào một trong những dân tộc tham chiến còn dung thứ trong nước mình một chính phủ tư bản thì dân tộc đó "bảo vệ" *đúng là* bọn tư bản.

Một trong hai điều: *hoặc là* chỉ bọn tư bản Áo - Đức chịu "trách nhiệm" về cuộc chiến tranh này. Nếu những người lãnh đạo thuộc phái dân túy và men-sê-vích của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát nghĩ như thế, thì họ đã hoàn toàn tụt xuống ngang hàng với Plê-kha-nốp, với tên Sai-đê-man Nga ấy. Như vậy phải gạch bỏ đoạn nói rằng chiến tranh nổ ra là "do bọn tư bản ở tất cả các nước" "gây ra", coi đó là một điều dối trá. Như vậy phải vứt bỏ khẩu hiệu "hòa bình không có thôn tính", coi đó là một điều dối trá, vì khẩu hiệu đúng đắn cho một chính sách như vậy sẽ là: tước đoạt của người Đức những đất đai họ đã thôn tính được và giữ nguyên (hoặc tăng thêm) những đất đai do người Nga và người Anh đã thôn tính được.

Hoặc là cuộc chiến tranh ấy thực sự là "do bọn tư bản ở tất cả các nước" gây ra. Nếu những người lãnh đạo thuộc phái dân túy và men-sê-vích của Xô-viết *không* phủ nhận cái chân lý không thể chối cãi được ấy, thì người ta không thể dung thứ điều dối trá đáng căm phẫn nói rằng những binh sĩ Nga trong khi họ dung thứ một chính phủ tư bản thì họ vẫn "không" bảo vệ bọn tư bản đâu.

Vậy cũng cần phải nói cho cả binh sĩ Nga biết sự thật nữa (chứ không phải chỉ nói cho binh sĩ Áo - Đức biết mà thôi): hỡi các đồng chí binh sĩ, chừng nào chúng ta còn dung thứ trong nước chúng ta một chính phủ tư bản, chừng

nào những hiệp ước bí mật mà Nga hoàng đã ký kết còn được coi là thiêng liêng thì như vậy là chúng ta vẫn tiến hành một cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, một cuộc chiến tranh xâm lược, chúng ta vẫn "bảo vệ" những hiệp ước ăn cướp mà cựu Nga hoàng Ni-cô-lai đã ký kết với bọn tư bản Anh - Pháp.

Đó là một sự thực cay đắng. Nhưng đó là sự thực. Và cần nói cho nhân dân biết sự thực. Chỉ có như thế nhân dân mới nhìn thấy rõ và mới học tập được cách đấu tranh chống lại sự dối trá.

Hãy xem xét vấn đề dưới một khía cạnh khác, các bạn sẽ một lần nữa thấy rõ tính chất hoàn toàn dối trá của bản hiệu triệu của Xô-viết. Bản hiệu triệu đó kêu gọi công nhân và nông dân nước Đức "khởi nghĩa". Rất tốt. Nhưng khởi nghĩa *chống* ai? Chỉ chống vua Vin-hem thôi ư?

Nhưng nếu vua Vin-hem bị những bọn Gu-tơ-cốp và Mi-li-u-cốp Đức thay thế, nghĩa là bị những đại biểu của giai cấp tư bản Đức thay thế, thì tính chất xâm lược của cuộc chiến tranh do nước Đức tiến hành có thể vì thế mà thay đổi được không? Rõ ràng là không. Bởi vì mọi người đều biết, — và bản hiệu triệu của Xô-viết cũng thừa nhận, — rằng chiến tranh là "do bọn vua chúa và bọn tư bản ở tất cả các nước gây ra". Vì vậy, việc lật đổ bọn vua chúa tuyệt nhiên không thay đổi một chút nào tính chất của cuộc chiến tranh, nếu chính quyền chuyển sang tay bọn tư bản. Việc thôn tính nước Bỉ, Xéc-bi-a, v. v., không phải vì vua Vin-hem bị những người dân chủ - lập hiến Đức thay thế mà mất tính chất thôn tính, cũng hệt như việc thôn tính các xứ Khi-va, Bu-kha-ra, Ác-mê-ni-a, Phần-lan, U-cra-i-na, v. v., không phải vì vua Ni-cô-lai bị những người dân chủ - lập hiến Nga, bị bọn tư bản Nga, thay thế, mà mất tính chất thôn tính được đâu.

Chúng ta hãy đặt một giả thuyết khác, giả thuyết cuối cùng có thể có được, tức là giả thuyết cho rằng bản hiệu

triệu của Xô-viết kêu gọi công nhân và nông dân Đức khởi nghĩa không những chống vua Vin-hem mà chống cả bọn tư bản Đức nữa. Trong trường hợp ấy, chúng ta hãy trả lời rằng: lời kêu gọi đó đúng, tốt lắm; chúng ta hoàn toàn đồng tình với nó. Nhưng, hỏi các ngài công dân Tséc-nốp, Tơ-khê-ít-dê và Txê-rê-tê-li thân mến, kêu gọi người Đức khởi nghĩa chống bọn tư bản, *còn chính mình lại ủng hộ một chính phủ tư bản ở nước mình*, như thế có đúng đắn, có hợp lý và trung thực không?

Hỏi các ngài công dân thân mến, chẳng lẽ các ngài không sợ công nhân Đức sẽ buộc tội các ngài là không thực thà và thậm chí là (cầu trời đừng như thế!) giả nhân giả nghĩa hay sao?

Chẳng lẽ các ngài không sợ công nhân Đức sẽ nói: cách mạng chưa nổ ra ở nước chúng tôi, chúng tôi chưa đi đến giai đoạn mà những Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ của chúng tôi công khai dàn xếp với bọn tư bản về vấn đề chính quyền. Hỏi các anh em người Nga, nếu các bạn đã đi đến giai đoạn ấy rồi, tại sao các bạn kêu gọi chúng tôi "khởi nghĩa" (tức là làm một việc khó khăn, đẫm máu, gian khổ), còn bản thân các bạn thì lại *không giành chính quyền một cách hòa bình* trong tay bọn Lvốp và bè lũ, là bọn sẵn sàng rút lui, như chúng đã tuyên bố? Các bạn đưa cách mạng Nga ra làm dẫn chứng. Nhưng, hỏi các ngài công dân Tséc-nốp, Tơ-khê-ít-dê và Txê-rê-tê-li, các ngài đã nghiên cứu chủ nghĩa xã hội, các ngài cũng biết rất rõ rằng cuộc cách mạng của các ngài *hiện giờ* đã đưa *bọn tư bản* lên nắm chính quyền. Khi các ngài vì cuộc cách mạng Nga, là cuộc cách mạng đã trao chính quyền cho bọn tư bản đế quốc chủ nghĩa ở nước Nga, mà kêu gọi những người Đức chúng tôi làm cách mạng chống bọn tư bản đế quốc chủ nghĩa, thì như thế có phải là dối trá đến ba lần hay không? Như thế có phải là "chủ nghĩa quốc tế xuất khẩu", "chủ nghĩa cách mạng xuất khẩu" không? — có

phải là đối với người Đức thì cách mạng chống bọn tư bản, còn đối với người Nga thì *thỏa hiệp* với bọn tư bản (mặc dầu phong trào cách mạng đang sôi sục ở Nga) không?

Rút cục lại, Tséc-nốp, Tơ-khê-it-dê và Txê-rê-tê-li đã đi đến chỗ bảo vệ chủ nghĩa đế quốc Nga.

Đó là sự thực đáng buồn, nhưng đó là một sự thực.

"*Sự thật*, số 47,
ngày 16 (3) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

DỌA DẪM NHÂN DÂN BẰNG NHỮNG NỖI KHIẾP SỢ CỦA GIAI CẤP TƯ SẢN

Những tờ báo của bọn tư bản, đứng đầu là tờ "Ngôn luận"¹⁶, đang hết sức đưa ra cái bóng ma "trạng thái vô chính phủ" để làm cho nhân dân hoảng sợ. Chẳng ngày nào là tờ "Ngôn luận" không rêu rao về trạng thái vô chính phủ và thổi phồng những tin tức và những lời đồn đại về những chuyện vi phạm trật tự cá biệt và hết sức nhỏ nhặt, chẳng ngày nào là nó không đưa cái bóng ma đang ám ảnh người tư sản khiếp sợ ra để dọa nhân dân.

Báo chí dân tuý (gồm cả báo chí của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng¹⁷) và men-sê-vích, chịu khuất phục trước sự dọa dẫm đó, đã phụ họa với tờ "Ngôn luận" và với tất cả các báo của bọn tư bản. Tờ "Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát"¹⁸, mà những người lãnh đạo hiện tại của nó đều thuộc các đảng trên, đã chứng tỏ, trong bài xã luận hôm nay, rằng tờ báo đó đã chạy hẳn sang phía những người phao truyền những "nỗi khiếp sợ của giai cấp tư sản". Họ đưa ra lời tuyên bố... biết diễn đạt thế nào cho nhẹ nhàng hơn đôi chút nhỉ?... rõ ràng là khuếch đại sau đây:

"Quân đội đang tan rã. Ở nhiều địa phương, người ta chiếm đoạt ruộng đất bờ bãi, người ta giết hại và cướp bóc gia súc và công cụ. Những hành động tự tiện ngày càng tăng thêm..."

Nhân thể nói thêm rằng bọn dân tuý và men-sê-vích, tức là những đảng của giai cấp tiểu tư sản, quan niệm những

hành động tự tiện là việc nông dân chiếm đoạt tất cả ruộng đất ở địa phương mà không cần chờ đợi Quốc hội lập hiến. Ai cũng biết rằng bộ trưởng Sin-ga-rép đã đưa ra chính cái thứ ngáo ộp ấy (những "hành động tự tiện") trong bức điện nổi tiếng của ông ta, bức điện hồi đó đã được đăng trên khắp các báo chí (xem báo "Sự thật" số 33)¹⁾.

Hành động tự tiện, trạng thái vô chính phủ... những tiếng nghe dễ sợ biết bao! Nhưng mong rằng người dân tụy hay người men-sê-vích nào muốn *suy xét*, hãy nghĩ ngợi đôi chút về vấn đề sau đây:

Trước cách mạng, ruộng đất thuộc bọn địa chủ. Tình trạng này *không hề* được gọi là trạng thái vô chính phủ. Nhưng việc ấy đã đưa đến đâu? Đến sự phá sản toàn bộ, đến "trạng thái vô chính phủ" theo cái nghĩa chân chính nhất của danh từ ấy, tức là đến chỗ đất nước hoàn toàn bị phá sản, đa số dân cư bị phá sản và mắc tai hoạ.

Trong tình hình đó người ta nghĩ ra được phương sách cứu chữa nào *khác* ngoài việc phát huy đến cao độ nghị lực, tính chủ động và lòng quyết tâm của *đa số* dân cư không? Rõ ràng là không.

Rốt cuộc thì như thế nào?

1) Những kẻ ủng hộ Nga hoàng chủ trương bọn địa chủ phải được giữ nguyên quyền lực vô hạn ở nông thôn và quyền chiếm hữu toàn bộ ruộng đất của chúng. "Trạng thái vô chính phủ", do việc này thực sự gây ra, *không* làm cho họ lo sợ.

2) Sin-ga-rép, đảng viên Đảng dân chủ - lập hiến, đại diện cho tất cả các tên tư bản và tất cả các tên địa chủ (trừ một nhóm người ủng hộ Nga hoàng), chủ trương thành lập "các phòng hòa giải về vấn đề ruộng đất bên cạnh các ủy ban lương thực của tổng để thực hiện những hiệp nghị

1) Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.31, tr. 289.

tự nguyện giữa nông dân và địa chủ" (xem bức điện của ông ta). Các nhà chính trị tiểu tư sản - tức là những người dân tụy và men-sê-vích - thực tế đã đi theo Sin-ga-rép khi họ khuyên nông dân "chờ" cho đến lúc Quốc hội lập hiến được triệu tập và khi họ gọi việc nông dân tự mình tịch thu ngay lập tức ruộng đất ở các địa phương là "trạng thái vô chính phủ".

3) Đảng của giai cấp vô sản (những người bôn-sê-vích) chủ trương nông dân lập tức đoạt lấy ruộng đất ở các địa phương, đồng thời khuyên họ tiến hành việc này một cách hết sức có tổ chức. Chúng tôi không thấy có một "trạng thái vô chính phủ" nào ở đó cả, vì giải pháp này, và chỉ có giải pháp này thôi, mới đáp ứng nguyện vọng của *đa số* dân cư địa phương.

Người ta gọi một giải pháp hợp với nguyện vọng của đa số là "trạng thái vô chính phủ" từ bao giờ thế?? Gọi giải pháp hợp với nguyện vọng của *thiểu số*, giải pháp vừa được *cả* bọn ủng hộ Nga hoàng *lãn* Sin-ga-rép đề xuất ra dưới mọi hình thức, là "trạng thái vô chính phủ", há chẳng chính xác hơn sao?

Vì nếu Sin-ga-rép muốn bắt buộc nông dân phải "tự nguyện" "hiệp nghị" với bọn địa chủ, thì đó là một giải pháp hợp với nguyện vọng của thiểu số, lý do là ở nước Nga, tính trung bình cứ 300 hộ nông dân mới có một hộ địa chủ lớn. Nếu tôi đề nghị 300 hộ này "tự nguyện" "hiệp nghị" với *một* hộ của một tên bóc lột kéch xù, như thế quả là tôi đã đề nghị một giải pháp hợp với nguyện vọng của thiểu số, một giải pháp vô chính phủ.

Thưa các ngài tư bản, những tiếng la ó của các ngài về "trạng thái vô chính phủ" là để che đậy việc bênh vực lợi ích của một người chống lại lợi ích của 300 người. Mấu chốt vấn đề là đây.

Có người sẽ cãi lại chúng tôi: nhưng các anh lại muốn việc này do người địa phương một mình tự giải quyết

lấy, không chờ đợi Quốc hội lập hiến, cơ mà! trạng thái vô chính phủ là như thế đấy!

Chúng tôi sẽ trả lời: còn Sin-ga-rép thì muốn gì? Cũng là muốn việc này do người địa phương giải quyết (những "hiệp nghị tự nguyện" giữa nông dân và bọn địa chủ), cũng là không chờ đợi Quốc hội lập hiến!

Về điểm này giữa chúng tôi và Sin-ga-rép không có gì khác nhau: cả hai bên đều chủ trương rằng việc giải quyết dứt khoát phải là do Quốc hội lập hiến, còn việc giải quyết sơ bộ - và việc thực hành sự giải quyết sơ bộ ấy - phải là do người địa phương. Điểm khác nhau giữa Sin-ga-rép và chúng tôi chỉ là ở chỗ chúng tôi thì nói: 300 người giải quyết, 1 người phục tùng; còn Sin-ga-rép lại nói: nếu 300 người giải quyết, thì đó sẽ là một "hành động tự tiện"; 300 người phải "hiệp nghị" với một người!

Bọn dân tuý và men-sê-vích hẳn là phải sa đọa đến mức tột cùng, nên mới giúp đỡ bọn Sin-ga-rép và đồng lõa phao truyền những nỗi khiếp sợ của giai cấp tư sản như thế!

Sợ nhân dân, đó là tâm trạng chủ đạo của các nhà lãnh đạo kinh hoàng và khiếp sợ đó.

Không nên sợ nhân dân. Sự giải quyết của đa số công nhân và nông dân *không phải* là trạng thái vô chính phủ. Đó là điều duy nhất có khả năng đảm bảo cho chế độ dân chủ nói chung, và cho sự thành công trong việc tìm tòi những biện pháp thích đáng để thoát khỏi sự suy sụp về kinh tế, nói riêng.

Viết ngày 3 (16) tháng Năm 1917

*Đăng ngày 17 (4) tháng Năm 1917
trên báo "Sự thật", số 48*

*Theo đúng bản đăng
trên báo*

MỘT BẢN TIỂU SỬ TỰ THUẬT CHƯA KẾT THÚC¹⁹

Thưa các đồng chí! Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-rô-rô-grát đã chuyển cho tôi bức thư của các đồng chí viết ngày 24 tháng Tư năm 1917. Trong bức thư ấy, các đồng chí có hỏi "tôi xuất thân là gì, ở đâu, nếu đã bị đi đày, thì vì lý do gì? Tôi đã trở về nước Nga bằng cách nào, hiện nay tôi đang tiến hành những hoạt động gì, nghĩa là chúng "những hoạt động đó" có ích hay có hại cho các đồng chí".

Tôi xin trả lời tất cả các câu hỏi ấy, trừ câu hỏi cuối cùng, bởi vì chỉ có chính các đồng chí mới có thể phán xét những hành động của tôi có ích cho các đồng chí hay không.

Tên tôi là Vla-đi-mia I-lích U-li-a-nốp.

Sinh ngày 10 tháng Tư năm 1870 ở Xim-biéc-xcơ. Mùa xuân năm 1887, anh cả tôi là A-lếch-xan-đơ đã bị A-lếch-xan-đơ III hành hình về tội mưu sát hấn (ngày 1 tháng Ba năm 1887). Tôi bị bắt lần đầu tiên vào tháng Chạp năm 1887 và bị đày khỏi Trường đại học tổng hợp Ca-dan vì đã tham gia phong trào nổi dậy của sinh viên. Sau đó tôi bị trục xuất khỏi Ca-dan.

Tháng Chạp năm 1895, tôi bị bắt lần thứ hai vì đã tuyên truyền tư tưởng dân chủ - xã hội trong công nhân ở Pê-téc-bua...¹⁾

*Viết sớm nhất là ngày 4
(17) tháng Năm 1917
Đăng lần đầu
ngày 16 tháng Tư 1917
trên báo "Sự thật", số 86.*

Theo đúng bản thảo

1) Bản thảo đến đây thì ngừng lại.

ĐÊM HÔM TRƯỚC²⁰

Bộ máy "thỏa hiệp" đang làm việc tận lực. Phái dân túy và phái men-sê-vích đang ra công đến vã mồ hôi trán để lập danh sách các bộ trưởng. Chúng ta đang ở vào đêm hôm trước ngày thành lập nội các "mới"...

Than ôi! Rồi cũng chẳng có gì mới lắm đâu. Chính phủ tư bản sẽ đèo thêm một vài bộ trưởng tiểu tư sản, thuộc phái dân túy và men-sê-vích, nhất tâm ủng hộ cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa.

Thêm một số những câu rỗng tuếch nữa, những lời lẽ hào nhoáng nữa, những điều hứa hẹn ba hoa nữa, những tiếng phèng phèng đủ mọi kiểu nữa về vấn đề "hòa bình không có thôn tính", nhưng không hề có một mảy may ý định nào, dù chỉ là ý định kê ra một cách chính xác, thẳng thắn và trung thực, những sự thôn tính *thực sự*, chẳng hạn, của ba nước: Đức, Nga và Anh.

Tự lừa dối mình bằng những ảo tưởng cho rằng nông dân (phú nông đâu có phải là toàn thể nông dân...) sẽ ủng hộ bọn tư bản, bằng những ảo tưởng về một cuộc "tấn công" trên mặt trận (vì "hòa bình không có thôn tính"...)- tình trạng ấy, thưa các ngài công dân cựu bộ trưởng và các ngài công dân tân bộ trưởng, các ngài có tin rằng nó có thể kéo dài lâu được không?

*"Sự thật" số 49,
ngày 18 (5) tháng Năm 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

HỌ ĐÃ QUÊN ĐIỀU CHỦ YẾU

(CƯƠNG LĨNH THỊ CHÍNH CỦA ĐẢNG CỦA GIAI CẤP VÔ SẢN)

Gần đến ngày bầu cử các Đu-ma quận, người ta thấy xuất hiện những cương lĩnh huênh hoang của hai phái dân chủ tiểu tư sản: phái dân tụy và phái men-sê-vích. Những cương lĩnh này hoàn toàn giống những cương lĩnh của các đảng tư sản châu Âu, như "Đảng cấp tiến và xã hội chủ nghĩa - cấp tiến" Pháp²¹ là những đảng chăm chú tìm cách giành lấy những lá phiếu của đám quần chúng cử tri dễ tin và lạc hậu, gồm những tiểu chủ, v. v.. Cũng lại những câu nói huênh hoang, cũng lại những lời hứa hẹn phù phiếm, cũng lại những công thức mơ hồ, cũng lại tình trạng im hơi lạng tiếng đối với điều chủ yếu, hay nói cho đúng hơn, cũng lại lãng quên điều chủ yếu, tức là *những điều kiện thực tế* để thực hiện những hứa hẹn trên.

Hiện nay những điều kiện thực tế đó là như sau:

1) cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa; 2) sự tồn tại của một chính phủ tư bản chủ nghĩa; 3) không thể nào dùng những biện pháp trọng đại nhằm cải thiện đời sống của công nhân và quần chúng cần lao, mà lại không phạm tới bằng phương thức cách mạng "chế độ tư hữu thần thánh của các nhà tư bản"; 4) không thể nào thực hiện được chế độ cải cách do những đảng ấy đã hứa hẹn, nếu vẫn còn tổ chức cũ và bộ máy hành chính cũ, vẫn còn tổ chức cảnh

sát chỉ có thể phục vụ bọn tư bản và đặt ra hàng nghìn trở ngại cho sự thực hiện những cải cách trên.

Thí dụ: "... quy định giá thuê nhà trong thời kỳ chiến tranh", ... "trưng thu những kho dự trữ" (tức là: những kho dự trữ thực phẩm của các hiệu buôn cũng như của các tư nhân) "để thỏa mãn nhu cầu của xã hội", ... "tổ chức những cửa hàng công cộng, lò bánh mì, những nhà ăn, và nhà bếp", - phái men-sê-vích viết như thế; và phái dân tụy (những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng) cũng phụ họa theo: ... "chú ý thích đáng đến sức khoẻ của mọi người và đến vệ sinh công cộng".

Quả thật là những nguyện vọng rất tốt đẹp. Nhưng thực chất của vấn đề là ở chỗ không thể thực hiện được những nguyện vọng đó nếu *không đoạn tuyệt* với việc ủng hộ cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, ủng hộ công trái (có lợi cho bọn tư bản), ủng hộ chính phủ của bọn tư bản, một chính phủ bảo vệ lợi nhuận của tư bản, nếu không đoạn tuyệt với việc duy trì tổ chức cảnh sát là tổ chức chống lại bất cứ một cải cách nào nói ở trên, làm cản trở, trì hoãn và huỷ bỏ cải cách ấy, ngay cả trong trường hợp mà chính phủ và bọn tư bản không gửi tới hậu thư cho các nhà cải cách (đó là điều mà chúng thế nào cũng sẽ làm, khi những lợi nhuận của tư bản bị đụng chạm đến).

Thực chất của vấn đề là ở chỗ, nếu người ta quên những điều kiện thống trị khắc nghiệt và tàn khốc của tư bản, thì tất cả những cương lĩnh thuộc loại như thế, tất cả những bản liệt kê về những cải cách huênh hoang nói trên đều chỉ là những lời nói bằng quơ và, trên thực tế, hoặc chỉ là những "nguyện vọng thành kính" hết sức ngây thơ, hoặc chỉ là sự lừa bịp của bọn chính khách mặt hạng thuộc giai cấp tư sản đối với quần chúng.

Cần phải nhìn thẳng vào sự thực. Đừng che đậy sự thực, hãy nói thẳng sự thực cho nhân dân biết. Không được

giấu giếm cuộc đấu tranh giai cấp, mà trái lại cần chỉ rõ những mối liên hệ của cuộc đấu tranh giai cấp đó với những cải cách "cấp tiến" rất kêu, tốt mẽ tuyệt trần.

Hỡi các đồng chí công nhân và toàn thể công dân Pê-tơ-rô-grát! Muốn thực hiện được những cải cách cần thiết cho nhân dân, những cải cách đã đến độ chín muồi, cấp bách mà phái dân túy và phái men-sê-vích đều nói tới, thì phải đoạn tuyệt với việc ủng hộ chiến tranh đế quốc chủ nghĩa và công trái, đoạn tuyệt với việc ủng hộ chính phủ tư bản và với nguyên tắc coi lợi nhuận của tư bản là bất khả xâm phạm. Muốn thực hiện được những cải cách trên, *đừng để phục hồi lại tổ chức cảnh sát* mà phái dân chủ - lập hiến hiện đang thiết lập lại, mà phải thay thế tổ chức cảnh sát ấy bằng đội dân cảnh của toàn dân. Đó là điều mà đảng của giai cấp vô sản phải nói cho nhân dân biết trong dịp bầu cử này, đó là điều phải đưa ra để *chống lại* các đảng dân túy và men-sê-vích của giai cấp tiểu tư sản. Đó là thực chất của "cương lĩnh thị chính" của giai cấp vô sản, và là điều mà các đảng trên ra sức che giấu.

Trước hết, ở đầu bản cương lĩnh ấy, ở đầu bản liệt kê những cải cách, ta cần ghi ba điểm chính, có tính chất mấu chốt, làm điều kiện chủ yếu cho việc thực hiện cương lĩnh và bản liệt kê nói trên:

- 1) Quyết không ủng hộ chiến tranh đế quốc chủ nghĩa (dù dưới hình thức ủng hộ công trái, hay dưới hình thức nào khác).
- 2) Quyết không ủng hộ chính phủ của bọn tư bản.
- 3) Không để phục hồi tổ chức cảnh sát, phải thay thế nó bằng đội dân cảnh của toàn dân.

Nếu không tập trung chú ý chủ yếu vào những vấn đề mấu chốt nói trên, nếu không giải thích rõ ràng rằng những vấn đề này quyết định mọi cải cách thị chính, thì sẽ không tránh khỏi làm cho cương lĩnh thị chính (có giới lắm thì cũng chỉ) biến thành một nguyện vọng thơ ngây.

Chúng ta hãy bàn về điểm thứ ba.

Trong tất cả các nước cộng hòa tư sản, dù là nước cộng hòa tư sản dân chủ nhất, cảnh sát (cũng như đội quân thường trực) là công cụ chủ yếu để đàn áp quần chúng, là cái đảm bảo cho chế độ quân chủ luôn luôn có thể được phục hồi trở lại. Cảnh sát tra tấn những "thường dân" trong các sở cảnh sát ở Niu-ôóc, ở Giơ-ne-vơ và ở Pa-ri, nhưng trong khi ấy cảnh sát lại dung túng cho bọn tư bản là bọn đã mua chuộc được cảnh sát hoặc bằng cách đút lót thẳng cho nó (nước Mỹ, v. v.), hoặc thông qua sự "bảo hộ" và "chạy chọt" của bọn giàu có (Thụy-sĩ), hoặc bằng cách phối hợp cả hai lối trên (Pháp). Vì tách rời nhân dân, thành một đảng cấp chuyên nghiệp gồm những kẻ được "tập luyện" để đàn áp người nghèo, những kẻ được trả lương tương đối hậu, và được hưởng những đặc quyền của "chính quyền" (chưa nói đến những "khoản thu nhập hợp pháp"), nên tổ chức cảnh sát trong tất cả các nước cộng hòa dân chủ dưới chế độ thống trị của giai cấp tư sản, nhất định vẫn là một công cụ, một thành lũy, một cái cọc chống đỡ chắc chắn nhất cho giai cấp ấy. *Quyết không thể* dựa vào sự giúp đỡ của cảnh sát để thực hiện những cải cách trọng đại và căn bản, có lợi cho quần chúng lao động được. Đứng về mặt khách quan mà nói, đó là điều không thể có được.

Lấy đội dân cảnh của toàn dân thay thế cho tổ chức cảnh sát và đội quân thường trực, — đó là *điều kiện* thành công của mọi cải cách thị chính có lợi cho những người lao động. Trong thời kỳ cách mạng, điều kiện này có thể thực hiện được. Nó phải được đặt lên hàng đầu trong cương lĩnh thị chính, bởi vì hai điều kiện chủ yếu kia không những thuộc phạm vi thị chính, mà còn thuộc cả phạm vi toàn quốc nữa.

Làm thế nào để bắt đầu xây dựng lên đội dân cảnh của toàn dân — thực tiễn sẽ chỉ cho ta thấy rõ. Muốn cho những người vô sản và nửa vô sản có thể tham gia, cần bắt buộc

bọn chủ phải trả lương cho họ về những giờ và những ngày họ phục vụ trong đội dân cảnh. Điều này có thể làm được. Vấn đề tiếp theo sau là: nên tổ chức *trước hết* một đội dân cảnh công nhân dựa vào những công nhân các nhà máy lớn nhất, nghĩa là những công nhân có tổ chức tốt nhất, và có nhiều khả năng hơn hết để làm nhiệm vụ dân cảnh, hay là nên tổ chức, *ngay từ bây giờ*, chế độ nghĩa vụ dân cảnh có tính chất toàn dân và bắt buộc đối với tất cả những người đã trưởng thành, cả nam lẫn nữ, theo điều kiện là mỗi năm mỗi người phải làm nhiệm vụ ấy trong một hay hai tuần lễ, v. v.; đây không phải là một vấn đề có ý nghĩa nguyên tắc. Nếu mỗi quận bắt đầu một cách khác nhau thì cũng chẳng hại gì: kinh nghiệm do đó sẽ càng thêm phong phú, tổ chức dân cảnh càng dễ tiến triển, người ta sẽ chú trọng nhiều hơn đến những yêu cầu thực tiễn.

Đội dân cảnh của toàn dân, điều đó có nghĩa là thực sự giáo dục tinh thần dân chủ cho *quần chúng* nhân dân.

Đội dân cảnh của toàn dân, điều đó có nghĩa là sự quản trị những người nghèo, *không còn phải* là do bọn giàu có và cảnh sát *của chúng* tiến hành nữa, mà là do chính bản thân nhân dân, trong đó những người nghèo chiếm ưu thế, tiến hành.

Đội dân cảnh của toàn dân, điều đó có nghĩa là việc giám sát (những công xưởng, nhà ở, việc phân phối sản phẩm, v. v.) có *khả năng* không chỉ nằm trên giấy tờ.

Đội dân cảnh của toàn dân điều đó có nghĩa là phân phối bánh mì không phải "xếp hàng nối đuôi nhau" và *không để* một đặc quyền *nào* cho bọn giàu có cả.

Đội dân cảnh của toàn dân điều đó có nghĩa là đảm bảo cho khá nhiều những cải cách trọng đại, cấp tiến, mà những người dân tụy và men-sê-vích cũng đã liệt kê ra, *không còn* là những nguyện vọng thơ ngây nữa.

Hỡi các đồng chí nam nữ công nhân Pê-tơ-rô-grát! Toàn thể mọi người hãy tham gia cuộc bầu cử các Đu-ma hàng quận.

Hãy bênh vực quyền lợi của người nghèo. Hãy phản đối chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, phản đối sự ủng hộ chính phủ tư bản chủ nghĩa, phản đối việc phục hồi tổ chức cảnh sát, hãy tán thành việc thay thế ngay tức khắc và vô điều kiện tổ chức cảnh sát bằng đội dân cảnh của toàn dân.

"Sự thật", số 49,
ngày 18 (5) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

HỢP TÁC GIAI CẤP VỚI TƯ BẢN HAY ĐẤU TRANH GIAI CẤP CHỐNG TƯ BẢN?

Lịch sử — không phải lịch sử nói chung, mà là lịch sử kinh tế và chính trị của nước Nga *ngày nay* — đã đặt ra vấn đề như thế đấy.

Phái dân túy và phái men-sê-vích, Tséc-nốp, và Txê-rê-tê-li, đã cho di chuyển cái tiểu ban liên lạc²² từ một buồng bên cạnh (buồng họp của các bộ trưởng) sang chính ngay buồng nội các. Ý nghĩa thuần túy chính trị của sự biến nội các "mới" là như thế và chỉ là như thế thôi.

Ý nghĩa kinh tế hay ý nghĩa giai cấp của việc ấy là: trong trường hợp tốt nhất (để nội các được vững và để ách thống trị của giai cấp tư bản được duy trì), những tầng lớp trên của giai cấp tư sản nông thôn, do Pê-sê-khô-nốp lãnh đạo từ 1906, và những "lãnh tụ" tiểu tư sản của những công nhân men-sê-vích, đã *hứa hẹn* với bọn tư bản là họ sẽ thực hành hợp tác giai cấp với chúng. (Trong trường hợp xấu nhất — đối với bọn tư bản — tất cả sự thay đổi chỉ có nghĩa là thay đổi một vài người hay một giới nhỏ hẹp thôi, chứ hoàn toàn không có một chút ý nghĩa giai cấp nào cả).

Cứ giả định là trường hợp tốt nhất đi. Ngay trong trường hợp này, cũng không còn mảy may nghi ngờ gì là họ sẽ không giữ nổi lời hứa của họ. "Chúng tôi đồng tâm hiệp lực với các nhà tư bản sẽ có thể đưa nước nhà ra khỏi cơn khủng hoảng, cứu nước nhà khỏi bị phá sản, kéo nước

nhà ra khỏi chiến tranh": đó là ý nghĩa thực sự của việc tham gia nội các của những lãnh tụ giai cấp tiểu tư sản, tức là của bọn Tséc-nốp và Txê-rê-tê-li. Chúng ta trả lời họ như sau: sự góp sức của các ngài không đủ đâu. Cuộc khủng hoảng vô cùng trầm trọng hơn là các ngài tưởng. Chỉ có giai cấp cách mạng, bằng những biện pháp cách mạng chống tư bản, mới có thể cứu vãn được nước ta, và không phải chỉ cứu vãn riêng nước ta thôi.

Cuộc khủng hoảng thật là sâu sắc, thật là tràn lan, thật là lan rộng khắp thế giới và thật là có liên hệ chặt chẽ với tư bản, cho nên cuộc đấu tranh giai cấp chống tư bản nhất định phải áp dụng hình thức thống trị về mặt chính trị của giai cấp vô sản và của những người nửa vô sản. Không có con đường thoát nào khác cả.

Các ngài công dân Tséc-nốp và Txê-rê-tê-li, các ngài muốn có nhiệt tình cách mạng trong quân đội ư? Các ngài không thể tạo ra được cái nhiệt tình cách mạng ấy, vì nhiệt tình cách mạng của quần chúng nhân dân nảy nở ra không phải là do sự thay đổi những "lãnh tụ" trong các bộ, do những lời tuyên bố huênh hoang, do lời hứa hẹn sẽ vận động xét lại hiệp ước ký kết với bọn tư bản Anh, mà chỉ là do tất cả những việc làm hàng ngày được tiến hành ở khắp mọi nơi, những việc làm mà tất cả mọi người đều có thể thấy được, những việc làm thể hiện một chính sách cách mạng *chống* lại quyền lực vụn vặt của tư bản, chống lại việc tư bản lợi dụng chiến tranh để kiếm lợi nhuận, một chính sách thực sự cải thiện được một cách căn bản những điều kiện sinh sống của quần chúng nghèo khổ.

Thậm chí, dù các ngài có lập tức đem tất cả ruộng đất cấp cho nhân dân, chúng ta cũng sẽ không thể thoát khỏi khủng hoảng, nếu không có những biện pháp cách mạng chống lại tư bản.

Hỡi các ngài công dân Tséc-nốp và Txê-rê-tê-li, các ngài muốn tấn công ư? Các ngài không thể xui quân đội làm

việc ấy được, vì hiện nay không thể dùng bạo lực *đối với* nhân dân. Thế mà, nếu không dùng bạo lực đối với nhân dân thì nhân dân sẽ chỉ tiến hành cuộc chiến tranh tấn công vì lợi ích to lớn của một cuộc đại cách mạng chống lại tư bản ở tất cả các nước, hơn nữa lại là một cuộc cách mạng không những đã được hứa hẹn, đã được tuyên bố trên lời nói, mà còn đang được thực hiện, đang được thực hành trước mắt tất cả mọi người, ai ai cũng đều có thể thấy rõ ràng.

Hỡi các ngài công dân Pê-sê-khô-nốp và Xcô-bê-lép, các ngài muốn tổ chức việc tiếp tế sản phẩm công nghiệp cho nông dân, bánh mì và thịt cho quân đội, nguyên liệu cho công nghiệp, v. v., ư? Các ngài muốn kiểm soát việc sản xuất, và thậm chí, phần nào đó muốn tổ chức việc sản xuất, ư?

Các ngài không thể làm được những việc ấy, nếu không có nhiệt tình cách mạng của quần chúng vô sản và nửa vô sản, mà nhiệt tình này chỉ có thể nảy nở từ những biện pháp cách mạng chống đặc quyền và lợi nhuận của tư bản thối. Nếu không thế thì sự kiểm soát mà các ngài hứa hẹn, vẫn là một việc bỏ đi, một biện pháp nửa chừng có tính chất quan liêu và tư bản chủ nghĩa.

Hiện nay, các công dân Tséc-nốp và Txê-rê-tê-li, một số tầng lớp nào đó trong giai cấp tiểu tư sản, đều đang thí nghiệm sự hợp tác giai cấp với tư bản trên một quy mô mới, rộng lớn, trong toàn thể nước Nga, trong mọi lĩnh vực của đất nước.

Những bài học của sự hợp tác ấy chỉ càng bổ ích hơn cho nhân dân, khi mà nhân dân thấy rõ — và chắc chắn một ngày rất gần đây nhân dân sẽ thấy rõ — tính chất bấp bênh, vô bổ của một sự hợp tác như thế.

"*Sự thật*", số 50,
ngày 19 (6) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

VỀ MỘT CHÍNH QUYỀN CÁCH MẠNG VỮNG MẠNH

Chúng ta ủng hộ một chính quyền cách mạng vững mạnh. Dù cho bọn tư bản và những đày tớ của chúng hoài công gào thét rằng chúng ta phản đối chính quyền đó, nhưng lời dối trá của chúng vẫn là lời dối trá.

Nhưng không thể để cho những lời rỗng tuếch làm tối tăm trí óc và mờ ám ý thức. Khi người ta nói đến "cách mạng", đến "nhân dân cách mạng", đến "phái dân chủ cách mạng", v. v. thì *trong mười bận, có đến chín bận* người ta nói láo hoặc tự lừa dối mình. Cần phải đặt ra câu hỏi: cách mạng mà người ta nói ở đây là cách mạng của *giai cấp nào?* là cách mạng *chống ai?*

Chống chế độ Nga hoàng ư? Theo ý nghĩa ấy, thì đa số địa chủ và tư bản nước Nga hiện giờ đều là những người cách mạng. Khi cách mạng đã thành công, thì ngay cả đến bọn phản động cũng đứng về phía những thành quả của cách mạng. Hiện nay không có lối lừa dối quần chúng nào thường thấy hơn, bỉ ổi hơn và tai hại hơn là lối lường gạt họ bằng cách tán tụng cách mạng *theo ý nghĩa ấy*.

Chống bọn địa chủ ư? Theo ý nghĩa ấy, thì đa số nông dân và ngay cả đến phần lớn phú nông nữa, nghĩa là có lẽ đến 9/10 dân cư nước Nga, là những người cách mạng. Và thậm chí một số nhà tư bản có lẽ cũng sẵn sàng trở thành những người cách mạng, họ tính toán như sau: dù bằng cách nào người ta cũng không thể nào cứu vãn nổi bọn

địa chủ nữa, vậy khôn hơn hết là ta hãy đứng về phía cách mạng để giữ cho tư bản được nguyên vẹn.

Chống bọn tư bản ư? Đó là vấn đề chủ yếu. Đó là điểm mấu chốt, vì nếu không có một cuộc cách mạng chống bọn tư bản, thì tất cả những lời nói dài dòng về "hòa bình không có thôn tính", và về sự kết thúc nhanh chóng chiến tranh bằng một thứ hòa bình kiểu ấy, đều chỉ có nghĩa là ngây thơ và dốt nát, hoặc là dối trá và ngu xuẩn. Nếu không có chiến tranh, thì ở nước Nga có lẽ trong nhiều năm và thậm chí trong hàng chục năm cũng sẽ không phát sinh cách mạng chống bọn tư bản. Nếu có chiến tranh thì, đứng về mặt khách quan mà nói, tình trạng trên không thể xảy ra được: hoặc là bị diệt vong, hoặc là làm cách mạng chống bọn tư bản. Vấn đề đặt ra là như thế. Cuộc sống đã đặt vấn đề ra như thế.

Do bản năng, do tình cảm, do xu hướng, nên đa số nhân dân nước Nga — cụ thể hơn là những người vô sản và nửa vô sản, tức là những công nhân và nông dân nghèo — đều tán thành cách mạng chống bọn tư bản. Nhưng đa số ấy chưa giác ngộ rõ rệt về điều đó, và vì vậy họ thiếu quyết tâm. Cho nên nhiệm vụ chính của chúng ta là nâng cao trình độ giác ngộ ấy và lòng quyết tâm ấy.

Những lãnh tụ của giai cấp tiểu tư sản — trí thức, phú nông, các đảng dân túy (trong đó có cả Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng) và men-sê-vích hiện nay — *đều không* tán thành làm cách mạng chống bọn tư bản trong lúc này; thậm chí một số lại còn là những kẻ thù của cuộc cách mạng ấy, những kẻ thù nguy hiểm nhất đối với nhân dân. Nội các liên hiệp nghĩa là một "kinh nghiệm" khiến cho toàn thể nhân dân *vứt bỏ* được rất nhanh chóng những ảo tưởng tiểu tư sản về sự thỏa hiệp với bọn tư bản.

Kết luận rõ ràng là: chỉ có chính quyền của giai cấp vô sản, được những người nửa vô sản ủng hộ, mới có thể đem lại cho nước nhà một chính quyền thực sự vững mạnh

và thực sự cách mạng. Nó sẽ thực sự mạnh vì nó sẽ được một số đa số vững chắc, đa số nhân dân giác ngộ kiên quyết ủng hộ. Nó sẽ mạnh, vì nó sẽ không dựa vào sự "thỏa hiệp" (tất nhiên là bấp bênh) giữa bọn tư bản với những người tiểu chủ, giữa bọn triệu phú với giai cấp tiểu tư sản, giữa bọn Cô-nô-va-lốp và bọn Sin-ga-rép với bọn Tséc-nốp và bọn Txê-rê-tê-li.

Chính quyền đó sẽ thực sự cách mạng, vì chỉ có nó mới có thể tỏ cho nhân dân biết rằng trong thời kỳ mà nhân dân phải chịu đựng những nỗi đau khổ to lớn nhất, thì chính quyền không hề ngấp ngừng run sợ trước những lợi nhuận của tư bản. Chính quyền đó sẽ thực sự cách mạng, vì chỉ có nó mới làm nảy nở, cổ vũ, làm tăng gấp bội nhiệt tình cách mạng của quần chúng, khi quần chúng nhìn thấy, cảm thấy, nhận thấy, từng ngày từng giờ, rằng chính quyền tin tưởng vào nhân dân chứ không sợ nhân dân, rằng chính quyền giúp những người nghèo cải thiện ngay tức khắc đời sống của họ, rằng chính quyền bắt bọn giàu phải chịu *ngang* với nhân dân cái gánh nặng những đau khổ của nhân dân.

Chúng ta ủng hộ một chính quyền cách mạng vững mạnh.

Chúng ta ủng hộ một chính quyền duy nhất có thể có được và đáng tin cậy: chính quyền cách mạng vững mạnh.

"*Sự thật*", số 50,
ngày 19 (6) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

QUÀ MỪNG NGÀY SƠ SINH ... CỦA CHÍNH PHỦ "MỚI" ²³

Tờ "Ngôn luận", trong một bài xã luận nghiêm chỉnh (đã viết một cách hết sức "nghiêm chỉnh"):

"Chúng ta hy vọng là sẽ không cần thiết phải có những vụ xung đột nghiêm trọng trong quan hệ của chúng ta với các đồng minh để chúng minh cho những người tin theo công thức "không có thôn tính và không có bồi khoản" (xin đọc là: cho chính phủ mới" thấy rằng trên thực tế công thức ấy không thể thực hiện được".

Những nhà tư bản phát ngôn thông qua tờ "Ngôn luận", đã có lý. Thực thế, công thức trên đây "trên thực tế không thể thực hiện được"... nếu trên thực tế người ta không thực hiện cách mạng chống tư bản!

* *
*

Trong một bài diễn văn của Mi-li-u-cốp, một tên bộ trưởng không tự ý từ chức, nhưng người ta đã bắt buộc y phải từ chức, có đoạn nói:

"Dù những công thức hữu nghị mà chúng ta viết ra đối với các bạn đồng minh của chúng ta có đẹp đẽ đến đâu chăng nữa, nhưng nếu quân đội không hành động, thì trên thực tế chúng ta cũng vẫn phải bội những lời cam kết của chúng ta. Và, ngược lại, dù những công thức mà chúng ta viết ra có quái gở, trái với lòng trung thực đến thế nào chăng nữa, nhưng nếu trên thực tế, quân đội có chiến đấu, thì đương nhiên là chúng ta cũng đã thực hiện những lời cam kết của chúng ta đối với đồng minh..."

Đúng lắm! Thì ra có lúc anh công dân Mi-li-u-cốp cũng hiểu được thực chất của vấn đề... Hỡi các ngài công dân Tséc-nốp và Txê-rê-tê-li! Có thể nào các ngài lại không hiểu được rằng nên kết luận như thế nào về thái độ *thực tế* của các ngài đối với cuộc chiến tranh để quốc chủ nghĩa?

* *
*

Trong một bài diễn văn của Sun-ghin đọc ở hội nghị của phe phản cách mạng là phe đang được tổ chức, có đoạn nói:

"Chúng tôi nguyện làm những người đối rách, nhưng là những người đối rách ở trong nước chúng tôi. Nếu các ngài có thể gìn giữ và cứu vãn đất nước này cho chúng tôi, thì các ngài cứ lột trần chúng tôi, chúng tôi cũng sẽ không vì thế mà than khóc".

Này anh công dân Sun-ghin, đừng có tìm cách dọa người ta! Ngay cả đến khi *chúng tôi* nắm được chính quyền, chúng tôi cũng sẽ không "lột trần" anh đâu; trái lại, chúng tôi sẽ đảm bảo cho anh ăn no, mặc ấm, miễn là anh làm tròn công việc hoàn toàn hợp với năng lực và thói quen của anh! Dọa nạt, cái đó chỉ có kết quả đối với bọn Tséc-nốp và Txê-rê-tê-li thôi. Còn đối với chúng tôi thì "việc đó không ăn thua gì đâu"!

* *
*

Trong một bài diễn văn của Ma-cla-cốp đọc cũng tại hội nghị đó (hội nghị "các đại biểu trong Đu-ma nhà nước"), có đoạn nói:

"Nước Nga đã tỏ ra không xứng đáng với nền tự do mà nó đã giành được".

Xin đọc là: nông dân và công nhân đã không làm thỏa mãn lòng mong đợi của các ngài Ma-cla-cốp. Các ngài ấy

muốn rằng bọn Tséc-nốp và bọn Txê-rê-tê-li "giải hòa" quần chúng với các ngài Ma-cla-cốp. Không được đâu!

* *
*

Cũng bài diễn văn ấy có nói:

"Người ta có thể chê trách nhiều người, nhưng ở nước Nga, chúng ta không thể không cần đến giai cấp tư sản, đến giai cấp vô sản, đến những trào lưu khác nhau, đến những nhân vật cá biệt."

Xin lỗi anh nhé, anh công dân Ma-cla-cốp, nhưng "chúng tôi" (đảng của giai cấp vô sản), "ở nước Nga, chúng tôi không cần đến" "giai cấp tư sản". Cứ sống thì rồi anh sẽ thấy rõ và sẽ phải thừa nhận là không còn cách nào khác để thoát ra khỏi cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa được.

* *
*

Cũng bài diễn văn ấy lại nói:

"Chúng ta thấy xuất hiện vô số những bản tính xấu: không muốn làm việc, muốn trốn nghĩa vụ đối với tổ quốc. Giữa lúc cuộc chiến tranh đang diễn ra ác liệt, chúng ta thấy đất nước trở thành một đất nước của những hội hè, của những cuộc mít-tinh và của những cuộc bàn luận phiếm, một đất nước không thừa nhận chính quyền và không chịu phục tùng chính quyền".

Đúng lắm! Vô số những "bản tính xấu" đã biểu lộ ra, nhất là ở trong bọn địa chủ và tư bản. Cũng có những bản tính xấu trong đám người tiểu tư sản; thí dụ: bản tính thúc đẩy họ tham gia một nội các liên hiệp với bọn tư bản. Những người vô sản và nửa vô sản cũng có những bản tính xấu; thí dụ: chậm từ bỏ những ảo tưởng tiểu tư sản, chậm tin tưởng rằng giai cấp vô sản, và chỉ giai cấp ấy, phải nắm lấy *toàn bộ* "chính quyền".

* *
*

Cũng trong bài diễn văn ấy lại nói:

"Chính quyền càng ngày càng đi về phía tả, trong khi đó thì nước nhà càng ngày càng đi về phía hữu".

Khi nói "nước nhà", Ma-cla-cốp chỉ bọn tư bản. Theo nghĩa ấy, thì y nói đúng. Nhưng "nước nhà" của công nhân và nông dân nghèo thì một nghìn lần tả hơn bọn Tséc-nốp và bọn Txê-rê-tê-li — tôi có thể bảo đảm với anh như thế đấy, anh công dân thân mến ạ; nước nhà ấy cũng một trăm lần tả hơn cả chúng ta nữa. Cứ sống thì rồi anh sẽ thấy rõ.

"Sự thật", số 50,
ngày 19 (6) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

**CHÍNH PHỦ "MỚI" ĐÃ LẠC HẬU
KHÔNG NHỮNG
SO VỚI CÔNG NHÂN CÁCH MẠNG
MÀ CŨNG LẠC HẬU
SO VỚI QUẦN CHÚNG NÔNG DÂN NỮA**

Sau đây là bằng chứng:

Tờ "Ý chí Nga" ²⁴ — ôi Ý chí Nga! — bản phát hành buổi chiều ngày 4 tháng Năm, cho chúng ta biết tin sau đây về tâm trạng những đại biểu đại hội nông dân ²⁵:

"Điều bất bình chủ yếu của các đại biểu hình như là ở chỗ nông dân bị thiệt thòi, vì trong khi tất cả các giai cấp khác đều đã được hưởng thành quả của cách mạng, thì chỉ có một mình nông dân là còn phải chờ đợi phần của mình thôi. Chỉ riêng đối với nông dân, người ta đề nghị chờ đợi Quốc hội lập hiến sẽ giải quyết vấn đề ruộng đất.

— Không, không thể thế được, chúng tôi không muốn chờ đợi, những người khác có chờ đợi đâu. Chúng tôi muốn có ruộng đất ngay lập tức, không trì hoãn".

Chắc chắn rằng phóng viên tờ "Ý chí Nga", tờ báo phục vụ bọn tư bản xấu xa nhất, lần này không vu cáo nông dân (nói dối có được lợi chút nào đâu), mà đã nói sự thực, đồng thời vừa *báo trước* để cho bọn tư bản đề phòng. *Tất cả* những tin tức về đại hội đều chứng thực điều đó.

Các bạn hãy đối chiếu sự thật đó với điều 5 trong dự thảo bản tuyên bố của chính phủ "mới":

"Trong khi dành cho Quốc hội lập hiến giải quyết vấn đề giao ruộng đất cho nhân dân lao động, Chính phủ lâm thời sẽ dùng... những biện pháp", v. v. (Chính phủ lâm thời "cũ" cũng "đã" luôn luôn "dùng" "những biện pháp"...).

Chính phủ "mới" quả đã lạc hậu một cách không sao cứu vãn nổi, so ngay cả với đại hội nông dân!!

Đó là một sự thật bất ngờ đối với nhiều người, nhưng là sự thật.

Mà sự thật thì cứng đầu cứng cổ, như một câu tục ngữ Anh đã từng nói.

*"Sự thật", số 50,
ngày 19 (6) tháng Năm 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

NGƯỜI TA CHẶN ĐƯỜNG

Ngày hôm qua, 5 tháng Năm, hai tờ báo lớn phát hành vào buổi sáng, tờ "Sự nghiệp nhân dân"²⁶ và tờ "Ngôn luận" đều đăng ở trang nhất một bản thông cáo mà đến chiều lại được đăng lại trên tờ "Nhật báo buổi chiều"²⁷ của Gu-tơ-cốp và Xu-vô-rin, bản thông cáo đó đáng để cho chúng ta chú ý rất nhiều.

Bản thông cáo cho chúng ta biết rằng "do có sự thỏa thuận giữa Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ với nghiệp đoàn kỹ sư, và được sự ủy nhiệm của Chính phủ lâm thời", nên ở Pê-tơ-rô-grát đã thành lập một "Ủy ban trung ương để khôi phục và duy trì lao động bình thường trong các xí nghiệp công nghiệp".

Thông cáo nói: "Ủy ban trung ương tự cho mình có nhiệm vụ chủ yếu nhất là khởi thảo và phối hợp tất cả các biện pháp nhằm khôi phục và duy trì lao động bình thường trong các xí nghiệp công nghiệp, và tổ chức sự kiểm soát công cộng thường xuyên và tích cực đối với tất cả các xí nghiệp công nghiệp".

Trong văn bản, những chữ "kiểm soát công cộng" được gạch dưới.

Những chữ đó nhắc chúng ta nhớ lại những hội đồng của Pháp viện tối cao và những hội đồng khác của quan lại trong "thời tốt đẹp xưa kia" của chế độ Nga hoàng. Mỗi lần một tên vô lại nào trong đám bộ trưởng của Nga hoàng, trong đám tổng đốc, trong đám thủ lĩnh quý

tộc, v. v. mà bị bắt quả tang ăn cắp, mỗi lần một cơ quan nào trực tiếp hay gián tiếp phụ thuộc vào chính phủ Nga hoàng tự làm ô danh mình một cách quá lộ liễu trước toàn nước Nga và trước toàn châu Âu, thì người ta lập tức "xoa dịu dư luận công chúng" bằng cách thành lập một hội đồng gồm những "nhân vật" nổi tiếng và rất nổi tiếng, cao cấp và rất cao cấp, giàu có và rất giàu có.

Và những nhân vật ấy luôn luôn "xoa dịu" dư luận công chúng một cách hết sức có hiệu quả. Họ đã chôn - và nhất thiết là chôn bằng cách long trọng nhất - mọi thứ "kiểm soát công cộng" một cách càng triệt để khi mà những câu nói suông về việc đức Nga hoàng anh minh của chúng ta xoa dịu "lương tâm xã hội" càng lộng lẫy...

Trước như thế nào thì sau này cũng là như vậy, - ý người ta muốn nói là như thế, khi đọc lên bản thông cáo huênh hoang về Ủy ban trung ương mới.

Các ngài tư bản đã chặn đường. Ý thức về việc cần phải thiết lập sự kiểm soát của giai cấp vô sản đối với các công xưởng và các xanh-đi-ca, đang phát triển trong giới công nhân. Do đó, các tay kinh doanh tháo vát "thiên tài" trong các bộ và trong các giới thân cận các bộ đã nảy ra cái ý kiến "thiên tài" này: ta hãy chặn đường họ! Ta hãy kéo Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ đi theo ta; chừng nào bọn dân tuý và bọn men-sê-vích vẫn còn cầm đầu Xô-viết thì đạt kết quả này không khó khăn gì cả. Ta hãy thiết lập một thứ "kiểm soát công cộng", sự kiểm soát này sẽ có vẻ rất là quan trọng, sẽ có vẻ một thi thố sáng suốt của nhà nước, sẽ có vẻ theo nội các, có vẻ là rất nghiêm chỉnh... khiến tất cả mọi thứ kiểm soát thực sự, mọi thứ kiểm soát của giai cấp vô sản, chắc chắn sẽ bị chôn một cách không kèn không trống... Ý kiến thiên tài biết bao! "Lương tâm xã hội" sẽ được hoàn toàn "xoa dịu"!

— Thành lập "Ủy ban trung ương" mới như thế nào?

Ồ, dĩ nhiên là theo phương pháp dân chủ rồi. Tất cả

chúng ta há chẳng phải là những người "dân chủ cách mạng" đó sao? Nếu cho rằng chế độ dân chủ bắt buộc phải để 20 đại biểu đại diện cho 200.000 công nhân và chỉ để một đại biểu duy nhất đại diện cho 10.000 kỹ sư và nhà tư bản, v.v., thì điều đó tất nhiên là một sai lầm có tính chất "vô chính phủ". Không phải thế đâu, tinh thần dân chủ chân chính là ở chỗ bắt buộc phải "dân chủ cách mạng" trong phương pháp mà phái ấy đã dùng để thành lập chính phủ "mới" của nó: 6 người thuộc phái men-sê-vích và dân tuý là "đại biểu" cho công nhân và nông dân, còn 8 người thuộc Đảng dân chủ - lập hiến và Đảng tháng Mười²⁸ sẽ đại biểu cho địa chủ và tư bản. Những công trình nghiên cứu về thống kê gần đây nhất mà Bộ lao động mới của chúng ta vừa hoàn thành, sau khi có sự đồng ý của Bộ công nghiệp cũ, há chẳng chứng minh rằng đa số dân cư nước Nga là gồm bọn địa chủ và tư bản là gì?

Và, nếu các bạn muốn, đây là danh sách *đầy đủ* những cơ quan được cử "đại biểu" để thành lập Ủy ban trung ương mới, sau khi đã có sự thỏa thuận giữa phái "dân chủ cách mạng" và chính phủ:

Ủy ban trung ương gồm có các đại biểu đại diện cho: 1) Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ; 2) Ban chấp hành lâm thời của Đu-ma nhà nước; 3) Liên đoàn các hội đồng địa phương toàn Nga; 4) Hội liên hiệp các thành phố toàn Nga; 5) Ban quản trị thị xã Pê-tơ-rô-grát; 6) Nghiệp đoàn kỹ sư; 7) Hội đồng đại biểu sĩ quan; 8) Hội đồng các đại hội đại biểu giới công thương; 9) Hội những chủ nhà máy và chủ xưởng ở Pê-tơ-rô-grát; 10) Ủy ban quân sự - công nghiệp trung ương; 11) Tổng ủy liên đoàn các hội đồng địa phương toàn Nga và Hội liên hiệp các thành phố toàn Nga phụ trách việc cung cấp cho quân đội; 12) Ủy ban viện trợ kỹ thuật quân sự; 13) Hội kinh tế tự do²⁹...

- Hết rồi à?

— Hết rồi.

Như thế há chưa đủ để xoa dịu lương tâm xã hội ư?

— Và nếu cùng một ngân hàng lớn hay cùng một xanh-đi-ca của tư bản, thông qua những cổ đông của mình, mà được đại diện năm lần, mười lần trong mười hay mười hai cơ quan nói trên thì sao?

— Ô, không nên chú ý đến những "tiểu tiết" khi mà thực chất của vấn đề là bảo đảm sự "*kiểm soát công cộng* thường xuyên và tích cực"!

Viết ngày 6 (19) tháng Năm 1917

Đăng ngày 20 (7) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng trên báo

trên báo "Sự thật", số 51

**THƯ ỦY NHIỆM CHO ĐẠI BIỂU
CÁC NHÀ MÁY VÀ QUÂN ĐỘI
TRONG XÔ-VIẾT ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN
VÀ BINH SĨ³⁰**

(1) Đại biểu của chúng ta phải là một người kiên quyết chống lại cuộc chiến tranh xâm lược đế quốc chủ nghĩa hiện nay. Chiến tranh này do bọn tư bản ở tất cả các nước: Nga, Đức, Anh, v.v., gây ra để làm tăng thêm lợi nhuận của chúng và bóp nghẹt các dân tộc nhược tiểu.

(2) Chừng nào còn một chính phủ tư bản chủ nghĩa đứng đầu nhân dân Nga, thì quyết không ủng hộ chính phủ đó, quyết không thí một cò-péché nào cho cái chính phủ đang tiến hành cuộc chiến tranh xâm lược như thế!

(3) Đại biểu của chúng ta phải đòi công bố ngay lập tức những hiệp ước bí mật, có tính chất ăn cướp (những hiệp ước bóp chết nước Ba-tư, chia nhau nước Thổ, nước Áo, v.v.) do cựu Nga hoàng Ni-cô-lai đã ký kết với bọn tư bản Anh, Pháp, v.v..

(4) Đại biểu của chúng ta phải đòi huỷ bỏ ngay lập tức tất cả những hiệp ước đó. Nhân dân Nga, công nhân và nông dân, không muốn áp bức và cũng sẽ không áp bức một dân tộc nào; họ không muốn bắt buộc và cũng sẽ không bắt buộc một dân tộc nào không phải là dân tộc Nga (không phải là dân tộc Đại Nga) phải sáp nhập vào nước Nga. Tự do cho mọi dân tộc, liên minh anh em giữa công nhân và nông dân trong tất cả các dân tộc!

(5) Đại biểu của chúng ta phải đòi chính phủ Nga công khai đề nghị ký hòa ước ngay tức khắc và vô điều kiện, hoàn toàn không quanh co và không trì hoãn một chút

nào, với *tất cả* các nước tham chiến trên cơ sở giải phóng *tất cả* các dân tộc bị áp bức hoặc bị thiệt thòi về quyền lợi, *không trừ một dân tộc nào*.

Như thế có nghĩa là những người Đại Nga sẽ không dùng bạo lực để giữ lại các nước Ba-lan, Cuốc-li-an-đi-a, U-cra-i-na, Phần-lan, Ác-mê-ni-a và nói chung là bất cứ một dân tộc nào. Họ kiến nghị cùng tất cả các dân tộc kết thành một liên minh anh em và thành lập một quốc gia chung dựa trên sự đồng ý tự nguyện của mỗi dân tộc, tuyệt đối không dùng cưỡng bách, dù là cưỡng bách trực tiếp hay gián tiếp. Chiếu theo những điều khoản của hòa ước nói trên, những người Đại Nga sẽ cam kết lập tức rút quân ra khỏi các nước Ga-li-xi-a, Ác-mê-ni-a và Ba-tư, đồng thời để cho các dân tộc những nước ấy, cũng như *tất cả* các dân tộc, không trừ một dân tộc nào, có quyền tự do quyết định thành lập những quốc gia riêng biệt hoặc một quốc gia liên bang với bất cứ nước nào hợp với ý muốn của họ.

Chiếu theo các điều khoản của hòa ước nói trên, nước Đức sẽ phải từ bỏ không những *tất cả* các đất đai, không trừ một đất đai nào, do nước ấy đã chiếm đoạt sau chiến tranh, mà còn phải từ bỏ cả quyền thống trị đối với các dân tộc đã bị sáp nhập vào nước Đức bằng bạo lực như: Đan-mạch (miền Bắc Slê-xvích), Pháp (một phần An-da-xơ và Lo-ren), Ba-lan (Pô-dơ-nan), v.v.. Đồng thời với nước Nga, nước Đức phải cam kết rút quân ngay lập tức ra khỏi tất cả các đất đai đã chiếm đoạt và các đất đai vừa kể trên, và phải cam kết để cho mỗi dân tộc được tự do quyết định bằng trưng cầu dân ý việc họ muốn thành lập một quốc gia riêng biệt hoặc một quốc gia liên bang với *bất cứ nước nào hợp với ý muốn của họ*. Nước Đức phải từ bỏ hoàn toàn và không điều kiện tất cả các thuộc địa, bởi vì thuộc địa là những dân tộc bị áp bức.

Chiếu theo các điều khoản của hòa ước nói trên, nước Anh phải lập tức và không điều kiện, từ bỏ không những

tất cả các đất đai của nước khác mà họ đã chiếm đoạt từ đầu chiến tranh (các thuộc địa của nước Đức ở châu Phi, v.v., đất đai Thổ, Mê-dô-pô-ta-mi, v.v.), mà còn phải từ bỏ *tất cả các thuộc địa của mình* nữa. Cũng như nước Nga và nước Đức, nước Anh phải lập tức rút quân ra khỏi tất cả các đất đai đã chiếm đoạt, tất cả các thuộc địa và cả Ai-rơ-len nữa, để cho mỗi dân tộc được quyền tự do quyết định bằng đầu phiếu việc họ muốn thành lập một quốc gia riêng biệt hoặc một quốc gia liên bang với bất cứ nước nào hợp với ý muốn của họ.

Và đối với các nước khác cũng thế: tất cả các nước tham chiến, không trừ một nước nào, đều được tiếp nhận đề nghị ký hòa ước ngay lập tức, theo những điều kiện thật rõ rệt đã nói ở trên. Bọn tư bản ở *tất cả* các nước không được lừa gạt nhân dân lâu hơn nữa, bằng cách hứa hẹn suông "hòa bình không có thôn tính" (tức là không chiếm đoạt) trong khi chúng vẫn giữ lại những đất đai mà *chúng* đã thôn tính và vẫn tiếp tục cuộc chiến tranh để cướp lấy những đất đai mà "*đối phương*" đã thôn tính.

(6) Đại biểu của chúng ta không được chấp thuận một sự ủng hộ nào, không được bỏ phiếu tán thành một công trái nào, không được cấp một đồng cô-pêch nào của công quỹ cho *bất cứ* một chính phủ nào, nếu nó không chịu trịnh trọng cam kết sẽ đề nghị ngay tức khắc với tất cả các dân tộc, những điều kiện nghị hòa lập tức nói trên, và không chịu công bố cho mọi người biết đề nghị ấy trong hạn *bốn mươi tám giờ*.

(7)...¹⁾

Viết trước ngày 7 (20)

tháng Năm 1917

In lần đầu năm 1925

trong *Văn tập Lê-nin, t. IV*

Theo đúng bản thảo

1) Bản thảo đến đây thì ngừng lại.

THƯ NGỎ GỬI CÁC ĐẠI BIỂU ĐẠI HỘI CÁC ĐẠI BIỂU NÔNG DÂN TOÀN NGA

Các đồng chí đại biểu nông dân!

Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (bôn-sê-vích) Nga, mà tôi được vinh dự tham gia, đã có ý định ủy nhiệm tôi làm đại diện đảng chúng tôi ở đại hội nông dân. Vì lý do bị ốm nên tôi không thể làm tròn nhiệm vụ đó, tôi xin phép gửi tới các đồng chí đại biểu bức thư ngỏ này để chào mừng sự liên hiệp của toàn thể nông dân Nga và để trình bày một cách tóm tắt với các đồng chí những sự bất đồng ý kiến sâu sắc giữa đảng chúng tôi với các đảng "xã hội chủ nghĩa - cách mạng" và "dân chủ - xã hội men-sê-vích".

Những sự bất đồng ý kiến sâu sắc đó nằm trong ba vấn đề chủ yếu: ruộng đất, chiến tranh và tổ chức nhà nước.

Tất cả ruộng đất phải thuộc về nhân dân. Tất cả ruộng đất của bọn địa chủ phải được giao cho nông dân mà không phải chuộc lại. Điều đó đã rõ ràng. Điểm tranh luận với nhau là: nông dân ở các địa phương có cần phải lấy ngay lập tức tất cả ruộng đất, mà không hề giả một mảy may địa tô nào cho bọn địa chủ, và không cần chờ Quốc hội lập hiến họp không?

Đảng chúng tôi cho rằng điều đó là cần, và khuyên nông dân ở các địa phương nên lấy ngay tất cả ruộng đất, cần tiến hành việc đó một cách hết sức có tổ chức, tuyệt đối không dung thứ một trường hợp phá hoại dụng cụ nào, và cố gắng tăng sản lượng lúa mì và thịt, vì binh sĩ ngoài mặt trận đang đói khổ ghê gớm. Quốc hội lập hiến sẽ quy định dứt khoát việc sử dụng cuối cùng ruộng đất, nhưng còn việc sơ bộ sử dụng ruộng đất hiện nay, ngay bây giờ, để tiến hành gieo giống mùa xuân, thì vô luận như thế nào, cũng chỉ có những cơ quan địa phương quyết định được mà thôi, vì Chính phủ lâm thời của chúng ta là một chính phủ của bọn địa chủ và tư bản, nên cứ trì hoãn và thậm chí cho đến ngày nay cũng chưa định ngày hiệu tập Quốc hội lập hiến.

Chỉ có những cơ quan địa phương mới có thể quyết định việc sơ bộ sử dụng ruộng đất. Ruộng cần phải được gieo giống. Phần đông nông dân ở địa phương hoàn toàn am hiểu cách tổ chức nhau lại để khai thác ruộng đất, cày bừa và gieo giống toàn bộ diện tích. Đó là một điều cần thiết để cải thiện sự tiếp tế lương thực cho binh sĩ ngoài mặt trận. Cho nên việc chờ Quốc hội lập hiến họp là một việc không thể chấp nhận được. Chúng tôi không hề phủ nhận quyền hạn của Quốc hội lập hiến trong việc tối hậu xác định chế độ sở hữu toàn dân về ruộng đất và định ra quy chế sử dụng ruộng đất. Nhưng, ngay từ bây giờ, trong mùa xuân này, nông dân ở các địa phương cần phải tự mình quyết định việc sơ bộ sử dụng ruộng đất. Binh sĩ ngoài mặt trận có thể và phải cử đại biểu về các thôn xã.

Hơn nữa, muốn cho toàn bộ ruộng đất trở về tay những người lao động, thì sự đoàn kết chặt chẽ giữa công nhân thành thị với nông dân nghèo (những người nửa vô sản) là cần thiết. Không có sự đoàn kết đó thì không thể nào đánh bại bọn tư bản được. Và nếu chúng không bị đánh

bại, thì việc đưa lại ruộng đất cho nông dân cũng sẽ không chấm dứt được cảnh nghèo khổ. Người ta không thể ăn đất được, và nếu không có tiền, không có vốn, thì cũng không có dụng cụ, gia súc và giống má được. Nông dân không thể tin cậy vào bọn tư bản và vào bọn phú nông (phú nông cũng là những nhà tư bản), mà chỉ có thể tin vào công nhân thành thị thôi. Chỉ có liên minh với công nhân thành thị, nông dân nghèo mới làm cho ruộng đất, đường sắt, ngân hàng và công xưởng trở thành tài sản của tất cả những người lao động; nếu không như thế thì riêng việc đưa lại ruộng đất cho nhân dân sẽ không chấm dứt được cảnh ngộ túng thiếu và nghèo khổ.

Công nhân một số địa phương ở Nga đã thiết lập sự giám sát (sự kiểm soát) của họ đối với công xưởng. Sự kiểm soát đó của công nhân sẽ có lợi cho nông dân; vì nó sẽ đưa đến kết quả là tăng sản lượng và hạ giá sản phẩm. Nông dân phải hết sức ủng hộ sáng kiến đó của công nhân và không nên tin vào những điều vu cáo do bọn tư bản tung ra để chống lại công nhân.

Vấn đề thứ hai là vấn đề chiến tranh.

Cuộc chiến tranh này là một cuộc chiến tranh xâm lược. Bọn tư bản ở tất cả các nước gây ra chiến tranh với mục đích xâm lược, để tăng thêm lợi nhuận của chúng. Cuộc chiến tranh này tuyệt nhiên không đưa đến và cũng không thể đưa đến cho nhân dân lao động một cái gì khác ngoài sự chết chóc, những sự khủng khiếp, sự tàn phá và sự quay trở lại thời dã man. Bởi thế nên đảng của chúng tôi, đảng của công nhân giác ngộ, đảng của nông dân nghèo, kiên quyết và tuyệt đối lên án cuộc chiến tranh này; đảng không biện hộ cho bọn tư bản nước này đối với bọn tư bản nước khác; đảng không ủng hộ bọn tư bản thuộc bất kỳ nước nào và hết sức cố gắng để chấm dứt thật nhanh chóng chiến tranh bằng cách lật đổ bọn tư bản ở tất cả các

nước, bằng cuộc cách mạng của công nhân ở tất cả các nước.

Chính phủ lâm thời mới của chúng ta hiện nay gồm có mười bộ trưởng thuộc các đảng của bọn địa chủ và tư bản và sáu bộ trưởng thuộc các đảng "dân túy" (những người "xã hội chủ nghĩa - cách mạng") và "dân chủ - xã hội men-sê-vích". Chúng ta tin chắc rằng những người dân túy và men-sê-vích đã phạm một sai lầm nghiêm trọng và rất tai hại trong việc tham gia chính phủ của bọn tư bản và, nói chung, trong việc ủng hộ chính phủ đó. Những người như Xê-rê-tê-li và Tséc-nốp hy vọng sẽ khuyên được bọn tư bản chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược này một cách nhanh hơn và thẳng thắn hơn. Nhưng các lãnh tụ của các đảng dân túy và men-sê-vích đó đã lầm: thực tế họ đã giúp bọn tư bản chuẩn bị một cuộc tấn công của quân đội Nga vào nước Đức, nghĩa là giúp chúng kéo dài chiến tranh và làm tăng thêm những hy sinh vô cùng nặng nề mà cuộc chiến tranh đã bắt nhân dân Nga phải chịu đựng.

Chúng ta tin chắc rằng bọn tư bản ở tất cả các nước đều đang lừa phỉnh nhân dân khi chúng hứa sẽ nhanh chóng đem lại cho họ một hòa ước công bình, nhưng thực tế chúng lại kéo dài cuộc chiến tranh xâm lược. Bọn tư bản Nga đã cầm đầu Chính phủ lâm thời cũ và hiện nay vẫn còn cầm đầu Chính phủ lâm thời mới, chúng không muốn công bố những hiệp ước ăn cướp bí mật mà cựu Nga hoàng Ni-cô-lai Rô-ma-nốp đã ký kết với bọn tư bản Anh, Pháp và bọn tư bản các nước khác để chiếm đoạt Côn-xtan-ti-nô-pôn của Thổ-nhĩ-kỳ, Ga-li-xi-a của Áo, Ác-mê-ni-a của Thổ-nhĩ-kỳ, v.v.. Chính phủ lâm thời đã thừa nhận và tiếp tục thừa nhận những hiệp ước đó.

Đảng chúng tôi coi những hiệp ước ấy là những hiệp ước tội lỗi và ăn cướp, cũng đầy tội ác như những hiệp ước mà bọn tư bản tướng cướp người Đức và tên hoàng

đế tướng cướp của chúng là Vin-hem đã ký kết với bọn đồng minh của chúng.

Máu của công nhân và nông dân không thể đổ vì những mưu đồ ăn cướp đó của bọn tư bản.

Cần phải chấm dứt ngay cuộc chiến tranh tội lỗi này, nhưng *không phải* bằng một hòa ước biệt lập (riêng lẻ) ký với nước Đức, *mà bằng một hòa ước chung*, không phải bằng một hòa ước của bọn tư bản, mà bằng một hòa ước của những quân chúng cần lao *chống lại* bọn tư bản. Chỉ có một con đường duy nhất để đi đến đó là chuyển tất cả chính quyền về tay các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, ở Nga cũng như ở các nước khác. Chỉ có những Xô-viết đó mới có thể thực sự ngăn cản bọn tư bản lừa phỉnh nhân dân và kéo dài chiến tranh.

Bây giờ tôi đi sang vấn đề thứ ba là vấn đề cuối cùng trong những vấn đề mà tôi nêu lên: vấn đề tổ chức nhà nước.

Nước Nga phải là một nước cộng hòa dân chủ. Phần đông bọn địa chủ và tư bản, vốn thường xuyên ủng hộ nền quân chủ, nhưng nhận thấy rằng nhân dân Nga không bao giờ lại chịu để cho chế độ quân chủ được phục hồi nên chính ngay bọn chúng cũng đồng ý về điểm đó. Hiện nay bọn tư bản đang cố gắng bằng đủ mọi cách làm cho nước cộng hòa Nga càng giống một nước quân chủ bao nhiêu càng tốt bấy nhiêu, để về sau, nó có thể thật hết sức dễ dàng trở lại thành một nước quân chủ (như đã xảy ra nhiều lần ở nhiều nước). Do đó, bọn tư bản muốn duy trì một đội ngũ quan lại đứng *trên* nhân dân, một đội cảnh sát và một đội quân thường trực tách khỏi nhân dân và đặt dưới quyền chỉ huy của những tướng lĩnh và sĩ quan không phải do bầu cử mà có. Và nếu quả không do bầu cử mà có, thì những tướng lĩnh và sĩ quan sẽ luôn luôn gần như được lựa chọn trong bọn địa chủ và tư bản. Kinh

nghiệm của tất cả các nước cộng hòa trên thế giới cũng đủ để dạy cho chúng ta điều đó.

Vì thế đảng chúng tôi, đảng của công nhân giác ngộ và của nông dân nghèo, đấu tranh cho một chính thể cộng hòa dân chủ kiểu khác. Chúng tôi muốn có một chính thể cộng hòa trong đó không còn cảnh sát hà hiếp nhân dân; chúng tôi muốn rằng tất cả những viên chức từ dưới lên trên, đều nhất thiết phải được bầu ra và luôn luôn có thể bị bãi miễn theo ý nguyện của nhân dân, và lương của họ không được cao hơn lương của một công nhân lành nghề; chúng tôi muốn rằng những người chỉ huy quân đội cũng phải được bầu ra và quân đội thường trực, tách rời nhân dân, đặt dưới quyền chỉ huy của những giai cấp xa lạ với nhân dân, cũng phải được thay thế bằng sự vũ trang toàn dân, bằng đội dân cảnh của toàn dân.

Chúng tôi muốn có một chính thể cộng hòa trong đó toàn bộ quyền lực nhà nước, từ dưới lên trên, đều hoàn toàn và tuyệt đối thuộc về những Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, v.v..

Công nhân và nông dân chiếm đa số dân cư. Chính quyền phải thuộc về họ, chứ không thể thuộc về bọn địa chủ và tư bản được.

Công nhân và nông dân chiếm đa số dân cư. Chính các Xô-viết của họ phải nắm chính quyền và quản lý đất nước, chứ không phải bọn quan lại.

Các đồng chí đại biểu nông dân! Quan điểm của chúng tôi là như thế. Chúng tôi tin chắc rằng một ngày rất gần đây kinh nghiệm sẽ chỉ cho quảng đại quần chúng nhân dân thấy tất cả những sai lầm trong chính sách của phái dân túy và phái men-sê-vích. Rồi đây kinh nghiệm sẽ chỉ cho quần chúng thấy rằng sự thỏa hiệp với bọn tư bản không thể cứu được nước Nga, là nước cũng như nước Đức và các nước khác đang đứng trên miệng hố diệt vong, rằng bằng cách ấy người ta không thể cứu được nhân dân đã

kiệt quệt vì chiến tranh. Chỉ có chuyển thắng toàn bộ chính quyền về tay đa số dân cư mới có thể cứu được tất cả các dân tộc.

Pê-tơ-rô-grát, ngày 7 tháng Năm 1917.

N. Lê-nin

"Sự thật binh sĩ", số 19,
ngày 24 (11) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng trên
báo "Sự thật binh sĩ"

**BÁO CÁO VỀ KẾT QUẢ
CỦA HỘI NGHỊ VII TOÀN ANH
(HỘI NGHỊ THÁNG TƯ)
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH
TẠI HỘI NGHỊ ĐẢNG BỘ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT
NGÀY 8 (21) THÁNG NĂM 1917³¹**

Mở đầu, đồng chí Lê-nin nói rằng hội nghị của chúng ta họp vào một thời gian đặc biệt, không bình thường: hiện nay ở nước Anh đang có một sự chuyển biến lớn, một cuộc cách mạng, còn trên toàn thế giới là một cuộc chiến tranh chưa từng có.

Do đó, muốn hiểu các nghị quyết của hội nghị chúng ta, trước hết cần phải hiểu cuộc chiến tranh mà chúng ta đang tiến hành là cuộc chiến tranh gì và ai bắt đầu cuộc chiến tranh ấy, chúng ta đã thực hiện cuộc cách mạng gì và cuộc cách mạng gì đang chờ đợi chúng ta ở phía trước.

Không phải công nhân và cũng không phải nông dân đã bắt đầu cuộc chiến tranh: không phải công nhân và nông dân Anh, Đức, Pháp, Ý, Bỉ cũng như Anh đã bắt đầu cuộc chiến tranh này. Chính bọn tư bản trên toàn thế giới - bọn tư bản Anh và đồng minh của chúng, bọn tư bản Pháp, Anh, Ý cũng như bọn tư bản Đức và đồng minh của chúng là bọn tư bản Áo — đã bắt đầu và đang tiếp tục cuộc chiến tranh này.

Cuộc chiến tranh được tiến hành nhằm mục đích gì?

Để giải phóng, để đem lại lợi ích cho công nhân và nông dân ư? Không.

Cướp bóc — đó là mục tiêu của chiến tranh; phân chia đất đai của nước khác — đó là cái buộc bọn tư bản gào thét tiến hành chiến tranh đến thắng lợi hoàn toàn.

Anh hoàng Ni-cô-lai, cũng là một tên kẻ cướp như Vin-hem, đã ký kết với bọn tư bản Anh và Pháp những hiệp ước ăn cướp bí mật; chúng không công bố các hiệp ước đó, vì như thế toàn dân sẽ nhận ra sự lường gạt, và chiến tranh sẽ nhanh chóng kết thúc. Chính vì thế, trong nghị quyết của mình về chiến tranh chúng tôi đã thẳng thừng gọi cuộc chiến tranh đó là chiến tranh ăn cướp, *để quốc chủ nghĩa*.

Nhưng làm sao để kết thúc cuộc chém giết có tính chất toàn thế giới ấy? Có thể kết thúc nó bằng cách một nước nào đó rút ra khỏi cuộc chiến, được không?

Không, không thể làm như vậy được. Vì lẽ ở đây không phải chỉ có hai quốc gia đánh nhau, mà là nhiều quốc gia; vì lẽ nhà tư bản chỉ có thể tạm thời chấm dứt chiến tranh để chuẩn bị cho một cuộc chiến tranh mới. Mà thứ hòa bình như thế thì công nhân cũng như nông dân đều không muốn, vô luận là công nhân hay nông dân nước nào, Đức, Pháp hay Anh.

Vậy ai có thể chấm dứt chiến tranh?

Chỉ có công nhân và nông dân mới có thể chấm dứt chiến tranh, nhưng không phải công nhân và nông dân một mình nước Anh, mà là công nhân và nông dân toàn thế giới. Công nhân và nông dân toàn thế giới cùng chung một lợi ích: đấu tranh với bọn tư bản và địa chủ. Vì thế, chỉ có đoàn kết lại công nhân và nông dân toàn thế giới mới có thể kết thúc được chiến tranh. Chính vì thế, chúng tôi, những người bôn-sê-vich, chúng tôi phản đối việc ký kết hòa ước riêng lẻ, nghĩa là phản đối việc chỉ có nước Anh ký hòa ước với nước Đức. Hòa ước riêng lẻ là một điều ngu ngốc, vì nó không giải quyết vấn đề cơ bản, vấn đề đấu tranh với bọn tư bản và bọn địa chủ.

Nhưng làm thế nào để công nhân và nông dân toàn thế giới đoàn kết lại với nhau? Chiến tranh đang cản trở điều đó.

Cuộc cách mạng Nga đã lật đổ chế độ chuyên chế và đem lại cho nhân dân Nga một sự tự do chưa từng có, một sự tự do mà giờ đây chưa một dân tộc nào trên thế giới có được. Nhưng cuộc cách mạng ấy đã giải quyết vấn đề cơ bản của cuộc sống ở Nga là vấn đề ruộng đất chưa? Chưa, vì ruộng đất cho đến lúc này vẫn nằm trong tay bọn địa chủ. Vì sao có tình hình như vậy? Vì sau khi lật đổ Nga hoàng, nhân dân đã giao chính quyền vào tay không chỉ những người do họ bầu ra — nông dân và công nhân, các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ — mà vào tay cả Chính phủ lâm thời nữa.

Chính phủ lâm thời — đó là bọn tư bản, bọn địa chủ và những kẻ nói một cách chân thành hay giả nhân giả nghĩa rằng chỉ đi cùng với địa chủ thì mới có thể cứu được nước Nga.

Mà bọn địa chủ thì không muốn giao ruộng đất cho nông dân, bọn tư bản thì không muốn từ bỏ những lợi nhuận do chiến tranh và do cướp đoạt đất đai của người khác đem lại.

Chính vì vậy, chúng tôi, những người bôn-sê-vích, chúng tôi không ủng hộ Chính phủ lâm thời, không khuyên các nhà xã hội chủ nghĩa tham gia nội các.

Các bộ trưởng xã hội chủ nghĩa sẽ chỉ lấy danh nghĩa của mình để che đậy sự cướp bóc và xâm chiếm. Và hiện nay họ đang làm điều đó. Họ đã tham gia chính phủ và cùng với bọn tư bản họ đã nói rằng: chiến tranh không chỉ là phòng ngự, mà còn tấn công, còn ruộng đất thì không giao cho nông dân bây giờ, mà để sau khi đã triệu tập Quốc hội lập hiến.

Chính vì vậy chúng ta phản đối Chính phủ lâm thời và chỉ có chính phủ của *chúng ta* tức Xô-viết đại biểu công

nhân và binh sĩ, chúng ta mới thừa nhận là chính phủ. Không có một chính phủ tốt hơn, nhân dân chưa xây dựng được, mà người ta cũng không thể bịa ra được.

Song vì sao chính phủ này của chúng ta lại quyết định ủng hộ Chính phủ lâm thời gồm có bọn tư bản, bọn địa chủ và những người xã hội chủ nghĩa, tức là những kẻ hiện nay không muốn giao ruộng đất cho nhân dân và đang tuyên truyền sự tấn công? Bởi vì hiện nay binh sĩ xuất thân là nông dân chiếm đa số trong Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, họ chưa hiểu được rằng mỗi đảng *trên thực tế* mong muốn cái gì.

Do đó, nhiệm vụ của chúng ta là phải kiên trì giải thích cho công nhân và nông dân nhận rõ rằng tất cả mọi việc: việc kết thúc chiến tranh, việc giao ruộng đất cho nông dân cũng như cuộc đấu tranh hiện nay — đấu tranh trên thực tế chứ không phải trên lời nói — với bọn tư bản, chỉ sẽ xảy ra khi toàn thể nhân dân, thông qua thực tiễn của chính mình chứ không phải từ sách vở, hiểu rằng chỉ có chính quyền, một chính quyền trọn vẹn, của công nhân và nông dân, chỉ có chính quyền của các Xô-viết đại biểu công nhân, nông dân và binh sĩ mới có thể mở một cuộc đấu tranh kiên quyết vì hòa bình, vì ruộng đất và vì chủ nghĩa xã hội.

Không thể vượt qua đầu nhân dân được, chỉ có những kẻ mơ mộng, những tên âm mưu mới nghĩ rằng thiểu số có thể buộc đa số làm theo ý chí của thiểu số. Nhà cách mạng Pháp Blăng-ki đã nghĩ như thế - ông đã nghĩ sai. Khi đa số nhân dân vì chưa hiểu nên không muốn giành lấy chính quyền về tay mình, thì thiểu số dù có tinh thần cách mạng và thông minh đến đâu đi nữa, cũng không thể buộc đa số nhân dân làm theo ước muốn của nó được.

Chúng ta hành động xuất phát chính là từ luận điểm đó.

Chúng ta, những người bôn-sê-vích, chúng ta phải nhẫn nại, phải kiên trì giải thích cho công nhân và nông dân hiểu

rõ những quan điểm của chúng ta. Mỗi người chúng ta phải quên những quan điểm công tác trước kia của chúng ta; mỗi người không nên chờ cán bộ cố động, cán bộ tuyên truyền, một đồng chí hiểu biết hơn đến giải thích mọi vấn đề, — mà mỗi người phải làm tất cả: vừa là cán bộ cố động, vừa là cán bộ tuyên truyền, vừa là cán bộ tổ chức của đảng ta.

Chỉ có như vậy chúng ta mới làm cho nhân dân hiểu được học thuyết của chúng ta, suy nghĩ kỹ kinh nghiệm của bản thân họ và thực sự giành lấy chính quyền về tay mình.

In lần đầu năm 1927

*trong "Bút ký của Viện nghiên cứu
chủ nghĩa Lê-nin", t. I*

*Theo đúng bản
in trong "Bút ký"*

"ĐÌNH CHIẾN THỰC SỰ"

Báo "Đời sống mới"³² ra ngày 7 tháng Năm đã đăng những bài phỏng vấn các bộ trưởng trong chính phủ "mới". Bộ trưởng và chủ tịch Lvốp đã tuyên bố: "nước nhà phải nói lên tiếng nói đanh thép của mình và phải điều quân đội ra chiến đấu".

Đó là thực chất của "cương lĩnh" của chính phủ mới. Tấn công, tấn công và tấn công!

Và để bênh vực cho cương lĩnh có tính chất đế quốc chủ nghĩa ấy, cương lĩnh mà hiện nay bọn Tséc-nốp và Txê-rê-tê-li cũng tán thành, bộ trưởng Lvốp đã đả kích hết sức căm phẫn *"việc đình chiến thực sự đã được thiết lập ở mặt trận!"*

Mỗi công nhân Nga, mỗi nông dân hãy suy nghĩ kỹ về cái cương lĩnh *tấn công* ấy, và về những lời to tiếng âm ỉ ấy của các bộ trưởng, nhằm chống lại việc "đình chiến thực sự".

Hàng triệu người đã bị giết và bị tàn phế trong chiến tranh. Những tai họa mà chiến tranh đã gieo rắc cho nhân loại, và nhất là cho quần chúng cần lao, là những tai họa chưa từng thấy. Bọn tư bản nhờ có chiến tranh mà kiếm được những lợi nhuận hết sức ghê gớm. Binh sĩ thì bị mệt lả và kiệt sức, không còn chịu đựng được nữa.

Vậy có gì là hại trong việc đình chiến thực sự? Hại ở chỗ nào, nếu cuộc chém giết chấm dứt? Hại ở chỗ nào nếu các binh sĩ được ngừng bắn, dù là ngừng bắn trong một thời gian ngắn?

Người ta phản đối chúng tôi rằng đình chiến chỉ mới được tiến hành ở một mặt trận và do đó, nó đe dọa đưa đến một hòa ước riêng lẻ. Nhưng lý lẽ ấy rõ ràng là không đúng vững. Vì nếu cả chính phủ Nga, lẫn công nhân và nông dân Nga đều *không muốn* có hòa ước riêng lẻ với bọn tư bản Đức (người ta biết rằng để chống lại một hòa ước riêng lẻ, đảng ta cũng đã nhiều lần lên tiếng không những trong các bài đăng trên báo "Sự thật", mà cả trong nghị quyết của hội nghị³³ mới đây của chúng ta nữa, hội nghị này đã nhân danh toàn đảng mà lên tiếng), nếu không một ai ở nước Nga muốn có hòa ước riêng lẻ với một số bọn tư bản riêng lẻ, thì do đâu, làm thế nào, bằng phép mầu nhiệm nào, mà hòa ước riêng lẻ ấy lại có thể đến với chúng ta được?? Ai có thể bắt chúng ta phải nhận nó??

Ý kiến phản đối ấy hiển nhiên là không vững, rõ ràng là một sự bịa đặt, một mưu toan muốn bịt mắt nhân dân.

Chúng ta hãy bàn tiếp. Tại sao đình chiến thực sự ở một mặt trận "đe dọa" đưa chúng ta đến một hòa ước riêng lẻ ở mặt trận đó, *mà lại không đe dọa đình chiến thực sự sẽ lan rộng ra khắp tất cả các mặt trận?*

Đình chiến thực sự là một trạng thái không ổn định, một trạng thái quá độ. Đó là điều không thể chối cãi được. Trạng thái quá độ ấy đưa đến cái gì? Nó không thể dẫn đến một hòa ước riêng lẻ, một khi hai chính phủ hoặc hai dân tộc *không* cùng nhau thoả thuận về việc này. Nhưng tại sao việc đình chiến ấy lại không thể là bước quá độ để đi đến đình chiến thực sự trên *tất cả* các mặt trận? Chẳng phải chắc chắn là nhân dân *tất cả* các nước đều đã đồng ý về điểm này bất chấp tất cả các chính phủ hoặc đa số các chính phủ, đây ư?

Việc binh lính bắt tay thân thiện trên một mặt trận có thể và phải là một bước quá độ đi đến việc binh lính bắt tay thân thiện trên tất cả các mặt trận. Đình chiến thực sự

ở một mặt trận có thể và phải là một bước quá độ đi đến đình chiến thực sự trên khắp các mặt trận.

Nhân dân các nước sẽ ngừng không chém giết nhau nữa. Công nhân cách mạng ở *tất cả* các nước ắt sẽ nâng cao đầu hơn nữa, ảnh hưởng của họ ắt sẽ tăng lên, và lòng tin vào khả năng và sự tất yếu phải tiến hành cuộc cách mạng công nhân trong các nước tư bản tiên tiến ắt sẽ được củng cố.

Một bước quá độ như thế có gì là hại? Tại sao chúng ta lại không cố gắng góp sức thúc đẩy bước quá độ *đó*?

Có người sẽ bác lại rằng đình chiến thực sự tại khắp các mặt trận trong lúc này sẽ làm lợi cho bọn tư bản Đức, vì hiện nay, bọn chúng cướp đoạt được nhiều chiến lợi phẩm hơn. Nói thế không đúng, vì bọn tư bản Anh còn cướp được nhiều chiến lợi phẩm hơn nữa (những thuộc địa của Đức ở châu Phi, những đảo thuộc Đức ở Thái-bình-dương, xứ Mê-dô-pô-ta-mi, một phần xứ Xy-ri, v. v.) và trái với bọn tư bản Đức, chúng tuyệt nhiên không mất một tí gì cả. Đây là điểm thứ nhất! Điểm thứ hai là, nếu bọn tư bản Đức tỏ ra ngoan cố hơn bọn tư bản Anh, thì cách mạng ở Đức chỉ càng thêm phát triển mà thôi. Cách mạng đang lớn mạnh một cách rõ rệt ở nước này. Cuộc tấn công của quân đội Nga sẽ gây trở ngại cho việc lớn mạnh đó. "Đình chiến thực sự" sẽ thúc đẩy nó tiến nhanh thêm.

Ba là, tình thế nước Đức, về mặt đối kém, về mặt phá sản và về mặt suy sụp ngày càng nghiêm trọng, là một tình thế hoàn toàn tuyệt vọng và không có lối thoát, còn tệ hại hơn tình thế của bất cứ nước nào khác, nhất là từ khi nước Mỹ tham chiến đến nay. "Đình chiến thực sự" sẽ không trừ bỏ cái nguyên nhân chủ yếu *đó* về sự suy nhược của nước Đức; trái lại, nó còn có cơ cải thiện tình hình của các nước khác (có khả năng tự tiếp tế một cách tự do), đồng thời vừa làm trầm trọng thêm tình hình của bọn tư bản Đức (bọn này không thể tự tiếp tế được ở bất cứ một

nơi nào và sẽ có nhiều khó khăn hơn trong việc che đậy không cho nhân dân thấy sự thực).

Nhân dân Nga đứng trước hai cương lĩnh, cương lĩnh thứ nhất là cương lĩnh của bọn tư bản, do bọn Tséc-nốp và bọn Txê-rê-tê-li lập lại. Đó là cương lĩnh tấn công, kéo dài cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, tiếp tục cuộc chém giết.

Cương lĩnh thứ hai là cương lĩnh của công nhân cách mạng toàn thế giới, được đảng ta bênh vực ở nước Nga. Cương lĩnh ấy như sau: phát triển việc binh lính bắt tay thân thiện (không để người Đức đánh lừa người Nga); trao đổi những truyền đơn kêu gọi bắt tay thân thiện; mở rộng việc binh lính bắt tay thân thiện và việc đình chiến thực sự ra tất cả các mặt trận; góp sức bằng đủ mọi cách vào việc mở rộng ấy; qua đó, thúc đẩy bước tiến lên của cuộc cách mạng công nhân trong tất cả các nước; qua đó, tạo điều kiện cho các binh sĩ ở tất cả các nước tham chiến dễ dàng tranh thủ được một cuộc ngừng bắn ít ra là tạm thời; thúc đẩy, ở nước Nga, việc chuyển chính quyền về tay các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân; qua đó, thúc đẩy việc ký kết một hòa ước thực sự công bằng, một hòa ước toàn diện, có lợi cho những người lao động, chứ không có lợi cho bọn tư bản.

Chính phủ nước ta, cùng với bọn Tséc-nốp và bọn Txê-rê-tê-li, cùng với phái dân tuý và phái men-sê-vích, tán thành cương lĩnh thứ nhất.

Đa số nhân dân Nga và đa số các dân tộc ở Nga (và không riêng gì các dân tộc ở Nga), nghĩa là đa số công nhân và nông dân nghèo, nhất định đều tán thành cương lĩnh thứ hai.

Mỗi ngày chúng ta một tiến đến gần thắng lợi của cương lĩnh thứ hai ấy.

"Sự thật", số 52,
ngày 22 (9) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

NHỮNG BÍ MẬT CỦA CHÍNH SÁCH ĐỐI NGOẠI

Đáng tiếc là quần chúng nhân dân không thể đọc được những sách nói về lịch sử ngoại giao và những bài xã luận của báo chí tư bản! Đáng tiếc hơn nữa (nhưng ở đây hai tiếng đáng tiếc quá nhẹ) là những bộ trưởng của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và của Đảng dân chủ - xã hội men-sê-vích, cũng như những bạn đồng liêu của họ đang lăm le ghé bộ trưởng, lại nín tiếng không nói đến những sự thực về lịch sử ngoại giao đó mà họ đều biết rất rõ và không nói đến cả những bài báo mà họ cũng biết không kém phần rõ ràng, của các "nhân vật trọng yếu" trong giới ngoại giao.

Báo "Ngôn luận" đăng lại một tin, mà báo đó cho là đáng tin cậy, của báo "Sở giao dịch"; ý nghĩa chân thực của tin đó là nước Anh hoàn toàn sẵn sàng từ bỏ "việc chia cắt nước Thổ và việc phân chia nước Áo - Hung", nói một cách khác, nước Anh sẵn sàng thỏa thuận về điểm nước Nga *không* được nhận những đất đai thôn tính, như đã dự tính trong các hiệp ước cũ (Côn-xtan-ti-nô-pôn, Ác-mê-ni-a, Ga-li-xi-a). *Trên ý nghĩa đó*, và chỉ trên ý nghĩa đó thôi, nước Anh mới sẵn sàng xét lại các hiệp ước.

Thế là báo "Ngôn luận" liền nổi giận nói rằng:

"Vậy ra, đó là kết quả đầu tiên của sự thắng lợi của khẩu hiệu mới" (tức là của khẩu hiệu: hòa bình không có thôn tính và không có bồi khoản). "Việc xét lại các thỏa hiệp chắc sẽ được thực hiện; các bạn đồng

minh của chúng ta - thậm chí không phải chúng ta - đã tiến hành "công việc thăm dò trừ bị". Nhưng kết quả của việc xét lại không phải sẽ là nhất luật" (hãy lắng nghe! hãy lắng nghe!) "từ bỏ mọi nhiệm vụ quan trọng do tất cả các nước đồng minh đã cùng nhau ấn định, mà chỉ là độc một bên" (thế thì, đó há chẳng phải là một điều tuyệt diệu ư?) "từ bỏ những nhiệm vụ đã được ấn định ở Đông Nam châu Âu" (nên đọc là: ở Áo và Thổ-nhĩ-kỳ, nghĩa là cướp phá Ác-mê-ni-a, Côn-xtan-ti-nô-pôn và Ga-li-xi-a) "để chấp hành những nhiệm vụ do các bạn đồng minh chúng ta ấn định chứ không phải do chúng ta ấn định, ở các khu vực khác và ở các thuộc địa.

Trên báo chí, người ta đã từng đặc biệt nói đến việc các đồng minh của chúng ta có thể từ bỏ những nhiệm vụ chung ở Tiểu Á. Đành rằng những lời tuyên bố dường như là của An-be Tô-ma đưa ra về vấn đề này ở Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ và đã được đăng trên báo chí Mát-xcơ-va, cho đến nay vẫn chưa được công nhận chính thức. Nhưng về phần nước Anh, người ta không thể mong đợi một sự từ bỏ như thế được. Nước Anh giữ một quan điểm đúng đắn bằng cách giành lấy những thứ gì người ta muốn có" (hãy lắng nghe! hãy lắng nghe!) "và ngay hiện nay quân đội Anh chiếm đóng những địa điểm ở Mê-dô-pô-ta-mi và Pa-le-xtin, những địa điểm quan trọng đối với lợi ích sống còn của nước Anh" (xin đọc là: đối với bạn tư bản Anh). "Trong những điều kiện như thế, việc nước Anh từ chối không chịu chiến đấu để thỏa mãn những lợi ích sống còn của *những* nước đồng minh *khác* (do báo "Ngôn luận" viết ngả) ở vùng ấy, dĩ nhiên chỉ có tính chất phiến diện và chỉ có lợi riêng cho nước Anh thôi".

Có lẽ người ta phải thực sự dựng cho Mi-li-u-cốp hoặc cho một tác giả nào khác đã viết những dòng trên đây, ngay lúc y còn sống, một đài kỷ niệm... để biểu dương tính thực thà của y. Hoan hô, hoan hô những nhà ngoại giao thực thà của báo "Ngôn luận"! (Nhưng tại sao họ lại thực thà như thế? vì họ đang nổi khùng về chuyện Mi-li-u-cốp đã mất ghế bộ trưởng)...

Tất cả những điều đã viết trong các dòng báo nói trên đều đúng sự thật, tất cả đều là sự thật đã được lịch sử ngoại giao, — và *lịch sử đấu tư ra nước ngoài*, - xác nhận những năm gần đây. Nước Anh quyết không bao giờ chịu từ bỏ việc cướp đoạt (việc thôn tính) Pa-le-xtin và Mê-dô-

pô-ta-mi; nhưng nước Anh sẽ thỏa thuận (để trả thù "việc đình chiến thực sự" ở mặt trận Đức - Nga) trừng phạt người Nga bằng cách làm cho họ mất Ga-li-xi-a, Côn-xtan-ti-nô-pôn và Ác-mê-ni-a, v.v.. Đó là ý nghĩa rõ ràng và đơn giản, được trình bày bằng tiếng Nga, chứ không phải bằng thứ ngôn ngữ ngoại giao, của những đoạn trích dẫn ở tờ "Ngôn luận".

Và vì không nén nổi lòng tức giận của mình nên bạn tư bản Nga, do tờ "Ngôn luận" làm thông ngôn, đã tiết lộ cho ta thấy những bí mật của chính sách ngoại giao, chúng phát khùng, nạt nộ và công kích bạn tư bản Anh. Đây là — theo lời chúng nói — một giải pháp có tính chất "phiến diện" "có lợi" cho các anh, chứ không có lợi cho *những người khác*.

Hỡi các đồng chí công nhân, hỡi các đồng chí binh sĩ! Các đồng chí hãy suy nghĩ về những lời tuyên bố trên, những lời tuyên bố có một tính chất thực thà hiếm có, chân thực hiếm có của những nhà ngoại giao hiểu *rộng* biết *hiều* và của những viên cựu bộ trưởng của tờ "Ngôn luận". Các bạn hãy suy nghĩ về sự tiết lộ rõ ràng ấy, sự tiết lộ những *mục đích thực sự* không những của bạn tư bản Nga, mà cả của bạn tư bản Anh nữa, trong việc chúng gây ra chiến tranh.

Các đồng chí binh sĩ Nga! Các đồng chí có muốn chiến đấu để cho bạn tư bản Anh chiếm lấy Mê-dô-pô-ta-mi và Pa-le-xtin không? Các đồng chí có muốn ủng hộ chính phủ Nga của Lvốp, Tséc-nốp, Tê-rê-sen-cô, Txê-rê-tê-li, cái chính phủ gắn chặt với lợi ích của bạn tư bản và *sợ* không dám công khai nói ra sự thật mà tờ "Ngôn luận" đã vô ý tiết lộ, các đồng chí có muốn thế hay không?

"*Sự thật*", số 53,
ngày 23 (10) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

MỘT TRONG NHỮNG HIỆP ƯỚC BÍ MẬT

Mọi người đều biết là về chính sách đối ngoại, việc đầu tiên của Chính phủ lâm thời "cách mạng" là tuyên bố rằng tất cả mọi hiệp ước bí mật đã được cựu Nga hoàng Ni-cô-lai II ký kết với bọn tư bản "đồng minh" vẫn còn nguyên hiệu lực, rằng nước Nga mới sẽ tuân hành những hiệp ước này, coi đó là những cam kết bất khả xâm phạm và thiêng liêng.

Người ta cũng lại biết rằng những người thuộc "phái vệ quốc" của công trình hăng hái ủng hộ việc Mi-li-u-cốp và đồng bọn từ chối không công bố những hiệp ước bí mật. Những người xã hội chủ nghĩa đáng thương ấy đã đi đến chỗ bênh vực chính sách ngoại giao bí mật và, tệ hơn nữa, bênh vực chính sách ngoại giao bí mật của cựu Nga hoàng.

Tại sao những kẻ ủng hộ cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa lại bênh vực một cách đầy nhiệt tình như thế việc giữ bí mật các hiệp ước?

Các đồng chí công nhân và binh sĩ, các đồng chí có muốn biết tại sao không?

Chỉ cần giới thiệu với các đồng chí một trong những hiệp ước cao quý đó thôi: chúng tôi muốn nói tới bản hiệp ước mà "chúng ta" đã ký kết đầu năm 1915 với nước Ý (nghĩa là với bọn tư bản Ý).

Một người dân chủ - tư sản là ngài V. Vô-đô-vô-dốp, trong tờ "Ban ngày"³⁴ (ngày 6 tháng Năm 1917), đã căn cứ vào những tài liệu đăng trên báo "Thời mới"³⁵ mà viết như sau về nội dung hiệp ước đó:

"Các nước đồng minh đã đảm bảo cho nước Ý có miền Nam Ti-rôn, với Tơ-ri-en và tất cả miền bờ biển, phía Bắc Đan-ma-txi-a với những thành phố Da-ra và Xpa-la-tô, miền Trung nước An-ba-ni với Va-lô-na, những đảo trong bể E-giê, tức là những đảo ở rải rác suốt dọc bờ bể Tiểu Á, và ngoài ra còn nhường cho nước Ý quyền kinh doanh béo bở đường xe lửa ở nước Thổ-nhĩ-kỳ thuộc Tiểu Á. Đó là cái giá mà nước Ý đã đạt được sau cuộc mặc cả bằng máu. Những đất đai được thêm ấy vượt rất xa tất cả những tham vọng có tính chất dân tộc mà trước kia nước Ý đã đề ra. Ngoài những vùng mà dân cư là người Ý (miền Nam Ti-rôn và Tơ-ri-ét) — khoảng 600.000 người — thì nước Ý, chiếu theo hiệp ước trên, còn được những đất đai gồm hơn một triệu dân cư hoàn toàn khác hẳn dân tộc Ý về mặt nguồn gốc chủng tộc và về mặt tôn giáo. Chẳng hạn như trường hợp xứ Đan-ma-txi-a, nơi mà người Xéc-bi-a chiếm 97% dân số, còn người Ý chỉ chiếm trên 2% chút ít thôi. Điều hết sức hiển nhiên là hiệp ước này đã gây ra trong nước Xéc-bi-a một nỗi đắng cay sâu sắc và một niềm công phẫn mãnh liệt, vì nước ấy chẳng những không đồng ý về hiệp ước đó mà lại còn không biết một tí gì về nó cả. Pa-sích đã từng bày tỏ tại quốc hội niềm hy vọng rằng những tin đồn đại về hiệp ước ấy là những tin không có căn cứ: nước Ý đã nhân danh nguyên tắc dân tộc mà thực hiện nền thống nhất của mình, thì không thể nào, theo ý ông ta, lại làm một việc gì trái với ngay những nền tảng của nguyên tắc đó. Nhưng Pa-sích đã nhầm: hiệp ước này quả là đã được ký kết.

Đó là hiệp ước duy nhất có liên quan đến cuộc chiến tranh hiện nay mà chúng ta được biết nội dung, và đó là một hiệp ước ăn cướp một cách vô sỉ. Những hiệp ước khác có cùng một tính chất ăn cướp như thế không? Chúng ta không biết điều đó. Dù sao việc biết rõ điều ấy cũng rất quan trọng đối với một nền dân chủ đã ghi trên lá cờ của mình: "hòa bình không có thôn tính!".

Phải chăng là "chúng ta không biết được" rằng những hiệp ước bí mật khác cũng là những hiệp ước có tính chất ăn cướp đến mức độ nào? Không đâu, ngài Vô-đô-vô-dốp ạ, chúng ta biết rất rõ điều đó: những hiệp ước bí mật về việc chia cắt Ba-tư và Thổ-nhĩ-kỳ, về việc xâm chiếm

Ga-li-xi-a và Ác-mê-ni-a, đều là những hiệp ước ăn cướp một cách nhơ nhuốc giống hệt như hiệp ước ăn cướp đã ký kết với nước Ý vậy.

Hỡi các đồng chí công nhân và binh sĩ! Người ta nói với các đồng chí là các đồng chí bảo vệ "tự do" và "cách mạng" ư? Thực ra, các đồng chí bảo vệ những hiệp ước ám muội của Nga hoàng, những hiệp ước mà người ta giấu các đồng chí như giấu một bệnh kín vậy.

*"Sự thật", số 53,
ngày 23 (10) tháng Năm 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

LÊN GIỌNG BỘ TRƯỞNG

Những biên tập viên báo "Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát" lên giọng bộ trưởng. Báo "Sự thật" không làm họ hài lòng. Họ lên án "những lời công kích kịch liệt" của báo ấy "đối với Chính phủ lâm thời".

Bất cứ một nhà chính luận nào cũng có quyền thiêng liêng phê bình những cái gì mình không thích. Nhưng tại sao lại tự làm cho mình trở thành lỗ bịch bằng cách lên giọng bộ trưởng để lên án những "lời công kích" chứ không phê bình bản chất những lời công kích đó? Hãy thử phân tích những lý lẽ của chúng tôi, như thế há không phải là tốt hơn ư? dù chỉ là phân tích một trong những nghị quyết của chúng tôi? dù chỉ là phân tích một trong những chỉ thị của chúng tôi về đấu tranh giai cấp?

"Hiện nay nước nhà đang bị diệt vong", bài xã luận báo "Tin tức" viết như vậy. Đúng thế. Và chính vì thế cho nên nếu ngày nay mà còn tin vào sự thỏa hiệp giữa giai cấp tiểu tư sản, phái dân túy và phái men-sê-vích với bọn tư bản thì thật là đại dột. Không thể cứu nước nhà bằng biện pháp ấy được.

*"Sự thật", số 53,
ngày 23 (10) tháng Năm 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

HỌ ĐI TÌM MỘT NA-PÔ-LÊ-ÔNG

Trong cơn nổi xung với bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng là bọn đã gạt bỏ một số bộ trưởng, tờ báo của cựu bộ trưởng Mi-li-u-cốp đã đưa ra những lời tuyên bố hơi thiếu... "thận trọng".

"Liệu người ta có thể dung thứ một sự tuyên truyền đầy tội ác được không?... - chúng tôi đọc câu ấy trong một bài báo không ký tên, đăng ngày 9 tháng Năm, nói về việc binh lính bắt tay thân thiện. - Liệu người ta có chấm dứt được việc đó không? Liệu người ta có thể thực sự không cần đến một Na-pô-lê-ông được không? Chúng ta dễ thường chỉ đi bàn suông về kỷ luật sắt thôi ư? !!!".

Thật là lời ám chỉ tế nhị, rất tế nhị, đến câu nói đã nổi tiếng một cách thảm hại của Kê-ren-xki về kỷ luật sắt.

Tờ "Ngôn luận" đã xác thực nói cho độc giả của nó biết thực tình về những việc đã xảy ra trong nội bộ chính phủ "mới" "của chúng ta". Chúng ta hãy hết lòng cảm ơn tờ "Ngôn luận" về cái đức tính trung thực đặc biệt hiếm có trên đây của một tờ báo thuộc loại ấy và do những trường hợp đặc biệt xui nên.

Được Tséc-nốp và Txê-rê-tê-li ủng hộ, Kê-ren-xki, nhân danh chính phủ "mới", đã tuyên bố là cần thiết phải có một "kỷ luật sắt" trong quân đội (để thực hiện kế hoạch tấn công của chủ nghĩa đế quốc).

Nhưng bọn địa chủ và bọn tư bản là bọn chiếm 10 trong số 16 ghế bộ trưởng, đã phát khùng lên với Kê-ren-xki:

"Chúng ta dễ thường chỉ đi bàn suông về kỷ luật sắt thôi ư?".

Chẳng lẽ không phải rõ ràng câu nói này là để thúc đẩy Kê-ren-xki hoặc những tướng lĩnh "xúng đáng" ra đóng vai trò một tên Na-pô-lê-ông? vai trò một tên bóp chết tự do? vai trò một tên bắn giết công nhân hay sao?

*"Sự thật", số 53,
ngày 23 (10) tháng Năm 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

KHÔNG CÓ GÌ THAY ĐỔI CẢ

Bây giờ đã có những bộ trưởng "xã hội chủ nghĩa" tham gia chính phủ³⁶ thì mọi việc sẽ khác ngay, - trước kia và hiện giờ phải vệ quốc vẫn quả quyết với chúng ta như thế. Nhưng chỉ cần có vài ngày cũng đủ làm cho tính chất đối trá của những điều khẳng định trên bắt đầu lộ ra.

Người ta biết là trong các giới binh sĩ và công nhân, lòng căm phẫn đã sôi lên, khi cựu bộ trưởng Mi-li-u-cốp tuyên bố rằng ông ta không muốn và sẽ không công bố những hiệp ước bí mật ký kết giữa cựu Nga hoàng Ni-cô-lai II với bọn tư bản Anh và Pháp. Vậy bây giờ thì sao? Ngài bộ trưởng *mới* của Bộ ngoại giao là Tê-rê-sen-cô, bạn đồng liêu của các bộ trưởng Xcô-bê-lép và Txê-rê-tê-li, đã nói như thế nào về vấn đề này?

Tê-rê-sen-cô đã phải thừa nhận rằng "vấn đề này (vấn đề những hiệp ước bí mật) đang kích động lòng công phẫn". Nhưng ông ta đã làm gì để xoa dịu lòng công phẫn ấy? Ông ta chẳng qua chỉ có *nhắc lại* câu nói của Mi-li-u-cốp vừa bị bãi chức:

— "Công bố ngay lập tức những hiệp ước tức là cắt đứt quan hệ với các đồng minh", — đó là lời Tê-rê-sen-cô tuyên bố với các nhà báo.

Còn những bộ trưởng "xã hội chủ nghĩa" thì họ im lặng, bao che cho chính sách ngoại giao bí mật.

Nội các liên hiệp không thay đổi được cái gì cả. Các hiệp ước bí mật của Nga hoàng vẫn là thiêng liêng đối với nó.

Thế mà, thưa các ngài, các ngài lại muốn lòng "công phẫn" không do đó mà bị "kích động lên ư"? Vậy các ngài cho công nhân và binh sĩ giác ngộ là hạng người thế nào? Hay các ngài thực sự coi họ là bọn "nô lệ nổi lên làm phản"?

"*Sự thật*", số 54,
ngày 24 (11) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

MỘT SỰ TỪ BỎ ĐÁNG BUỒN CHỦ NGHĨA DÂN CHỦ

Hôm nay, báo "Tin tức" đăng một thông cáo về phiên họp của tiểu ban binh sĩ của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ. Trong phiên họp ấy, ngoài những việc khác ra, người ta đã

"thảo luận về vấn đề *binh sĩ có thể đảm nhiệm chức vụ dân cảnh* hay không. Ban chấp hành đã đề nghị hội nghị thông qua nghị quyết như sau:

Xét thấy binh sĩ phải thi hành sứ mệnh *trực tiếp* của họ, Ban chấp hành của Xô-viết đại biểu binh sĩ *phản đối việc họ tham gia* vào đội dân cảnh và đề nghị tất cả những binh sĩ đang ở trong đội dân cảnh phải được *lập tức trả về đơn vị của họ*.

Sau những cuộc thảo luận ngắn, hội nghị đã thông qua nghị quyết trên, với một điểm bổ sung là những binh sĩ được giải ngũ khỏi quân đội tác chiến hay bị thương có thể làm nhiệm vụ dân cảnh được".

Thật đáng tiếc vô cùng là nguyên văn điểm bổ sung và bản nghị quyết đều không được công bố. Càng đáng tiếc hơn nữa là Ban chấp hành đã đề nghị, và hội nghị đã thông qua một nghị quyết hoàn toàn từ bỏ những nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa dân chủ.

Chúng tôi không tin rằng ở nước Nga lại có một đảng dân chủ nào mà không công nhận nguyên tắc đã được ghi trong cương lĩnh, nguyên tắc về sự thay thế đội quân thường trực bằng việc vũ trang toàn dân. Chúng tôi không tin rằng lại có một người xã hội chủ nghĩa - cách mạng hay một người dân chủ - xã hội men-sê-vích nào dám chống lại yêu sách ấy. Nhưng khốn nỗi "trong thời buổi này" người ta "quen thói" cứ tuôn ra một cách khoái trá những câu rỗng tuếch về "dân chủ cách mạng", cứ công nhận "trên nguyên tắc" những cương lĩnh dân chủ (chứ chưa nói đến những cương lĩnh xã hội chủ nghĩa) để rồi lại phủ nhận nó trong thực tiễn.

Phản đối việc binh sĩ tham gia đội dân cảnh, vì "binh sĩ phải thi hành sứ mệnh trực tiếp của họ", đó là hoàn toàn quên bẵng những nguyên tắc dân chủ và do vô tình, có lẽ là do không tự giác mà ủng hộ lập trường quân đội thường trực. Binh sĩ là một người chuyên nghiệp; sứ mệnh trực tiếp của họ *không* phải là làm những công vụ, — đó là quan điểm của những người chủ trương chỉ dùng quân đội thường trực. Đó không phải là quan điểm dân chủ. Đó là quan điểm của những tên Na-pô-lê-ông. Đó là quan điểm của những kẻ ủng hộ chế độ cũ và của bọn tư bản là bọn mơ tưởng quay trở lại quá khứ một cách dễ dàng, mơ tưởng từ bỏ chế độ cộng hòa để quay trở lại chế độ quân chủ lập hiến.

Về nguyên tắc, người dân chủ chống lại quan điểm trên. Việc binh sĩ tham gia đội dân cảnh đặt ra vấn đề phá bỏ bức tường ngăn cách quân đội với nhân dân. Đó là vấn đề đoạn tuyệt với quá khứ đáng nguyên rủa của "trại lính", nơi mà người ta "tập dượt", huấn luyện, đưa vào kỷ luật những công dân chỉ có "sứ mệnh trực tiếp" làm nghề nhà binh, bắt họ phải sống xa rời nhân dân và chống lại nhân dân. Việc binh sĩ tham gia đội dân cảnh đặt ra vấn đề chủ chốt là phải giáo dục lại những "binh sĩ" để biến họ thành

những công dân - dân cảnh, là phải giáo dục lại dân chúng để biến người dân thường thành một công dân được vũ trang. Dân chủ tự trung vẫn chỉ là một từ ngữ trống rỗng và đối trá, hoặc là một biện pháp nửa vời, nếu *toàn thể* nhân dân không được học tập, ngay tức khắc và vô điều kiện, việc sử dụng vũ khí. Kết quả này không thể đạt được, nếu binh sĩ không tham gia rộng rãi, thường xuyên và có hệ thống vào đội dân cảnh.

Có lẽ có người sẽ bác lại rằng không thể nào *gọi về* những binh sĩ đang thi hành những nhiệm vụ *trực tiếp* của họ. Nhưng ta có bàn đến chuyện ấy đâu. Đặc biệt nhấn mạnh về vấn đề này thì thật là lỗ bịch, cũng như người ta không nên đặc biệt nhấn mạnh rằng người thầy thuốc không có quyền bỏ mặc bệnh nhân đang lên cơn bệnh trầm trọng để đi bỏ phiếu, hoặc người công nhân làm việc trong một ngành công nghiệp mà sự hoạt động đã được mọi người công nhận là cần phải tiến hành liên tục, không thể rời bỏ vị trí làm việc của mình trước khi có người đến thay để đi sử dụng quyền chính trị của mình. Lối nói như thế là không đúng đắn, thậm chí còn không trung thực nữa.

Việc tham gia đội dân cảnh là một trong những điều yêu sách dân chủ quan trọng nhất và căn bản nhất, một trong những đảm bảo chủ yếu nhất cho tự do. (Chúng ta nhân tiện nói thêm một điểm là không có cách nào tốt hơn để nâng cao năng lực chiến đấu của quân đội và thực lực của quân đội, bằng biện pháp lấy việc vũ trang toàn dân, lấy việc binh sĩ huấn luyện quân sự cho nhân dân thay thế cho quân đội thường trực; phương pháp này đã được và sẽ được áp dụng trong mọi cuộc chiến tranh thực sự cách mạng). Tiến hành tổ chức ngay tức khắc, không điều kiện, ở khắp mọi nơi, đội dân cảnh của toàn dân, dùng đủ mọi cách để khuyến khích binh sĩ tham gia đội dân cảnh ấy, đó là mối quan tâm bức thiết nhất của công nhân, nông dân và

binh sĩ, tức là của tuyệt đại đa số nhân dân, một đa số người không hề có lợi gì trong việc bảo vệ những lợi nhuận của bọn địa chủ và bọn tư bản.

Viết xong ngày 10 (23)

tháng Năm 1917

Đăng ngày 25 (12) tháng Năm 1917

trên báo "Sự thật", số 55

Theo đúng bản đăng trên báo

VỀ VIỆC TRIỆU TẬP
CÁI GỌI LÀ HỘI NGHỊ
XÃ HỘI CHỦ NGHĨA QUỐC TẾ
VỚI SỰ THAM GIA
CỦA NHỮNG PHẦN TỬ
XÃ HỘI - SÔ-VANH

Hôm nay, báo "Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát" đăng "Quyết định" của Ban chấp hành về việc tổ chức một tiểu ban để chuẩn bị việc triệu tập một hội nghị quốc tế³⁷. Đảng ta cũng được mời cử một đại biểu đến tham gia tiểu ban đó. Dĩ nhiên là đảng ta sẽ không nhận tham gia với bất kỳ danh nghĩa nào vào công việc của tiểu ban cũng như, nói chung, vào hội nghị ấy, hội nghị mà trong đó tất sẽ có mặt những bộ trưởng mệnh danh là xã hội chủ nghĩa đã chạy sang phía giai cấp tư sản của họ. Ai đã quan tâm đến đảng ta và đã đọc nghị quyết của đảng ta về tình hình trong Quốc tế³⁸ đều không thể không biết lập trường của chúng ta.

Cách đây vài ngày, Ban chấp hành trung ương của đảng ta đã nhất trí quyết định cử một đại biểu đến dự Hội nghị Xim-méc-van³⁹, với sự ủy nhiệm là phải lập tức rời bỏ hội nghị này và rút ra khỏi Liên hiệp Xim-méc-van, nếu hội nghị quyết định tán thành một sự tiếp xúc nào đó, hoặc một sự thảo luận nào đó với những người xã hội - xô-vanh.

Viết xong ngày 10 (23)

tháng Năm 1917

Đăng ngày 25 (12) tháng Năm 1917

trên báo "Sự thật", số 55

Theo đúng bản đăng trên báo

BÀI NÓI CHUYỆN
TRONG BUỔI MÍT-TINH
Ở NHÀ MÁY PU-TI-LỐP
NGÀY 12 (25) THÁNG NĂM 1917

BẢN TƯỜNG THUẬT VĂN TẮT TRÊN BÁO

Lê-nin đã trình bày những quan điểm cơ bản của những người bôn-sê-vích về chiến tranh, về hòa bình và về chính phủ liên hiệp.

Trong nửa đầu bài nói chuyện, Lê-nin đã kể lại văn tắt những lý do của cuộc hành trình của mình qua nước Đức, sau đó đồng chí nói tới chiến tranh và vạch trần tính chất ăn cướp của nó. Rồi Lê-nin đề cập đến vấn đề này: làm thế nào để chấm dứt chiến tranh, và đồng chí đã phát triển ý kiến cho rằng phương pháp duy nhất để kết thúc chiến tranh là thực hiện sự liên hiệp công nhân tất cả các nước tham chiến lại.

Sau đó Lê-nin đã bàn tới vấn đề những trở lực cho việc thực hiện sự liên hiệp đó của công nhân tất cả các nước và đã chỉ rõ những con đường có thể và tất yếu dẫn đến sự liên hiệp ấy.

Con đường này không phải là con đường thỏa hiệp giữa công nhân với bọn tư bản, cũng như không phải là con đường thỏa hiệp giữa nông dân mặc áo lính với bọn địa chủ, mà là con đường đấu tranh của công nhân và nông dân chống lại bọn áp bức họ.

Chính phủ liên hiệp, đó là sự thỏa hiệp giữa những người xã hội chủ nghĩa với bọn tư bản, đó là sự bóp chết cách mạng.

Việc công nhân và nông dân giành lấy chính quyền có thể đem lại cho nước ta biện pháp giải quyết những vấn đề cấp bách — vấn đề ruộng đất và vấn đề trao ruộng đất cho nông dân, cùng những vấn đề khác được đặt ra có liên quan với chiến tranh như vấn đề lương thực, vấn đề cải thiện đời sống công nhân, v. v..

*"Sự thật binh sĩ", số 26,
ngày 1 tháng Sáu
(19 tháng Năm) 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật
binh sĩ"*

ĐẢNG CỦA GIAI CẤP VÔ SẢN TRONG CUỘC BẦU CỬ VÀO CÁC ĐU-MA HÀNG QUẬN

Trong cuộc bầu cử, đảng ta đưa ra những danh sách ứng cử viên độc lập. Theo những tin tức sơ bộ chuyển tới Ban bí thư của Ban chấp hành trung ương, thì ở 4 quận trong số 12 quận, (Mát-xcơ-va, Rô-giơ-đét-ven-xki, Côn-pi-nô và Pô-rô-khốp-xkôi), những danh sách ứng cử viên này không ở trong một khối liên minh nào. Trong những quận khác, chúng ta *chỉ* liên minh với những người quốc tế chủ nghĩa, tức là: trong 6 quận (quận 2, những quận Nác-va, Pê-tơ-rô-grát-xcai-a Xtô-rô-na, Mát-xcơ-va, quận I và quận Đảo Va-xi-li-ép-xki) chúng ta liên minh với tổ chức liên khu⁴⁰ (người ta biết rằng tổ chức này đã lên án hết sức kiên quyết việc những người dân tuý và những người men-sê-vích tham gia nội các tư bản chủ nghĩa); trong 4 quận (quận Vư-boóc-gơ và Nê-va, quận I và quận Đảo Va-xi-li-ép-xki) chúng ta liên minh với những người men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa⁴¹, thù địch với chủ nghĩa nội các của những người "xã hội chủ nghĩa"⁴² và trong một quận (quận Nê-va) chúng ta cũng liên minh với những người quốc tế chủ nghĩa thuộc Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, tức là những người lên án "chủ nghĩa nội các" của đảng mình.

Việc liên minh với những người quốc tế chủ nghĩa thuộc những đảng khác là hoàn toàn phù hợp với những quyết định của các hội nghị của đảng ta (hội nghị Pê-tơ-rô-grát⁴³

và hội nghị toàn Nga), cũng như phù hợp với đường lối có tính chất nguyên tắc của đảng của giai cấp vô sản, nhằm chống lại chủ nghĩa vệ quốc tiểu tư sản và chủ nghĩa nội các của phái men-sê-vích và phái dân túy.

Việc tuyên truyền của "khối phái tả" (nhân tiện xin chú ý rằng việc tuyên truyền này cũng được báo "Đời sống mới" tiến hành) dĩ nhiên không thể làm lung lay những quyết định của đảng ta. Thật là sai, căn bản là sai, nếu cho rằng các cuộc bầu cử các cơ quan thị chính "không có tính chất chính trị rõ rệt" (như các cuộc bầu cử Quốc hội lập hiến). Cũng là sai, nếu cho rằng "các cương lĩnh thị chính của các đảng xã hội chủ nghĩa (??) không khác nhau gì lắm". Lập lại những lời nói kỳ quặc như thế mà trên thực chất không đối đáp lại nổi những lý lẽ của tờ "Sự thật", đó là tránh việc nghiên cứu một vấn đề hết sức quan trọng, hoặc chỉ là lẩn trốn mà thôi.

Dem cuộc bầu cử ở thủ đô, trong thời kỳ cách mạng, mà quy thành một cương lĩnh hoàn toàn (hoặc chủ yếu) có tính chất "thị chính" là một điều cực kỳ vô lý. Đó là chế giễu kinh nghiệm của tất cả các cuộc cách mạng. Đó là chế giễu lương tri của công nhân, là những người vốn biết rất rõ rằng Pê-tơ-rô-grát có một tác dụng lãnh đạo, và đôi khi có một tác dụng *quyết định* nữa.

Những người dân chủ - lập hiến tập hợp tất cả phái hữu, toàn bộ thế lực phản cách mạng, tất cả bọn địa chủ và tư bản. Bọn chúng ủng hộ chính phủ, bọn chúng muốn làm cho thành phố Pê-tơ-rô-grát cách mạng phụ thuộc vào một chính phủ của bọn tư bản, trong đó bọn này chiếm 10 ghế bộ trưởng, còn phái dân túy và phái men-sê-vích chỉ chiếm có 6 ghế bộ trưởng mà thôi.

Vốn là kẻ thù không đội trời chung của chủ nghĩa đế quốc, đảng của giai cấp vô sản là đảng duy nhất dám đoạn tuyệt với quyền lợi của tư bản và thi hành những biện pháp cách mạng nghiêm chỉnh, (những biện pháp này mà

thiếu đi thì người ta *không thể nào* giúp đỡ được quần chúng cần lao trong lúc mà một tai họa vô cùng to lớn đang đến gần), đảng của giai cấp vô sản đang đứng lên chống lại những người dân chủ - lập hiến, những người sô-vanh, những người ủng hộ chiến tranh để chiếm đoạt các eo biển. *Không* có con đường thoát nào khác ngoài những biện pháp cách mạng. Không có đội dân cảnh của công nhân, là bước đầu để thành lập ngay tức khắc một đội dân cảnh của toàn dân, thì dù có nhiều thiện chí mấy đi nữa *người ta cũng không thể nào* thực hành được những biện pháp loại như thế, đặc biệt là không thể nào xóa bỏ được hiện tượng xếp hàng "nối đuôi" và tình trạng khủng hoảng lương thực.

Còn về "đường lối trung gian" của giai cấp tiểu tư sản, của những người men-sê-vích và những người dân túy, tức là những người đã tuyên bố thiện ý của mình, nhưng lại đã tự làm yếu lực lượng của mình, vì đã thỏa hiệp với bọn tư bản, đã phục tùng bọn tư bản (6 trên 10 bộ trưởng !!), đường lối ấy không có sức sống. Quần chúng sẽ mau chóng tự nhận ra điều ấy, dùng rằng tạm thời họ còn tán thành việc "thỏa hiệp" với bọn tư bản.

Người nào muốn thực sự bảo vệ quyền lợi của quần chúng cần lao, muốn trừ bỏ chế độ cảnh sát và thay nó bằng đội dân cảnh của toàn dân, muốn áp dụng những biện pháp cách mạng nghiêm chỉnh để cứu vãn đất nước ra khỏi một cuộc khủng hoảng ghê gớm và một cuộc phá sản kinh khủng, người ấy tất sẽ bỏ phiếu cho các danh sách của đảng của giai cấp vô sản, tức là Đảng công nhân dân chủ - xã hội (bôn-sê-vích) Nga.

"Sự thật", số 56,
ngày 26 (13) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

TRƯỚC CÁCH MẠNG, ĐẢNG TA ĐÃ TUYÊN BỐ GÌ VỀ CHIẾN TRANH

Những lời tuyên bố về vấn đề thắng lợi của cuộc cách mạng xô-vanh chủ nghĩa ("vệ quốc chủ nghĩa") có một tầm quan trọng đặc biệt. Báo "Người dân chủ - xã hội"⁴⁴, Cơ quan trung ương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, xuất bản ở Giơ-ne-vơ do Di-nô-vi-ép và Lê-nin chủ biên, đã viết trong bài xã luận ở số 47, ngày 13 tháng Mười 1915:

"...8) Chúng ta cho rằng những người nào muốn đánh bại chế độ Nga hoàng để đánh bại nước Đức, - để cướp bóc các nước khác, - để củng cố ách thống trị của những người Đại Nga đối với các dân tộc khác ở nước Nga, v. v., thì đó là những người cách mạng - xô-vanh. Nền tảng của chủ nghĩa xô-vanh cách mạng là ở địa vị giai cấp của giai cấp tiểu tư sản. Giai cấp này luôn luôn nghiêng ngả giữa giai cấp tư sản và giai cấp vô sản.

Hiện nay nó lại nghiêng ngả giữa chủ nghĩa xô-vanh (chủ nghĩa này cản trở không cho nó trở thành giai cấp cách mạng triệt để, ngay cả xét theo nghĩa là cách mạng dân chủ) và chủ nghĩa quốc tế vô sản. Hiện nay, những đại biểu chính trị của giai cấp tiểu tư sản ở Nga là những người thuộc phái lao động⁴⁵, những người xã hội - cách mạng, từ "Bình minh của chúng ta"⁴⁶, đảng đoàn Tơ-khê-ít-dê⁴⁷, Ban tổ chức, ông Plê-kha-nốp, vân vân. 9) Nếu những người cách mạng - xô-vanh thắng ở Nga, thì trong cuộc chiến tranh này, chúng ta sẽ chống lại

việc bảo vệ "tổ quốc" của họ. Khẩu hiệu cũng chúng ta là: Phản đối bọn xô-vanh, dù họ là những người cách mạng và là những người cộng hòa, *phản đối* họ và ủng hộ sự liên minh của giai cấp vô sản quốc tế nhằm thực hiện cách mạng xã hội chủ nghĩa. 10) Giai cấp vô sản có thể giữ vai trò lãnh đạo trong cuộc cách mạng tư sản Nga hay không, — về vấn đề này chúng ta trả lời: có, có thể, *nếu*, trong giờ phút quyết định, giai cấp tiểu tư sản nghiêng về phía tả; giai cấp này mà ngả về phía tả thì không phải chỉ do công tác tuyên truyền của chúng ta, mà còn do cả những nhân tố khách quan về mặt kinh tế, tài chính (những gánh nặng về chiến tranh), quân sự, chính trị, v. v.. 11) Đảng của giai cấp vô sản sẽ làm gì, nếu trong cuộc chiến tranh hiện tại, cách mạng đưa đảng lên nắm chính quyền, — về vấn đề này chúng ta trả lời rằng: chúng ta sẽ đề nghị hòa bình với *tất cả* các nước tham chiến, với điều kiện là các thuộc địa và *tất cả* các dân tộc phụ thuộc, bị áp bức và không có đầy đủ quyền, đều phải được giải phóng. Nhưng nước Đức, nước Anh và nước Pháp, với những chính phủ hiện nay của các nước ấy, đều sẽ không chấp nhận điều kiện ấy. Do đó, chúng ta sẽ bắt buộc phải chuẩn bị và tiến hành một cuộc chiến tranh cách mạng, nghĩa là không những chúng ta sẽ dùng những biện pháp kiên quyết nhất để thực hiện một cách đầy đủ toàn bộ cương lĩnh tối thiểu của chúng ta, mà còn sẽ thường xuyên phát động tất cả các dân tộc hiện đang bị người Đại Nga áp bức, tất cả các thuộc địa và tất cả các nước phụ thuộc ở châu Á (Ấn-độ, Trung-quốc, Ba-tư, v. v.) tiến hành khởi nghĩa; đồng thời và trước hết, chúng ta cũng sẽ phát động giai cấp vô sản xã hội chủ nghĩa châu Âu khởi nghĩa chống lại chính phủ của họ, bắt chập bọn xô-vanh trong nước họ. Không còn nghi ngờ gì nữa, thắng lợi của giai cấp vô sản ở Nga sẽ tạo ra những điều kiện vô cùng thuận lợi cho sự phát triển của cách mạng

ở châu Á và châu Âu. Ngay cả tình hình năm 1905⁴⁸ cũng đã chứng minh điều đó. Và bất chấp cái bọt bần cơ hội chủ nghĩa và xã hội - sô-vanh, sự đoàn kết quốc tế của giai cấp vô sản cách mạng vẫn là một *sự thật*⁽¹⁾.

*"Sự thật", số 56,
ngày 26 (13) tháng Năm 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

1) Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 27, tr. 63-65.

**BỔ SUNG VÀO BÀI BÁO
CỦA N. C. CRÚP-XCAI-A
"MỘT TRANG SỬ CỦA ĐẢNG
CÔNG NHÂN DÂN CHỦ -
XÃ HỘI NGA" ⁴⁹**

Thứ ba, ngày 9 tháng Năm một đoàn hơn 200 kiều dân trong đó có lãnh tụ phái men-sê-vích là Mác-tốp, có lãnh tụ của phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng là Na-tan-xôn, v.v., đã từ Thụy-sĩ đi qua nước Đức về đến Nga. Cuộc hành trình ấy lại một lần nữa chứng minh rằng từ Thụy-sĩ trở về không có con đường nào khác đảm bảo hơn là đi qua nước Đức. Tờ "Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát" (số 32 ra ngày 5 tháng Tư) đã đăng bản báo cáo của Lê-nin và Di-nô-vi-ép về chuyến đi của hai ông ngang qua nước Đức và cũng đã đăng tên tuổi của những người xã hội chủ nghĩa ở hai nước trung lập (Thụy-sĩ và Thụy-điển) đã ký tên xác nhận rằng do cần thiết hai ông mới phải đi ngang qua nước Đức và không hề có những quan hệ đôi chút mờ ám nào với chính phủ Đức.

*"Sự thật binh sĩ", số 21,
ngày 26 (13) tháng Năm 1917*

Theo đúng bản thảo

ĐỔ NÁT ĐẾN NƠI RỜI

Ngày càng có nhiều những tin tức, những lời bàn tán, những lo âu, những tiếng đồn đại về mối tai họa đang đe dọa chúng ta. Báo chí của bọn tư bản gieo rắc hoang mang hoảng hốt và găm thét sùi cả bọt mép, chống những người bên-sê-vích; nó đưa ra những lời ám chỉ giấu tên kiểu Cút-le về "một" nhà máy "này", về "một số" nhà máy "kia", về "một" xí nghiệp "nọ", v.v.. Phương pháp lạ kỳ, "bằng chứng" quái gở... Tại sao không nêu tên nhà máy đó ra? Tại sao không tạo điều kiện cho công chúng và công nhân kiểm tra những lời đồn đại gieo rắc hoang mang đó?

Các ngài tư bản có lẽ không có khó khăn gì mà không hiểu được rằng nếu họ không chịu đưa ra những tài liệu chính xác về những xí nghiệp nêu đích danh ra, thì họ chỉ làm cho mình thêm lỗ bịch. Vì dù sao, các ngài tư bản ạ, các ngài cũng là chính phủ, trong số 16 bộ trưởng, các ngài có tới 10 bộ trưởng, các ngài chịu trách nhiệm và các ngài đang cầm quyền. Những người cầm quyền có đa số trong chính phủ mà lại chỉ dùng cái lối ám chỉ giấu tên kiểu Cút-le, mà lại sợ nói công khai và thẳng thắn và lại ra sức đổ trách nhiệm cho các đảng khác không nắm chính quyền, - như thế há lại chẳng lỗ bịch sao?

Những báo chí của các đảng tiểu tư sản, của phái dân túy và men-sê-vích cũng than phiền, nhưng lại dùng một giọng hơi khác, họ chủ yếu đưa ra những nguyện vọng tốt

đẹp hơn là đưa ra những lời buộc tội những người bên-sê-vích ghê gớm kia (tuy rằng về mặt này, dĩ nhiên là họ cũng chẳng từ đâu). Về mặt này, đặc biệt đáng chú ý là tờ "Tin tức" do cái khối hai đảng nói trên đang nắm quyền biên tập. Trong số 63, ra ngày 11 tháng Năm, có hai bài nói về cuộc đấu tranh chống nạn suy sụp về kinh tế, hai bài có một nội dung như nhau. Một bài thì được đặt nhan đề một cách cực kỳ... nói thế nào cho được thật hết sức nhã nhặn đây?.. cực kỳ không thận trọng (phái dân túy và men-sê-vích mà tham gia một nội các đế quốc chủ nghĩa, và chẳng cũng đã là một "sự không thận trọng" rồi); nhan đề đó là: "Chính phủ lâm thời muốn cái gì". Đáng lẽ nên lấy nhan đề: "Chính phủ lâm thời không muốn cái gì và nó hứa hẹn cái gì?" thì đúng hơn.

Bài kia thì sao lại một "nghị quyết của tiểu ban kinh tế của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ". Đây là một vài đoạn trích dẫn nói lên được nội dung của bài đó một cách chính xác hơn cả:

"Có nhiều ngành công nghiệp đã có đầy đủ điều kiện cho độc quyền thương mại của nhà nước (lúa mì, thịt, muối, da); có nhiều ngành khác lại có đầy đủ điều kiện để thành lập tư-rớt đặt dưới quyền kiểm soát của nhà nước (khai thác mỏ than, mỏ dầu hoả, sản xuất ngũ kim, đường và giấy). Sau hết, trong hầu hết các ngành công nghiệp, những điều kiện hiện nay đòi hỏi phải có nhà nước tham gia để điều tiết phân phối nguyên liệu và thành phẩm, cũng như quy định giá cả... Đồng thời cần phải đặt tất cả các cơ quan tín dụng dưới sự kiểm soát của công chúng và của nhà nước, để chống việc đầu cơ các hàng hóa do nhà nước điều tiết... Đồng thời cũng cần phải... có những biện pháp cương quyết nhất để chống sự ăn bám, cho đến mức đặt ra chế độ lao động bắt buộc... Nước nhà hiện đang ở trong cảnh tai biến, chỉ có sự nỗ lực sáng tạo của toàn thể nhân dân *dưới sự lãnh đạo của một nhà nước tự giác đặt ra cho mình*" (chà... chà..!?) "nhiệm vụ to lớn là cứu vãn nước nhà đã bị chiến tranh và chế độ Nga hoàng tàn phá, thì mới có thể làm cho đất nước thoát ra khỏi cảnh tai biến".

Nếu bỏ câu cuối cùng đi, kể từ câu sau những chữ chúng tôi đã viết ngả, tức là câu nói "đặt ra" cho bọn tư

bản, với một sự ngây thơ đặc biệt là tiểu tư sản, những nhiệm vụ mà họ không thể nào làm được, — thì cương lĩnh đó đẹp đẽ lắm. Kiểm soát, đặt các tờ-rót dưới quyền nhà nước, đấu tranh chống đầu cơ, lao động bắt buộc, — à mà như thế thì nào có gì khác cái chủ nghĩa bôn-sê-vích "ghê gớm" kia đâu? những kẻ bôn-sê-vích "ghê gớm" kia có muốn gì nhiều hơn thế đâu?

Cái mấu chốt chính là ở chỗ này, cái thực chất là ở chỗ này, cái mà các người tiểu tư sản và phi-li-xtanh đủ các loại cố tình không muốn hiểu là ở chỗ này: người ta *buộc* phải thừa nhận cương lĩnh của cái chủ nghĩa bôn-sê-vích "ghê gớm", vì không thể có một cương lĩnh nào khác để thoát khỏi nguy cơ thực sự của một sự phá sản thực sự ghê gớm được; *nhưng...* các nhà tư bản chỉ "thừa nhận" cương lĩnh đó (xin xem § 3 nổi tiếng trong lời tuyên bố của Chính phủ lâm thời "mới")⁵⁰ *để mà không thi hành nó*. Còn những kẻ dân túy và men-sê-vích thì "tín nhiệm" bọn tư bản và đem tuyên truyền cho nhân dân sự tín nhiệm nguy hại đó. Đây là thực chất của toàn bộ tình hình chính trị.

Muốn đặt ra việc kiểm soát các tờ-rót với việc công bố các sổ sách kết toán đầy đủ của chúng, với việc triệu tập tức khắc những đại hội các viên chức của chúng, với sự tham gia bắt buộc của *chính các công nhân* vào việc kiểm soát, với việc cho phép các đại biểu của bất cứ chính đảng lớn nào cũng được tự quyền kiểm soát, muốn thực hiện được tất cả những cái đó, thì chỉ cần có một sắc lệnh, và thảo sắc lệnh đó thì chỉ cần *một ngày* là đủ rồi.

Vậy thì ngăn trở là do đâu, hỡi các ngài Sin-ga-rép, Tê-rê-sen-cô, Cô-nô-va-lốp? ngăn trở là do đâu các ngài bộ trưởng mạo danh là người xã hội chủ nghĩa, Tséc-nốp và Txê-rê-tê-li? ngăn trở là do đâu, các ngài lãnh tụ dân túy và men-sê-vích trong Ban chấp hành của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ?

Chúng tôi không đề nghị một cái gì khác, và nói chung không ai có thể đề nghị một cái gì khác, ngoài việc *lập tức* đặt ra sự kiểm soát đối với các tờ-rót, các ngân hàng, thương nghiệp, *đối với những bọn "ăn bám"* (các biên tập viên báo "Tin tức" đã — một trường hợp thật hiếm có — viết ra được một từ hay lạ thường...), đối với việc tiếp tế lương thực. Thật thế, ngoài "sự nỗ lực sáng tạo của toàn thể nhân dân"... ra, thì người ta không thể tưởng tượng ra được cái gì hơn cả.

Nhưng không nên tin tưởng vào những lời nói của bọn tư bản, cũng không nên tin tưởng vào mỗi hy vọng ngây thơ (trong trường hợp tốt nhất mới gọi được là ngây thơ) của phái men-sê-vích và dân túy tin rằng bọn tư bản có thể áp dụng việc kiểm soát đó.

Cảnh suy tàn đang đe dọa. Tai họa đang đến gần. Bọn tư bản đã đưa và đang đưa tất cả các nước đến vực thẳm. Con đường cứu vãn chỉ là ở chỗ: phải lập ra kỷ luật cách mạng, phải có những biện pháp cách mạng của *giai cấp cách mạng*, của những người vô sản và nửa vô sản, phải chuyển toàn bộ chính quyền về tay giai cấp đó, là giai cấp có thể thực sự tiến hành một cuộc kiểm soát như thế và thực sự đưa cuộc "đấu tranh chống bọn ăn bám" đến thắng lợi.

"Sự thật", số 57,
ngày 27 (14) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

CHIẾN TRANH VÀ CÁCH MẠNG

BÀI NÓI CHUYỆN NGÀY 14 (27) THÁNG NĂM 1917⁵¹

Thời gian gần đây, trên tất cả các báo chí cũng như trong mọi cuộc họp của nhân dân, vấn đề chiến tranh và cách mạng rất thường được bàn tới, đến nỗi đối với nhiều người trong các bạn, rất có thể là nhiều khía cạnh của vấn đề đó không những đã trở nên quá quen thuộc mà còn có vẻ nhạt nhẽo. Vì chưa được tham gia một lần nào và thậm chí cũng chưa được dự những hội nghị đảng, hoặc nói chung những cuộc họp của nhân dân ở quận này, cho nên rất có thể tôi lại sẽ nhắc lại những vấn đề đã bàn rồi hoặc nói không đầy đủ về những điểm mà các bạn đặc biệt chú trọng đến.

Theo tôi thì điều chủ yếu mà người ta thường quên hoặc không chú ý cho lắm khi nói tới chiến tranh, cái nguyên nhân chính của nhiều cuộc tranh cãi, những cuộc tranh cãi mà tôi cho là nghèo nàn, vô vị, chẳng có mục đích gì, - đó chính là việc người ta quên vấn đề cơ bản về tính chất giai cấp của chiến tranh, về những nguyên nhân gây ra chiến tranh, về những giai cấp tiến hành cuộc chiến tranh đó, về những điều kiện lịch sử và lịch sử - kinh tế đã gây ra cuộc chiến tranh đó. Trong phạm vi đã nhận xét được về cách đặt vấn đề chiến tranh ở ta, qua các cuộc mít-tinh và hội nghị của đảng, tôi tin chắc rằng sở dĩ trên lĩnh vực này có nhiều sự hiểu lầm nhau, chính là vì trong khi phân tích vấn đề này thường thường chúng ta dùng những ngôn ngữ hoàn toàn khác nhau.

Theo quan điểm của chủ nghĩa Mác, tức là của chủ nghĩa xã hội khoa học hiện đại, thì vấn đề chủ yếu đối với những người theo chủ nghĩa xã hội khi thảo luận về việc nên đánh giá một cuộc chiến tranh như thế nào và về việc xác định thái độ của mình đối với cuộc chiến tranh đó, là xét xem cuộc chiến tranh ấy nhằm những mục tiêu gì và do những giai cấp nào chuẩn bị và điều khiển. Chúng ta, những người mác-xít, chúng ta không phải là những người phản đối vô điều kiện mọi cuộc chiến tranh. Chúng ta nói: mục đích của chúng ta là dựng lên chế độ xã hội xã hội chủ nghĩa, một chế độ sẽ xóa bỏ hiện tượng loài người chia thành giai cấp, xóa bỏ hiện tượng người bóc lột người, dân tộc này bóc lột dân tộc khác, do đó nhất định sẽ xóa bỏ mọi khả năng phát sinh ra chiến tranh nói chung. Nhưng khi chiến đấu cho chế độ xã hội xã hội chủ nghĩa đó, chúng ta nhất định sẽ rơi vào những điều kiện trong đó cuộc đấu tranh giai cấp, trong nội bộ mỗi dân tộc, có thể vấp phải một cuộc chiến tranh giữa nhiều dân tộc do chính cuộc đấu tranh giai cấp đó gây nên; vì vậy, chúng ta không thể phủ nhận khả năng xảy ra những cuộc chiến tranh cách mạng, tức là những cuộc chiến tranh bắt nguồn từ cuộc đấu tranh giai cấp, do những giai cấp cách mạng tiến hành và có một ý nghĩa cách mạng trực tiếp và bức thiết. Hơn nữa, chúng ta lại càng không thể phủ nhận điều đó vì trong lịch sử những cuộc cách mạng ở châu Âu trong thế kỷ vừa qua, trong vòng từ 125 đến 135 năm gần đây, bên cạnh những cuộc chiến tranh phần lớn là phản động cũng đã diễn ra những cuộc chiến tranh cách mạng, thí dụ như cuộc chiến tranh của quần chúng nhân dân cách mạng ở Pháp chống khối liên minh của một châu Âu quân chủ, lạc hậu, phong kiến hay nửa phong kiến. Và ngày nay, để lừa dối quần chúng ở Tây Âu, và gần đây ở cả nước Nga chúng ta nữa, không có một thủ đoạn dối trá nào lại phổ biến hơn là thủ đoạn dẫn chứng những cuộc chiến tranh cách mạng. Chiến tranh có nhiều loại. Cần phải

biết chỉ rõ những điều kiện lịch sử gây ra chiến tranh, những giai cấp nào tiến hành cuộc chiến tranh đó và mục đích mà họ theo đuổi. Nếu không, tất cả những nhận định của chúng ta về chiến tranh sẽ chỉ là những câu hoàn toàn trống rỗng, những cuộc cãi vã vô ích và thuần túy nói suông. Vì vậy, đối với vấn đề mà các bạn đã chọn, mối quan hệ giữa chiến tranh và cách mạng, tôi thấy cần phải bàn một cách tỉ mỉ đến khía cạnh đó của vấn đề.

Chúng ta đã biết chằm ngôn sau đây của Clau-dê-vi-txơ, một trong những tác giả có tên tuổi nhất đã từng bàn tới triết học về chiến tranh và về lịch sử chiến tranh: "Chiến tranh là tiếp tục của chính trị bằng những thủ đoạn khác"⁵². Câu chằm ngôn này là của một tác giả đã nghiên cứu về lịch sử chiến tranh và từ đó rút ra những bài học triết học, ít lâu sau thời đại những cuộc chiến tranh của Na-pô-lê-ông. Với những ý kiến chủ yếu mà ngày nay đã trở thành của riêng của bất cứ một người nào biết suy nghĩ, tác giả đó, cách đây gần 80 năm, đã đã phá định kiến phi-li-xtanh ngu xuẩn cho rằng người ta có thể tách một cuộc chiến tranh ra khỏi đường lối chính trị của những chính phủ và những giai cấp tiến hành cuộc chiến tranh đó và coi nó như một hành vi xâm lược đơn thuần phá rối hòa bình, và sau đó lại khôi phục nền hòa bình đã bị xâm phạm. Người ta đánh nhau, rồi người ta lại giảng hòa với nhau! Đó là một quan điểm thô kệch và dốt nát, một quan điểm đã bị bác bỏ từ hàng chục năm nay, một quan điểm mà hễ ai có dụng tâm phân tích đôi chút những cuộc chiến tranh trong bất cứ thời đại lịch sử nào, cũng đều bác bỏ được.

Chiến tranh là tiếp tục của chính trị bằng những thủ đoạn khác. Mọi cuộc chiến tranh đều gắn liền với chế độ chính trị sinh ra nó. Chính đường lối chính trị do một nhà nước nhất định, một giai cấp nhất định trong lòng nhà nước đó thi hành suốt một thời gian dài trước khi xảy ra chiến tranh, là đường lối chính trị mà giai cấp này tất nhiên phải thi

hành và không thể không thi hành trong quá trình chiến tranh, sau khi chỉ thay đổi hình thức hoạt động của nó thôi.

Chiến tranh là tiếp tục của chính trị bằng những thủ đoạn khác. Về cuối thế kỷ XVIII, khi mà những thị dân và nông dân cách mạng ở nước Pháp, sau khi dùng những thủ đoạn cách mạng lật đổ được chế độ quân chủ, thành lập một nước cộng hòa dân chủ - sau khi đã xử trí nhà vua của họ, họ cũng đã dùng biện pháp cách mạng để xử trí bọn địa chủ của họ - thì đường lối chính trị đó của một giai cấp cách mạng không thể không làm lay chuyển đến tận gốc tất cả cái bộ phận còn lại của châu Âu chuyên chế, theo chế độ Nga hoàng, quân chủ, nửa phong kiến. Và bước tiếp tục không thể tránh khỏi của đường lối chính trị của giai cấp cách mạng đã từng chiến thắng ở Pháp đó, chính là những cuộc chiến tranh, trong đó tất cả những nước quân chủ ở châu Âu đã chống lại nước Pháp cách mạng, chúng lập ra khối liên minh nổi tiếng của chúng và tiến hành một cuộc chiến tranh phản cách mạng chống nước Pháp. Cũng như ở trong nước lúc đó nhân dân cách mạng Pháp đã lần đầu tiên vận dụng hết nghị lực cách mạng của mình một cách chưa từng thấy từ bao thế kỷ nay, trong cuộc chiến tranh cuối thế kỷ XVIII, họ cũng đã thể hiện một tinh thần sáng tạo cách mạng mãnh liệt như thế, khi họ đã đổi mới toàn bộ hệ thống chiến lược, đoạn tuyệt với tất cả những quy luật và tập quán cũ kỹ của chiến tranh và, để thay thế quân đội cũ, họ đã xây dựng một quân đội mới, cách mạng, có tính cách nhân dân, cũng như đã đề ra những phương pháp mới trong việc chỉ đạo chiến tranh. Theo tôi thì đó là một thí dụ đáng được đặc biệt chú ý vì nó làm cho chúng ta thấy rõ được điều mà ngày nay các nhà chính luận của báo chí tư sản luôn luôn quên đi. Họ đầu cơ trên những định kiến và trên trình độ thấp kém của quần chúng nhân dân hoàn toàn thất học và không hiểu rõ mối liên hệ không thể tách rời được về kinh tế và lịch sử giữa mọi cuộc chiến tranh với

đường lối chính trị trước đây của mỗi nước, của mỗi giai cấp đã từng thống trị nước đó hồi trước chiến tranh và tìm cách đạt mục đích của mình bằng những biện pháp gọi là "hòa bình". Sở dĩ gọi là "hòa bình", vì người ta không thể gọi chẳng hạn như những biện pháp đàn áp mà bọn thực dân vẫn dùng để thực hiện sự thống trị "hòa bình" của chúng, là những biện pháp hòa bình được.

Châu Âu được yên ổn, nhưng sự yên ổn đó giữ được là vì ách thống trị của những dân tộc châu Âu đối với hàng trăm triệu người dân thuộc địa chỉ có thể được duy trì bằng những cuộc chiến tranh liên tục, không ngừng, luôn luôn tái diễn; những cuộc chiến tranh mà những người châu Âu chúng ta không coi là chiến tranh, vì lắm khi những cuộc chiến tranh đó giống một cuộc tàn sát hết sức dã man, một cuộc tiêu diệt những dân tộc đã bị tước vũ khí hơn là giống những cuộc chiến tranh. Song, tình hình đã cho ta thấy rằng muốn hiểu được cuộc chiến tranh hiện nay, thì trước hết chúng ta cần nhìn bao quát toàn bộ đường lối chính trị của các nước lớn mạnh ở châu Âu. Không nên lấy những thí dụ lẻ tẻ, những trường hợp lẻ tẻ mà ta thường dễ tách rời khỏi cái chuỗi những hiện tượng xã hội, và thường không có giá trị gì, vì người ta vẫn có thể đưa ra một thí dụ ngược lại. Không, chính toàn bộ đường lối chính trị của toàn bộ hệ thống các quốc gia ở châu Âu, trong những mối quan hệ kinh tế và chính trị của các quốc gia đó, mới là cái cần phải xem xét để hiểu được rằng điều tất nhiên, không thể tránh được là hệ thống ấy đã gây ra cuộc chiến tranh hiện nay.

Chúng ta luôn luôn nhận thấy những mưu toan, nhất là những mưu toan của các báo chí tư sản, dù thuộc phái quân chủ hay phái cộng hòa cũng vậy, muốn gán cho cuộc chiến tranh hiện nay một nội dung lịch sử vốn không phải là của nó. Vì thế ở nước cộng hòa Pháp, không có mưu mô nào lại được dùng nhiều hơn là mưu mô nhằm trình bày cuộc

chiến tranh này, đứng về phía nước Pháp mà nói, như là một sự tiếp tục, gần như là sự tái diễn, của những cuộc chiến tranh trong thời kỳ Đại cách mạng Pháp năm 1792. Để lừa bịp quần chúng nhân dân Pháp, lừa bịp công nhân Pháp và công nhân tất cả các nước, thì không có thủ đoạn nào lại được dùng nhiều hơn là thủ đoạn bẻ vào thời đại chúng ta những "tiếng lóng" và một số khẩu hiệu của thời kỳ đó, cũng như thủ đoạn định làm cho người ta tưởng lầm rằng ngày nay nước Pháp cộng hòa cũng chống lại nền quân chủ để bảo vệ tự do của mình. Người ta quên mất tình hình "nhỏ nhặt" này là: năm 1792, chiến tranh ở Pháp là do một giai cấp cách mạng tiến hành, giai cấp đó đã hoàn thành một cuộc cách mạng chưa từng có và nhờ tinh thần anh dũng chưa từng thấy của quần chúng, nên đã tiêu diệt tận gốc nền quân chủ Pháp; và người ta quên rằng sở dĩ giai cấp đó đứng dậy chống khối liên minh châu Âu quân chủ, đó chỉ là vì mục đích tiếp tục cuộc đấu tranh cách mạng của mình chứ không phải vì những mục đích nào khác.

Trước kia, chiến tranh ở Pháp là sự tiếp tục đường lối chính trị của giai cấp cách mạng đã làm cách mạng, đã giành lấy nền cộng hòa, đã trấn áp một cách kiên quyết hơn bao giờ hết bọn tư bản và địa chủ Pháp và đã vì đường lối chính trị đó và vì sự tiếp tục đường lối chính trị đó mà tiến hành một cuộc chiến tranh cách mạng chống khối liên minh châu Âu quân chủ.

Còn như ngày nay, trước hết chúng ta đang đứng trước hai khối liên minh các cường quốc tư bản lớn mạnh. Chúng ta đang đứng trước những cường quốc tư bản lớn mạnh nhất thế giới, — Anh, Pháp, Mỹ, Đức, — mà toàn bộ đường lối chính trị, từ hàng chục năm nay, đã là một cuộc cạnh tranh kinh tế không ngừng để đạt ách thống trị của chúng trên khắp trái đất, để đè bẹp những dân tộc nhỏ bé, để tăng gấp ba, gấp mười lần số lợi nhuận của tư bản ngân hàng đang chằng lưới ảnh hưởng của chúng trên khắp thế

giới. Đường lối chính trị thực sự của Anh và Đức là như thế đấy. Tôi nhấn mạnh điểm đó. Và không bao giờ được ngại nhấn mạnh điểm đó, vì nếu quên đi, thì chúng ta sẽ không hề hiểu được gì về cuộc chiến tranh hiện nay cả, và như vậy chúng ta sẽ hoàn toàn bất lực, sẽ bị mọi nhà báo tư sản xô mũi bằng những câu lừa bịp của họ.

Cần phải nghiên cứu và hiểu rõ toàn bộ đường lối chính trị thực sự mà hàng chục năm trước chiến tranh, hai nhóm tư bản kéch xù là Anh và Đức đã tiến hành cùng với đồng minh của chúng để chống lại nhau. Nếu không làm như thế, thì không những chúng ta sẽ quên mất yêu cầu chủ yếu của chủ nghĩa xã hội khoa học và của mọi khoa học xã hội nói chung mà ngoài ra chúng ta còn tự tước của mình khả năng hiểu biết bất cứ vấn đề gì của cuộc chiến tranh hiện tại. Và chúng ta sẽ chịu thua Mi-li-u-cốp, một tên bịp bợm đang khêu gợi tinh thần sô-vanh và mối thù hằn giữa các dân tộc bằng những thủ đoạn mà người ta dùng ở khắp mọi nơi, không trừ một nơi nào cả, những thủ đoạn mà tám mươi năm trước đây, chính Clau-dê-vi-tơ mà tôi vừa nhắc đến lúc nãy, đã từng bàn tới và ông đã giễu cợt cái quan điểm là: các dân tộc đang sống trong hòa bình thì bỗng chốc họ quay ra xâu xé lẫn nhau! Tuồng như đúng là như thế! Liệu người ta có thể giải thích được một cuộc chiến tranh mà lại không vạch ra những mối liên hệ gắn liền cuộc chiến tranh đó với đường lối chính trị trước đây của một quốc gia nhất định, của một hệ thống quốc gia nhất định, của những giai cấp nhất định hay chẳng? Tôi xin nhắc lại điều đó một lần nữa: đấy là vấn đề cơ bản mà người ta thường hay quên và nếu không hiểu rõ vấn đề đó thì chín phần mười những cuộc bàn cãi về chiến tranh đều biến thành những cuộc đấu khẩu vô vị, những cuộc chửi bới lẫn nhau. Chúng tôi nói: nếu các bạn không nghiên cứu đường lối chính trị mà hai bên giao chiến đã thực hiện từ hàng chục năm nay, — để tránh khỏi sa vào những hiện tượng ngẫu nhiên và những

thí dụ cá biệt, — nếu các bạn không chỉ rõ được mối liên hệ giữa cuộc chiến tranh đó với đường lối chính trị trước đây, thì như thế là các bạn không hiểu gì về cuộc chiến tranh đó cả!

Song, đường lối chính trị đó luôn luôn chỉ cho ta thấy một điều: sự cạnh tranh thường xuyên về kinh tế giữa hai tên khổng lồ, giữa hai hệ thống kinh tế tư bản chủ nghĩa to lớn nhất thế giới. Một bên là Anh, một nước chiếm cứ một phần lớn địa cầu, một nước đứng hàng đầu vì có hầm của cải, và của cải đó không chỉ do lao động của công nhân nước mình làm ra, mà chủ yếu là do bóc lột vô số thuộc địa của mình, do quyền lực hết sức to lớn của một số rất ít — ba, bốn hoặc năm ngân hàng kéch xù cầm đầu tất cả các ngân hàng khác, có hàng trăm tỷ rúp và sử dụng vốn đó đến nỗi người ta có thể nói không ngoa chút nào rằng trên trái đất không có một mảnh đất nào mà tư bản đó lại không vươn bàn tay nặng nề của nó tới, không có một mảnh đất nào lại không bị ràng buộc vào tư bản Anh bằng hàng ngàn mối dây. Về cuối thế kỷ XIX và đầu thế kỷ XX, tư bản Anh đã phát triển tới mức độ mà phạm vi hoạt động của nó đã vượt ra khỏi phạm vi của một vài nước, và đã lập nên một nhóm ngân hàng kéch xù với những tài sản to lớn không tưởng tượng được. Số rất ít ngân hàng này đã khiến cho tư bản Anh vây chặt cả thế giới vào trong tấm lưới của hàng trăm tỷ rúp đó. Đấy là điều chủ yếu trong chính sách kinh tế của Anh và Pháp mà chính bản thân các nhà trước tác của Pháp, chẳng hạn các cộng tác viên của tờ "L'Humanité"⁵³, tờ báo hiện nay do những người nguyên trước đây là xã hội chủ nghĩa lãnh đạo (chẳng hạn như Ly-dít, chuyên gia nổi tiếng về những vấn đề tài chính), đã viết từ mấy năm trước chiến tranh: "nước Pháp là một nước quân chủ tài chính; nước Pháp là một nước tài phiệt; nước Pháp là người cho vay nặng lãi của cả thế giới".

Mặt khác, đối diện với nhóm này, chủ yếu với Anh - Pháp,

là một nhóm tư bản khác gồm những bọn tham tàn và kẻ cướp tệt hại hơn nữa; bọn này tới bàn tiệc của chủ nghĩa tư bản trong lúc các chỗ ngồi đã bị chiếm hết rồi; nhưng bọn này đã đưa vào cuộc đấu tranh những phương pháp mới để phát triển nền sản xuất tư bản chủ nghĩa, một nền kỹ thuật cao, một tổ chức có một không hai, làm cho chủ nghĩa tư bản cũ, chủ nghĩa tư bản trong thời kỳ cạnh tranh tự do, trở thành chủ nghĩa tư bản của những tơ-rốt, xanh-đi-ca và các-ten khổng lồ. Nhóm này đã đưa ra nguyên tắc phối hợp hai lực lượng khổng lồ là chủ nghĩa tư bản và nhà nước thành một bộ máy duy nhất, trong đó hàng chục triệu con người đều là thành viên của một tổ chức, tổ chức của chủ nghĩa tư bản nhà nước. Đó là lịch sử kinh tế; đó là lịch sử ngoại giao trong hàng chục năm gần đây mà không ai có thể phủ nhận được. Chỉ có lịch sử đó mới chỉ cho các bạn cách giải quyết đúng đắn vấn đề chiến tranh và dẫn các bạn đi đến kết luận rằng ngay cuộc chiến tranh hiện nay nữa cũng là sản phẩm của đường lối chính trị của các giai cấp xung đột với nhau trong cuộc chiến tranh này, của đường lối chính trị của hai tên khổng lồ to lớn nhất, từ lâu trước ngày gây chiến, đã từng vươn ra khắp thế giới, tới khắp mọi nước, những cánh tay bóc lột tài chính của chúng và đã từng cùng nhau chia sẻ thế giới về kinh tế. Bọn chúng phải đụng đầu với nhau, vì theo quan điểm của chủ nghĩa tư bản, việc phân chia lại sự thống trị này đã trở thành một điều không thể tránh khỏi.

Sự phân chia trước đây dựa vào việc nước Anh, trải qua nhiều thế kỷ, đã làm phá sản những nước kinh địch cũ của mình: Hà-lan là nước đã từng thống trị toàn thế giới và Pháp là nước đã từng đấu tranh, suốt gần một thế kỷ, để giành quyền thống trị của mình. Bằng những cuộc chiến tranh dai dẳng, dựa vào lực lượng kinh tế, vào lực lượng tư bản thương nghiệp của mình, nước Anh đã áp đặt trên thế

giới một nền thống trị mà không nơi nào có thể khước từ được. Một tên ăn cướp mới đã xuất hiện; năm 1871, một cường quốc tư bản chủ nghĩa mới đã được thành lập với tốc độ phát triển nhanh chóng hơn hẳn nước Anh. Đó là sự kiện chủ yếu. Không có một cuốn sách nào bàn về lịch sử kinh tế lại không thừa nhận sự việc hiển nhiên này: nước Đức tiến triển nhanh hơn. Sự phát triển nhanh chóng đó của chủ nghĩa tư bản ở Đức là sự phát triển của một tên kẻ cướp trẻ trung và cường tráng, vừa nhảy vào cái khối liên minh các cường quốc châu Âu đã tuyên bố: "Các anh đã làm cho Hà-lan bị phá sản; các anh đã đánh bại Pháp; một nửa thế giới đã nằm trong tay các anh, vậy các anh hãy chịu khó trao cho tôi phần thích đáng". Nhưng "phần thích đáng" là cái gì? Trong thế giới tư bản chủ nghĩa, trong thế giới của bọn ngân hàng, làm thế nào mà xác định được phần đó? Trong cái thế giới đó, sức mạnh là do số lượng các ngân hàng nhiều hay ít định đoạt; sức mạnh đó, — như một cơ quan của những nhà tỷ phú Mỹ đã nói thẳng thừng và trâng tráo theo kiểu Mỹ, — được định nghĩa như thế này: "Ở châu Âu, người ta đánh nhau để thống trị thế giới. Muốn thống trị thế giới, phải có hai điều: đô-la và ngân hàng. Đô-la thì chúng ta đã có, còn ngân hàng thì chúng ta sẽ thành lập và như thế là chúng ta sẽ thống trị thế giới". Đây, một tờ báo có thể lực của bọn tỷ phú Mỹ đã tuyên bố như thế. Song cũng nên thừa nhận rằng lời tuyên bố trâng tráo theo kiểu Mỹ đó của một tên tỷ phú hợm hĩnh và láo xược còn đúng sự thực gấp ngàn lần so với hàng ngàn bài báo của những tên khoác lác của giai cấp tư sản, trong đó chúng trình bày cuộc chiến tranh này như một cuộc chiến tranh vì lợi ích các dân tộc, vì những vấn đề dân tộc nào đó và chuyện bịp bợm tương tự khác sờ sờ trước mắt; bọn này vút bỏ toàn bộ lịch sử và lấy một thí dụ cá biệt như việc bọn tham tàn Đức nhảy xổ vào nước Bỉ. Không nghi ngờ gì cả, việc đó đích thực là

như thế. Đúng là cái bọn tham tàn đó đã nhảy xổ vào nước Bỉ⁵⁴ một cách dã man chưa từng thấy, nhưng chúng cũng đã làm như bọn khác đã làm trước kia bằng những phương pháp khác và hiện nay đang làm đối với những dân tộc khác.

Khi chúng ta tranh luận về vấn đề thôn tính, — vì đây chính là một vấn đề thuộc phạm vi điều mà tôi đã cố gắng trình bày vấn đề với các bạn như là lịch sử những mối quan hệ kinh tế và ngoại giao đã gây ra cuộc chiến tranh hiện tại, — thì chúng ta thường hay quên rằng đó thường là động cơ của chiến tranh: việc chia nhau những cửa đã chiếm được hoặc nói nôm na là sự chia nhau những cửa mà hai nhóm bọn kẻ cướp đã cướp bóc được. Và khi chúng ta tranh luận về những cuộc thôn tính, chúng ta luôn luôn gặp phải những phương pháp, đứng về mặt khoa học mà xét, thì không thể đứng vững được trước bất cứ một sự phê bình nào, và đứng về mặt chính luận - xã hội mà xét, thì chỉ có thể gọi là thủ đoạn gian trá thô bạo mà thôi. Hãy hỏi một tên sô-vanh hay một tên xã hội - sô-vanh Nga, hẳn sẽ giải thích rất tài tình cho anh biết thế nào là một cuộc thôn tính, khi cuộc thôn tính đó do bọn Đức tiến hành. Điều đó, hẳn anh hiểu một cách lạ lùng. Nhưng hẳn sẽ một mực câm miệng hèn khi anh yêu cầu hẳn đưa ra một định nghĩa chung về một cuộc thôn tính, để vừa áp dụng được vào nước Đức, vừa áp dụng được cả vào nước Anh, và cả vào nước Nga nữa. Dù các vàng, hẳn cũng sẽ không định nghĩa cho anh rõ đâu! Và khi tờ "Ngôn luận" (bây giờ để chuyển từ lý luận sang thực tiễn) viết để chế nhạo tờ "Sự thật" của chúng ta: "Phái "Sự thật" coi vụ Cuộc-li-an-đi-a là một cuộc thôn tính! Biết tranh luận với họ như thế nào đây?". Chúng tôi đã trả lời: "Xin các ngài hãy vui lòng định nghĩa giúp thế nào là một cuộc thôn tính, để áp dụng được với cả người Đức, người Anh và cả người Nga nữa; rồi chúng tôi nói tiếp rằng hoặc các ngài tránh đừng nói đến chuyện đó nữa,

hoặc chúng tôi sẽ lập tức lật tẩy các ngài¹⁾; tờ "Ngôn luận" đã lặng thinh. Chúng tôi quả quyết rằng không một tờ báo nào, cả của bọn sô-vanh đã từng tuyên bố thẳng rằng phải bảo vệ tổ quốc, lẫn của bọn xã hội - sô-vanh, lại định nghĩa được cuộc thôn tính sao cho thích hợp với cả Đức và Nga, và có thể áp dụng cho mọi nước. Không một tờ nào trong các báo đó có thể định nghĩa được, vì toàn bộ cuộc chiến tranh đó là sự tiếp tục của chính sách thôn tính, tức chính sách xâm lược, cướp bóc theo lối tư bản chủ nghĩa mà hai bên, hai nhóm tham chiến đều thực hiện. Vì vậy có thể nói rằng vấn đề xem xét trong hai tên tham tàn, tên nào đã rút dao ra trước, đối với chúng ta, không có gì là quan trọng cả. Các bạn hãy nhìn vào lịch trình những khoản chi tiêu về quân sự và hàng hải của hai nhóm đó trong mấy chục năm gần đây; các bạn hãy nhìn vào lịch trình những cuộc chiến tranh nhỏ mà bọn chúng đã tiến hành trước cuộc đại chiến, — gọi là "nhỏ" vì ít người Âu bị chết, trong khi hàng trăm ngàn người thuộc các dân tộc đã thiệt mạng vì bị bọn chúng chà đạp, thế mà theo quan điểm của chúng, họ vẫn chưa xứng đáng được gọi là dân tộc, (những người châu Á, người châu Phi mà lại là những dân tộc ư?). Loại chiến tranh mà người ta đã tiến hành đối với các dân tộc đó là như thế này: họ bị tước hết vũ khí và người ta xả súng liên thanh để tiêu diệt họ. Như thế mà gọi là chiến tranh ư? Không, nói đúng ra những cái đó không thể gọi là chiến tranh được; thế mà người ta lại có thể quên được điều đó. Thái độ của họ trong việc ngang nhiên lừa bịp quần chúng nhân dân là như thế đấy.

Cuộc chiến tranh này là sự tiếp tục của chính sách xâm lược, chính sách tiêu diệt cả từng dân tộc một, một chính sách tàn bạo chưa từng thấy mà bọn Đức và bọn Anh đã

1) Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.31, tr. 155.

thực hiện ở châu Phi, mà bọn Anh và bọn Nga đã thực hiện ở Ba-tư, — ai là kẻ tàn bạo nhất? điều này tôi không thể trả lời được, — châu Phi và Ba-tư đã làm cho bọn tư bản Đức coi những bọn khác là kẻ thù. Đúng rồi, anh mạnh vì anh giàu chứ gì? Nhưng chúng tôi lại mạnh hơn các anh, vì vậy chúng tôi cũng có quyền "thiêng liêng" đi ăn cướp như các anh. Đây chính là lịch sử thật sự của tư bản tài chính Anh và Đức trong mấy chục năm trước chiến tranh. Đây chính là lịch sử những mối quan hệ Nga - Đức, Nga - Anh và Đức - Anh. Đây là cái chìa khóa giúp chúng ta hiểu được nguyên nhân của cuộc chiến tranh này. Đây là lý do tại sao lịch sử những nguyên nhân gây ra chiến tranh như người ta thường kể lại chỉ là sự lừa phỉnh và bịp bợm. Vì quên mất lịch sử của tư bản tài chính và cách thức mà cuộc chiến tranh này đã chín muồi để đi tới một sự phân chia, nên người ta vẫn trình bày những sự việc như sau: hai dân tộc đang sống trong hòa bình, thế rồi kẻ này tấn công, người kia tự vệ. Người ta quên hết mọi khoa học, quên cả sự tồn tại của các ngân hàng; người ta huy động các dân tộc cầm vũ khí; người ta kêu gọi nông dân, những người không biết gì về chính trị, đứng lên cầm vũ khí. Cần phải tự vệ, chỉ có thế thôi! Nếu suy luận như thế thì điều hợp với lô-gích là cứ việc gấp hết báo chí lại, đốt hết sách vở đi và cấm các báo chí không được nói tới chuyện thôn tính; thế là người ta có thể đi đến chỗ biện hộ quan điểm nói trên về những cuộc thôn tính. Sự thực về những cuộc thôn tính, bọn họ không thể nói lên được, vì toàn bộ lịch sử của nước Nga, nước Anh lẫn nước Đức đều là lịch sử của một cuộc chiến tranh thôn tính đẫm máu, tàn khốc và liên tục. Ở Ba-tư, ở châu Phi, phái tự do đã tiến hành những cuộc chiến tranh tàn khốc; ở Ấn-độ, chúng đã hành hạ dã man những tội phạm chính trị, chỉ vì những người này đã dám đưa ra những yêu sách mà, ở Nga, chúng ta đang đấu tranh đòi thực hiện. Quân đội thực dân

Pháp cũng áp bức các dân tộc. Đó là lịch sử đã qua, đó là lịch sử thật sự của cuộc ăn cướp chưa từng thấy! Đó là đường lối chính trị của các giai cấp nói trên, đường lối mà cuộc chiến tranh hiện nay đang tiếp tục. Đó là lý do vì sao mà bọn người nói trên không thể trả lời được như chúng ta đã trả lời về vấn đề thôn tính rằng: bất cứ một dân tộc nào bị ràng buộc vào một dân tộc khác, không phải vì tự nguyện của đa số, mà vì sự định đoạt của một tên vua hoặc một chính phủ, thì dân tộc đó là một dân tộc bị thôn tính, bị xâm lược. Từ bỏ những cuộc thôn tính có nghĩa là để cho mỗi dân tộc có quyền lập một quốc gia riêng biệt, hoặc liên hiệp với bất cứ nước nào mà họ muốn. Câu trả lời này thực hết sức rõ ràng đối với mọi người công nhân dù chỉ mới được giác ngộ chút ít thôi.

Trên mỗi nghị quyết trong số hàng chục nghị quyết đã được người ta thông qua và công bố, dù là công bố trên báo "Rộng đất và Tự do"⁵⁵, các bạn sẽ thấy một câu trả lời chưa nêu được đúng hẳn: chúng tôi không muốn có một cuộc chiến tranh nhằm thống trị những dân tộc khác, chúng tôi đấu tranh cho tự do của chúng tôi, - tất cả công nhân và nông dân đều nói như vậy và đây là quan điểm của người công nhân đối với chiến tranh, quan điểm của người lao động đối với chiến tranh. Trả lời như vậy là ý họ muốn nói rằng: nếu chiến tranh được tiến hành vì lợi ích của những người lao động chống bọn bóc lột, thì chúng tôi tán thành chiến tranh. Đối với chúng ta cũng vậy, chúng ta cũng sẽ tán thành cuộc chiến tranh đó, và không có một đảng cách mạng nào lại có thể phản đối một cuộc chiến tranh như thế. Những tác giả của vô số bản nghị quyết kia đã nhầm, vì họ tưởng rằng chính họ đang tiến hành chiến tranh. Chúng ta, những người lính, chúng ta, những người công nhân, chúng ta, những người nông dân, chúng ta chiến đấu cho tự do của chúng ta. Tôi sẽ không bao giờ quên được câu hỏi mà một người trong số anh em đó đã hỏi tôi,

sau một cuộc mít-tinh: "Các anh làm gì mà lúc nào cũng nói đến chống bọn tư bản? Dễ thường tôi đây là nhà tư bản chắc? Chúng tôi là công nhân và chúng tôi bảo vệ tự do của chúng tôi". Sai rồi: các bạn chiến đấu vì các bạn đi theo chính phủ tư bản của các bạn; không phải các dân tộc mà chính là các chính phủ đang tiến hành chiến tranh. Tôi không hề ngạc nhiên tí nào khi thấy một công nhân hay một nông dân, vì không nghiên cứu chính trị; vì không được cái may mắn hoặc sự bất hạnh là thấy rõ được những bí mật của đường lối ngoại giao, cảnh tượng cướp bóc tài chính (dù chỉ là việc Nga và Anh áp bức Ba-tư) nên quên tất cả những việc đó và hỏi một cách ngây thơ rằng: nếu tôi chiến đấu, thì có liên quan gì đến bọn tư bản? Họ không hiểu mối quan hệ giữa chiến tranh và chính phủ; họ không thấy rằng chính phủ chính là kẻ tiến hành chiến tranh, còn họ thì chỉ là một công cụ trong tay chính phủ mà thôi. Họ có thể tự xưng là dân tộc cách mạng, có thể thảo ra những bản nghị quyết hùng hồn, — đối với người Nga, thế là nhiều rồi, vì chỉ mãi gần đây, họ mới có quyền làm như thế. Cách đây không lâu, Chính phủ lâm thời đã ra lời tuyên bố "cách mạng". Việc đó chẳng đem lại một sự thay đổi nào cả; và bọn tư bản ở các nước khác, cứ hơn bọn tư bản ở nước ta về tài lừa bịp quần chúng bằng cách thảo ra những bản tuyên ngôn "cách mạng", đã phá từ lâu tất cả những kỷ lục trên thế giới trong lĩnh vực này. Ta hãy nhìn vào lịch sử nghị viện của nước Cộng hòa Pháp từ khi nước này ủng hộ chế độ Nga hoàng; trong quá trình hàng chục năm của lịch sử nghị viện nước Pháp, có tới hàng chục thí dụ về những bản tuyên ngôn đầy lời lẽ bay bướm nhất dùng để nguy trang cho đường lối chính trị đê hèn nhất của những vụ cướp bóc thuộc địa và tài chính. Toàn bộ lịch sử nền Cộng hòa III Pháp⁵⁶ là lịch sử những vụ cướp bóc đó. Đó là nguồn gốc đẻ ra cuộc chiến tranh hiện tại. Cuộc chiến tranh này không phải là do ác ý của bọn tư bản

gây ra, cũng chẳng phải là do đường lối chính trị sai lầm nào đó của bọn vua chúa gây ra. Thực là sai lầm nếu nhận xét vấn đề theo khía cạnh đó. Không phải thế, cuộc chiến tranh này là hậu quả tất nhiên của sự phát triển của một thứ chủ nghĩa tư bản, nhất là chủ nghĩa tư bản ngân hàng, cực kỳ có thể lực; chính sự phát triển này đã làm cho bốn nhà ngân hàng ở Béc-ling và năm hoặc sáu nhà ngân hàng ở Luân-đôn thống trị toàn thế giới, chiếm hết mọi nguồn lợi, lấy lực lượng vũ trang làm chỗ dựa cho chính sách tài chính của chúng, để cuối cùng đi đến xung đột với nhau một cách hết sức dã man, vì chúng không thể tự do đi xa hơn trên con đường xâm chiếm thuộc địa được nữa. Hoặc kẻ này, hoặc kẻ kia phải nhả thuộc địa của mình ra. Trong cái thế giới ấy của bọn tư bản, những vấn đề tương tự như thế không thể giải quyết một cách êm thấm được, mà chỉ có thể giải quyết bằng chiến tranh. Cho nên trong trường hợp như thế, mà lại đi buộc tội tên tướng cướp này hay tên tướng cướp kia thì thật là lối bịch. Bọn chúng — những tên tướng cướp đó — đều như nhau cả thôi. Và cũng thật là ngu xuẩn nếu buộc tội bọn tư bản nước này hay nước nọ. Bọn chúng chỉ có tội là đã lập nên một chế độ như thế. Nhưng mà việc đó lại dựa vào tất cả những đạo luật mà nhà nước văn minh đã ra sức bảo vệ. "Tôi hoàn toàn có quyền, tôi mua cổ phần. Và tất cả các toà án, toàn bộ cảnh sát, toàn bộ quân đội thường trực và tất cả những hạm đội trên thế giới đều bảo vệ quyền thiêng liêng của tôi là quyền có cổ phần". Nếu như những ngân hàng được thành lập và lũng đoạn hàng trăm triệu rúp, nếu chúng đã tung ra khắp thế giới những mạng lưới cướp bóc ngân hàng, nếu chúng tranh giành nhau trong một cuộc vật lộn chí tử, thì đó là lỗi tại ai? Bạn hãy đi mà tìm thủ phạm! Thủ phạm chính là cả một nửa thế kỷ phát triển tư bản chủ nghĩa, và không có lối thoát nào khác ngoài việc lật đổ sự thống trị của bọn tư bản và làm cách mạng công nhân. Đó là câu

trả lời mà đảng ta đã tìm thấy khi phân tích chiến tranh; vì vậy chúng tôi nói rằng: bằng những lời lẽ xảo trá của chúng, những kẻ đại diện cho các đảng tư sản đã làm cho vấn đề giản đơn về những cuộc thôn tính rồi tung cả lên đến nỗi chúng có thể trình bày sự việc làm cho người ta tin rằng không phải nước Nga đã thôn tính Cuộc-li-an-đi-a. Chính ba tên tướng cướp đã thoả thuận cùng chia nhau đất Cuộc-li-an-đi-a và Ba-lan. Bọn chúng đã chia nhau đất Cuộc-li-an-đi-a và Ba-lan trong suốt một thế kỷ; chúng đã xả miếng mỗi sống đó và tên kẻ cướp Nga đã cướp giật lấy phần lớn nhất vì lúc đó hấn mạnh nhất. Nhưng khi nước Đức, một tên tham tàn trai tráng đã từng dự vào cuộc chia phần đó, trở thành một nước tư bản lớn mạnh, thì nước này bèn tuyên bố: nào, ta hãy chia lại đi! Các anh muốn giữ nguyên vẹn phần của các anh ư? Các anh tưởng các anh là những kẻ mạnh nhất à! Hãy đọ sức xem nào!

Đấy chính là nguyên nhân đã gây ra chiến tranh. Lối thách thức đó, — "hãy đọ sức xem nào!" — cố nhiên chỉ là biểu hiện của một chính sách cướp bóc đã được theo đuổi hàng chục năm nay, chính sách của bọn ngân hàng kéch xù. Đó là lý do tại sao không ai có thể nói được như chúng ta sự thực giản đơn về những cuộc thôn tính mà người công nhân hay nông dân nào cũng đều hiểu biết. Đó là lý do tại sao tất cả các báo chí đều trâng tráo làm rối beng một vấn đề quá giản đơn như vấn đề các hiệp ước. Các anh nói rằng chúng tôi có một chính phủ cách mạng, rằng trong chính phủ cách mạng đó có những bộ trưởng gần như hoàn toàn là những người xã hội chủ nghĩa, những người dân tuý và những người men-sê-vích. Nhưng khi họ nói tới hòa bình không có thôn tính mà không định nghĩa thế nào là hòa bình không có thôn tính (điều này có nghĩa là: tước những thuộc địa của bọn Đức và giữ nguyên vẹn thuộc địa của mình), thì chúng tôi nói rằng: chính phủ "cách mạng" của các anh, những lời tuyên bố và những lời quả quyết của

các anh là không muốn có một cuộc chiến tranh xâm lược, có giá trị gì khi các anh vẫn thúc quân đội phải tấn công? Phải chăng các anh không biết rằng các anh đã bị trói chặt bởi những hiệp ước mà tên Ni-cô-lai Khát máu đã ký kết một cách đầy tội ác nhất? Các anh không biết điều đó ư? Đối với công nhân và nông dân, điều đó có thể tha thứ được, vì họ không hề cướp bóc của ai và không hề đọc tới những tác phẩm cao xa. Nhưng bọn dân chủ - lập hiến có học thức từng thừa nhận việc đó trong lời lẽ tuyên truyền của chúng, thì đã hiểu rất rõ nội dung của những hiệp ước đó. Những hiệp ước này là những hiệp ước "mật", nhưng tất cả các báo chí ngoại giao của tất cả các nước đều nói tới với những câu sau đây: "Mày sẽ được các eo biển; mày sẽ được xứ Ác-mê-ni-a; mày, xứ Ga-li-xi-a; mày, miền An-da-xơ - Lo-ren; mày, Tơ-ri-en; còn chúng ta, chúng ta sẽ dứt khoát chia sẻ xứ Ba-tư". Bọn tư bản Đức thì tuyên bố: "Còn tao, tao sẽ chiếm Ai-cập, sẽ đè bẹp các dân tộc châu Âu nếu chúng mày không trả lại thuộc địa của tao, kèm theo cả lãi nữa". Cổ phần là một cái không bao giờ lại không có lãi. Đó là lý do tại sao vấn đề hiệp ước, một vấn đề thật là giản đơn rành mạch, đã gây ra hàng loạt những dối trá trắng trợn, kỳ quặc, đê tiện, lan tràn hàng trang trên mọi báo chí tư bản.

Ta hãy xem tờ "Ban ngày" hôm nay. Vô-đô-vô-dốp, một người không thể nào gọi là bôn-sê-vích được, nhưng là một người dân chủ trung thực, đã tuyên bố trên báo đó: tôi chống những hiệp ước bí mật; hãy cho phép tôi nói tới hiệp ước ký với Ru-ma-ni. Hiệp ước bí mật ký với Ru-ma-ni là có thật, nó quy định rằng Ru-ma-ni sẽ được quyền thống trị cả một loạt những dân tộc khác, nếu nó cùng chiến đấu với phe đồng minh. Tất cả những hiệp ước ký kết giữa các nước đồng minh khác cũng hoàn toàn giống như thế. Không có hiệp ước thì bọn chúng sẽ không đi bóp hầu bóp cổ mọi người đâu. Muốn biết rõ nội dung những

bản hiệp ước đó, chẳng cần phải lục lọi các tạp chí đặc biệt, mà chỉ cần nhớ lại những sự việc chủ yếu trong lịch sử kinh tế và ngoại giao cũng đủ rồi. Và chẳng chính nước Áo đã từng tiến đánh những nước vùng Ban-căng trong hàng chục năm ròng rã để thực hiện việc áp bức... Và nếu chiến tranh đã xảy ra giữa những nước này, thì chính là vì những nước này không còn có cách nào khác nữa. Đó là lý do tại sao trước những lời kêu gọi của quần chúng nhân dân đòi hỏi phải công bố các bản hiệp ước, những lời kêu gọi ngày càng cấp bách, thì nguyên bộ trưởng Mi-li-u-cốp và đương kim bộ trưởng Tê-rê-sen-cô (một tên đứng trong một chính phủ không có bộ trưởng nào là người xã hội chủ nghĩa cả, còn một tên thì đứng trong một chính phủ có cả một bầy những bộ trưởng giả danh xã hội chủ nghĩa) đã tuyên bố: công bố những hiệp ước đó là đoạn tuyệt với các nước đồng minh.

Đúng rồi! Không thể đem công bố các hiệp ước được, vì các ngài cùng là một phường ăn cướp với nhau cả. Nhưng chúng ta đã đồng ý với Mi-li-u-cốp và Tê-rê-sen-cô là không thể công bố những hiệp ước được. Thế thì có thể rút ra hai kết luận khác nhau. Nếu ta đồng ý với Mi-li-u-cốp và Tê-rê-sen-cô là không thể công bố các hiệp ước, thì kết quả sẽ ra sao? Nếu không thể công bố những hiệp ước thì tất nhiên phải giúp cho các ngài bộ trưởng tư bản tiếp tục chiến tranh. Còn kết luận thứ hai là thế này: vì bọn tư bản không thể tự chúng công bố các hiệp ước được, cho nên phải lật đổ bọn tư bản đi. Trong hai kết luận đó, các ngài cho kết luận nào là đúng hơn, mong các ngài tự quyết định lấy, nhưng tôi mong các ngài nhất thiết phải suy nghĩ kỹ đến những hậu quả. Nếu suy nghĩ như những bộ trưởng dân túy và men-sê-vích, thì người ta sẽ đi đến kết luận này: vì chính phủ nói rằng không thể công bố được các hiệp ước, nên cần phải ra một bản tuyên bố mới. Giá giấy hiện nay chưa phải đã quá đắt đến nỗi người ta không

thể viết thêm được những bản tuyên bố mới đâu. Ta hãy thảo một bản tuyên bố mới và mở cuộc tấn công. Để đạt kết quả gì? Nhằm mục đích gì? Ai quy định những mục đích ấy? Người ta hô hào binh lính thi hành những hiệp ước ăn cướp đã ký kết với Ru-ma-ni và Pháp. Các ngài cứ gửi bài báo của Vô-đô-vô-dốp ra mặt trận rồi sau đó ca cẩm rằng: lại bọn bôn-sê-vích, phải, chắc chắn là bọn bôn-sê-vích đã bày ra cái chuyện ký hiệp ước với Ru-ma-ni. Nhưng như thế thì không phải chỉ cần thủ tiêu báo "Sự thật"; mà còn phải tống cổ cả Vô-đô-vô-dốp, vì hắn đã nghiên cứu lịch sử; còn phải đốt tất cả các sách của Mi-li-u-cốp, những sách nguy hiểm không thể tưởng tượng được. Hãy giở bất cứ một quyển sách nào của lãnh tụ Đảng "tự do nhân dân", nguyên bộ trưởng Bộ ngoại giao ra mà xem. Đó là những sách tuyệt tác. Những sách đó nói gì? Nói rằng nước Nga có những "quyền lợi" ở các eo biển, ở Ác-mê-ni-a, Ga-li-xi-a, Đông Phổ. Ông bộ trưởng đó đã phân chia sẵn cả và còn dính theo cả một tấm bản đồ. Vậy thì không những phải đày những người bôn-sê-vích và Vô-đô-vô-dốp đi Xi-bi-ri vì họ đã viết những bài cách mạng như thế, mà cũng cần phải quẳng những tác phẩm của Mi-li-u-cốp vào bếp lửa, vì ngày nay, nếu người ta thu thập những đoạn trích giản đơn trong những quyển sách đó của Mi-li-u-cốp rồi gửi ra mặt trận, thì sẽ không có một truyền đơn phiến động nào đưa đến được một hậu quả phiến động giống như thế cả.

Theo chương trình rất ngắn ngủi mà tôi đã phác ra cho cuộc nói chuyện của chúng ta hôm nay thì bây giờ tôi còn phải bàn đến một vấn đề nữa là "chủ nghĩa vệ quốc cách mạng". Tôi nghĩ rằng sau những điều mà tôi đã được vinh dự trình bày với các bạn trong bản báo cáo này thì, về vấn đề này, tôi có thể đi nhanh hơn.

"Chủ nghĩa vệ quốc cách mạng" là biện hộ cho chiến tranh với lý do là chúng ta đã làm cách mạng, chúng ta là

một dân tộc cách mạng, chúng ta là dân chủ cách mạng. Nhưng nếu người ta hỏi chúng ta về điểm này thì chúng ta sẽ trả lời như thế nào? Chúng ta đã hoàn thành cách mạng gì? Chúng ta đã lật đổ Ni-cô-lai. Nếu so với cuộc cách mạng sẽ lật đổ toàn bộ giai cấp của bọn địa chủ và bọn tư bản, thì cuộc cách mạng đó không lấy gì làm khó khăn lắm! Cuộc cách mạng của chúng ta hiện nay đã hoàn thành rồi, vậy thì ai nắm được chính quyền? Cũng vẫn bọn địa chủ và bọn tư bản là những bọn lâu nay vẫn nắm chính quyền ở châu Âu. Ở đó, những cuộc cách mạng như thế đã nổ ra từ trăm năm nay rồi; bọn Tê-rê-sen-cô, Mi-li-u-cốp và bọn Cô-nô-va-lốp đã nắm chính quyền ở đó từ lâu rồi, nếu như họ có cấp một khoản hoàng gia phí⁵⁷ nào cho một tên vua hay họ không dùng đến thứ xa xỉ phẩm ấy, thì điều đó cũng chẳng có gì là quan trọng cả. Hàng ngàn triệu bạc có được đầu tư hay không được đầu tư vào các xí nghiệp tô nhượng thì cũng thế, ngân hàng vẫn là ngân hàng; dưới chế độ cộng hòa hay dưới chế độ quân chủ thì cũng thế, lợi nhuận vẫn là lợi nhuận. Nếu một nước man rợ nào đó dám cả gan không chịu khuất phục trước tư bản văn minh của chúng ta, kẻ đã từng lập ra những ngân hàng lộng lẫy ở các thuộc địa, ở châu Phi và ở Ba-tư; nếu những dân tộc man rợ nào đó không tuân lệnh ngân hàng văn minh của chúng ta, thì chúng ta sẽ phái quân đội đến để lập lại nền văn hóa, trật tự và văn minh, như Li-a-khốp đã từng làm ở Ba-tư, như những đội quân của nước Pháp "cộng hòa" đã làm, bằng cách triệt hạ không kém phần tàn bạo những dân tộc ở châu Phi. Vậy thì khác nhau ở chỗ nào? Đây cũng vẫn là cái "chủ nghĩa vệ quốc cách mạng", chỉ có điều là nó được biểu hiện ra bởi đông đảo quần chúng chưa giác ngộ, chưa nhìn thấy mối quan hệ giữa chiến tranh và chính phủ, chưa hiểu rằng đường lối chính trị đó đã được các hiệp ước cố định. Hiệp ước vẫn còn đó, ngân hàng và tô nhượng vẫn còn đó. Trong chính phủ Nga, những người ưu tú trong

giai cấp của họ vẫn ngự trị, nhưng tính chất của cuộc chiến tranh thế giới không hề vì thế mà thay đổi. "Chủ nghĩa vệ quốc cách mạng" mới, đó chỉ là lấy khái niệm cách mạng, một khái niệm cao đẹp, để nguy trang cho một cuộc chiến tranh đê tiện, đẫm máu, tiến hành vì những hiệp ước hèn hạ và bỉ ổi.

Không phải vì có cách mạng Nga mà chiến tranh thay đổi, nhưng cách mạng Nga đã thành lập được những tổ chức chưa từng có ở một nước nào khác và cũng chưa từng có trong phần lớn các cuộc cách mạng ở phương Tây. Phần lớn các cuộc cách mạng đều chỉ bó hẹp trong việc thành lập một chính phủ mới, như chính phủ của bọn Tê-rê-sen-cô và Cô-nô-va-lốp ở nước ta, còn đất nước thì vẫn nằm trong tình trạng hỗn loạn và bị động. Cách mạng Nga đã đi xa hơn thế. Sự kiện đó có chứa sẵn mầm mống khả dĩ đánh bại được chiến tranh. Sự kiện đó chính là ở chỗ ngoài chính phủ của những bộ trưởng "giả danh xã hội chủ nghĩa", chính phủ của chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, chính phủ của chủ trương tấn công, chính phủ gắn bó với tư bản Anh - Pháp, ngoài chính phủ đó ra, không lệ thuộc vào chính phủ đó, chúng ta còn có một mạng lưới Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân trên khắp nước Nga. Cuộc cách mạng đó chưa kết thúc. Ở Tây Âu chưa từng có một cuộc cách mạng nào như thế trong hoàn cảnh tương tự. Những tổ chức của các giai cấp nói trên, quả là không cần gì đi thôn tính cả: họ không có bạc triệu ở ngân hàng; theo tôi, họ không cần biết đến việc viên đại tá Nga Li-a-khốp và viên đại sứ thuộc phái tự do Anh có tiến hành đúng đắn việc phân chia nước Ba-tư không. Điều bảo đảm cho cuộc cách mạng này có thể đi xa hơn, chính là ở chỗ đó; ở chỗ là các giai cấp thực sự không quan tâm tới việc đi thôn tính, thì - mặc dù họ rất mực tin tưởng vào chính phủ tư bản, mặc dù chính ngay trong quan niệm về "chủ nghĩa vệ quốc cách mạng" đã có sẵn sự hồ đồ ghê gớm, đối

trá ghê gồm, mặc dù họ ủng hộ công trái, ủng hộ chính phủ chiến tranh để quốc chủ nghĩa, - mặc dù tất cả những cái đó, họ cũng đã biết lập ra những tổ chức đại diện của quần chúng các giai cấp bị áp bức. Đó là những Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân; trong rất nhiều địa phương thuộc nước Nga, những tổ chức này đã có những hoạt động cách mạng rất mạnh mẽ, mạnh hơn cả ở Pê-tơ-rô-grát. Đó cũng là điều hoàn toàn dĩ nhiên, vì ở Pê-tơ-rô-grát có bộ máy trung ương của bọn tư bản.

Và vừa qua, khi Xcô-bê-lép nói trong bài diễn văn của ông ta: chúng ta sẽ thu toàn bộ lợi nhuận, 100% lợi nhuận, - ông ta đã bốc đồng, bốc đồng theo lối bộ trưởng. Nếu các bạn đọc số báo "Ngôn luận" ra ngày hôm nay, các bạn sẽ thấy người ta đã có thái độ như thế nào đáp lại đoạn đó trong bài diễn văn của Xcô-bê-lép. Trên báo này, người ta viết: "Nếu thế thì sẽ đói mất, chết mất; 100%, thế là hết nhẩn". Bộ trưởng Xcô-bê-lép đã đi xa hơn cả người bôn-sê-vích cực đoan nhất. Thật là một điều vu khống nếu cho rằng những người bôn-sê-vích là những người tả nhất. Bộ trưởng Xcô-bê-lép còn "tả" hơn nhiều. Người ta đã nguyên rủa tôi thậm tệ, vì cho rằng hình như tôi đã đề nghị tước đoạt hết hay gần hết của bọn tư bản. Ít ra thì Sun-ghin cũng bù lu bù loa: "Họ cứ lột trần chúng ta đi!". Các bạn cứ tưởng tượng một người bôn-sê-vích tiến đến bên công dân Sun-ghin và chuẩn bị lột trần hắn ta. Sun-ghin phải buộc tội đó cho bộ trưởng Xcô-bê-lép mới phải. Còn chúng tôi thì lại không bao giờ đi quá xa như thế đâu. Chúng tôi không bao giờ lại chủ trương lấy hết cả 100% lợi nhuận. Lời hứa này quả thật là đáng quý. Xin hãy đọc nghị quyết của đảng chúng tôi thì sẽ thấy đúng như điều tôi đã đề nghị, với những lý lẽ đầy đủ hơn. Cần phải thiết lập chế độ kiểm soát các ngân hàng và định ra một thứ thuế lợi tức công bằng⁵⁸. Chỉ có thế thôi! Xcô-bê-lép đề nghị mỗi rúp lấy cả 100 cô-pêch. Chúng tôi chưa từng đề nghị và

cũng không đề nghị những điều như thế. Và chính Xcô-bê-lép cũng chỉ bốc đồng trong một lúc thôi. Ông ta không thực có ý định làm như thế, và nếu như có ý đó, thì cũng không thể thực hiện được vì một lẽ rất giản đơn là hứa hẹn như thế mà lại ăn ở hòa thuận được với Tê-rê-sen-cô và Cô-nô-va-lốp thì kẻ cũng khá nực cười. Đánh thuế từ 80% đến 90% vào thu nhập của bọn triệu phú là điều có thể làm được, song không thể quang cổ bá vai với các bộ trưởng như thế được. Nếu các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ nắm chính quyền, thì họ cũng sẽ thực sự thu thuế, nhưng không phải là thu tất cả; điều đó không cần thiết đối với họ. Họ sẽ thu một phần lớn trong thu nhập. Đó là điều mà không một chính quyền nhà nước nào khác có thể làm được. Còn đối với bộ trưởng Xcô-bê-lép, thì có thể là ông ta cũng có những ý định hết sức tốt. Từ hàng chục năm nay, tôi đã chú ý theo dõi các đảng này, và tôi cũng đã tham gia phong trào cách mạng từ 30 năm nay. Vì vậy, tôi hoàn toàn không nghi ngờ gì những ý định tốt của họ. Nhưng vấn đề không phải là ở chỗ đó; vấn đề không phải là ở chỗ có ý định tốt hay không. Xưa nay địa ngục thường cũng đầy đầy những ý định tốt. Dù cho các cơ quan hành chính đều tràn ngập những giấy tờ có chữ ký của các công dân bộ trưởng đi nữa, việc đó cũng không làm thay đổi được vấn đề. Các ngài hãy bắt tay vào việc; nếu các ngài muốn định ra chế độ kiểm soát, các ngài hãy làm đi! Sau khi đọc bài diễn văn của Xcô-bê-lép, chương trình của chúng tôi có thể nói được là như thế này: chúng tôi không đòi gì hơn; chúng tôi còn ôn hòa hơn bộ trưởng Xcô-bê-lép nhiều. Ông ta đề nghị nào là kiểm soát, nào là 100%. Chúng tôi thì không muốn cả 100%, nhưng chúng tôi nói rằng: "Chừng nào mà các anh chưa bắt đầu hành động, thì chúng tôi vẫn chưa tin các anh đâu". Đó là sự khác nhau giữa chúng ta. Chúng tôi không tin vào những lời nói và lời hứa hẹn, và chúng tôi cũng không khuyên người

khác tin như thế. Kinh nghiệm của các nước cộng hòa đại nghị đã dạy cho chúng tôi rằng: không thể tin được vào những lời tuyên bố hầy còn nằm trên giấy tờ. Nếu các anh muốn có chế độ kiểm soát, vậy thì hầy bắt tay vào thực hiện đi. Chỉ cần một ngày là đủ để ban bố một đạo luật quy định việc kiểm soát đó. Hội đồng nhân viên ở mỗi ngân hàng, hội đồng công nhân ở mỗi công xưởng, và mỗi đảng đều có quyền kiểm soát. Không làm thế được, người ta sẽ nói với chúng tôi như vậy, đó là bí mật thương nghiệp, đó là quyền tư hữu thiêng liêng! Được thôi, tùy các anh, các anh hầy chọn lấy một trong hai điều. Nếu các anh muốn bảo vệ tất cả những sổ sách đó cùng với những bản quyết toán, những vụ giao dịch của các tờ-rót, thì đừng nên ba hoa nhiều đến kiểm soát hoặc nói rằng đất nước đang bị suy vong.

Ở nước Đức, tình hình còn nát hơn nữa. Ở nước Nga ta, còn có thể kiếm ra bánh mì, còn ở Đức thì không. Ở nước Nga, nếu có tổ chức, ta còn có thể làm được nhiều hơn nữa, nhưng ở Đức thì chịu chết. Bánh mì mà không có nữa thì toàn dân sẽ lâm vào một tai họa không thể tránh khỏi. Hiện nay, người ta viết rằng nước Nga đang đứng trước một nguy cơ. Nếu điều đó đúng thì việc bảo vệ quyền tư hữu "thiên liêng" là một tội ác. Thế thì những đề nghị về chế độ kiểm soát có ý nghĩa gì? Có lẽ các anh đã quên rằng chính Ni-cô-lai Rô-ma-nốp cũng đã viết nhiều về kiểm soát đó sao? Các anh thấy hầy lấp đi lấp lại tới hàng nghìn lần những tiếng: kiểm soát của nhà nước, kiểm soát của công chúng, bổ dụng các nghị viên. Trong vòng hai tháng sau cách mạng, các nhà công nghiệp đã hoành hành khắp nước Nga, vơ vét những món lợi tức kếp xù gấp mấy lần tiền vốn; mỗi bản báo cáo đều chứng tỏ việc đó. Nhưng trong hai tháng cách mạng, khi những người công nhân đã "hồn xược" nói rằng họ muốn sống làm người, thì tất cả các báo chí tư bản trong nước đều nhao nhao lên tiếng. Trong mỗi

số báo "Ngôn luận", chỉ toàn những tiếng hò hét man rợ, cho rằng công nhân cướp phá đất nước, trong khi chúng tôi chỉ mới nói trước đến một sự kiểm soát đối với những nhà tư bản. Không thể hứa ít hơn mà làm nhiều hơn ư? Nếu các anh muốn có một sự kiểm soát quan liêu, một sự kiểm soát do những bộ máy như trước đây tiến hành, thì đảng chúng tôi dứt khoát nói với các anh rằng người ta sẽ không ủng hộ các anh đâu, dù là trong chính phủ có tới một tá chứ không phải chỉ có nửa tá bộ trưởng dân tuý và men-sê-vích. Việc kiểm soát chỉ có thể do nhân dân tiến hành mà thôi. Các anh phải tổ chức việc kiểm soát đó, — những hội đồng nhân viên ngân hàng, hội đồng kỹ sư, hội đồng công nhân, — và, ngay từ bây giờ, bắt đầu thi hành ngay đi. Mọi nhân viên đều phải chịu trách nhiệm về hình sự vì những lời khai không chính xác của mình trước bất kỳ hội đồng nào nói trên. Đây là vấn đề có liên quan đến sự sống còn của đất nước. Chúng ta muốn biết có bao nhiêu lúa mì, bao nhiêu nguyên liệu, bao nhiêu nhân công và phải phân phối những thứ đó như thế nào.

Bây giờ tôi nói đến vấn đề cuối cùng: làm thế nào để chấm dứt chiến tranh? Người ta gán cho chúng tôi một ý kiến ngu xuẩn là muốn có hòa bình riêng rẽ. Bọn kẻ cướp tư bản Đức điều đình về vấn đề hòa bình và nói: chúng tôi sẽ cho anh một mẫu nhỏ của Thổ-nhĩ-kỳ và của Ác-mê-ni-a, nếu anh nhường cho tôi những khu vực có nhiều hầm mỏ. Đó chính là những việc mà các nhà ngoại giao bàn bạc với nhau ở các thành phố trung lập! Không ai lạ gì điều đó cả, nó đã đơn thuần được che đậy bằng lời lẽ ngoại giao rỗng tuếch theo một quy ước sẵn có. Sở dĩ có những nhà ngoại giao, chính là để dùng ngôn ngữ ngoại giao. Nếu cho rằng chúng tôi muốn chấm dứt chiến tranh bằng hòa bình riêng rẽ, thì thật là vô lý! Chấm dứt một cuộc chiến tranh do bọn tư bản ở tất cả các nước giàu mạnh nhất tiến hành một cuộc chiến tranh do hàng chục năm phát triển kinh tế

gây ra, bằng cách một bên tự mình thôi không đánh nhau nữa, — đó là một ý nghĩ ngu xuẩn đến mức ngay cả nếu chúng ta bác bỏ nó thì cũng thật là nực cười. Nhưng sợ dĩ chúng tôi đã thảo một nghị quyết đặc biệt để bác bỏ luận điệu này, đó cũng chỉ là nhằm làm cho đông đảo quần chúng thấy rõ những điều mà người ta muốn vu khống chúng tôi. Tuy vậy, đây cũng không phải là vấn đề đáng để chúng ta bàn đến một cách nghiêm túc. Người ta không thể chấm dứt được cuộc chiến tranh do bọn tư bản trong tất cả các nước tiến hành, nếu không có một cuộc cách mạng của công nhân chống lại chính bọn tư bản đó. Chừng nào việc kiểm soát vẫn chỉ có trên lời nói chứ chưa trở thành hành động, chừng nào chính phủ của bọn tư bản chưa được thay thế bằng một chính phủ của giai cấp vô sản cách mạng, thì chính phủ còn phải nhai đi nhai lại theo đủ các giọng lưỡi: chúng ta lâm nguy rồi, chúng ta thất bại, chúng ta thất bại! Ngày nay, ở nước Anh "tự do" người ta bỏ tù những người xã hội chủ nghĩa vì họ đã nói như tôi vừa nói. Ở Đức, người ta bỏ tù Liép-nếch cũng vì lý do đó, ở Áo, Phri-đrich Át-lơ bị vào tù cũng vì ông này đã dùng súng lục để nói như thế (có lẽ ông ta đã bị xử tử rồi). Ở tất cả các nước, quần chúng công nhân đều có cảm tình với những người xã hội chủ nghĩa như thế, chứ không phải với những kẻ chạy sang hàng ngũ bọn tư bản. Cách mạng công nhân đang lớn mạnh trên khắp thế giới. Chắc hẳn ở những nước khác, cách mạng có khó khăn hơn. Ở đó không có những kẻ điên rồ như Ni-cô-lai và Ra-xpu-tin. Ở đó, những phần tử ưu tú thuộc giai cấp của chúng ta đã nắm những vị trí thống trị. Ở đó không có những điều kiện của một cuộc cách mạng chống chế độ chuyên chế; chính phủ ở đó đã là chính phủ của giai cấp tư bản. Những tên đại diện tài giỏi nhất của giai cấp này đã cầm quyền từ lâu rồi. Vì thế, nếu ngày nay cách mạng chưa nổ ra ở những nước đó, thì cách mạng vẫn là điều không thể tránh khỏi

được, mặc dù số chiến sĩ cách mạng bị hy sinh như Phri-đrich Át-lơ, như Các-lơ Liép-nếch, có đông đến mấy đi nữa. Tương lai thuộc về những người cách mạng và ở khắp các nước, công nhân đều đi theo họ. Và ở khắp các nước, công nhân nhất định phải chiến thắng.

Sau đây là ý kiến của tôi về việc nước Mỹ nhảy vào chiến tranh. Người ta thường viện dẫn rằng ở Mỹ có dân chủ, ở Mỹ có Nhà trắng. Tôi thấy như thế này: chế độ nô lệ ở Mỹ bị xóa bỏ cách đây đã nửa thế kỷ. Chiến tranh chống chế độ nô lệ đã kết thúc năm 1865. Từ đó, những nhà tỷ phú đã xuất hiện ở Mỹ. Nhờ có thế lực tài chính, họ nắm toàn bộ nước Mỹ trong tay; họ chuẩn bị bóp nghẹt Mê-hi-cô và không tránh khỏi sẽ gây chiến tranh với Nhật-bản để phân chia Thái-bình-dương. Cuộc chiến tranh đó đã được chuẩn bị từ hàng chục năm nay rồi. Hàng nghìn tài liệu còn đó để chứng minh điều này. Và ngày nay, mục đích thực sự của Mỹ nhảy vào chiến tranh chính là muốn chuẩn bị cuộc chiến tranh sau này với Nhật-bản. Nhân dân Mỹ dù sao cũng được hưởng một nền tự do đáng kể, cho nên khó mà có thể cho rằng họ sẽ chịu nhận một chế độ quân dịch cưỡng bách và việc thành lập một đội quân nhằm mục đích xâm lược, như để đi gây chiến với Nhật-bản chẳng hạn. Tám gương của châu Âu chỉ cho người Mỹ thấy hậu quả của việc đó. Vì vậy, bọn tư bản Mỹ cần phải can thiệp vào cuộc chiến tranh hiện tại để kiếm có thành lập một đội quân thường trực mạnh mẽ, bằng cách vin vào lý tưởng cao cả là đấu tranh cho quyền lợi của các dân tộc nhỏ yếu.

Nông dân từ chối không chịu bán lúa mì để lấy tiền; họ đòi đổi lấy dụng cụ, giày dép và quần áo. Sự quả quyết đó có một ý nghĩa thực tế hết sức sâu sắc. Thực tế, ở Nga, đất nước hiện nay đã bị tàn phá đến mức mà người ta đã thấy được, tuy còn ở một trình độ thấp, điều mà ở các nước khác người ta đã thấy rõ từ lâu: đồng tiền đã mất hết thế

lực của nó. Quá trình những sự biến đã đục khoét nền thống trị của chủ nghĩa tư bản tới mức mà những người như nông dân cũng cự tuyệt tiền bạc. Họ nói: "Chúng tôi cần tiền mà làm gì?". Và họ có lý. Nền thống trị của chủ nghĩa tư bản không phải bị đục khoét bởi một số người nào đó muốn chiếm đoạt chính quyền. "Chiếm đoạt" chính quyền là một điều vô nghĩa. Không thể chấm dứt nền thống trị của chủ nghĩa tư bản nếu toàn bộ sự phát triển kinh tế ở các nước tư bản không dẫn tới sự chấm dứt đó. Chiến tranh đã thúc đẩy quá trình đó, và điều ấy làm cho chủ nghĩa tư bản từ nay khó mà đứng vững được. Không một lực lượng nào có thể tiêu diệt được chủ nghĩa tư bản, nếu bản thân lịch sử không đục khoét và làm sụp đổ chủ nghĩa tư bản.

Và đây là một thí dụ hết sức hùng hồn. Người nông dân này đã nói lên điều mà ai cũng nhìn thấy: thế lực của đồng tiền đã bị lung lay. Con đường thoát duy nhất là sự thỏa thuận của các Xô-viết đại biểu công nhân và nông dân, để tổ chức việc trao đổi lúa mì lấy dụng cụ, giày dép và quần áo. Sự tình là như thế đấy. Thực tế trong cuộc sống đã đề ra con đường thoát như thế đấy. Không làm như thế, thì hàng chục triệu người sẽ lâm vào cảnh đói khổ, sẽ không giày, không dép, không quần áo. Hàng chục triệu người hiện đang đứng kề bên miệng hố diệt vong, và vấn đề ở đây đâu có phải là để bảo vệ quyền lợi của bọn tư bản. Lối thoát duy nhất là toàn bộ chính quyền chuyển về tay các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân là những người thay mặt cho đa số nhân dân. Có thể là trong khi làm như thế ta sẽ phạm một số khuyết điểm. Không ai dám cho rằng có thể hoàn thành ngay một lúc sự nghiệp rất khó khăn như vậy. Chúng ta không bao giờ lại khẳng định như thế. Người ta bảo chúng ta rằng: chúng ta muốn chuyển chính quyền về tay các Xô-viết, còn họ thì họ lại không muốn như thế. Chúng ta quả quyết rằng kinh nghiệm sẽ chỉ cho họ thấy và toàn dân sẽ nhìn thấy rõ rằng không

có một lối thoát nào khác. Chúng ta không muốn "chiếm đoạt" chính quyền, vì toàn bộ kinh nghiệm của các cuộc cách mạng dạy rằng chỉ có chính quyền nào dựa vào đa số nhân dân mới đứng vững được. Cho nên "chiếm đoạt" chính quyền sẽ là một việc phiêu lưu, và đảng ta không đi theo con đường đó. Nếu chính phủ là chính phủ của đa số, thì có thể lúc đầu cũng có sai lầm trong chính sách đấy, nhưng không có lối thoát nào khác cả. Lúc đó, có sự thay đổi một cách hòa bình về phương hướng chính sách trong nội bộ những tổ chức ấy. Người ta không thể tưởng tượng ra những tổ chức nào khác được. Đó là lý do vì sao chúng ta nói rằng không thể thừa nhận một giải pháp nào khác được.

Làm thế nào chấm dứt được chiến tranh? Nếu Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ đã nắm chính quyền rồi mà bọn Đức vẫn cứ tiếp tục chiến tranh thì chúng ta xử trí như thế nào? Những ai quan tâm đến quan điểm của đảng ta đều có thể đọc trong những ngày gần đây, trên báo "Sự thật", cơ quan của đảng ta, một đoạn trích nguyên văn những lời chúng ta đã nói ở nước ngoài từ năm 1915: nếu giai cấp cách mạng Nga, giai cấp công nhân, lên nắm chính quyền, thì nó phải đề nghị hòa bình. Và nếu bọn tư bản ở Đức hoặc ở bất cứ nước nào khác, bác bỏ những điều kiện chúng ta đưa ra thì giai cấp công nhân Nga sẽ dốc toàn lực vào chiến tranh¹⁾. Chúng ta không đề nghị chấm dứt chiến tranh ngay một lúc. Chúng ta không hứa như thế. Chúng ta không tuyên truyền một điều rất vô lý và không thể thực hiện được là chấm dứt chiến tranh bằng ý muốn của một bên tham chiến. Hứa hẹn như thế thì chẳng mất gì cả, nhưng không thể giữ đúng lời hứa được. Thoát ra khỏi cuộc chiến tranh khủng khiếp này không phải là một việc dễ. Người ta chém giết nhau từ ba năm nay rồi. Hoặc anh sẽ chiến

1) Xem tập này, tr. 91.

đấu trong mười năm liền, hoặc anh sẽ phải giải quyết bằng một cuộc cách mạng đầy khó khăn và gian khổ. Không có lối thoát nào khác. Chúng ta nói rằng: chiến tranh do những chính phủ của bọn tư bản gây ra chỉ có thể chấm dứt bằng một cuộc cách mạng công nhân. Những ai quan tâm đến phong trào xã hội chủ nghĩa hãy tìm đọc bản Tuyên ngôn Ba-ler năm 1912⁵⁹ đã được tất cả các đảng xã hội chủ nghĩa trên toàn thế giới nhất trí thông qua, bản tuyên ngôn mà chúng tôi đã đăng lại trên báo "Sự thật", và ngày nay không thể công bố ở bất cứ một nước tham chiến nào cả, dù là nước Anh "tự do" hay là nước Pháp cộng hòa, vì ngay từ trước chiến tranh, nó đã nói lên sự thật về chiến tranh rồi. Bản tuyên ngôn nói rằng: chiến tranh sẽ xảy ra giữa Anh và Đức, do sự cạnh tranh giữa bọn tư bản với nhau. Bản tuyên ngôn nói rằng: thuốc súng đã được tích trữ nhiều đến nỗi đạn không cần phải ai bắn cũng tự bay đi được. Tuyên ngôn cũng chỉ rõ nguyên nhân gây ra chiến tranh và nói rằng chiến tranh sẽ dẫn tới cách mạng vô sản. Vì vậy, đối với những người xã hội chủ nghĩa nào đã ký vào bản tuyên ngôn đó mà lại còn chạy sang phía chính phủ tư bản chủ nghĩa của họ, chúng tôi nói cho họ biết rằng họ đã phản bội chủ nghĩa xã hội. Trên toàn thế giới, giữa những người xã hội chủ nghĩa đã có sự chia rẽ. Kẻ thì vào các bộ trong chính phủ, người thì vào nhà tù. Trên khắp thế giới, có một bộ phận những người xã hội chủ nghĩa đang tuyên truyền việc chuẩn bị chiến tranh; còn những người khác, như Bê-ben của nước Mỹ là Ô-giê-n Đép-xơ, một người rất được công nhân Mỹ quý trọng, thì tuyên bố rằng: "Người ta có thể xử bắn tôi, nhưng tôi sẽ không bỏ một xu nào cho cuộc chiến tranh này. Tôi sẵn sàng chiến đấu, nhưng chỉ chiến đấu trong một cuộc chiến tranh của giai cấp vô sản chống bọn tư bản toàn thế giới mà thôi". Hàng ngũ những người xã hội chủ nghĩa bị chia rẽ như thế đấy. Những người xã hội - yêu nước trên thế giới tưởng rằng họ bảo

vệ đất nước. Họ lầm to: họ đang bảo vệ quyền lợi của một nhóm tư bản này chống lại một nhóm khác. Chúng ta tuyên truyền cách mạng vô sản — sự nghiệp duy nhất đúng đắn mà hàng chục người vì nó đã bị lên đoạn đầu đài, và hàng trăm, hàng nghìn người khác đã phải vào nhà tù. Những người xã hội chủ nghĩa bị bỏ tù chỉ là một số ít thôi, nhưng họ được giai cấp công nhân ủng hộ, họ được toàn bộ sự phát triển kinh tế ủng hộ. Tất cả những điều đó làm cho ta thấy rõ rằng không có một lối thoát nào khác cả. Người ta chỉ có thể chấm dứt chiến tranh này bằng cuộc cách mạng của công nhân ở nhiều nước. Trong lúc này, chúng ta cần chuẩn bị cho cuộc cách mạng đó, và tạo những điều kiện thuận lợi cho nó. Chừng nào chiến tranh còn do Nga hoàng tiến hành thì chừng đó, nhân dân Nga với tất cả lòng căm ghét chiến tranh, với tất cả ý chí mong muốn hòa bình của mình, không thể làm cách nào khác để chống chiến tranh ngoài cách chuẩn bị làm cách mạng chống lại và lật đổ Nga hoàng. Tình hình đã xảy ra đúng như thế. Lịch sử hôm qua đã chứng minh điều đó, mai đây lịch sử cũng sẽ chứng minh điều đó. Từ lâu, chúng tôi đã nói rằng: cần phải tạo điều kiện thuận lợi cho cách mạng Nga phát triển lên. Hồi cuối năm 1914 chúng tôi đã tuyên bố như thế. Chính vì thế mà những đại biểu của chúng tôi ở Đu-ma đã bị đày đi Xi-bi-ri; lúc đó, người ta bảo chúng tôi rằng: "Đó không phải là một câu trả lời. Các anh cứ kêu gọi cách mạng, trong khi đó thì các cuộc bãi công đã kết thúc rồi, các nghị sĩ đều đã bị đi đày cả, các anh không còn có lấy một tờ báo!". Người ta khép chúng tôi vào tội trốn tránh không trả lời. Những lời buộc tội đó, chúng tôi đã nghe trong suốt mấy năm rồi, các đồng chí ạ. Chúng tôi đã trả lời rằng: các ngài có thể bực mình, nhưng khi mà Nga hoàng còn chưa bị lật đổ, thì không thể làm gì chống lại chiến tranh cả. Và những lời dự đoán của chúng tôi được xác nhận. Lời dự đoán đó tuy chưa hoàn toàn được xác nhận, nhưng đã bắt

đầu được xác nhận. Cách mạng bắt đầu thay đổi tính chất của cuộc chiến tranh mà nước Nga đang tiến hành. Bọn tư bản vẫn tiếp tục chiến tranh, và chúng tôi nói rằng: chừng nào cuộc cách mạng của công nhân chưa nổ ra ở nhiều nước, thì chiến tranh không thể kết thúc được, vì chính quyền còn ở trong tay những kẻ muốn tiến hành cuộc chiến tranh đó. Người ta nói với chúng tôi: "Trong nhiều nước, mọi người hình như đều đang im lìm trong giấc điệp. Ở Đức, tất cả những người xã hội chủ nghĩa đều hoàn toàn ủng hộ chiến tranh; chỉ có riêng Liép-nếch là chống lại mà thôi". Tôi trả lời: một mình Liép-nếch đại diện cho giai cấp công nhân đấy; niềm hy vọng của mọi người đặt cả vào một mình Liép-nếch, vào những chiến sĩ của ông và vào giai cấp vô sản Đức. Các anh không tin ư? Vậy thì cứ tiếp tục chiến tranh đi! Không có con đường nào khác cả đâu. Nếu các anh không tin vào Liép-nếch, nếu các anh không tin vào cách mạng của công nhân, vào cách mạng đang chín muồi, nếu các anh không tin như thế, thì các anh cứ việc tin theo bọn tư bản!

Trong cuộc chiến tranh này, không có kẻ chiến thắng nào khác hơn là cách mạng công nhân tại nhiều nước. Chiến tranh không phải là một trò đùa, chiến tranh là một điều khủng khiếp; nó làm thiệt hại hàng triệu sinh linh, và không dễ gì mà chấm dứt được nó đâu.

Binh sĩ ngoài mặt trận không thể tách tiền tuyến ra khỏi nhà nước và tự ý quyết định được. Binh sĩ ở ngoài mặt trận là một bộ phận của quốc gia. Chừng nào nhà nước còn tiến hành chiến tranh, chừng đó tiền tuyến còn bị đau khổ. Không có cách nào chống lại được. Chiến tranh là do những giai cấp thống trị gây ra; chỉ có cách mạng của giai cấp công nhân mới chấm dứt được cuộc chiến tranh đó. Có thể giành được hòa bình một cách nhanh chóng không? Điều đó chỉ do quá trình phát triển của cách mạng quyết định. Tha hồ cho người ta nói những lời lẽ đầy tình cảm, tha hồ cho người ta nói: nào, ta hãy chấm dứt chiến tranh

ngay đi — việc đó không thể làm được nếu không có sự phát triển của cách mạng. Khi nào chính quyền về tay các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, thì bọn tư bản sẽ tuyên bố chống lại chúng ta: Nhật sẽ chống, Pháp sẽ chống, Anh cũng sẽ chống. Ở tất cả các nước, các chính phủ sẽ tuyên bố chống chúng ta. Bọn tư bản sẽ chống chúng ta, còn công nhân sẽ ủng hộ chúng ta. Lúc đó, cuộc chiến tranh do bọn tư bản gây ra sẽ chấm dứt. Đó là câu trả lời về vấn đề: làm thế nào để chấm dứt chiến tranh.

*Đăng lần đầu trên báo "Sự thật"
số 93, ngày 23 tháng Tư 1929*

Theo đúng bản ghi tốc ký

NHỮNG THỦ ĐOẠN ĐỀ HÈN

Trong một nghị quyết được nhất trí thông qua ngày 13 tháng Năm, toàn thể Đại hội đại biểu của binh sĩ ở mặt trận⁶⁰ đã kịch liệt lên án những thủ đoạn xấu xa của báo "Ngôn luận" vì nó đã vu cáo đồng chí Di-nô-vi-ép của chúng ta, hòng gieo rắc bất hòa giữa quân đội và những người bên-sê-vích. Những ngài ở báo "Ngôn luận" dĩ nhiên không bao giờ lại muốn công bố bản nghị quyết đó của Đại hội đại biểu của binh sĩ ở mặt trận, mặc dầu nghị quyết đó là gửi cho họ. Tờ báo ít đáng kính ấy vẫn tiếp tục hoạt động khiêu khích chống lại tờ báo của chúng ta và đồng chí Di-nô-vi-ép của chúng ta, hòng xúi giục gây ra một cuộc tàn sát thực sự.

— Báo "Sự thật" thường xuyên đăng những tin tức về nước Đức mà người ta không thể thấy trên một tờ báo nào khác cả. Từ đâu và làm thế nào mà tờ "Sự thật" lại nhận được những tin tức đặc biệt như thế (!), — tờ "Ngôn luận" hỏi với những lời lẽ đầy ngụ ý trong một bài báo với một đầu đề rất có ý nghĩa: "Sự thật tin một cách kỳ lạ".

Từ đâu, phải không các ngài vu cáo?

— Từ những điện tín và thư của thông tin viên của chúng tôi là đồng chí Ra-đếch, một đảng viên dân chủ - xã hội người Ba-lan đã từng sống nhiều năm trong nhà tù của Nga hoàng, đã chiến đấu hơn mười năm trong Đảng dân chủ - xã hội Đức, đã bị trục xuất khỏi Đức vì cổ động cách mạng chống Vin-hem và chống chiến tranh, và đã đi Xtóc-

khôn đặc biệt là để thông tin cho chúng tôi từ bên ấy đấy. Các ngài dân chủ - lập hiến ạ, từ những thư và điện tín mà bọn tôi tố của các ngài đang làm mưa làm gió ở biên giới Nga - Thụy-điển không tài nào ngăn chặn được; từ những bài cắt trên báo và những tờ báo và truyền đơn bí mật ở Đức mà các bạn hữu của chúng tôi, tức là những người ủng hộ Các-lơ Liép-nếch, đã gửi đến, — hoàn toàn giống như nhà xã hội chủ nghĩa - quốc tế chủ nghĩa Pháp Hăng-ri Ghin-bô, bạn của Rô-manh Rôn-lăng và người cùng tư tưởng với đồng chí Lô-ri-ô, nhà quốc tế chủ nghĩa Pháp nổi tiếng, cũng đã cung cấp cho chúng tôi những tài liệu như thế về nước Pháp.

— "Bộ tổng tham mưu Đức đã cấm chỉ việc binh lính bắt tay thân thiện với nhau", — chúng tôi đã viết như thế trên báo "Sự thật", căn cứ vào một tin tức đăng trên tất cả các báo Nga trong những ngày gần đây. Thế là bọn vu cáo của tờ "Ngôn luận" tròn xoe mắt ngạc nhiên, chúng bèn đem lời tuyên bố sau đây của bộ trưởng chiến tranh Nga ra để "đổi lập lại": "tất cả các khu vực mặt trận xảy ra việc binh lính bắt tay thân thiện với nhau đều bị trọng pháo của địch bắn phá".

Dĩ nhiên chúng tôi không biết tin đó có đúng không. Nhưng nếu đúng, thì nó *xác nhận* chứ không bác bỏ cái tin nói rằng Bộ tổng tham mưu Đức chống lại việc binh lính bắt tay thân thiện với nhau. Mọi người đều hiểu điều đó: khi bắn trọng pháo vào các khu vực có binh lính bắt tay thân thiện với nhau là Bộ tổng tham mưu Đức muốn *làm* cho binh sĩ Nga và những binh sĩ Đức nào chính trực không muốn dùng việc bắt tay thân thiện làm cái bẫy, sẽ *bỏ* việc bắt tay thân thiện với nhau.

Các ngài dân chủ - lập hiến giả mạo ạ, các ngài không chạy thoát khỏi bẫy tắc đầu!

Xin hãy kể ra một chuyện nói láo nữa để kết luận: "Ai nấy đều biết rằng Di-nô-vi-ép đã không thể kết thúc bài diễn văn của mình tại Đại hội các đại biểu nông dân", —

báo của Mi-li-u-cốp viết như thế đấy. "Ai nấy đều biết", lại một lần nữa các ngài đã nói điều, các ngài dân chủ - lập hiến ạ, cũng y như các ngài đã nói điều về Đại hội đại biểu của binh sĩ ở mặt trận. Nếu để bên vực sự nghiệp của các ngài mà các ngài phải dùng đến những thủ đoạn vô sỉ, bỉ ổi đến như thế, thì sự nghiệp của các ngài quả là không đẹp đẽ gì cả, các ngài ạ.

"Sự thật" số 58,
ngày 29 (16) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

TAI HỌA KHÔNG SAO TRÁNH KHỎI VÀ NHỮNG LỜI HỨA HẸN KHÔNG BỜ BẾN

(BÀI THỨ NHẤT)

Tình trạng đe dọa tan rã không sao tránh khỏi và tai họa chưa từng thấy bao giờ cả đang đặt ra một vấn đề hết sức nghiêm trọng. Muốn làm cho hoàn toàn sáng tỏ vấn đề đó, thì càng phải luôn luôn bàn tới nó. Trong số báo "Sự thật" gần đây nhất, chúng tôi đã vạch ra rằng *cương lĩnh* của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ cũng không có *mảy may* nào khác *cương lĩnh* của chủ nghĩa bôn-sê-vích "ghê gớm" kia cả¹⁾.

Hôm nay, chúng tôi phải nói rằng *cương lĩnh* của bộ trưởng men-sê-vích Xcô-bê-lép còn đi *xa hơn* chủ nghĩa bôn-sê-vích nữa. *Cương lĩnh* đó là như thế này, do tờ báo đúng về phía nội các là tờ "Ngôn luận" đã truyền đạt lại:

"Bộ trưởng (Xcô-bê-lép) tuyên bố rằng... nền kinh tế quốc dân đang mấp mé bên bờ vực thẳm. Vì kho bạc nhà nước trống rỗng nên cần phải can thiệp vào tất cả các lĩnh vực của sinh hoạt kinh tế. Cần phải cải thiện đời sống của quần chúng cần lao và, muốn làm được như thế, tất phải rút các khoản lợi tức trong các quỹ của bọn chủ và trong các ngân hàng. (C ó t i ế n g h ỏ i : "bằng cách nào?"). Bằng cách đánh thuế vào tài sản một cách không thương xót gì cả, - vì bộ trưởng Bộ lao động Xcô-bê-lép trả lời như thế. - Trong khoa học tài chính vẫn có biện pháp này. Phải tăng thuế suất của các giai cấp hữu sản lên đến 100% các khoản lợi nhuận. (C ó t i ế n g h ỏ i : "Thế nghĩa là lấy hết"). Xcô-bê-lép tuyên bố: Rất đáng tiếc là vài ba công ty cổ phần đã chia phần lãi cho các cổ đông. Nhưng chính vì lý do ấy mà chúng ta phải đánh vào

1) Xem tập này, tr. 96.

các giai cấp hữu sản một thứ thuế lũy tiến cá nhân. Chúng ta sẽ còn đi xa hơn nữa, và nếu giới tư bản muốn duy trì phương thức quản lý kinh tế của tư sản, thì họ hãy làm việc không lấy lãi đi, để khỏi bị mất khách hàng... Chúng ta phải bắt buộc các ngài cổ đông, chủ ngân hàng và chủ nhà máy làm việc, vì họ nản lòng khi thấy không còn những cái trước đây đã khuyến khích họ làm việc... Chúng ta phải bắt buộc các ngài cổ đông phục tùng nhà nước; chúng ta phải tạo ra cho họ một nghĩa vụ, nghĩa vụ lao động".

Chúng tôi khuyên các công nhân đọc đi đọc lại cương lĩnh đó, thảo luận và đi sâu vào những điều kiện thực hiện cương lĩnh.

Tất cả vấn đề là ở trong những điều kiện thực hiện, là ở chỗ bắt tay ngay tức khắc vào việc thực hiện.

Cái cương lĩnh ấy, tự bản thân nó không những là rất đẹp đẽ và phù hợp với cương lĩnh của những người bôn-sê-vích; về một điểm, nó còn đi xa hơn cả cương lĩnh của chúng ta nữa khi nó hứa hẹn "rút các khoản lợi tức trong các ngân hàng" cho tới mức "100%".

Đảng chúng ta khiêm tốn hơn nhiều. Nghị quyết của đảng chúng ta đưa ra những yêu sách ít hơn, tức là chỉ có đòi thiết lập kiểm soát ngân hàng và "chuyển dần dần" (xin hãy chú ý! chú ý! những người bôn-sê-vích chủ trương tiến hành dần dần đấy!) "sang đánh thuế lũy tiến một cách công bằng hơn về thu nhập và tài sản"⁶¹.

Đảng ta ôn hòa hơn ông Xcô-bê-lép.

Xcô-bê-lép tuôn ra những lời hứa hẹn quá mức và thậm chí không có chừng mực nào cả, mà *không hiểu biết những điều kiện nào có thể giúp cho thực sự thực hiện được những hứa hẹn đó*.

Tất cả mấu chốt là ở đấy.

Dù là cộng tác với 10 bộ trưởng của đảng các địa chủ và các nhà tư bản hay sử dụng bộ máy viên chức quan liêu mà chính phủ tư bản (với các vật phụ thuộc của nó là bọn men-sê-vích và dân túy) buộc lòng phải ưng thuận thì cũng *không thể nào* thi hành được cương lĩnh của Xcô-bê-lép, và

không những thế mà thậm chí cũng không thể nào tiến hành được một cách căn bản những bước nghiêm chỉnh đôi chút để thực hiện cương lĩnh đó.

Hãy hứa hẹn ít chứ, ông Xcô-bê-lép ạ, và hãy có óc thực tế hơn một chút nữa! Hãy bớt những câu nói rỗng tuếch đi, và cần phải hiểu hơn chút nữa về *cách thức* bắt tay vào việc.

Người ta có thể và người ta phải bắt tay ngay vào việc, không bỏ mất một ngày nào, để cứu vãn xứ sở thoát khỏi cái tai họa ghê gớm đang đe dọa nó. Tất cả vấn đề chung quy là ở điểm sau đây: Chính phủ lâm thời "mới" *không muốn* bắt tay vào việc, và nếu có muốn chẳng nữa thì chính phủ này *cũng không thể nào làm được*, vì nó bị việc bênh vực quyền lợi của tư bản trói buộc.

Người ta có thể và phải kêu gọi toàn dân chỉ trong một ngày bắt tay vào việc và chỉ trong một ngày ban bố một sắc lệnh triệu tập *ngay tức khắc*;

1) các hội đồng và đại hội những nhân viên ngân hàng của từng ngân hàng, cũng như những hội đồng và đại hội của các ngân hàng toàn quốc. Nhiệm vụ là: khởi thảo ngay tức khắc những biện pháp thực tiễn cần thiết cho việc hợp nhất tất cả các ngân hàng và các sở tín dụng thành một ngân hàng duy nhất của nhà nước, và cho việc kiểm soát nghiêm ngặt nhất tất cả những hoạt động của ngân hàng; công bố ngay các kết quả của việc kiểm soát;

2) các hội đồng và đại hội những nhân viên của tất cả các xanh-đi-ca và tất cả các tơ-rốt. Nhiệm vụ là: đề ra những biện pháp nhằm bảo đảm sự kiểm soát và báo cáo định kỳ; công bố ngay các kết quả của việc kiểm soát;

3) sắc lệnh ấy phải giao quyền kiểm soát không những cho tất cả các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, mà cho cả các Xô-viết công nhân của mỗi xưởng lớn, cũng như cho các đại biểu của mỗi chính đảng lớn (chẳng hạn như trong cuộc tuyển cử ngày 12 tháng Năm ở Pê-tơ-

rô-grát, bất cứ chính đảng nào đã đưa ra những danh sách độc lập ít ra là trong hai quận thì đều được coi là chính đảng lớn); tất cả những sổ sách về thương mại và tất cả các tài liệu đều phải chịu sự kiểm soát đó;

4) sắc lệnh phải yêu cầu tất cả các cổ đông, tất cả các giám đốc và tất cả các nhân viên hội đồng quản trị công bố danh sách những người có ít nhất là 10 000 (hoặc 5000) rúp cổ phần, đồng thời kể ra những cổ phần và công ty mà các người ấy có "liên quan"; những người khai không đúng (trước những cơ quan kiểm soát của các nhân viên ngân hàng, v. v.) sẽ bị tịch thu toàn bộ tài sản và phạt ít ra là 5 năm tù;

5) sắc lệnh phải thông qua các cơ quan tự trị địa phương mà hiệu triệu toàn thể nhân dân lập ra ngay lập tức chế độ nghĩa vụ lao động phổ biến và để kiểm soát và thi hành chế độ đó, thì nên lập ra một đội dân cảnh có toàn dân tham gia (cần lập ngay đội dân cảnh ở thôn quê, ở thành thị thì lấy đội dân cảnh công nhân làm cơ sở, v. v.).

Nếu không lập ra chế độ nghĩa vụ lao động phổ biến, thì *không thể cứu vãn được* nhà nước. Và nếu không có đội dân cảnh của toàn dân, thì không thể thi hành được chế độ nghĩa vụ lao động phổ biến. Điều đó, mọi người sẽ hiểu, trừ phi mắc bệnh ngu ngốc của bọn bộ trưởng hoặc bệnh loạn thần kinh do quá tin tưởng vào những lời hùng biện của các bộ trưởng.

Người nào thực sự muốn tránh tai họa ấy cho hàng chục triệu người thì *phải* đi đến chỗ bênh vực các biện pháp đó.

Trong bài sau chúng tôi sẽ bàn đến việc chuyển dần dần sang một chế độ phân phối thuế khóa công bằng hơn và bàn đến cách thức để bặt nhân tài trong nhân dân, để dần dần thay thế các bộ trưởng bằng những người tổ chức thực sự có năng lực (lựa chọn trong giới công nhân cũng như trong giới các nhà tư bản) tức là những người sẽ tỏ ra có thành tích trong công việc mà chúng tôi vừa phác họa ra.

(BÀI THỨ HAI)

Khi đọc diễn văn, trong một lúc cao hứng theo kiểu bộ trưởng, Xcô-bê-lép đã đi đến chỗ chủ trương thu 100% lợi nhuận của các nhà tư bản, thì ông ta đã hiến cho chúng ta một kiểu mẫu đẹp đẽ về câu nói khoa trương. Trong các nghị viện của những nước cộng hòa tư sản, các câu hỏi như thế luôn luôn được dùng để lừa gạt nhân dân.

Nhưng ở đây có một cái gì còn tồi tệ hơn cả những câu nói rỗng tuếch. "Nếu giới tư bản muốn duy trì phương thức quản lý kinh tế của tư sản, thì họ hãy làm việc không lấy lãi đi, để khỏi bị mất khách hàng", đó là lời của Xcô-bê-lép. Người ta tưởng như nghe một lời đe dọa "ghê gớm" đối với bọn tư bản, thực ra, đó chỉ là một mưu toan (chắc hẳn, về phía Xcô-bê-lép, là vô ý thức và chắc chắn, về phía các nhà tư bản là có ý thức) để *duy trì quyền lực vô hạn* của tư bản bằng cách hy sinh tiền lời trong một thời gian ngắn.

Các công nhân "lấy nhiều quá", đây là lời bọn tư bản tự nhủ. Chúng ta hãy buộc họ phải gánh lấy trách nhiệm mà không để cho họ có quyền lực hoặc khả năng để điều khiển thực sự toàn bộ nền sản xuất. Còn giới tư bản chúng ta, chúng ta sẽ không lấy lãi trong một thời gian, nhưng bằng cách "duy trì phương thức quản lý kinh tế của tư sản, để khỏi bị mất khách hàng", chúng ta sẽ làm cho cái tình trạng quá độ ấy của công nghiệp mau chóng phá sản, chúng ta sẽ phá hoại sản xuất bằng đủ mọi cách, đồng thời đổ lỗi cho công nhân!

Đó đúng là mưu tính của bọn tư bản, các sự việc đều chứng minh như vậy. Các chủ mỏ than miền Nam rõ ràng là phá hoại việc sản xuất, "*chúng cố ý bỏ liêu sản xuất và phá hoại sản xuất*" (xem trong báo "Đời sống mới", ngày 16 tháng Năm, bài tường thuật những lời tuyên bố của một *phái đoàn công nhân*⁶²). Tình hình thật rõ ràng: báo "Ngôn luận" nói láo quá mức và đổ trách nhiệm cho công nhân. Các chủ

mỏ than "cố ý phá hoại sản xuất". Thế mà Xcô-bê-lép còn hót như chim họa mi: "nếu giới tư bản muốn duy trì phương thức quản lý kinh tế của tư sản, thì họ hãy làm việc không lấy lãi đi". Tình hình thật rõ ràng!

Điều *có lợi* cho bọn tư bản và quan lại là dùng những lời "hứa hẹn không bờ bến" để làm cho nhân dân không chú ý đến việc *chủ yếu* là thực sự chuyển việc kiểm soát thực sự vào tay công nhân.

Công nhân cần phải bác bỏ các lời nói trống rỗng, các lời hứa hẹn, các lời tuyên bố, các dự định ngông rổm của bọn quan lại thủ đò, lúc nào cũng sẵn sàng thảo ra những kế hoạch, những nguyên tắc, những điều lệ, những quy định có hiệu quả nhất. Đả đảo tất cả mọi sự dối trá đó! Đả đảo tất cả những kế hoạch huênh hoang có tính chất quan liêu và tư sản đó đã từng đổ vỡ âm ỉ ở khắp mọi nơi! Đả đảo cái lối giấu giếm những sự việc ấy! Công nhân phải đòi hỏi thiết lập *ngay tức khắc* và *thực sự* một sự kiểm soát nhất thiết *do chính công nhân* đảm nhiệm.

Đó là điều cần nhất để đi tới thành công, để tránh khỏi tai họa ấy. Nếu không làm như vậy, thì mọi việc khác chỉ là lừa phỉnh mà thôi. Nhưng, nếu thực hiện được điều ấy, chúng tôi tuyệt nhiên không vội gì mà "lấy 100% các khoản lợi nhuận". Chúng ta có thể và cần phải ôn hòa hơn, chuyển *dần dần* sang đánh thuế công bằng hơn, phân biệt các cổ đông nhỏ với những cổ đông giàu có, lấy *rất ít* của những người cổ đông nhỏ và chỉ lấy nhiều (nhưng *không* nhất thiết là tất cả) của những cổ đông giàu có *mà thôi*. Số cổ đông cực giàu có rất ít, nhưng vài trò cũng như tổng số tài sản của họ, *rất là to lớn*. Người ta có thể nói mà không sợ nhầm rằng, nếu ta lập một danh sách *5000 hoặc thậm chí 3000 người* (và có thể thậm chí 1000 người chẳng nữa) trong số người giàu có nhất ở nước Nga, hoặc nếu người ta chịu khó nghiên cứu (bằng cách dựa vào sự kiểm soát *từ dưới lên* của những nhân viên các ngân hàng, các xanh-đi-ca, v. v.) tất cả các

gốc rễ và ngành ngọn của tư bản tài chính của họ, của những mối liên lạc về ngân hàng của họ, thì người ta sẽ tìm thấy tất cả cái đầu mối của sự thống trị của tư bản, toàn bộ cái khối to lớn những của cải tích lũy được bằng cách bóc lột sức lao động của người khác, tất cả những gốc rễ thực sự quan trọng của "việc kiểm soát" đối với sản xuất xã hội và phân phối sản phẩm.

Cần phải giao vào tay các công nhân việc kiểm soát *ấy*. Chính lợi ích của tư bản đòi hỏi phải giấu giếm không cho nhân dân biết cái đầu mối ấy, cái gốc rễ ấy. Thà chúng ta chịu hy sinh trong một thời gian "tất cả" lợi nhuận hoặc 99% thu nhập của chúng ta, còn hơn là để lộ cho nhân dân thấy những gốc rễ ấy của quyền lực của chúng ta, giai cấp tư bản và tên tay sai không tự giác của chúng là bọn quan lại nói như thế đấy.

Bất luận thế nào *chúng ta* cũng không từ bỏ quyền lợi và yêu sách của chúng ta là: mở cho nhân dân cái thành trì quan trọng nhất của tư bản tài chính; đặt chính cái thành trì đó dưới quyền kiểm soát của công nhân. Người công nhân giác ngộ đang và sẽ nói như thế đấy. Mỗi ngày qua sẽ chứng tỏ cho số quần chúng nghèo khổ ngày càng tăng, cho đa số nhân dân ngày càng tăng và, nói chung, cho số ngày càng đông những người chính thức thực tình muốn tìm cách ngăn ngừa tai họa ấy, thấy rõ rằng nói như thế là đúng.

Đích xác là phải chiếm lấy cái thành trì chủ yếu của tư bản tài chính. Nếu không thì tất cả những lời nói và tất cả những kế hoạch cứu vãn dựng lên để tránh tai họa sẽ chỉ là lừa gạt thôi. Còn đối với các nhà tư bản cá biệt, và ngay cả đối với đa số các nhà tư bản nữa, thì không những giai cấp vô sản không có ý định "lột trần" họ (như Sun-ghin đã nói để tự làm cho mình "khiếp sợ" và làm cho bọn hấn "khiếp sợ"), không những giai cấp vô sản không có ý định tước đoạt "tất cả" của họ, mà trái lại, còn có ý định

trao cho họ một nhiệm vụ có ích và vẻ vang để họ tiến hành dưới sự kiểm soát của công nhân.

Công tác *tổ chức* là công tác có ích nhất và cần thiết nhất cho nhân dân, một khi tai họa thể nào cũng xảy ra. Đạt được những thành tựu kỳ diệu về tổ chức của vô sản, đó là khẩu hiệu hiện giờ của chúng ta, đó sẽ lại càng là khẩu hiệu và yêu cầu của chúng ta khi giai cấp vô sản nắm chính quyền. Nếu quần chúng không có tổ chức, thì không thể thiết lập được chế độ nghĩa vụ lao động phổ biến là chế độ tuyệt đối cần thiết, thì không thể bảo đảm một sự kiểm soát nghiêm chỉnh đối với các ngân hàng, các xanh-đi-ca, đối với sản xuất và phân phối sản phẩm.

Bởi vậy cần phải bắt đầu và bắt đầu ngay tức khắc, bằng đội dân cảnh công nhân, để bước những bước chắc chắn và khéo léo, theo một đà tiệm tiến cần thiết, đến chỗ thành lập một đội dân cảnh của toàn dân, đến chỗ thay thế cảnh sát và quân đội thường trực bằng vũ trang toàn dân. Bởi vậy, cần phải đề bạt những người tổ chức có tài, xuất thân từ *tất cả* các tầng lớp nhân dân, từ *tất cả* các giai cấp, không mảy may loại trừ những nhà tư bản *hiện nay* có nhiều kinh nghiệm nhất về vấn đề đó. Những người có tài năng như thế có nhiều trong nhân dân. Những tài năng như thế trong nông dân và vô sản đang mai một dần đi vì không được sử dụng đến. Phải đề bạt những người đó từ dưới lên, thông qua hoạt động thực tiễn, bằng cách khéo léo trừ bỏ được "cái đuôi lê thê" ở một địa phương nào đó, bằng cách tổ chức tốt những ủy ban nhà cửa, liên hiệp các gia nhân, tổ chức những cơ sở nông nghiệp kiểu mẫu ở nông thôn, chính đốn tốt một nhà máy nào đó đã được chuyển vào tay công nhân, v. v.. Khi họ đã được đề bạt từ dưới lên, thông qua hoạt động thực tiễn, khi họ đã được kiểm nghiệm tài năng trên thực tế, tất cả những người ấy đều phải trở thành "bộ trưởng", không phải là theo nghĩa cũ của danh từ đó, không phải là nói người ta muốn trao cho họ chức

vụ bộ trưởng, mà theo cái nghĩa là họ sẽ là những người huấn luyện toàn dân, những người tổ chức lưu động, giúp vào việc thực hiện ở *khắp mọi nơi* một trật tự rất nghiêm ngặt, một sự tiết kiệm rất lớn về nhân lực, một kỷ luật chặt chẽ nhất trên tinh thần anh em.

Đó là điều mà đảng của giai cấp vô sản phải tuyên truyền cho nhân dân để cứu họ khỏi tai họa. Đó là điều đảng phải thực hiện từng phần ngay từ bây giờ, trong những địa phương nào mà đảng nắm được chính quyền. Đó là điều mà đảng phải thực hiện hoàn toàn khi nắm được chính quyền nhà nước.

"*Sự thật*", các số 58 và 59,
ngày 29 và 30 (16 và 17)
tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

VỀ VIỆC HỢP NHẤT NHỮNG NGƯỜI QUỐC TẾ CHỦ NGHĨA

Hội nghị toàn Nga của đảng ta đã nhận định rằng cần phải gần gũi và liên hợp những nhóm và những trào lưu thực sự đứng trên lập trường chủ nghĩa quốc tế, nhưng trước hết họ phải đoạn tuyệt với chính sách tiểu tư sản phản bội chủ nghĩa xã hội⁶³.

Mấy ngày nay, vấn đề hợp nhất cũng đã được thảo luận tại Hội nghị của tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất ở Pê-tơ-rô-grát.

Thi hành nghị quyết của Hội nghị toàn Nga, Ban chấp hành trung ương của đảng ta thừa nhận rằng sự liên hợp với tổ chức liên khu là điều hết sức đáng mong ước, nên đã đưa ra những đề nghị sau đây (những đề nghị này trước hết chỉ có đồng chí Lê-nin và vài ủy viên Ban chấp hành trung ương đứng tên gửi cho tổ chức liên khu, nhưng sau đó đã được đa số các ủy viên Ban chấp hành trung ương cũng tán thành):

"Mong rằng sự hợp nhất thực hiện được ngay tức khắc.

Yêu cầu Ban chấp hành trung ương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga sẽ đưa ngay hai đại biểu của tổ chức liên khu vào các ban biên tập của hai tờ báo (tờ "Sự thật" hiện nay — tờ này sẽ trở thành tờ báo *phổ thông* toàn Nga — và tờ — Cơ quan ngôn luận trung ương — sắp ra đời).

Yêu cầu Ban chấp hành trung ương sẽ thành lập một tiểu ban tổ chức đặc biệt nhằm triệu tập (trong một tháng rưỡi)

đại hội của đảng. Hội nghị của tổ chức liên khu sẽ có quyền chỉ định hai đại biểu vào trong tiểu ban ấy. Nếu những người men-sê-vích ủng hộ Mác-tốp đoạn tuyệt với "phái vệ quốc", thì nên và cần để cho họ có đại biểu trong tiểu ban ấy.

Để đảm bảo quyền tự do thảo luận về các vấn đề tranh chấp, Nhà xuất bản "Sóng võ"⁶⁴ sẽ cho ra những chuyên san tranh luận và tạp chí "Giáo dục" ("Người cộng sản")⁶⁵ sắp tái bản sẽ có mục diễn đàn tự do".

(Dự án này do N. Lê-nin nhân danh mình và nhân danh vài ủy viên của Ban chấp hành trung ương đọc ngày 10 tháng Năm 1917.)

Tổ chức liên khu, về phần họ, cũng thông qua một nghị quyết như sau:

"Về sự thống nhất. Công nhận rằng chỉ có sự liên kết chặt chẽ nhất của tất cả các lực lượng cách mạng của giai cấp vô sản:

1) mới làm cho giai cấp vô sản trở thành một chiến sĩ tiên phong mở đường tiến tới chủ nghĩa xã hội;

2) mới làm cho giai cấp vô sản có khả năng trở thành lãnh tụ của phái dân chủ Nga trong cuộc đấu tranh chống tất cả những tàn dư của một chế độ nửa phong kiến và chống di sản của chế độ Nga hoàng;

3) mới giúp cho giai cấp vô sản đưa cuộc cách mạng tới đích và giải quyết hoàn toàn các vấn đề: chiến tranh và hòa bình, tịch thu ruộng đất, ngày làm 8 giờ, v.v.,

hội nghị cho rằng:

a) việc đoàn kết các lực lượng, rất cần thiết cho giai cấp vô sản, chỉ có thể thực hiện được dưới ngọn cờ của Xim-méc-va-n và Ki-en-tan, của cương lĩnh và những nghị quyết của đảng năm 1908 và 1910, 1912 và 1913;

b) không một tổ chức công nhân nào, dù là một công đoàn, một câu lạc bộ giáo dục hoặc một hợp tác xã tiêu thụ, không một tờ báo công nhân nào, không một tạp chí công nhân nào, được đứng ở ngoài sự tập hợp dưới ngọn cờ ấy;

c) đồng thời, hội nghị hoàn toàn cương quyết và nhiệt liệt tán thành sự thống nhất trên cơ sở những nghị quyết nói trên".

Nghị quyết nào đưa một cách nhanh chóng nhất tới thống nhất? Đó là vấn đề mà hiện nay tất cả những công nhân

theo chủ nghĩa quốc tế đều phải thảo luận và giải quyết.

Các nghị quyết chính trị của tổ chức liên khu về cơ bản đã đi theo con đường đúng đắn nhằm đoạn tuyệt với phái vệ quốc.

Chúng tôi cho rằng, trong những điều kiện này, không có gì có thể bào chữa cho sự phân chia lực lượng cả.

"*Sự thật*", số 60,
ngày 31 (18) tháng Năm 1917

*Theo đúng bản đảng trên
báo "Sự thật", có đối chiếu
với bản thảo*

LỘN XỘN TRONG ĐẦU ỨC

(LẠI BÀN VỀ VẤN ĐỀ THÔN TÍNH)

Các biên tập viên của tờ "Tin tức", một tờ báo nằm trong tay những người dân tuý và men-sê-vích, đã phá tất cả mọi kỷ lục về mơ hồ. Trong tờ báo số 67 của họ, ra ngày 16 tháng Năm, họ có ý định luận chiến với báo "Sự thật", mà không nêu rõ tên báo này, cố nhiên là theo cái tác phong "bộ trưởng" đáng ghét. Các bạn có thấy không, báo "Sự thật" có một *quan niệm* mơ hồ về thôn tính, và đó là nguồn gốc của mọi sai lầm.

Muôn nghìn lần xin lỗi các vị bộ trưởng và biên tập viên ôm ấp mộng làm bộ trưởng ạ, nhưng sự thật vẫn là sự thật, và sự thật là đảng chúng tôi là đảng *duy nhất* đã đưa ra, trong những nghị quyết rõ ràng, công khai của mình, một định nghĩa về thôn tính. Thôn tính (xâm chiếm) là dùng vũ lực để giữ một dân tộc nước ngoài trong biên giới của một quốc gia nào đó. Bất cứ ai biết đọc và hiểu tiếng Nga đều *không thể không* hiểu điều đó khi đọc tờ phụ trương số 13 của báo "Sự thật binh sĩ" (nghị quyết của Hội nghị toàn Nga, họp từ 24 - 29. IV. 1917)⁶⁶.

Các biên tập viên dân tuý và men-sê-vích của báo "Tin tức" đã bác bẻ ở chỗ nào? Chỉ ở một chỗ là hình như theo quan điểm của chúng tôi, thì phải "theo đuổi cuộc chiến tranh cho đến lúc nước Đức sẽ lại trở thành công quốc Bran-đen-buốc... còn nước Nga sẽ lại trở thành đại công quốc Mát-xcơ-va"!!! Ban biên tập giảng giải cho các độc giả của

họ rằng thôn tính là "dùng vũ lực để chinh phục một lãnh thổ mà đến ngày khai chiến vẫn thuộc về một quốc gia khác" (nói tóm lại là: không có thôn tính = status quo¹⁾, nghĩa là lập lại tình trạng trước chiến tranh).

Các lãnh tụ dân túy và men-sê-vích của Ban chấp hành đã tỏ ra cầu thả khi giao phó việc biên tập cơ quan ngôn luận của mình cho những người có đầu óc lộn xộn như vậy.

Chúng ta hãy áp dụng vào định nghĩa *của họ* chính lời bác bẻ *của họ* mà họ đã đem ra chống lại chúng ta: "chiến đấu cho đến khi nước Nga lấy lại nước Ba-lan, và nước Đức lấy lại được Tô-gô và những thuộc địa ở châu Phi" hay sao?? Đó là một điều vô lý hiển nhiên, không những về mặt lý luận, mà cả trong lĩnh vực thực tiễn nữa, bởi vì binh lính bất cứ nước nào cũng sẽ đuổi ra khỏi cửa những biên tập viên nào suy luận như vậy.

Suy luận của họ sai lầm ở chỗ:

1) Về mặt lý luận, định nghĩa về thôn tính bao gồm cái khái niệm về dân tộc "ngoại bang", nghĩa là một dân tộc đã giữ được tính chất riêng biệt của mình và ý chí để tồn tại độc lập. Đồng bào hãy nghĩ mà xem, và nếu đồng bào thấy vấn đề còn chưa được rõ, thì xin cứ đọc những lời nghị luận của Mác và Ăng-ghe-n về xứ Ai-rơ-len, về những miền Đan-mạch của nước Đức, về các thuộc địa. Như thế đồng bào sẽ nhận thấy rõ là đồng bào đã mơ hồ như thế nào. Cả công quốc Bran-đen-buốc lẫn công quốc Mát-xcơ-va đều không có liên quan gì ở đây cả. 2) Lẫn lộn *khái niệm* về thôn tính với vấn đề "phải tiến hành chiến tranh cho đến lúc nào" là một điều vô lý. Như thế là không hiểu mối quan hệ giữa chiến tranh và những quyền lợi cũng như sự thống trị của những giai cấp nhất định: đó là chuyển từ quan điểm *đấu tranh giai cấp* sang quan điểm tiểu tư sản "siêu giai cấp". *Chừng nào* giai cấp của các nhà tư bản còn

1) — hiện trạng

cầm quyền thì tất nhiên là các dân tộc sẽ chiến đấu "đến chừng nào" giai cấp ấy còn muốn. Dùng những nguyện vọng, những yêu sách và hội nghị để thoát khỏi tình trạng đó là một ảo tưởng tiểu tư sản. 3) *Chừng nào* giai cấp của các nhà tư bản còn cầm quyền, thì hòa bình *của họ tất nhiên* sẽ là một sự "trao đổi thôn tính": Ác-mê-ni-a đổi lấy Lo-ren, thuộc địa đổi lấy thuộc địa, Ga-li-xi-a đổi lấy Cuốc-li-an-đi-a, v.v.. Một người ngu dốt không thấy sự việc đó thì có thể tha thứ được chứ các biên tập viên báo "Tin tức" mà không thấy thì không thể tha thứ được. 4) Khi giai cấp vô sản nắm chính quyền — đây là tình trạng mà chiến tranh đang dẫn tới và sẽ dẫn tới ở khắp mọi nơi, — thì thực sự "hòa bình không có thôn tính" mới *có thể có được*; ngoài ra, thì hòa bình ấy *không thể có được*.

Khi nói đến: "hòa bình không có thôn tính", đáng chúng ta chú ý luôn luôn giải thích (để cảnh cáo những người đầu óc lộn xộn) rằng khẩu hiệu ấy phải *khăng khít* gắn liền với cách mạng vô sản. Chỉ khi nào gắn liền với cách mạng vô sản khẩu hiệu ấy mới là cần thiết và đúng; khẩu hiệu đó chỉ chỉ rõ đường lối *cho cuộc cách mạng ấy*, nó chỉ giúp cho cuộc cách mạng ấy trưởng thành và phát triển. Người nào do dự ngả nghiêng, không biết nên đặt hy vọng vào các nhà tư bản hay vào cách mạng công nhân, thì người đó tự hãm mình vào chỗ bất lực và hồ đồ về tất cả những gì liên quan đến vấn đề thôn tính nói chung.

P.S.¹⁾ Báo "Sự nghiệp nhân dân" ra ngày 17 tháng Năm, nhất trí với báo "Tin tức", mà cho rằng "không có thôn tính" thì cũng tương đương như "status quo". Vậy các ngài xã hội chủ nghĩa - cách mạng hay các ngài men-sê-vích, các ngài hãy nhân danh đảng các ngài, nhân danh Ban chấp hành

1) - Post scriptum (tái bút)

Pê-tơ-rô-grát và đại hội của các ngài, thử nói lên điều đó một cách rõ ràng, minh bạch, công khai xem nào!

"*Sự thật*", số 60,
ngày 31 (18) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*",

ĐẤU TRANH ĐỂ KHẮC PHỤC SỰ PHÁ SẢN VỀ KINH TẾ BẰNG CÁCH TĂNG THÊM NHIỀU TIỂU BAN

Báo "Tin tức" ra ngày 17 tháng Năm đăng một nghị quyết rất dài, rất chán và rất ngớ ngẩn của ban kinh tế của báo này về cuộc đấu tranh chống sự phá sản về kinh tế.

Nào, thì đấu tranh! Những tư tưởng vĩ đại và những kế hoạch tuyệt diệu đã bị vùi lấp dưới một mạng lưới những chế độ quan liêu không có sinh khí. "Ban kinh tế đổi"... này, này nghe đây nhé! "thành một ban tổ chức kinh tế quốc dân"...

Tuyệt diệu! Chúng ta đi đúng đường ấy! Tổ quốc ơi, hãy cứ yên tâm! Ban kinh tế *đ-ã đ-ổ-i t-ê-n r-ô-i*.

Nhưng, nói chung, người ta có thể "tổ chức nền kinh tế quốc dân" mà không nắm được chính quyền nhà nước chăng? Ban chấp hành đã quên không tự hỏi điều đó.

...Ban kinh tế chia ra làm *sáu* "tiểu ban"... Đó là điều 1 trong nghị quyết; điều 2: thiết lập một mối "liên hệ chặt chẽ về phương diện tổ chức"; điều 3: thảo ra những "nguyên tắc cơ bản" của quy chế; điều 4: "tiếp xúc chặt chẽ về mặt tổ chức" với các bộ trưởng (xin thề với các bạn rằng đây không phải là trích trong một ngụ ngôn nào của Mu-gích Vrét-nui đâu; đây là trích dẫn rõ ràng số 68 báo "Tin tức" ra ngày 17 tháng Năm, trang 3, cột 3, điều 4... đấy); điều 5: "chính phủ lập ra những tiểu ban"; điều 6: "trong một ngày rất gần đây, phải thảo ra một dự luật"; điều 7: lập

tức bắt tay vào "việc thảo ra những nguyên tắc cơ bản của các dự luật" về năm điểm đã chỉ ra ở trên...

Ôi những nhà hiền triết! ôi những nhà lập pháp! ôi những Lu-i Blăng!

"*Sự thật*", số 60,
ngày 31 (18) tháng Năm 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

LẠI MỘT LẦN NỮA XA RỜI CHỦ NGHĨA DÂN CHỦ

Các biên tập viên dân túy và men-sê-vích của báo "Tin tức" muốn được người ta coi là người xã hội chủ nghĩa, nhưng thậm chí họ lại không biết tỏ ra là người dân chủ. Trong số báo 68, ngày 17 tháng Năm, họ khuyên nên "thận trọng" đối với "khẩu hiệu về những cuộc bầu cử lại từng phần". Họ nhắc đi nhắc lại với công nhân rằng "các đại biểu phải được bầu ra trong một thời gian có hạn định, chẳng hạn trong hai hoặc ba tháng, nhưng tuyệt nhiên (!) không phải chỉ trong một tuần lễ, từ cuộc mít-tinh này đến cuộc mít-tinh khác".

Thử hỏi đối với một cơ quan ngôn luận chính thức, thì có nên hoảng hốt về các cuộc bầu cử lại và khuyên nên "thận trọng", hay không?.. mà thận trọng đối với cái gì chứ? đối với việc quần chúng biểu thị sự không tin nhiệm *cơ quan ấy!*

Đó là vấn đề thứ nhất.

Đây là vấn đề thứ hai: chẳng phải là về vấn đề thận trọng trong cuộc bầu cử lại, chủ nghĩa dân chủ tự giác bắt buộc chỉ được nói đến (giả thử cần phải nói đến vấn đề đó) trên quan điểm *tính đáng* mà thôi sao? Chẳng hạn, phải nói: chúng tôi, khối liên minh của những người dân túy và men-sê-vích, chúng tôi coi đường lối chính trị của chúng tôi, của khối liên minh, là đúng vì những lý do này khác, và đường lối chính trị của những người bôn-sê-vích là sai lầm

vì những lý do này khác. Tại sao các biên tập viên vốn phủ nhận chế độ dân chủ, lại viện ra cái lý lẽ lạ lùng rằng trong vấn đề tuyển cử, sai lầm là "hiện tượng ngoại lệ" mà không viện ra tính đảng? Liệu họ có thể không biết rằng về vấn đề những tên Xcô-bê-lép và Tséc-nốp tham gia một nội các tư bản, thì công nhân đều nghĩ và nói ở khắp nơi rằng "sai lầm" ấy *tuyệt nhiên* không phải là "hiện tượng ngoại lệ" *chút nào cả*?

Vấn đề thứ ba: một người dân chủ, nếu đã muốn đề xuất vấn đề bầu cử lại, há không có nhiệm vụ phải công nhận và nhấn mạnh nguyên tắc dân chủ, nghĩa là quyền của nhân dân được bãi miễn *bất cứ lúc nào* tất cả những người do mình bầu ra, tất cả những người do mình ủy nhiệm, tất cả những người đại biểu cho mình, bất kể họ là những người nào, hay sao?

Nếu các biên tập viên báo "Tin tức" chú trọng đến ý kiến của các nhà sáng lập ra chủ nghĩa xã hội khoa học là Mác và Ăngghen, thì họ há lại không nhớ lại những điều mà các nhà xã hội chủ nghĩa chân chính ấy đã viết về quyền đó hay sao?

"*Sự thật*", số 60,
ngày 31 (18) tháng Năm 1917

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

BỘ TƯ BẢN DỌA NẠT NHÂN DÂN NHƯ THẾ NÀO?

Trong bài xã luận ngày 17 tháng Năm, "Báo tài chính"⁶⁷ viết:

"Cuộc cách mạng chính trị, mà mọi người đều rất mong muốn và chờ đợi là cuộc cách mạng mang hình thức một cuộc cách mạng xã hội chưa từng thấy. Cuộc "đấu tranh giai cấp" là hợp pháp và thường thấy trong một nước tự do, thì ở nước ta, nó đã mang tính chất một cuộc chiến tranh giữa các giai cấp. Sự phá sản về tài chính sắp xảy ra rồi. Sự sụp đổ về kinh tế không thể nào tránh khỏi..."

Cuộc cách mạng chính trị chỉ cần đòi Nga hoàng Ni-cô-lai II phải thoái vị và bắt giam độ một chục bộ trưởng của y. Những kết quả này có thể đạt được dễ dàng chỉ trong một ngày thôi. Trái lại, cuộc cách mạng xã hội đòi hỏi hàng chục triệu công dân phải khước từ tất cả những quyền sở hữu của họ và đòi phải bắt giam tất cả những người không theo chủ nghĩa xã hội. Hàng chục năm cũng không đủ để hoàn thành nhiệm vụ ấy".

Tất cả những điều đó không đúng, đồng bào thân mến ạ, hoàn toàn không đúng đâu! Các ngài thích gọi việc chuyển quyền *kiểm soát* công nghiệp sang tay công nhân là "cách mạng xã hội". Làm như vậy các ngài phạm vào ba sai lầm lớn:

Điều thứ nhất là: cuộc cách mạng ngày 27 tháng Hai cũng là một cuộc cách mạng xã hội. Bất cứ cuộc cách mạng chính trị nào, nếu không phải chỉ là một việc bè đảng thay phiên nhau, thì đều là một cuộc cách mạng xã hội; vấn đề chỉ là ở chỗ *giai cấp nào* làm cuộc cách mạng xã hội đó.

Cuộc cách mạng ngày 27 tháng Hai 1917 đã chuyển chính quyền từ tay bọn địa chủ - chủ nô đứng đầu là Ni-cô-lai II, sang tay giai cấp tư sản. Đó là một cuộc cách mạng xã hội của *giai cấp tư sản*.

Dùng những danh từ vụng về và sai lầm về phương diện khoa học, lẫn lộn cách mạng "xã hội" với cách mạng "xã hội chủ nghĩa", "Báo tài chính" tìm cách *giấu giếm* nhân dân sự thật hiển nhiên là công nhân và nông dân không thể bằng lòng với việc giai cấp tư sản nắm chính quyền.

Sự thật giản đơn và rõ ràng ấy, các ngài tư bản không nói đến, như thế là tự dối mình và lừa dối nhân dân.

Điều thứ hai là: cần phải nói rằng cuộc đại chiến đế quốc chủ nghĩa 1914 - 1917 cũng là "chưa từng thấy". Sự tàn phá ấy, những sự ghê gớm đẫm máu ấy, những tai họa ấy, *sự phá sản ấy của toàn bộ nền văn minh*, đều là "chưa từng thấy". Và không phải do sự nóng lòng hoặc do sự tuyên truyền của bất cứ ai, mà chính là do những điều kiện khách quan, do tính chất đặc biệt của sự phá sản ấy của toàn bộ nền văn minh, mà cần phải có kiểm soát đối với sản xuất và phân phối, kiểm soát đối với các ngân hàng, công xưởng v.v..

Nếu không thì, — đây không phải là nói ngoa chút nào đâu, — không thể tránh khỏi tai họa cho hàng chục triệu người.

Nhưng, trong điều kiện đã có tự do do "cuộc cách mạng chính trị" ngày 27 tháng Hai đem lại và đã có các Xô-viết đại biểu công nhân, nông dân và các đại biểu khác, nếu công nhân và nông dân không nắm được quyền thống trị, thiếu số trong nhân dân không phục tùng đa số thì *không thể có được* sự kiểm soát như thế. Dầu các ngài tức giận đến đâu đi nữa, các ngài cũng sẽ không thay đổi được gì về điều đó cả.

Điều thứ ba, và đây là điều cốt yếu: ngay như một cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa cũng tuyệt nhiên *không cần* đòi

hỏi "hàng chục triệu công dân phải khước từ tất cả những quyền sở hữu của họ". Ngay cả chủ nghĩa xã hội (mà việc kiểm soát các ngân hàng và các công xưởng vẫn *chưa phải là* chủ nghĩa xã hội) cũng không đòi hỏi điều gì giống như thế cả.

Đây là vu khống chủ nghĩa xã hội một cách trắng trợn nhất. Không một người xã hội chủ nghĩa nào lại đề nghị tịch thu tài sản (= "đòi phải khước từ tất cả những quyền sở hữu") của "hàng chục triệu" công dân, tức là của tiểu nông và trung nông bao giờ cả.

Không hề có như thế!

Tất cả những người xã hội chủ nghĩa luôn luôn phản đối các điều vô lý như vậy.

Những người xã hội chủ nghĩa chỉ muốn các địa chủ và các nhà tư bản "khước từ" *mà thôi*. Chẳng hạn, bọn chủ các mỏ than làm tan rã và phá hoại sản xuất là khinh miệt nhân dân; muốn đáp lại sự khinh miệt này bằng một đòn quyết liệt, thì chỉ cần *vài ba trăm*, nhiều nhất là một hay hai nghìn tên triệu phú, đại tư bản ngân hàng, thương nghiệp và công nghiệp "khước từ" là đủ.

Như thế là thừa đủ để đập tan sự phản kháng của tư bản. Ngay cả đối với cái *dúm nhỏ bọn nhà giàu đó*, ta cũng *không cần* phải tước đoạt "*tất cả*" mọi quyền sở hữu của chúng; ta có thể để cho chúng quyền sở hữu nhiều vật phẩm tiêu dùng và một số thu nhập nhỏ nhất định.

Chỉ cần đập tan sự phản kháng của vài trăm tên triệu phú. Và chỉ cần có thế thôi. Với điều kiện đó, và chỉ với điều kiện đó, mới *có thể* tránh khỏi nguy cơ phá sản.

"Sự thật", số 61, ngày 1
tháng Sáu (19 tháng Năm) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

LẠI MỘT TỘI NỮA CỦA BỌN TƯ BẢN

Bản báo cáo gần đây ở Pê-tơ-rô-grát của đoàn đại biểu công nhân vùng Đô-nê-txơ lột mặt nạ các ngài chủ mỏ than đã phạm tội *phá hoại* và đình chỉ sản xuất, và (để bảo vệ quyền "thiên lương" hưởng những món lời kéch xù của chúng) làm cho các công nhân bị hãm vào vòng thất nghiệp, đất nước lâm vào nạn đói kém và công nghiệp bị khủng hoảng vì thiếu than đốt.

Một bức điện nhận được hôm nay cho chúng ta biết về thái độ không kém phần hỗn xược và tội lỗi của bọn chủ mỏ than ở một miền khác của nước Nga. Dưới đây là bức điện ấy, gửi cho Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ và cho ba bộ trưởng (những chỗ chúng tôi sửa đều đặt ở trong dấu ngoặc):

"(Xô-viết) đại biểu binh sĩ và công đoàn các nhân viên của mỏ Mi-khen-xôn ở Xút-giê-n, ngày 29 tháng Tư đã bãi chức 9 người trong ban quản trị mỏ vì quản lý phạm pháp và khiêu khích gây ra nguy cơ làm đình chỉ công việc. Việc quản trị hiện nay giao (cho) hội đồng các kỹ sư, hội nghị kỹ thuật đặt dưới quyền kiểm soát trực tiếp của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ. Sau khi điều tra, tiểu ban của các tổ chức lãnh đạo ở Tôm-xơ đã xác nhận quyết định của chúng tôi.

Bằng bức điện ngày 11 tháng Năm, Mi-khen-xôn đã từ chối không trả lương công nhân; chúng tôi yêu cầu phục hồi lại toàn bộ. Không thể nào phục hồi lại được*. Các mỏ đang bị nguy cơ rơi vào cảnh hỗn

* Ý của câu đó không rõ; phải chăng có nghĩa là nếu công việc đình chỉ, thì sau đó việc phục hồi sẽ khó khăn và hầu như không thể tiến hành được?

loạn, công nhân thì đang bị nguy cơ lâm vào cảnh khốn cùng. Các bạn hãy dùng biện pháp khẩn cấp gửi đến nửa triệu rúp; các bạn hãy quyết định vận mệnh của mỏ; các bạn hãy quyết định tịch thu. Mỏ làm việc cho quốc phòng; sản xuất hàng ngày 135 000 pút, nếu đình chỉ thì sẽ ảnh hưởng đến công việc của các đường sắt, các nhà máy. Hiện giờ thì công việc chạy như thường. Tiền lương về tháng Ba - tháng Tư chưa trả đầy đủ. Xô-viết các đại biểu công nhân và binh sĩ, công đoàn các nhân viên".

Có lẽ người ta không thể tìm được lời nói nào đúng hơn lời mà Xô-viết các đại biểu công nhân và binh sĩ và công đoàn các nhân viên đã dùng trong bức điện ấy: bọn tư bản đã "quản lý phạm pháp và khiêu khích".

Và tất cả nhân viên trong Chính phủ lâm thời, kể cả các bộ trưởng có vẻ là xã hội chủ nghĩa, sẽ phạm tội đồng loã với tội lỗi đó nếu họ cứ tiếp tục chỉ "chống lại" sự sụp đổ sắp xảy ra đến nơi ấy bằng những quyết định, những tiểu ban, những hội nghị với bọn chủ, nếu họ cứ tiếp tục "ném ra những câu nói không đầu, trong khi cần phải dùng quyền lực (đối với bọn tư bản)".

"*Sự thật*", số 61, ngày 1
tháng Sáu (19 tháng Năm) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

LUÔN LUÔN VẤN CỨ NÓI LÁO

Báo "Thống nhất"⁶⁸ (thống nhất với giai cấp tư sản) hôm nay nói rằng dường như "phái Lê-nin coi Cuộc-li-an-đi-a như là một tỉnh của Đức".

Đó là một lời nói láo. Đó là nói theo tinh thần của báo "Ý chí Nga" và báo "Ngôn luận" và đó là lời nói láo.

Báo "Sự thật" đã thách báo "Ngôn luận" và các báo khác như sau: các anh hãy đưa ra một định nghĩa về thôn tính sao cho định nghĩa đó phù hợp được với những thôn tính của Đức cũng như của Anh và của Nga, đi nào.

Các báo tư sản (gồm cả báo "Thống nhất") không thể đáp lại được vấn đề này; bởi vậy, họ đã lẩn tránh bằng cách lặp lại lời nói láo của họ. Thật là xấu hổ!

*Viết ngày 18 (31)
tháng Năm 1917*

*Đăng trên báo "Sự thật",
số 61, ngày 1 tháng Sáu
(19 tháng Năm) 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo*

THƯ GỬI BAN BIÊN TẬP

Một lần nữa, các báo đã nói sai sự thật khi đưa cái tin nói rằng, vì những lý do bí ẩn, tôi đã không đến Đại hội các đại biểu nông dân, tôi đã lẩn tránh, v.v.. Sự thật là đến ngày thứ tư, tức là ngày tôi sẽ phát biểu ở đại hội ấy, và tôi đã sẵn sàng, thì được tin là thứ tư đại hội thảo luận các vấn đề tổ chức, còn cuộc bàn cãi về vấn đề ruộng đất thì tạm thời đình lại; ngày hôm nay, tức là thứ năm, cũng vẫn thế. Một lần nữa, xin các bạn đọc chớ tin các báo, trừ báo "Sự thật" ra.

N. Lê-nin

*Viết ngày 18 (31)
tháng Năm 1917*

*Đăng trên báo "Sự thật",
số 61, ngày 1 tháng Sáu
(19 tháng Năm) 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo*

TÌNH TRẠNG HAI CHÍNH QUYỀN SONG SONG TỒN TẠI ĐÃ MẤT ĐI CHƯA?

Không. Tình trạng hai chính quyền song song tồn tại vẫn còn. Vấn đề căn bản của tất cả mọi cuộc cách mạng là vấn đề chính quyền, thì vẫn như trước kia, còn lơ lửng, còn ở trong tình trạng bấp bênh, rõ ràng là ở trong tình trạng quá độ.

Các bạn đọc hãy so sánh các báo của chính phủ, chẳng hạn, một bên là tờ "Ngôn luận" và bên kia là tờ "Tin tức", "Sự nghiệp nhân dân", "Báo công nhân". Các bạn hãy xem qua những thông báo văn tắt của chính phủ, đáng tiếc là lại quá ư vắn tắt, về những công việc của Chính phủ lâm thời và về cách thức chính phủ này "gác lại" cuộc thảo luận về những vấn đề hết sức chủ yếu, vì chính phủ vốn bất lực không chọn được một phương hướng nhất định. Các bạn hãy đọc kỹ nghị quyết ngày 16 tháng Năm của Ban chấp hành của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ về vấn đề chủ yếu nhất, quan trọng nhất, vấn đề những biện pháp phải thi hành để chống lại tình trạng tan rã về kinh tế, chống lại tai họa không thể tránh khỏi và sắp xảy ra đến nơi rồi, thì các bạn sẽ thấy tình trạng hai chính quyền song song tồn tại vẫn còn nguyên vẹn.

Mọi người đều thừa nhận rằng nước nhà đang lâm rất mau chóng vào tai họa; thế mà mỗi người đều lẩn tránh.

Khi người ta đưa ra một nghị quyết đề cập tới một vấn đề như là tai biến, vào giữa lúc như hiện nay chúng

ta đương trải qua, mà lại chỉ nói đến thành lập hết ủy ban này đến ủy ban khác, hết ban này đến ban khác, hết tiểu ban này đến tiểu ban khác, — như thế há không phải là lẩn tránh hay sao? Khi xảy ra cái vụ đáng phẫn uất kia là bọn chủ mỏ than vùng Đô-nê-txơ bị bắt quả tang là cố ý phá hoại sản xuất, thì chính cái Ban chấp hành ấy lại thông qua một nghị quyết trong đó lại một lần nữa không có cái gì khác hơn là những nguyện vọng tốt đẹp, — như thế há không phải là lẩn tránh hay sao? Ấn định giá cả, quy định lời lãi, đặt ra tiền lương tối thiểu, tổ chức những to-rót đặt dưới sự điều khiển của nhà nước — tất cả những sự việc đó do ai tiến hành? Tiến hành như thế nào? "Do cơ quan quản trị trung ương và địa phương của vùng mỏ Đô-nê-txơ - Cri-vôi Rô-gơ tiến hành. Các tổ chức đó phải có tính chất dân chủ và thành lập với sự tham gia của đại biểu của các công nhân, của các chủ xưởng, của chính phủ và của các tổ chức cách mạng dân chủ" đấy!

Thật là một tấn hài kịch, nếu không phải là một tấn bi kịch.

Bởi vì ai ai cũng thừa biết rõ ràng rằng các tổ chức "dân chủ" đó đã có và hiện đương tồn tại ở địa phương và ở Pê-tơ-rô-grát (cũng vẫn là Ban chấp hành của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ), mà không thể làm được một mảy may gì cả. Các hội nghị của công nhân và các chủ xí nghiệp ở vùng Đô-nê-txơ đã mở ra từ cuối tháng Ba — từ tháng Ba đấy! Hơn một tháng rưỡi đã trôi qua rồi. Kết quả là công nhân ở vùng Đô-nê-txơ bắt buộc phải nhận thấy rằng bọn chủ xí nghiệp đã phá hoại sản xuất một cách cố ý!

Thế mà người ta lại đem hiến cho nhân dân những hứa hẹn, những ban, những hội nghị giữa đại biểu chủ và thợ (số lượng đại biểu ngang nhau chứ?), nói tóm lại là lại giở ra cái câu chuyện chán ngấy không biết bao giờ mới hết được!

Nguồn gốc của tai họa đó là ở tình trạng có hai chính quyền song song tồn tại. Nguồn gốc của sai lầm của những

người dân tuý và men-sê-vích là ở chỗ họ không hiểu được cuộc đấu tranh giai cấp mà họ muốn thay thế hoặc loại trừ, xóa bỏ bằng những câu nói, những lời hứa hẹn, những sự lẩn tránh, những ban "vời sự tham dự" của các đại biểu... của chính cái chính phủ có hai chính quyền song song tồn tại!

Bọn tư bản đã làm giàu một cách quá quắt và không thể tưởng tượng được trong thời kỳ chiến tranh. Đa số trong chính phủ đứng về phía chúng. Chúng muốn nắm toàn bộ chính quyền. Đứng về quan điểm địa vị giai cấp của chúng, chúng không thể không cố gắng để đoạt toàn bộ chính quyền, không thể không đấu tranh nhằm mục đích đó.

Quần chúng công nhân là tuyệt đại đa số trong nhân dân, họ nắm được các Xô-viết, họ có ý thức về sức mạnh của họ là đa số, họ nhìn thấy khắp nơi hứa hẹn một sự "dân chủ hóa" đời sống, họ biết rằng chế độ dân chủ là chế độ thống trị của đa số đối với thiểu số (*chứ không phải trái lại*, như bọn tư bản vẫn mong muốn), họ biết rằng chỉ từ sau khi có cách mạng chứ không phải là từ sau khi bắt đầu chiến tranh, họ mới cải thiện được điều kiện sinh hoạt của họ, nhưng chưa phải là ở khắp mọi nơi đâu, vì thế họ không thể không mong ước có một chính quyền hoàn toàn ở trong tay nhân dân, nghĩa là thuộc về đa số nhân dân, nói một cách khác là họ mong ước lấy nguyên tắc đa số công nhân chống thiểu số tư bản, chứ không phải lấy nguyên tắc "thỏa hiệp" giữa đa số với thiểu số mà giải quyết các vấn đề.

Tình trạng hai chính quyền song song tồn tại vẫn còn. Chính phủ của bọn tư bản vẫn là chính phủ của bọn tư bản, mặc dầu người ta đã bổ sung cho nó một thiểu số bọn dân tuý và men-sê-vích. Các Xô-viết vẫn là tổ chức của đa số. Bọn lãnh tụ dân tuý và men-sê-vích múa may quay cuồng với cái ý muốn bất lực của họ là ngồi vào giữa hai cái ghế.

Thế là cuộc khủng hoảng càng trầm trọng thêm. Bọn tư bản các mỏ than đã phạm *những tội* hết sức trắng trợn, đã

phá hoại và đình chỉ sản xuất. Nạn thất nghiệp tăng lên. Người ta nói đến thủ đoạn gian thọt. Thực ra những vụ gian thọt *bất đầu* chính là dưới hình thức phá hoại sản xuất (bởi vì than đá là *bánh mì của công nghiệp!!*) do bọn tư bản gây ra, chính là dưới hình thức một nạn thất nghiệp ngày càng tăng.

Bọn lãnh tụ dân tuý và men-sê-vích phải hoàn toàn chịu trách nhiệm về cuộc khủng hoảng này và về tai họa sắp xảy ra, bởi vì hiện giờ chính họ đứng đầu các Xô-viết, nghĩa là đứng đầu đa số. Thiểu số (nói cách khác tức là bọn tư bản) từ chối không chịu phục tùng đa số, đó là việc không thể tránh khỏi. Người nào không quên những điều mà khoa học và kinh nghiệm của tất cả các nước đã dạy chúng ta, người nào không quên cuộc đấu tranh giai cấp, thì sẽ không tin tưởng chờ đợi ở sự "thỏa hiệp" với bọn tư bản về một vấn đề cơ bản và bức thiết như thế.

Nếu không có chính sách "hòa giải" của bọn lãnh tụ dân tuý và men-sê-vích, thì đa số nhân dân, nghĩa là các Xô-viết, nghĩa là công nhân và nông dân, có lẽ đã hoàn toàn có thể cứu vãn được tình thế, ngăn cản được bọn tư bản phá hoại và đình chỉ sản xuất, nắm lấy sản xuất một cách trực tiếp, thực sự, dưới quyền kiểm soát *của họ*. Bọn lãnh tụ dân tuý và men-sê-vích phải chịu hoàn toàn trách nhiệm về cuộc khủng hoảng và về tai biến.

Nhưng *không* có cách giải quyết nào khác ngoài sự quyết định của đa số công nhân và nông dân chống thiểu số bọn tư bản. Cứ lần nữa sẽ không có ích gì cả và chỉ làm cho bệnh tật càng thêm trầm trọng.

Xét theo quan điểm mác-xít, thì tinh thần "hòa giải" của các lãnh tụ dân tuý và men-sê-vích biểu lộ sự do dự của giai cấp tiểu tư sản, sợ không dám tin cậy vào công nhân và không dám đoạn tuyệt với bọn tư bản. Những do dự ấy không thể tránh được, cũng như cuộc đấu tranh của chúng ta không thể tránh được, cuộc đấu tranh của đảng của giai cấp vô sản nhằm vượt lên trên những do dự ấy,

nhằm giải thích cho nhân dân thấy cần phải lập lại, phải tổ chức và phát triển thêm sản xuất, chống lại bọn tư bản.

Không có lối ra nào khác cả. Hoặc là quay trở lại chế độ quyền vô hạn của bọn tư bản, hoặc là tiến lên nền dân chủ thực sự, trong đó đa số quyết định. Tình trạng hai chính quyền hiện đang song song tồn tại không thể duy trì lâu được.

"Sự thật" số 62, ngày 2
Tháng Sáu (20 tháng Năm) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

VỀ VIỆC
"TỰ TIỆN CHIẾM ĐOẠT" RUỘNG ĐẤT
(NHỮNG LÝ LỄ YẾU ỚT
CỦA BỌN "XÃ HỘI CHỦ NGHĨA - CÁCH MẠNG")

Số 10 của báo "Tin tức của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga"⁶⁹, ra ngày 19 tháng Năm, đã công bố một bản báo cáo của X. Ma-xlốp có những nghị luận về việc "chiếm đất". X. Ma-xlốp nói: "Trong một số vùng, nông dân cố gắng thực hiện quyền sở hữu của họ về ruộng đất bằng cách tự tiện chiếm đoạt ruộng đất của địa chủ ở các nơi lân cận. Người ta có thể tự hỏi làm như thế có nên lắm không".

X. Ma-xlốp cho rằng không nên làm như thế và đưa ra bốn lý lẽ. Chúng ta hãy xét kỹ những lý lẽ đó.

Lý lẽ thứ nhất. Đất đai trong các miền và các tỉnh nước Nga phân phối không đều. Nếu ra cái hiện tượng hiển nhiên ấy, X. Ma-xlốp nói:

"Không khó khăn gì mà không thấy rằng việc giải quyết đúng đắn vấn đề ruộng đất sẽ phức tạp biết bao nếu mỗi tỉnh hoặc mỗi miền cứ đòi lấy ruộng đất của mình và chiếm lấy giữ phần riêng. Không khó khăn gì mà không dự đoán được điều đó, nếu một số làng nào đó sẽ chiếm đất của các địa chủ ở các nơi lân cận, làm cho những nông dân khác không có đất".

Rõ ràng là lập luận đó thoát ly thực tế một cách quá quắt. Nó nhằm công kích những người nào muốn khuyên nông dân chiếm lấy ruộng đất, một cách vô tổ chức, để làm của riêng của họ. Người ta chiếm lấy, rồi người ta chia nhau; thế là hết.

Như vậy quả thật là vô chính phủ đến tột bậc, vô lý đến tột bậc.

Ai đã đề nghị điều vô lý đó? đảng nào? Chúng ta không biết. Nếu X. Ma-xlốp tưởng là phải công kích điều đó, thì ông ta cứ đi khai chiến với những cối xay gió. Thật là lỗ bịch.

Đảng chúng ta, Đảng công nhân dân chủ - xã hội bôn-sê-vích Nga đã đề nghị, trong một nghị quyết rõ ràng, rằng *quyền sở hữu đất đai phải về tay toàn thể nhân dân*. Như vậy là *bất cứ* sự chiếm hữu nào của tư nhân về ruộng đất, *chúng ta cũng chống*.

Nhưng đây không phải là vấn đề đó, và X. Ma-xlốp đã tự bộc lộ ra khi ông ta nêu ra điểm chủ yếu và cơ bản này: chiếm đất *của các địa chủ*. Đó chính là thực chất vấn đề này. Đó chính là mấu chốt của vấn đề. X. Ma-xlốp đã quanh co né tránh điểm ấy.

Phải tịch thu *ngay lập tức* ruộng đất của địa chủ, nói cách khác, phải thủ tiêu *ngay lập tức*, mà *không trả tiền chuộc lại*, quyền sở hữu về ruộng đất.

Phải *sử dụng* ruộng đất ấy như thế nào? Ai sẽ nhận lấy tức khắc ruộng đất ấy, ai sẽ trông rọt? Chính là nông dân ở các địa phương hữu quan, hành động một cách có tổ chức, nghĩa là theo quyết định của đa số. Đó là đề nghị của đảng chúng tôi. Ruộng đất của địa chủ phải được giao *ngay tức khắc* cho nông dân ở các địa phương hữu quan sử dụng, còn *quyền sở hữu* ruộng đất ấy là thuộc về nhân dân. Quyền *cuối cùng* sử dụng ruộng đất sẽ do Quốc hội lập hiến quyết định (hoặc do một Hội đồng các Xô-viết toàn Nga, nếu nhân dân nâng nó lên địa vị Quốc hội lập hiến).

Tình trạng ruộng đất không đều nhau trong các miền có liên quan gì ở đây nhỉ? Rõ ràng là không có liên quan gì cả. Tình trạng đó dù sao cũng cứ tồn tại cho đến khi có Quốc hội lập hiến, *chẳng kể* các kế hoạch nào cả, dù là

kế hoạch của địa chủ, kế hoạch của X. Ma-xlốp hoặc kế hoạch của chúng ta cũng vậy.

X. Ma-xlốp chỉ đánh lạc sự chú ý của nông dân. Ông ta che đậy vấn đề thực sự của cuộc thảo luận dưới những lời rỗng tuếch không có liên quan gì đến vấn đề ấy cả.

Thực chất của sự việc là vấn đề ruộng đất của địa chủ. Các địa chủ muốn giữ lại những ruộng đất đó. Công trình muốn đem phân phối *ngay tức khắc* cho nông dân hưởng mà *không phải trả tiền chuộc lại, không phải trả một thứ tiền gì cả*. Ma-xlốp muốn kéo dài công việc ra bằng những "phòng hòa giải".

Điều có có hại. Mọi sự trì hoãn đều có hại. Các địa chủ phải phục tùng ngay tức khắc ý chí của đa số nông dân, và vấn đề không phải là "hòa giải" đa số ấy (nông dân) với một thiểu số (địa chủ). Sự hòa giải này sẽ là một ân huệ bất chính, bất công, phản dân chủ, ban cho bọn địa chủ.

Lý lẽ thứ hai của X. Ma-xlốp:

"Nông dân ước mong chiếm được đất với hy vọng là nếu họ cày cấy được thì họ sẽ có thể giữ được ruộng đất. Điều này chỉ những hộ nông dân có đủ người làm và ngựa mới làm nổi. Các gia đình không có ngựa, các gia đình đã cung cấp cho quân đội phần lớn nhất nhân công của họ, sẽ không thể áp dụng nổi phương pháp chiếm ruộng đất như thế để có được ruộng đất. Rõ ràng là phương pháp ấy chỉ có thể có lợi cho những người có thể lực nhất và thậm chí cho những kẻ có nhiều đất hơn cả, chứ không có lợi cho những người nào cần đến đất hơn cả".

Lý lẽ này cũng sai lầm ghê gớm. Một lần nữa nó đi lạc vấn đề, nghĩa là đi lạc vấn đề ruộng đất của địa chủ. X. Ma-xlốp đánh lạc hướng chú ý của nông dân. Bởi vì nếu các nông dân lấy những đất đó mà không dùng cách "chiếm đoạt" (không trả tiền, theo như đề nghị của chúng ta), nhưng lại dùng cách *lĩnh canh những đất ấy, nghĩa là trả tiền đất* (theo như đề nghị của các địa chủ và X. Ma-xlốp), thì có gì là thay đổi? Há lại không cần phải có những ngựa và người làm để cày cấy những đất lĩnh canh của địa chủ

hay sao? Các gia đình đã cung cấp những người lao động của họ cho quân đội, liệu có thể lĩnh canh đất ngang với các gia đình đồng đúc không?

Tất cả sự khác nhau về điểm này giữa đảng bôn-sê-vích chúng ta và Ma-xlốp là ở chỗ Ma-xlốp thì đề nghị lấy đất của địa chủ bằng cách trả tiền họ và sau khi đã thỏa hiệp "hòa giải", còn chúng ta thì đề nghị lấy đất ngay lập tức và không trả tiền gì cả.

Vấn đề những kẻ giàu có *trong* nông dân không có quan hệ gì ở đây cả. Hơn nữa: lấy đất mà không trả tiền như thế có lợi *cho người nghèo* hơn. Lấy đất mà trả tiền là một việc dễ làm hơn đối với những kẻ giàu.

Có thể và cần phải thi hành những biện pháp nào để cho phú nông không làm thiệt hại đến bản nông?

1) Lấy đa số mà quyết định (có nhiều người nghèo hơn là kẻ giàu); đó là đề nghị của chúng ta;

2) Phải có một tổ chức riêng biệt của bản nông để họ xem xét *riêng* những lợi ích *đặc biệt* của họ. Đó là đề nghị của chúng ta;

3) Cày cấy chung những ruộng đất của các địa chủ, bằng súc vật chung, nông cụ chung, dưới sự lãnh đạo của các Xô-viết đại biểu công nhân nông nghiệp. Đó là đề nghị của chúng ta.

Hai biện pháp sau cùng, hết sức quan trọng, lại đúng là những biện pháp *không* được Đảng "xã hội chủ nghĩa - cách mạng" ủng hộ. Đó là điều rất đáng tiếc.

Lý lẽ thứ ba:

"Trong thời gian đầu, lúc bắt đầu cuộc cách mạng, ở trong quân đội có tin đồn rằng người ta chia ruộng đất ở quê hương, nhiều người chỉ muốn trở về làng vì sợ không được chia; do đó mà nhiều binh lính đào ngũ".

Lý lẽ này là nói về *sự phân chia* ngay ruộng đất thành *của tư hữu*. Không ai đề nghị phân chia như thế cả. X. Ma-xlốp một lần nữa lại đánh không trúng.

Lý lẽ thứ tư:

"Sau cùng, việc chiếm đoạt đất chỉ gây cho chúng ta nguy cơ là diện tích gieo trồng sẽ bị giảm đi. Có những trường hợp là sau khi chiếm đoạt ruộng đất của địa chủ rồi, thì nông dân gieo giống không được tốt, với một số hạt không đủ, hoặc là không chịu gieo giống ở chính ruộng đất của mình nữa. Cái tình trạng này tuyệt đối không thể nào dung thứ được trong lúc mà nước nhà đang cần rất nhiều đến lương thực".

Lý lẽ này thật là đáng thương hại, chỉ làm cho người ta buồn cười! Như vậy, những ruộng đất của địa chủ mà người ta chiếm đoạt bằng cách trả tiền có lẽ được canh tác tốt hơn đấy nhỉ!!

Này, ông X. Ma-xlốp đáng yêu ơi, ông chớ làm trò cười với những lý lẽ như vậy!

Nếu nông dân gieo giống không được tốt, thì cần phải giúp đỡ họ, và *chính là giúp đỡ những người nghèo nhất*, bằng cách chuyển sang canh tác tập thể những trại ấp lớn. *Không* có cách nào khác để giúp đỡ nông dân nghèo cả. Và chúng ta rất lấy làm tiếc rằng chính cái cách ấy lại *không* được ông X. Ma-xlốp chú trọng...

Muốn cho công bằng, người ta phải nói thêm rằng X. Ma-xlốp, vì thấy rõ ràng lý lẽ của mình non yếu, nên vội vàng nói tiếp:

"Sau những điều vừa nói ở trên, tôi cảm thấy rõ rệt rằng trong bọn các ông sẽ có người sẵn sàng bác lại như sau: thế nào, trong khi chúng ta đã chịu biết bao đau khổ với chế độ sở hữu ruộng đất của bọn địa chủ mà người ta lại đề nghị với chúng ta để nguyên hiện trạng à! Tôi không có ý đề nghị với các ông bất cứ điều gì cả đâu".

Chính thế! X. Ma-xlốp có vẻ muốn để nguyên hiện trạng (mặc dầu là ông ta *không* muốn như thế đâu). Như vậy, lý lẽ của ông ta rất là tối.

Phải để cho nông dân tự giải quyết lấy. Các *chính đảng* hãy đưa đề nghị ra. Đảng chúng ta đề nghị những điều tôi vừa nói ở trên, và điều đó đã được trình bày tường

tận, chính xác trong những nghị quyết⁷⁰ của chúng ta (xem phụ trương của số 13, báo "Sự thật binh sĩ", giá 5 cô-pêch).

"Sự thật" số 62,
ngày 2 Tháng Sáu
(20 tháng Năm) 1917

Ký tên: N. Lê-nin

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

NHỮNG TÀI LIỆU
VỀ VIỆC SỬA ĐỔI
CƯƠNG LĨNH CỦA ĐẢNG

Viết trong tháng Tư - tháng
Năm 1917

In lần đầu vào nửa đầu
tháng Sáu 1917

trong cuốn sách mỏng:
"Những tài liệu về việc sửa
đổi cương lĩnh của đảng"
do Nhà xuất bản "Sóng vô"
ở Pê-tơ-rô-grát xuất bản

Theo đúng bản in trong sách

1

LỜI TỰA

Ban chấp hành trung ương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (bôn-sê-vích) Nga đã giao cho người ký tên dưới đây công bố ngay tức khắc những tài liệu về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng hiện ở trong tay Ban chấp hành trung ương.

Những tài liệu ấy gồm có:

a) Dự thảo ban đầu về việc sửa đổi những phần lý luận và chính trị của cương lĩnh, do tác giả bài này trình bày trước Hội nghị toàn Nga của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, họp ngày 24 - 29 tháng Tư 1917 và chỉ được xem xét trong một tiểu ban do hội nghị lập ra để nghiên cứu vấn đề ấy.

b) Những nhận xét của tiểu ban và của một số ủy viên trong tiểu ban, về dự thảo ấy cũng như về các vấn đề có liên quan đến dự thảo ấy.

c) Bài trả lời của tôi đối với những nhận xét đó.

d) Toàn văn dự thảo sửa đổi cương lĩnh kinh tế tối thiểu, do tiểu ban bảo hộ lao động khởi thảo ở hội nghị ngày 24 - 29 tháng Tư 1917.

đ) Dự thảo, kèm thêm những lời giải thích vắn tắt, về sự sửa đổi những điều khoản trong cương lĩnh giáo dục quốc dân của đảng. Dự thảo này do đồng chí N. C. Crúp-xcai-a thảo ra sau cuộc hội nghị⁷¹.

Khi xuất bản tài liệu này, tôi có ghi thêm những điều ghi chú rất ngắn, vì thấy rằng hiện giờ, nhiệm vụ quan trọng của đảng là phải công bố các văn bản đó để làm cho một số hết sức đông các đồng chí tích cực tham gia việc khởi thảo cương lĩnh của đảng.

Vì toàn thể các dự thảo sửa đổi vừa được kê ra đó hợp thành một bản dự thảo đầy đủ về cương lĩnh mới, nên tôi sẽ công bố ở cuối tập sách này *cả* văn bản cũ *lẫn* văn bản mới, để độc giả có được toàn bộ các văn bản ở trước mắt, dưới hình thức thuận tiện nhất cho việc so sánh và sửa chữa.

Nhân danh Ban chấp hành trung ương, tôi yêu cầu tất cả các đồng chí trong đảng và tất cả các bạn cảm tình đảng, hãy đăng lại tài liệu này một cách hết sức rộng rãi trong những sách báo của đảng, làm cho *tất cả* các đảng viên của đảng đều biết rõ, và gửi tất cả những dự án và nhận xét của mình cho ban biên tập báo "Sự thật" (phố Mói-ca, số 32, Pê-tơ-rô-grát, với lời ghi chú như sau: gửi Ban chấp hành trung ương, những tài liệu về việc sửa đổi cương lĩnh).

20 tháng Năm 1917

N. Lê-nin

2

DỰ THẢO NHỮNG ĐIỂM SỬA ĐỔI NHỮNG PHẦN LÝ LUẬN, CHÍNH TRỊ VÀ VÀI PHẦN KHÁC TRONG CƯƠNG LĨNH

Vào phần cuối bản trình bày về nguyên tắc của cương lĩnh (sau những chữ: "quan điểm của giai cấp vô sản"), cần bổ sung:

Ngày nay, vào khoảng từ đầu thế kỷ XX, chủ nghĩa tư bản thế giới đã đi tới giai đoạn đế quốc chủ nghĩa. Chủ nghĩa đế quốc, hay là thời đại của tư bản tài chính, là mức phát triển cao của nền kinh tế tư bản chủ nghĩa, trong khi đó các công ty độc quyền của bọn tư bản (xanh-đi-ca, các-ten, tơ-rôt) đã có một tầm quan trọng quyết định; trong khi đó tư bản ngân hàng, đạt tới một trình độ tập trung tột bậc, đã hòa vào tư bản công nghiệp; trong khi đó việc xuất khẩu tư bản ra nước ngoài đã có quy mô rất lớn; trong khi đó đất đai thế giới đã bị các nước giàu nhất chia nhau và trong khi đó các tơ-rôt quốc tế đã bắt đầu chia nhau thế giới về mặt kinh tế.

Trong tình hình ấy, không thể nào tránh được những cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, nghĩa là những cuộc chiến tranh để thống trị thế giới, để giành những thị trường cho tư bản ngân hàng, để bóp nghẹt các dân tộc nhỏ yếu. Và đó chính là cuộc đại chiến đế quốc chủ nghĩa thứ nhất, cuộc đại chiến 1914 - 1917.

Chủ nghĩa tư bản thế giới nói chung phát triển đến trình độ đặc biệt cao; chủ nghĩa tư bản độc quyền thay thế cho tự do cạnh tranh; các ngân hàng và cả các công

ty của bọn tư bản đã chuẩn bị thành lập một bộ máy điều tiết xã hội đối với quá trình sản xuất và phân phối sản phẩm; sự phát triển của các tổ chức độc quyền tư bản chủ nghĩa đưa tới chỗ làm cho giá cả cao lên và làm cho giai cấp công nhân ngày càng bị các xanh-đi-ca áp bức nhiều hơn, những khó khăn trên con đường đấu tranh kinh tế và chính trị của giai cấp công nhân ngày càng rất lớn; những sự khủng khiếp, những tai họa, cảnh tàn phá, cảnh dã man do chiến tranh đế quốc chủ nghĩa gây ra, — tất cả những điều đó làm cho giai đoạn phát triển hiện nay của chủ nghĩa tư bản trở thành thời đại cách mạng vô sản, cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Thời đại ấy đã bắt đầu.

Chỉ có cách mạng vô sản, xã hội chủ nghĩa, là có thể đưa loài người ra khỏi con đường cùng do chủ nghĩa đế quốc và các cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa tạo ra. Dù cách mạng có gặp những khó khăn và những thất bại ngẫu nhiên tạm thời như thế nào đi nữa, hoặc dù có những làn sóng phản cách mạng như thế nào chẳng nữa, thắng lợi cuối cùng của giai cấp vô sản cũng là tất nhiên không thể tránh được.

Cho nên những điều kiện khách quan đang đề ra nhiệm vụ cấp thiết của thời đại chúng ta là: giai cấp vô sản phải trực tiếp chuẩn bị, trên mọi mặt, chiếm lấy chính quyền để áp dụng những biện pháp kinh tế và chính trị, những biện pháp này là chính ngay nội dung của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Việc hoàn thành nhiệm vụ đó đòi hỏi giai cấp công nhân tất cả các nước tiên tiến phải có một sự tín nhiệm hoàn toàn đối với nhau, một sự đoàn kết anh em chặt chẽ nhất và phải thống nhất ngay những hoạt động cách mạng; việc

hoàn thành nhiệm vụ đó không thể nào có được nếu không đoạn tuyệt tức khắc, về nguyên tắc, với hiện tượng bóp méo chủ nghĩa xã hội theo lối tư sản, một hiện tượng đang thắng thế trong các giới lãnh đạo của tuyệt đại đa số những đảng dân chủ - xã hội chính thức. Sự bóp méo ấy được biểu hiện, một mặt, bằng trào lưu xã hội - xô-vanh⁷², trên lời nói thì theo chủ nghĩa xã hội, và trên thực tế lại theo chủ nghĩa xô-vanh; trào lưu này nguy trang dưới khẩu hiệu "bảo vệ tổ quốc" để bênh vực cho những lợi ích cướp bóc của giai cấp tư sản dân tộc "nước mình"; mặt khác, lại được biểu hiện bằng cái gọi là "phái giữa"⁷³, một xu hướng cũng có tính chất rộng rãi và quốc tế không kém, chủ trương thống nhất với phe xã hội - xô-vanh và duy trì hoặc cải cách Quốc tế II đã bị phá sản, một xu hướng do dự giữa chủ nghĩa xã hội - xô-vanh và cuộc đấu tranh cách mạng quốc tế chủ nghĩa của giai cấp vô sản để thiết lập chế độ xã hội chủ nghĩa.

Bỏ tất cả phần đầu của cương lĩnh tối thiểu (từ những chữ: "Trong khi tiến tới", cho đến §1) và thay vào đó đoạn văn sau đây:

Trong thời điểm mà nước Nga đang trải qua, khi Chính phủ lâm thời, thuộc về giai cấp tư sản và được sự tín nhiệm — tất nhiên là không bền vững — của những quần chúng rộng rãi trong dân cư tiểu tư sản, đã cam kết triệu tập Quốc hội lập hiến, thì đảng của giai cấp vô sản có nhiệm vụ trực tiếp là đấu tranh để đi tới một tổ chức nhà nước có thể đảm bảo đến tột mức việc phát triển kinh tế và việc bảo vệ những quyền lợi của nhân dân nói chung, và đặc biệt hơn nữa cũng bảo đảm khả năng chuyển một cách ít đau đớn nhất lên chủ nghĩa xã hội.

Đảng của giai cấp vô sản không thể lấy làm thỏa mãn với một chế độ cộng hòa đại nghị dân chủ - tư sản đang

duy trì và cố gắng duy trì vĩnh viễn ở khắp nơi trên thế giới những công cụ của chế độ quân chủ dùng để áp bức quần chúng, như: cảnh sát, quân đội thường trực, giới quan lại có đặc quyền.

Đảng đấu tranh cho một chế độ cộng hòa công nông dân chủ hơn, trong đó cảnh sát và quân đội thường trực sẽ hoàn toàn bị loại bỏ và thay thế bằng việc vũ trang toàn dân, bằng một đội dân cảnh của toàn dân; tất cả những người giữ trọng trách không những sẽ được bầu lên, mà còn có thể, bất cứ lúc nào, bị bãi chức nếu đa số cử tri yêu cầu; lương bổng của tất cả những người giữ trọng trách, không trừ một ai, sẽ không được cao quá số tiền lương trung bình của một công nhân thành thạo; những cơ quan của chế độ đại nghị sẽ dần dần được thay thế bằng các Xô-viết đại biểu nhân dân (do các giai cấp và các nghề nghiệp, hoặc còn do các địa phương bầu lên), các Xô-viết này sẽ thảo ra luật pháp và đồng thời sẽ bảo đảm thi hành luật pháp.

Hiến pháp của nước cộng hòa dân chủ Nga phải bảo đảm:

§1. - Chuyên chế của nhân dân; toàn bộ quyền lực tối cao trong nước phải thuộc về các đại biểu của nhân dân, do nhân dân bầu ra, có thể bị nhân dân bãi chức bất cứ lúc nào và các đại biểu đó hợp thành một quốc hội duy nhất, một nghị viện duy nhất.

§ 2. - bổ sung thêm:

Tất cả các cuộc tuyển cử đều theo chế độ đại biểu tỷ lệ; tất cả các đại biểu và tất cả các người được bầu ra, không trừ một ai, đều có thể bị bãi chức, bất cứ lúc nào, nếu đa số cử tri quyết định như thế.

§ 3. - bổ sung thêm:

Bãi bỏ tất cả các cơ quan chính quyền ở các địa phương và ở các miền do nhà nước chỉ định*.

* Xem trong số 68, báo "Sự thật", ngày 28 tháng Năm 1917, những nhận xét của Phri-đrich Ăng-ghe-n theo quan điểm mác-xít và, nói chung

§ 8. - sửa câu cuối cùng lại như sau:

Dùng tiếng mẹ đẻ trong tất cả các cơ quan đoàn thể và nhà nước ở tất cả các địa phương; bãi bỏ việc bắt buộc dùng ngôn ngữ chính thức.

§ 9. - sửa lại như sau:

Tất cả mọi dân tộc trong nước đều có quyền tự do tách ra và lập thành quốc gia độc lập. Nước cộng hòa của nhân dân Nga không được dùng bạo lực mà phải hoàn toàn lấy hiệp nghị tự nguyện để lôi kéo các dân tộc khác cùng với mình lập ra một quốc gia chung. Sự đoàn kết nhất trí và liên minh anh em của công nhân tất cả các nước không dung hòa với việc cưỡng bách trực tiếp hay gián tiếp đối với các dân tộc khác.

§ 11. - sửa lại như sau:

Các thẩm phán và những người giữ trọng trách trong cơ quan dân sự cũng như trong quân đội đều phải do nhân dân bầu ra. Những người đó có thể bị bãi chức bất cứ lúc nào, theo quyết định của đa số cử tri.

§ 12. - sửa lại như sau:

Thay thế cảnh sát và quân đội thường trực bằng việc vũ trang toàn dân; thời gian các công nhân và nhân viên đi làm nghĩa vụ công dân trong đội dân cảnh của toàn dân, các nhà tư bản vẫn phải trả tiền lương cho họ như thường lệ.

Sau điều khoản của cương lĩnh nói về tài chính (sau những chữ: "đánh vào thu nhập và di sản"), cần bổ sung:

Một mặt, mức phát triển cao mà chủ nghĩa tư bản đã đạt được trong các ngân hàng và trong các ngành công nghiệp đã tổ chức thành tư-rót, và mặt khác, sự suy sụp về kinh

là theo quan điểm chủ nghĩa dân chủ triệt để, về việc bổ nhiệm hoặc việc phê chuẩn những cơ quan chính quyền do nhân dân địa phương bầu lên⁷⁴.

tế do chiến tranh đế quốc chủ nghĩa gây ra và làm cho khắp nơi đều yêu cầu phải có sự kiểm soát của nhà nước và xã hội đối với sản xuất và phân phối các sản phẩm trọng yếu nhất, tất cả những sự việc đó buộc đảng phải đòi quốc hữu hóa các ngân hàng, các xanh-đi-ca (tơ-rốt), v.v..

Trình bày cương lĩnh ruộng đất như sau:

Phần đầu giữ nguyên văn bản cũ (từ những chữ: "Để xóa bỏ những tàn dư" cho đến những chữ: "đảng đòi") và thay thế phần dưới bằng những câu như sau:

1) hết sức đấu tranh để đi tới tịch thu lập tức và hoàn toàn tất cả ruộng đất của bọn địa chủ ở Nga (và cả những ruộng đất của hoàng tộc, của giáo hội, của nhà vua, v.v., v.v.);

2) chủ trương chuyển giao ngay tất cả ruộng đất cho những nông dân đã tổ chức thành Xô-viết đại biểu nông dân, hoặc thành những cơ quan tự quản ở địa phương khác được bầu ra một cách thật sự và hoàn toàn dân chủ, và được hoàn toàn độc lập đối với bọn địa chủ và quan lại;

3) đòi quốc hữu hóa tất cả đất đai trong nước, nghĩa là chuyển vào tay nhà nước quyền sở hữu tất cả các đất đai, còn quyền sử dụng thì giao cho các cơ quan dân chủ địa phương;

4) ủng hộ sáng kiến của những ủy ban nông dân, trong các vùng ở nước Nga, chuyển súc vật và nông cụ của bọn địa chủ vào tay nông dân được tổ chức vào những ủy ban đó, để dùng vào việc canh tác tất cả các ruộng đất, theo sự quy định của tập thể;

5) khuyên các người vô sản và nửa vô sản ở nông thôn nên cải biến mỗi trại ấp của bọn địa chủ thành một nông trang kiểu mẫu tương đối lớn, do Xô-viết đại biểu công nhân nông nghiệp quản lý để mưu lợi ích cho xã hội, dưới

sự chỉ đạo của kỹ sư nông học và có dùng những phương tiện kỹ thuật tốt nhất.

Trong tất cả mọi trường hợp, và mặc dầu tình hình... như thế nào chăng nữa, đảng, v.v., cho đến cuối đoạn ("bóc lột").

Sau cùng, để nguyên không thay đổi phần cuối của cương lĩnh ruộng đất, từ những chữ: "trong tất cả mọi trường hợp, và mặc dầu tình hình cải cách ruộng đất dân chủ như thế nào chăng nữa, đảng" cho đến những chữ "mọi sự bóc lột".

Bỏ hoàn toàn tất cả phần cuối của cương lĩnh, nghĩa là hai đoạn cuối, từ những chữ: "trong khi theo đuổi", cho đến cuối cùng.

3

NHỮNG SUY NGHĨ
VỀ NHỮNG NHẬN XÉT
CỦA TIỂU BAN
CỦA HỘI NGHỊ VII TOÀN ANH
(HỘI NGHỊ THÁNG TƯ)
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH

Về những ý kiến đối với phần tổng quát của cương lĩnh, tôi thấy phải nêu lên như sau:

Theo ý tôi, không cần phải sửa lại tất cả phần tổng quát của cương lĩnh. Đề cương của việc sửa lại đó, do tiểu ban thảo ra, tôi thấy là không đúng về mặt lý luận.

Trên văn bản hiện nay của nó, phần tổng quát của cương lĩnh mô tả và phân tích những đặc điểm chủ yếu nhất và cơ bản nhất của chủ nghĩa tư bản, một chế độ kinh tế - xã hội. Những đặc điểm này *không* bị triệt để thay đổi bởi chủ nghĩa đế quốc, bởi thời đại của tư bản tài chính. Chủ nghĩa đế quốc là kế tục bước phát triển của chủ nghĩa tư bản, là giai đoạn tột cùng của chủ nghĩa tư bản, và về vài phương diện nào đó, là giai đoạn quá độ tiến lên chủ nghĩa xã hội.

Vì lý do đó, tôi không thể thừa nhận việc thêm phần phân tích chủ nghĩa đế quốc vào phần phân tích những đặc trưng chủ yếu của chủ nghĩa tư bản nói chung, là "máy móc". Thật ra, chủ nghĩa đế quốc không xây dựng lại *và không thể xây dựng lại* chủ nghĩa tư bản từ gốc đến ngọn. Chủ nghĩa đế quốc làm cho những mâu thuẫn của chủ nghĩa tư bản phức tạp và sâu sắc thêm, làm cho độc quyền và tự do cạnh tranh "quyện lại với nhau", nhưng *không thể loại*

trừ được trao đổi, thị trường, cạnh tranh, các cuộc khủng hoảng, v.v..

Chủ nghĩa đế quốc là chủ nghĩa tư bản đang suy tàn, nhưng chưa tàn hẳn, đang hấp hối nhưng chưa phải chết hẳn. Đặc trưng chủ yếu nhất của nó, nói chung, không phải chỉ là các độc quyền, mà còn là các độc quyền cùng tồn tại với trao đổi, thị trường, cạnh tranh và khủng hoảng.

Bởi thế, sẽ sai lầm về lý luận nếu đem loại trừ việc phân tích về trao đổi, sản xuất hàng hóa, khủng hoảng, v. v., nói chung, và "thay thế" nó bằng việc phân tích chủ nghĩa đế quốc *như là một chính thể*. Vì không có cái chính thể như thế. Có *một bước quá độ* từ cạnh tranh đến độc quyền; cương lĩnh ấy sẽ đúng đắn hơn nhiều và sẽ phù hợp hơn với thực tế, nếu trong đó người ta vẫn phân tích chung về trao đổi, về sản xuất hàng hóa, về khủng hoảng, v.v., đồng thời nói thêm về các độc quyền *đương phát triển*. Chính sự kết hợp giữa hai "nguyên tắc" mâu thuẫn nhau là cạnh tranh và độc quyền, mới là đặc trưng của chủ nghĩa đế quốc; chính sự kết hợp này dọn đường cho sự phá sản của chủ nghĩa đế quốc, nghĩa là dọn đường cho cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Ngoài ra, sẽ là không đúng nữa nếu hình dung chủ nghĩa đế quốc ở nước Nga như một chính thể cố kết (nói chung, chủ nghĩa đế quốc là một chính thể rời rạc), vì ở nước Nga còn tồn tại một số khá lớn những khu vực và những ngành lao động trong đó người ta chỉ mới chuyển từ kinh tế tự nhiên và nửa tự nhiên sang chủ nghĩa tư bản. Đó là những khu vực chậm tiến không quan trọng mấy, nhưng vẫn còn tồn tại và, trong những điều kiện nhất định, vẫn có thể trì hoãn đôi chút sự sụp đổ của chủ nghĩa tư bản.

Cương lĩnh đi từ — và phải đi từ — những biểu hiện đơn giản nhất của chủ nghĩa tư bản đến những biểu hiện phức tạp nhất, đến những biểu hiện "tối cao" từ trao đổi đến sản xuất hàng hóa, đến tình trạng những xí nghiệp lớn loại

trừ những xí nghiệp nhỏ, đến những cuộc khủng hoảng, v. v., cho đến tận chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn tột cùng mà các nước tiên tiến đang hướng tới và chỉ vừa mới đặt chân vào. Đó, cuộc sống thực tế là như thế. Bắt đầu bằng cách đối chiếu so sánh "sự trao đổi" nói chung với việc xuất khẩu tư bản, như thế là sai lầm về mặt lịch sử và lý luận.

Đó là ý kiến tôi bác lại những nhận xét của tiểu ban.

4

VỀ DỰ THẢO SỬA ĐỔI CƯƠNG LĨNH

VĂN BẢN CŨ VÀ MỚI CỦA CƯƠNG LĨNH

Để bạn đọc so sánh được dễ dàng và thuận tiện, chúng tôi dùng những chữ in khác nhau để in những văn bản cũ và mới của cương lĩnh. Như vậy:

những đoạn trong cương lĩnh cũ cần giữ nguyên không thay đổi trong cương lĩnh mới, đều in bằng chữ thường;

những đoạn trong cương lĩnh cũ cần phải hoàn toàn bỏ đi, đều in bằng chữ ngã;

những đoạn văn mới cần đưa vào cương lĩnh mới, đều in bằng chữ đậm nét.

CƯƠNG LĨNH CỦA ĐẢNG CÔNG NHÂN

DÂN CHỦ - XÃ HỘI NGA

Sự phát triển của trao đổi đã tạo nên giữa các dân tộc trên thế giới văn minh những mối liên hệ rất chặt chẽ khiến phong trào giải phóng to lớn của giai cấp vô sản phải trở thành — và từ lâu đã trở thành — một phong trào quốc tế.

Tự coi mình là một trong những chi đội của đạo quân vô sản thế giới, Đảng dân chủ - xã hội Nga cũng theo đuổi cùng một mục đích cuối cùng như những đảng dân chủ - xã hội ở tất cả các nước khác mong muốn. Mục đích cuối cùng này là do tính chất và sự phát triển của xã hội tư sản hiện đại quyết định. Đặc điểm chủ yếu của xã hội này là sản xuất hàng hóa dựa trên những quan hệ sản xuất tư bản chủ nghĩa, trong đó

phần lớn nhất và quan trọng nhất của tư liệu sản xuất và lưu thông hàng hóa đều thuộc về một giai cấp ít người, còn tuyệt đại đa số dân cư thì gồm có vô sản và nửa vô sản, những người này, do địa vị kinh tế của họ, buộc phải luôn luôn hoặc từng thời kỳ, bán sức lao động của mình, nghĩa là đem thân đi làm thuê cho bọn tư bản và đem lao động của mình tạo ra thu nhập cho những giai cấp thượng tầng trong xã hội.

Phạm vi thống trị của các quan hệ sản xuất tư bản chủ nghĩa không ngừng mở rộng dần dần cùng với sự cải tiến liên tục về kỹ thuật làm tăng thêm tầm quan trọng về kinh tế của các xí nghiệp lớn, loại trừ những người sản xuất độc lập nhỏ, làm cho một bộ phận trong bọn họ biến thành vô sản và làm cho vai trò của những người khác trong đời sống kinh tế - xã hội bị thu hẹp lại, và đặt họ, ở đó đây, vào một địa vị lệ thuộc một cách ít nhiều hoàn toàn, ít nhiều rõ rệt và ít nhiều nặng nề đối với tư bản.

Ngoài ra cũng chính sự tiến bộ về kỹ thuật ấy lại đem lại cho các chủ xưởng cái khả năng sử dụng ngày càng rộng rãi hơn sức lao động của đàn bà và trẻ em trong quá trình sản xuất và lưu thông hàng hóa. Và, mặt khác, vì tiến bộ đó lại làm cho giảm bớt một cách tương đối nhu cầu của các chủ xưởng về nhân công, nên về sức lao động cầu tất nhiên thấp hơn cung, điều này làm tăng thêm sự lệ thuộc của lao động làm thuê vào tư bản và nâng sự bóc lột lao động làm thuê lên một trình độ cao hơn.

Tình hình ấy trong các nước tư sản và sự cạnh tranh ngày càng trầm trọng thêm giữa các nước này trên thị trường thế giới, làm cho càng ngày càng khó tiêu thụ những hàng hóa sản xuất ra mỗi ngày một nhiều. Tình trạng sản xuất thừa, biểu hiện ra bằng những cuộc khủng hoảng công nghiệp ít nhiều kịch liệt, kèm theo sau là những thời kỳ đình đốn về công nghiệp tương đối dài, — là một hậu quả không thể tránh được của sự phát triển của lực lượng sản xuất trong

xã hội tư sản. Rồi những cuộc khủng hoảng và những thời kỳ đình đốn về công nghiệp lại làm cho những người sản xuất nhỏ phá sản nhiều hơn nữa, làm cho lao động làm thuê lệ thuộc tư bản nhiều hơn nữa, đưa nhanh chóng hơn nữa tới chỗ làm cho tình cảnh của giai cấp công nhân trầm trọng thêm một cách tương đối, và đôi khi một cách tuyệt đối.

Như vậy, cải tiến kỹ thuật có nghĩa là làm tăng thêm hiệu suất lao động và của cải xã hội, thì trong xã hội tư sản, lại là nguyên nhân làm tăng thêm bất bình đẳng xã hội, làm tăng thêm sự cách biệt giữa người có của và người không có của, làm tăng thêm tình trạng sống bấp bênh, tình trạng thất nghiệp và tình trạng thiếu thốn đủ điều của quần chúng lao động đang ngày càng trở nên đông đảo hơn.

Nhưng cùng với tất cả các mâu thuẫn đó của xã hội tư sản, dần dần lớn lên và phát triển, thì sự bất bình của quần chúng lao động và bị bóc lột do tình trạng hiện thời gây ra, cũng tăng lên; số lượng và sự đoàn kết của những người vô sản cũng tăng lên, và cuộc đấu tranh của họ chống bọn bóc lột càng ngày càng gay gắt hơn. Đồng thời, khi tập trung những tư liệu sản xuất và lưu thông và xã hội hóa quá trình lao động trong các xí nghiệp tư bản chủ nghĩa, sự cải tiến kỹ thuật còn tạo ra ngày càng mau chóng những khả năng vật chất để thay thế những quan hệ sản xuất tư bản chủ nghĩa bằng những quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa, nghĩa là thực hiện cuộc cách mạng xã hội, mục đích cuối cùng của tất cả các hoạt động của phong trào dân chủ - xã hội quốc tế, người biểu hiện tự giác của phong trào có tính giai cấp.

Trong khi thay thế chế độ tư hữu về tư liệu sản xuất và lưu thông bằng chế độ sở hữu xã hội, và lập ra một tổ chức hợp lý của quá trình sản xuất xã hội để bảo đảm phúc lợi và sự phát triển toàn diện của tất cả các thành viên trong xã hội, cuộc cách mạng xã hội của giai cấp vô sản sẽ thủ tiêu tình trạng phân chia xã hội thành giai cấp và do đó sẽ giải phóng toàn thể loài người bị áp bức bằng cách chấm

dứt mọi hình thức bóc lột của bộ phận xã hội này đối với bộ phận xã hội khác.

Điều kiện tất yếu của cuộc cách mạng xã hội đó là chuyên chính vô sản, nghĩa là giai cấp vô sản nắm chính quyền, - chuyên chính vô sản sẽ giúp cho giai cấp vô sản trấn áp được mọi sự phản kháng của bọn bóc lột. Tự đặt cho mình mục đích là làm cho giai cấp vô sản có thể hoàn thành sứ mệnh lịch sử vĩ đại của họ, phong trào dân chủ - xã hội quốc tế tổ chức giai cấp vô sản thành chính đảng độc lập, đối lập với tất cả các chính đảng tư sản, lãnh đạo tất cả mọi biểu hiện của cuộc đấu tranh giai cấp của giai cấp vô sản, vạch ra cho họ thấy sự đối lập không thể điều hòa được giữa quyền lợi của bọn bóc lột và của những người bị bóc lột, giải thích cho họ hiểu ý nghĩa lịch sử và những điều kiện tất yếu của cuộc cách mạng xã hội sắp xảy ra. Phong trào dân chủ - xã hội quốc tế cũng chỉ cho tất cả các tầng lớp lao động và bị bóc lột khác thấy rằng cảnh ngộ của họ trong xã hội tư bản là cảnh ngộ tuyệt vọng, và rằng cuộc cách mạng xã hội cũng phù hợp với lợi ích riêng của họ, vì nó sẽ giải phóng họ khỏi ách tư bản. Đảng dân chủ - xã hội, đảng của giai cấp công nhân, kêu gọi tất cả các tầng lớp nhân dân lao động và bị bóc lột hãy gia nhập hàng ngũ của đảng, chùng nào họ tán thành quan điểm của giai cấp vô sản.

Ngày nay, vào khoảng từ đầu thế kỷ XX, chủ nghĩa tư bản thế giới đã đi tới giai đoạn đế quốc chủ nghĩa. Chủ nghĩa đế quốc, hay là thời đại của tư bản tài chính, là mức phát triển cao của nền kinh tế tư bản chủ nghĩa, trong khi đó các công ty độc quyền của bọn tư bản (xanh-đi-ca, các-ten, tơ-rôt) đã có một tầm quan trọng quyết định; trong khi đó tư bản ngân hàng đạt tới một trình độ tập trung tột bậc, đã hòa vào tư bản công nghiệp; trong khi đó việc xuất khẩu tư bản ra nước ngoài đã có quy mô rất lớn; trong khi đó đất đai thế giới đã bị các nước giàu nhất chia

nhau và trong khi đó các tơ-rôt quốc tế đã bắt đầu chia nhau thế giới về mặt kinh tế.

Trong tình hình ấy, không thể nào tránh được những cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, nghĩa là những cuộc chiến tranh để thống trị thế giới, để giành những thị trường cho tư bản ngân hàng, để bóp nghẹt các dân tộc nhỏ yếu. Và đó chính là cuộc đại chiến đế quốc chủ nghĩa thứ nhất, cuộc đại chiến 1914 - 1917.

Chủ nghĩa tư bản thế giới nói chung phát triển đến trình độ đặc biệt cao; chủ nghĩa tư bản độc quyền thay thế cho tự do cạnh tranh; các ngân hàng và cả các công ty của bọn tư bản đã chuẩn bị thành lập một bộ máy điều tiết xã hội đối với quá trình sản xuất và phân phối sản phẩm; sự phát triển của các tổ chức độc quyền tư bản chủ nghĩa đưa tới chỗ làm cho giá cả cao lên và làm cho giai cấp công nhân ngày càng bị các xanh-đi-ca áp bức nhiều hơn, những khó khăn trên con đường đấu tranh kinh tế và chính trị của giai cấp công nhân ngày càng rất lớn; những sự khủng khiếp, những tai họa, cảnh tàn phá, cảnh dã man do chiến tranh đế quốc chủ nghĩa gây ra, - tất cả những điều đó làm cho giai đoạn phát triển hiện nay của chủ nghĩa tư bản trở thành thời đại cách mạng vô sản, cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Thời đại ấy đã bắt đầu.

Chỉ có cách mạng vô sản, xã hội chủ nghĩa, là có thể đưa loài người ra khỏi con đường cùng do chủ nghĩa đế quốc và các cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa tạo ra. Dù cách mạng có gặp những khó khăn và những thất bại ngẫu nhiên tạm thời như thế nào đi nữa, hoặc dù có những làn sóng phản cách mạng như thế nào chẳng nữa, thắng lợi cuối cùng của giai cấp vô sản cũng là tất nhiên không thể tránh được.

Cho nên, những điều kiện khách quan đang đề ra nhiệm vụ cấp thiết của thời đại chúng ta là: giai cấp vô sản phải trực tiếp chuẩn bị, trên mọi mặt, chiếm lấy chính quyền để áp dụng những biện pháp kinh tế và chính trị, những biện pháp này là chính ngay nội dung của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Việc hoàn thành nhiệm vụ đó đòi hỏi giai cấp công nhân tất cả các nước tiến tiến phải có một sự tín nhiệm hoàn toàn đối với nhau, một sự đoàn kết anh em chặt chẽ nhất và phải thống nhất ngay những hoạt động cách mạng; việc hoàn thành nhiệm vụ đó không thể nào có được nếu không đoạn tuyệt tức khắc, về nguyên tắc, với hiện tượng bóp méo chủ nghĩa xã hội theo lối tư sản, một hiện tượng đang thắng thế trong các giới lãnh đạo của tuyệt đại đa số những đảng dân chủ - xã hội chính thức. Sự bóp méo ấy được biểu hiện, một mặt, bằng trào lưu xã hội - sô-vanh, trên lời nói thì theo chủ nghĩa xã hội, và trên thực tế lại theo chủ nghĩa sô-vanh; trào lưu này nguy trang dưới khẩu hiệu "bảo vệ tổ quốc" để bênh vực cho những lợi ích cướp bóc của giai cấp tư sản dân tộc "nước mình"; mặt khác, lại được biểu hiện bằng cái gọi là "phái giữa", một xu hướng cũng có tính chất rộng rãi và quốc tế không kém, chủ trương thống nhất với phe xã hội - sô-vanh và duy trì hoặc cải cách Quốc tế II đã bị phá sản, một xu hướng do dự giữa chủ nghĩa xã hội - sô-vanh và cuộc đấu tranh cách mạng quốc tế chủ nghĩa của giai cấp vô sản để thiết lập chế độ xã hội chủ nghĩa.

Trong khi tiến tới mục đích chung cuối cùng của họ do sự thống trị của phương thức sản xuất tư bản chủ nghĩa

trong toàn thế giới vẫn minh đề ra, những người dân chủ - xã hội ở các nước khác nhau buộc phải tự đề ra cho mình những nhiệm vụ trước mắt khác nhau, vì trình độ phát triển của phương thức sản xuất tư bản chủ nghĩa ở mọi nơi không đều nhau, cũng như vì sự phát triển của phương thức sản xuất tư bản chủ nghĩa ở các nước khác nhau đã diễn ra trong những điều kiện chính trị và xã hội khác nhau.

Ở nước Nga, nơi mà chủ nghĩa tư bản đã trở thành phương thức sản xuất chiếm địa vị thống trị, vẫn còn tồn tại rất nhiều tàn dư của chế độ tiền tư bản cũ của chúng ta, xây dựng trên chế độ cầm giữ quần chúng lao động dưới ách của bọn địa chủ, của nhà nước hoặc của quốc trưởng.

Vì kìm hãm hết sức mạnh mẽ sự phát triển kinh tế, nên những tàn dư ấy ngăn cản không để cho cuộc đấu tranh giai cấp của giai cấp vô sản phát triển toàn diện, tạo điều kiện để duy trì và củng cố thêm những hình thức bóc lột dã man nhất của nhà nước và của các giai cấp hữu sản đối với hàng triệu nông dân, và hãm toàn thể nhân dân trong vòng ngu dốt và không có quyền.

Chế độ chuyên chế Nga hoàng là tàn dư lớn nhất trong số các tàn dư đó và là thành trì vững mạnh nhất của tình trạng dã man ấy. Do đó, chính ngay bản chất của nó, chế độ chuyên chế đó đối địch với mọi phong trào xã hội, cho nên nó không thể không là kẻ thù tệ hại nhất của tất cả các nguyện vọng giải phóng của giai cấp vô sản.

Bởi vậy, Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga tự đặt cho mình mục tiêu trực tiếp là đánh đổ chế độ chuyên chế Nga hoàng và thay thế nó bằng một chế độ cộng hòa dân chủ mà hiến pháp sẽ bảo đảm:

Trong thời điểm mà nước Nga đang trải qua, khi Chính phủ lâm thời, thuộc về giai cấp tư bản và được

sự tín nhiệm — tất nhiên là không bền vững — của những quần chúng rộng rãi trong dân cư tiểu tư sản, đã cam kết triệu tập Quốc hội lập hiến, thì đảng của giai cấp vô sản có nhiệm vụ trực tiếp là đấu tranh để đi tới một tổ chức nhà nước có thể đảm bảo đến tốt mức việc phát triển kinh tế và việc bảo vệ những quyền lợi của nhân dân nói chung, và đặc biệt hơn nữa cũng bảo đảm khả năng chuyển một cách ít đau đớn nhất lên chủ nghĩa xã hội.

Đảng của giai cấp vô sản không thể lấy làm thỏa mãn với một chế độ cộng hòa đại nghị dân chủ - tư sản đang duy trì và cố gắng duy trì vĩnh viễn ở khắp nơi trên thế giới những công cụ của chế độ quân chủ dùng để áp bức quần chúng, như: cảnh sát, quân đội thường trực, giới quan lại có đặc quyền.

Đảng đấu tranh cho một chế độ cộng hòa công nông dân chủ hơn, trong đó cảnh sát và quân đội thường trực sẽ hoàn toàn bị loại bỏ và thay thế bằng việc vũ trang toàn dân, bằng một đội dân cảnh của toàn dân; tất cả những người giữ trọng trách không những sẽ được bầu lên, mà còn có thể, bất cứ lúc nào, bị bãi chức nếu đa số cử tri yêu cầu; lương bổng của tất cả những người giữ trọng trách, không trừ một ai, sẽ không được cao quá số tiền lương trung bình của một công nhân thành thạo; những cơ quan của chế độ đại nghị sẽ dần dần được thay thế bằng các Xô-viết đại biểu nhân dân (do các giai cấp và các nghề nghiệp, hoặc còn do các địa phương bầu lên), các Xô-viết này sẽ thảo ra luật pháp và đồng thời sẽ bảo đảm thi hành luật pháp.

Hiến pháp của nước cộng hòa dân chủ Nga phải bảo đảm:

1. Chuyên chế của nhân dân; toàn bộ quyền lực tối cao trong nước phải thuộc về các đại biểu của nhân dân, do nhân dân bầu ra, có thể bị nhân dân bãi

chức bất cứ lúc nào và các đại biểu đó hợp thành một quốc hội duy nhất, một nghị viện duy nhất.

1. Chuyên chế của nhân dân, nghĩa là sự tập trung toàn bộ quyền lực tối cao của nhà nước vào trong tay quốc hội lập pháp, gồm các đại biểu nhân dân và tạo thành một nghị viện duy nhất.

2. Quốc hội lập pháp, cũng như tất cả các cơ quan tự trị địa phương, đều do tất cả mọi nam nữ công dân đủ hai mươi tuổi bầu ra trên cơ sở đầu phiếu phổ thông, bình đẳng và trực tiếp; bỏ phiếu kín; tất cả mọi cử tri đều có quyền được bầu cử vào tất cả các cơ quan đại nghị; nhiệm kỳ nghị viện là hai năm; các đại biểu nhân dân đều được trả lương; tất cả các cuộc tuyển cử đều theo chế độ đại biểu tỷ lệ; tất cả các đại biểu và tất cả các người được bầu ra, không trừ một ai, đều có thể bị bãi chức, bất cứ lúc nào, nếu đa số cử tri quyết định như thế.

3. Áp dụng rộng rãi chế độ tự quản ở địa phương; lập chế độ tự quản ở địa phương cho các địa hạt có những điều kiện sinh hoạt riêng biệt và có một cấu tạo đặc biệt về dân cư; bãi bỏ tất cả các cơ quan chính quyền ở các địa phương và ở các miền do nhà nước chỉ định.

4. Bảo đảm sự bất khả xâm phạm đối với con người và nhà ở.

5. Tự do vô hạn về tín ngưỡng, ngôn luận, báo chí, hội họp, bãi công và lập hội.

6. Tự do đối chỗ ở và tự do nghề nghiệp.

7. Thủ tiêu chế độ đẳng cấp quý tộc; quyền bình đẳng hoàn toàn cho tất cả mọi công dân không phân biệt nam nữ, tôn giáo, chủng tộc, dân tộc.

8. Nhân dân có quyền học tập bằng tiếng mẹ đẻ, quyền này được bảo đảm bằng cách lập ra các trường cần thiết cho việc học tập đó, phí tổn do nhà nước và các cơ quan tự trị địa phương đài thọ; mỗi công dân đều được quyền dùng tiếng

mẹ đẻ trong các cuộc hội họp; dùng tiếng mẹ đẻ trong tất cả các cơ quan đoàn thể và nhà nước ở tất cả các địa phương, ngang hàng với ngôn ngữ chính thức; **bãi bỏ việc bắt buộc dùng ngôn ngữ chính thức.**

9. Công nhận quyền tự quyết của tất cả các dân tộc trong quốc gia.

9. Tất cả mọi dân tộc trong nước đều có quyền tự do tách ra và lập thành quốc gia độc lập. Nước cộng hòa của nhân dân Nga không được dùng bạo lực mà phải hoàn toàn lấy hiệp nghị tự nguyện để lôi kéo các dân tộc khác cùng với mình lập ra một quốc gia chung. Sự đoàn kết nhất trí và liên minh anh em của công nhân tất cả các nước không dung hòa với việc cưỡng bách trực tiếp hay gián tiếp đối với các dân tộc khác.

10. Công nhận cho tất cả mọi người được quyền truy tố theo cách thức thông thường trước tòa án hội thẩm bất cứ một viên chức nào.

11. Các thẩm phán đều do nhân dân bầu lên.

11. Các thẩm phán và những người giữ trọng trách trong cơ quan dân sự cũng như trong quân đội đều phải do nhân dân bầu ra. Những người đó có thể bị bãi chức bất cứ lúc nào, theo quyết định của đa số cử tri.

12. Lấy vũ trang toàn dân thay thế cho quân đội thường trực.

12. Thay thế cảnh sát và quân đội thường trực bằng việc vũ trang toàn dân; thời gian các công nhân và nhân viên đi làm nghĩa vụ công dân trong đội dân cảnh của toàn dân, các nhà tư bản vẫn phải trả tiền lương cho họ như thường lệ.

13. Tách nhà thờ ra khỏi nhà nước, tách học đường ra khỏi nhà thờ; **trường học phải tuyệt đối là trường học phi tôn giáo.**

14. Giáo dục phổ thông và chuyên nghiệp, miễn học phí và cưỡng bách đối với tất cả các trẻ em nam nữ dưới 16 tuổi; các trẻ em nghèo được cung cấp lương thực, áo quần và sách vở do nhà nước đài thọ.

14. Giáo dục phổ thông và bách khoa (cung cấp những tri thức lý luận và thực tiễn về tất cả các ngành chủ yếu của sản xuất), miễn học phí và cưỡng bách, đối với tất cả các nam nữ trẻ em dưới 16 tuổi; liên hệ chặt chẽ giáo dục với lao động xã hội có ích của các em.

15. Tất cả các học sinh đều được cung cấp lương thực, quần áo và sách vở do nhà nước đài thọ.

16. Chuyển giao công tác giáo dục quốc dân cho những cơ quan dân chủ tự trị địa phương; loại trừ mọi sự can thiệp của chính quyền trung ương vào việc lập chương trình giáo dục và vào việc tuyển giáo viên; nhân dân trực tiếp lựa chọn các giáo viên và có quyền bãi chức những giáo viên không tốt.

Để có điều kiện cơ bản cho việc dân chủ hóa sinh hoạt kinh tế trong nước, Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga đòi phải bãi bỏ tất cả các thuế gián thu và lập ra thuế lũy tiến đánh vào thu nhập và di sản.

Một mặt, mức phát triển cao mà chủ nghĩa tư bản đã đạt được trong các ngân hàng và trong các ngành công nghiệp đã tổ chức thành tư-rót, và mặt khác, sự suy sụp về kinh tế do chiến tranh đế quốc chủ nghĩa gây ra và làm cho khắp nơi đều yêu cầu phải có sự kiểm soát của nhà nước và xã hội đối với sản xuất và phân phối các sản phẩm trọng yếu nhất, tất cả những sự việc đó buộc đảng phải đòi quốc hữu hóa các ngân hàng, các xanh-đi-ca (tư-rót), v.v..

Để bảo vệ giai cấp công nhân khỏi bị đồi bại về thể chất và tinh thần, và cũng để phát triển năng lực của họ trong cuộc đấu tranh giải phóng, đảng đòi hỏi:

1. Hạn định ngày lao động của tất cả các người làm thuê là 8 giờ.

1. Hạn định ngày lao động của mọi người làm thuê là 8 giờ, và nếu công việc đòi hỏi phải làm liên tục, thì thời gian ấy phải gồm cả thời gian dành cho ăn uống, ấn định ít ra là một giờ. Trong các công nghiệp nguy hiểm hoặc có hại cho sức khỏe, ngày lao động phải giảm xuống từ 4 đến 6 giờ.

2. Nghỉ hàng tuần do pháp luật quy định, ít nhất 42 giờ liền cho các công nhân làm thuê, cả nam và nữ, trong tất cả các ngành kinh tế quốc dân.

3. Tuyệt đối cấm làm thêm giờ.

4. Cấm làm việc ban đêm (từ 9 giờ tối đến 6 giờ sáng) trong tất cả các ngành kinh tế quốc dân, trừ những ngành nào mà lao động ban đêm là tuyệt đối cần thiết vì những lý do kỹ thuật được các tổ chức công nhân chấp thuận.

4. Cấm lao động ban đêm (từ 8 giờ tối đến 6 giờ sáng) trong tất cả các ngành kinh tế quốc dân, trừ những ngành nào mà lao động ban đêm là tuyệt đối cần thiết vì những lý do kỹ thuật được các tổ chức công nhân chấp thuận, nhưng với điều kiện là thời gian lao động ban đêm không quá 4 giờ.

5. Cấm các chủ không được dùng sức lao động của trẻ em đang tuổi đi học (dưới 16 tuổi); hạn định là 6 giờ mỗi ngày lao động của thanh niên (từ 16 đến 18 tuổi).

5. Cấm các chủ không được dùng sức lao động của trẻ em đang tuổi đi học (dưới 16 tuổi); hạn định là 4 giờ mỗi ngày lao động của thanh niên (từ 16 đến 20 tuổi), cấm dùng họ làm việc ban đêm trong các công nghiệp có hại cho sức khỏe và trong các hầm mỏ.

6. Cấm dùng phụ nữ lao động trong các ngành mà lao động ấy có hại cho cơ thể phụ nữ; phụ nữ được nghỉ 4 tuần lễ trước khi sinh đẻ và 6 tuần lễ sau khi sinh đẻ, mà vẫn hưởng lương như thường lệ.

6. Cấm dùng phụ nữ lao động trong các ngành mà lao động ấy có hại cho cơ thể phụ nữ; cấm dùng phụ nữ lao động ban đêm; phụ nữ được nghỉ 8 tuần lễ trước khi sinh đẻ và 8 tuần lễ sau khi sinh đẻ mà vẫn hưởng lương như thường lệ, được miễn không phải trả tiền chữa bệnh và tiền thuốc.

7. Tại tất cả các nhà máy, công xưởng và các xí nghiệp khác có phụ nữ làm việc, lập các nhà giữ trẻ cho những trẻ em còn bú và trẻ em nhỏ tuổi; bất cứ phụ nữ lao động nào cho con bú cũng đều được để ra ít nhất là nửa giờ vào những khoảng cách nhau không quá ba giờ.

7. Tại tất cả các nhà máy, công xưởng và các xí nghiệp khác có phụ nữ làm việc, lập các nhà giữ trẻ cho những trẻ em còn bú và trẻ em nhỏ tuổi và các phòng cho con bú; bất cứ nữ công nhân nào cho con bú cũng đều được để ra ít nhất là nửa giờ vào những khoảng cách nhau không quá ba giờ, được nhận một số tiền phụ cấp và chỉ làm việc 6 giờ mỗi ngày.

8. Tiền bảo hiểm lúc tuổi già và khi mất tất cả hoặc mất một phần sức lao động, đều do nhà nước đài thọ, nhà ở một quỹ riêng dựa vào một thứ thuế đặc biệt đánh vào bọn tư bản.

8. Công nhân được hưởng bảo hiểm xã hội hoàn toàn về:

a) tất cả các hình thức lao động làm thuê;

b) tất cả trường hợp mất sức lao động, cụ thể là: đau ốm, tai nạn, tàn tật, già yếu, bệnh nghề nghiệp sinh đẻ, góa bụa và mồ côi, và cả thất nghiệp nữa, v.v.;

c) những người được bảo hiểm tự quản lý hoàn toàn tất cả các tổ chức bảo hiểm xã hội;

d) các nhà tư bản phải trả các phí tổn về bảo hiểm;

đ) miễn tiền chữa bệnh và tiền thuốc, các công việc điều trị đều do quỹ tự trị của bệnh viện đài

thợ, các người phụ trách các quỹ đó đều do công nhân bầu ra.

9. Cấm trả tiền lương bằng hàng hóa; nhiệm vụ trả tiền lương hàng tuần cho công nhân bằng tiền phải được ghi vào tất cả mọi hợp đồng lao động làm thuê, không có ngoại lệ nào cả, lương phải trả trong giờ làm việc.

10. Cấm các chủ mướn không được khấu tiền vào lương, bất kỳ vì lý do nào và nhằm mục đích gì (tiền phạt, làm hư hỏng, v.v.).

11. Chỉ định đủ số thanh tra công xưởng cho tất cả các ngành kinh tế quốc dân, và mở rộng quyền kiểm sát của họ ra tất cả các xí nghiệp có sử dụng lao động làm thuê, kể cả các xí nghiệp của nhà nước (công việc của các người đi ở cho tư gia cũng thuộc phạm vi kiểm sát ấy); chỉ định các nữ thanh tra trong các ngành có sử dụng lao động nữ; các đại biểu do công nhân bầu ra và được nhà nước trả lương, phải được tham gia giám sát việc thi hành các luật công xưởng và giám sát cả việc thu nhận và việc đánh giá huỷ sản phẩm và kết quả công việc.

9. Chỉ định các cơ quan thanh tra lao động do các tổ chức công nhân bầu ra và mở rộng hoạt động của nó tới tất cả các xí nghiệp có sử dụng lao động làm thuê, trong đó kể cả những người đi ở; chỉ định những nữ thanh tra trong các ngành có sử dụng lao động nữ.

12. Với sự tham gia của các đại biểu do công nhân bầu ra, các cơ quan tự trị địa phương giám sát tình hình vệ sinh của các căn nhà ở do chủ cung cấp cho công nhân cũng như tình hình sinh hoạt bên trong của các căn nhà đó và những điều kiện cho thuê, - nhằm mục đích bảo vệ công nhân làm thuê chống sự can thiệp của chủ vào đời sống và hoạt động của họ với tư cách là những tư nhân và công dân.

13. Lập ra đội kiểm tra vệ sinh, được tổ chức một cách hợp lý, trong tất cả các xí nghiệp có sử dụng lao động làm

thuê, các cơ quan y tế và vệ sinh phải hoàn toàn độc lập đối với các chủ; các công nhân được hưởng sự bảo trợ y tế không mất tiền, phí tổn do chủ chịu, và trong khi đau ốm, công nhân vẫn được lĩnh cả số lương.

14. Trong trường hợp vi phạm luật bảo hộ lao động, các chủ mướn phải chịu trách nhiệm theo hình luật.

10. Ban bố luật vệ sinh để cải thiện điều kiện vệ sinh của lao động và để bảo hộ đời sống và sức khỏe của công nhân trong tất cả các xí nghiệp có sử dụng lao động làm thuê; chuyển giao các công việc vệ sinh cho cơ quan thanh tra vệ sinh do tổ chức công nhân bầu ra.

11. Ban bố luật về nhà ở và thiết lập những cơ quan thanh tra do các tổ chức công nhân bầu ra để giám sát tình hình vệ sinh về nhà cửa. Tuy vậy, chỉ bằng cách thủ tiêu quyền tư hữu đất đai và bằng cách xây dựng các căn nhà rẻ tiền hợp vệ sinh thì mới có thể giải quyết được vấn đề nhà ở.

12. Lập ra những tòa án của các xí nghiệp khai thác trong mọi ngành kinh tế quốc dân.

15. Lập ra, trong mọi ngành kinh tế quốc dân, những tòa án của các xí nghiệp khai thác gồm một nửa là đại biểu các tổ chức công nhân và một nửa là đại biểu các tổ chức chủ.

16. Các cơ quan tự quản ở địa phương có nhiệm vụ lập ra những sở xếp việc trong tất cả các ngành sản xuất để thuê công nhân địa phương hoặc ở nơi khác đến (sở giao dịch lao động); việc quản trị các sở này phải có sự tham gia của những đại biểu thợ và chủ.

13. Lập ra những sở giao dịch lao động để bố trí một cách chính xác cho người thất nghiệp có việc làm. Các sở giao dịch này phải là những tổ chức vô sản có tính chất giai cấp (chứ không phải là những tổ chức mà số đại biểu chủ và thợ ngang nhau), phải liên hệ chặt chẽ với các công đoàn và các tổ chức

công nhân khác, và do những cơ quan tự quản địa phương¹⁾.

Để xóa bỏ những tàn dư của chế độ nông nô trực tiếp đè nặng lên nông dân, và để giúp cho sự phát triển tự do của cuộc đấu tranh giai cấp trong nông thôn, Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga đòi:

1. Thủ tiêu tất cả những hạn chế của chế độ đẳng cấp đối với cá nhân và quyền sở hữu của nông dân.

2. Thủ tiêu tất cả các thứ đảm phụ và nghĩa vụ do chế độ đẳng cấp buộc nông dân phải đóng góp; thủ tiêu các món nợ có tính cách nô dịch.

3. Tịch thu các ruộng đất của giáo hội, nhà tu, của hoàng tộc và của nhà vua (cũng như các ruộng đất của nhà nước), và chuyển giao các ruộng đất đó cho các cơ quan tự quản địa phương lớn bao gồm các khu ở thành thị và nông thôn; hơn nữa, những đất đai cần thiết cho quĩ di dân, cũng như các sông ngòi, rừng rú có tầm quan trọng đối với toàn quốc, đều chuyển thành tài sản của nhà nước dân chủ.

1) Về điểm giống nhau này trong "Dự thảo sửa đổi cương lĩnh kinh tế tối thiểu" do tiểu ban bảo hộ lao động, thuộc ban dự thảo cương lĩnh của Hội nghị VII (Hội nghị tháng Tư) soạn thảo và được đưa vào cuốn "Những tài liệu về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng", V. I. Lê-nin đã chú giải như sau: "1) Năm 1891, khi phê phán dự thảo cương lĩnh Éc-phuy-a, Ph. Ăng-ghe-n đã viết về các phòng điều giải có số đại biểu ngang nhau ("binh đẳng" nghĩa là công nhân và tư bản có số đại biểu ngang nhau) như sau:

"Cần phải chú ý rằng chúng ta bị lừa bởi việc lập ra các phòng công nhân gồm một nửa là công nhân và một nửa là bọn chủ. Với tình hình như vậy, trong nhiều năm ròng, đa số ngã về bọn chủ vì chỉ cần trong công nhân xuất hiện một con cừu đen" (tức là một người không đáng tin cậy) "là đủ. Nếu không quy định rằng trong những trường hợp tranh chấp cả hai nửa đó đều có quyền nêu *riêng* (do Ăng-ghe-n viết ngã) kết luận của mình, - thì có lẽ tốt hơn hết là nên có một phòng của bọn chủ và *song song với phòng ấy là phòng độc lập của công nhân*" (do Ăng-ghe-n viết ngã)⁷⁵. N. Lê-nin". "Những tài liệu về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng", tiếng Nga, Pê-tơ-rô-grát, 1917, tr. 15).

4. Tịch thu ruộng đất tư nhân, trừ ruộng đất nhỏ, và chuyển giao cho các cơ quan tự trị địa phương lớn được bầu ra theo nguyên tắc dân chủ, và lại các cơ quan này phải quy định tiêu chuẩn tối thiểu của các phần đất cần tịch thu.

Trong khi ủng hộ những hành động cách mạng của nông dân, kể cả việc tịch thu ruộng đất của bọn địa chủ, Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga luôn luôn cương quyết phản đối mọi mưu toan ngăn cản sự phát triển kinh tế. Khi cách mạng phát triển thắng lợi, Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga cương quyết chuyển giao ruộng đất tịch thu được cho các cơ quan dân chủ tự quản ở địa phương quản lý; trong trường hợp không có điều kiện thuận tiện cho việc chuyển giao đó, thì Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga sẽ chủ trương đem chia cho nông dân những ruộng đất của bọn địa chủ đã chuyển thành các doanh nghiệp nhỏ hoặc những ruộng đất cần thiết để mở rộng kinh doanh nhỏ ấy.

1. Hết sức đấu tranh để đi tới tịch thu lập tức và hoàn toàn tất cả những ruộng đất của bọn địa chủ ở Nga (và cả những ruộng đất của hoàng tộc, của giáo hội, v. v., v. v.).

2. Chủ trương chuyển giao ngay tất cả ruộng đất cho những nông dân đã tổ chức thành Xô-viết đại biểu nông dân, hoặc thành những cơ quan tự quản ở địa phương khác được bầu ra một cách thật sự và hoàn toàn dân chủ, và được hoàn toàn độc lập đối với bọn địa chủ và quan lại.

3. Đòi quốc hữu hóa tất cả đất đai trong nước, nghĩa là chuyển vào tay nhà nước quyền sở hữu tất cả các đất đai, còn quyền sử dụng thì giao cho các cơ quan dân chủ địa phương.

4. Ủng hộ sáng kiến của những ủy ban nông dân, trong các vùng ở nước Nga, chuyển súc vật và nông cụ của bọn địa chủ vào tay nông dân được tổ chức

Проект реформы
на аграрном вопросе
представленный К. Лениным на Всероссийском
съезде крестьянских депутатов 17 июня 1917 г.

1. Вся помещичья и удельная земля, а также земельная, церковная и всякая другая земля, принадлежащая различным родам и классам населения, передается в распоряжение народа без всякого вознаграждения.
2. Крестьянство земли организует, через свои Советы Крестьянских Депутатов, в соответствии с условиями жизни каждой местности, и распоряжается ею, исходя из интересов народа. Земельная реформа устанавливается в соответствии с требованиями Советов Крестьянских Депутатов или Всероссийских Советов Советов, если народ передаст центральному государственному органу в руки этого Совета Советов.
3. Государственная собственность на землю в области добычи нефти, угля, металлов и других ископаемых, а также на все права собственности на все земли, принадлежащие только всему народу, распоряжается уже землетоделатели.

Trang đầu bản thảo cuốn sách của
V. I. Lê-nin
"Dự thảo nghị quyết về vấn đề
ruộng đất". - 1917

vào những ủy ban đó, để dùng vào việc canh tác tất cả các ruộng đất, theo sự quy định của tập thể.

5. Khuyến các người vô sản và nửa vô sản ở nông thôn nên cải biến mỗi trại ấp của bọn địa chủ thành một nông trang kiểu mẫu tương đối lớn, do Xô-viết đại biểu công nhân nông nghiệp quản lý để mưu lợi ích cho xã hội, dưới sự chỉ đạo của kỹ sư nông học và dùng những phương tiện kỹ thuật tốt nhất.

Đồng thời, trong tất cả mọi trường hợp, và mặc dầu tình hình cải cách ruộng đất dân chủ như thế nào chăng nữa, đảng vẫn tự đặt cho mình nhiệm vụ là không ngừng hướng tới một tổ chức giai cấp độc lập của giai cấp vô sản nông thôn, giải thích cho họ thấy sự đối lập không thể điều hòa được giữa những lợi ích của họ với những lợi ích của giai cấp tư sản nông thôn; làm cho họ đề phòng khỏi bị chế độ tiểu kinh doanh cám dỗ, chế độ này sẽ không thể nào làm mất được cảnh nghèo khổ của quần chúng trong chế độ sản xuất hàng hóa; và sau hết, chỉ cho họ thấy tính tất yếu của một cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa toàn vẹn, vì đó là phương sách duy nhất để chấm dứt mọi sự nghèo khổ và mọi sự bóc lột.

Trong khi theo đuổi những mục tiêu trước mắt của mình, Đảng công nhân nhân dân dân chủ - xã hội Nga ủng hộ mọi phong trào đối lập và mọi phong trào cách mạng chống lại trật tự xã hội và chính trị hiện có ở Nga; nhưng đồng thời đảng cương quyết bác bỏ tất cả các dự án cải lương chủ nghĩa có liên quan đến bất cứ việc mở rộng hay củng cố nào quyền giám hộ quan liêu - cảnh sát đối với quần chúng lao động.

Về phần mình, Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga tin tưởng vững chắc rằng chỉ có lật đổ chế độ quân chủ chuyên chế và triệu tập một Quốc hội lập hiến do toàn dân tự do bầu ra mới có thể thực hiện đầy đủ, triệt để và bền vững, những cải cách chính trị và xã hội nói trên.

ĐẠI HỘI I
CÁC ĐẠI BIỂU NÔNG DÂN
TOÀN ANH⁷⁶

4 - 28 THÁNG NĂM
(17 THÁNG NĂM - 10 THÁNG SÁU) 1917

1

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT
VỀ VẤN ĐỀ RUỘNG ĐẤT⁷⁷**

1. Tất cả những ruộng đất của bọn địa chủ và cả tư nhân, cùng những ruộng đất của hoàng tộc, của giáo hội, v. v., đều phải được chuyển ngay vào tay nhân dân mà không phải trả tiền chuộc gì cả.

2. Nông dân phải thông qua những Xô-viết đại biểu nông dân của mình mà lập lúc nào lấy toàn bộ ruộng đất ở địa phương họ một cách có tổ chức để tổ chức kinh doanh những ruộng đất đó, chứ không hề được quy định trước rằng chế độ ruộng đất sẽ dứt khoát như thế nào, chế độ ruộng đất này sẽ do Quốc hội lập hiến hoặc do Hội đồng các Xô-viết toàn Nga (trong trường hợp nhân dân chuyển giao chính quyền nhà nước trung ương cho một Hội đồng các Xô-viết) quy định.

3. Phải xóa bỏ chế độ tư hữu ruộng đất nói chung. Nói một cách khác: quyền sở hữu toàn bộ ruộng đất chỉ có thể thuộc về toàn thể nhân dân thôi; song quyền xử lý ruộng đất lại thuộc về các cơ quan dân chủ ở địa phương.

4. Nông dân phải bác bỏ đề nghị của bọn tư bản, của bọn địa chủ và của Chính phủ lâm thời của chúng về việc "thỏa thuận" với bọn địa chủ ở địa phương về quy định việc xử lý ruộng đất ngay tức khắc. Việc xử lý ruộng đất đó phải do nghị quyết — một nghị quyết được thông qua dưới một hình thức có tổ chức — của đa số nông dân địa phương định đoạt, chứ không phải do sự thỏa thuận giữa đa số,

tức là nông dân, với thiếu số, hơn nữa đây lại là một thiếu số hết sức nhỏ, tức là bọn địa chủ.

5. Không những bọn địa chủ, mà cả bọn tư bản nữa, cũng đều đấu tranh và sẽ tiếp tục đấu tranh bằng mọi cách để chống lại việc chuyển giao toàn bộ ruộng đất cho nông dân mà không phải trả tiền chuộc; bọn tư bản có sẵn một lực lượng rất to lớn, chẳng phải chỉ về mặt tài chính thôi đâu; chúng cũng còn dùng báo chí và đông đảo bọn quan lại, viên chức, v. v., đã quen với sự thống trị của tư bản, để gieo rắc ảnh hưởng của chúng vào quần chúng đang còn dốt nát. Bởi vậy, việc chuyển giao, không phải trả tiền chuộc, toàn bộ ruộng đất cho nhân dân, không thể thực hiện được triệt để, cũng không thể vững vàng được, nếu không đánh tan được lòng tin nhiệm của quần chúng nông dân đối với bọn tư bản, nếu không có sự liên minh chặt chẽ giữa nông dân và công nhân thành thị, nếu không chuyển toàn bộ chính quyền nhà nước vào tay các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ, nông dân và v. v.. Chỉ có một chính quyền nhà nước do những Xô-viết như vậy nắm giữ, và chính quyền đó quản lý nhà nước, không phải bằng cảnh sát, không phải bằng quan lại, cũng không phải bằng quân đội thường trực tách khỏi nhân dân, mà bằng đội dân cảnh vũ trang của toàn dân có tất cả công nhân và nông dân tham gia, chỉ có một chính quyền như vậy mới đủ sức đảm bảo thực hiện cuộc cải cách ruộng đất nói trên do toàn thể nông dân yêu cầu.

6. Công nhân làm thuê trong nông nghiệp và nông dân nghèo, tức là những người, vì không có đủ ruộng đất, gia súc và nông cụ, nên phải làm thuê thêm để kiếm lấy một phần tư liệu sinh hoạt, đều phải đem hết sức mình ra tự tổ chức thành những Xô-viết đặc biệt hoặc những nhóm riêng trong các Xô-viết chung của nông dân để bảo vệ lợi ích của mình chống lại bọn nông dân giàu có, những kẻ nhất định có khuynh hướng liên hiệp với bọn tư bản và bọn địa chủ.

7. Vì chiến tranh nên nước Nga cũng như tất cả các nước tham chiến và nhiều nước trung lập (không tham chiến), đều bị nguy cơ lâm vào cảnh suy sụp, tai họa, đói kém, do thiếu nhân công, thiếu than, thiếu sắt, v. v., gây nên. Chỉ có thể cứu vãn được đất nước, nếu các đại biểu công nhân và nông dân tự mình đảm đương lấy việc lãnh đạo và kiểm soát toàn bộ việc sản xuất và phân phối sản phẩm. Bởi vậy, ngay từ bây giờ, cần phải chuẩn bị kiến lập một sự thỏa thuận giữa các Xô-viết đại biểu nông dân với các Xô-viết đại biểu công nhân trong việc trao đổi lúa mì và các nông sản khác, lấy công cụ, giày dép, quần áo, v. v., mà không cần có sự trung gian của bọn tư bản là những kẻ cần phải bị gạt ra khỏi việc quản lý công xưởng. Nhằm mục đích đó, cần phải khuyến khích cả việc cải biến mỗi trang trại lớn của bọn địa chủ thành một nông trang kiểu mẫu, trong đó ruộng đất sẽ được canh tác tập thể bằng những công cụ cải tiến dưới sự hướng dẫn của các nhà nông học và đúng theo nghị quyết của Xô-viết đại biểu công nhân nông nghiệp.

Viết trước ngày 17 (30)

tháng Năm 1917

In thành truyền đơn riêng

(cho các đại biểu dự đại hội)

tháng Năm 1917; tháng Chạp

1917 — in trong cuốn sách

mỏng: N. Lê-nin. "Tài liệu về

vấn đề ruộng đất". Pê-téc-

bua, Nhà xuất bản "Sóng vổ"

Theo đúng bản thảo

2

**DIỄN VĂN VỀ VẤN ĐỀ RUỘNG ĐẤT
22 THÁNG NĂM
(4 THÁNG SÁU) 1917**

Thưa các đồng chí, nghị quyết mà tôi hân hạnh được trình bày với các đồng chí nhân danh đảng đoàn dân chủ - xã hội tại Xô-viết nông dân, đã được in ra và phân phát cho các đại biểu. Nếu hết thấy các đồng chí chưa nhận được bản đó, chúng tôi sẽ cho in thêm một số nữa để phân phát ngay ngày mai cho tất cả những đồng chí nào muốn tìm hiểu nghị quyết ấy.

Dĩ nhiên là trong bản trình bày vấn đề này, tôi chỉ có thể nói đến những vấn đề chính, chủ yếu, có liên quan nhiều nhất đến nông dân và giai cấp công nhân. Đồng chí nào muốn biết chi tiết vấn đề, tôi đề nghị nên đọc nghị quyết của đảng chúng tôi, tức là của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (bôn-sê-vích) Nga, đã đăng ở phụ trương tờ "Sự thật binh sĩ", số 13 và đã nhiều lần được giải thích trên báo "Sự thật"⁷⁸ của chúng tôi. Còn bây giờ, tôi có nhiệm vụ chỉ làm sáng tỏ những điểm quan trọng nhất trong bản dự thảo nghị quyết của tôi và trong bản cương lĩnh ruộng đất của đảng chúng tôi, những điểm đã được tranh luận nhiều nhất hoặc dễ bị hiểu sai đi. Một trong những điểm đầu tiên đã được tranh luận hoặc dễ bị hiểu sai cũng là điểm đã được bàn đến trong Ban ruộng đất trung ương⁷⁹ ngày hôm qua hoặc ngày hôm kia, trong một phiên họp mà có lẽ tất cả các đồng chí đều đã được nghe nói đến hoặc

đã được đọc những bài tường thuật đăng trên các báo chí ra ngày hôm qua hoặc hôm kia. Một đại biểu của đảng chúng tôi, đồng chí Xmin-ga, cùng làm việc với tôi ở trong Ban chấp hành trung ương, đã tham dự phiên họp đó. Đồng chí ấy đã đề nghị Ban ruộng đất trung ương tán thành việc cho nông dân chiếm đoạt ngay ruộng đất của bọn địa chủ một cách có tổ chức, và đề nghị đó đã gây ra vô số ý kiến phản đối. (C ó t i ế n g n ó i: "Và ở đây cũng thế"). Tôi nghe nói là cả ở đây cũng có nhiều đồng chí sẽ phản đối đề nghị đó. Như thế tôi lại càng có lý do để nói nhiều về điểm đó của cương lĩnh của chúng tôi, vì rằng hình như phần lớn những ý kiến phản đối lại điều đó, đều do hiểu lầm hoặc hiểu không đúng những ý kiến của chúng tôi.

Tất cả những nghị quyết của đảng chúng tôi, tất cả những bài báo của cơ quan đảng chúng tôi, tờ "Sự thật" của chúng tôi nói những gì? Chúng tôi nói rằng toàn bộ ruộng đất, không có ngoại lệ nào cả, đều phải trở thành sở hữu của toàn dân. Chúng tôi đi đến kết luận đó là do đã nghiên cứu, đặc biệt là đã nghiên cứu phong trào nông dân hồi 1905 và những lời tuyên bố của các đại biểu nông dân ở các Đu-ma nhà nước I và II⁸⁰, nơi mà nhiều người trong số các đại biểu đó, từ khắp nơi ở nước Nga đến, đã có thể bày tỏ ý kiến của mình một cách tương đối tự do, cố nhiên là *tương đối* mà thôi.

Mọi đất đai đều phải thuộc quyền sở hữu của toàn dân. Do đó cho nên hiện nay khi đề ra chủ trương lập tức giao ruộng đất của bọn địa chủ cho nông dân ở các địa phương hữu quan mà không phải trả tiền mua lại, chúng tôi không hề tán thành việc chiếm những ruộng đất đó làm của tư hữu, chúng tôi tuyệt nhiên không hề tán thành đem chia những ruộng đất đó. Chúng tôi cho rằng ruộng đất phải do nông dân địa phương sử dụng để tiến hành một vụ gieo trồng, căn cứ theo quyết định của đa số các đại biểu nông dân ở địa phương. Chúng tôi tuyệt nhiên không hề chủ trương biến

Rosійская Соціалъ Демократическая Рабочая Партія.

Пролетаріи всѣхъ странъ, соединяйтесь!

РѢчь Ленина.

по аграрному вопросу.

(Произнесена 22-го мая 1917 года на Всероссийскомъ Совѣтѣ Крестьянскихъ Депутатовъ.)

ИЗДАНИЕ
Смоленскаго Комитета Р. С.-Д. Р. П.
1917.

Bìa cuốn sách mỏng "Diễn văn của Lê-nin về vấn đề ruộng đất"
do Ban chấp hành đảng bộ X-mô-len-xcơ Đảng công nhân dân chủ -
xã hội (b) Nga xuất bản. — 1917

Ảnh thu nhỏ

những ruộng đất đó thành sở hữu của những nông dân hiện giờ đang sử dụng chúng để tiến hành một vụ gieo trồng. Tất cả những ý kiến phản đối, chống lại đề nghị của chúng tôi, thuộc loại đó mà tôi được nghe và không ngớt đọc thấy trên các báo tư bản, những ý kiến đó đều dựa trên cách hiểu hoàn toàn sai quan điểm của chúng tôi. Chúng tôi đã từng nói, và tôi xin nhắc lại rằng chúng tôi đã nói lên điều đó trong tất cả mọi nghị quyết của chúng tôi, là ruộng đất phải thuộc quyền sở hữu của toàn dân và phải trở về với nhân dân mà không phải bồi thường gì cả; như vậy, rõ ràng là chỉ có chính quyền nhà nước trung ương, tức là Quốc hội lập hiến hay là Hội đồng các Xô-viết toàn Nga — nếu quần chúng công nông thiết lập được một chính quyền như vậy, Hội đồng các Xô-viết, — mới có quyền quyết định dứt khoát việc phân phối ruộng đất và chế độ ruộng đất. Không hề có một sự bất đồng ý kiến nào về vấn đề đó cả.

Những ý kiến bất đồng bắt đầu ở chỗ, khi người ta bắt bẻ chúng tôi rằng: "nếu như thế, thì mọi việc chuyển giao ruộng đất của bọn địa chủ cho nông dân theo thể thức chuyển giao ngay lập tức và nông dân không phải trả tiền, sẽ là một hành động tự tiện". Cái quan điểm đó, — quan điểm đã được bộ trưởng Bộ canh nông Sin-ga-rép bày tỏ một cách chính xác nhất, một cách có uy thế nhất, một cách có uy tín nhất ở trong bức điện nổi tiếng của ông ta, — chúng tôi cho là quan điểm hết sức sai lầm, hết sức trái với quyền lợi của nông dân, hết sức trái với lợi ích của những người làm ruộng, hết sức trái với việc cung cấp lúa mì cho trong nước, và cuối cùng, là quan điểm hết sức không công bằng. Tôi xin đọc bức điện ấy cho các bạn nghe, để các bạn thấy rõ là chúng tôi chủ yếu phản đối những điểm gì:

"Không có luật pháp nhà nước thì việc các địa phương tự giải quyết lấy vấn đề ruộng đất là điều không thể dung nhận được. Những hành động tự tiện như thế sẽ gây tai họa cho quốc gia... giải quyết vấn đề ruộng đất theo luật pháp là công việc của Quốc hội lập hiến.

Hiện nay ở địa phương, những phòng hòa giải giữa người làm ruộng và chủ ruộng về vấn đề ruộng đất đã được thiết lập bên cạnh các ủy ban lương thực hàng tổng".

Đó là đoạn chính trong bản tuyên bố của chính phủ về vấn đề này. Nếu các bạn được biết bản nghị quyết đã được Ban ruộng đất trung ương thông qua ngày hôm qua hoặc ngày hôm kia cũng về vấn đề này⁸¹ và bản nghị quyết vừa được Hội nghị các nghị sĩ Đu-ma nhà nước⁸² thông qua, các bạn sẽ thấy là cả hai nghị quyết đó đều xuất phát từ cùng một quan điểm. Đối với những nông dân mong muốn thực hiện việc chuyển giao ruộng đất cho nông dân theo thể thức chuyển giao ngay lập tức và nông dân không phải trả tiền, và việc để cho các ủy ban nông dân địa phương phân phối những ruộng đất đó, thì những nghị quyết ấy kết tội họ là hành động tự tiện; những nghị quyết đó cho rằng chỉ có hiệp nghị tự nguyện giữa nông dân và địa chủ, giữa dân cày và chủ ruộng, mới phù hợp với lợi ích và nhu cầu chung của nhà nước. Đó là điều mà chúng tôi phủ nhận, đó là điều mà chúng tôi phản đối.

Chúng tôi thử xét những ý kiến phản đối lại đề nghị của chúng tôi xem. Người ta thường nói rằng ruộng đất ở Nga phân phối rất không đồng đều giữa các đơn vị hành chính nhỏ, như làng và xã, cũng như giữa các đơn vị hành chính lớn, như tỉnh và vùng. Và người ta cũng nói rằng nếu nhân dân địa phương cứ lấy theo đa số quyết định không kể gì đến địa chủ, mà chiếm lấy ruộng đất vào tay mình và chiếm lấy mà không trả tiền mua lại, thì tình trạng không đồng đều sẽ vẫn tồn tại và thậm chí còn có nguy cơ được củng cố nữa là khác. Về điều này, chúng tôi xin trả lời rằng luận cứ đó dựa trên một sự hiểu lầm. Tình trạng không đồng đều trong việc phân phối ruộng đất dù sao cũng vẫn cứ tồn tại chừng nào Quốc hội lập hiến, hay nói chung, chính quyền nhà nước trung ương, còn chưa dứt khoát quy định chế độ mới. Dù là giải quyết vấn đề theo ý của nông dân

hay theo ý của địa chủ, giải quyết bằng cách chuyển giao ngay ruộng đất cho nông dân theo như ý muốn của chúng tôi, hoặc là giải quyết theo như ý muốn của địa chủ là những kẻ sẵn lòng cho lĩnh canh ruộng đất của mình với giá cao, với điều kiện là tá điền và địa chủ vẫn giữ nguyên những quyền lợi riêng của mình; dù giải quyết vấn đề như thế này hay như thế khác mặc lòng, khi mà chế độ đó chưa được quy định, thì tình trạng phân phối ruộng đất không đồng đều vẫn tồn tại. Ý kiến phản đối lại chúng tôi đó hiển nhiên là sai và không chính đáng. Chúng tôi nói là cần thiết phải thành lập thật sớm một chính quyền nhà nước trung ương, chính quyền này không những sẽ dựa vào ý chí và những quyết định của đa số nông dân, mà sẽ còn trực tiếp thể hiện ý kiến của đa số đó. Không có một cuộc tranh cãi nào về vấn đề đó cả. Nếu chúng tôi nghe thấy có ý kiến chống lại những người bên-sê-vích, nếu chúng tôi thấy báo chí tư bản đả kích những người bên-sê-vích, khẳng định rằng chúng tôi là những người vô chính phủ, thì chúng tôi sẽ hết sức kiên quyết bác bỏ luận cứ đó và sẽ coi những lời đả kích đó là cố ý dối láo và vu khống.

Những người vô chính phủ là những người phủ nhận sự cần thiết phải có chính quyền nhà nước; nhưng chúng tôi thì nói rằng chính quyền đó là tuyệt đối cần thiết không những đối với nước Nga trong lúc này, mà còn cần thiết đối với bất cứ nước nào sẽ trực tiếp chuyển lên chủ nghĩa xã hội. Tuyệt đối cần phải có một chính quyền hết sức vững chắc. Chúng tôi chỉ muốn rằng chính quyền đó hoàn toàn và triệt để thuộc về đa số các đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân. Đó là điều phân biệt chúng tôi với các đảng khác. Chúng tôi không hề phủ nhận sự cần thiết phải có một chính quyền nhà nước vững mạnh; chúng tôi chỉ nói rằng hết thảy ruộng đất của địa chủ phải chuyển giao cho nông dân mà không phải trả tiền, căn cứ vào sự quyết định theo đa số ý kiến trong ủy ban nông dân địa phương, và với điều kiện

là không gây một chút thiệt hại nào đến tài sản cả. Điều đó đã được nói hết sức rõ ràng ở trong nghị quyết của chúng tôi. Chúng tôi kiên quyết bác bỏ ý kiến cho rằng đó là một hành động tự tiện.

Theo ý chúng tôi, nếu bọn địa chủ giữ lấy ruộng đất vì lợi ích riêng của chúng hoặc thu địa tô mới thật là hành động tự tiện; còn nếu đa số nông dân nói rằng không nên để ruộng đất trong tay địa chủ, nếu nông dân nhắc lại rằng trong nhiều chục năm, trong nhiều thế kỷ, họ đã không được biết một cái gì khác ngoài sự áp bức của bọn địa chủ, thì đó không phải là một hành động tự tiện gì cả, mà là một *sự phục hồi quyền lợi*, và đối với việc phục hồi quyền lợi thì không thể nán ná được. Chắc chắn là không thể thủ tiêu được tình trạng không đồng đều giữa các vùng khi thực hiện việc chuyển giao ngay ruộng đất cho nông dân; điều đó không thể chối cãi gì được cả. Nhưng chừng nào Quốc hội lập hiến chưa họp, thì sẽ không có ai xóa bỏ được tình trạng không đồng đều đó. Và hiện nay nếu hỏi Sin-ga-rép, — người phản đối chúng tôi và thoá mạ, trong các tài liệu chính thức, những người tán thành quan điểm của chúng tôi, buộc tội họ là "hành động tự tiện", — nếu hỏi ông ta đã đề nghị sửa chữa tình trạng không đồng đều đó ra sao, ông ta sẽ không thể trả lời gì được cả. Ông ta không đề nghị gì và cũng không thể đề nghị gì cả.

Ông ta nói: "Hiệp nghị tự nguyện giữa nông dân và địa chủ". Như thế là thế nào? Tôi xin nêu lên hai con số cơ bản về tình hình chiếm hữu ruộng đất ở nước Nga thuộc châu Âu. Những con số đó chỉ rõ, một bên là bọn địa chủ hết sức giàu có, kể cả dòng họ Rô-ma-nốp là bọn địa chủ giàu có nhất và độc ác nhất, và một bên khác là những nông dân nghèo khổ nhất. Tôi nêu lên hai con số để các bạn thấy rõ ý nghĩa của lời tuyên truyền đó của Sin-ga-rép, của hết thảy bọn địa chủ và hết thảy bọn tư bản. Hai con số ấy là: nếu lấy bọn địa chủ giàu có nhất ở nước Nga thuộc châu Âu

mà xét, thì thấy rằng bọn chủ yếu trong số chúng, với số lượng không đầy 30 000 người, chiếm khoảng 70 triệu đê-xi-a-ti-na ruộng đất, tức là hơn 2 000 đê-xi-a-ti-na một đầu người. Do đó, nếu xét những tầng lớp trên của bọn địa chủ giàu có nhất ở nước Nga, không phân biệt đẳng cấp (phần lớn là quý tộc, nhưng cũng có bọn khác nữa), thì thấy có 30 000 địa chủ chiếm 70 triệu đê-xi-a-ti-na! Nhưng nếu xét những nông dân nghèo nhất thì, căn cứ theo cùng một bản thống kê năm 1905, tức là bản thống kê cung cấp cho ta những số liệu mới nhất tập hợp theo cùng một kiểu trong khắp nước Nga, những số liệu thực ra không đáng tin cậy lắm, cũng như tất cả mọi thống kê do bọn quan lại của Nga hoàng tiến hành dưới chế độ Nga hoàng, tuy nhiên cũng đem lại cho chúng ta những con số gần sự thật nhất, những số liệu có thể đối chiếu được nhất, — nếu chúng ta xét nông dân nghèo nhất, chúng ta sẽ thấy là 10 triệu nông hộ chiếm khoảng từ 70 đến 75 triệu đê-xi-a-ti-na ruộng đất. Như vậy là một bên thì hơn 2 000 đê-xi-a-ti-na một đầu người, còn một bên thì 7,5 đê-xi-a-ti-na một nông hộ! Thế mà có người nói rằng, nếu nông dân không chịu hiệp nghị tự nguyện, tức sẽ là hành động tự tiện. Nhưng "hiệp nghị tự nguyện" nghĩa là thế nào? Điều đó có nghĩa là có lẽ bọn địa chủ sẽ cho thuê ruộng đất với giá hời, nhưng sẽ chẳng nhượng không ruộng đất cho một ai cả. Như thế có công bằng không. Không, như thế là không công bằng. Như thế có lợi cho dân cư nông nghiệp không? Không, như thế không có lợi cho họ. Quy định dứt khoát chế độ sở hữu ruộng đất ra sao, đó là công việc của chính quyền trung ương sau này; còn hiện nay, ruộng đất của địa chủ phải được chuyển giao ngay lập tức cho nông dân, không phải bồi thường, với điều kiện là tiến hành việc chiếm đoạt một cách có tổ chức. Bộ trưởng Tséc-nốp ở trong Ban ruộng đất trung ương, khi phản đối ý kiến của đồng chí của tôi là Xmin-ga, đã nói rằng "chiếm đoạt có tổ chức", — đó là những từ mâu thuẫn nhau. Nếu

là một sự chiếm đoạt thì nó không có tổ chức; còn nếu hành động có tổ chức, thì nó không còn là một sự chiếm đoạt nữa. Tôi nghĩ rằng lời chỉ trích đó không đúng. Tôi nghĩ rằng trong một số tỉnh nào đấy, nếu không phải trong tất cả mọi tỉnh, các đại hội nông dân đã thiết lập một chính quyền địa phương đại diện cho quyền lợi và ý chí của đa số, một chính quyền đại diện cho ý chí của nhân dân, tức là của đa số những người cày cấy ruộng đất, — khi mà một chính quyền địa phương như thế đã được thành lập, nếu nông dân thông qua một quyết định theo đa số, trong một làng hay trong một tổng, một huyện, một tỉnh thì quyết định đó là quyết định của một chính quyền được nông dân thừa nhận. Nhân dân làm nghề nông, ở địa phương, không thể không tôn trọng chính quyền đó, vì rằng chính quyền đó, do tự do bầu cử mà ra, chắc chắn quyết định chuyển giao ngay ruộng đất của địa chủ cho nông dân. Người nông dân cần biết rằng họ lấy ruộng đất của địa chủ, và nếu họ có trả tiền thì họ trả tiền vào các quỹ nông dân, các quỹ của huyện, rằng tiền của họ sẽ dùng để cải tiến nông nghiệp, để lát và đắp đường sá, v. v.. Họ cần biết rằng không phải là họ lấy ruộng đất của họ, *nhưng cũng không phải* là họ lấy *ruộng đất của địa chủ*, mà là lấy ruộng đất của toàn dân; ruộng đất sẽ do Quốc hội lập hiến quy định dứt khoát. Vì thế không thể thừa nhận cho địa chủ được tí quyền chiếm hữu nào về ruộng đất cả, và điều đó đã làm từ lúc khởi đầu cuộc cách mạng, từ khi thành lập ủy ban ruộng đất đầu tiên; vì thế không được thu một khoản tiền nào về ruộng đất đó cả.

Giữa chúng tôi và những kẻ chống lại chúng tôi, có một sự mâu thuẫn cơ bản về quan niệm trật tự và luật pháp. Từ trước đến nay người ta vẫn quan niệm rằng cái gì thích hợp với địa chủ và quan lại, thì đó là trật tự và luật pháp; còn chúng tôi thì khẳng định rằng trật tự và luật pháp, tức là cái gì thích hợp với đa số nông dân. Và,

chừng nào chưa có Hội đồng các Xô-viết toàn Nga, chừng nào chưa có Quốc hội lập hiến, thì chừng đó mọi chính quyền địa phương — các ủy ban huyện, các ủy ban tỉnh — vẫn tiêu biểu cho trật tự và luật pháp tối cao! Việc một tên địa chủ, dựa vào các quyền hành cũ cổ xưa, đòi hỏi sự hiệp nghị "tự nguyện" với 300 nông hộ mà trung bình mỗi nông hộ có 7,5 đê-xi-a-ti-na ruộng đất, — chúng tôi cho đó là hành động tự tiện! Chúng tôi nói: "hãy để cho đa số nhân dân quyết định vấn đề. Chúng tôi muốn nông dân nhận được ruộng đất của địa chủ ngay bây giờ, không để mất một tháng nào, một tuần nào, một ngày nào cả!"

Người ta bẻ lại chúng tôi: "nhưng nếu nông dân bắt tay chiếm lấy ruộng đất ngay bây giờ, thì có lẽ những ruộng đất đó sẽ chạy vào tay những nông dân giàu có hơn, những kẻ có gia súc, nông cụ, v. v.; do đó, xét theo quan điểm của chính những nông dân nghèo nhất, như thế sẽ chẳng nguy hiểm hay sao?". Thưa các bạn, tôi buộc phải nói đến cái luận cứ đó, vì rằng, trong tất cả các nghị quyết của chúng tôi, trong tất cả các cương lĩnh của chúng tôi, trong tất cả những lời chúng tôi kêu gọi nhân dân, đảng chúng tôi tuyên bố rằng: "chúng tôi là đảng của công nhân làm thuê và nông dân nghèo nhất; chúng tôi muốn bảo vệ quyền lợi của họ; chính là nhờ ở họ và chỉ nhờ ở họ thôi, nhờ ở những giai cấp đó, mà nhân loại mới có thể thoát ra khỏi những cảnh kinh khủng do cuộc chiến tranh của bọn tư bản đã gây ra cho nhân loại".

Bởi thế chúng tôi hết sức quan tâm đến những luận cứ nói rằng những nghị quyết của chúng tôi không đáp ứng lợi ích của nông dân nghèo nhất, và chúng tôi xin mời toàn thể các bạn hãy đặc biệt chú tâm nghiên cứu các luận cứ đó, vì các luận cứ đó đưng đến điểm chủ yếu, và đến cả thực chất của vấn đề. Thật thế, thực chất của vấn đề chính là ở chỗ làm thế nào để bảo vệ những lợi ích của công

nhân làm thuê ở thành thị và ở nông thôn, của những nông dân nghèo nhất, trong cuộc cách mạng đang tiến hành, trong cuộc cải tạo nhà nước hiện nay ở nước Nga, làm thế nào để có thể và phải bênh vực những lợi ích của họ chống lại những lợi ích của địa chủ và phú nông tức cũng là những nhà tư bản. Mấu chốt của vấn đề, toàn bộ thực chất của vấn đề, hiển nhiên, là ở điểm ấy! Thế mà người ta lại bác bẻ chúng tôi: nếu khuyên nông dân chiếm ngay lấy ruộng đất, như vậy thì những ruộng đất đó trước hết sẽ rơi tất cả vào tay những kẻ có nông cụ và gia súc, còn nông dân nghèo sẽ chẳng có tí gì cả. Tôi xin hỏi các bạn, thế thì những sự hiệp nghị tự nguyện với bọn địa chủ sẽ giúp được gì?

Các bạn biết rất rõ là bọn địa chủ không hề vui lòng phát canh ruộng đất cho những nông dân mà trong túi không có lấy một đồng xu, nhưng trái lại chúng đi tới những hiệp nghị "tự nguyện" khi người ta hứa sẽ trả địa tô cao cho chúng. Rõ ràng là, từ trước đến nay, bọn địa chủ chưa hề cho không ruộng đất của chúng bao giờ cả; ít ra, cũng chẳng có một ai đã trông thấy điều đó ở Nga.

Nếu nói đến hiệp nghị tự nguyện với bọn địa chủ, thì như thế có nghĩa là sẽ tăng cường, củng cố và mở rộng vô cùng nhiều hơn nữa địa vị được hưởng đặc quyền, đặc lợi của bọn phú nông và sẽ làm tăng thêm những điều có lợi cho chúng, vì rằng bọn phú nông chắc chắn là có thể trả tiền cho địa chủ, và vì rằng, đối với hết thảy bọn địa chủ, thì anh phú nông tiêu biểu cho con người có khả năng thanh toán. Địa chủ biết rằng phú nông có thể thanh toán được và biết rằng có thể đòi phú nông thanh toán, vì trong những giao ước "tự nguyện" như thế với địa chủ thì chính bọn phú nông được lợi nhiều hơn là nông dân nghèo. Trái lại, nếu có một khả năng nào giúp đỡ ngay cho nông dân nghèo, thì chỉ là bằng biện pháp mà tôi đề nghị: phải giao ruộng đất cho nông dân ngay lập tức, không phải trả tiền.

Trước kia và bây giờ, chế độ chiếm hữu địa chủ vẫn là sự bất công to lớn nhất. Để cho nông dân được quyền sử dụng không phải trả tiền những ruộng đất đó, nếu quyền sử dụng đó là do đa số quyết định, thì như thế không phải là một hành động tự tiện, mà là việc phục hồi quyền lợi. Đó là quan điểm của chúng tôi, và vì thế nên luận cứ cho rằng nông dân nghèo nhất sẽ bị tổn thất trong việc đó, là một luận cứ bất công quá quắt. Gọi là hiệp nghị "tự nguyện" — chỉ có Sin-ga-rép mới có thể gọi đó là hiệp nghị "tự nguyện" — khi mà chỉ một tên địa chủ đã có tới 2 000 đi-xi-a-ti-na ruộng đất, còn 300 hộ nông dân thì trung bình mỗi hộ có 7,5 đê-xi-a-ti-na. Gọi như thế là nhạo báng nông dân. Đó không phải là hiệp nghị tự nguyện, mà là hiệp nghị bắt buộc đối với người nông dân, và vẫn sẽ là bắt buộc cho đến khi mà mỗi Xô-viết nông dân tổng, huyện, tỉnh và cả bản thân Xô-viết toàn Nga nữa, tuyên bố rằng chế độ chiếm hữu địa chủ là một điều bất công rất lớn mà người ta phải thủ tiêu ngay không thể chờ đợi một giờ, một phút nào cả.

Ruộng đất phải là sở hữu của toàn dân, và một chính quyền có tính chất toàn quốc phải quy định điều đó. Chừng nào mà chính quyền đó chưa được thành lập, thì tôi xin nhắc lại, các chính quyền địa phương tất phải chiếu theo quyết định của đa số có tổ chức mà chiếm đoạt lấy ruộng đất của địa chủ. Không có tình trạng hỗn loạn đang phổ biến ở khắp nước Nga, như lời kêu la của các báo chí đâu! Sự thật không phải như thế. Ở nông thôn hiện nay có trật tự hơn trước kia, vì rằng ở đó người ta quyết định theo đa số; tại đây gần như không có những việc dùng bạo lực đối với địa chủ; những trường hợp bất công và dùng bạo lực đối với địa chủ là những trường hợp rất hiếm, không đáng kể, và tính trong khắp nước Nga thì con số những trường hợp đó không cao hơn con số những trường hợp tương tự đã xảy ra trước kia.

Bây giờ tôi bàn đến một luận cứ khác mà tôi đã được nghe và đã phân tích trên tờ "Sự thật" của chúng tôi, về việc chuyển giao ngay ruộng đất cho nông dân¹⁾.

Luận cứ này nói rằng, nếu ta khuyên nhủ nông dân chiếm ngay lấy ruộng đất của địa chủ, không phải bồi thường, thì binh sĩ ở ngoài mặt trận sẽ bất bình, tức giận, lo sợ, và thậm chí có thể phản nộ, vì họ có thể nghĩ rằng: "nếu nông dân chiếm đoạt ngay ruộng đất trong khi chúng ta phải ở lại ngoài mặt trận, như thế thì chúng ta sẽ bị mất phần ruộng đất". Có lẽ tất cả mọi binh sĩ đều muốn rời khỏi mặt trận và trở về, điều đó sẽ gây nên tình trạng hỗn loạn và vô chính phủ. Đối với điểm này chúng tôi xin trả lời rằng ý kiến bác bỏ đó hoàn toàn bỏ qua vấn đề cơ bản: dù có lấy được ruộng đất bằng cách trả địa tô, chiếu theo hiệp nghị với địa chủ, hoặc là chiếm lấy ruộng đất chiếu theo quyết định của đa số nông dân, thì bất cứ như thế nào binh sĩ cũng vẫn phải ở lại ngoài mặt trận, khi mà chiến tranh còn chưa chấm dứt, và lẽ tự nhiên là họ sẽ không thể trở về làng quê được. Tại sao binh sĩ ở ngoài mặt trận lại không lo sợ rằng bọn địa chủ sẽ bắt nông dân, dưới hình thức hiệp nghị "tự nguyện", phải chịu những điều kiện bất lợi? Và trái lại, tại sao họ lại sợ những quyết định theo đa số của nông dân chống lại bọn địa chủ? Thật là không thể nào hiểu được! Tại sao người lính chiến đấu ở ngoài mặt trận lại phải tin ở địa chủ, ở sự hiệp nghị "tự nguyện" với địa chủ? Tôi hiểu đó là giọng lưỡi của các đảng phái địa chủ và tư bản, nhưng tôi không tin rằng đó là quan điểm của người lính Nga ở ngoài mặt trận. Nếu có hiệp nghị "tự nguyện" với địa chủ, thì chẳng những người lính đang chiến đấu đó sẽ không cho là ở đó có trật tự và sẽ không tin ở sự hiệp nghị đó, mà sẽ còn cho rằng tình trạng rối loạn cũ của chế độ địa chủ vẫn tiếp tục.

1) Xem tập này, tr. 167 - 172.

Người lính sẽ tin tưởng hơn nếu người ta nói với anh ta: ruộng đất chuyển vào tay nhân dân, nông dân ở địa phương thuê ruộng đất đó và trả địa tô cho chính ngay ủy ban của họ chứ không phải cho địa chủ; ủy ban đó sẽ dùng món tiền đó vào những công việc có ích lợi chung, cho chính ngay bản thân binh sĩ ở ngoài mặt trận, chứ không phải cho địa chủ. Nếu điều đó được quyết định theo đa số, thì người lính ở ngoài mặt trận sẽ nhận ra rằng từ nay không thể có bất kỳ một sự hiệp nghị "tự nguyện" nào với bọn địa chủ cả, rằng bây giờ bọn này là những người bình quyền với họ, những công dân, mà chẳng một ai xâm phạm đến cả. Ruộng đất là của toàn dân, như thế có nghĩa là ruộng đất cũng thuộc về địa chủ, nhưng không phải vì chúng có những đặc quyền đặc lợi của giai cấp quý tộc, mà vì chúng cũng là công dân như bất kỳ một người nào khác vậy. Từ ngày chính quyền của Nga hoàng (trước kia là tên địa chủ lớn nhất và áp bức quần chúng nhiều nhất) bị lật đổ, thì không thể có đặc quyền, đặc lợi của địa chủ được nữa. Từ ngày nền tự do được thiết lập, quyền lực của bọn địa chủ coi như vĩnh viễn bị xóa bỏ. Quan điểm đó hoàn toàn không làm cho người lính ở ngoài mặt trận bị hoang mang một chút nào cả, trái lại sẽ làm cho họ tin tưởng ở nhà nước rất nhiều hơn nữa, và làm cho họ vững lòng tin rằng nhà cửa của họ sẽ được yên ổn, gia đình của họ chắc chắn sẽ không bị xâm phạm, mà cũng sẽ không bị bỏ rơi.

Lại còn một luận cứ nữa được nêu ra chống lại đề nghị của chúng tôi: nếu như nông dân chiếm đoạt ngay ruộng đất của địa chủ, thì việc chiếm đoạt tức khắc đó, do chuẩn bị không được chu đáo, sẽ có thể làm giảm sút chất lượng cây cấy và có lẽ sẽ dẫn đến những việc gieo giống tồi hơn chưa biết chừng. Tôi cần phải nói rằng chính quyền của đa số, chính quyền có tính chất toàn quốc chưa được thiết lập; nông dân chưa tin tưởng đầy đủ ở bản

thân mình và chưa bỏ hết tin tưởng ở bọn địa chủ và bọn tư bản; tôi nghĩ rằng mỗi ngày chúng ta càng đến gần thời kỳ đó hơn, rằng lòng tin của nông dân đối với chính quyền nhà nước cũ ngày càng giảm xuống, rằng nông dân ngày càng nhận rõ sự cần thiết đối với nước Nga là phải có một chính phủ gồm những người do nông dân, binh sĩ, công nhân, v. v., bầu ra, chứ không phải gồm những người nào khác cả; tôi nghĩ rằng mỗi ngày chúng ta càng tiến đến gần thời kỳ đó hơn và sợ hãi như thế, không phải vì đảng phái nào đó khuyên nhủ như thế: không bao giờ hàng triệu người lại đi nghe lời khuyên của các đảng phái, nếu những lời khuyên đó không phù hợp với điều mà kinh nghiệm của chính đời sống của họ đã dạy họ. Chúng ta đang nhanh chóng tiến đến gần cái thời kỳ mà ở Nga sẽ không có một chính quyền nào khác ngoài chính quyền do công nông bầu ra. Và khi người ta nói với tôi rằng việc chiếm đoạt ngay ruộng đất có thể đưa tới việc cày cấy tồi hơn, việc gieo giống tồi hơn, thì tôi cần trả lời rằng, do nông dân bị đè nén áp bức, do cái ách lâu đời của địa chủ, nên những phương pháp canh tác của nông dân chúng ta rất tồi. Rõ ràng là nước Nga đang trải qua, như tất cả mọi nước tham chiến, một cuộc khủng hoảng dữ dội, mà nó sẽ không thể thoát ra khỏi nếu không cải tiến phương pháp canh tác, nếu không hết sức tiết kiệm sức lao động. Nhưng bây giờ phải chăng là sự hiệp nghị "tự nguyện" với địa chủ có thể thay đổi được một cái gì đấy trong việc gieo hạt đầu tiên? Cái gì vậy! Phải chăng là bọn địa chủ sẽ chăm sóc việc cày cấy tốt hơn, và nông dân sẽ gieo kém hơn nếu họ biết là họ làm việc trên đất đai của toàn dân chứ không phải là trên đất đai của địa chủ? Có gì là khó chịu nếu họ đem nộp tiền cho chính quỹ nông dân của họ chứ không phải nộp cho địa chủ? Chính điều vô nghĩa lý như thế đã làm cho tôi ngạc nhiên khi nghe những luận cứ như vậy. Điều người ta nói với chúng ta đó là hoàn

toàn không thể tin được và chỉ là mưu mẹo lừa gạt của bọn địa chủ.

Bọn địa chủ đã hiểu, và hiểu rất rõ không thể thống trị bằng gậy gộc được nữa, và chúng chuyển sang một phương pháp thống trị mới đối với nước Nga, nhưng đã có ở Tây Âu, ở các nước Tây Âu từ lâu rồi. Không thể thống trị bằng gậy gộc được nữa, — ở nước ta hai cuộc cách mạng đã chứng minh điều đó, và ở các nước Tây Âu hàng chục cuộc cách mạng cũng đã chứng minh điều đó. Những cuộc cách mạng đó đã dạy khôn cho bọn địa chủ và bọn tư bản; những cuộc cách mạng đó dạy chúng là phải cai trị nhân dân bằng đối láo và phỉnh nịnh, là phải biết thích nghi với hoàn cảnh, phải cài dãi băng đỏ vào ve áo và, dù mình là những tay phú hào cũng phải tuyên bố: "Chúng tôi thuộc phái dân chủ cách mạng, chỉ yêu cầu bà con hãy chờ đợi, rồi chúng tôi sẽ làm tất cả mọi việc cho bà con". Nói rằng nông dân sẽ gieo kém hơn nếu ruộng đất là của toàn dân chứ không phải của địa chủ, như thế là nhạo báng nông dân và mưu toan tiếp tục thống trị nông dân bằng đối láo.

Tôi xin nhắc lại, chế độ địa chủ chiếm hữu ruộng đất hoàn toàn không được tồn tại nữa; quyền hưởng dụng chưa phải là quyền chiếm hữu, nó là tạm thời và thay đổi hàng năm. Người nông dân lĩnh canh một miếng đất không dám cho rằng miếng đất đó là của mình. Ruộng đất không phải là của anh ta, cũng không phải là của địa chủ, mà là của nhân dân. Tôi xin nhắc lại là công việc gieo giống năm nay, mùa xuân này, không thể do đó mà bị thiệt hại được. Cái giả thiết đó quái gở và hoang đường đến nỗi tôi không thể không nói với các bạn một điều là: chúng ta hãy đề phòng bọn địa chủ, đừng tin tưởng một chút nào ở chúng cả, đừng để chúng đánh lừa ta bằng những câu nói dịu ngọt và những lời hứa hẹn bùi tai. Chúng ta cần nhớ rằng một nghị quyết đã được đa số nông dân thông qua — và nông dân thì khá thận trọng trong nghị quyết của họ — là hợp

pháp và có giá trị đối với toàn quốc. Về mặt đó, ta có thể tin vào nông dân được. Chẳng hạn, tôi có trong tay một bản nghị quyết của nông dân ở Pen-da, đó là tài liệu từ mục đầu đến mục cuối đều thấm nhuần một tinh thần cực kỳ thận trọng; nông dân không tính đến một cuộc cải cách tức thời nào trong toàn nước Nga, nhưng họ cũng không muốn tự đưa thân ra mang lấy cái ách không thể chịu đựng được, và như thế là họ có lý. Cái ách của bọn địa chủ, tức là cái ách của bọn chủ ruộng đất và bọn áp bức, trước kia và bây giờ vẫn là cái ách tàn bạo nhất. Cho nên không thể chờ đợi thêm một tuần, một giờ nào nữa để thủ tiêu cái ách đó; duy có điều là: mọi việc chiếm đoạt ruộng đất phải có tổ chức và chiếm đoạt không phải là để biến làm của riêng, để chia nhau, mà là để sử dụng ruộng đất của toàn dân.

Như thế tôi có thể kết thúc vấn đề chiếm đoạt ruộng đất đó mà trả lời rằng những ý kiến do bọn địa chủ và bọn tư bản đưa ra chống lại đề nghị của chúng tôi là những ý kiến xây dựng trên đối trá, và những ý kiến mà những người không phải là địa chủ, cũng không phải là tư bản, những người mong muốn bảo vệ lợi ích của những người lao động, chống lại đề nghị của chúng tôi, là những ý kiến xây dựng trên sự hiểu lầm, trên lòng tin thái quá ở những lời đối trá do bọn tư bản và bọn địa chủ nói ra để chống chúng tôi. Nếu đem phân tích lập luận của chúng tôi, ta sẽ thấy là chừng nào mà một chính quyền nhà nước trung ương chưa được thiết lập, thì yêu sách chính đáng đòi xóa bỏ ngay chế độ địa chủ chiếm hữu ruộng đất, cũng như yêu sách đòi chuyển ruộng đất thành sở hữu của nhân dân, vẫn không thể thực hiện được; nhưng chúng tôi khẩn thiết khuyên nông dân ở từng địa phương nên tiến hành việc chuyển ngay ruộng đất thành sở hữu của nông dân, đương nhiên với điều kiện là tuyệt đối không để cho trật tự bị phá rối. Chúng tôi khuyên như thế ở trong các nghị

quyết của chúng tôi, nhưng có lẽ là lời khuyên đó cũng là thừa, vì không cần có ý kiến của chúng tôi nông dân cũng hành động như vậy.

Bây giờ tôi nói đến vấn đề thứ hai, một vấn đề cần chú ý nhiều nhất, đó là vấn đề: khi ruộng đất đã trở thành tài sản của toàn dân, khi chế độ tư hữu đã bị xóa bỏ, thì chúng tôi cần phải xử lý ruộng đất như thế nào để phù hợp với lợi ích của quần chúng lao động. Ở Nga, giờ phút đó sắp đến nơi rồi. Trên thực tế, quyền lực của bọn địa chủ, dù chưa bị tiêu diệt, thì ít ra cũng đã bị tổn thương. Khi ruộng đất sẽ chuyển vào tay toàn thể nông dân, và không còn địa chủ nữa, thì phải làm gì, phải phân phối ruộng đất như thế nào? Về vấn đề này, theo ý tôi, cần phải nêu lên một quan điểm chung, một quan điểm căn bản, vì đương nhiên, quyền xử lý ruộng đất ở các địa phương trước sau vẫn thuộc về nông dân. Trong một nước dân chủ, không thể làm khác thế được, điều đó đã quá rõ ràng rồi, có nói thêm nữa cũng bằng thừa thôi. Nhưng khi chúng tôi nghe hỏi phải làm thế nào để ruộng đất trở về tay người lao động, thì chúng tôi trả lời: chúng tôi muốn bảo vệ lợi ích của công nhân làm thuê và nông dân nghèo nhất. Đảng chúng tôi, Đảng dân chủ - xã hội bên-sê-vích Nga coi đó là sứ mạng của mình. Chúng tôi tự hỏi: nói ruộng đất sẽ chuyển vào tay nhân dân, thì có giống như nói ruộng đất sẽ chuyển vào tay những người lao động không? Và chúng tôi trả lời: không, không hề giống nhau đâu? Nói ruộng đất sẽ chuyển vào tay nhân dân có nghĩa là nói chế độ sở hữu ruộng đất của địa chủ sẽ bị xóa bỏ, là toàn bộ ruộng đất thuộc về toàn dân, nghĩa là hề người nào nhận ruộng thì coi như là thuê ruộng của toàn dân. Nếu thực hiện được như thế, thì có nghĩa là không còn có sự khác nhau về mặt chiếm hữu ruộng đất, mọi ruộng đất đều như nhau, giống như nông dân thường nói: "mọi hàng rào và ranh giới cũ của ruộng đất sẽ bị quét sạch; ruộng đất sẽ

không có hàng rào nữa: ruộng đất sẽ được tự do, lao động cũng sẽ được tự do".

Như thế, phải chăng có nghĩa là ruộng đất được chuyển vào tay toàn thể những người lao động? Không, không có nghĩa như vậy. Lao động tự do trên ruộng đất tự do, điều đó có nghĩa là: mọi hình thức cũ về chiếm hữu ruộng đất đều bị xóa bỏ, và ngoài hình thức nhà nước sở hữu ruộng đất ra, — nhà nước là người cho thuê ruộng đất, — thì không còn hình thức chiếm hữu ruộng đất nào khác nữa. Vậy là có một chính quyền nhà nước chung, tức là chính quyền của tất cả công nhân và nông dân, và người nông dân đi thuê ruộng đất, sẽ hỏi thuê ruộng của chính quyền đó; giữa nhà nước và nông dân không còn có người môi giới nào nữa; tất cả những người thuê ruộng đều bình đẳng. Đó chính là cái mà người ta gọi là lao động tự do trên ruộng đất tự do.

Như thế, phải chăng có nghĩa là ruộng đất được chuyển vào tay toàn thể những người lao động? Không, không có nghĩa như vậy. Người ta không thể ăn đất được; mà muốn cày cấy ruộng đất, tất phải có nông cụ, súc vật, thiết bị, tiền nong; không có tiền nong và không có nông cụ, thì không thể cày cấy được. Vì vậy, khi các bạn xây dựng một chế độ lao động tự do trên ruộng đất tự do, thì lúc đó sẽ không còn bất cứ một chế độ sở hữu ruộng đất của địa chủ nào nữa, cũng không còn bất cứ một sự phân biệt nào nữa trong việc sở hữu ruộng đất⁸³, mà sẽ chỉ có chế độ sở hữu toàn dân và những người tự do lĩnh canh ruộng đất của nhà nước thôi. Khi các bạn xây dựng được chế độ đó, thì như vậy không có nghĩa là ruộng đất đã chuyển vào tay toàn thể những người lao động; mà chỉ có nghĩa là mỗi người nông dân sẽ có thể tự do sử dụng ruộng đất. Ai muốn sử dụng ruộng đất, thì người đó sẽ có thể tự do nhận ruộng đất của nhà nước. So sánh với nước Nga của Nga hoàng và

của bọn địa chủ thì đó sẽ là một bước tiến lớn. Đó sẽ là một bước tiến lớn, vì nước Nga của bọn địa chủ, nước Nga của Nga hoàng đã là một nước mà 70 triệu đê-xi-a-ti-na ruộng đất thuộc về 3 vạn tên địa chủ dòng họ Mác-cốp, dòng họ Rô-ma-nốp và bọn địa chủ khác cùng một loại; trái lại, chúng ta sẽ có một nước Nga trong đó lao động sẽ tự do trên ruộng đất tự do. Điều này, hiện nay ở nhiều nơi đã thực hiện được rồi. So sánh với nước Nga của Nga hoàng và bọn địa chủ, thì hiện nay nước Nga đã tiến lên một bước lớn, nhưng như vậy vẫn không có nghĩa là giao ruộng đất cho những người lao động mà chỉ có nghĩa là giao ruộng đất cho người làm chủ ruộng đất thôi, vì nếu ruộng đất là thuộc quyền sở hữu của nhà nước, hễ người nào muốn cày thì cứ việc lĩnh ruộng về mà cày, như vậy cũng chưa đủ: chỉ có nguyện vọng cày cấy ruộng đất thì chưa đủ mà còn phải biết cày cấy nữa, hơn nữa biết cày cấy cũng lại vẫn chưa đủ. Bất cứ cố nông nào, bất cứ nông dân làm công nhật nào cũng biết cày cấy ruộng đất cả; nhưng họ lại chưa có đủ súc vật, nông cụ và vốn liếng; bởi vậy, dù các bạn có quyết định gì đi nữa, có nói gì đi nữa, chúng ta vẫn không thể thiết lập được chế độ lao động tự do trên ruộng đất tự do. Dù cho chúng ta có niêm yết ở tất cả các cơ quan hành chính thôn xã những bản tuyên bố rằng ruộng đất tự do đi nữa, thì hẳn không phải vì thế mà tình hình sẽ thay đổi có lợi cho người lao động đâu, cũng như ở các nước cộng hòa Tây Âu, dù cho nhà tù có ghi lên tường những danh từ "tự do, bình đẳng, bác ái" đi nữa, thì nhà tù cũng vẫn là nhà tù. Nếu trên tường công xưởng có ghi những chữ "tự do, bình đẳng, bác ái" như ở Mỹ, thì cũng không phải vì thế mà công xưởng đó không còn là nơi lao động khổ sai đối với công nhân, và thiên đường đối với bọn tư bản.

Như vậy là ngay từ nay chúng ta phải nghĩ đến tương lai, phải tự hỏi là làm thế nào để cho chúng ta không phải

là chỉ có lao động tự do không thôi: lao động tự do dĩ nhiên là một bước tiến rồi, nhưng nó chưa phải là bước tiến tới chỗ bảo vệ được lợi ích của người lao động; nó là bước tiến tới chỗ giải thoát sự tàn bạo của bọn địa chủ, sự bóc lột của bọn địa chủ, tới chỗ giải thoát khỏi bọn Mác-cốp, bọn cảnh sát, v.v., nhưng nó không phải là bước tiến tới chỗ bảo vệ được lợi ích của người lao động, vì không có súc vật, không có nông cụ, không có vốn liếng, thì người nông dân tay trắng không thể cày cấy ruộng đất được. Đó là nguyên nhân vì sao tôi rất hoài nghi vấn đề về cái gọi là hai mức hoặc hai tiêu chuẩn: tiêu chuẩn lao động và tiêu chuẩn lương thực. Tôi biết rằng các đảng của những người dân tuý tuôn ra rất nhiều luận cứ và lời giải thích về những tiêu chuẩn đó. Tôi biết rằng những đảng đó đều có quan điểm là cần thiết phải định ra hai tiêu chuẩn đó, hai mức đó: tiêu chuẩn lao động định số ruộng đất tối đa mà một gia đình có thể cày cấy được; và tiêu chuẩn lương thực định số ruộng đất tối thiểu mà nếu ít quá mức đó thì nông dân sẽ bị đói. Tôi nói rằng tôi rất hoài nghi những tiêu chuẩn hoặc mức ấy, vì tôi cho rằng đó là một kế hoạch quan liêu chủ nghĩa, không có lợi cho ai cả, không thể thực hiện được, dù các bạn có quyết định tại đây là phải thi hành kế hoạch đó đi nữa. Toàn bộ thực chất của vấn đề là ở chỗ đó! Đối với tình cảnh của công nhân làm thuê và nông dân nghèo nhất, kế hoạch đó không thể cải thiện được gì đáng kể. Chừng nào mà chủ nghĩa tư bản còn thống trị, thì dù các bạn có thông qua kế hoạch đó chẳng nữa, nó cũng vẫn chỉ là một kế hoạch trên giấy mà thôi. Kế hoạch đó không giúp được chúng ta tìm ra con đường đúng để chuyển từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội.

Những kẻ nói đến hai mức ấy, hai tiêu chuẩn ấy, đều tưởng rằng trên thế giới này chỉ có ruộng đất và công dân thôi; ngoài ra, chẳng còn cái gì khác nữa. Nếu quả thật

như thế, thì kế hoạch ấy là một kế hoạch tốt. Nhưng sự thật lại không phải như vậy: còn có quyền lực của tư bản, quyền lực của đồng tiền nữa. Không có tiền, thì dù những "tiêu chuẩn" là thế nào đi nữa, cũng không thể kinh doanh được trên ruộng đất tự do nhất, vì chừng nào mà tiền còn tồn tại thì chừng đó vẫn còn lao động làm thuê. Như thế có nghĩa là phú nông — ở Nga, phú nông có ít nhất là một triệu hộ — áp bức và bóc lột công nhân làm thuê, và sẽ tiếp tục áp bức họ cả trên ruộng đất "tự do" nữa. Những phú nông ấy thường xuyên thuê công nhân, mượn năm, mượn mùa hoặc mượn công nhật, theo thường lệ chứ không phải ngoại lệ; tóm lại, chúng bóc lột nông dân nghèo nhất, vô sản. Bên cạnh chúng là hàng triệu, hàng triệu nông dân không có ngựa cày, không có cách sinh sống gì khác ngoài việc bán sức lao động của mình, ngoài việc làm công theo mùa, v.v.. Chừng nào mà quyền lực của đồng tiền, quyền lực của tư bản vẫn còn tồn tại, thì dù bạn có quy định "tiêu chuẩn" như thế nào chăng nữa, những "tiêu chuẩn" đó, trong trường hợp thuận lợi nhất, cũng vẫn không thể đem áp dụng được, vì những "tiêu chuẩn" đó không tính đến một nhân tố chủ yếu là: sự phân phối không đều về sở hữu nông cụ, súc vật và tiền bạc và sự tồn tại của lao động làm thuê, đối tượng để bóc lột. Đó là một sự thật căn bản trong đời sống nước Nga hiện nay, sự thật đó, ta không thể bỏ qua được, và nếu chúng ta có đặt ra "tiêu chuẩn" như thế nào chăng nữa, thì đời sống vẫn sẽ không cần đến những tiêu chuẩn đó, và những "tiêu chuẩn" ấy sẽ nằm trên giấy mà thôi. Vì vậy, muốn bảo vệ lợi ích của nông dân không có tài sản và nông dân nghèo nhất, trong cuộc cải cách hết sức rộng lớn ở nước Nga mà các bạn hiện đang tiến hành và chắc chắn sẽ tiến hành được, khi chế độ tư hữu ruộng đất bị xóa bỏ và khi đã tiến được một bước tới một tương lai tốt đẹp hơn, tương lai xã hội chủ nghĩa; muốn bảo vệ lợi ích của công nhân và nông

dân nghèo nhất trong cuộc cải cách rộng lớn đó mà các bạn chỉ vừa mới bắt đầu thôi, cuộc cải cách sẽ còn tiến xa hơn nữa, và có thể nói một cách không quá đáng rằng nó nhất định sẽ được thực hiện ở Nga, vì không có lực lượng nào có thể ngăn cản được nó; muốn bảo vệ lợi ích của họ, theo tôi, thì quyết không thể dùng phương pháp quy định tiêu chuẩn hoặc mức để tiến hành được, mà phải tìm một con đường khác.

Tôi và các đồng chí trong đảng chúng tôi, mà tôi lấy làm vinh dự được thay mặt để phát biểu, chúng tôi chỉ biết có hai con đường để bảo vệ lợi ích của những người công nhân nông nghiệp làm thuê và nông dân nghèo nhất. Hai con đường đó, chúng tôi xin nêu ra để các Xô-viết nông dân chú ý.

Con đường thứ nhất là phải tổ chức công nhân nông nghiệp làm thuê và nông dân nghèo nhất lại. Chúng tôi muốn khuyên rằng, trong mỗi ủy ban nông dân, trong mỗi xã, mỗi huyện và mỗi tỉnh, đều phải thành lập một đoàn thể riêng biệt hoặc một nhóm riêng biệt của công nhân nông nghiệp làm thuê và nông dân nghèo nhất, là những người tự hỏi rằng: nếu mai đây ruộng đất sẽ trở thành tài sản của toàn dân, — và nhất định ruộng đất sẽ trở thành như vậy, vì đó là điều nhân dân mong muốn, — thì chúng ta phải làm gì? Chúng ta, những người không có súc vật, nông cụ, chúng ta sẽ lấy ở đâu ra những thứ đó? Chúng ta sẽ cày cấy ruộng đất như thế nào đây? Chúng ta phải bảo vệ lợi ích của chúng ta như thế nào đây? Phải làm thế nào để ruộng đất — sau này sẽ trở thành tài sản của toàn dân và rõ ràng là sẽ trở thành như thế — sẽ không rơi vào tay của *riêng bọn chủ thời*? Nếu ruộng đất sẽ rơi vào tay những người có đủ súc vật và nông cụ, phỏng chúng ta có được lợi gì? Có phải là nhằm mục đích đó mà chúng ta đã tiến hành cuộc cải cách vĩ đại này chăng? Có phải đó là điều mà chúng ta đã mong muốn không?

Ruộng đất sẽ thuộc về "nhân dân", nhưng như thế vẫn *chưa đủ* để bảo vệ lợi ích của công nhân nông nghiệp làm thuê. Phương pháp chủ yếu, hẳn không phải là ở chỗ quy định ở đây, từ trên xuống, hay ở chỗ ủy ban nông dân quy định một "tiêu chuẩn" về sử dụng ruộng đất cho từng cá nhân. Chừng nào mà tư bản còn thống trị, thì chừng đó những biện pháp ấy vẫn là vô ích, vẫn không chấm dứt được sự thống trị của chủ nghĩa tư bản. Để thoát khỏi xiềng xích của chủ nghĩa tư bản, để cho ruộng đất của toàn dân chuyển vào tay *những người lao động*, thì chỉ có một phương pháp chủ yếu là: tổ chức công nhân nông nghiệp làm thuê lại, họ sẽ dựa vào kinh nghiệm của chính họ, dựa vào sự nhận xét của chính họ, dựa vào sự không tin nhiệm của họ đối với những lời của bọn phú hào nói với họ, dù cho bọn này có cài dải băng đỏ và có tự xưng là "phái dân chủ cách mạng" đi nữa.

Chỉ có một tổ chức độc lập ở các địa phương, chỉ có kinh nghiệm bản thân mới làm cho nông dân nghèo nhất học hỏi được điều đó. Nhưng kinh nghiệm đó hẳn không phải dễ đâu, chúng ta không thể và cũng không hứa hẹn một thiên đường nào cả. Không, bọn địa chủ sẽ bị đánh đổ, vì đó là ý muốn của nhân dân; nhưng *chủ nghĩa tư bản* vẫn tồn tại. Lật đổ chủ nghĩa tư bản sẽ khó khăn hơn nhiều; muốn lật đổ nó, phải dùng một con đường khác. Con đường đó là tổ chức riêng biệt và độc lập của những công nhân nông nghiệp làm thuê và nông dân nghèo nhất. Đó là điểm thứ nhất mà đảng chúng ta đề nghị.

Chỉ có đi theo con đường đó, mới có thể hy vọng chuyển ruộng đất cho những người lao động, chuyển một cách dần dần, tuy không phải dễ dàng, nhưng mà chắc chắn.

Biện pháp thứ hai mà đảng chúng tôi nêu ra là phải biến — càng sớm càng hay — mỗi doanh nghiệp lớn, chẳng hạn như mỗi doanh nghiệp lớn nhất của địa chủ (ở Nga có tới hơn 30 000 doanh nghiệp như thế) thành một

doanh nghiệp kiểu mẫu do các công nhân nông nghiệp và các nhà nông học đủ tài, dùng súc vật, nông cụ, v. v., của địa chủ trước kia, mà kinh doanh *tập thể*. Nếu không kinh doanh *tập thể* như thế dưới sự lãnh đạo của các Xô-viết công nhân nông nghiệp, thì chúng ta sẽ không có cách nào để giao toàn bộ ruộng đất cho *những người lao động* được. Lẽ dĩ nhiên, canh tác tập thể là một việc khó; nếu người nào tưởng rằng có thể dùng mệnh lệnh và cưỡng bách từ trên xuống mà buộc người ta phải canh tác tập thể, thì dĩ nhiên như thế là điên rồ, vì tập quán kinh doanh cá thể hàng mấy nghìn năm nay không thể bỗng chốc xóa bỏ ngay một lúc được, vì cần phải có tiền, cần phải thích ứng với tình hình mới. Nếu những lời khuyên ấy và ý kiến ấy về việc canh tác tập thể, về nông cụ chung, súc vật chung, về việc sử dụng công cụ một cách tốt nhất và có chuyên gia nông nghiệp giúp đỡ, — nếu những lời khuyên đó chỉ là những kết quả của óc tưởng tượng của các chính đảng nào đó, thì sẽ hỏng việc, vì những lời khuyên của bất kỳ chính đảng nào cũng tuyệt đối không thể thay đổi đời sống nhân dân được, vì hàng chục triệu con người không làm cách mạng theo lời khuyên của các chính đảng; vả lại, sự thay đổi đó sẽ là một cuộc cách mạng sâu hơn rất nhiều so với việc lật đổ tên Ni-cô-lai Rô-ma-nốp ngu đần. Tôi nhắc lại, hàng chục triệu nhân dân không làm cách mạng theo yêu cầu của người khác, mà làm cách mạng khi bị cảnh nghèo đói dồn họ đến chỗ tuyệt vọng, khi nhân dân đã ở vào tình cảnh không thể chịu đựng được nữa, lúc đó thì áp lực chung và lòng quyết tâm của hàng chục triệu con người đập tan mọi chướng ngại cũ và có thể thật sự sáng tạo ra đời sống mới. Nếu chúng tôi khuyên nên theo biện pháp đó và khuyên nên tiến hành biện pháp đó một cách thận trọng, và nói rõ là biện pháp đó trở nên cần thiết, hẳn không phải chỉ là do chúng tôi rút biện pháp đó ra từ cương lĩnh của chúng tôi, từ học thuyết xã hội

chủ nghĩa của chúng tôi, mà chúng tôi sợ dĩ rút ra được kết luận đó, là vì chúng tôi là những người xã hội chủ nghĩa và đã nghiên cứu đời sống của nhân dân ở các nước Tây Âu. Chúng tôi biết rằng nhân dân ở đó đã trải qua nhiều cuộc cách mạng, do đó mà lập nên những nước cộng hòa dân chủ; chúng tôi biết rằng ở Mỹ, vào năm 1865, bọn chủ nô đã bị đánh bại và sau đó có hàng trăm triệu đê-xi-a-ti-na đã được chia không hoặc hầu như được chia không cho nông dân, nhưng tuy thế, chủ nghĩa tư bản vẫn thống trị ở đó như ở mọi nơi khác, và vẫn áp bức quần chúng lao động như ở mọi nơi khác, nếu không phải là áp bức nặng nề hơn. Đó là học thuyết xã hội chủ nghĩa và điều quan sát được ở nhân dân các nước khác đã làm cho chúng tôi tin chắc rằng: nếu không có việc cày bừa tập thể ruộng đất của công nhân nông nghiệp với những máy móc tốt nhất và dưới sự hướng dẫn của các chuyên gia nông nghiệp giỏi, thì không có cách nào thoát khỏi xiềng xích tư bản chủ nghĩa cả. Nhưng, nếu chúng ta chỉ căn cứ vào kinh nghiệm của các nước Tây Âu thôi, thì sự nghiệp của chúng ta ở Nga sẽ không có kết quả tốt, vì nhân dân Nga, phần lớn, chỉ thực sự có thể tiến những bước quan trọng trên con đường mới, đó là khi nào họ bị dồn vào cảnh cùng khổ cực kỳ. Chúng tôi nói rằng đã đến lúc mà toàn thể nhân dân Nga sắp lâm vào cảnh cùng khổ đó rồi. Cảnh cùng khổ cực kỳ đó là ở chỗ: không thể tiếp tục canh tác theo kiểu cũ nữa. Nếu chúng ta cứ tự giam mình như xưa trong những doanh nghiệp nhỏ bé, thì dù chúng ta có là những công dân tự do trên ruộng đất tự do đi nữa, chúng ta cũng vẫn không tránh khỏi nguy cơ bị tiêu diệt, vì tình trạng kinh tế phá sản, từng ngày, từng giờ, cứ đến gần chúng ta mãi. Mọi người đều đang bàn bạc về điều đó; đó là một sự thật — sự thật đó không phải do ác ý của một vài người nào đó, mà là do cuộc chiến tranh xâm lược trên thế giới, do chủ nghĩa tư bản gây nên.

Chiến tranh đã tiêu diệt rất nhiều người, chìm thế giới vào trong bể máu, đưa toàn thế giới đến bờ vực thẳm. Nói thế không phải là nói ngoa, chẳng ai có thể đảm bảo ngày mai sẽ ra sao; mọi người đều nói đến điều đó. Chỉ giở báo "Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ" ra mà xem thì thấy ai nấy đều nói rằng bọn tư bản hiện đang dùng thủ đoạn giảm sản xuất và đóng cửa xưởng để giãn thợ. Thế nghĩa là hiện nay không có công ăn việc làm, và bọn tư bản giãn công nhân hàng loạt. Đó là kết quả do cuộc chiến tranh tội ác ấy gây ra, không phải chỉ ở Nga mà ở tất cả các nước khác nữa.

Bởi vậy, chúng tôi nói: cày cấy mảnh đất nhỏ riêng rẽ, dù cho đó là "lao động tự do trên ruộng đất tự do" đi nữa, thì cũng không phải là con đường thoát khỏi cuộc khủng hoảng đáng sợ, thoát khỏi tai họa phổ biến, không phải là con đường cứu vãn. Phải thi hành *chế độ nghĩa vụ lao động phổ biến*, phải hết sức tiết kiệm lao động của con người, phải có một chính quyền mạnh mẽ và vững chắc phi thường, một chính quyền đủ sức thực hành chế độ nghĩa vụ lao động phổ biến đó. Bọn quan lại không thể làm được như thế, chỉ có Xô-viết đại biểu công nhân, nông dân và binh sĩ mới làm được như thế thôi, vì những Xô-viết đó chính là bản thân nhân dân, chính là bản thân quần chúng nhân dân; vì những Xô-viết đó không phải là một chính quyền quan liêu chủ nghĩa; vì những Xô-viết đó hiểu rất thấu đáo toàn bộ đời sống của nông dân, nên có thể thiết lập được chế độ nghĩa vụ lao động, có thể xây dựng được chế độ bảo vệ lao động con người khiến cho lao động của nông dân khỏi bị lãng phí và việc chuyển sang lối canh tác tập thể sẽ được, trong những điều kiện như thế, thực hiện dần dần và thận trọng. Đó là một nhiệm vụ khó khăn, nhưng cần phải chuyển sang lối canh tác tập thể trên các doanh nghiệp kiểu mẫu lớn; không thể thì không thể thoát khỏi tình trạng kinh tế phá sản, không thể

thoát khỏi tình trạng thật là nguy khốn hiện nay của nước Nga. Nếu có người nào nghĩ rằng cuộc cải cách hết sức vĩ đại đó trong đời sống nhân dân có thể hoàn thành trong chốc lát được, thì thực là hoàn toàn sai lầm. Không, cuộc cải cách đó đòi hỏi phải làm việc rất nhiều, đòi hỏi mỗi người nông dân và công nhân, trên cương vị của mình, trong công tác mà mình thông thạo nhất, trong ngành sản xuất mà mình đã làm trong nhiều năm, phải khẩn trương, quyết tâm và có đầy nghị lực. Việc đó không thể dùng mệnh lệnh mà làm được; nhưng nó lại cần phải làm, vì cuộc chiến tranh xâm lược đã đưa toàn thể nhân loại đến chỗ sắp bị tiêu diệt, hàng chục triệu người đã bị chết và hàng chục triệu sinh mạng sẽ phải hy sinh trong cuộc chiến tranh đáng sợ này, nếu chúng ta không dốc hết lực lượng ra, nếu mọi tổ chức Xô-viết đại biểu công nông không nhất trí và kiên quyết đi vào con đường canh tác tập thể ruộng đất không cần đến bọn tư bản, không cần đến bọn địa chủ. Chỉ có đi vào con đường đó, mới có thể thật sự chuyển ruộng đất vào tay những người lao động được. (V ò t a y.)

Đăng trên báo "Tin tức của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga", số 14, ngày 25 tháng Năm 1917; tháng Chạp 1917 - in trong cuốn sách mỏng: N. Lê-nin. "Tài liệu về vấn đề ruộng đất". Pê-téc-bua, Nhà xuất bản "Sóng vỡ"

Theo đúng bản in trong cuốn sách mỏng, có đối chiếu với bản đăng trên báo.

CÁC CHÍNH ĐẢNG TRONG CÁC CUỘC TUYỂN CỬ VÀO CÁC ĐU-MA HÀNG QUẬN PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT

Các danh sách ứng cử viên vào các Đu-ma hàng quận đã được công bố (xem phụ trương phát không của tờ "Tin tức của tòa thị chính"⁸⁴ ra ngày 17 tháng Năm). Tiếc thay, những tin tức lại chỉ nói về mười quận, chứ không nói về tất cả các quận. Tuy vậy, tất cả những cái đó cũng cung cấp cho chúng ta một bức họa hết sức rõ ràng và sáng sủa về vấn đề *các chính đảng*, bức họa này chúng ta cần phải nghiên cứu cẩn thận để tuyên truyền tuyển cử cũng như để phân tích những quan hệ giữa các chính đảng và *các giai cấp*.

Mọi người đều biết rằng sự tồn tại của các chính đảng vừa là điều kiện vừa là chỉ số của sự phát triển về chính trị. Một số dân cư hoặc một giai cấp nào đó mà càng phát triển về chính trị, càng có học thức, càng giác ngộ, thì nói chung, càng được tổ chức thành chính đảng. Kinh nghiệm của tất cả các nước văn minh đều xác nhận cái thông lệ đó. Và đứng về quan điểm đấu tranh giai cấp, người ta hiểu rằng sự việc tất nhiên phải là như thế: không có chính đảng hoặc không được xác định, không được tổ chức đầy đủ về mặt đảng, như thế có nghĩa là không ổn định về mặt giai cấp (trong trường hợp tốt nhất thì như thế; còn trong trường hợp xấu nhất, thì không đầy đủ như thế có nghĩa là quần chúng bị bọn bịp bợm chính trị lừa phỉnh, hiện tượng này rất thường thấy trong những nước có chế độ đại nghị).

Vậy, qua bảng danh sách ứng cử viên ở Pê-tơ-rô-grát chúng ta thấy gì về vấn đề các chính đảng?

Về 10 quận, người ta đếm được 71 danh sách, những danh sách đó, mới thoáng nhìn qua, thấy chia ra rõ ràng là năm nhóm lớn:

1) Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga — *những người bên-sê-vích*. Cứ mỗi quận trong mười quận thì đảng đưa ra một danh sách. Đảng chúng ta liên minh thành một khối với hai nhóm: tổ chức liên khu và nhóm men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa. Khối liên minh này dựa trên cơ sở những nguyên tắc rất nghiêm ngặt, công khai tuyên bố trong những nghị quyết của các Hội nghị Pê-tơ-rô-grát và Hội nghị toàn Nga của đảng chúng ta⁸⁵. Cuộc đấu tranh của chủ nghĩa quốc tế vô sản chống chủ nghĩa sô-vanh (hoặc "chủ nghĩa vệ quốc") của bọn tư sản lớn và nhỏ, ở nước Nga cũng như ở toàn thế giới, là vấn đề chủ yếu trong sinh hoạt chính trị hiện thời. Và đảng chúng ta đã lớn tiếng tuyên bố là quả quyết thực hiện "việc liên hợp và đoàn kết" tất cả các người theo chủ nghĩa quốc tế (xem nghị quyết của Hội nghị toàn Nga về việc đoàn kết những người quốc tế chủ nghĩa chống lại khối liên minh những người vệ quốc chủ nghĩa tiểu tư sản).

Đảng của giai cấp vô sản ra ứng cử rõ ràng, công khai và nhất quán.

2) Đảng "tự do nhân dân", tức là Đảng dân chủ - lập hiến (đảng này thật ra là đảng của giai cấp tư sản phản cách mạng) có một bộ mặt giai cấp cũng rõ ràng như thế. Đảng này cũng đưa ra ở 10 quận 10 danh sách gồm toàn là đảng viên của nó. Người ta biết rằng *tất cả* các đảng của bọn địa chủ và tư bản ngày nay đang *ủng hộ* Đảng dân chủ - lập hiến, nhưng giờ đây chúng ủng hộ *một cách bí mật*.

3) Đúng về phương diện đã được xác định về mặt đảng mà nói thì địa vị thứ ba là thuộc về Đảng dân chủ -

cấp tiến, vừa mới thành lập; đảng này chỉ đưa ra danh sách ứng cử viên ở 6 trong 10 quận. Đảng này không ai biết cả, nhưng rõ ràng nó cũng là một đảng tư bản, nó hy vọng lấy những lời hứa hẹn suông để "chớp lấy" những lá phiếu của những dân thường. Bọn này có thể gọi là bọn dân chủ - lập hiến giả trang.

4) Địa vị thứ tư thuộc về một nhóm dân túy (phái lao động, Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, những người xã hội chủ nghĩa nhân dân⁸⁶) và bọn men-sê-vích cộng với nhóm "Thống nhất"⁸⁷ nổi tiếng một cách nhục nhã, bọn này và bọn kia kết hợp với nhau dưới nhiều màu vẽ, và đưa ra 17 danh sách trong 9 quận.

Đó thật là một kiểu mẫu hỗn độn và thiếu nguyên tắc, đặc trưng cho giai cấp tiểu tư sản! *Không có một* nhóm hoặc đảng nào trong số đó dám có một quyết định thẳng thắn, có lý do chắc chắn, tuyên bố trước, về sự liên hợp và đoàn kết của họ. Họ nghiêng ngả theo chiều các biến cố, họ để cho cái trào lưu sô-vanh chủ nghĩa lôi cuốn họ. Tất cả họ đều rơi vào trong cùng một vũng bùn và họ ngụp lặn trong đó như những người tiểu tư sản khéo léo, cố "luồn vào" trong mỗi quận bằng các cách khác nhau, mạnh ai nấy được! Luồn vào bằng bất cứ cách nào, miễn là luồn vào được — đó là châm ngôn của họ.

Nếu về nguyên tắc, họ đã cùng nhau thỏa hiệp về chủ trương vệ quốc chủ nghĩa hoặc về việc ủng hộ nội các liên hiệp, thì tại sao họ lại không lập ra một khối chính trị hẳn hoi, xây dựng trên những nguyên tắc nhất định, và tự giới thiệu một cách công khai trong cuộc vận động tuyển cử này?

Nhưng sự thật thì rõ ràng là: những người tiểu tư sản, nghĩa là những người dân túy và men-sê-vích, không có nguyên tắc và không có đảng tính! Tất cả họ đều là những người chủ trương chủ nghĩa vệ quốc và chủ nghĩa nội các. Nhưng họ không tin nhau đâu. Trong một quận này, thì

bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng ra ứng cử một mình; trong một quận khác, họ lại liên minh với bọn xã hội chủ nghĩa nhân dân và phái lao động (với những kẻ thừa nhận việc chuộc lại ruộng đất!! với những đảng mà năm 1906 - 1907 những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng Vi-khli-a-ép, Tséc-nốp và bè lũ đã công khai lên án là sùng bái bản năng *tư hữu!*). Họ rất thường hay liên minh với bọn men-sê-vích, đôi khi liên minh với nhóm "Thống nhất", cũng chính cái nhóm "Thống nhất" mà báo "Sự nghiệp nhân dân" nói bằng một giọng thù địch hoặc khinh rẻ!

Không sao đâu! Người dân thường sẽ nhắm tuốt. Người tiểu tư sản không quan tâm đến tính đảng, tính nguyên tắc đâu! Trên mặt báo, "chúng tôi" chống lại nhóm "Thống nhất"; nhưng khi cần tham gia vào Đu-ma, thì "chúng tôi" *tán thành...*

Bọn men-sê-vích cũng làm như thế. Báo của phái men-sê-vích chống lại nhóm "Thống nhất", hội nghị toàn Nga của họ⁸⁸ đã đón tiếp anh chàng Đây-tơ nổi tiếng bằng những tiếng mặt sát om sòm, đến nỗi nhóm "Thống nhất" phải công khai phản nản về việc đó. Điều đó không sao cả đâu! Người dân thường hay quên lẫm. Chúng ta cứ hành động theo họ! "Về nguyên tắc", chúng tôi chống lại bọn Đây-tơ và I-oóc-đan-xki, chúng ta xấu hổ vì họ trước mặt công nhân. Nhưng khi cần kiếm được những chức vị, thì chúng tôi sẵn lòng cùng đứng trong những danh sách chung với các ngài đó!

Vậy, tất cả các công nhân giác ngộ hãy thấy rõ điều đó và phải báo tin cho toàn thể quần chúng công nhân cùng biết rằng khối liên minh của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và tất cả những người dân tuý với những người men-sê-vích là một khối liên minh của những người đã hèn nhất lén lút để cho các tay hảo hán của nhóm "Thống nhất" lọt vào, *những người đã xấu hổ vì bạn đồng minh của mình!*

Trong hai quận Ca-dan và Xpát-xơ, không có người

men-sê-vích hoặc người xã hội chủ nghĩa - cách mạng nào ra ứng cử cả. Rõ ràng là họ *đã nấp* trong những danh sách của các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ ở các quận, tức là trong những danh sách của *những người không đảng phái* (số những ứng cử viên của họ rất là không đầy đủ trong hai quận đó: chỉ có 38 và 28, bọn dân chủ - lập hiến thì có 54 và 44, chúng ta có 43 và 46). Như thế là trong hai quận, những đảng tiểu tư sản đã không thể bám vào ngay cả cái vỏ lang lở nửa tính đảng của họ và đã sa hẳn vào vũng bùn không có tính đảng: "tính đảng để làm gì, miễn là chúng ta trúng cử!". Đó là châm ngôn của bọn nghị sĩ tư sản, bất cứ lúc nào và bất cứ ở nơi nào cũng thế.

5) Nhóm thứ năm gồm toàn những người không đảng phái: 28 danh sách trong 10 quận, và lại phân đông các nhóm đều chỉ có ở trong một quận mà thôi. Đó không những chỉ là tinh thần tiểu tư sản, mà còn là tinh thần tiểu tư sản hẹp hòi riêng từng quận. Và ở đây không còn thiếu một ai cả! Nào là "ban quản trị của những người thuê nhà", nào là "nhóm những nhân viên của các nhà trường", nào là "nhóm lương thiện, thanh liêm, công bằng" (tin hay không thì tùy...), nào là những "nhà hoạt động dân chủ - cộng hòa và xã hội chủ nghĩa, do những người lao động không đảng phái, dân chủ và cộng hòa, thành viên trong những ủy ban các người thuê nhà đưa ra"...

Các đồng chí công nhân! Tất cả các đồng chí, không trừ một ai cả, hãy bắt tay vào việc đi, hãy đến thăm những căn nhà nghèo khổ, thức tỉnh và giải thích cho những nô bộc, các công nhân chậm tiến nhất, v. v., v. v.! Hãy cố động chống lại bọn tư bản và bọn dân chủ - lập hiến, những kẻ trá hình thành những người "dân chủ - cấp tiến" và ẩn nấp sau bọn dân chủ - lập hiến! Hãy cố động chống lại cái bãi lầy tiểu tư sản chủ trương chủ nghĩa vệ quốc, do bọn dân tuý và bọn men-sê-vích hợp thành, chống lại cái khối liên minh không đảng phái và không nguyên tắc của họ, chống

lại sự lén lút đưa vào các danh sách chung của họ những người trong phái lao động chủ trương chuộc lại ruộng đất, và cả các tay hảo hán của nhóm "Thống nhất" của Plê-kha-nốp mà ngay cả đến những báo của chính phủ, như tờ "Sự nghiệp nhân dân" và tờ "Báo công nhân", cũng phải lấy làm xấu hổ cùng đi với họ!

"Sự thật" số 64,
ngày 6 tháng Sáu
(24 tháng Năm) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

HAI THIẾU SÓT

Trong khi phê bình những đảng khác, chúng ta cũng phải tự phê bình mình. Những danh sách ứng cử viên vào các Đu-ma hàng quận ở Pê-tơ-rô-grát vừa được công bố, chúng tỏ rằng đảng chúng ta có hai thiếu sót về tổ chức và về công tác.

Thiếu sót thứ nhất. Trong quận Li-tây-nư, danh sách của chúng ta chỉ gồm có 33 ứng cử viên, trong khi đó những danh sách của Đảng dân chủ - lập hiến và của khối men-sê-vích liên minh với nhóm "Thống nhất" và phái dân túy lại đưa ra những 63 ứng cử viên. Thế là trong cái quận giàu có đó, các chiến sĩ của đảng chúng ta đã không tìm ra được nhiều hơn 33 ứng cử viên của đảng vô sản. Đó là một thiếu sót rõ ràng trong công tác của chúng ta, đó là dấu hiệu hiển nhiên chứng tỏ rằng chúng ta đã không tìm kiếm một cách đầy đủ trong "những tầng lớp bên dưới" của các người lao động và các người bị bóc lột. Cần phải đoạn tuyệt với nếp cũ đi; trong các khu phố giàu có, cần phải đi "vào nhân dân" với một nghị lực đặc biệt, để làm cho những tầng lớp mới trong các người lao động và bị áp bức giác ngộ. Có lẽ nên lôi kéo những phần tử vô sản không đảng phái, — đặc biệt, chẳng hạn như *c á c n ó b ô c*, — tham gia các cuộc bầu cử, và không nên ngần ngại ghi tên những người chắc chắn nhất trong số họ vào các danh sách vô sản. Tại sao chúng ta lại e ngại một thiếu số những phần

tử vô sản không đảng phái, nếu đa số thuộc về các người vô sản quốc tế chủ nghĩa giác ngộ?...¹⁾

*Viết trong khoảng
từ 23 đến 27 tháng Năm
(từ 5 đến 9 tháng Sáu) 1917*

*In lần đầu năm 1928 trong
Văn tập Lê-nin, t. VII*

Theo đúng bản thảo

1) Bản thảo đến đây thì ngừng lại.

**NGHỊ QUYẾT
VỀ NHỮNG BIỆN PHÁP KINH TẾ
ĐỂ KHẮC PHỤC SỰ PHÁ SẢN
VỀ KINH TẾ⁸⁹**

1. Sự hỗn loạn hoàn toàn của tất cả đời sống kinh tế ở nước Nga đã tới một mức khiến cho một tai họa lớn lao chưa từng thấy sắp xảy ra đến nơi rồi, làm ngừng trệ hẳn công việc của tất cả một loạt những ngành chủ yếu nhất của sản xuất, ngăn cản nông dân hoạt động theo mức độ cần thiết, làm gián đoạn giao thông trên các đường sắt, làm cho các thành phố và số nhân dân làm công nghiệp gồm hàng triệu người, phải thiếu thốn lúa mì. Hơn nữa, tình trạng phá sản về kinh tế đã bắt đầu xuất hiện, bao gồm nhiều ngành sản xuất. Chỉ có thể bailed trừ nó có hiệu quả bằng cách huy động mọi sức lực của nhân dân và thi hành những biện pháp cách mạng trực tiếp, ở các địa phương cũng như ở thủ đô.

2. Người ta không thể trừ được tai họa ấy bằng những biện pháp quan liêu, nghĩa là lập ra những cơ quan, trong đó bọn tư bản và quan chức chiếm ưu thế, hoặc bằng cách bảo vệ lợi nhuận của bọn tư bản, toàn quyền của chúng trong sản xuất, thế lực của chúng trong tư bản tài chính, sự bí mật thương mại trong các lĩnh vực ngân hàng, thương nghiệp và công nghiệp. Kinh nghiệm của nhiều biểu hiện bộ phận của cuộc khủng hoảng trong các ngành sản xuất khác nhau đã chứng minh điều đó một cách hoàn toàn rõ rệt.

3. Người ta chỉ có thể trừ được tai họa ấy bằng cách lập ra chế độ kiểm soát thực sự của công nhân về sản xuất và phân phối sản phẩm. Muốn áp dụng chế độ kiểm soát ấy cần phải: thứ nhất, trong tất cả các cơ quan quan trọng, công nhân phải có một đa số bảo đảm ít ra là ba phần tư phiếu, các chủ xưởng vẫn còn hoạt động và nhân viên kỹ thuật thông thạo đều bắt buộc phải tham gia công việc của các cơ quan đó; thứ hai, các ủy ban công xưởng và nhà máy, các Xô-viết trung ương và địa phương của đại biểu công nhân, nông dân và binh sĩ, cũng như các công đoàn, đều được quyền tham gia việc kiểm soát đó, được quyền xem xét tất cả các sổ sách ngân hàng và thương nghiệp, và bắt buộc phải báo cáo cho họ biết tất cả những số liệu cần thiết; thứ ba, các đại biểu của tất cả các chính đảng dân chủ và xã hội chủ nghĩa lớn cũng được hưởng quyền ấy.

4. Sự kiểm soát của công nhân, đã được bọn tư bản công nhận trong các cuộc đấu tranh, phải được phát triển ngay — thông qua một loạt biện pháp có suy tính kỹ càng và thi hành dần dần, nhưng không chút chậm trễ — thành một quy chế đầy đủ khiến công nhân có thể điều tiết sản xuất và phân phối sản phẩm.

5. Sự kiểm soát của công nhân phải được mở rộng, cũng bằng cách đó và cũng với những quyền hạn như thế, ra tất cả các công việc tài chính và ngân hàng, có giải thích rõ toàn bộ tình hình tài chính và có sự tham gia của các Xô-viết và các đại hội nhân viên ngân hàng, xanh-đi-a, v. v.; các đại hội này phải được tổ chức tức khắc.

6. Việc cứu đất nước thoát khỏi tai họa, đòi hỏi trước hết công nhân và nông dân phải tuyệt đối và hoàn toàn tin chắc - một sự tin chắc dựa trên việc làm chứ không phải trên lời nói - rằng các cơ quan lãnh đạo và hoàn toàn có quyền lực ở các địa phương cũng như ở thủ đô, sẽ không do dự chuyển giao cho nhân dân phần lớn lợi nhuận, thu nhập và tài sản của các nhà tư bản lớn và lớn nhất về

ngân hàng, tài chính, thương nghiệp và công nghiệp của nền kỹ thuật tư bản. Nếu không làm như thế, thì không thể đòi hỏi hoặc trông đợi sự thi hành những biện pháp thực sự cách mạng, không thể đòi hỏi hoặc trông đợi nhiệt tình thực sự cách mạng của quần chúng công nông.

7. Vì tất cả hệ thống tài chính và tiền tệ bị suy nhược hoàn toàn, và cũng vì không thể làm cho nó lành mạnh được khi mà chiến tranh vẫn còn chưa kết liễu, cho nên mục đích của tổ chức nhà nước phải là tổ chức trên quy mô khu vực rộng lớn, rồi sau đó là trên quy mô cả nước, việc trao đổi nông cụ, áo quần, giày dép và các chế tạo phẩm khác, lấy lúa mì và các nông phẩm khác. Các hợp tác xã ở thành thị và nông thôn phải được thu hút tham gia rộng rãi vào công việc đó.

8. Chỉ khi nào đã thi hành được những biện pháp nói trên thì chế độ nghĩa vụ lao động phổ biến mới có thể thực hiện được và trở thành cần thiết. Nghĩa vụ đó lại đòi hỏi phải lập ra một đội dân cảnh công nhân, trong đó công nhân sẽ phục vụ không lấy tiền công, ngoài ngày lao động 8 giờ, trong khi chờ đợi thành lập một đội dân cảnh gồm toàn thể nhân dân, và những ngày phục vụ của các công nhân và nhân viên sẽ do bọn tư bản trả lương. Chỉ có đội dân cảnh công nhân đó và đội dân cảnh của toàn dân nảy sinh ra từ đội dân cảnh công nhân, mới có thể và phải làm cho nghĩa vụ lao động phổ biến được thực hiện, không phải là theo lối quan liêu và vì lợi ích của bọn tư bản, mà là thực sự để cứu nhân dân khỏi tai họa ấy. Chỉ có đội dân cảnh như vậy mới có thể và phải thiết lập một kỷ luật thực sự cách mạng và đòi hỏi được toàn dân đem hết nghị lực ra để trừ tai họa ấy. Chỉ có nghĩa vụ lao động phổ biến mới có thể tiết kiệm được đến cực độ sức lao động của nhân dân.

9. Một trong những nhiệm vụ chủ yếu nhất, trong số những biện pháp cần thiết để cứu vãn đất nước khỏi tai họa, phải là chuyển một số lớn nhân công sang sản xuất

than đá, nguyên liệu và sang vận tải. Một việc cần thiết không kém là phải dần dần chuyển số nhân công hiện thời đang sản xuất đạn dùng cho quân sự sang chế tạo các sản phẩm cần thiết cho việc phục hồi kinh tế.

10. Chỉ có thể thi hành tất cả các biện pháp ấy một cách có kế hoạch và có kết quả sau khi chính quyền đã hoàn toàn chuyển sang tay những người vô sản và nửa vô sản.

"Người dân chủ - xã hội",
số 64, ngày 25 tháng Năm
(7 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản thảo

THỎA HIỆP VỚI BỌN TƯ BẢN HAY ĐÁNH ĐỔ CHÚNG?

(LÀM THẾ NÀO ĐỂ CHẤM DỨT CHIẾN TRANH)

Mọi người đều nghĩ, mọi người đều bàn làm thế nào để chấm dứt chiến tranh.

Hầu hết các công nhân và nông dân đều đồng ý cho rằng chiến tranh là do bọn tư bản gây ra và là cần thiết cho bọn tư bản *tất cả* các nước. Điều này đã được tuyên bố trong những nghị quyết của các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và *nông dân*.

Đó là một sự thật hiển nhiên.

Các ý kiến bắt đầu khác nhau khi người ta bàn đến cách làm thế nào để *đi tới* kết liễu chiến tranh (bởi vì *mọi người* đều biết rằng chấm dứt chiến tranh *ngay lập tức* là một việc không thể làm được). Bằng cách thỏa hiệp với bọn tư bản ư, và, nếu thế, thì thỏa hiệp như thế nào? Hay là bằng cuộc cách mạng công nhân, nghĩa là bằng cách đánh đổ bọn tư bản? Đó là vấn đề chủ yếu và cần bàn.

Về điểm này, đảng chúng tôi không đồng ý với Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát và Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga, bởi vì hai cơ quan này *có xu hướng giải quyết vấn đề có lợi cho bọn tư bản và thông qua bọn tư bản*.

Bản nghị quyết của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga về chiến tranh đã xác nhận điều đó bằng những lời lẽ đặc biệt rõ ràng. Chiếu theo lời kêu gọi nhân dân toàn thế

giới (ngày 14 tháng Ba) — lời kêu gọi khét tiếng và cũng không kém phần mập mờ — bản nghị quyết đòi hỏi:

"...một nền hòa bình không có thôn tính và không có bồi thường về tài chính, một nền hòa bình đem lại quyền tự mình quyết định vận mệnh cho mình cho mỗi dân tộc sống trên bất cứ quốc gia nào".

Ở đây vấn đề thôn tính (xâm chiếm) được nêu ra một cách khác với cách nêu mấy ngày gần đây của báo "Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát" và của báo "Sự nghiệp nhân dân" (xem báo "Sự thật", số 60, ngày 18 tháng Năm¹⁾).

Hai cơ quan ngôn luận này, do khối liên minh dân tuý và men-sê-vích lãnh đạo, đều rơi vào một sự mơ hồ hoàn toàn khi tuyên bố rằng: không thôn tính nghĩa là trở lại tình trạng trước chiến tranh (theo tiếng la-tinh thì nói: hòa bình không có thôn tính có nghĩa là status quo).

Giải pháp này - cần phải nói rõ sự thật - giải quyết vấn đề bằng một sự thỏa hiệp với bọn tư bản và giữa bọn tư bản với nhau. Nó có nghĩa là: chúng ta hãy giữ nguyên những đất đai xâm lược cũ (từ trước chiến tranh) và không nên có những cuộc xâm lược mới nữa.

Thứ nhất, một người xã hội chủ nghĩa không thể biện hộ cho giải pháp đó mà lại không phản bội chủ nghĩa xã hội. Nhiệm vụ của người ấy không phải là hòa giải bọn tư bản bằng cách đề nghị với chúng giữ nguyên việc chia chiến lợi phẩm từ trước, nghĩa là giữ nguyên các đất đai đã xâm chiếm được. Điều đó rất rõ ràng. Thứ hai, giải pháp đó đặng nào thì cũng không thực hiện được nếu không có một cuộc cách mạng *chống tư bản*, ít ra là tư bản Anh - Nhật, vì bất kỳ một người nào còn biết lẽ phải thông thường đều phải thấy rằng *nếu không có cách mạng* thì nước Nhật sẽ không trả lại Giao-châu-loan hoặc nước Anh sẽ không trả lại Bát-đa và các thuộc địa ở châu Phi.

1) Xem tập này, tr.147-150.

Bản nghị quyết của nông dân định nghĩa xâm chiếm (thôn tính) *một cách khác*, nó tuyên bố quyền của "mỗi" dân tộc (vậy là gồm cả những dân tộc bị thôn tính, nghĩa là *trước* chiến tranh bị vũ lực buộc phải sáp nhập) được tự do, được "tự mình quyết định vận mệnh của mình".

Đó là giải pháp duy nhất đúng, xét theo quan điểm của một người dân chủ thật sự triệt để, chứ chưa nói gì là quan điểm của một người xã hội chủ nghĩa. Không một người xã hội chủ nghĩa nào vẫn là một người xã hội chủ nghĩa mà lại có thể đặt vấn đề thôn tính (xâm chiếm) một cách khác được và lại có thể từ chối không cho *bất cứ dân tộc nào* quyền tự quyết và quyền tự do ly khai.

Tuy nhiên, chúng ta chớ tự lừa dối mình: yêu sách ấy cũng tương đương như làm cách mạng chống bọn tư bản. Những người đầu tiên không tán thành yêu sách đó (trừ phi có một cuộc cách mạng) sẽ là bọn tư bản Anh, bọn này đã thôn tính (xâm chiếm) được nhiều đất đai hơn bất cứ quốc gia nào khác trên thế giới.

Hai yêu sách đó, hai nguyện vọng đó — tức là từ bỏ các cuộc thôn tính xét về mặt trở lại tình trạng cũ ("status quo"), và từ bỏ các cuộc thôn tính mới và cũ, từ bỏ tất cả các cuộc thôn tính — đều không thể thực hiện được nếu không làm cách mạng chống tư bản, nếu không lật đổ bọn tư bản. Không được tự lừa dối mình hoặc lừa dối nhân dân về vấn đề đó!

Hoặc người ta chủ trương và chờ đợi một cuộc thỏa hiệp với bọn tư bản, như thế thì cũng giống như gây cho nhân dân lòng tin tưởng vào kẻ thù tệ hại nhất của họ, hoặc người ta tin tưởng vào cuộc cách mạng của công nhân, và chỉ tin tưởng vào đó thôi, và dồn tất cả sức lực vào việc đánh đổ bọn tư bản.

Phải *chọn* lấy một trong *hai* con đường *chấm dứt* chiến tranh đó.

"*Sự thật*" số 65,
ngày 7 tháng Sáu
(25 tháng Năm) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

SỰ BỀN CHẮC CỦA MỘT DÂY XÍCH LÀ DO SỰ BỀN CHẮC CỦA KHÂU YẾU NHẤT CỦA NÓ QUYẾT ĐỊNH

Nếu người ta cần đến một dây xích bằng sắt, có thể chịu đựng được một trọng lượng là 100 pút chẳng hạn, thế mà người ta lại đem thay *một* trong những khâu của nó bằng một khâu gỗ, thì sẽ xảy ra thế nào?

Dây xích ấy sẽ đứt.

Mặc dầu tất cả các khâu của nó có kiên cố hay hoàn chỉnh như thế nào chẳng nữa, cũng không ích gì. Cái khâu gỗ sẽ vỡ tung ra, và toàn bộ dây xích sẽ đứt.

Về chính trị cũng thế.

Để tranh cử vào các Đu-ma hàng quận, các ngài men-sê-vích và dân tuý, các ngài chủ trương tham gia nội các ở trong các đảng tiểu tư sản ấy, đã liên minh với nhóm "*Thống nhất*" của Plê-kha-nốp.

Các ngài hãy tự trách mình, các ngài ạ!

Dây xích "sắt" của các ngài, và chẳng đã không được bền chắc và bị han gỉ, bây giờ lại gồm một vài khâu thậm chí cũng không phải bằng gỗ nữa, mà bằng đất sét và bằng giấy.

Các ngài hãy tự trách mình!

Các đồng chí nam nữ công nhân! Các đồng chí binh sĩ! Các đồng chí lao động! Nên biết rằng nếu bỏ phiếu cho khối (liên minh) dân tuý và men-sê-vích, tức là *các đồng chí bỏ phiếu cho nhóm "Thống nhất" của Plê-kha-nốp đó;*

— tức là các đồng chí bỏ phiếu cho cái nhóm "Thống nhất" ô nhục của Plê-kha-nốp, cái nhóm mà ngay cả đến các

báo men-sê-vích và "xã hội chủ nghĩa - cách mạng" cũng quay lưng lại với nó;

— tức là các đồng chí bỏ phiếu cho cái nhóm "Thống nhất" ô nhục của Plê-kha-nốp, là nhóm đã làm cho bọn tư bản rất đổi vui mừng vì nó công nhiên tuyên truyền chủ trương *chiến tranh đến toàn thắng*;

— tức là các đồng chí bỏ phiếu cho cái nhóm "Thống nhất" ô nhục của Plê-kha-nốp hàng ngày đang biện bạch minh oan cho bọn tư bản Nga, đang đổ tất cả trách nhiệm cho riêng bọn tư bản Đức mà thôi và đang giày xéo lên cuộc liên minh anh em của công nhân *tất cả* các nước trong cuộc đấu tranh chống bọn tư bản *tất cả* các nước.

Những ai muốn đứng về phía những người lao động và chống lại bọn tư bản, những ai muốn đấu tranh cho bánh mì, hòa bình và tự do,

— xin *đừng bỏ một lá phiếu nào cho khối (liên minh) dân tụy và men-sê-vích*, cái khối đang che đậy cho *nhóm "Thống nhất" thối tha ở trong các danh sách của nó!*

Hãy chỉ bỏ phiếu cho các danh sách của những người dân chủ - xã hội bên-sê-vích và quốc tế chủ nghĩa mà thôi!

"Sự thật" số 67,
ngày 9 tháng Sáu
(27 tháng Năm) 1917

Theo đúng bản
đăng trên báo "Sự
thật"

CẦN PHẢI VẠCH MẶT BỌN TƯ BẢN

V. Ba-da-rốp, người mà không ai có thể nói là không am hiểu tình hình công nghiệp nước ta, đã viết ở trong báo "Đời sống mới" ngày 24 tháng Năm như sau:

"Cuộc chiến tranh và hậu quả của nó là sự phá sản về kinh tế và tài chính, đã tạo ra một tình trạng là người chủ xưởng, vì lợi ích riêng đã có khuynh hướng phá hoại, chứ không phải là củng cố và phát triển các lực lượng sản xuất trong nước. Hiện nay — trong khi chờ giá cả tăng lên — thì cứ để cho bộ phận vật chất của tư bản ngừng hoạt động, như thế có lợi hơn là để cho nó hoạt động; trong những điều kiện tai hại nhất cho đất nước, thì sản xuất các chiến cụ tuy không dùng được vào việc gì cả nhưng có lợi hơn là tận tâm làm thỏa mãn những nhu cầu cốt yếu của quần chúng nhân dân; và không có gì lợi hơn là xây dựng những nhà máy mới chế tạo vũ khí, những nhà máy này sẽ không bao giờ được sử dụng đến, bởi vì chỉ trong hai hoặc ba năm nữa các nhà máy này mới có thể bắt đầu hoạt động được. Như thế ta có nên lấy làm ngạc nhiên rằng cái mà người ta gọi là nền "kinh tế quốc dân" ở nước ta đã trở thành một cuộc huyền não cuồng nhiệt diễn ra giữa cảnh cướp bóc, gây hỗn loạn trong công nghiệp, lãng phí một cách thường xuyên các tài sản của quốc gia hay không?..

...Vì cái gì mà người công nhân giác ngộ chút ít, hoặc ngay cả đến hoàn toàn giác ngộ nữa, lại từ chối khoản tăng lương "quá đáng" từ 3 đến 4 rúp, nếu trước mắt anh ta người ta đang ăn cắp và vung ra hàng trăm triệu rúp?".

Không một người thành thực nào lại có thể không nhận rằng ông V. Ba-da-rốp đã nói đúng sự thật.

"Một cuộc huyền não cuồng nhiệt diễn ra giữa cảnh cướp bóc" — thật là không có những tiếng nào khác để miêu tả

được hành vi của bọn tư bản trong thời kỳ chiến tranh.

Cuộc huyền não cuồng nhiệt ấy đang đưa cả nước vào chỗ diệt vong.

Không thể lặng thinh được. Không thể dung thứ việc ấy được.

Nào, mọi người công nhân hiểu biết tình hình cụ thể về phương diện ấy ở trong công xưởng "của mình"; nào, những nhân viên ngân hàng, công xưởng hay thương nghiệp, không thờ ơ trước cảnh đất nước đương đi tới suy vong; nào, các nhà kỹ sư, các viên thống kê, các viên kế toán, — các bạn hãy ra sức *tập hợp*, dù chỉ là từng phần, những sự việc đích xác, với những tài liệu để chứng thực nhiều chừng nào hay chừng nấy, về cuộc huyền não cuồng nhiệt diễn ra giữa cảnh cướp bóc ấy, hay nói một cách khác, về *những giá cả và lời lãi*.

Không thể lặng thinh được. Không thể dung thứ việc ấy được. Dầu sao, chúng ta cũng không phải là trẻ con để tự ru ngủ với các lời hứa hẹn của những viên bộ trưởng giả danh xã hội chủ nghĩa hoặc của những ban, ủy ban và tiểu ban viên chức.

Nếu chính phủ Nga không phải là tù nhân của bọn tư bản, nếu chính phủ ấy gồm những người muốn và có khả năng hành động một cách cương quyết, hành động để cứu nước nhà thoát khỏi diệt vong, thì chính phủ ấy phải ban hành ngay tức khắc, không để mất một ngày, một giờ nào, một đạo luật ra lệnh phải công bố *tất cả* giá cả những phẩm vật cung cấp cho chiến tranh và *tất cả* các tài liệu về *lời lãi*.

Nói ba hoa về sự phá sản sắp xảy ra tới nơi và về việc cứu đất nước thoát khỏi diệt vong mà *không làm* những việc chúng tôi vừa nêu ra, như thế là rơi xuống hàng những kẻ lừa phỉnh quần chúng nhân dân hoặc chỉ là một đồ chơi ở trong tay chúng.

Mong đợi ở chính phủ của bọn tư bản, của các ngài Lvốp, Tê-rê-sen-cô, Sin-ga-rép và bè lũ, và của "bọn phụ tá" bất

lực và lối bịch của họ, như Tséc-nốp, Txê-rê-tê-li, Pê-sê-khô-nốp, Xcô-bê-lép, mong đợi rằng bọn chúng sẽ công bố một đạo luật như thế và sẽ vạch mặt bọn tư bản, thì thật là ngây thơ trẻ con. Chỉ có những kẻ nào mắc "bệnh cuồng mê nội các" mới có thể mong đợi như thế được.

Vì thế, càng cần phải phát huy mạnh hơn nữa tính chủ động cá nhân. Các đồng chí và các công dân! tất cả những ai muốn góp phần thực sự vào việc cứu đất nước thoát ra khỏi nạn đói, xin hãy tập hợp và công bố ngay tức khắc tất cả các tài liệu mình có ở trong tay về *những giá cả và lời lãi*.

Vạch mặt bọn tư bản, tức là bước đầu đi tới chỗ chặn tay chúng lại.

Vạch trần cuộc huyền não cuồng nhiệt diễn ra giữa cảnh cướp bóc ấy, đó là bước đi đầu tiên trong cuộc đấu tranh chống bọn cướp bóc.

"Sự thật" số 67,
ngày 9 tháng Sáu
(27 tháng Năm) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

CÁC BÁO CÁO VỀ SỰ PHÁ SẢN KINH TẾ

Tai họa sắp xảy ra đến nơi, đó là vấn đề chủ yếu và căn bản hiện nay. Về phương diện này cần phải thu thập những tài liệu thật hết sức chính xác. Sau đây là một vài đoạn đáng chú ý nhất trích ở tờ báo của bọn thù địch của chúng ta, tức là của phái dân tuý và men-sê-vích liên minh ("Tin tức của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát", số 70, ngày 19 tháng Năm).

"Tai nạn thất nghiệp hàng loạt đang tới gần. Bọn chủ xí nghiệp liên hợp với nhau ngày càng chống đối lại những yêu sách của công nhân. Chúng dùng đến một hình thức bãi công đặc biệt, tức hình thức giảm bớt sản xuất, và dùng đến những hình thức giã thợ kín đáo".

Tiếp sau có đoạn nói:

"...bọn tư bản không làm tí gì để giúp nhà nước thoát ra khỏi những khó khăn kinh tế...

...bám riết theo lợi nhuận của chúng, chính bọn tư bản là những phần tử phá hoại và phản cách mạng thật sự. Nhưng cách mạng không muốn và không thể bị diệt vong. Nếu bọn tư bản không tự nguyện đón tiếp cách mạng thì cách mạng phải thộp lấy cổ họng chúng".

Chẳng phải là khó mà diễn đạt được hùng hồn hơn thế ư? Tình hình quả thật là hết sức nguy ngập. "Cách mạng" phải "thộp lấy cổ họng bọn tư bản" — cách mạng *nào?* của giai cấp *nào? làm thế nào* thộp được cổ họng chúng?

Đây là những lời giải đáp của các báo cáo viên tại phiên họp của Ban chấp hành ngày 16 tháng Năm:

"Nhiều báo cáo viên đã trình bày bức tranh bi đát của sự phá sản chung trong sinh hoạt kinh tế toàn quốc... các cơ quan ngôn luận tư sản... đều ngậm tăm không nói đến những nguyên nhân thực sự của tai họa, đó là chiến tranh và hành vi tự tư tự lợi của giai cấp tư sản".

Trong báo cáo của tên men-sê-vích Tsê-rê-va-nin, thuộc phái chủ trương tham gia nội các, có đoạn nói:

"Tình trạng phá sản về kinh tế mà chúng ta đang trải qua, nghiêm trọng đến mức người ta không thể nào cứu vãn nổi tình hình bằng những thủ đoạn riêng lẻ nhất thời hoặc bằng một số những biện pháp cụ thể riêng lẻ được. Cần phải có một kế hoạch chung. Nhà nước tất phải điều tiết toàn bộ sinh hoạt kinh tế...

Việc thực hiện cụ thể kế hoạch của chúng ta đòi hỏi phải thành lập một hội đồng kinh tế chuyên môn bên cạnh nội các".

Quả núi mà lại đẻ ra một con chuột nhắt. Đáng lẽ là "cách mạng thộp lấy cổ họng bọn tư bản" thì lại là một phương thuốc thuần tuý quan liêu chủ nghĩa.

Trong báo cáo của A-vi-lốp có nói:

"Nguyên nhân căn bản của sự phá sản kinh tế hiện nay là sự khan hiếm các công nghiệp phẩm quan trọng nhất...

...Do giá cả luôn luôn tăng lên, nhiều loại công nhân gần như lâm vào cảnh đói kinh niên...

...Bọn chủ xí nghiệp vớ được lợi nhuận kéch xù, nhưng không chịu nhượng bộ công nhân, nếu giá sản phẩm của chúng không đồng thời được tăng lên...

...Lối thoát duy nhất cho tình hình hiện nay là quy định giá cả hàng hóa. Nhưng việc quy định giá cả đó chỉ có thể thực hành được nếu toàn bộ sự phân phối sản phẩm được thực hiện căn cứ theo những chỉ thị của chính quyền xã hội.

Với tình hình phân phối bắt buộc theo giá cả quy định như thế tất cũng cần phải thiết lập việc kiểm soát sản xuất, nếu không thì sản xuất có thể giảm sút và thậm chí có thể ngừng lại...

...Lại cũng cần đặt dưới sự kiểm soát của nhà nước những nguồn cung cấp vốn cố định và vốn lưu động cho công nghiệp: tức là những cơ quan tín dụng".

A-vi-lốp dường như đã quên rằng "nhà nước" là một bộ máy mà giai cấp công nhân và bọn tư bản đều lôi kéo theo

những hướng khác nhau. Hiện nay, giai cấp nào có thể nắm giữ quyền lực nhà nước?

Trong báo cáo của Ba-da-rốp có đoạn viết:

"Trên thực tế, các giá cố định không được tuân theo; những độc quyền của nhà nước chỉ có trên giấy tờ mà thôi; việc điều tiết sự cung cấp than đá và kim loại cho các nhà máy chẳng những không tạo điều kiện hưởng sản xuất vào phục vụ lợi ích nhà nước, mà thậm chí đã không thể khắc phục được tình trạng vô chính phủ của thị trường, cũng không thể bài trừ được hoạt động đầu cơ mãnh liệt của bọn trung gian mua đi bán lại.

Nhà nước buộc phải tư-rót hóa công nghiệp.

Chỉ có kêu gọi cơ quan quản lý xí nghiệp và bọn tư bản phục vụ nhà nước một cách bắt buộc, người ta mới có thể thi hành được những biện pháp có hiệu quả chống lại tình trạng vô chính phủ do các nhà công nghiệp cố ý đưa vào trong sản xuất".

Nhà nước của bọn tư bản (là bọn cố tình đưa tình trạng vô chính phủ vào) phải kêu gọi bọn tư bản phục vụ nhà nước một cách bắt buộc: như thế tức là quên đấu tranh giai cấp.

Trong báo cáo của G. V. Su-bơ có đoạn viết:

"Bất kể những lời kêu gọi không ngớt của chúng tôi trong hai tháng gần đây, vấn đề chung về việc tổ chức nền kinh tế quốc dân và về việc tổ chức lao động không tiến triển được gì. Kết quả là người ta vẫn giậm chân tại chỗ. Tình hình hiện nay là: chúng ta đã nhờ có đấu tranh mà làm cho cả một loạt biện pháp, luật lệ được thông qua; chúng ta đã có một đạo luật về độc quyền lúa mì... Nhưng tất cả mọi cái đều còn nằm trên giấy tờ...

Chúng ta đã giải quyết được trên nguyên tắc vấn đề địa phương công hữu hóa các máy móc nông nghiệp. Nhưng người ta không thể thực hành được điều đó, vì không có hay hầu như không có máy móc. Thế rồi các nhà máy chế tạo máy nông nghiệp ngày nay lại chế tạo những vật dụng cho quân đội, là những thứ hoàn toàn không quan trọng. Nhưng, trừ cái việc toàn bộ sinh hoạt kinh tế của nước nhà phải được điều tiết, còn cần phải đập tan và xây dựng lại toàn bộ bộ máy chấp hành của nhà nước nữa...".

Nói như thế sát với thực tế hơn, sát với bản chất của vấn đề hơn! "Đập tan và xây dựng lại toàn bộ bộ máy chấp

hành của nhà nước", — đúng như thế đấy. Nhưng vấn đề *bộ máy* nhà nước chỉ là một bộ phận rất nhỏ của vấn đề *giai cấp* nào nắm giữ chính quyền, — điều đó há không rõ ràng hay sao?

Trong báo cáo của Cu-cô-vê-tơ-ki có đoạn viết:

"Tình hình tài chính của đất nước hết sức thảm hại. Chúng ta đang đi nhanh tới sự phá sản tài chính...

Những biện pháp thuần túy tài chính sẽ không giúp ích được gì...

Cần thi hành những biện pháp nhằm phân phối công trái một cách cưỡng bức và nếu những biện pháp đó không đưa đến kết quả mong muốn thì phải dùng đến công trái cưỡng bức.

Biện pháp thứ hai, tức là biện pháp điều chỉnh công nghiệp một cách cưỡng bức và quy định giá cả cố định của các sản phẩm".

"Cưỡng bức" là một việc tốt, nhưng tất cả vấn đề là ở chỗ xét xem giai cấp nào sẽ cưỡng bức và giai cấp nào phải chịu sự cưỡng bức đó?

Báo cáo của Grô-man có viết:

"Điều xảy ra hiện nay trong tất cả các nước có thể cho như là một quá trình tan rã của các cơ cấu kinh tế quốc dân. Đâu đâu người ta cũng đều dùng nguyên tắc tổ chức để đối phó với cục diện ấy. Nhà nước đã bắt tay tổ chức kinh tế và lao động ở khắp mọi nơi.

Cho đến nay, chính phủ cũng như quốc gia đều chưa có một trung tâm điều tiết sinh hoạt kinh tế của đất nước, chưa có cái mà người ta có thể gọi là một đầu não kinh tế. Cần phải kiến lập lên cơ quan đầu não đó... Cần phải tổ chức lên một cơ quan chấp hành có uy quyền. Cần phải thành lập một hội đồng kinh tế...".

Lại một thiết chế quan liêu nữa, — ý kiến của Grô-man chẳng qua chỉ là thế đấy! Thật đáng buồn.

Mọi người đều thừa nhận là sẽ không tránh khỏi tai họa chưa từng thấy. Nhưng người ta không hiểu được vấn đề chủ yếu, tức là *chỉ có giai cấp cách mạng* mới có thể cứu được đất nước thoát khỏi tai họa đó.

"Sự thật" số 67,
ngày 9 tháng Sáu
(27 tháng Năm) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

"TRÒ ẢO THUẬT" VÀ ẢO THUẬT CỦA TÍNH VÔ NGUYÊN TẮC VỀ CHÍNH TRỊ

Từ "trò ảo thuật" là mượn ở bài xã luận hôm nay của báo "Sự nghiệp nhân dân". Tố cáo thủ đoạn man trá của bọn đại biểu *Pháp* của cái "chủ nghĩa xã hội được giai cấp tư sản nuôi làm tôi mọn", tờ báo của bọn "xã hội chủ nghĩa - cách mạng" trong đó có Kê-ren-xki và Tséc-nốp cộng tác, viết rằng:

"...Đấy là những trò ảo thuật cũ kỹ, rất cũ kỹ mà G. Plê-kha-nốp luôn luôn thích chơi ở nước ta nhưng vô hiệu quả, không hề đánh lừa được ai..."

Các bạn thân mến, phải chăng chỉ có một mình Plê-kha-nốp thích chơi cái trò ấy thôi?

Trong tuyển cử, các anh liên minh với *chính* cái nhóm "Thống nhất" *đó* của Plê-kha-nốp, tức là các anh lên lút đưa nhóm đó vào, tức là các anh cứu thoát nhóm đó!!

Song, X. Mơ-xti-xláp-xki đã viết trong chính ngay tờ báo của các anh (số 44, ngày 9 tháng Năm) về Plê-kha-nốp như sau:

"Khi người ta thấy nhà lãnh tụ tư tưởng trước đây của Đảng dân chủ - xã hội Nga cũng lao vào những cuộc tấn công phản cách mạng (như những cuộc tấn công phản cách mạng của báo "Ý chí Nga" và báo "Thời mới") thì người ta không khỏi lấy làm vô cùng tiếc và thực lòng đau đớn, vì thật ra, người ta không ngờ rằng sự đồi bại của Quốc tế lại đến như thế được".

...cũng như sự đồi bại của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng liên minh với cái nhóm "Thống nhất" *kia* vậy!

Và trong số 48, báo "Sự nghiệp nhân dân" (ngày 13 tháng Năm), chúng ta lại đọc thấy một bài tiểu luận không ký tên, tức là của ban biên tập, trong đó có viết:

"Sự nhất trí về chính trị của nhóm "Thống nhất" với giai cấp tư sản tự do chủ nghĩa, là điều ai nấy đều biết..."

Các anh hãy nghe, hãy nghe đấy! Bọn "xã hội chủ nghĩa - cách mạng" và bọn men-sê-vích đều thống nhất với những cái nhóm "Thống nhất" *đó*, cái phái mà *ai nấy đều biết* là có sự nhất trí về chính trị với giai cấp tư sản tự do chủ nghĩa. Các đồng chí nam nữ công nhân, các đồng chí binh sĩ, các đồng chí đừng quên điều *đó*!

"Báo công nhân" thuộc phái men-sê-vích, trong bài xã luận đăng ở số 35, ngày 20 tháng Tư, viết:

"Chúng tôi phản đối bọn đế quốc chủ nghĩa Anh. Nhóm "Thống nhất" phản đối những người xã hội chủ nghĩa Anh. Tất cả sự khác nhau là ở chỗ *đó*. Đó là lý do tại sao nhóm "Thống nhất" buộc phải lập luận theo lối những người Hốt-ten-tô¹⁾... Công nhân Nga rất nhớ việc Plê-kha-nốp đã tìm mọi cách khuyến can họ đừng bãi công dưới chế độ Nga hoàng như thế nào (trong nguyên bản có sót một lỗi: dưới chế độ Nga hoàng - cộng hòa). Hồi ấy, Plê-kha-nốp cũng cố dọa dẫm chúng ta với những luận cứ thậm chí còn ghê sợ hơn nữa, doan chắc với chúng ta rằng cuộc đấu tranh ấy chỉ có làm lợi cho Bộ tổng tham mưu quân đội Đức mà thôi".

Và cũng trên tờ báo ấy, số 57, ngày 16 tháng Năm, tên Tsê-rê-va-nin, người chủ trương tham gia nội các và thuộc phái cực ôn hòa, đã viết:

"Plê-kha-nốp và nhóm "Thống nhất" của ông làm tất cả mọi cái mà họ có thể làm được để cũng xúc phạm, ở nước ta, nguyên tắc phòng vệ là nguyên tắc đã bị đa số bọn xã hội chủ nghĩa Đức, Pháp và các nước khác hết sức làm cho khá bị xúc phạm trên phạm vi quốc tế rồi".

1) - Bộ tộc ở vùng Tây - Nam của châu Phi.

Đấy là những ý kiến đã được phát biểu về nhóm "Thống nhất", đấy là cách thức mà phái dân tuý và phái men-sê-vích đã *ly khai với nhóm ấy, chúng hổ thẹn về nó như thế đấy!!*

Nhưng trong cùng lúc đó, chúng lại liên minh với nó trong các cuộc tuyển cử, và Plê-kha-nốp cứ nhận những ghế đại biểu ở những kẻ công khai coi y là một "tên làm trò lừa bịp", là "một người được giai cấp tư sản nuôi làm tôi mọn", là một người "Hốt-ten-tô", là một nhân vật "bị xúc phạm", "nhất trí với giai cấp tư sản tự do chủ nghĩa".

Những kẻ nào xấu nhất trong khối đó?

Công nhân và binh sĩ! Đừng bỏ một lá phiếu nào cho khối liên minh của phái dân tuý và phái men-sê-vích — những bọn đang che chở và lén lút đưa nhóm "Thống nhất" là nhóm "*nhất trí với giai cấp tư sản tự do chủ nghĩa!*"

*Viết ngày 25 tháng Năm
(7 tháng Sáu) 1917*

*Đăng trên báo "Sự thật" số 67,
ngày 9 tháng Sáu (27 tháng Năm)
1917*

Theo đúng bản đăng trên báo

**BỌN TRĂM ĐEN ỦNG HỘ
ĐẢNG DÂN CHỦ - LẬP HIẾN,
PHÁI MEN-SÊ-VÍCH
VÀ PHÁI DÂN TUÝ
THAM GIA CHÍNH PHỦ VỚI
ĐẢNG DÂN CHỦ - LẬP HIẾN**

Ai mà không biết báo "Thời mới"? Có ai không biết rằng báo ấy đã được "nổi tiếng" suốt trong hàng mấy chục năm vì đã bảo vệ chính quyền Nga hoàng và bọn tư bản và vì đã bực hại người Do-thái, bực hại những người cách mạng không?

Có ai không biết rằng tất cả những người chính trực của nước Nga, đều luôn luôn xa lánh báo "Thời mới" một cách tức giận và khinh ghét không? Và có ai không biết rằng báo ấy, ngay cả bây giờ, sau cách mạng, cũng vẫn không hề thay đổi phương hướng của mình không?

Và đây, nước Nga tự do tiến hành các cuộc tuyển cử đầu tiên. Trong ngày đầu các cuộc tuyển cử, báo "Thời mới" viết: "hãy bỏ phiếu cho danh sách của Đảng tự do nhân dân".

Sự thực trước mắt là: tất cả bọn địa chủ và tư bản, tất cả những thế lực phản động, tất cả những kẻ lo toan làm cho Nga hoàng trở lại ngai vàng đều ủng hộ Đảng dân chủ - lập hiến.

Còn phái men-sê-vích và phái dân tuý đã giao *sáu* bộ trưởng của bọn chúng cho *muời* bộ trưởng *dân chủ - lập hiến* để làm con tin.

Còn phái men-sê-vích và phái dân tuý đều bị ru ngủ bằng những lời hứa hão trong đó không một lời hứa nào được thực hiện cả. Không hề có một biện pháp nào để chấm dứt

chiến tranh, để từ bỏ các cuộc thôn tính (xâm chiếm)*, để chặn tay bọn tư bản đang vớ được những lợi nhuận kéch xù và đưa nước nhà đến bước diệt vong, chính phủ *không hề thực hiện một biện pháp nào như thế cả.*

Chiến tranh đang kéo dài, sự phá sản kinh tế đang uy hiếp chúng ta, bọn tư bản cứ làm giàu lên, phái men-sê-vích và phái dân tuý thì nói và dọa dẫm, dọa dẫm và nói... Chú mèo Va-xca (tức là bọn tư bản) cứ việc ăn, mặc ai nói gì thì nói.

Hỡi công nhân và binh sĩ và tất cả những người lao động!
Đừng bỏ một lá phiếu nào cho Đảng dân chủ - lập hiến, cũng đừng bỏ một lá phiếu nào cho phái men-sê-vích và phái dân tuý!

Hãy bỏ phiếu cho những người bôn-sê-vích!

"*Sự thật*", số 68,
ngày 10 tháng Sáu
(28 tháng Năm) 1917

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

* Để công bố những hiệp ước bí mật, để đề xuất ra với nhân dân tất cả các nước một đề nghị hòa ước công khai, thẳng thắn, trực tiếp với những điều kiện rõ ràng và chính xác.

LIÊN MINH BỈ ỔI CỦA PHÁI MEN-SÊ-VÍCH VÀ PHÁI DÂN TUÝ VỚI NHÓM "THỐNG NHẤT"

Hôm nay là ngày tuyển cử thứ hai và là ngày tuyển cử chính.

Bên cạnh những người dân chủ - lập hiến là những người men-sê-vích và những người dân tuý liên minh đang xúm xít làm rùm beng lên chung quanh cử tri.

Vậy bọn chúng đã tìm được gì để trả lời chúng ta sau khi chúng ta chỉ ra cái sự thực xấu xa là sự liên minh của chúng với nhóm "Thống nhất"? Chúng có dám biện hộ *trên nguyên tắc* cho sự liên minh đó không?

Không, quả là chúng không dám đâu.

Trả lời những điều mà chúng ta đã nói về việc xấu xa liên minh với nhóm "Thống nhất", "Báo công nhân" đã viện dẫn... hãy đoán xem là viện dẫn ai?... viện dẫn tên khiêu khích Ma-li-nốp-xki và việc cơ quan an ninh gian lận đưa hấn vào Đu-ma đấy!!

Trong một bài riêng chúng tôi có nhấn mạnh sự không trung thực của cái lối gọi là luận chiến đó¹⁾. Nhưng bây giờ, vấn đề không phải là nói đến lòng trung thực của "Báo công nhân", mà là nói đến cái *lô-gích* của nó. Thưa các ngài, vậy là như thế nào? Khi chúng tôi nói đến nhóm "Thống nhất" của "các ngài", thì các ngài cho là có thể đỡ đòn được bằng cách nói đến tên khiêu khích Ma-li-nốp-xki của "chúng

1) Xem tập này, tr. 278.

tôi!!! Kết quả là thế nào? Kết quả là các ngài đặt nhóm "Thống nhất" ngang hàng một tên khiêu khích vậy!!

Những nhân vật minh mẫn của "Báo công nhân" đã "bảo vệ" sự liên minh với nhóm "Thống nhất" như thế đấy, — không còn phải nói gì nữa, thật là những con người thông minh! Khi người ta nói với chúng rằng, trong nước Nga *tự do*, chúng có một bạn đồng nghiệp bí ối như nhóm "Thống nhất" của Plê-kha-nốp, thì chúng *trả lời*: những người bôn-sê-vích cũng *đã từng có*, trong nước Nga *Nga hoàng*, tên khiêu khích Ma-li-nốp-xki đó!! Đấy không phải là một lời biện hộ của "Báo công nhân" đối với nhóm "Thống nhất", đó là một lời châu báu!

Chính báo "Sự nghiệp nhân dân" — đây là nói theo lời của Sê-đrin — cũng "ý hợp tâm đầu" với nhóm "Thống nhất". Ngày đầu các cuộc tuyển cử, tức ngày 27 tháng Năm, ở trang đầu tờ báo của Kê-ren-xki, của Tséc-nốp và đồng bọn có đăng lời kêu gọi nhân dân bỏ phiếu *cho các danh sách đã lên lút đưa nhóm "Thống nhất" vào*.

Nhưng cũng trong số báo ấy của tờ "Sự nghiệp nhân dân", ở trang *hai*, không những có một đoạn dài bài xích phần tử "xã hội yêu nước" Plê-kha-nốp và nhóm "Thống nhất" của ông ta, mà còn có "một câu độc địa" sau đây:

"Chúng tôi vui mừng báo tin cho độc giả biết về ý nghĩ của các phái tự do để quốc chủ nghĩa và xã hội - để quốc chủ nghĩa khác như: báo "Ngôn luận", báo "Ý chí Nga", báo "Thống nhất" đối với việc Ý xâm lược (An-ba-ni)".

Đấy không phải là một lời châu báu ư?

Đảng "xã hội chủ nghĩa - cách mạng" hiệu triệu nhân dân bỏ phiếu cho những danh sách có che giấu các ứng cử viên của nhóm "Thống nhất", tức cũng *chính là nhóm "Thống nhất"* mà Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đó, đúng vào ngày tuyển cử, đã gọi là "xã hội - để quốc chủ nghĩa", nghĩa là xã hội chủ nghĩa đầu miện chứ "trên thực tế là để quốc

chủ nghĩa", cũng chính là cái nhóm "Thống nhất" mà họ coi ngang như báo "Ngôn luận" và báo "Ý chí Nga".

Đẹp đẽ thay việc "Báo công nhân" thông minh, *liên minh* với báo "Sự nghiệp nhân dân" thông minh, ngày nay "biện hộ cho nhóm "Thống nhất"!

Thế là Plê-kha-nốp tiếp nhận của bố thí của những kẻ đã "vô tình" so sánh ông ta với Ma-li-nốp-xki hoặc, trong ngày tuyển cử, đã tuyên bố thẳng thừng rằng ông ta là một tên "xã hội - để quốc chủ nghĩa".

Đức tính tốt đẹp biết bao trong cái khối liên minh bí ối đó: phái men-sê-vích *cộng với* phái dân túy, *cộng với* nhóm "Thống nhất"...

Hỡi công nhân và binh sĩ! Hỡi những người lao động! Đừng bỏ một lá phiếu nào cho phái dân túy và phái men-sê-vích là những phái lên lút đưa những phần tử "xã hội - để quốc chủ nghĩa" vào!

Hãy bỏ phiếu cho những người bôn-sê-vích!

*"Sự thật", số 68,
ngày 10 tháng Sáu
(28 tháng Năm) 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

BỌN PHẢN CÁCH MẠNG CHUYỂN SANG TẤN CÔNG

("NHỮNG NGƯỜI GIA-CÔ-BANH KHÔNG ĐƯỢC LÒNG DÂN")

Bọn phản cách mạng đã tập hợp được khá nhiều lực lượng đủ để chuyển sang tấn công. Được các bộ trưởng dân tuý và men-sê-vích giúp đỡ, bọn tư bản đang tổ chức một cuộc tấn công vào tự do.

Quyết định về việc giải tán "các trung đoàn 45, 46, 47 và 52" thuộc các sư đoàn 12 và 13, quyết định về việc "giao cho tòa án xử" những "kẻ xúi giục" (sao lại có cái danh từ kỳ lạ này nhỉ? chẳng lẽ trong chiến tranh những "kẻ xúi giục" lại quan trọng hơn những "kẻ gây ra"?), rồi bên cạnh những việc đó lại có tin chuẩn úy Crút-xe bị *bắt giam vì một bài diễn văn đọc trong một cuộc mít-tinh* ở Xcu-li-a-nư, và cuối cùng là cái giọng thô bạo chưa từng thấy của Chính phủ lâm thời đối với Crôn-stát⁹⁰ (các mệnh lệnh "cần phải được tuyệt đối chấp hành": liệu người ta có thể nói như thế được không đối với những công dân chưa từng bị buộc tội về một điều gì cả, những công dân chưa từng bị trách cứ về một hành động không tuân lệnh nào cả?), — tất cả đều được soi sáng hẳn lên dưới ánh pháo bông của tờ "Ngôn luận", tờ báo bênh vực bọn tư bản phản cách mạng và hủ hê trên sự đau khổ của người khác ("cuối cùng chính phủ đã quyết định lên giọng nhà cầm quyền"), — tất cả điều đó chỉ cho chúng ta thấy rõ rằng bọn phản cách mạng đang mở cuộc tấn công.

"Cuộc tấn công" này đã gây ra một ấn tượng kỳ lạ. Ở mặt trận, người ta đưa ra tòa những "kẻ xúi giục không tuân lệnh" và người ta "giải tán" bốn trung đoàn (trong số tám trung đoàn của hai sư đoàn như đã nói trong bức điện, mặc dù cũng theo bức điện ấy đăng trong tờ "Tin tức của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát", số 76, thì chỉ có *một* trong số tám trung đoàn ấy là đã "biểu tình toàn đơn vị", và một trung đoàn nữa là đã biểu tình "gần như toàn đơn vị"). Hồi các ngài cầm quyền, nếu các ngài báo tin cho nhân dân biết về việc giải tán các trung đoàn, nếu các ngài xét thấy việc đó là có ích, nếu các ngài để cho công bố những bức điện về vấn đề này, tại sao các ngài lại không báo tin cho nhân dân biết một cách chính xác và rõ ràng, dù chỉ vài dòng thôi, về những lý do không tuân lệnh cho những người mà các ngài đưa ra xét xử?

Các ngài ạ, trong hai điều tất phải chọn lấy một: hoặc là các ngài cứ hành động một cách lặng lẽ đi, vì các ngài có những nhân viên kiểm duyệt quân sự; các ngài bắt tất phải bận tâm đến việc báo tin cho công chúng biết và đừng làm phiền công chúng về những tin tức của các ngài.

Hoặc là, nếu *các ngài* đã quyết định báo tin, thì các ngài hãy nói cho đúng sự thật. Việc gì đã xảy ra? Xảy ra như thế nào? Vì lý do gì mà xảy ra? Những người mà các ngài giao cho tòa án xét xử, đã không tuân lệnh về một vấn đề riêng hay không tuân lệnh về một vấn đề chung?

Mơ hồ là có hại.

Nhưng việc bắt bớ Crút-xe là hoàn toàn rõ ràng: bắt giam một người vì *một bài diễn văn đọc trong một cuộc mít-tinh*, như vậy có hợp lý không? Như vậy chẳng phải là đã hoàn toàn mất trí ư? Các ngài dân chủ - lập hiến và các ngài phải hữu liên minh với những người dân tuý và men-sê-vích trong nội các, các ngài có một số lượng báo hàng ngày nhiều gấp mười lần, nếu không phải là gấp trăm lần, so với những địch thủ của các ngài kia mà!! Và với một ư

thế như vậy của thứ vũ khí chủ yếu của việc tuyên truyền, mà các ngài lại bắt giam một người vì một "bài diễn văn đọc trong một cuộc mít-tinh" à!! Chẳng lẽ các ngài đã sợ hãi đến phát điên lên rồi sao, thưa các ngài?

Chúng tôi không phản đối việc sử dụng bạo lực cách mạng vì lợi ích của đa số nhân dân.

Những ngày gần đây, khi Plê-kha-nốp nhân việc gì đấy có nhắc tới những người Gia-cô-banh năm 1793 và lời tuyên bố *rành rọt* của họ: "bọn này cũng như bọn kia đều là kẻ thù của nhân dân cả", thì chúng tôi tự nghĩ rằng:

Không một đảng nào nên tự ngăn cấm mình bắt chước những người Gia-cô-banh năm 1793, về điểm mà Plê-kha-nốp đã chọn ra đó.

Vấn đề chỉ là ở chỗ có những "người Gia-cô-banh" thế này và cũng có những "người Gia-cô-banh" thế khác. Một câu danh ngôn Pháp rất hay, mà cách đây hai mươi năm, khi hầy còn là người xã hội chủ nghĩa, Plê-kha-nốp vẫn thích nhắc tới, — câu đó đã chế nhạo những "người Gia-cô-banh không được lòng dân" (jacobins moins le peuple).

Sự vĩ đại trong lịch sử của những người Gia-cô-banh chân chính tức là của những người Gia-cô-banh năm 1793, là ở chỗ họ là những "người Gia-cô-banh *được lòng dân*", được lòng *đa số* nhân dân cách mạng, được lòng các giai cấp *cách mạng* tiên phong trong thời *đại của họ*.

Những "người Gia-cô-banh không được lòng dân" thì đáng thương hại và lối bịch, họ chỉ mạo xưng là những người Gia-cô-banh thôi, họ *sợ không dám* vạch mặt một cách rõ ràng, đường hoàng, trước mặt mọi người rằng bọn bóc lột, bọn áp bức, những kẻ đày tớ của nền quân chủ ở tất cả các nước, những kẻ về phe với bọn địa chủ ở tất cả các nước đều là kẻ thù của nhân dân.

Các ngài Mi-li-u-cốp và Plê-kha-nốp, các ngài đã học lịch sử, liệu các ngài có thể chối cãi được rằng những người Gia-cô-banh *vĩ đại* năm 1793 đã không hề sợ mà tuyên

bố kẻ thù của nhân dân là những đại biểu của *thiểu số* phản động, bóc lột, trong nhân dân ở thời đại họ, hay không? Cụ thể là những đại biểu của các *giai cấp* phản động trong thời đại của họ, hay không?

Các ngài, những người ở trong chính phủ hiện tại, những trợ thủ của chính phủ, những kẻ bảo vệ và làm đày tớ cho chính phủ, liệu các ngài có thể nói được một cách thẳng thắn, rõ ràng, công khai rằng các ngài coi *những giai cấp* nào là "kẻ thù của nhân dân" *trong toàn thế giới*, hay không?

Đâu nổi! Các ngài là những người Gia-cô-banh không được lòng dân. Các ngài chẳng qua chỉ làm ra bộ những người Gia-cô-banh thôi. Các ngài giống những kẻ đại biểu tầm thường của thế lực phản động tầm thường của địa chủ và tư bản nhiều hơn là giống những người Gia-cô-banh.

Hỡi công nhân và binh lính! Hỡi những người lao động! Thế lực phản cách mạng của bọn địa chủ và tư bản đang mở cuộc tấn công! Đừng bỏ một lá phiếu nào cho *bất kỳ một đảng nào* của chính phủ, cho *bất kỳ một đảng nào tham gia chính phủ!*

Hãy bỏ phiếu cho những người bôn-sê-vích!

"*Sự thật*", số 68,
ngày 10 tháng Sáu
(28 tháng Năm) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

MỘT VẤN ĐỀ CÓ TÍNH NGUYÊN TẮC

("NHỮNG LỜI ĐÃ BỊ BỎ QUÊN"
CỦA CHỦ NGHĨA DÂN CHỦ)

Lần sóng bản thủ những lời dối trá và vu khống mà báo chí của bọn tư bản dùng để phỉ báng các đồng chí ở Crôn-stát, một lần nữa lại bộc lộ tất cả sự gian trá của các báo chí đó; từ một việc hoàn toàn tầm thường và không có gì quan trọng cả, chúng cường điệu lên thành một sự kiện "quốc gia", thành sự "ly khai" nước Nga, vân vân và vân vân.

Tờ "Tin tức của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát", số 74, đã loan tin về việc kết thúc sự biến Crôn-stát: quả như người ta đã liệu trước, các bộ trưởng Txê-rê-tê-li và Xcô-bê-lép đã không gặp khó khăn gì trong việc thỏa thuận với Crôn-stát về một bản hiệp nghị. Đương nhiên, chúng tôi hy vọng và tin chắc rằng hiệp nghị đó, nếu được *hai* bên thành thật tôn trọng, thì sẽ tạo ra trong một thời gian khá lâu khả năng hoạt động *cách mạng* không có xung đột ở Crôn-stát và ở các nơi khác trong nước Nga.

Sự biến Crôn-stát đối với chúng ta có một ý nghĩa có tính chất nguyên tắc, về hai phương diện.

Thứ nhất là nó làm lộ rõ một sự thực mà từ lâu chúng ta đã nhận thấy và đã chính thức thừa nhận trong một nghị quyết của đảng ta (về các Xô-viết), là cách mạng ở các địa phương tiến triển hơn ở Pê-tơ-rô-grát⁹¹. Không những chỉ có bọn dân chủ - lập hiến, mà cả đến những người dân tuý và những người men-sê-vích cũng bị say sưa với khẩu khí cách mạng suông đang được lưu hành khắp nơi, cho nên họ đã không muốn — hoặc đã không thể — suy nghĩ đến ý nghĩa của sự thực đó.

Hai là sự biến Crôn-stát đã đặt ra một vấn đề rất quan trọng có tính chất nguyên tắc, có tính chất cương lĩnh mà không một người dân chủ trung thực nào, chứ chưa nói đến một người xã hội chủ nghĩa, lại có thể coi thường được. Đó là vấn đề quyền hạn của chính quyền trung ương được *phê chuẩn* những người giữ các trọng trách do dân cư địa phương bầu ra.

Những người men-sê-vích, mà trong đảng của họ có các bộ trưởng Txê-rê-tê-li và Xcô-bê-lép, thì vẫn tiếp tục tự xưng là những người mác-xít. Txê-rê-tê-li và Xcô-bê-lép đã đưa thông qua một nghị quyết về quyền phê chuẩn đó. Trong khi làm như vậy, họ có nghĩ tới nhiệm vụ họ là những người mác-xít không?

Đọc giả có lẽ sẽ cho đó là một vấn đề ngây thơ và sẽ nhận xét rằng những người men-sê-vích ngày nay trên thực tế đã hoàn toàn trở thành một đảng tiểu tư sản rồi, và hơn nữa, lại có xu hướng về quốc chủ nghĩa (nghĩa là sô-vanh chủ nghĩa), rằng như thế mà đem chủ nghĩa Mác ra nói về họ, thì thật là buồn cười. Chúng ta sẽ không bàn cãi về điểm ấy. Chúng ta chỉ nói rằng chủ nghĩa Mác bao giờ cũng rất coi trọng những vấn đề về dân chủ nói chung, và vị tất đã có thể phủ nhận rằng các ông Txê-rê-tê-li và Xcô-bê-lép không có tư cách là những người dân chủ.

Liệu trong khi đưa ra nghị quyết về việc Chính phủ lâm thời "phê chuẩn" những người giữ các trọng trách mà nhân dân Crôn-stát đã bầu ra, họ có nghĩ tới nhiệm vụ của họ là những người dân chủ, và có nghĩ tới "danh hiệu" của họ là những người dân chủ không?

Hiển nhiên là không.

Để làm căn cứ cho kết luận đó, chúng tôi xin dẫn ra đây ý kiến của một nhà trước tác mà chắc hẳn, ngay cả Txê-rê-tê-li và Xcô-bê-lép cũng cho rằng ông ta chưa hoàn toàn mất hết uy tín về mặt khoa học và về mặt là người mác-xít. Nhà trước tác đó là Phri-đrich Ăng-ghe-n.

Năm 1891, trong khi phê phán dự án cương lĩnh của những người dân chủ - xã hội Đức, (ngày nay gọi là Cương lĩnh Éc-phuya⁹²) Ăng-ghe-n đã viết rằng giai cấp vô sản Đức cần có một nước cộng hòa thống nhất, không thể chia cắt được.

"Nhưng, — Ăng-ghe-n nói thêm, — không phải là theo kiểu nước Cộng hòa Pháp hiện nay, đó chỉ là đế quốc không có hoàng đế, dựng lên hồi 1798, chứ không có gì khác. Từ 1792 đến 1798, mỗi tỉnh trong nước Pháp, mỗi xã đều được hưởng chế độ tự quản hoàn toàn theo kiểu Mỹ. Đó chính là cái mà chúng ta cần phải có" (đó là nói về những người dân chủ - xã hội Đức). "Làm thế nào để tổ chức nền tự quản ấy, và làm thế nào để người ta tránh được chế độ quan liêu, đó là điều nước Mỹ và nền cộng hòa thứ nhất ở Pháp đã chỉ cho chúng ta thấy, và đó cũng là điều hiện nay Úc, Ca-na-đa và các thuộc địa khác của Anh vẫn đang chỉ cho chúng ta thấy. Chế độ tự quản của tỉnh và của xã như vậy thì tự do hơn nhiều so với chế độ liên bang Thụy-sĩ chẳng hạn, trong đó tuy mỗi bang rất độc lập đối với "liên bang" (tức là đối với chính quyền trung ương) "nhưng cũng lại độc lập đối với các đơn vị nhỏ hơn của bang, tức là huyện (Bezirk) và xã. Chính phủ các bang bổ nhiệm các huyện trưởng (Bezirksstatthalter) và các quận trưởng. Ở các nước nói tiếng Anh, không hề có quyền bổ nhiệm như thế, và ở ta sau này, chúng ta phải rút bỏ quyền đó" (quyền bên trên chỉ định) "một cách cũng có lẽ độ, như là chúng ta phải rút bỏ các khu trưởng và tỉnh trưởng Phổ (Landrat và Regierungsrat)"⁹³.

Đó là những ý kiến của Phri-đrich Ăng-ghe-n về chủ nghĩa dân chủ áp dụng vào quyền cấp trên được chỉ định các quan chức. Và để diễn đạt những quan điểm của mình một cách mạnh mẽ, rõ ràng và chính xác hơn nữa, Ăng-ghe-n đề nghị những người dân chủ - xã hội Đức ghi vào trong cương lĩnh của đảng yêu sách sau đây:

"Chế độ tự quản hoàn toàn trong các tỉnh, huyện và xã, do những người giữ các trọng trách được bầu phiếu phổ thông bầu ra, đảm nhiệm: *bỏ tất cả những quan chức ở địa phương và ở tỉnh do nhà nước bổ nhiệm*".

Không còn gì cương quyết và rõ ràng hơn những chữ in ngả đó.

Các ngài bộ trưởng Txê-rê-tê-li và Xcô-bê-lép đáng kính ơi! Chắc các ngài rất hãnh diện về việc tên tuổi các ngài sẽ được ghi vào các sách giáo khoa lịch sử. Nhưng liệu các ngài có thể hãnh diện được về điểm mà bất cứ người mác-xít nào, và bất cứ người dân chủ trung thực nào đều sẽ phải nói là: các bộ trưởng Txê-rê-tê-li và Xcô-bê-lép đã giúp đỡ bọn tư bản Nga dựng lên ở nước Nga một nền cộng hòa, sao cho nền cộng hòa đó thực ra không phải là một nền cộng hòa mà chỉ là một *nền quân chủ không có vua* mà thôi?

P. S. Bài báo này viết *trước* giai đoạn cuối cùng của sự biến Crôn-stát, mà hôm nay các báo đã bình luận. Bản hiệp nghị *không* phải là bị Crôn-stát phá vỡ, vì: *không ai* đã vạch ra được *lấy một sự việc nào*, dù chỉ là hơi tương tự thôi, về sự vi phạm hiệp nghị. Những dẫn chứng của tờ "Ngôn luận" về những bài đăng trên các báo chỉ là mảnh khoé để thoái thác mà thôi, bởi vì hiệp nghị không thể bị phá vỡ vì các bài báo mà chỉ bị phá vỡ vì những hành động. Và sự thật vẫn là sự thật: các bộ trưởng Txê-rê-tê-li, Xcô-bê-lép và các vị đồng liêu đã bị những tiếng kêu la của bọn tư sản sợ hãi, làm cho hốt hoảng không biết bao nhiêu lần mà kể, và đã đưa ra những *lời dọa dẫm thô bỉ* đối với những người dân ở Crôn-stát. Những lời dọa dẫm khờ dại, vô lý, chỉ phục vụ cho thể lực phản cách mạng mà thôi.

"*Sự thật*", số 68,
ngày 10 tháng Sáu
(28 tháng Năm) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

**KHÔNG CÓ VŨ KHÍ SẠCH SẼ
VÀ CÓ TÍNH NGUYÊN TẮC,
HỌ LIÊN VỚ LẤY VŨ KHÍ BẮN THỬ**

"Báo công nhân", cơ quan của những người men-sê-vích thuộc phái chủ trương tham gia nội các, mưu toan bôi nhọ chúng ta bằng cách nhắc lại rằng năm 1911 cơ quan an ninh đã bắt Rur-cốp, người bên-sê-vích có xu hướng điều hòa, là nhằm đảm bảo "tự do" hành động cho những người bên-sê-vích của đảng chúng ta "ngay trước ngày bầu cử Đu-ma IV" ("Báo công nhân" đặc biệt nhấn mạnh điều này).

Việc đó chứng minh cái gì? Nó chứng minh rằng cơ quan an ninh đã dọn đường để đưa Ma-li-nốp-xki, kẻ về sau này đã lộ rõ là một tên khiêu khích, vào Đu-ma. Đương nhiên là cơ quan an ninh đã quan tâm đến những tên tay sai của nó.

Đó có phải là một điều đáng trách đối với đảng chúng ta không? Không. Cũng như những người *trung thực* không trách cứ gì Tséc-nốp và những người cùng phe phái là đã bào chữa cho A-dép một cách sai lầm, và họ cũng không trách cứ gì I-ô-nốp (người thuộc phái Bun và là bạn đồng sự của "Báo công nhân") và bè lũ, là đã nhân danh Ban chấp hành trung ương thống nhất mà bào chữa vào năm 1910 cho tên khiêu khích Gi-tô-miéc-xki ("Ốt-txốp"); họ cũng không trách cứ gì những người men-sê-vích, trong một lúc nhất định, hồi năm 1904, là đã toan bênh vực tên khiêu khích Đô-brô-xcô-cốp, hoặc trách cứ những người dân chủ - lập hiến là cũng đã có trong hàng ngũ họ những tên khiêu khích ngày nay đã bị lộ mặt.

Tất cả mọi đảng phái, không trừ một đảng phái nào, đều có khuyết điểm là đã không nhận ra được những tên khiêu khích. Đó là một sự thực. Và nếu "Báo công nhân", trong khi liên kết với bộ trưởng Tséc-nốp, lại quên mất những sai lầm cũ của ông này mà chỉ nói đến những sai lầm của địch thủ hiện nay của mình, thì rõ ràng đó là một thủ đoạn bất chính, một thủ đoạn hết sức trơ tráo. Miếng đòn mà "Báo công nhân" định đánh vào chúng ta lại quay trở lại đánh vào chính báo đó: bản thân tờ "Báo công nhân" không bao giờ dám lớn tiếng công khai thừa nhận điều này là chính đáng, tức là: không đả động gì đến A-dép cả nhưng lại vì lợi ích phe phái mà "lớn tiếng" la hét về một tên khiêu khích khác: Ma-li-nốp-xki.

"Sự thật", số 68,
ngày 10 tháng Sáu
(28 tháng Năm) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

HỘI NGHỊ CỦA BAN CHẤP HÀNH
ĐẢNG BỘ PÊ-TÉC-BUA
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA
30 THÁNG NĂM (12 THÁNG SÁU) 1917

*Đăng lần đầu năm 1925 trên
tạp chí "Biên niên đỏ", số 3,
bản tuyên bố thực tế được in
vào năm 1927, trong cuốn "Ban
chấp hành đảng bộ bôn-sê-vích
hợp pháp đầu tiên ở Pê-téc-bua
năm 1917"*

*Theo đúng bản đánh máy
biên bản của hội nghị*

1

LỜI PHÁT BIỂU
VỀ VẤN ĐỀ CƠ QUAN NGÔN LUẬN
CỦA BAN CHẤP HÀNH
ĐẢNG BỘ PÊ-TÉC-BUA

Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua tỏ ý muốn có một cơ quan ngôn luận riêng của mình, đó là một điều mới lạ đối với Ban chấp hành trung ương. Người ta không hiểu tại sao vấn đề này lại được đặt ra đúng vào lúc đảng lập ra một nhà in riêng cho mình, và đúng vào lúc bắt đầu có một sự thỏa thuận với tổ chức liên khu nhằm đảm bảo sự cộng tác của đồng chí Tơ-rót-xki vào việc xuất bản một tờ báo phổ cập.

Trong các nước phương Tây, các cơ quan ngôn luận địa phương và trung ương tại các thủ đô và tại các trung tâm công nghiệp lớn đều không bị phân chia. Sự phân tán lực lượng do sự phân chia đó gây ra như vậy là có hại. Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua mà có một cơ quan ngôn luận riêng biệt ngoài Cơ quan ngôn luận trung ương thì thật là không hợp lý. Pê-téc-bua không tồn tại như là một địa phương riêng biệt. Pê-téc-bua là trung tâm địa lý, chính trị và cách mạng của toàn nước Nga. Toàn nước Nga đều chú mục theo dõi sát cuộc sống của Pê-téc-bua. Nhất cử nhất động ở Pê-téc-bua đều nêu gương cho toàn nước Nga noi theo. Xuất phát từ tình hình đó, người ta không thể coi hoạt động của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua là một hoạt động có tính chất địa phương được.

Tại sao không chấp nhận đề nghị của Ban chấp hành trung ương về việc tổ chức một tiểu ban báo chí? Trong

các nước phương Tây, là nơi mà các tiểu ban đó đã từng tồn tại, hiển nhiên là lịch sử báo chí đã từng trải qua những sự tranh chấp giữa ban biên tập của một cơ quan ngôn luận nào đó với tiểu ban báo chí, nhưng sự tranh chấp ấy hoàn toàn chỉ là về vấn đề phương hướng có tính nguyên tắc của cơ quan ngôn luận đó. Thế thì những lý do chính trị, có tính nguyên tắc khiến cho giữa Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua và Ban chấp hành trung ương phát sinh xung đột là những lý do gì? Cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua, dù muốn hay không, bao giờ cũng sẽ là cơ quan chỉ đạo của đảng.

Việc thí nghiệm thành lập một cơ quan ngôn luận riêng biệt làm cho Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua nhận thấy một cách rất nhanh chóng rằng tự giam hãm trong khuôn khổ sinh hoạt địa phương là không thể được. Ban chấp hành trung ương không thể phủ nhận sự cần thiết phải dành một phần quan trọng, trên các báo của chúng ta, cho nhu cầu của đảng bộ Pê-téc-bua. Ban chấp hành trung ương không phủ nhận sự cần thiết phải có một cơ quan ngôn luận phổ cập trong nhân dân để giải thích các khẩu hiệu của mình cho quần chúng rõ. Nhưng việc thành lập một tờ báo có tính chất đại chúng là một điều phức tạp và đòi hỏi phải có kinh nghiệm phong phú. Bởi vậy, Ban chấp hành trung ương yêu cầu đồng chí Tơ-rốt-xki là người trước kia đã từng biết cách tổ chức tờ báo có tính chất đại chúng của mình, tức là tờ "Báo nước Nga"⁹⁴, tham gia vào việc xuất bản một tờ báo có tính chất đại chúng.

Vấn đề một cơ quan ngôn luận có tính chất đại chúng chưa từng được đặt ra trong lịch sử các nước phương Tây một cách cấp thiết như ở nước ta. Ở phương Tây, nhờ có công tác văn hóa - giáo dục của những người tự do chủ nghĩa tiến hành trong quần chúng nên trình độ của quần chúng đã được nâng cao một cách đều đặn hơn. Tại những vùng như Tséc hoặc Bô-hêm đều có những cơ quan

ngôn luận có tính chất đại chúng. Nhiệm vụ của cơ quan ngôn luận này là nâng bạn đọc đến chỗ hiểu được cơ quan báo chí chỉ đạo của đảng. Nếu chúng ta không lập ra một cơ quan ngôn luận có tính chất đại chúng, thì quần chúng sẽ rơi vào ảnh hưởng của các chính đảng khác và sẽ bị các đảng đó lợi dụng để tiến hành những sự đầu cơ của họ. Về mặt hình loại mà nói, cơ quan ngôn luận phổ cập trong đại chúng không nên có một tính chất địa phương, nhưng vì sự vận chuyển bằng bưu điện có khó khăn, nên cơ quan ngôn luận đó chủ yếu là để phục vụ cho Pê-téc-bua. Để phục vụ được tốt cho nhu cầu địa phương, Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua cần có một vị trí thích đáng trong ban biên tập của cơ quan ngôn luận đó.

2

**TUYÊN BỐ THỰC VỀ TIỂU BAN
TRỰC THUỘC BÁO "TIẾN LÊN"**

Về việc đồng chí Tô-m-xki dẫn chứng về tiểu ban báo chí của công nhân năm 1906 và sự thất bại hoàn toàn của tiểu ban đó, tôi xin tuyên bố rằng sự dẫn chứng ấy không chính xác, rằng tiểu ban ấy trực thuộc báo "Tiến lên"⁹⁵ (do A. A. Bô-gđa-nốp và những người khác chỉ đạo) rõ ràng là có ích).

3

**DỰ THẢO CÁC NGHỊ QUYẾT
NGHỊ QUYẾT THỨ NHẤT**

Ban chấp hành trung ương xuất bản hai tờ báo tại Pê-tơ-rô-grát: Cơ quan ngôn luận trung ương và một tờ báo có tính chất đại chúng, cùng chung một ban biên tập. Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua có quyền phát biểu ý kiến trong bộ biên tập của Cơ quan ngôn luận trung ương, và sẽ có quyền biểu quyết trong bộ biên tập của cơ quan ngôn luận có tính chất đại chúng. Ban chấp hành trung ương dành một số cột nhất định, trong hai tờ báo, cho những vấn đề thuộc lợi ích thuần túy địa phương.

NGHỊ QUYẾT THỨ HAI

Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua quyết định tham gia vào hai tờ báo của Ban chấp hành trung ương, theo những điều kiện mà Ban chấp hành trung ương đề nghị, đem hết sức ra để phục vụ một cách đầy đủ hơn và rộng rãi hơn những nhu cầu của sự hoạt động địa phương và xây dựng đường lối của toàn đảng một cách cụ thể hơn. Vì có những lý do để sợ rằng Ban chấp hành trung ương hoặc ban biên tập do Ban chấp hành trung ương chỉ định sẽ quá tin vào các đồng chí quốc tế chủ nghĩa đã từng có những sự bất đồng ý kiến với chủ nghĩa bôn-sê-vích, sợ rằng Ban chấp hành trung ương sẽ hạn chế tự do và tính độc lập của các đồng chí địa phương, sợ rằng Ban chấp hành trung ương

không cho các đồng chí này có được uy tín mà những người lãnh đạo công tác địa phương có quyền có, nên Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua chỉ định ra một tiểu ban có nhiệm vụ quy định rõ những đảm bảo xác thực về quyền lợi của Ban chấp hành đảng bộ đó trong mục nói về địa phương trên hai tờ báo.

VỀ TÁC HẠI CỦA NHỮNG CÂU NÓI SUÔNG

Lời phúc đáp của các chính phủ Pháp và Anh đã xác nhận một cách đặc biệt rõ rệt rằng điều mà chúng ta thường nói sau đây là đúng: các chính phủ tư bản Nga, Pháp, Anh, Đức không thể từ bỏ các cuộc thôn tính (xâm chiếm) được, và tất cả những lời hứa hẹn tương tự như thế đều chỉ là để lừa dối nhân dân các nước mà thôi ⁹⁶.

Người Pháp đã trả lời: chúng tôi tiến hành chiến tranh là để lấy lại An-da-xơ và Lo-ren bằng vũ khí, là để chiến thắng. Người Anh thì trả lời: xin các ông hãy chấp hành đúng theo hiệp ước và hãy tiến hành chiến tranh giành lấy xứ Ba-lan thuộc Nga và thuộc Đức.

Sự thật cay đắng — chủ nghĩa tư bản và từ bỏ các cuộc thôn tính là hai cái không thể dung hòa với nhau được — một lần nữa lại được phơi trần ra. Chính sách của bọn "thỏa hiệp" chủ trương điều hòa giữa chủ nghĩa tư bản và giai cấp vô sản, chính sách của bọn dân túy và men-sê-vích thuộc phái chủ trương tham gia nội các, đều bị phá sản một cách hết sức hiển nhiên. Tất cả những hy vọng mà bọn chúng đặt vào chính phủ liên hiệp đều tiêu tan, tất cả những lời hứa hẹn của chúng đều bị vạch trần là những câu văn hoa rỗng tuếch.

Và hiện nay, đối với sự nghiệp của cách mạng, đối với lợi ích của quần chúng cần lao, thì không có gì nguy hại hơn là những cố gắng đưa ra những câu nói suông để che

giấu sự thật. Trong hàng tràng những câu nói suông đó, nổi rõ lên hai sắc thái, và trên thực tế thì "cả hai đều tệt hại không kém gì nhau".

Tờ "Báo công nhân", cơ quan của bọn men-sê-vích thuộc phái chủ trương tham gia nội các, tiếp tay cho "bọn dân chủ - lập hiến". Một mặt thì "trên cơ sở đó" (trên cơ sở những lời phúc đáp của hai cường quốc trong Khối liên minh) "không thể có được một hiệp nghị nào giữa chúng ta và họ"... Giữa "chúng ta" à? — nghĩa là giữa các *nhà tư bản* Nga ư? Lý luận về đấu tranh giai cấp đã bị vứt bỏ đi rồi. Thế thì tiện hơn cả là cứ đưa ra thật nhiều những câu nói suông về "dân chủ" chung chung, mà không khỏi chà đạp lên cái chân lý sơ đẳng của chủ nghĩa Mác là: chính *trong nội bộ* phái "dân chủ" có cái hố sâu nhất giữa bọn tư bản và những người vô sản.

Mặt khác, "Báo công nhân" muốn "mưu toan xét lại" (hiệp nghị và các hiệp ước) "thông qua một cuộc hội nghị các đại biểu của các chính phủ đồng minh, được triệu tập với mục đích đó". Lại cũng vẫn là thỏa hiệp và luôn luôn thỏa hiệp với bọn tư bản, một sự thỏa hiệp rút cục trên thực tế là *lừa bịp công nhân* bằng cách dùng cái trò đàm phán với kẻ thù giai cấp của công nhân.

"Báo công nhân" viết: "Áp lực của những tầng lớp xã hội rộng rãi trong phong trào dân chủ Pháp và Anh, thậm chí áp lực của chỉ riêng những người vô sản ở Pháp và ở Anh đối với chính phủ của họ...". Ở Nga, bọn men-sê-vích ủng hộ chính phủ đế quốc chủ nghĩa *của chúng*; trong các nước khác thì chúng lại kêu gọi gây *áp lực*... Đó há chẳng phải từ đầu đến cuối đều toàn là những câu nói suông có tính chất đối trá hay sao?

"Chúng tôi chuẩn bị hòa ước đó (hòa ước trong phạm vi quốc tế) bằng cách triệu tập một cuộc hội nghị quốc tế xã hội chủ nghĩa"... trong đó tất có sự tham gia của các bộ trưởng nguyên trước là xã hội chủ nghĩa đã chạy sang phía

các chính phủ *của nước họ* rồi!! Thật là một sự "chuẩn bị" tuyệt diệu để lừa bịp nhân dân trên quy mô lớn, bằng những ngôn lừa bịp với quy mô nhỏ hơn.

Tờ "Sự nghiệp nhân dân" dùng những câu nói suông "theo kiểu Gia-cô-banh". Giọng dọa dẫm to tiếng hô hào cách mạng một cách khoa trương loè loẹt... "chúng tôi thừa biết điều đó rồi"... "lòng tin tưởng vào thắng lợi của cuộc Cách mạng của chúng ta" (chữ Cách mạng bắt buộc phải viết hoa), "vận mệnh... của *toàn bộ* cuộc Khởi nghĩa (chữ Khởi nghĩa bắt buộc phải viết hoa) của những người lao động được tiến hành một cách may mắn như thế và đã đạt được thắng lợi như thế... vận mệnh đó tùy thuộc vào hành động này hay hành động khác... của phái dân chủ cách mạng Nga...".

Khi viết hoa những chữ Cách mạng và Khởi nghĩa, điều đó đương nhiên hoàn toàn "ghê gớm" thật, đúng hệt như với những người Gia-cô-banh vậy. Làm như thế thì vừa chẳng tốn kém gì nhiều mà lại vừa có tác dụng tốt nữa. Vì đây là những chữ đã được viết bởi những kẻ, trên thực tế, đang góp phần bóp chết cách mạng và đang cản trở bước tiến triển của cuộc khởi nghĩa của những người lao động bằng cách ủng hộ chính phủ của bọn đế quốc *Nga*, bằng cách ủng hộ những thủ đoạn *của bọn này* trong việc che giấu không cho nhân dân biết những hiệp ước bí mật, ủng hộ những thủ đoạn trì hoãn *của chúng* nhằm kim hãm sự xóa bỏ ngay tức khắc chế độ chiếm hữu ruộng đất của bọn địa chủ, ủng hộ những thủ đoạn *của chúng* nhằm buộc phải thực hành chính sách "tấn công" về quân sự, ủng hộ những sự dọa dẫm thô bạo *của chúng* đối với các cơ quan dân cử địa phương, ủng hộ những kỳ vọng *của chúng* muốn bổ nhiệm hoặc phê chuẩn những người giữ các trọng trách do dân cư địa phương bầu ra, vân vân và vân vân.

Các ngài anh hùng nói suông! các ngài hiệp sĩ cách mạng đầu lưỡi! Chủ nghĩa xã hội đòi hỏi phải phân biệt dân chủ của bọn tư bản và dân chủ của những người vô sản, cách

mạng tư sản và cách mạng vô sản, khởi nghĩa của bọn nhà giàu chống lại Nga hoàng và khởi nghĩa của những người lao động... *chống lại bọn giàu có...* Chủ nghĩa xã hội đòi hỏi phải phân biệt cách mạng tư sản đã hoàn thành ở nước ta (hiện giờ giai cấp tư sản là phản cách mạng) và cuộc cách mạng đang ngày càng trưởng thành của những người vô sản và của nông dân nghèo. Cách mạng tư sản thì *tán thành* chiến tranh, *tán thành* duy trì chế độ chiếm hữu ruộng đất của địa chủ, *tán thành* sự "phụ thuộc" của các cơ quan địa phương đối với trung ương, *tán thành* các hiệp ước bí mật. Cách mạng vô sản thì *đã bắt đầu* đập tắt cuộc chiến tranh bằng việc binh lính bắt tay thân thiện cách mạng, bằng việc xóa bỏ chính quyền của bọn địa chủ tại các địa phương, bằng việc tăng thêm số lượng và củng cố các Xô-viết, bằng việc thi hành đầy đủ nguyên tắc bầu cử.

Bọn dân tuý và bọn men-sê-vích thuộc phái chủ trương tham gia nội các đưa ra những câu nói suông về "dân chủ" chung chung và về "Cách mạng" chung chung, như vậy là nhằm *che giấu* sự thoả hiệp giữa chúng và giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa — trên thực tế đã trở thành phản cách mạng rồi — trong nước chúng, sự thoả hiệp đó hiện nay, trong thực tiễn, đang biến thành một cuộc đấu tranh *chống lại* cuộc cách mạng của những người vô sản và nửa vô sản.

"*Sự thật*" số 69,
ngày 13 tháng Sáu
(31 tháng Năm) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

CÁC NHÀ TƯ BẢN NHẠO BÁNG NHÂN DÂN

Hội nghị đại biểu các nhà tư bản và công nhân ngành công nghiệp hầm mỏ ở miền Nam đã bế mạc ngày 23 tháng Năm.

Hội nghị đã kết thúc mà *không đạt được một kết quả nào cả*. Các ngài tư bản đã thấy rằng tất cả những yêu sách của công nhân đều không thể chấp nhận được. Đoàn đại biểu công nhân tham dự hội nghị đã tuyên bố *hoàn toàn không chịu trách nhiệm về những hậu quả có thể xảy ra*.

Thật là rõ như ban ngày. Cuộc khủng hoảng không hề được đẩy lùi. Bọn chủ xí nghiệp không hề bị áp đảo.

Thật là đáng tức cười, nếu không phải là đáng buồn, khi ta được biết rằng người ta đã quyết định thành lập một tiểu ban mới, gồm có đại biểu của chính phủ và đại diện của hai phe (!!), và biết rằng bọn chủ đã yêu cầu được tăng giá cả *ngay lập tức!!!*

Để bạn đọc có thể hình dung được một cách rõ ràng các ngài tư bản đã khinh thường nhân dân đến mức nào, chúng tôi xin dẫn ra dưới đây một vài đoạn trích trong một tờ báo *thuộc phái chủ trương tham gia nội các* (tức là của một đảng có đại biểu tham gia nội các):

"Đoàn đại biểu công nhân (ngành công nghiệp hầm mỏ ở miền Nam) đến đây, đã báo cáo tình hình thực tế với ban kinh tế trực thuộc Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ và bản báo cáo

đó cho phép chúng ta nói rằng các con số do N. N. Cút-le dẫn chứng, phỏng theo lời bọn chủ, đều không đáng tin một chút nào cả.

...Trước cách mạng, bọn chủ mỏ than đã thu được những món lợi nhuận kéch xù, thế mà vẫn cứ mặc cả với chính phủ cũ yêu cầu tăng giá thu mua than cho họ. Họ yêu cầu được tăng thêm 5 cô-pếch nữa, ngoài 3 cô-pếch đã được chính phủ cũ chấp thuận. Ngay từ những ngày đầu cách mạng, họ đã được Chính phủ cách mạng lâm thời đồng ý tăng ngay thêm cho 8 cô-pếch, được truy tính cả vào những số than đã cung cấp trước đây cho ngành đường sắt và cả vào số than đã thu mua từ đầu tháng Giêng; sau đó, họ lại còn được tăng thêm 3 cô-pếch nữa, vị chi là 11 cô-pếch tất cả.

Trước cách mạng, giá thu mua than là 18 cô-pếch, hiện nay đã lên tới 29 cô-pếch rồi. Còn hợp đồng ký với chính phủ, thì trước kia giá thu mua than quy định là 22 cô-pếch một pút; hiện nay lại quy định là 33 - 34 cô-pếch và hơn thế nữa...".

Há chẳng phải là các nhà tư bản *nhạo báng* nhân dân một cách trắng trợn đó ư?

Chính phủ của bọn tư bản, tự xưng là chính phủ "cách mạng" và dùng cái chiêu bài "vinh quang" này để lừa bịp nhân dân dốt nát, đã nhân cơ hội cách mạng để đem lại cho bọn tư bản thêm nhiều khoản phụ tăng! Chính phủ đó luôn luôn dốc thêm hàng triệu bạc vào túi bọn tư bản!

Nước nhà sắp đến ngày tiêu vong, nhưng mười nhà tư bản có chân trong Chính phủ lâm thời lại buông lỏng cho bọn chủ xí nghiệp đang cướp bóc nước nhà, đang cướp bóc nhân dân và *làm tăng thêm* lợi nhuận đã quá cao của tư bản!

"Bị đại hội đại biểu các chủ mỏ miền Nam nước Nga khống chế, Bộ công thương nghiệp không những đã không dùng một biện pháp để phòng nào để ngăn ngừa tai họa mà nền công nghiệp miền Nam đang bước vào, mà lại còn thường xuyên nhất cử nhất động chịu khuất phục dưới áp lực của các nhà công nghiệp miền Nam".

Đó là lời phát biểu của cũng tờ báo thuộc phái chủ trương tham gia nội các đó, tờ "Báo công nhân", cơ quan ngôn luận của phái men-sê-vích, ngày 14 tháng Năm 1917, tức là hơn một tuần lễ sau ngày thành lập nội các liên hiệp.

Từ đó đến nay, tình hình không có gì thay đổi cả.

Nhưng tờ báo đó thuộc phái chủ trương tham gia nội các lẽ ra phải nhận thấy những sự việc còn nghiêm trọng hơn nữa. Xin hãy nghe đây, hãy nghe đây:

"...Các nhà công nghiệp đã tiến hành thủ đoạn giảm bớt sản xuất. Họ cố ý không thi hành các biện pháp cần thiết. Cần một cái bơm, không tìm đâu ra bơm cả; cần lưới che đèn, không làm thế nào có được. Các nhà công nghiệp không muốn cho sản xuất tăng lên. Họ cũng chẳng muốn bỏ tiền ra để sửa chữa những cái cần thiết và để đổi mới thiết bị máy móc bị hao mòn trong các xí nghiệp. Máy móc đã quá cũ rồi, sắp không dùng được nữa. Thường có tình trạng là đối với một dụng cụ cần thiết nào đó, người ta trả lời công nhân rằng chẳng mua đâu ra được, nhưng khi công nhân tự đi tìm kiếm lấy thì lại tìm ra được. Các chủ xí nghiệp không hề có một biện pháp nào để chuyên chở các sản phẩm: than và gang. Hàng tồn kho trị giá hàng chục, hàng trăm triệu bạc, để ứ đọng một cách vô ích, trong khi nước nhà đang hết sức cần đến những thứ đó".

Một tờ báo thuộc phái chủ trương tham gia nội các, tờ báo của cái đảng men-sê-vích trong đó có Txê-rê-tê-li và Xcô-bê-lép tham gia, đã viết như vậy đấy.

Nhưng các nhà tư bản hành động như vậy quả là đã công khai nhạo báng nhân dân! Thật là một thứ nhà thương điên: các nhà tư bản thông đồng với bộ phận tư sản ở trong Chính phủ lâm thời (trong đó có bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng tham gia); các nhà tư bản *kìm hãm* công việc, *phá hoại* công tác, *không thi hành những biện pháp* nhằm bảo đảm việc chuyên chở các sản phẩm là những thứ mà nếu không có thì nước nhà sẽ *đi đến chỗ tiêu vong*.

Các công xưởng và xe lửa ngừng hoạt động vì không có than. Nạn thất nghiệp tăng lên. Nạn khan hiếm hàng hóa trầm trọng thêm. Nông dân không thể đem lúa mì của họ cho không được. Nạn đói ngày càng đến gần.

Tất cả những cái đó đều do các nhà tư bản thông đồng với chính phủ, gây nên!!

Tất cả những cái đó đều được sự đồng tình của bọn dân tuý, bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích!! Bọn họ chỉ dùng lời nói để chống chế. *Ngay từ ngày 14 tháng Năm*, bọn họ đã từng nói đến các tội ác đó của bọn tư bản. Hôm nay đã là ngày 31 tháng Năm. Hơn hai tuần lễ đã trôi qua. Không có gì thay đổi cả. Nạn đói ngày càng đến gần.

Và để lấp liếm tội ác của bọn tư bản, để đánh lạc sự chú ý của quần chúng nhân dân, tất cả các tờ báo của bọn tư bản, tờ "Ngôn luận", "Ban ngày", "Thời mới" "Ý chí Nga", "Sở giao dịch", "Thống nhất" đều đem hết sức lực ra để hàng ngày trút lên đầu những người "bôn-sê-vích" hàng tràng những lời dối trá và vu khống... Theo lời của các tờ báo ấy thì nếu các chủ mỏ than thông đồng với chính phủ và nếu bọn chủ mỏ đó phá hoại và đình chỉ sản xuất, đó là lỗi của những người bôn-sê-vích!!

Phải đấy, người ta tưởng như mình đang ở trong một nhà thương điên, nếu lý luận về đấu tranh giai cấp, nếu kinh nghiệm thế giới về đấu tranh giai cấp đã không bảo cho chúng ta biết rằng: bọn tư bản và chính phủ *của chúng* (được bọn men-sê-vích ủng hộ) không từ một tội ác nào khi cần phải bảo vệ lợi nhuận của chúng.

Tình trạng này kéo dài đến tận bao giờ? Chẳng lẽ lại cần phải để cho tai họa xảy ra ở khắp nơi, để cho hàng trăm hàng nghìn người chết đói ư?

"*Sự thật*" số 69,
ngày 13 tháng Sáu
(31 tháng Năm) 1917

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

**THƯ GỬI
CÁC BAN CHẤP HÀNH QUẬN
THUỘC ĐẢNG BỘ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT
CỦA ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI
(BÔN-SÊ-VÍCH) NGA**

Các đồng chí thân mến!

Kèm theo đây, tôi xin gửi tới các đồng chí bản nghị quyết của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua về việc sáng lập tờ báo của mình và hai nghị quyết do tôi đã nhân danh Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga đưa ra ngày thứ ba 30 tháng Năm trong một cuộc hội nghị của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua¹⁾; tôi yêu cầu các đồng chí hãy thảo luận các nghị quyết đó và đưa ra những kết luận của các đồng chí có đầy đủ lý do và hết sức chi tiết.

Do phải xét vấn đề Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua có cần phải có ở Pê-tơ-rô-grát một tờ báo riêng của mình không, nên đã xảy ra một sự xung đột giữa Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua và Ban chấp hành trung ương. Hiện nay, điều cực kỳ quan trọng và rất đáng mong muốn là sẽ có hết sức nhiều đảng viên của đảng ta, ở Pê-tơ-rô-grát, tích cực tham gia thảo luận về sự xung đột vừa chớm nở và góp phần giải quyết sự xung đột đó bằng quyết nghị của các đồng chí ấy.

Ủy ban thực hiện thuộc Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua đã nhất trí chủ trương sáng lập một tờ báo riêng của

1) Xem tập này, tr. 287 - 288.

Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua ở Pê-tơ-rô-grát, mặc dù Ban chấp hành trung ương đã quyết định lập ra, thay cho tờ "Sự thật" mà khuôn khổ rõ ràng là quá hẹp, *hai* tờ báo: tờ "Sự thật" cũ, Cơ quan ngôn luận trung ương của đảng, và một tờ "Sự thật nhân dân" khổ nhỏ (tên cả hai tờ báo đều chưa được quyết định hẳn), coi như một cơ quan ngôn luận phổ cập trong quần chúng hết sức rộng rãi. Theo quyết định của Ban chấp hành trung ương, ban biên tập của cả hai tờ báo phải là một, một đại biểu của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua phải tham gia cả hai cơ quan (có quyền được phát biểu ý kiến trong Cơ quan ngôn luận trung ương và có quyền biểu quyết trong cơ quan báo phổ thông). Một "tiểu ban báo chí" phải được thành lập (gồm những công nhân có liên hệ chặt chẽ với quần chúng ở mỗi quận); *cả hai* tờ báo đều phải dành một số cột cho những nhu cầu có tính chất hoàn toàn địa phương của phong trào công nhân ở địa phương.

Đó là kế hoạch của Ban chấp hành trung ương.

Trái lại, Ủy ban thực hiện thuộc Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua lại muốn có một tờ báo *riêng của mình* làm cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua. Ủy ban thực hiện đó đã nhất trí quyết định như vậy.

Trong hội nghị ngày 30 tháng Năm của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua, sau bản báo cáo và bản kết luận của đồng chí M. Tôm-xki, sau khi tôi phát biểu ý kiến và sau khi rất nhiều đồng chí tham gia tranh luận, số phiếu biểu quyết chia làm đôi: 14 phiếu ủng hộ Ủy ban thực hiện và 14 phiếu phản đối. Nghị quyết của tôi bị bác với 16 phiếu chống và 12 phiếu tán thành.

Ý kiến của tôi là: về nguyên tắc, Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua không cần thiết phải có một tờ báo riêng, vì ở *thủ đô*, do tác dụng lãnh đạo của nó đối với cả nước, cần có *một* cơ quan ngôn luận của đảng, tức là Cơ quan ngôn luận trung ương, và tờ báo phổ thông, viết bằng lời

lẽ *hết sức* dễ hiểu đối với quần chúng, phải do *cùng một* ban biên tập phụ trách.

Việc Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua có một tờ báo riêng của mình tất nhiên sẽ gây khó khăn cho sự nhất trí hoàn toàn trong công tác và thậm chí có thể làm nảy ra những ý kiến bất đồng (hoặc những khía cạnh khác nhau nhỏ), như thế sẽ vô cùng tai hại, nhất là trong thời kỳ cách mạng.

Tại sao chúng ta lại phân tán lực lượng của chúng ta?

Tất cả chúng ta đều bận việc tối mắt tối mũi, chúng ta có ít lực lượng; những người viết được ngày càng xa rời chúng ta để đi theo phái vệ quốc. Trong điều kiện như vậy, chúng ta có được phép phân tán lực lượng của chúng ta hay không?

Phải siết chặt những lực lượng đó lại, chứ không nên phân tán đi.

Có thể nào chúng ta lại không tin tưởng ở Ban chấp hành trung ương và sợ rằng Ban chấp hành trung ương sẽ thành lập ban biên tập không được tốt, hoặc sẽ không dành đủ chỗ trên hai tờ báo cho nhu cầu của công tác ở địa phương, hoặc sẽ "đề thiết" cho những biên tập viên của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua vì họ chỉ là thiếu số thôi, v.v.?

Trong dự thảo nghị quyết thứ hai của tôi, tôi đã dụng ý nêu ra các lý lẽ thuộc loại đó (những lý lẽ mà tôi đã được nghe nêu ra ngày 30 tháng Năm trong hội nghị Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua), để đặt vấn đề một cách công khai trước toàn thể đảng viên, để làm cho họ phải cân nhắc chín chắn *từng* luận điểm một trong hai luận điểm đối lập nhau đó và có một quyết định có trách nhiệm.

Các đồng chí, nếu các đồng chí có những lý do cụ thể và xác đáng để nghi ngờ Ban chấp hành trung ương, các đồng chí cứ thẳng thắn nói ra. Đó là nhiệm vụ của mỗi đảng viên của đảng ta, một đảng đã được tổ chức theo nguyên tắc dân chủ, và lúc đó thì Ban chấp hành trung ương

của đảng ta sẽ có nghĩa vụ phải đặc biệt xem xét các lý do khiến các đồng chí nghi ngờ, phải báo cáo việc đó với đại hội đảng và phải tiến hành các cuộc trao đổi riêng nhằm khắc phục sự nghi ngờ đáng buồn đó của một tổ chức địa phương đối với Ban chấp hành trung ương.

Nếu như không có sự ngờ vực như thế, mà lại cho rằng Ban chấp hành trung ương không có quyền — quyền này đã được đại hội đảng giao cho — *lãnh đạo công tác* trong đảng nói chung, và tại thủ đô nói riêng, thì thật là không chính đáng và sai lầm.

Khi tỏ ý muốn lãnh đạo các báo chí ở Pê-tơ-rô-grát, Ban chấp hành trung ương của chúng ta có đòi hỏi một điều gì thừa vô ích hoặc quá đáng chăng? Không phải thế. Trong Đảng dân chủ - xã hội Đức, vào những ngày tốt đẹp nhất của nó, khi mà Vin-hem Liếp-nếch lãnh đạo đảng đã được mấy chục năm rồi, đồng chí ấy phụ trách biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương của đảng. Cơ quan ngôn luận trung ương xuất bản ở Béc-lanh. Đảng bộ Béc-lanh *không hề* có một tờ báo riêng. Ở đó đã từng có một "tiểu ban báo chí" gồm toàn công nhân; Cơ quan ngôn luận trung ương có một *mục dành riêng cho địa phương*. Tại sao chúng ta lại phải vứt bỏ tấm gương tốt đó của các đồng chí của chúng ta ở các nước khác?

Các đồng chí, nếu các đồng chí muốn Ban chấp hành trung ương phải cho các đồng chí những *đảm bảo đặc biệt*, nếu các đồng chí muốn sửa đổi một điểm nào đó (trong kế hoạch của Ban chấp hành trung ương về việc lập hai tờ báo), thì nhân danh Ban chấp hành trung ương, tôi đề nghị các đồng chí hãy thảo luận và trình bày chính xác điều đó.

Nghị quyết của Ủy ban thực hiện thuộc Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua về việc lập một tờ báo *riêng* ở Pê-tơ-rô-grát, theo tôi là cực kỳ sai lầm, không thỏa đáng, nó sẽ phân tán lực lượng của chúng ta và sẽ là nguồn gốc gây ra những xung đột trong đảng ta. Theo tôi (và về điểm này

tôi chỉ phát biểu ý kiến của Ban chấp hành trung ương đấy thôi) thì đảng bộ Pê-tơ-rô-grát nên tán thành nghị quyết của Ban chấp hành trung ương, nên theo dõi trong một thời gian những kết quả của *kinh nghiệm công tác* của hai tờ báo lập ra theo kế hoạch của Ban chấp hành trung ương, rồi sau đó, nếu cần, sẽ đưa ra một nghị quyết riêng về những kết quả của kinh nghiệm đó.

Lời chào dân chủ - xã hội anh em

Ngày 31 tháng Năm 1917.

N. Lê-nin

Đăng lần đầu năm 1925

Theo đúng bản sao đánh máy

trên tạp chí

"Biên niên đố", số 3

**BÀI NÓI TẠI HỘI NGHỊ I
CỦA CÁC ỦY BAN
CÔNG XƯỞNG - NHÀ MÁY
Ở PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT
NGÀY 31 THÁNG NĂM
(13 THÁNG SÁU) 1917⁹⁷**

BẢN TƯỜNG THUẬT NGẮN TRÊN BÁO

Nghị quyết của đồng chí A-vi-lốp chứng tỏ đồng chí ấy hoàn toàn quên hết lập trường giai cấp. B. V. A-vi-lốp hình như đã cố tìm cách thu thập và tập trung vào bản nghị quyết của mình tất cả những khuyết điểm vốn có trong tất cả các nghị quyết của các đảng tiểu tư sản.

Trong phần đầu của nghị quyết, A-vi-lốp đưa ra một luận điểm mà hiện nay không một người xã hội chủ nghĩa nào chối cãi cả, cho rằng sự tham tàn của bọn tư bản đã đưa nước Nga đến một tình trạng suy sụp hoàn toàn về kinh tế và về công nghiệp; nhưng sau đó đồng chí ấy lại đề ra một công thức mơ hồ là việc kiểm soát công nghiệp phải "do nhà nước" đảm nhiệm, có các tầng lớp rộng rãi dân chủ tham gia.

Hiện nay, tất cả mọi người đều bàn bạc nhiều đến việc kiểm soát ấy; ngay cả những người vừa mới đây chỉ mới nghe nói đến mấy chữ "kiểm soát" là đã kêu "cấp cứu" âm lên rồi, thì nay cũng thừa nhận rằng cần phải có sự kiểm soát đó.

Nhưng trong khi dùng cái danh từ chung chung "kiểm soát" này, thực ra người ta muốn biến nó thành hư không.

Chính phủ liên hiệp, trong đó hiện nay đang có những người "xã hội chủ nghĩa" tham gia, chưa hề làm việc gì để thực hiện việc kiểm soát đó cả; vì vậy cũng rất dễ hiểu là

các ủy ban nhà máy đang muốn có một sự kiểm soát thật sự của công nhân, chứ không phải là một sự kiểm soát trên giấy tờ.

Trong khi tìm cách làm sáng tỏ khái niệm "kiểm soát" và vấn đề ai sẽ thi hành sự kiểm soát đó và bao giờ sẽ thi hành, người ta không bao giờ được quên tính chất giai cấp của nhà nước hiện nay; nhà nước chỉ là một tổ chức thống trị của một giai cấp. Đối với khái niệm "dân chủ cách mạng", cũng phải vận dụng lối phân tích giai cấp như thế. Trong khi phân tích như vậy, phải xuất phát từ tương quan thực tế giữa các lực lượng xã hội.

Mở đầu, nghị quyết của A-vi-lốp hứa hẹn đủ mọi điều và cuối cùng khi kết thúc thì thực ra lại đề nghị là cứ để mọi việc như cũ. Nghị quyết đó không bao hàm một chút tinh thần cách mạng nào cả.

Trong thời kỳ cách mạng, hơn lúc nào hết, cần phải phân tích một cách chính xác bản chất của nhà nước, cần phải tìm hiểu xem nhà nước đó bảo vệ những lợi ích nào và phải được xây dựng ra sao để thực sự bảo vệ được lợi ích của những người lao động. Thế mà nghị quyết của A-vi-lốp lại hoàn toàn không đả động gì đến điểm đó cả.

Tại sao suốt trong ba tháng vừa qua, chính phủ liên hiệp mới ở nước ta, trong đó hiện cũng có cả những người "xã hội chủ nghĩa" tham gia, lại không thực hiện sự kiểm soát, và tại sao chính phủ này chẳng những đã không thực hiện sự kiểm soát, mà lại còn công khai đứng về phía bọn tư bản trong cuộc xung đột giữa bọn chủ mỏ miền Nam nước Nga và công nhân?

Muốn cho việc kiểm soát trong công nghiệp được thực sự thi hành, thì việc kiểm soát đó phải là *kiểm soát của công nhân*, để cho công nhân chiếm được đa số trong tất cả các cơ quan có trách nhiệm và để cho cơ quan quản lý phải báo cáo công tác của mình trước các tổ chức công nhân có uy tín nhất.

Các đồng chí công nhân, các đồng chí hãy ra sức đòi cho được một sự kiểm soát thực sự chứ không phải một sự kiểm soát hư tạo, và các đồng chí hãy hết sức cương quyết bác bỏ tất cả những nghị quyết và những đề nghị đưa ra một sự kiểm soát hư tạo như chúng tôi vừa nói đến, một sự kiểm soát chỉ nằm trên giấy tờ mà thôi.

"Sự thật" số 72,
ngày 16 tháng Sáu (3 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

**BÀI NÓI TẠI CUỘC HỌP
CỦA ĐẢNG ĐOÀN BÔN-SÊ-VÍCH
TRONG ĐẠI HỘI I TOÀN ANH
CÁC XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU
CÔNG NHÂN VÀ BINH SĨ
NGÀY 31 THÁNG NĂM
(13 THÁNG SÁU) 1917**

BẢN TƯỜNG THUẬT NGẮN TRÊN BÁO

Thay mặt Ban chấp hành trung ương, Lê-nin chào mừng tất cả những đảng viên dân chủ - xã hội quốc tế chủ nghĩa không phân biệt họ thuộc phái nào.

Diễn giả chuyển sang vấn đề làm sao chấm dứt được cuộc chiến tranh châu Âu. Trong vấn đề này, Lê-nin hình dung việc giải quyết cuộc khủng hoảng ở châu Âu không phải với con mắt lạc quan như A. Lu-na-tsác-xki⁹⁸. Công thức "không có thôn tính", Lê-nin nói, tuyệt nhiên không hề có nghĩa là ước muốn đưa châu Âu trở về "status quo ante"¹⁾. Chúng tôi cho rằng: "không có thôn tính" - đó chính là không có những cuộc xâm chiếm mà người ta đã tiến hành trước cuộc chiến tranh này. Đối với chúng tôi, công thức này có nghĩa là để cho các dân tộc được quyền hoàn toàn tự do tách ra khỏi các quốc gia này và nhập vào các quốc gia kia. Nhưng không thể thực hiện được công thức đó nếu không tiến hành cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa, và vì thế, để thoát ra khỏi cuộc chiến tranh ở châu Âu không có con đường nào khác, ngoài việc tiến hành cuộc cách mạng thế giới.

1) — hiện trạng; trong trường hợp này - tình trạng trước chiến tranh

Bàn đến việc bắt tay thân thiện, Lê-nin nói: việc tự phát bắt tay thân thiện không giải quyết được sự nghiệp hòa bình, nhưng chúng tôi đặt nó ở hàng đầu của công tác cách mạng. Việc bắt tay thân thiện tự nó không giải quyết được vấn đề, nhưng cũng không có một biện pháp nào khác quyết định được cuộc cách mạng, khi mà biện pháp đó chưa dẫn đến cách mạng. Bãi công, biểu tình là gì? Cũng chỉ là một mắt xích trong toàn bộ chuỗi xích đấu tranh cách mạng. Người ta nói với chúng ta rằng việc bắt tay thân thiện đã làm tình hình trên các mặt trận khác trở nên xấu đi. Điều đó không đúng. Việc bắt tay thân thiện đã tạo ra sự đình chiến thực sự trên mặt trận của chúng ta và gây ra những biến đổi không lớn ở mặt trận phía Tây. Nhưng có lợi cho ai? Có lợi cho nước Anh và nước Pháp. Thêm nữa ở châu Á, nước Anh đã giành được một thành quả to lớn: nó đã nuốt chửng Bát-đa. Do việc bắt tay thân thiện cách mạng nên chiến tranh trên mặt trận của chúng ta đã đình chỉ; Kê-ren-xki đã tiến hành chiến tranh chống lại hành động đó; người ta đã mở đợt công kích vào hành động đó và sự công kích này đã được phái men-sê-vích tán thành.

Cần làm cho việc bắt tay thân thiện trở thành một hành động tự giác, cần làm sao cho nó biến thành một sự trao đổi tư tưởng, làm sao cho nó cũng được tiến hành trên các mặt trận khác, làm sao cho nó nhen lên được ngọn lửa cách mạng ở phía bên kia chiến hào.

Chuyển sang vấn đề điều tiết nền công nghiệp, diễn giả nói: từ ngày 28 tháng Hai đến nay, chính phủ không hề có một biện pháp nào để cắt lợi nhuận của các nhà công nghiệp. Mấy ngày gần đây chúng tôi thấy trên báo có nói đến việc thành lập một ủy ban gồm một số bộ trưởng do Xcô-bê-lép đứng đầu để vạch ra những biện pháp kiểm soát. Nhưng dưới thời Nga hoàng cũng đã từng có những ủy ban, đó cũng chỉ là một sự lừa dối mà thôi. Diễn giả nói đến sự cần thiết phải lập tức chiếm lấy ruộng đất của địa chủ và

kết thúc bài nói của mình bằng lời chỉ dẫn: các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ phải nắm được toàn bộ chính quyền hay là chết một cái chết nhục nhã.

Từ tứ phía, người ta gửi những câu hỏi ghi trên giấy cho diễn giả. Chỉ một lát đã có đến 20 người gửi giấy hỏi. Trong mảnh giấy đầu tiên, thính giả hỏi rằng có nên phái những đại đội dự bị ra tiền tuyến không. Trả lời câu hỏi này, Lê-nin nói: khi chính quyền Nga hoàng còn tồn tại, chúng ta buộc phải tham gia quân đội và hoạt động trong quân đội. Liép-nếch đã mặc bộ quân phục để tuyên truyền chống chiến tranh. Với những cuộc đấu tranh riêng lẻ vô tổ chức mà nghĩ rằng có thể thủ tiêu được chiến tranh thì thật là ngây thơ.

*Báo "Đời sống mới", số 37,
ngày 1 (14) tháng Sáu 1917*

*Theo đúng bản đăng trên
báo "Đời sống mới"*

BIỆN HỘ CHO MỘT HÀNH VI Ô NHỤC

Ban liên lạc quốc tế của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ ở Pê-tơ-rô-grát đã gửi một bản thông tri đăng trên báo "Tin tức", số 78, cho Huy-xman, viên thủ thư có tiếng của cái Quốc tế II đã phá sản và đã ngã về phe các chính phủ dân tộc "nước họ".

Bản thông tri đó ra sức chứng minh rằng quyết không thể coi việc phái dân tuý và phái men-sê-vích Nga tham gia một chính phủ tư sản và đế quốc chủ nghĩa "cũng ngang như" việc bọn phản bội chủ nghĩa xã hội ở Tây Âu tham gia các chính phủ "của nước chúng". Những lý lẽ của "ban liên lạc" thật là yếu ớt, thật là thảm hại và thật là bất lực một cách kỳ cục đến nỗi cần phải vạch trần và tiếp tục vạch trần tất cả cái tính chất hèn hạ của các lý lẽ đó.

Lý lẽ thứ nhất. Ở các nước khác, việc tham gia chính phủ diễn ra "trong những điều kiện hoàn toàn khác". Không đúng. Những điểm khác nhau giữa một bên là các nước Anh, Pháp, Đan-mạch, Bỉ, Ý, v.v., và một bên là nước Nga hiện nay, đều "hoàn toàn" *không* đáng kể, vì bất kỳ người nào *không* phản bội chủ nghĩa xã hội cũng đều biết rằng thực chất của vấn đề là sự *thống trị* của giai cấp tư sản. Về ý nghĩa *này*, thì trong tất cả các nước đó, các điều kiện thật không có gì "khác nhau", mà đều giống nhau. Còn nói về những đặc điểm dân tộc, thì chúng không hề làm thay đổi gì trong vấn đề căn bản là sự thống trị của giai cấp tư sản cả.

Lý lẽ thứ hai. Các bộ trưởng "của chúng ta" đã tham gia một chính phủ "cách mạng". Đó là cách bỉ ổi nhất để lừa dối nhân dân bằng cái danh từ vĩ đại "cách mạng", danh từ mà bọn men-sê-vích và bọn dân tuý viện ra để che đậy sự phản bội của chúng đối với cách mạng. Vì ai nấy đều biết rằng 10 bộ trưởng trong số 16 bộ trưởng trong chính phủ "cách mạng" hiện giờ đều thuộc các đảng của bọn địa chủ và tư bản, tức là thuộc các đảng tán thành chiến tranh đế quốc chủ nghĩa và chủ trương không công bố các hiệp ước bí mật, rằng các đảng đó hiện đang thi hành một chính sách *phản cách mạng*. Đó là điều đã được chứng minh một cách đặc biệt rõ ràng tại cuộc tuyển cử trong những ngày 27 - 29 tháng Năm vào Đu-ma hàng quận ở Pê-tơ-rô-grát, khi mà *tất cả* bọn Trăm đen đều liên hợp lại để *ủng hộ* phe đa số trong chính phủ "cách mạng" của nước ta.

Lý lẽ thứ ba. Các bộ trưởng "của chúng ta" đã tham gia chính phủ "với sứ mệnh rõ ràng là tiến tới một nền hòa bình ở khắp nơi bằng một cuộc hiệp nghị giữa nhân dân các nước, chứ không phải là kéo dài cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa vì sự nghiệp giải phóng các dân tộc bằng vũ lực". Một là, sứ mệnh đó không "rõ ràng" chút nào cả, vì nó không có nghĩa là một *cương lĩnh* rõ ràng, và cũng không có nghĩa là những *hành động* rõ ràng. Đó chỉ là những lời nói trống rỗng. Thật chẳng khác nào như viên thư ký của một công đoàn công nhân nọ đã trở thành ủy viên ban quản trị của một tư-rót tư bản chủ nghĩa, lương bổng là 10 000 rúp, với "sứ mệnh rõ ràng" là cải thiện đời sống công nhân chứ không phải là kéo dài sự thống trị tư bản chủ nghĩa. Hai là, *tất cả* bọn đế quốc, cả Vin-hem lẫn Poanh-ca-rê, v.v., đều mong muốn một "hiệp nghị giữa nhân dân các nước"; đó cũng lại là một câu nói vào loại rỗng tuếch nhất. Ba là, đứng về phía nước Nga mà nói, chiến tranh hiển nhiên vẫn "kéo dài" từ mồng 6 tháng Năm 1917 tới nay, chính phủ đế quốc chủ nghĩa nước ta vẫn không công bố, và cũng không đề

ra những điều kiện rõ ràng và chính xác về hòa ước hay về hiệp nghị.

Lý lẽ thứ tư. Mục đích của các bộ trưởng "của chúng ta" "không phải là từ bỏ đấu tranh giai cấp, mà là tiếp tục đấu tranh giai cấp bằng những công cụ chính quyền". Thật là tuyệt diệu! Thế ra chỉ cần viện ra một mục đích tuyệt đẹp hoặc một "động cơ" thật tốt để chống chế cho một việc bí ổi mà mình đã tham gia là vạn sự đều ổn cả!! Các bạn thấy không, tham gia một chính phủ tư sản, đế quốc chủ nghĩa đang *thật sự* theo đuổi một chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, mà vẫn có thể gọi được là "tiếp tục đấu tranh giai cấp bằng những công cụ chính quyền". Đó quả là một lời châu ngọc. Chúng tôi đề nghị mọi hội nghị công nhân, mọi hội nghị nhân dân hãy "hoan hô" Tséc-nốp, Txê-rê-tê-li, Pê-sê-khô-nốp, Xcô-bê-lép, vì các ông này đang tiến hành một cuộc "*đấu tranh giai cấp*" chống Tê-rê-sen-cô, Lvốp và bè lũ.

Các ngài trong "ban liên lạc", các ngài bên vực chủ nghĩa nội các với những lý lẽ như vậy, thì các ngài đến chết vì lỗi bịch mất. Và lại, không phải các ngài là độc đáo đâu: một người nổi tiếng là Van-đéc-ven-đơ, bạn của Plê-kha-nốp (người mà các ngài đã chỉ trích, nhưng một khi các ngài đã tham gia nội các, thì đứng về mặt tinh thần mà nói, các ngài không có quyền chút nào để chỉ trích như vậy đâu), đã nói từ lâu rằng ông ta cũng tham gia nội các "để tiếp tục đấu tranh giai cấp".

Lý lẽ thứ năm. Các vị bộ trưởng "của chúng ta" đã tham gia chính phủ sau khi chế độ Nga hoàng bị lật đổ và sau khi "những kẻ thù của giai cấp vô sản Nga" (Mi-li-u-cốp, Gu-tơ-cốp) đã bị "phong trào quần chúng cách mạng trong những ngày 20 - 21 tháng Tư" tống cổ đi rồi.

Người Pháp đã lật đổ chế độ chuyên chế cách đây 122 năm chứ không phải cách đây 100 ngày (người Anh, cách đây 260 năm, người Ý, cách đây vài chục năm) — như vậy, có phải là lỗi tại họ không? Còn nói về phong trào ngày 20

tháng Tư, thì phong trào đó đã tống cổ Mi-li-u-cốp đi, thay bằng Tê-rê-sen-cô, nghĩa là hoàn toàn không thay đổi tí gì trong quan hệ các giai cấp cũng như trong quan hệ các đảng phái. Những lời hứa hẹn mới không phải là chính sách mới.

Duổi cổ đại giáo chủ đi và thay giáo hoàng vào đó, như vậy không có nghĩa là không còn tăng lữ nữa.

Lý lẽ thứ sáu. Ở Nga "giai cấp vô sản và quân đội được hưởng quyền tự do đầy đủ". Không đúng, quyền tự do đó *không* được đầy đủ. So với các nước khác, thì nó có đầy đủ hơn thật đấy, và chính vì thế mà lại càng nhục nhã khi người ta *làm như bán* quyền tự do non trẻ, còn mới mẻ đó, bằng cái việc bán thối là tham gia một chính phủ tư sản đế quốc chủ nghĩa.

Sự khác biệt giữa bọn phản bội chủ nghĩa xã hội ở Nga và bọn phản bội chủ nghĩa xã hội ở châu Âu cũng chẳng khác gì sự khác biệt giữa cường bức phá trình và hiếp dâm.

Lý lẽ thứ bảy. "Ngoài ra, giai cấp vô sản Nga lại còn có những phương tiện để thực hiện một sự kiểm soát tuyệt đối đối với những đại biểu do họ đã bầu ra".

Không đúng. Ở Nga, việc tổ chức thành chính đảng còn rất non trẻ, sự tan rã trong phái men-sê-vích và trong Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng lại rất rõ ràng (tình trạng nửa ở nửa ra của Mác-tốp, sự phản kháng của Cam-cốp, việc ông này đã liên kết với chúng ta trong cuộc bầu cử để chống lại đảng *của ông ta*; việc liên kết của bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng với nhóm báo "Thống nhất" mà *chính họ* cũng thừa nhận là một tờ báo theo *chủ nghĩa đế quốc*, v.v.) đến nỗi không những đã *không* có sự kiểm soát "tuyệt đối", mà thậm chí cũng không có một sự kiểm soát thật sự nào của "giai cấp vô sản" đối với các bộ trưởng.

Và giai cấp vô sản là một khái niệm *giai cấp* mà những người men-sê-vích và những người dân túy không có quyền

sử dụng, bởi vì bọn họ dựa vào giai cấp *tiểu tư sản* nhiều hơn. Nếu *các ông* định nói đến giai cấp, thì xin các ông hãy nói cho chính xác!

Lý lẽ thứ tám. "Việc các đại biểu của giai cấp vô sản (???) xã hội chủ nghĩa (?) ở Nga tham gia chính phủ không hề có nghĩa là làm lỏng lẻo những mối liên hệ giữa nó với những người xã hội chủ nghĩa đang đấu tranh trong tất cả các nước chống chủ nghĩa đế quốc; trái lại, việc ấy có nghĩa là củng cố những mối liên hệ đó trong cuộc đấu tranh chung cho hòa bình thế giới".

Không đúng. Đó chỉ là nói suông và nói dối.

Mọi người đều biết rằng ở Nga, việc tham gia nội các đã củng cố những *mối liên hệ giữa những người ủng hộ* chủ nghĩa đế quốc với nhau, giữa những người xã hội - sô-vanh, giữa *những người xã hội - đế quốc chủ nghĩa* ở tất cả các nước, như Hen-đéc-xon và bè lũ, Tô-ma và bè lũ, Sai-đê-man và bè lũ.

Và cả Sai-đê-man nữa, đúng thế! Vì ông ta đã hiểu rằng cái ảnh hưởng tai hại của chủ nghĩa xã hội - đế quốc *Đức* đối với phong trào công nhân thế giới sẽ được *cứu vãn*, nếu như *ngay* cả người Nga, *mặc dù* có quyền tự do rất lớn, *mặc dù* ở trong thời kỳ cách mạng, cũng đã liên kết một cách nhục nhã với giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa *của nước họ*.

"*Sự thật*", số 70,
ngày 14 (1) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

LẬP TRƯỜNG TIỂU TƯ SẢN TRONG VẤN ĐỀ PHÁ SẢN VỀ KINH TẾ

Hôm nay, báo "Đời sống mới" có đăng bản nghị quyết của đồng chí A-vi-lốp đưa ra tại hội nghị các ủy ban công xưởng. Thật đáng tiếc, phải thừa nhận nghị quyết này là một thí dụ về lập trường không phải là mác-xít, không phải là xã hội chủ nghĩa, mà là lập trường tiểu tư sản, trong vấn đề trên đây. Và chính vì nghị quyết ấy tập trung một cách hết sức rõ rệt tất cả những nhược điểm của các nghị quyết men-sê-vích và dân túy chủ nghĩa đã thường được các Xô-viết thông qua, nên nó là điển hình và đáng cho ta chú ý.

Bản nghị quyết bắt đầu bằng một câu sáo hết sức văn hoa, bằng một lời buộc tội đanh thép bọn tư bản: "sự phá sản kinh tế hiện nay... là hậu quả của chiến tranh và của *sự kinh doanh tham tàn vô chính phủ của các nhà tư bản và chính phủ*...". Rất đúng! Bảo rằng tư bản áp bức, tư bản tham tàn, chính tư bản là nguồn gốc của tình trạng vô chính phủ, — điều đó, người tiểu tư sản sẵn sàng đồng ý với người vô sản. Song chỗ khác nhau giữa hai người này cũng bộc lộ ra ngay: người vô sản thừa nhận sự kinh doanh của bọn tư bản là tham tàn cho nên *cần phải* tiến hành một cuộc đấu tranh giai cấp chống sự kinh doanh đó, *cần phải* xây dựng toàn bộ chính sách trên cơ sở tuyệt đối không tín nhiệm giai cấp tư bản, và trong vấn đề nhà nước trước hết *cần phải* phân biệt xem "nhà nước" phục vụ giai cấp nào và

bảo vệ lợi ích của giai cấp nào. Người tiểu tư sản đôi khi cũng "tức giận" tư bản, nhưng ngay sau cơn tức giận, anh ta lại vẫn tín nhiệm bọn tư bản và đặt hy vọng vào "nhà nước"... của bọn tư bản!

Đồng chí A-vi-lốp cũng như vậy đó.

Sau lời nhập đề rất văn hoa, cương quyết và đầy tính chất đe dọa, buộc tội bọn tư bản "tham tàn", và thậm chí không phải chỉ buộc tội bọn tư bản mà thôi, mà cả cái chính phủ tư bản chủ nghĩa nữa, thì trong toàn bộ bản nghị quyết của mình, trong toàn bộ nội dung cụ thể của nó, trong toàn bộ những kiến nghị thực tế của nó, đồng chí A-vi-lốp lại *quên khuấy mất quan điểm giai cấp*, và nói ba hoa, chẳng khác gì bọn men-sê-vích và bọn dân túy, về "nhà nước" nói chung và về "dân chủ cách mạng" nói chung.

Anh chị em công nhân! Tư bản tham tàn và do bản chất tham tàn của nó, nó đã gây ra tình trạng vô chính phủ và sự phá sản, và việc quản lý của chính phủ tư bản chủ nghĩa cũng vô chính phủ như vậy. Muốn cứu vãn tình thế, thì phải thực hiện sự kiểm soát của "nhà nước, có phái dân chủ cách mạng tham gia". Đó là nội dung bản nghị quyết của A-vi-lốp.

Hãy biết ngượng một chút, đồng chí A-vi-lốp ạ! Chẳng lẽ người mác-xít lại được phép quên rằng nhà nước là cơ quan thống trị giai cấp ư? Cần viện đến *nhà nước của bọn tư bản* để chống lại "sự tham tàn của bọn tư bản", như vậy há chẳng đáng tức cười hay sao?

Chẳng lẽ người mác-xít lại được phép quên rằng, trong lịch sử tất cả các nước, ở Anh năm 1649, ở Pháp năm 1789, 1830, 1848, 1870 và ở Nga tháng Hai 1917, chính những nhà tư bản cũng đã từng nhiều lần là "những người dân chủ cách mạng", hay sao?

Chẳng lẽ đồng chí thực sự đã quên rằng cần phải phân biệt giữa dân chủ cách mạng của các nhà tư bản, dân chủ cách mạng của giai cấp tiểu tư sản và dân chủ cách mạng

của giai cấp vô sản, hay sao? Chẳng lẽ *toàn bộ* lịch sử của *tất cả* các cuộc cách mạng mà tôi vừa kể ra, chung quy lại chỉ là sự khác biệt giai cấp *trong nội bộ* phái "dân chủ cách mạng", hay sao?

Hiện nay, sau kinh nghiệm tháng Hai, tháng Ba, tháng Tư, tháng Năm 1917, ở Nga ai mà còn tiếp tục nói đến "dân chủ cách mạng" nói chung, là người đó lừa dối nhân dân một cách cố tình hoặc vô tình, một cách có ý thức hoặc không có ý thức. Bởi vì cái "thời kỳ" các giai cấp hợp nhất lại để chống chế độ Nga hoàng đã qua và qua hẳn rồi. Bản hiệp nghị thứ nhất giữa "Ban chấp hành lâm thời" thứ nhất của Đu-ma nhà nước và Xô-viết đã *chấm dứt* sự hợp nhất của các giai cấp và mở đầu cuộc đấu tranh giai cấp.

Cuộc khủng hoảng hồi tháng Tư (20 tháng Tư), rồi cuộc khủng hoảng ngày 6 tháng Năm, rồi đến các cuộc khủng hoảng trong những ngày 27 - 29 tháng Năm (tuyển cử), v.v., v.v., đã hoàn toàn phân định ranh giới giữa các *giai cấp* trong nội bộ phái "dân chủ cách mạng" Nga trong cuộc cách mạng Nga. Không muốn đếm xỉa đến điểm đó, tức là làm cho mình rơi vào tình trạng bất lực của người tiểu tư sản.

Bây giờ mà đi viện đến "nhà nước" và phái "dân chủ cách mạng", hơn nữa lại chính ngay vào giữa lúc đặt ra vấn đề tham tàn của bọn tư bản, như thế tức là muốn kéo lùi giai cấp công nhân lại, *trên thực tế* như thế tức là khuyên người ta hãy ngừng hẳn cách mạng lại. Bởi vì "nhà nước" của chúng ta, *hiện nay* sau sự biến tháng Tư, sau sự biến tháng Năm, là nhà nước của bọn tư bản (tham tàn) *là bọn đã xô mũi* được đại bộ phận trong "phái dân chủ cách mạng (tiểu tư sản)", mà đại biểu là Tséc-nốp, Txê-rê-lê-li và đồng bọn.

Nhà nước *đó* đang tìm hãm cách mạng ở khắp nơi, trong mọi lĩnh vực của chính sách đối ngoại và đối nội.

Dựa vào nhà nước đó để đấu tranh chống sự "tham tàn" của bọn tư bản tức là *thả cá xuống sông vậy*.

Viết ngày 31 tháng Năm
(13 tháng Sáu) 1917

Đăng trên báo "Sự thật", số 70,
ngày 14 (1) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng trên báo

LỜI NGƯỜI THÌ SÁNG, LỜI MÌNH THÌ QUÁNG

Cái vụ An-giê-ri đã làm hỏng hết cả... Những "người xã hội chủ nghĩa - cách mạng" ôm ấp mộng làm bộ trưởng ở nước ta hầu như đã tự mình hoàn toàn làm cho mình choáng tai và làm cho các thính giả của mình choáng tai vì những lời nói suông về việc họ thừa nhận nền "hòa bình không có thôn tính" (nghĩa là không có xâm chiếm lãnh thổ của nước khác), ấy thế mà... Cái vụ An-giê-ri đã làm hỏng hết cả! Báo "Sự nghiệp nhân dân", trong đó có hai vị bộ trưởng thuộc Đảng "xã hội chủ nghĩa - cách mạng" là Kê-ren-xki và Tséc-nốp tham gia, đã... thiếu thận trọng tiến hành một cuộc tranh luận về vấn đề An-giê-ri với ba vị bộ trưởng thuộc phe đồng minh (họ cũng là những người xã hội chủ nghĩa giả hiệu). Qua những điều nói sau đây, bạn đọc sẽ thấy rằng sự thiếu thận trọng đó trong tờ báo của bọn Kê-ren-xki và Tséc-nốp là ghê gớm đến chừng nào.

Các ngài Hen-đéc-xơn, Tô-ma va Van-đéc-ven-đơ là ba vị bộ trưởng của các nước đồng minh, Anh, Pháp và Bỉ, đã tuyên bố không muốn có những việc "thôn tính", mà chỉ muốn "giải phóng lãnh thổ". Tờ báo của bọn Kê-ren-xki và Tséc-nốp đã gọi — và gọi như thế là đúng — lời tuyên bố đó là "một ngón ảo thuật của những người xã hội chủ nghĩa đã được giai cấp tư sản thuận dưỡng" và báo đó đã trút lên đầu họ một tràng lời nói kịch liệt và chua cay như sau:

""Cố nhiên là họ" (ba vị bộ trưởng) "yêu cầu giải phóng lãnh thổ" chỉ là "thể theo ý chí của dân". Rất tốt! Nhưng như vậy thì chúng ta hãy yêu cầu họ cũng như tự yêu cầu chúng ta, phải trước sau như một và thừa nhận "sự giải phóng lãnh thổ" một mặt là của Ai-rơ-len và của Phần-lan và mặt khác là của An-giê-ri và của Xiêm. Chúng ta đặc biệt rất muốn biết ý kiến của nhà xã hội chủ nghĩa An-be Tô-ma về quyền "tự quyết" của An-giê-ri".

Đúng, đúng, "chúng tôi rất muốn biết ý kiến" của Kê-ren-xki, Txê-rê-tê-li, Tséc-nốp và Xcô-bê-lép về "quyền "tự quyết"" của Ác-mê-ni-a, Ga-li-xi-a, U-cra-i-na và Tuốc-ke-xtan.

Vì, thưa các ngài bộ trưởng Nga xuất thân từ phái dân tuý và phái men-sê-vích, các ngài đã phơi trần tất cả sự dối trá và tất cả sự sai trái trong lập trường và hành vi của mình khi các ngài lấy Ai-rơ-len và An-giê-ri làm ví dụ. Các ngài đã qua đó cho thấy rõ rằng *không thể* quan niệm là chỉ riêng những cuộc xâm lược *trong chiến tranh này* mới gọi là những cuộc "thôn tính". Và như vậy là các ngài đã tự đả mình và đả báo "Tin tức của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát", vì báo này, trâng tráo trong sự ngu dốt của mình, gần đây đã tuyên bố chỉ coi những cuộc xâm lược trong chiến tranh này mới là những cuộc thôn tính. Nhưng thử hỏi có người nào lại không biết rằng Ai-rơ-len và An-giê-ri đã bị xâm chiếm hàng mấy chục năm và hàng mấy trăm năm trước khi bùng nổ cuộc chiến tranh này không?

Tờ "Sự nghiệp nhân dân" không thận trọng, không thận trọng chút nào: nó đã để lộ ra là bản thân mình và cả những người men-sê-vích lẫn nhóm báo "Tin tức của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát" đã có những ý nghĩ hoàn toàn mơ hồ về vấn đề rất quan trọng, rất cơ bản là vấn đề thôn tính.

Nhưng không phải thế là đã hết đâu. Nếu các ngài hỏi Hen-đéc-xơn về vấn đề Ai-rơ-len và hỏi An-be Tô-ma về vấn đề An-giê-ri, nếu các ngài đem ý kiến của *nhân dân* Pháp về vấn đề thôn tính ra đối lập với ý kiến của "*giai cấp tư sản*" Pháp đang nắm chính quyền", nếu các ngài gọi Hen-đéc-xơn và An-be Tô-ma là "những người xã hội chủ nghĩa đã được

giai cấp tư sản thuần dưỡng", thì làm thế nào các ngài lại quên không tự soi xét mình??

Vậy chứ các ngài là ai? ngài Kê-ren-xki, Txê-rê-tê-li, Tséc-nốp, Xcô-bê-lép? Chính các ngài há lại chẳng phải là những "người xã hội chủ nghĩa đã được giai cấp tư sản thuần dưỡng" hay sao? Trong nội các của "*giai cấp tư sản*" Nga đang nắm chính quyền", thử hỏi các ngài đã nêu vấn đề Ai-rơ-len *Nga* và vấn đề An-giê-ri *Nga*, tức là vấn đề Tuốc-ke-xtan, Ác-mê-ni-a, U-cra-i-na, Phần-lan, v.v., ra hay chưa? Các ngài nêu những vấn đề đó vào lúc nào? Tại sao các ngài không nói cho "nhân dân" Nga được biết? Tại sao các ngài không gọi là "một ngón ảo thuật" cái thủ đoạn của bọn dân tuý và bọn men-sê-vích *Nga* tuôn ra ở Xô-viết, ở nội các và trước nhân dân những câu nói thật kêu nhưng rỗng tuếch về nền "hòa bình không có thôn tính", *mà không đặt* một cách chính xác, rõ ràng, không lập lờ, cái vấn đề về *tất cả* các cuộc thôn tính ở *Nga* tương tự như các cuộc thôn tính Ai-rơ-len và An-giê-ri?

Phái dân tuý và phái men-sê-vích ôm ấp mộng làm bộ trưởng Nga đã đi đến chỗ luẩn quẩn, và ngày càng để lộ bộ mặt thật của mình ra.

Họ thường đưa ra "cái lý lẽ cuối cùng" là: ở nước ta đang có cách mạng. Đó là một lý lẽ hết sức dối trá. Bởi vì cuộc cách mạng ở nước ta *cho đến nay* chỉ đem lại chính quyền cho *giai cấp tư sản*, cũng như ở Pháp và ở Anh, và "những người xã hội chủ nghĩa đã được giai cấp tư sản thuần dưỡng" chỉ chiếm "một thiểu số không nguy hại gì", cũng giống hệt như ở Pháp và ở Anh. Mai đây, cuộc cách mạng ở nước ta sẽ đem lại kết quả gì: chế độ quân chủ sẽ quay trở lại, giai cấp tư sản sẽ được củng cố, hay chính quyền sẽ chuyển về tay các giai cấp tiến bộ hơn? Chúng ta biết sao được và không một ai biết được điều đó. Như vậy mà viện "cách mạng" nói chung ra tức là lừa dối nhân dân một cách thô bạo nhất và là tự mình lại lừa dối mình.

Vấn đề thôn tính là một hòn đá thử vàng tốt để thử thách bọn dân túy và bọn men-sê-vích bị sa trong vũng bùn dối trá và xảo quyệt. Bọn chúng bị sa vào chỗ đó, *thật hết* như Plê-kha-nốp, Hen-đéc-xơn, Sai-đê-man và bè lũ. Bọn chúng *chỉ* khác nhau *trên lời nói thôi*, còn *trên thực tế* thì tất cả bọn chúng đều hoàn toàn phản bội chủ nghĩa xã hội rồi.

"*Sự thật*", số 70,
ngày 14 (1) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

KHÔNG DÂN CHỦ ĐÂU, ÔNG KÊ-REN-XKI A!

Hãng điện báo ở Pê-tơ-rô-grát loan tin sau đây.

K i - é p. N g à y 3 0 t h á n g N ă m. Phiên họp Đại hội nông dân toàn U-cra-i-na đã nghe đọc bức điện của bộ trưởng Bộ chiến tranh Kê-ren-xki cho rằng do tình hình quân sự nên triệu tập Đại hội quân đội U-cra-i-na lần thứ hai là không hợp thời. Đại hội đã tuyên bố coi mệnh lệnh đó của bộ trưởng là vi phạm quyền tự do hội họp của người U-cra-i-na và đã gửi cho Chính phủ lâm thời và cho Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát bức điện có nội dung dưới đây:

"Chúng tôi xin Chính phủ lâm thời và Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ lưu ý đến sự vi phạm đầu tiên đạo luật về quyền tự do hội họp: sự vi phạm của bộ trưởng Kê-ren-xki đối với Đại hội quân đội U-cra-i-na. Chúng tôi hoàn toàn không chịu trách nhiệm về các hậu quả có thể xảy ra về việc vi phạm các nguyên tắc dân chủ của cuộc sống mới đối với người U-cra-i-na. Chúng tôi cực lực phản kháng và mong đợi Chính phủ lâm thời trả lời ngay về những yêu sách mà phái đoàn Ra-đa trung ương U-cra-i-na đã trình với chính phủ".

Chắc chắn là tin này sẽ gây ra một mối lo âu hết sức mãnh liệt trong các công nhân xã hội chủ nghĩa.

Bộ trưởng Bộ chiến tranh cho rằng triệu tập một đại hội của những người U-cra-i-na như thế là "không hợp thời" và đã dùng quyền lực của mình ra lệnh cấm đại hội đó! Mới gần đây thôi, ông Kê-ren-xki đã "gò chặt" nước Phần-lan, bây giờ ông ta lại quyết định "gò chặt" người U-cra-i-na. Và ông ta đã nhân danh nền "dân chủ" để làm tất cả những việc đó!

Xưa kia, A. I. Ghéc-txen đã nói rằng khi nhìn thấy những "chuyện oanh liệt" của các giai cấp thống trị nước Nga, thì người ta lấy làm xấu hổ mà tự nhận mình là người Nga⁹⁹. Ông nói câu đó vào một thời kỳ mà nước Nga đang rên xiết dưới ách chế độ nông nô, thời kỳ mà cái roi và cái gậy đang ngự trị trên đất nước chúng ta.

Ngày nay, nước Nga đã lật đổ Nga hoàng. Ngày nay, chính những Kê-ren-xki và những Lvốp đang nhân danh cả nước mà phát ngôn. Nước Nga của những Kê-ren-xki và những Lvốp đối xử với các dân tộc phụ thuộc đến mức khiến cho người ta bất giác lại nhớ ngay đến những lời cay đắng của A. I. Ghéc-txen.

Ấy là chưa nói đến việc chính sách dân tộc "Đại Nga" của ông Kê-ren-xki chỉ tăng cường và khích động thêm những khuynh hướng "tách ra" khỏi nước Nga, những khuynh hướng mà chính những Kê-ren-xki và những Lvốp cũng muốn đả phá.

Chúng ta thử hỏi đối xử như thế với các dân tộc bị áp bức thì liệu có tương dung được với phẩm chất của chủ nghĩa dân chủ đơn thuần hay không, chứ đừng nói gì với phẩm cách của chủ nghĩa xã hội nữa? Chúng ta thử hỏi đâu là giới hạn của những "trò rồ dại" của ông Kê-ren-xki và những người đi theo ông ta?

Chúng ta thử hỏi Đảng "xã hội chủ nghĩa - cách mạng" có tán thành một trong những đảng viên tôn kính của mình là ông Kê-ren-xki, cấm không cho Đại hội U-cra-i-na họp không?

* *

*

Chúng tôi được tin hôm qua Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ đã quyết định mời riêng ông Kê-ren-xki đến để nói rõ với ông ta về quyền dân tộc tự quyết và về chính sách dân tộc nói chung.

Và người ta còn nói rằng "tiểu ban liên lạc" đã chết rồi. Chẳng đúng chút nào đâu, thưa các ngài! Hai chính quyền vẫn song song tồn tại. Tình hình hiện nay không có con đường thoát nào khác ngoài việc chuyển toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.

"Sự thật", số 71,
ngày 15 (2) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

CHỦ NGHĨA BÔN-SÊ-VÍCH VÀ SỰ "TAN RÃ" CỦA QUÂN ĐỘI

Tất cả mọi người đều gào thét đòi phải có một "chính quyền cứng rắn". Phải có một nền chuyên chính, một "kỷ luật sắt", phải buộc tất cả những người không phục tùng thuộc "phái hữu" và "phái tả" im lặng và phục tùng, mới có được con đường cứu vãn. Chúng ta biết người ta muốn bắt ai phải im lặng rồi. Phái hữu không hò hét, chúng *hành động*. Người thì hành động ở nội các, người thì hành động trong các công xưởng bằng cách đe dọa giãn thợ, bằng những mệnh lệnh giải tán các trung đoàn, bằng cách hăm dọa đưa đi đày. Những Cô-nô-va-lốp và những Tê-rê-sen-cô, được những Kê-ren-xki và những Xcô-bê-lép giúp đỡ, đang hoạt động *một cách có tổ chức* cho lợi ích của chúng. Không cần buộc họ phải im lặng...

Chúng ta *chủ* sử dụng được *lời nói* mà thôi.

Vậy mà họ lại muốn tước đi cả lời nói đó của chúng ta...

Người ta cấm báo "Sự thật" không được phát hành tới tiền tuyến. Các "đại lý" ở Ki-ép đã quyết định không phát hành báo "Sự thật". "Liên minh hội đồng địa phương" không bán báo "Sự thật" trong các quán sách của nó. Và cuối cùng, người ta tỏ ra cho chúng ta biết là người ta sẽ "thường xuyên liên tục đấu tranh chống việc tuyên truyền chủ nghĩa Lê-nin"... (báo "Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ"). Song trái lại, *người ta lại đổ tội cho chúng ta*

khi có bất cứ một sự phản kháng tự phát nào, bất cứ một hành vi quá khích nào, dù xảy ra ở đâu.

Đó cũng là một phương pháp đả phá chủ nghĩa bôn-sê-vích.

Phương pháp đó đã được thử thách.

Vì không thể nhận được những chỉ thị rõ ràng, nhưng do bản năng mà họ cảm thấy sự sai trái và tính chất không thỏa đáng trong thái độ của các thủ lĩnh chính thức của phái dân chủ, nên quần chúng buộc phải *tự mình mò mẫm tìm lấy con đường đi của mình...*

Kết quả là: mọi người cách mạng bất mãn, giác ngộ, mọi người chiến sĩ bất bình, buồn nhớ đến nếp nhà gianh của mình và thấy chiến tranh mãi chưa chấm dứt, và đôi khi cả những người lo sợ cho tính mạng của mình... đều đến tập hợp dưới ngọn cờ của chủ nghĩa bôn-sê-vích.

Ở đâu chủ nghĩa bôn-sê-vích có thể hoạt động công khai thì ở đó không có hiện tượng hỗn độn.

Ở đây không có người bôn-sê-vích, hoặc ở đâu mà họ bị tước quyền phát ngôn thì ở đó xảy ra những hiện tượng quá khích, ở đó có hiện tượng hỗn độn, ở đó bọn bôn-sê-vích giả danh xuất đầu lộ diện...

Kẻ thù của chúng ta chính là muốn có một tình trạng như thế.

Chúng cần có một lý do để nói rằng: "*những người bôn-sê-vích làm tan rã quân đội*", và sau nữa để *bịt mồm bịt miệng những người bôn-sê-vích*.

Để vĩnh viễn chặn đứng những lời vu khống của "kẻ thù" của chúng ta và những lời xuyên tạc ngu xuẩn nhất về chủ nghĩa bôn-sê-vích, chúng tôi xin trích đoạn cuối trong bản tuyên ngôn của một trong những đại biểu của chúng ta trong quân đội, bản này đã được phổ biến ngay trước hôm họp Đại hội toàn Nga.

Đoạn ấy như sau:

"Thưa các đồng chí! Các đồng chí cần phải nói lên ý kiến của mình. Không nên thỏa hiệp với giai cấp tư sản!

Toàn bộ chính quyền phải về tay Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ!

Như thế không có nghĩa là phải ngay lập tức không phục tùng chính phủ hiện tại và lật đổ nó. Chừng nào đa số nhân dân còn theo nó và tin tưởng rằng năm bộ trưởng xã hội chủ nghĩa sẽ có thể thắng được các bộ trưởng khác, thì chúng ta không thể phân tán lực lượng của bản thân chúng ta bằng những cuộc bạo động đơn độc.

Quyết không thể như thế được!

Hãy gìn giữ lực lượng của các đồng chí! Hãy tổ chức các cuộc mít-tinh! Hãy thông qua các nghị quyết! Hãy đòi chuyển toàn bộ chính quyền về tay Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ! Hãy thuyết phục những ai không đồng ý với các đồng chí! Hãy nhân danh trung đoàn của các đồng chí, gửi cho tôi bản nghị quyết của các đồng chí chuyển đến Pê-tơ-rô-grát cho đại hội, để tôi có thể làm cho đại hội nghe được tiếng nói của các đồng chí!

Nhưng hãy coi chừng, bọn khiêu khích sẽ giả danh những người bôn-sê-vích mà mưu mô xui giục các đồng chí gây ra những vụ rối loạn và bạo động hòng che giấu sự hèn nhát của bản thân chúng! Các đồng chí nên nhớ rằng nếu ngày nay chúng đi với các đồng chí, thì ngay phút đầu xảy ra nguy hiểm, chúng sẽ đem nộp các đồng chí cho chế độ cũ.

Những người bôn-sê-vích chân chính không kêu gọi các đồng chí bạo động, nhưng kêu gọi các đồng chí đấu tranh cách mạng một cách tự giác.

Thưa các đồng chí! Đại hội toàn Nga sẽ bầu các đại biểu; trong khi chờ đợi triệu tập Quốc hội lập hiến, Chính phủ lâm thời sẽ báo cáo công việc trước các đại biểu đó.

Thưa các đồng chí! Tại đại hội đó, tôi sẽ đòi:

Thứ nhất: *chuyển toàn bộ chính quyền về tay Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.*

Thứ hai: gửi ngay tức khắc *những đề nghị hòa bình cho các dân tộc và chính phủ tất cả các cường quốc đồng minh hay thù địch đang tham chiến, và nhân danh nhân dân, yêu cầu họ ký kết hòa ước không có thôn tính, không có bồi khoản.* Sau đó, chính phủ nào mà khước từ đề nghị đó thì sẽ bị *chính ngay nhân dân nước đó lật đổ.*

Thứ ba: tịch thu sung vào quỹ của nhà nước, tiền bạc của bọn làm giàu trong chiến tranh; nói cách khác, tức là *tịch thu những lợi nhuận chiến tranh của bọn tư bản.*

Thưa các đồng chí! Chỉ có chuyển chính quyền về tay phái dân chủ ở Nga, ở Đức, và ở Pháp, chỉ có *lật đổ các chính phủ tư sản ở tất cả các nước, thì chiến tranh mới có thể kết thúc được.*

Cuộc cách mạng của chúng ta đã đánh dấu bước đầu của hành động đó: nhiệm vụ của chúng ta là thúc đẩy thêm nữa cuộc cách mạng thế giới bằng cách làm cho chính phủ nhân dân có toàn quyền hành động ở Nga gửi một đề nghị hòa bình cho tất cả các chính phủ ở châu Âu, và bằng cách tăng cường liên minh với phái dân chủ cách mạng ở Tây Âu.

Sau đó, chính phủ tư sản nào vẫn cứ muốn tiếp tục chiến tranh thì sẽ bị lật đổ.

Cùng với nhân dân nước đó, chúng ta sẽ tiến hành chiến tranh cách mạng chống lại chính phủ đó.

Tôi đã được bầu đi dự đại hội sắp họp ở Pê-tơ-rô-grát để, nhân danh các đồng chí, nói lên tất cả các điều đó với chính phủ của chúng ta ở Pê-tơ-rô-grát.

Ký tên: chuẩn úy *Cru-len-cô*, ủy viên Quân ủy Binh đoàn XI, đại biểu của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga tại Đại hội quân khu Tây - Nam¹⁰⁰.

Ai đã chịu khó đọc những nghị quyết của đảng ta đều không thể không nhận thấy rằng đồng chí *Cru-len-cô* đã diễn đạt được hoàn toàn đúng *nội dung* của những nghị quyết đó.

Những người bôn-sê-vích không kêu gọi giai cấp vô sản, bản nông và tất cả những người lao động và những người bị bóc lột gây ra những vụ rối loạn, những cuộc bạo động, mà kêu gọi họ tiến hành đấu tranh cách mạng tự giác.

Chỉ có một chính quyền thật sự nhân dân, nghĩa là đại diện cho đa số nhân dân, mới có thể đi theo con đường *đúng đắn*, con đường sẽ dắt dẫn nhân loại đến chỗ đánh đổ ách tư bản, chấm dứt những cảnh khủng khiếp và thảm họa của chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, đến một nền hòa bình công bằng và lâu dài.

"*Sự thật*", số 72,
ngày 16 (3) tháng Sáu 1917

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

CÁC NGÀI CHẾ NHẠO AI? CHẾ NHẠO CHÍNH BẢN THÂN CÁC NGÀI ĐẤY!

"Dưới áp lực của giới ngoại giao của phe đồng minh, vua Côn-xtan-tin (Hy-lạp) đã ký dụ thoái vị", tờ báo của ngài Mi-li-u-cốp, nguyên bộ trưởng Bộ ngoại giao trong Chính phủ "cách mạng" lâm thời, đã viết về vụ thoái vị như thế đó.

Chính các ngài ngoại giao của phe đồng minh đã *hoàn thành việc bóp chết* nước Hy-lạp. Trước hết, họ đã gây ra phong trào Vê-ni-dê-lốt (Vê-ni-dê-lốt, cựu bộ trưởng của Côn-xtan-tin, chạy sang phục vụ cho tư bản Anh), rồi họ tách một bộ phận quân đội ra, dùng vũ lực chiếm lấy một phần lãnh thổ của Hy-lạp, và cuối cùng dùng "áp lực" đối với nhà vua "hợp pháp" để buộc nhà vua phải thoái vị, nghĩa là họ đã ép buộc thực hành một cuộc cách mạng từ bên trên. Mọi người đều rõ loại "áp lực" nào đã được sử dụng và hiện nay còn được sử dụng: đó là áp lực *bằng nạn đói*; các tàu chiến của bọn đế quốc Anh, Pháp và Nga đã phong tỏa bờ biển Hy-lạp, làm cho Hy-lạp đã bị *thiếu bánh mì*. Theo các báo cho biết thì thứ "áp lực" dùng ở Hy-lạp cũng cùng một kiểu với thứ "áp lực" mà gần đây, ở Nga, những nông dân đốt nát ở một vùng hẻo lánh nọ đã dùng để xử tội phải chết đói một công dân mà họ buộc cho là phạm đến đạo Cơ-đốc.

Ở một xó xỉnh nửa man rợ trong nước Nga, những nông dân đốt nát đã buộc một "tội phạm" phải chết đói. Bọn đế quốc "văn minh" Anh, Pháp, Nga và ở các nơi khác *đã dùng nạn đói mà hành hạ* cả một nước, cả một dân tộc để bằng

"áp lực" đó mà buộc một nước, một dân tộc phải thay đổi chính sách.

Đấy là *thực tế* của chiến tranh đế quốc chủ nghĩa. Đấy là tình hình thực sự hiện nay của các mối quan hệ quốc tế trong thời đại chúng ta đang sống. Vậy mà các ngài xã hội chủ nghĩa - cách mạng lại cười âm lên về điều đó... Thật là rất, rất lố bịch...

Tờ "Sự nghiệp nhân dân", tờ báo thuộc phái nội các của những Kê-ren-xki, Tséc-nốp và bè lũ, đăng một bài xã luận châm biếm, dưới đầu đề: "Quyền "tự quyết" của nước Hy-lạp". Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng châm biếm khi bàn đến quyền "tự quyết" của nước Hy-lạp như thế là rất tốt, *nếu thành thực mà châm biếm*.

Thành thực trong chính trị không có nghĩa là các ngài Kê-ren-xki, Tséc-nốp và bè lũ phải tỏ rõ lòng thành thực của cá nhân mình, điều này chúng tôi sẵn lòng thừa nhận là có; nhưng ở đây lại không phải là vấn đề đó. Trong chính trị, nghĩa là trong lĩnh vực quan hệ giữa người với người, người ta không tính từng cá nhân mà tính *hàng triệu* người, thì sự thành thực có nghĩa là *lời nói và việc làm đi đôi với nhau*, và lúc nào sự đi đôi đó cũng có thể kiểm nghiệm được.

Bài xã luận của báo "Sự nghiệp nhân dân" không thành thực bởi vì chính ngay Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, chính ngay những Kê-ren-xki và những Tséc-nốp, là *những nhà lý luận của đảng đó*, đã cùng với các ông Txê-rê-tê-li và Xcô-bê-lép ủng hộ cái nội các chủ trương bóp nghẹt... xin lỗi, cái nội các chủ trương quyền "tự quyết" của nước Hy-lạp.

Báo "Sự nghiệp nhân dân" viết: "...Mọi người đều thấy rõ ràng, về thực chất, cuộc xâm lược tàn bạo của nước Đức đế quốc chủ nghĩa vào nước Bỉ, và của nước Áo vào nước Xéc-bi-a, tuyệt nhiên không có gì khác "cuộc tiến công vào sâu trong nước Hy-lạp" hiện nay cả".

Phải, thật là rõ, và đó hoàn toàn không phải là vấn đề "đạo đức", như những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng

ngữ, mà hoàn toàn là vấn đề chính trị, dưới hình thức thuần túy nhất. Một cuộc xâm lược tàn bạo, - đây là *cái mà quý ông*, các ông xã hội chủ nghĩa - cách mạng, các ông men-sê-vích, đang tham gia, *trong khi tham gia chính phủ*. Cuộc xâm lược tàn bạo là một sự thật, "áp lực của giới ngoại giao của phe đồng minh" - của toàn bộ phe đồng minh, có nghĩa là của cả *nước Nga* - hiển nhiên vẫn được tiếp tục tiến hành *cả sau* khi Tséc-nốp, Txê-rê-tê-li và bè lũ tham gia nội các.

Thế còn cương lĩnh "hòa bình không có thôn tính"? Thế còn những "yêu sách" của phái "dân chủ cách mạng" đối với chính phủ mới? Thế còn những lời tuyên bố? Chẳng lẽ lại chưa rõ ràng rằng tất cả các cương lĩnh, lời tuyên bố, lời hứa hẹn, lời khẳng định, lời thề thốt đó, v.v., v.v., *chỉ là để nhạo báng nhân dân hay sao?*

Các ngài xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích, các ngài chế nhạo chính bản thân các ngài đấy! Chế nhạo chính ngay cái chính sách tín nhiệm của các ngài đối với tư bản và chính phủ của bọn tư bản! Các ngài chế nhạo chính ngay vai trò của các ngài là những tên đầy tớ của chủ nghĩa tư bản và chủ nghĩa đế quốc, những tên đầy tớ ba hoa, khoác lác, khoác áo bộ trưởng!

"*Sự thật*", số 72,
ngày 16 (3) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

ĐẠI HỘI I TOÀN ANH
CÁC XÔ-VIẾT ĐẠI BIỂU
CÔNG NHÂN VÀ BINH SĨ¹⁰¹

3 - 24 THÁNG SÁU
(16 THÁNG SÁU - 7 THÁNG BẢY) 1917

1

DIỄN VĂN VỀ THÁI ĐỘ ĐỐI VỚI
CHÍNH PHỦ LÂM THỜI
NGÀY 4 (17) THÁNG SÁU

Thưa các đồng chí, trong khoảng thời gian ngắn ngủi dành riêng cho tôi, tôi sẽ chỉ có thể nói đến những vấn đề nguyên tắc căn bản mà người báo cáo của Ban chấp hành trung ương và những người phát biểu tiếp sau đó, đã nêu lên, tôi nghĩ rằng làm như vậy hợp lý hơn.

Vấn đề thứ nhất và chủ yếu đặt ra cho chúng ta là vấn đề này: chúng ta đang họp ở *đ á u*? những Xô-viết họp Đại hội toàn Nga các Xô-viết ở đây là thế nào? cái chế độ dân chủ cách mạng mà ở đây người ta nói đến quá nhiều để che giấu sự hoàn toàn không hiểu và hoàn toàn phủ nhận chế độ ấy, là chế độ dân chủ gì? Bởi vì nói đến chế độ dân chủ cách mạng tại Đại hội toàn Nga các Xô-viết mà lại che giấu mất tính chất của tổ chức đó, thành phần xã hội của nó, vai trò của nó trong cách mạng, không hề nói một lời nào đến những cái đó và đồng thời lại cứ muốn tự xưng là người dân chủ, như vậy thật là kỳ quặc. Người ta trình bày với chúng ta cương lĩnh của một thứ cộng hòa đại nghị tư sản đã từng có ở khắp Tây Âu; người ta trình bày với chúng ta một cương lĩnh cải lương mà hiện nay tất cả các chính phủ tư sản, kể cả chính phủ tư sản ở nước ta, đều đã thừa nhận và, đồng thời, người ta lại nói với chúng ta về chế độ dân chủ cách mạng. Người ta nói trước mặt ai đấy? Trước mặt các Xô-viết. Thế thì, tôi xin hỏi các đồng

chí: ở châu Âu, có nước tư sản, dân chủ, cộng hòa nào có một cơ quan gì đại khái tương tự như các Xô-viết ấy không? Hẳn là các đồng chí phải trả lời là không có. Bất cứ ở nơi nào cũng đều không hề có và không thể có một cơ quan như thế được, bởi vì chỉ có thể có một trong hai điều sau đây: *h o ặ c g i ả* là một chính phủ tư sản với những "kế hoạch" cải lương mà người ta đã trình bày với chúng ta và đã được đề ra hàng chục lần ở hết thảy các nước, nhưng vẫn còn nằm trên giấy; *h o ặ c g i ả* là thiết chế mà hiện nay người ta đang cần đến, một "chính phủ" kiểu mới do cách mạng sáng tạo ra, và chỉ trong lịch sử những cao trào cách mạng lớn nhất, như cao trào cách mạng 1792 và 1871 ở Pháp, và 1905 ở Nga, người ta mới tìm thấy những ví dụ về chính phủ đó thôi. Xô-viết là một thiết chế không hề có ở bất cứ một nhà nước kiểu đại nghị tư sản thông thường nào và không thể tồn tại bên cạnh một chính phủ tư sản được. Chính cái nhà nước kiểu mới và dân chủ hơn đó là cái mà, trong các nghị quyết của đảng ta, chúng ta đã gọi là chế độ cộng hòa dân chủ của giai cấp vô sản và nông dân, trong đó chính quyền chỉ thuộc về các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ. Người ta sẽ lầm nếu tưởng đấy là một vấn đề lý luận; người ta sẽ lầm nếu muốn làm cho mọi người tin rằng có thể tránh được vấn đề đó; người ta sẽ lầm nếu cứ lảng tránh bằng cách nói rằng hiện nay đang có những thiết chế này hay những thiết chế khác cùng tồn tại với các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ. Đúng, những thiết chế ấy đang cùng tồn tại. Nhưng chính tình hình đó tạo nên không biết bao nhiêu điều hiểu lầm, xung đột và va chạm. Chính tình hình đó gây ra, sau cao trào thứ nhất, sau cuộc vận động tiến lên lần thứ nhất của cách mạng Nga, một tình trạng đình đốn và thoái bộ mà hiện nay chúng ta đang thấy trong chính phủ liên hiệp của chúng ta, trong toàn bộ chính sách đối nội và đối ngoại, nhân khi chủ nghĩa đế quốc chuẩn bị cuộc tấn công của chúng.

Chỉ có thể chọn một trong hai điều sau đây: hoặc là một chính phủ tư sản thông thường, thế thì các Xô-viết công nhân, nông dân, binh sĩ, v.v., đều là vô ích; các Xô-viết đó hoặc sẽ bị bọn tướng lĩnh phản cách mạng giải tán, vì bọn này nắm quân đội trong tay và không mảy may đếm xỉa đến những lời phát biểu hùng biện của tên bộ trưởng Kê-ren-xki; hoặc các Xô-viết sẽ bị chết đi không kèn không trống. Không có con đường nào khác cho các thiết chế đó cả, những thiết chế này không thể đi lùi lại phía sau, cũng không thể giẫm chân tại chỗ được; mà chỉ có thể tồn tại được bằng cách tiến lên phía trước thôi. Đấy là một kiểu nhà nước, không phải do người Nga bịa đặt ra, mà là con đẻ của cách mạng, bởi vì nếu không thế thì cách mạng sẽ không thể thắng được. Trong nội bộ Xô-viết toàn Nga, không thể tránh khỏi có va chạm, đấu tranh giữa các đảng phái để giành giật chính quyền. Nhưng những sai lầm có thể xảy ra và những ảo tưởng sẽ được xóa bỏ với kinh nghiệm chính trị của chính bản thân quần chúng (có tiếng ồn ào) chứ không phải với những bản báo cáo của các bộ trưởng nêu lên những điều mà hôm qua họ đã nói, những điều mà mai kia họ sẽ viết và những điều mà họ sẽ hứa hẹn sau này. Các đồng chí, nếu xét theo quan điểm một thiết chế do cách mạng Nga sáng tạo ra và trước mặt nó hiện nay đương được đặt ra vấn đề còn hay mất, thì như thế thật là lối bịch. Các Xô-viết không thể cứ tiếp tục tồn tại như chúng đang tồn tại hiện nay được. Những người đã đến tuổi trưởng thành, công nhân và nông dân, phải hội họp, thông qua những nghị quyết hoàn toàn không có căn cứ và nghe những báo cáo hoàn toàn không có căn cứ! Những thiết chế thuộc loại đó đánh dấu một bước quá độ đi đến một nền cộng hòa sẽ thiết lập ra trên thực tế — chứ không phải trên lời nói - một chính quyền vững mạnh, không có cảnh sát, không có quân đội thường trực, một chính quyền mà hiện nay ở Tây Âu vẫn chưa có thể có được, một chính quyền mà không

có nó thì cách mạng Nga không thể thắng được, nghĩa là không thể chiến thắng được bọn địa chủ và chủ nghĩa đế quốc.

Không có chính quyền như thế, chúng ta không thể nói đến thắng lợi được; và chúng ta càng ngẫm nghĩ về cái cương lĩnh mà ở đây người ta khuyên chúng ta thừa nhận và về những sự thật đang bày ra trước mặt chúng ta, thì mâu thuẫn cơ bản càng lộ rõ. Người ta nói với chúng ta, cũng như báo cáo viên và những người lên phát biểu khác đã nói, rằng Chính phủ lâm thời đầu tiên thật là không tốt! Nhưng khi những người bôn-sê-vích, những người bôn-sê-vích rũi ro kia, nói: "không ủng hộ, không tín nhiệm chính phủ đó một tí nào cả", thì người ta đã gọi như mưa vào chúng ta biết bao lời buộc tội là "vô chính phủ"! Bây giờ thì mọi người đều bảo cái chính phủ trước là không tốt, thế nhưng cái chính phủ liên hiệp hiện nay với những bộ trưởng xã hội chủ nghĩa giả hiệu thì khác với chính phủ trước ở chỗ nào? Bàn suông mãi về cương lĩnh, về dự án như thế vẫn chưa đủ ư? Chưa đến lúc chuyển qua hành động ư? Một tháng đã trôi qua kể từ ngày 6 tháng Năm, ngày thành lập chính phủ liên hiệp. Các đồng chí hãy nhìn xem tình hình hiện nay, hãy nhìn xem tình trạng kinh tế phá sản ở Nga và ở tất cả các nước bị lôi cuốn vào cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa. Vì sao có tình trạng phá sản ấy? Vì sự tham tàn của bọn tư bản. Chính đây mới là vô chính phủ thật sự! Và điều đó đã được công khai thú nhận trên báo, nhưng không phải là trên báo của chúng ta, nhờ trời, không phải là trên một tờ báo bôn-sê-vích nào đó, mà lại là trên một tờ báo thân nội các là "Báo công nhân": giá công nghiệp của than đã bị chính phủ "cách mạng" *tăng lên!!* Và chính phủ liên hiệp đã không mảy may thay đổi gì về mặt này cả. Người ta hỏi chúng tôi: ở Nga liệu người ta có thể xây dựng được chủ nghĩa xã hội không và nói chung, có thể thực hành tức khắc ngay những cải cách triệt để được không?

Đó chỉ là những lời nói lảng rỗng tuếch thôi, các đồng chí ạ. Học thuyết của Mác và Ăng-ghe-n, như hai ông vẫn từng luôn luôn nói, là ở chỗ: "Học thuyết của chúng ta không phải là một giáo điều, mà là một kim chỉ nam cho hành động"¹⁰². Chủ nghĩa tư bản thuần túy mà biến thành chủ nghĩa xã hội thuần túy thì bất cứ ở một nơi nào trên thế giới cũng đều không có và không thể có trong thời chiến được; mà chỉ là một cái gì trung gian, một cái gì mới tinh, trước đây chưa từng có, bởi vì hiện nay hàng trăm triệu người đang điêu đứng do bị cuốn vào một cuộc chiến tranh đầy tội ác giữa bọn tư bản. Vấn đề hiện nay không phải là cứ hứa hẹn những việc cải cách, đó chỉ là những câu nói suông; vấn đề là phải có một hành động mà giờ phút này đang đòi hỏi đến.

Nếu các đồng chí muốn viện dẫn đến chế độ dân chủ "*cách mạng*", thì các đồng chí phải phân biệt chỗ khác nhau giữa khái niệm này và khái niệm chế độ dân chủ *cải lương chủ nghĩa* trong nội các tư bản chủ nghĩa, bởi vì cuối cùng đã đến lúc phải vứt bỏ những câu nói suông về "chế độ dân chủ cách mạng" và những lời chúc tụng lẫn nhau về cái "chế độ dân chủ cách mạng" đó, chuyển sang một định nghĩa *giao cấp*, như chủ nghĩa Mác và, nói chung, chủ nghĩa xã hội khoa học, đã dạy chúng ta. Điều mà người ta đề nghị với chúng ta, là chuyển sang chế độ dân chủ cải lương chủ nghĩa với một nội các tư bản chủ nghĩa. Cái đó có lẽ rất hay nếu chúng ta đứng về mặt những kiểu mẫu thường thấy ở Tây Âu mà xét. Nhưng trong lúc này, cả một loạt nước đang kề ngày diệt vong, và những biện pháp thực tiễn, những biện pháp phức tạp — như người ta nói — đến mức khó mà áp dụng được và đòi hỏi phải đặc biệt nghiên cứu lại, như lời của người mới phát biểu trước đây, tức là ông bộ trưởng Bộ bưu điện, - những biện pháp đó rất là rõ ràng. Ông ta nói rằng: ở Nga không có một chính đảng nào tỏ ra sẵn sàng đảm nhiệm hết toàn bộ chính quyền

cả. Tôi trả lời: "Có! Không có một đảng nào có thể từ chối việc đó, và đảng ta không từ chối việc đó: đảng ta luôn luôn sẵn sàng nắm toàn bộ chính quyền". (V ò t a y, c ó t i ế n g c u ờ i). Các đồng chí có thể tha hồ mà cười, nhưng nếu ông bộ trưởng hỏi chúng ta cũng như hỏi một đảng phái hữu một câu như thế, thì ông ta sẽ nhận được câu trả lời thích đáng. Không có một đảng nào có thể từ chối việc đó cả. Chừng nào vẫn còn tự do, chừng nào những lời đe dọa bắt bớ và đày đi Xi-bi-ri, — những lời đe dọa của bọn phản cách mạng, những kẻ mà các vị bộ trưởng xã hội chủ nghĩa giả hiệu của chúng ta kết bè kết cánh, — vẫn chỉ là những lời đe dọa thôi, thì chừng đó đảng nào cũng phải nói: hãy tin nhiệm chúng tôi, rồi chúng tôi sẽ trình bày cương lĩnh của chúng tôi với các anh.

Cuộc hội nghị ngày 29 tháng Tư của chúng ta đã đưa ra cương lĩnh ¹⁰³ đó. Đáng tiếc là người ta không coi trọng cương lĩnh ấy và không làm theo cương lĩnh ấy. Rõ ràng là cần phải giải thích cương lĩnh đó một cách nôm na dễ hiểu. Tôi sẽ gắng trình bày một cách nôm na dễ hiểu nghị quyết của chúng ta, cương lĩnh của chúng ta cho ông bộ trưởng Bộ bưu điện ấy rõ. Đối với cuộc khủng hoảng kinh tế, cương lĩnh của chúng ta đòi hỏi phải công bố ngay lập tức, — vì ở đây không cần thiết phải có một sự trì hoãn nào cả, — tất cả những lợi nhuận kèch xù, lên tới 500 - 800%, mà bọn tư bản đã bỏ túi, không phải với tư cách là những nhà tư bản trên thị trường tự do, dưới một thứ chủ nghĩa tư bản "thuần túy", mà là nhờ có những việc cung cấp quân trang quân dụng. Chính đây mới là nơi thật sự cần thiết phải có sự giám sát của công nhân và là một việc có thể thực hiện được. Đây là một biện pháp mà các đồng chí phải thực hiện nhân danh Xô-viết nếu có đồng chí tự xưng là dân chủ "cách mạng", là một biện pháp có thể ngày một ngày hai đem ra áp dụng được. Đây không phải là chủ nghĩa xã hội. Đây là làm cho nhân dân nhìn thấy rõ cái trạng thái

vô chính phủ thật sự, cái trò đùa thật sự với chủ nghĩa đế quốc, cái trò đùa đã làm tổn hại đến bao nhiêu là của cải của nhân dân và hàng vạn sinh mệnh con người mai đây sẽ tiêu vong vì chúng ta tiếp tục bóp nghẹt nước Hy-lạp. Hãy công bố những lợi nhuận của các ngài tư bản, hãy cho bắt giam 50 hay 100 tên trong số những triệu phú lớn nhất. Chỉ cần bắt giữ chúng lại trong vài tuần lễ, dù là bắt giữ trong những điều kiện được ưu đãi như đối với tên Ni-cô-lai Rô-ma-nốp đi nữa, chỉ nhằm buộc chúng phải khai rõ những mật thâm kín, những thủ đoạn gian lận, những việc bẩn thỉu, việc chạy theo lợi nhuận là những cái đã làm cho nước ta, cả trong thời kỳ chính phủ mới, tổn thất mỗi ngày hàng nghìn và hàng triệu bạc. Đây là nguyên nhân chủ yếu để ra tình trạng vô chính phủ và sự phá sản về mặt kinh tế; đó là lẽ vì sao chúng ta nói: ở nước ta mọi cái vẫn còn như trước kia; chính phủ liên hiệp đã không thay đổi gì cả, nó chỉ có thêm vào một chút ít lời huênh hoang và một vài lời tuyên bố ba hoa mà thôi. Dù những người đó có thành thật như thế nào đi nữa, dù họ có thành thật mong điều tốt lành cho người lao động như thế nào chẳng nữa, tình hình vẫn không thay đổi: *v ấ n c á i g i a i c á p đ ó* nắm giữ chính quyền. Chính sách hiện đang thi hành không phải là một chính sách dân chủ.

Người ta nói với chúng ta về việc "dân chủ hóa chính quyền trung ương và địa phương". Chẳng lẽ các đồng chí lại không biết rằng những tiếng đó chỉ mới đối với nước Nga thôi ư? Rằng trong nhiều nước khác, hàng chục viên bộ trưởng xã hội chủ nghĩa giả hiệu cũng đã hứa hẹn với nước họ tương tự như thế ư? Những lời hứa hẹn đó có ý nghĩa gì, khi mà chúng ta đang đứng trước một sự thật sinh động, cụ thể này: dân chúng địa phương bầu lên các cơ quan chính quyền, nhưng những điều sơ thiếu của chế độ dân chủ thì lại bị chính quyền trung ương vi phạm vì chính quyền trung ương muốn tự quyền chỉ định hay phê chuẩn các cơ quan

chính quyền địa phương. Của cải quốc dân vẫn tiếp tục bị bọn tư bản biển thủ. Chiến tranh đế quốc chủ nghĩa vẫn tiếp diễn. Thế mà người ta cứ hứa hẹn mãi với chúng ta hết những cải cách này đến những cải cách khác, toàn là những cải cách không thể nào thực hiện được trong những khuôn khổ đó, bởi vì chiến tranh áp đảo tất cả, quyết định tất cả. Vì sao các đồng chí lại không đồng ý với những người nói rằng chiến tranh được tiến hành *không* phải vì lợi nhuận của bọn tư bản? Căn cứ vào tiêu chuẩn nào để mà nhận định? Trước hết là vào vấn đề xem xem giai cấp nào đang nắm chính quyền, giai cấp nào tiếp tục làm chủ, giai cấp nào tiếp tục kiếm được hàng trăm tỷ trong những dịch vụ ngân hàng và tài chính? Cũng vẫn là cái giai cấp tư bản chủ nghĩa ấy: cho nên cuộc chiến tranh hiện đang tiếp diễn là một cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa. Chính phủ lâm thời thứ nhất, cũng như chính phủ có những vị bộ trưởng xã hội chủ nghĩa giả hiệu tham gia, đều đã không làm thay đổi gì tình hình đó cả: những hiệp ước bí mật vẫn là bí mật, và nước Nga vẫn tiến hành chiến tranh để giành lấy những eo biển, để tiếp tục chính sách Li-a-khốp ở Ba-tư, v.v..

Tôi biết rằng các đồng chí không muốn như thế, đa số các đồng chí không muốn như thế mà cả các vị bộ trưởng nữa, cũng không muốn thế đâu; người ta không thể muốn như thế được, bởi vì như vậy có nghĩa là tàn sát hàng trăm triệu người. Nhưng các đồng chí hãy xem cuộc tiến công mà hiện nay bọn Mi-li-u-cốp và bọn Ma-cla-cốp đang nói đến rất nhiều. Họ hoàn toàn hiểu rõ như thế nghĩa là thế nào rồi; họ biết rằng điều đó có liên quan đến vấn đề chính quyền, đến vấn đề cách mạng. Người ta bảo chúng ta phải phân biệt chỗ khác nhau giữa những vấn đề chính trị với những vấn đề chiến lược. Đặt ra những vấn đề như thế thì cũng thật là lối bịch. Bọn dân chủ - lập hiến hiểu rất rõ rằng đây là một vấn đề chính trị.

Nói rằng cuộc đấu tranh cách mạng cho hòa bình, bắt đầu từ dưới lên, có thể dẫn đến một hòa ước riêng rẽ, như thế là vu khống. Nếu chúng ta nắm được chính quyền, thì biện pháp thứ nhất mà chúng ta thực hiện là bắt giữ những tên tư bản lớn nhất, là đập tan tất cả những mưu mô xảo trá của chúng. Không làm như thế thì hết thảy mọi lời nói về hòa bình không có thôn tính và không có bồi khoản đều chỉ là những câu nói vô nghĩa mà thôi. Biện pháp thứ hai của chúng ta là sẽ tuyên bố với nhân dân các nước, không cần thông qua các chính phủ của họ, rằng chúng ta coi tất cả những tên tư bản đều là bọn ăn cướp: kể cả tên Tê-rê-sen-cô, — tên này cũng không hơn gì Mi-li-u-cốp, chỉ có điều là Mi-li-u-cốp thì ngu xuẩn hơn một tí mà thôi, — lẫn bọn tư bản Pháp, Anh và tất cả các tên tư bản khác.

Chính ngay những người trong báo "Tin tức" của các đồng chí cũng đâm ra luẩn quẩn; đáng lẽ phải đề nghị hòa bình không có thôn tính và không có bồi khoản, thì họ lại đề nghị status quo¹⁾. Không, chúng ta không quan niệm hòa bình "không có thôn tính" như vậy đâu. Và về điểm này, thì chính ngay Đại hội các đại biểu nông dân¹⁰⁴ lại sát chân lý hơn khi đại hội đề cập đến một nền cộng hòa "liên bang" và như vậy, đại hội đã nói lên cái tư tưởng là nước cộng hòa Nga không muốn áp bức một dân tộc nào cả, vô luận là bằng phương thức cũ hay bằng phương thức mới; là nước cộng hòa Nga không muốn dựa trên bạo lực để kiến lập quan hệ với một dân tộc nào, với Phần-lan, cũng như với U-cra-i-na, những dân tộc mà đối với họ, viên bộ trưởng Bộ chiến tranh thường luôn luôn tìm cách gây sự và nhóm lên những cuộc xung đột không thể chấp nhận được, và không thể tha thứ được. Chúng ta muốn có một nước cộng

1) - hiện trạng; trong trường hợp này - tình trạng trước chiến tranh

hòa Nga, thống nhất và không thể chia cắt được, với một chính quyền vững chắc; mà một chính quyền vững chắc thì chỉ do các dân tộc tự nguyện đồng ý mới xây dựng được. "Dân chủ cách mạng", đây là những danh từ trang nghiêm, nhưng lại được đem áp dụng vào một chính phủ dùng những thủ đoạn gây sự ti tiện để làm rắc rối vấn đề U-cra-i-na và Phần-lan, là những nước thậm chí cũng không muốn tách khỏi nước Nga, mà chỉ nói rằng: không nên đợi đến khi triệu tập được Quốc hội lập hiến mới đem thực hiện những điều sơ thiếu về chế độ dân chủ!

Chừng nào mà ta chưa từ bỏ được chính ngay những sự thôn tính của ta thì chưa thể nào ký kết được một bản hòa ước không có thôn tính và không có bồi khoản. Bởi vì như vậy là đáng tức cười, là một trò đùa mà bất cứ một công nhân nào ở châu Âu cũng phải chê cười; người ta bảo: ngoài miệng thì họ nói thật là hùng biện, họ kêu gọi nhân dân các nước lật đổ bọn chủ ngân hàng. Nhưng bản thân các chủ ngân hàng ở nước họ, thì họ lại đưa lên địa vị bộ trưởng. Hãy bắt giam chúng lại, hãy vạch rõ những mưu gian của chúng, hãy lột trần những mưu mô xảo trá của chúng, - việc đó, các đồng chí không làm, mặc dầu các đồng chí có sẵn trong tay những cơ quan quyền lực mà không ai có thể kháng cự lại nổi. Các đồng chí đã từng sống qua những năm 1905 và 1917, các đồng chí đều biết rằng cách mạng không phải là do ý muốn chủ quan của mình mà có được, rằng ở những nước khác, các cuộc cách mạng đều đã phải trải qua những cuộc khởi nghĩa gian nan và đẫm máu mới thành công được, còn ở Nga thì không có nhóm nào, giai cấp nào có khả năng chống lại được Chính quyền Xô-viết. Ở Nga, cuộc cách mạng ấy có thể thực hiện được, dưới hình thức một cuộc cách mạng hòa bình, — và đây chỉ là một trường hợp ngoại lệ. Hôm nay hoặc ngày mai, cuộc cách mạng đó cứ đề nghị hòa bình với nhân dân các nước bằng cách cắt đứt với tất cả các giai cấp tư bản chủ nghĩa, thì

trong một thời gian hết sức ngắn, chúng ta sẽ được ngay sự đồng ý của nước Pháp và nước Đức mà đại diện là nhân dân của họ, - vì hai nước đó đã kiệt sức rồi, vì tình hình nước Đức đã tuyệt vọng, nó không còn có đường cứu vãn nữa, và vì nước Pháp...

(Chủ tịch nói: "Thời gian phát biểu của đồng chí hết rồi".)

Trong nửa phút nữa, tôi sẽ nói xong... (Có tiếng ồn ào. Có tiếng đề nghị cứ để cho tiếp tục phát biểu. Có những tiếng phản đối, có những tiếng vỗ tay.)

(Chủ tịch nói: "Báo cáo với đại hội là đoàn chủ tịch đề nghị cho thêm thời gian phát biểu. Có ai phản đối không? Đa số đều tán thành").

Tôi đã nói rằng nếu ở Nga, phái dân chủ cách mạng là một phái dân chủ thật sự không phải chỉ dân chủ trên lời nói, thì nó sẽ thúc đẩy cách mạng tiến lên, chứ không đi thỏa hiệp với bọn tư bản; nó sẽ không bàn suông về một cuộc hòa bình không có thôn tính và không có bồi khoản, mà sẽ thủ tiêu những cuộc thôn tính ở Nga, sẽ tuyên bố công khai rằng nó coi bất cứ cuộc thôn tính nào cũng đều là một hành động tội lỗi, một hành động ăn cướp. Lúc đó sẽ có thể tránh được cuộc tiến công của bọn đế quốc có cơ đưa hàng nghìn và hàng triệu người đến chỗ diệt vong để cho bọn chúng phân chia nước Ba-tư và vùng Ban-căng. Lúc bấy giờ sẽ mở ra con đường hòa bình, một con đường không phải dễ dàng, — chúng ta đâu có tưởng như thế, — một con đường không phải là không trải qua một cuộc chiến tranh thật sự cách mạng.

Chúng tôi không đặt vấn đề như hiện nay Ba-da-rốp nêu ra trên báo "Đời sống mới"¹⁰⁵; chúng tôi chỉ nói rằng nước Nga hiện đang ở trong những điều kiện khiến nhiệm vụ của nó, sau khi kết thúc cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, không đến nỗi khó như người ta đã tưởng. Nước Nga

đang ở trong những điều kiện địa lý mà nếu các cường quốc cứ liêu lĩnh dựa vào tư bản và vào những lợi ích tham tàn của tư bản mà chống lại giai cấp công nhân Nga và tầng lớp nửa vô sản gần gũi, tức là nông dân nghèo nhất đứng về phía vô sản, — nếu các cường quốc ấy quyết định làm việc đó, thì chúng sẽ phải gánh lấy một nhiệm vụ hết sức khó khăn. Nước Đức sắp chết đến nơi rồi, và từ ngày nước Mỹ nhảy vào chiến tranh, — nước này đang muốn nuốt sống Mê-hi-cô và mai đây có lẽ sẽ gây chiến với Nhật-bản, — thì tình hình nước Đức trở nên tuyệt vọng: nước này sẽ bị tiêu diệt. Nước Pháp, do vị trí địa lý của nó, đã phải chịu nhiều thiệt hại hơn tất cả các nước khác, và tình trạng kiệt quệ của nó đã đến cực độ; nước đó, so với Đức thì không đói bằng, nhưng lại bị tổn thất về nhân lực vô cùng nhiều hơn nước Đức. Cho nên nếu ngay từ buổi đầu, người ta đã bắt đầu tìm cách kìm lợi nhuận của bọn tư bản Nga lại, không cho chúng có một khả năng nào để chiếm hàng trăm triệu đồng tiền lãi, nếu người ta đề nghị với nhân dân *tất cả* các nước một hòa ước chống lại bọn tư bản ở *tất cả* các nước, đồng thời tuyên bố dứt khoát rằng các anh không được đàm luận gì, không được liên hệ gì với bọn tư bản Đức hoặc với những kẻ, trực tiếp hay gián tiếp, dung túng chúng hay dính dấp với chúng, rằng các anh phải từ chối không được thảo luận gì với bọn tư bản Pháp và Anh cả, - thì như vậy là các anh đã hành động để lên án bọn tư bản trước mặt công nhân rồi. Và có lẽ các anh sẽ không coi việc cấp giấy hộ chiếu cho Mác - Đơ-nan¹⁰⁶ là một thắng lợi, vì Mác - Đơ-nan chưa bao giờ tiến hành đấu tranh cách mạng chống tư bản nào cả, người ta để hẳn đến vì hẳn không biểu thị những tư tưởng, những nguyên tắc, thực tiễn và kinh nghiệm của cuộc đấu tranh cách mạng chống bọn tư bản Anh, tức là cuộc đấu tranh đã làm đồng chí Ma-clin của chúng ta và hàng trăm người xã hội chủ nghĩa ở Anh bị cầm tù, hệt như đồng chí Liép-nếch đã bị đưa vào

nhà tù vì đã nói: "Các bạn binh lính Đức, các bạn hãy bắn vào hoàng đế của các bạn đi".

Há chẳng phải đúng hơn là nên đưa bọn tư bản đế quốc chủ nghĩa giam vào cái nhà tù mà đa số thành viên Chính phủ lâm thời trong cái Đu-ma được lập lại đặc biệt vì mục đích đó tức là Đu-ma III, — và lại tôi cũng chẳng biết đó là Đu-ma thứ mấy nữa, III hay là IV gì đó, — đang chuẩn bị và hứa hẹn cho chúng ta, và về điều đó người ta cũng đang thảo ra những dự luật mới ở Bộ tư pháp, đó sao? Ma-clin và Liép-nếch, đó là tên của những người xã hội chủ nghĩa đang thực hành cái tư tưởng đấu tranh cách mạng chống chủ nghĩa đế quốc. Đây là điều cần phải nói với chính phủ tất cả các nước, nếu người ta muốn chiến đấu cho hòa bình; cần phải lên án các chính phủ đó trước nhân dân các nước. Như thế các anh sẽ làm cho tất cả các chính phủ đế quốc chủ nghĩa phải lúng túng. Nhưng bây giờ thì chính các anh lại bị lúng túng vì trong bài kêu gọi hòa bình ngày 14 tháng Ba¹⁰⁷, các anh đã nói với nhân dân các nước: "hãy lật đổ bọn Nga hoàng, bọn vua chúa và bọn chủ ngân hàng của các bạn đi"; trong khi đó thì chúng ta là kẻ có sẵn trong tay một tổ chức chưa từng thấy bao giờ, một tổ chức mạnh mẽ vì có số lượng, có kinh nghiệm và vì có sức mạnh vật chất, như Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, chúng ta lại đi liên kết với bọn chủ ngân hàng ở nước ta, chúng ta lại thành lập một chính phủ liên hiệp xã hội chủ nghĩa giả hiệu, và chúng ta lại thảo ra những dự án cải lương như người ta đã từng thảo ra ở châu Âu trong hàng bao nhiêu chục năm rồi. Ở đây, ở châu Âu, người ta chế nhạo cách đấu tranh cho hòa bình như thế. Ở đây, chỉ có ngày nào các Xô-viết nắm được chính quyền và hành động theo tinh thần cách mạng thì người ta mới hiểu được cuộc đấu tranh đó.

Trên thế giới chỉ có mỗi một nước là có thể tiến hành những biện pháp nhằm chấm dứt ngay lập tức cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa trên quy mô giai cấp, chống lại bọn

tư bản và không kinh qua cách mạng đổ máu. Chỉ có một nước thối và nước đó là nước Nga. Tình hình sẽ vẫn như thế chừng nào mà Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ còn tồn tại. Xô-viết này sẽ không thể tồn tại lâu bên cạnh một Chính phủ lâm thời kiểu thông thường được. Và nó sẽ chỉ tồn tại như cũ cho đến khi người ta chuyển sang tiến công. Việc chuyển sang tiến công đánh dấu một bước ngoặt trong toàn bộ chính sách của cách mạng Nga, nghĩa là chuyển từ chỗ chờ đợi, từ chỗ chuẩn bị cho hòa bình bằng một cuộc khởi nghĩa cách mạng từ dưới lên, sang chỗ trở lại tiến hành chiến tranh. Chuyển từ chỗ binh lính hai bên bắt tay thân thiện ở trên một mặt trận đến chỗ binh lính hai bên bắt tay thân thiện trên tất cả các mặt trận; từ chỗ hai bên bắt tay thân thiện một cách tự phát, biểu hiện trong việc đó những binh lính đối một mẩu bánh cho người vô sản Đức bị đói để lấy một con dao díp, — vì thế mà người ta dọa bỏ tù họ, — đến chỗ bắt tay thân thiện một cách tự giác. Con đường vạch ra là như thế đấy.

Khi chúng ta đã nắm được chính quyền trong tay rồi, thì chúng ta sẽ chế ngự được bọn tư bản và lúc bấy giờ chiến tranh sẽ *khô ng phá i* là cuộc *chiến tranh* mà ngày nay người ta đang tiến hành nữa - bởi vì tính chất của một cuộc chiến tranh là do giai cấp đang tiến hành cuộc chiến tranh đó quyết định, chứ không phải là do những cái đã được viết ra trên những mớ giấy lộn quyết định. Trên giấy tờ, người ta tha hồ muốn viết gì thì viết. Nhưng chừng nào mà giai cấp của bọn tư bản còn chiếm được đa số ghế đại biểu ở trong chính phủ thì chiến tranh vẫn còn là một cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, dầu các anh có viết gì đi chăng nữa, dầu các anh có tài hùng biện đến đâu chăng nữa và dầu tốp bộ trưởng giả danh xã hội chủ nghĩa của các anh là tốp người như thế nào chăng nữa. Mọi người đều biết rõ điều đó, mọi người đều thấy rõ điều đó. Thí dụ về An-ba-ni, về Hy-lạp, về Ba-tư¹⁰⁸ đã chứng tỏ điều đó một

cách rất rõ ràng và rất hiển nhiên đến nỗi tôi phải lấy làm ngạc nhiên khi thấy mọi người đều công kích bản tuyên bố của chúng tôi về cuộc tấn công¹⁰⁹, trong khi đó thì không ai nói một lời nào về những thí dụ cụ thể kia cả! Đưa những dự án ra mà hứa hẹn thì rất dễ; nhưng người ta lại luôn luôn trì hoãn không thi hành những biện pháp cụ thể. Thảo ra một bản tuyên bố về một nền hòa bình không có thôn tính thì dễ, nhưng cái thí dụ về An-ba-ni, Hy-lạp và Ba-tư lại diễn ra *s a u k h i* thành lập nội các liên hiệp. Về việc đó tờ "Sự nghiệp nhân dân", - một tờ báo không phải là cơ quan ngôn luận của đảng chúng tôi, mà là của chính phủ, của các bộ trưởng, — đã viết rằng đó là một sự nhạo báng nền dân chủ Nga, rằng người ta bóp nghẹt nước Hy-lạp. Và cũng chính cái tên Mi-li-u-cốp này mà người ta muốn cho là một nhân vật như thế nào tùy ý, nhưng thật ra hẳn cũng chỉ là một đảng viên thường ở trong đảng hẳn; giữa hẳn và Tê-rê-sen-cô chẳng có gì là khác nhau cả, — chính hẳn đã viết rằng giới ngoại giao của phe đồng minh đã làm áp lực đối với Hy-lạp. Chiến tranh vẫn là chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, và mặc dầu ý chí hòa bình của các bạn như thế nào đi nữa, nhiệt tình của các bạn đối với những người lao động có chân thành đến đâu chăng nữa, nguyện vọng hòa bình của các bạn có chân thành đến đâu chăng nữa, — tôi hoàn toàn tin chắc rằng trong quần chúng, nguyện vọng đó không thể không thành thật được, — thì các bạn cũng vẫn bất lực, vì người ta chỉ có thể chấm dứt chiến tranh bằng cách phát triển cách mạng lên hơn nữa. Khi cuộc cách mạng ở Nga đã bắt đầu, thì cuộc đấu tranh cách mạng để giành hòa bình cũng bắt đầu nổ ra từ ở dưới lên. Nếu ta nắm được chính quyền trong tay, nếu chính quyền chuyển vào tay các tổ chức cách mạng để đấu tranh chống bọn tư bản Nga, thì những người lao động trong các nước khác ắt sẽ tín nhiệm ta, và ta sẽ có thể đề nghị hòa bình được. Lúc đó hòa bình của chúng ta ắt sẽ được đảm bảo ít nhất là từ

hai phía, từ phía hai dân tộc đã đổ rất nhiều máu và đương ở vào một tình thế tuyệt vọng, tức là từ phía nước Đức và nước Pháp. Và lúc đó, nếu hoàn cảnh đặt chúng ta đứng trước một cuộc chiến tranh cách mạng, — cái đó ai mà biết được, nhưng chúng ta cũng không gạt bỏ khả năng ấy, — thì chúng ta sẽ phải nói: "chúng tôi không phải là những người hòa bình chủ nghĩa, chúng tôi không từ chối chiến tranh, nếu giai cấp cách mạng nắm được chính quyền, nếu giai cấp đó thật sự làm cho bọn tư bản mất hết mọi khả năng tác động đến tình hình tổ chức công việc và làm trầm trọng thêm cái tình trạng phá sản kinh tế cho phép chúng kiếm được hàng trăm triệu bạc". Chính quyền cách mạng sẽ giải thích và tuyên bố với nhân dân tất cả các nước, không trừ một nước nào, rằng họ phải được tự do; rằng nhân dân Đức không được tiến hành chiến tranh để giữ lấy An-da-xơ và Lo-ren, cũng như nhân dân Pháp không được đi đánh nhau để giữ các thuộc địa của mình vì, nếu nước Pháp đi đánh nhau để giữ lấy thuộc địa của mình, thì nước Nga cũng có Khi-va và Bu-kha-ra, — hai xứ này chính cũng là những loại thuộc địa, và như thế thì sẽ hóa ra một cuộc phân chia thuộc địa. Nhưng phân chia như thế nào, theo tiêu chuẩn nào? Theo sức mạnh. Nhưng sức mạnh đã thay đổi rồi; tình thế của bọn tư bản đã đến chỗ không có con đường nào khác ngoài chiến tranh cả. Khi các bạn đã nắm được chính quyền cách mạng trong tay, thì một con đường cách mạng để đi tới hòa bình sẽ mở ra trước mặt các bạn; sẽ kêu gọi nhân dân các nước nổi dậy làm cách mạng; các bạn sẽ lấy gương của mình mà giải thích cho họ sách lược cần noi theo. Khi đó, con đường đưa đến chỗ giành được hòa bình bằng phương thức cách mạng sẽ mở ra trước mặt các bạn và chắc chắn là sẽ giúp các bạn cứu vớt được sinh mệnh của hàng trăm triệu người. Các bạn có thể tin chắc rằng lúc đó nhân dân hai nước Đức và Pháp sẽ ủng hộ các

bạn. Còn về phần bọn tư bản Anh, Mỹ và Nhật, thậm chí nếu chúng có muốn tiến hành chiến tranh chống giai cấp công nhân cách mạng đi nữa, — lực lượng của giai cấp công nhân cách mạng sẽ tăng lên gấp mười lần khi bọn tư bản đã bị chế ngự, bị gạt bỏ và quyền kiểm soát đã chuyển vào tay giai cấp công nhân, — thậm chí nếu bọn tư bản Mỹ, Anh và Nhật có muốn chiến tranh đi nữa, ta cũng có thể cầm chắc đến 99 phần 100 là chúng không thể làm được việc đó. Chỉ cần các bạn tuyên bố rằng các bạn không phải là những người hòa bình chủ nghĩa, rằng các bạn sẽ bảo vệ nền cộng hòa công nhân, vô sản của mình, bảo vệ nền dân chủ, chống bọn tư bản Đức, Pháp và bọn tư bản các nước khác, thì cũng đủ để nền hòa bình được đảm bảo.

Bởi thế chúng ta cho rằng bản tuyên bố của chúng ta về cuộc tấn công có một ý nghĩa cơ bản như vậy. Chúng ta đang ở vào bước ngoặt của cách mạng Nga. Khi mới bắt đầu, cách mạng Nga nhận được sự giúp đỡ của giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa Anh, vì hồi đó họ tưởng nước Nga cũng giống giống như Trung-quốc hay Ấn-độ. Nhưng tình hình đã không xảy ra như thế: bên cạnh cái chính phủ mà trong đó hiện nay bọn địa chủ và bọn tư bản đang chiếm được đa số, người ta thấy xuất hiện các Xô-viết, là những cơ quan đại biểu mà thế giới chưa từng có bao giờ, với một sức mạnh chưa từng thấy, và là những cơ quan mà các bạn đương giết chết bằng việc tham gia của các bạn vào nội các liên hiệp của giai cấp tư sản. Tình hình đã không như thế: cách mạng Nga đã làm cho cuộc đấu tranh cách mạng tiến hành từ dưới lên chống chính phủ tư bản chủ nghĩa, hiện nay đang được khắp mọi nơi, được tất cả các nước hoan nghênh một cách nhiệt tình hơn gấp ba lần. Vấn đề được đặt ra là: tiến hay lùi? Không thể giậm chân tại chỗ trong thời kỳ cách mạng được. Cho nên tấn công là một bước ngoặt của toàn bộ cách mạng Nga, không phải đứng trên ý nghĩa chiến lược của cuộc tấn công mà nói, mà là đứng trên ý nghĩa chính trị và kinh tế mà nói. Ngày nay,

tấn công có nghĩa - về mặt khách quan và ngoài cả ý chí hay ý thức của viên bộ trưởng này hay viên bộ trưởng khác - là tiếp tục cuộc chém giết của bọn đế quốc chủ nghĩa, và cuộc tàn sát hàng ức, hàng triệu người, để bóp nghẹt Ba-tư và các dân tộc nhược tiểu khác. Chuyển chính quyền về tay giai cấp vô sản cách mạng được sự ủng hộ của tầng lớp nông dân nghèo nhất, chính là chuyển sang cuộc đấu tranh cách mạng để giành hòa bình dưới những hình thức chắc chắn nhất, ít đau khổ nhất mà loài người được biết, là chuyển sang một tình thế mà công nhân cách mạng ở nước Nga và ở trên toàn thế giới sẽ được đảm bảo nắm được chính quyền và đạt được thắng lợi (Mộ t bộ p h ã n c ủ a h ội n g h ì v ỡ t a y).

*"Sự thật" số 82 và 83,
ngày 28 (15) và 29 (16)
tháng Sáu 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật", có đối
chiếu với bản tường
thuật tốc ký đã được
V. I. Lê-nin sửa chữa*

2

DIỄN VĂN VỀ CHIẾN TRANH NGÀY 9 (22) THÁNG SÁU

Thưa các đồng chí, để phân tích vấn đề chiến tranh, tôi xin phép nhắc lại ở đây hai đoạn trong lời kêu gọi của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát gửi tất cả các nước, đã được công bố ngày 14 tháng Ba. Lời kêu gọi đó nói: "Đã đến lúc phải đứng lên đấu tranh kiên quyết với mưu mô xâm lược của chính phủ tất cả các nước, đã đến lúc người các nước phải tự mình giải quyết lấy vấn đề chiến tranh và hòa bình". Một đoạn khác, lời kêu gọi nói với những người vô sản các nước trong khối đồng minh Đức - Áo: "Đừng làm công cụ xâm lược và áp bức cho bọn vua chúa, địa chủ và chủ ngân hàng". Bằng nhiều cách nói khác nhau, tinh thần của hai đoạn này được nhắc lại trong hàng chục, hàng trăm và có tới hàng ngàn bản nghị quyết của công nhân và nông dân Nga.

Tôi tin rằng không còn có gì nói rõ hơn hai đoạn đó về cảnh ngộ đầy mâu thuẫn và vô cùng hỗn loạn mà chính sách hiện hành của phái men-sê-vích và phái dân túy đã đẩy công nhân và nông dân cách mạng vào. Một mặt, phái men-sê-vích và phái dân túy đều ủng hộ chiến tranh; mặt khác, vì họ ở trong số những đại biểu của những giai cấp chẳng hề quan tâm gì đến mưu đồ xâm lược của chính phủ tất cả các nước, cho nên họ không thể không nói ra điều đó. Dù mơ hồ đến đâu chẳng nữa, tâm lý và ý thức ấy cũng đã ăn sâu bám chặt vào trong lòng hầu hết công nhân và nông dân. Đó là sự nhận thức rằng chiến tranh là do mưu đồ xâm lược của chính phủ tất cả các nước gây nên. Nhưng bên cạnh đó người ta lại hiểu rất lơ mơ hay thậm chí không

hiểu gì cả rằng một chính phủ, bất kể hình thức thống trị của nó ra sao, bao giờ cũng đại biểu cho lợi ích của những giai cấp nhất định, cho nên nếu đem chính phủ đối lập với toàn thể nhân dân, như người ta đã làm trong đoạn trích dẫn thứ nhất của tôi, thì như thế là hết sức mơ hồ về lý luận và rơi vào chỗ hoàn toàn bất lực về chính trị, đồng thời tất khiến cho hành động của mình và toàn bộ chính sách của mình hết sức nghiêng ngả, bấp bênh. Phần cuối của đoạn trích dẫn thứ hai của tôi cũng có tình trạng như vậy; trong đó có lời kêu gọi tuyệt vời sau đây: "đừng làm công cụ xâm lược và áp bức cho bọn vua chúa, địa chủ và chủ ngân hàng". Rất hay. Nhưng cũng đừng làm công cụ xâm lược và áp bức cả cho bọn vua chúa, địa chủ và chủ ngân hàng ở nước mình nữa. Bởi vì, hồi công nhân và nông dân Nga, nếu các bạn nói với công nhân và nông dân hai nước Đức và Áo là hai nước có chính phủ và các giai cấp thống trị cũng đang tiến hành chiến tranh tước đoạt và ăn cướp, như bọn tư bản và chủ ngân hàng Nga, Anh, Pháp; nếu các bạn bảo họ: "đừng làm công cụ cho bọn chủ ngân hàng ở nước các anh", nhưng bản thân mình lại đưa bọn chủ ngân hàng ở nước mình vào nội các, đặt chúng bên cạnh các bộ trưởng xã hội chủ nghĩa, thì chính các bạn đã làm cho tất cả những lời kêu gọi của mình thành vô giá trị, và trên thực tế các bạn đã bác bỏ toàn bộ chính sách của mình. Trên thực tế dường như các bạn không có những ý đồ hay nguyện vọng rất tốt đẹp đó, vì các bạn đang giúp cho nước Nga cũng tiến hành cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa như vậy, cũng tiến hành cuộc chiến tranh ăn cướp như vậy. Các bạn đi ngược với quần chúng mà mình thay mặt, bởi vì những quần chúng này không bao giờ có thể tiếp thu quan điểm của bọn tư bản mà Mi-li-u-cốp, Ma-cla-cốp đã công khai biểu lộ khi họ nói: "không có tư tưởng nào tội lỗi nặng hơn là tư tưởng cho rằng người ta tiến hành chiến tranh là vì lợi ích của tư bản".

Tôi không biết tư tưởng đó có phải là tư tưởng tội lỗi hay không; tôi tin chắc rằng theo quan điểm của những kẻ ngày hôm nay chỉ còn sống một nửa và ngày mai có lẽ không còn nữa, thì tư tưởng đó mới là tư tưởng tội lỗi; nhưng đây là tư tưởng duy nhất đúng đắn, chỉ có nó mới nói lên được nhận thức của chúng ta về cuộc chiến tranh này, chỉ có nó mới thể hiện được lợi ích của những giai cấp bị áp bức, coi đó là cuộc đấu tranh chống những kẻ áp bức; và khi chúng ta nói cuộc chiến tranh này là cuộc chiến tranh tư bản chủ nghĩa, là một cuộc chiến tranh xâm lược, thì đừng nên có ảo tưởng gì: như thế không hề có nghĩa rằng cuộc chiến tranh này là do tội ác của một cá nhân, của một tên vua nào đấy gây ra.

Chủ nghĩa đế quốc là một giai đoạn phát triển nhất định của tư bản thế giới; sau hàng mấy chục năm phát triển, chủ nghĩa tư bản đã đi đến kết quả là một nhóm nhỏ những nước cực kỳ giàu có — không quá bốn nước: Anh, Pháp, Đức, Mỹ — đã tích lũy vô số lực lượng vào tay các nhà ngân hàng lớn và bọn tư bản lớn — trong mỗi nước kể trên không có quá hai hay ba và nhiều lắm là nửa tá nhà ngân hàng lớn và nhà tư bản lớn — một lực lượng khổng lồ đến nỗi nó tỏa ra khắp thế giới và đã thực sự chia xong toàn bộ quả đất về mặt lãnh thổ, về mặt thuộc địa. Khắp nơi trên quả đất đều san sát những thuộc địa của mấy cường quốc đó. Những nước này cũng đã chia lại xong thế giới cả về mặt kinh tế, vì trên quả đất, không ngõ ngách nào là không có tô giới, là không có những cái vôi của tư bản tài chính thâm nhập vào. Đây là cơ sở của các cuộc thôn tính. Thôn tính không phải là chuyện bịa ra, thôn tính sở dĩ nảy ra không phải là vì những người yêu chuộng tự do bỗng dưng biến thành phần tử phản động. Thôn tính chỉ là biểu hiện chính trị và là hình thức chính trị của sự thống trị của những ngân hàng lớn, sinh ra một cách tất nhiên từ trong chủ nghĩa tư bản,

mà không phải là lỗi của ai cả, vì cổ phiếu là cơ sở của các nhà ngân hàng, còn sự tích lũy cổ phiếu là cơ sở của chủ nghĩa đế quốc. Những ngân hàng lớn dùng hàng trăm tỷ tư bản để thống trị toàn thế giới, và kết hợp toàn bộ nhiều ngành công nghiệp với các hiệp hội những nhà tư bản và bọn độc quyền: đây là chủ nghĩa đế quốc, nó chia thế giới thành ba tập đoàn ăn cướp triệu phú.

Tập đoàn thứ nhất ở châu Âu, gần chúng ta hơn cả, thì do Anh cầm đầu, còn hai tập đoàn nữa do Đức và Mỹ cầm đầu. Những nước đồng loã khác thì hễ còn quan hệ tư bản chủ nghĩa một ngày nào là vẫn còn bị bắt buộc phải giúp chúng. Vì vậy, nếu các đồng chí hiểu rõ được thực chất đó của tình hình, thực chất mà đại đa số công nhân và nông dân Nga đều nhận thức được theo bản năng của mỗi người bị áp bức, thì các đồng chí sẽ nhận rõ rằng ý nghĩ dùng lời nói, tuyên ngôn, tuyên bố, đại hội những người xã hội chủ nghĩa, để phản đối chiến tranh quả là buồn cười biết bao. Ý nghĩa đó buồn cười, vì dù cho các đồng chí có tung ra bao nhiêu bản tuyên bố, dù cho các đồng chí có làm bao nhiêu cuộc cải cách chính trị — các đồng chí đã lật đổ Ni-cô-lai Rô-ma-nốp ở Nga rồi, hiện nay các đồng chí đã đạt đến chế độ cộng hòa trên một trình độ nhất định; nước Nga đã tiến một bước rất dài, cơ hồ chỉ trong chốc lát, hoặc là gần như thế, đuổi kịp được nước Pháp, là một nước, trong những điều kiện khác, đã mất 100 năm mới làm được điều đó và vẫn là một nước tư bản, - thì các ngân hàng vẫn là chúa tể tất cả. Các nhà tư bản vẫn cứ tồn tại. Nếu nói rằng các nhà tư bản đã phải nhường bước thì năm 1905 chúng đã chẳng phải nhường bước rồi sao, nhưng có phải điều đó đã làm chúng bị tổn hại không? Đối với người Nga, đó là một điều mới mẻ, nhưng ở châu Âu, tất cả các cuộc cách mạng đều chỉ rõ: cứ mỗi lần làn sóng cách mạng lên cao, anh em công nhân lại giành thêm được nhiều thứ hơn, nhưng quyền lực vẫn nằm trong tay các nhà tư bản. Cuộc đấu tranh

chống chiến tranh đế quốc chủ nghĩa chỉ có thể có được nếu nó là cuộc đấu tranh của các giai cấp cách mạng chống các giai cấp thống trị trong phạm vi toàn thế giới. Giai cấp thống trị nói đây không phải là địa chủ nói chung, dù rằng ở Nga có địa chủ, và ở Nga chúng có một vai trò lớn hơn nhiều so với địa chủ ở bất cứ nước nào, nhưng đó không phải là giai cấp tạo ra chủ nghĩa đế quốc. Giai cấp thống trị nói đây là giai cấp các nhà tư bản, đứng đầu là bọn trùm tài chính chủ yếu và những ngân hàng lớn nhất; và chừng nào giai cấp này, — giai cấp hiện đang thống trị những người vô sản bị áp bức và những đồng minh của họ là nông dân nghèo nhất (tức những người mà cương lĩnh của đảng chúng tôi gọi là những người nửa vô sản), — chừng nào giai cấp này chưa bị lật đổ thì không thể có lối nào thoát khỏi cuộc chiến tranh này. Chỉ có xuất phát từ cái quan điểm Nga hạn chế, không biết là báo chí ở Tây Âu — nơi mà công nhân và nông dân đã quen với những cuộc cải cách chính trị, đã từng hàng chục lần chứng kiến những cuộc cải cách đó — đã chế giễu những lời nói suông, và những tuyên ngôn đó như thế nào, — chỉ có như thế mới có thể nảy ra ảo tưởng nghĩ rằng có thể đoàn kết được những người lao động trên toàn thế giới bằng các bản tuyên ngôn và lời kêu gọi nhân dân các nước. Ở đó, họ không biết rằng quần chúng công nhân Nga đã thật sự đứng lên và tuyệt đại bộ phận đều đã hiểu rõ và lên án một cách chân thực mưu đồ xâm lược của bọn tư bản tất cả các nước, và mong cho nhân dân các nước tự giải phóng khỏi ách áp bức của bọn chủ ngân hàng. Nhưng ở châu Âu người ta không hiểu tại sao các bạn đã có một tổ chức mà nhân dân bất cứ một nước nào trên thế giới đều không có là: Xô-viết đại biểu công nhân, nông dân và binh sĩ có vũ trang, thế mà còn đưa những người xã hội chủ nghĩa của mình lên làm bộ trưởng. Dù sao thì các bạn cũng đã dâng chính quyền cho các chủ ngân hàng kia. Ở nước ngoài người ta không phải chỉ trách

cứ các bạn là quá ngây thơ; điều đó chưa quan hệ gì lắm. Người châu Âu không thể hiểu được sự ngây thơ về chính trị, không thể hiểu được rằng ở Nga có hàng chục triệu người lần đầu tiên đang bừng tỉnh dậy, rằng ở Nga người ta không biết rõ giữa các giai cấp với chính phủ, giữa chính phủ với chiến tranh có mối liên hệ thế nào. Chiến tranh không có gì khác hơn là sự tiếp tục của chính trị tư sản. Trong thời chiến tranh, đường lối chính trị cũng là do giai cấp thống trị quyết định. Chiến tranh chẳng qua chỉ là chính trị từ đầu đến cuối, chỉ là sự tiếp tục thực hiện cũng những mục đích do cũng các giai cấp đó theo đuổi với những phương pháp khác mà thôi. Vì vậy khi các bạn viết trong lời kêu gọi công nhân và nông dân các nước rằng: "hãy lật đổ bọn chủ ngân hàng ở nước các anh đi", thì bất cứ công nhân gác ngõ nào ở châu Âu nếu không bật cười chế giễu các bạn, thì cũng phàn nàn và tự nhủ một cách chua chát rằng: "tại đây họ đã lật đổ một tên ngu si nửa dā man, một tên bạo chúa giống như những bạo chúa mà chúng ta đã thanh trừ từ lâu rồi — đó là tất cả tội lỗi của chúng ta — và bây giờ họ lại cùng với bộ trưởng "xã hội chủ nghĩa giả hiệu" ủng hộ bọn chủ ngân hàng Nga, thế thì chúng ta biết làm thế nào được?!".

Bọn chủ ngân hàng vẫn nắm chính quyền, thi hành chính sách đối ngoại của chúng bằng chiến tranh đế quốc chủ nghĩa và hoàn toàn tán thành những hiệp ước do Ni-cô-lai II ký ở Nga. Tình hình đó đặc biệt rõ ràng ở Nga: hết thảy mọi nguyên tắc cơ bản của chính sách đối ngoại của chủ nghĩa đế quốc Nga không phải là do các nhà tư bản hiện nay định trước, mà là do chính phủ trước cùng với Ni-cô-lai Rô-ma-nốp đã bị chúng ta lật đổ, định trước. Hẳn đã ký những hiệp ước này, đến nay những hiệp ước đó vẫn còn được giữ bí mật, bọn tư bản không thể công bố những hiệp ước đó ra vì chúng là những nhà tư bản. Nhưng không một công nhân hay nông dân nào hiểu được tình trạng hỗn loạn này,

họ tự nhủ: nếu như chúng ta kêu gọi đánh đổ bọn tư bản ở các nước khác, thì trước tiên chúng ta phải đánh đổ bọn chủ ngân hàng ở ngay nước ta đã! Nếu không thì chẳng ai tin chúng ta, chẳng ai coi chúng ta ra gì và người ta sẽ nói về chúng ta rằng: các anh là những người man rợ Nga ngây thơ, các anh nói những lời rất hay nhưng chẳng có nội dung chính trị gì cả, hay tệ hơn nữa, họ có thể cho chúng ta là những người đạo đức giả. Các bạn có thể thấy những lời lẽ đó trên báo chí nước ngoài nếu như tất cả các loại báo chí nước ngoài được tự do vào nước Nga, không bị các nhà đương cục Anh, Pháp giữ lại ở Toóc-nê-ô. Chỉ cần đọc qua báo chí nước ngoài là các bạn thấy ngay rằng các bạn đã lâm vào tình trạng mâu thuẫn rất rõ rệt, thấy ngay rằng không có gì buồn cười và sai lầm hơn cái ý nghĩ muốn chống lại chiến tranh bằng những cuộc hội nghị xã hội chủ nghĩa, bằng những thỏa hiệp với những người xã hội chủ nghĩa, bằng những thỏa hiệp với những người xã hội chủ nghĩa trong các đại hội. Nếu chủ nghĩa đế quốc là một sai lầm và là tội ác của một số cá nhân nào đó, thì chủ nghĩa xã hội có thể vẫn là chủ nghĩa xã hội. Nhưng chủ nghĩa đế quốc là giai đoạn phát triển cuối cùng trong sự phát triển của chủ nghĩa tư bản, khi mà chủ nghĩa tư bản đã chia xong toàn bộ thế giới và hai tập đoàn các nước lớn đã lao vào cuộc vật lộn sinh tử. Phải phục vụ cho tập đoàn này hay tập đoàn kia, hoặc là đánh đổ cả hai tập đoàn, chứ không còn con đường nào khác. Khi các bạn cự tuyệt hòa ước riêng rẽ, bằng cách tuyên bố rằng các bạn không muốn phục vụ chủ nghĩa đế quốc Đức, thì như vậy là các bạn hoàn toàn đúng, chính vì vậy mà chúng tôi cũng phản đối hòa ước riêng rẽ. Nhưng trên thực tế các bạn đã đi ngược lại với ý nguyện của mình, các bạn tiếp tục phục vụ chủ nghĩa đế quốc Anh - Pháp và những mưu đồ xâm lược và cướp bóc của chúng y hệt những mưu đồ ghi trong các hiệp ước mà bọn tư bản Nga, với sự giúp đỡ của Ni-cô-lai Rô-ma-nốp, đã ký kết. Chúng tôi không được biết nguyên văn những hiệp ước đó, nhưng

hễ ai chú ý theo dõi các sách báo chính trị, hễ ai đã đọc qua dù chỉ là một cuốn sách về kinh tế hay về ngoại giao đều có thể biết được nội dung những hiệp ước đó. Và lại, nếu tôi nhớ không nhầm, thì chính Mi-li-u-cốp, trong các sách của y, có nói đến những hiệp ước và những lời hứa hẹn đó: cướp Ga-li-xi-a, các eo biển, Ác-mê-ni-a; giữ lại các vùng đã thôn tính cũ và thôn tính thêm một số vùng mới nữa. Không một ai không biết những chuyện đó, nhưng người ta vẫn tiếp tục giữ bí mật và nói với chúng ta rằng: nếu các anh huỷ bỏ những hiệp ước này, như thế tức là tuyệt giao với các nước đồng minh.

Về vấn đề hòa ước riêng rẽ tôi đã nói rằng chúng ta không thể làm như vậy được. Xét nghị quyết của đảng chúng tôi thì hoàn toàn không còn nghi ngờ gì nữa là chúng tôi bác bỏ hòa ước riêng rẽ, cũng như chúng tôi bác bỏ mọi sự thỏa hiệp với bọn tư bản. Chúng tôi cho rằng hòa ước riêng rẽ có nghĩa là thỏa hiệp với bọn kẻ cướp Đức, là những kẻ cướp không kém gì bọn kẻ cướp khác. Nhưng thỏa hiệp với bọn tư bản Nga trong chính phủ lâm thời cũng là hòa ước riêng rẽ. Những hiệp ước do Nga hoàng ký kết vẫn còn hiệu lực, cả những hiệp ước này nữa cũng đang cướp bóc và bóp cổ nhân dân các nước khác. Khi người ta nói: "hòa bình không có thôn tính và không có bồi khoản", — điều này mọi công nhân và nông dân Nga đều phải nói lên như thế, vì cuộc sống dạy cho họ điều đó, vì họ không có lợi gì về những lợi nhuận của các ngân hàng, vì họ muốn sống, — thì tôi trả lời họ: những người cầm đầu Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ hiện nay của các bạn thuộc các đảng dân túy và men-sê-vích, lại đang vướng mắc trong khẩu hiệu này. Trên tờ "Tin tức" của họ, họ đã nói rằng khẩu hiệu này có nghĩa là khôi phục cái status quo, tức là tình trạng trước chiến tranh. Đó há chẳng phải là một nền hòa bình tư bản chủ nghĩa ư? Hơn nữa, lại là một thứ hòa bình tư bản chủ nghĩa mới tuyệt làm sao chứ! Phải biết rằng,

khi các bạn đưa ra khẩu hiệu đó, thì tiến trình các sự biến có thể đưa đảng phái của các bạn lên nắm chính quyền. Trong thời kỳ cách mạng có thể như thế lắm. Các bạn sẽ phải thực hiện lời nói của mình. Nếu ngay bây giờ các bạn đề nghị hòa bình không có thôn tính, bọn Đức nhất định sẽ tiếp thu, còn bọn Anh sẽ gạt đi bởi vì bọn tư bản Anh chẳng mất một tấc đất nào và đã cướp bóc khắp mọi nơi trên thế giới. Bọn Đức đã cướp bóc được nhiều, nhưng cũng đã mất không phải ít; chẳng những thế, trước mặt chúng còn có một kẻ thù lớn mạnh là Mỹ. Nếu các bạn đề nghị hòa bình không có thôn tính với ý nghĩa là khôi phục cái status quo, thì cuối cùng nhất định các bạn đi đến hòa ước riêng rẽ với bọn tư bản, bởi vì nếu các bạn đề nghị điều đó, thì bọn tư bản Đức thấy trước mặt mình có Mỹ và Ý mà trước đây chúng đã từng ký hiệp ước với hai nước đó, liền nói: "được, chúng tôi chấp nhận hòa ước không có thôn tính đó. Việc này không phải là một thất bại mà là một thắng lợi về phần chúng tôi đối với Mỹ và Ý". Khách quan mà nói, các bạn đã đi đến hòa ước riêng rẽ với bọn tư bản (điều mà chính các bạn đã trách chúng tôi), bởi vì trong chính sách của các bạn, trong hành động của các bạn, trong những biện pháp thực tế của các bạn, các bạn còn chưa cắt đứt hẳn về nguyên tắc với bọn chủ ngân hàng, những kẻ đại biểu cho sự thống trị của chủ nghĩa đế quốc trên toàn thế giới, những kẻ mà những bộ trưởng "xã hội chủ nghĩa" của các bạn và ngay cả các bạn nữa đang ủng hộ trong Chính phủ lâm thời.

Như vậy, các bạn tự tạo cho mình một tình thế bấp bênh và mâu thuẫn, trong đó quần chúng không thể hiểu đúng các bạn. Quần chúng không có lợi gì trong việc thôn tính, họ nói rằng; chúng tôi không muốn đánh nhau vì lợi ích của bất cứ bọn tư bản nào hết. Khi có người đến nói với chúng tôi rằng nếu những người xã hội chủ nghĩa ở tất cả các nước họp đại hội và đi tới hiệp nghị là có thể chấm dứt

được loại chính sách này, thì chúng tôi trả lời: có thể như thế được, nếu chủ nghĩa đế quốc là do một vài tên tội phạm nào đó gây nên. Nhưng chủ nghĩa đế quốc là sự phát triển của chủ nghĩa tư bản thế giới, và gắn liền với nó là phong trào công nhân.

Thắng lợi của chủ nghĩa đế quốc mở đầu sự phân liệt giữa những người xã hội chủ nghĩa các nước thành hai mặt trận, một sự phân liệt tất nhiên, không thể nào tránh khỏi. Giờ đây, nếu kẻ nào còn coi những người xã hội chủ nghĩa là một khối thống nhất, hoặc cho rằng có thể thành một khối thống nhất, như thế là tự dối mình và dối người. Chính toàn bộ quá trình cuộc chiến tranh, chính hai năm rưỡi chiến tranh đã gây ra sự phân liệt đó — từ khi mà bản Tuyên ngôn Ba-lơ được nhất trí thông qua, nói rằng cuộc chiến tranh này là sản phẩm của chủ nghĩa tư bản mang tính chất đế quốc chủ nghĩa. Trong Tuyên ngôn Ba-lơ không hề có một chữ nào nói đến "bảo vệ tổ quốc" cả. Người ta không thể thảo ra một bản tuyên ngôn khác trước khi nổ ra chiến tranh, cũng giống như hiện nay không có một người xã hội chủ nghĩa nào đề nghị thảo ra một bản tuyên ngôn "bảo vệ tổ quốc" trong một cuộc chiến tranh Nhật - Mỹ, bởi vì chiến tranh Nhật - Mỹ chưa động chạm gì đến lợi ích của bản thân họ, của các nhà tư bản và của các ông bộ trưởng của họ. Các bạn hãy thảo ra một bản nghị quyết cho các đại hội quốc tế đi! Các bạn đều biết chiến tranh Nhật - Mỹ đã chín muồi rồi, cuộc chiến tranh này đã được chuẩn bị hàng mấy chục năm trời, nó không phải là ngẫu nhiên; sách lược không tùy thuộc vào chỗ kẻ nào nổ súng trước. Thật buồn cười. Các bạn đều biết rất rõ rằng chủ nghĩa tư bản Nhật và chủ nghĩa tư bản Mỹ đều là kẻ cướp như nhau. Cả hai bên đều sẽ nói về "bảo vệ tổ quốc"; đó hoặc sẽ là một tội ác, hoặc sẽ là một nhược điểm ghê gớm nảy ra do chỗ muốn "bảo vệ" lợi ích của bọn tư bản, kẻ thù của chúng ta. Vì vậy chúng tôi bảo rằng sự phân liệt của chủ nghĩa xã hội là điều không tài

nào tránh khỏi được nữa. Có những người xã hội chủ nghĩa đã hoàn toàn rời bỏ chủ nghĩa xã hội, cụ thể là những kẻ đã chạy sang phía chính phủ nước họ hoặc bọn chủ ngân hàng nước họ, bọn tư bản nước họ, dù họ có xa lánh chúng, có chỉ trích chúng như thế nào đi nữa. Vấn đề không phải là ở chỗ chỉ trích. Nhưng đôi khi, chỉ trích người Đức ủng hộ bọn tư bản nước họ, chẳng qua chỉ là để che đậy sự bào chữa cho cùng một "tội lỗi" như thế ở phía nước Nga mà thôi! Nếu các bạn chỉ trích những người xã hội - sô-vanh Đức, — nghĩa là những người xã hội chủ nghĩa đầu lười (có thể trong đó có nhiều người xã hội chủ nghĩa chân thành), nhưng thực tế là sô-vanh, vì trong thực tế không phải là họ bảo vệ nhân dân Đức, mà bảo vệ bọn tư bản Đức bản thủ, háms lợi và ăn cướp, — thì các bạn chớ có bảo vệ bọn tư bản Anh, Pháp, Nga. Bọn xã hội - sô-vanh Đức không tệ bằng những kẻ, trong chính phủ của chúng ta, đang tiếp tục thi hành cũng cái chính sách của những hiệp ước bí mật và ăn cướp, những kẻ che đậy chính sách dưới những nguyện vọng tốt lành, đầy thiện ý, trong đó, xét theo quan điểm của quần chúng, tôi thừa nhận là có sự chân thành tuyệt đối, nhưng trong đó tôi không thừa nhận và cũng không thể thừa nhận được là có lấy một tiếng nào về chân lý chính trị cả. Đây chỉ là nguyện vọng của các bạn mà thôi; nhưng chiến tranh vẫn là chiến tranh đế quốc chủ nghĩa và vẫn tiếp diễn theo cũng những hiệp ước bí mật ấy! Các bạn hô hào nhân dân các nước khác đánh đổ bọn chủ ngân hàng ở nước họ, song chính bản thân mình lại ủng hộ bọn chủ ngân hàng ở nước mình! Khi nói về hòa bình, các bạn không nói rõ là thứ hòa bình nào. Khi chúng tôi vạch rõ mối mâu thuẫn rõ rệt của thứ hòa bình trên cơ sở cái status quo, thì chẳng có một ai trả lời chúng tôi cả. Trong nghị quyết về hòa bình không có thôn tính của mình, các bạn không thể nói đấy không phải là status quo. Các bạn cũng không thể nói đấy là status quo,

nghĩa là sự khôi phục tình trạng trước chiến tranh. Vậy thì nghĩa là cái gì? Cướp lại thuộc địa Đức từ trong tay Anh ư? Các bạn thử dùng cách thương lượng hòa bình xem! Người ta sẽ cười các bạn. Các bạn hãy thử không dùng đến biện pháp cách mạng để cướp lại Giao-châu-loan và các đảo ở Thái-bình-dương mà bọn Nhật đã cướp được xem!

Các bạn đã vướng mắc trong những mâu thuẫn không thể giải quyết được. Khi chúng tôi nói: "không có thôn tính", như thế có nghĩa là đối với chúng tôi khẩu hiệu đó chẳng qua chỉ là một bộ phận phụ thuộc trong cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc toàn thế giới mà thôi. Chúng tôi nói là chúng tôi muốn giải phóng nhân dân tất cả các nước, bắt đầu từ giải phóng nhân dân nước mình. Các bạn nói đến chiến tranh không có thôn tính và hòa bình không có thôn tính, nhưng các bạn lại tiếp tục thi hành chính sách thôn tính ở trong nước Nga của mình đấy. Đó là chuyện lạ lùng chưa từng thấy. Sự thực là các bạn, chính phủ các bạn, các ông bộ trưởng mới của các bạn đang tiếp tục chính sách thôn tính đối với Phần-lan và U-cra-i-na. Các bạn kiểm chuyện với Đại hội đại biểu U-cra-i-na, thông qua các bộ trưởng của các bạn mà ngăn cấm không cho họp¹¹⁰. Đấy há chẳng phải là thôn tính hay sao? Chính sách đó là một sự lãng nhục đối với các quyền của một dân tộc bị Nga hoàng hành hạ tàn tệ chỉ vì con em của họ muốn dùng tiếng nói mẹ đẻ. Như thế có nghĩa là sợ nảy ra những nước cộng hòa riêng lẻ. Đối với công nhân, nông dân, điều ấy chẳng có gì đáng sợ cả. Hãy để cho nước Nga trở thành một liên bang các nước cộng hòa tự do. Quần chúng công nhân và nông dân sẽ không đấu tranh ngăn cản điều đó. Hãy để cho mỗi dân tộc đều được giải phóng, và trước tiên hãy để cho tất cả các dân tộc đã cùng sát cánh với các bạn tiến hành cách mạng ở Nga, được giải phóng. Nếu không làm như vậy thì chính các bạn đã tự lên án mình là "dân chủ cách mạng" đầu lưỡi, nhưng trong thực tế, toàn bộ chính sách của các bạn lại là phản cách mạng.

Chính sách đối ngoại của các bạn là phản dân chủ, phản cách mạng, còn chính sách cách mạng thì có thể buộc các bạn phải tiến hành một cuộc chiến tranh cách mạng. Nhưng cũng không nhất thiết như thế. Về điểm này báo cáo viên và báo chí gần đây đều nói đến rất nhiều. Tôi cũng muốn nói vài lời về điểm đó.

Trong thực tế, theo ý chúng tôi thì có thể thoát ra khỏi cuộc chiến tranh này bằng con đường nào? Chúng tôi cho rằng chỉ có thể ra khỏi cuộc chiến tranh này bằng cách mạng. Hãy ủng hộ cuộc cách mạng của các giai cấp bị bọn tư bản áp bức, lật đổ giai cấp tư bản trong nước mình và do đó làm gương cho những nước khác. Chỉ có đấy mới thật là chủ nghĩa xã hội. Chỉ có đấy mới thật là phản đối chiến tranh. Còn tất cả những cái khác chỉ là những lời hứa hẹn, những lời nói suông, những nguyện vọng vô hại mà thôi. Chủ nghĩa xã hội đã bị phân liệt ở tất cả các nước trên thế giới. Các bạn vẫn mơ hồ và tiếp xúc với những tên xã hội chủ nghĩa ủng hộ chính phủ nước chúng; các bạn quên rằng ở Anh và ở Đức, những người xã hội chủ nghĩa chân chính, đại biểu cho chủ nghĩa xã hội của quần chúng, đang đơn độc và đang bị cầm tù. Nhưng chỉ có họ mới đại biểu cho lợi ích của phong trào vô sản. Nếu như giai cấp bị áp bức ở Nga giành được chính quyền thì sẽ như thế nào nhỉ? Nếu có người hỏi chúng tôi: các anh sẽ làm như thế nào để một mình thoát ra khỏi chiến tranh? Chúng tôi xin trả lời là không thể riêng một mình thoát ra khỏi chiến tranh được. Tất cả những nghị quyết của đảng chúng tôi, tất cả những bài diễn văn của các diễn giả của chúng tôi trong các cuộc mít-tinh đều chứng tỏ rằng, thật là ngu xuẩn nếu nghĩ rằng có thể một mình thoát ra khỏi cuộc chiến tranh này được. Hàng trăm triệu người và hàng trăm tỷ tư bản đã bị ném vào cuộc chiến tranh này. Không có một biện pháp nào để thoát khỏi cuộc chiến tranh này, ngoài cách chuyển chính quyền vào tay giai cấp cách mạng, vào tay giai cấp thật sự bất

buộc phải phá vỡ chủ nghĩa đế quốc, nghĩa là phá vỡ những mối liên hệ của tài chính, của ngân hàng và của những cuộc thôn tính. Chừng nào chưa làm được điều này thì cũng chẳng có thể làm được việc gì hết. Cách mạng chỉ giới hạn ở việc thay thế chế độ Nga hoàng và chủ nghĩa đế quốc bằng nền cộng hòa giả hiệu hoàn toàn đế quốc chủ nghĩa, nền cộng hòa này tuy có những đại biểu là công nhân, nông dân cách mạng, nhưng không biết đối xử dân chủ với Phần-lan và U-cra-i-na, nghĩa là không dám để cho họ được phân lập.

Có người bảo chúng tôi muốn có hòa ước riêng rẽ. Không đúng. Chúng tôi tuyên bố không thể có hòa ước riêng rẽ với bất cứ bọn tư bản nào cả, trước nhất là bọn tư bản Nga. Nhưng Chính phủ lâm thời thì đã có hòa ước riêng rẽ với bọn tư bản Nga. Đả đảo lối hòa ước riêng rẽ đó! (V ô t a y). Chúng tôi không thừa nhận bất cứ một hòa ước riêng rẽ nào với bọn tư bản Đức và không tiến hành bất cứ một cuộc đàm phán nào với chúng, không muốn có hòa ước riêng rẽ với bọn đế quốc Anh, Pháp. Có người nói cắt đứt quan hệ với bọn đế quốc Anh, Pháp có nghĩa là thỏa hiệp với đế quốc Đức. Điều đó là sai. Phải cắt đứt ngay quan hệ với chúng vì đây là một thứ đồng minh ăn cướp. Có người nói không thể công bố các hiệp ước được, bởi vì như vậy là làm ô nhục tất cả chính phủ ta, làm ô nhục toàn bộ chính sách của chúng ta trước mặt mỗi công nhân và nông dân. Nếu đem công bố những hiệp ước này và nói cho công nhân và nông dân Nga trong các cuộc hội họp, nhất là ở trong các thôn xóm hẻo lánh, biết rõ: đây, vì cái gì mà hiện giờ các anh đang chiến đấu, vì các eo biển, vì muốn chiếm giữ Ác-mê-ni-a, - thì mỗi người sẽ nói rằng: chúng tôi không muốn một cuộc chiến tranh như thế. (C h ú t ị c h n g ấ t l ờ i: "Thời gian phát biểu của đồng chí đã hết rồi". C ó t i ế n g l a: "Cứ nói tiếp".) Còn mười phút nữa là xong thôi. (N h i ề u t i ế n g l a: "Cứ nói tiếp").

Hoặc là với đế quốc Anh, hoặc là với đế quốc Đức", —

tôi nói rằng đối chiếu như thế là sai. Nếu có hòa ước với đế quốc Đức thì có nghĩa là phải đánh nhau với đế quốc Anh, nếu có hòa ước với đế quốc Anh thì có nghĩa là phải đánh nhau với đế quốc Đức. Sự đối chiếu đó thích hợp với những kẻ không cắt đứt quan hệ với bọn tư bản và chủ ngân hàng nước mình, nhận mọi thứ liên minh với chúng. Điều đó không hợp với chúng ta. Chúng tôi nói về việc bảo vệ sự liên minh với giai cấp bị áp bức, với những dân tộc bị áp bức. Hãy trung thành với sự liên minh này, có như thế các bạn mới là phái dân chủ cách mạng. Đây không phải là một nhiệm vụ dễ dàng đâu. Nhiệm vụ này không cho phép chúng ta quên rằng trong những điều kiện nhất định, không thể không tiến hành chiến tranh cách mạng. Không một giai cấp cách mạng nào có thể từ bỏ chiến tranh cách mạng, vì như thế tất nhiên sẽ rơi vào chủ nghĩa hòa bình lối bịch. Chúng tôi không phải là những người theo chủ nghĩa Tôn-xtôi. Nếu giai cấp cách mạng giành được chính quyền, nếu trong nhà nước của giai cấp này không hề có chuyện thôn tính nào cả, nếu các ngân hàng và tư bản lớn không còn có quyền gì nữa, — làm được điều đó ở Nga không phải dễ đâu, — thì giai cấp đó sẽ tiến hành một cuộc chiến tranh cách mạng trên thực tế chứ không phải chỉ trên lời nói. Không thể từ bỏ chiến tranh cách mạng được. Làm như vậy là rơi vào chủ nghĩa Tôn-xtôi, là sa vào chủ nghĩa phi-li-xtanh, là quên hết khoa học mác-xít và kinh nghiệm của tất cả các cuộc cách mạng ở châu Âu.

Chỉ riêng một mình nước Nga quyết không thể thoát khỏi chiến tranh này được. Nhưng nước Nga có những đồng minh mạnh mẽ phi thường, giờ đây họ không tin tưởng vào các bạn chính là vì lập trường các bạn mâu thuẫn hoặc ngây thơ, chính là vì các bạn khuyên nhân dân các nước khác "đả đảo thôn tính" nhưng bản thân mình lại tiến hành thôn tính. Các bạn kêu gọi nhân dân các nước khác lật đổ bọn chủ ngân hàng, nhưng bản thân mình lại không lật đổ bọn

chủ ngân hàng ở nước mình. Các bạn hãy thử áp dụng một chính sách khác xem. Hãy công bố các hiệp ước và chỉ trích những hiệp ước đó trước mặt mỗi người công nhân và mỗi người nông dân trong các cuộc hội nghị công khai. Hãy nói: không ký một hòa ước nào với bọn tư bản Đức cả, đồng thời hoàn toàn cắt đứt quan hệ với bọn tư bản Anh, Pháp. Người Anh phải rút khỏi Thổ-nhĩ-kỳ, đừng đánh nhau để cướp Bát-đa nữa. Họ phải rút khỏi Ấn-độ và Ai-cập. Chúng tôi không muốn chiến đấu để cho họ giữ những của ăn cướp, cũng không muốn phí một chút sức lực nào để giúp bọn kẻ cướp Đức giữ của ăn cướp của chúng. Nếu các bạn *làm* như vậy — từ trước đến giờ, các bạn mới chỉ nói mà thôi; nhưng về chính trị, nói suông thì chẳng có ai tin, và không tin lời nói suông là hoàn toàn đúng, — nếu các bạn không những sẽ nói mà còn làm nữa, thì những bạn đồng minh hiện có của các bạn nhất định sẽ thể hiện rõ bản lĩnh của họ. Hãy xem tinh thần của từng công nhân và nông dân bị áp bức. Họ đồng tình với các bạn và lấy làm tiếc rằng sao các bạn yếu ớt đến thế, bởi vì các bạn có vũ khí trong tay mà lại để cho bọn chủ ngân hàng tồn tại. Đồng minh của các bạn là công nhân bị áp bức ở tất cả các nước. Cái mà cách mạng 1905 đã chỉ cho thấy rõ trong thực tế, sẽ được tái diễn. Cuộc cách mạng đó lúc đầu hết sức yếu ớt. Thế nhưng kết quả quốc tế của nó như thế nào? Chính sách đó và lịch sử năm 1905 đã hướng chính sách đối ngoại của cách mạng Nga như thế nào. Bây giờ các bạn hoàn toàn thỏa thuận với bọn tư bản để thi hành chính sách đối ngoại của cách mạng Nga. Nhưng, năm 1905 đã chỉ rõ là cách mạng Nga cần phải áp dụng một chính sách đối ngoại như thế nào rồi. Một sự thật hiển nhiên là sau ngày 17 tháng Mười 1905, trên các đường phố ở Viên và Pra-ha, quần chúng đã bắt đầu tiến hành những cuộc biểu tình lớn và đập ụ chướng ngại. Sau năm 1905, thì đến năm 1908 ở Thổ-nhĩ-kỳ, năm 1909 ở Ba-tư và năm 1910 ở Trung-quốc.

Nếu như các bạn kêu gọi phái dân chủ cách mạng chân chính, kêu gọi giai cấp công nhân và những người bị áp bức, chứ không thỏa hiệp với bọn tư bản, thì đồng minh của các bạn sẽ không phải là những giai cấp áp bức mà là những giai cấp bị áp bức, sẽ không phải là những dân tộc trong đó các giai cấp áp bức hiện thời tạm chiếm ưu thế, mà là những dân tộc đang bị chia năm xẻ bảy.

Ở đây, người ta làm cho chúng tôi nhớ tới mặt trận Đức. Ở mặt trận Đức không một ai trong chúng tôi đề nghị một sự thay đổi gì cả, ngoài việc tự do phát truyền đơn kêu gọi của chúng tôi, một bên bằng tiếng Nga và một bên bằng tiếng Đức. Những truyền đơn đó viết: bọn tư bản của hai nước đều là bọn kẻ cướp cả. Trừ bỏ chúng đi là một bước tiến tới hòa bình. Nhưng cũng còn có những mặt trận khác. Ở mặt trận Thổ-nhĩ-kỳ cũng có quân đội chúng ta, quân số bao nhiêu không rõ. Giả định có chừng ba triệu. Nếu đội quân này, tức là đội quân hiện vẫn chiếm đóng Ác-mê-ni-a và đang thực hiện những cuộc thôn tính mà các bạn dung thứ trong khi các bạn tuyên truyền hòa bình không có thôn tính với nhân dân nước khác, — mặt dầu các bạn có lực lượng và chính quyền, — nếu đội quân đó chuyển sang thực hành cương lĩnh này, làm cho Ác-mê-ni-a trở thành một nước cộng hòa độc lập và cho họ số tiền mà bọn tài phiệt Anh, Pháp đã bóp nặn của chúng ta, thì như thế tốt hơn.

Người ta nói rằng không có viện trợ về tài chính của Anh, Pháp thì chúng ta không sống nổi. Nhưng sự viện trợ đó "nâng đỡ" chúng ta chẳng khác gì sợi dây thòng lọng nâng đỡ người thất cổ vậy. Giai cấp cách mạng Nga hãy nói: đả đảo lối viện trợ đó, không thừa nhận những món nợ vay của bọn tư bản Pháp, Anh, kêu gọi tất cả mọi người đứng lên chống lại bọn tư bản. Không ký một hòa ước nào với bọn tư bản Đức, cũng không liên minh với bọn Anh, Pháp! Nếu chính sách đó được thực tế chấp hành thì có thể điều ngay quân đội chúng ta ở Thổ-nhĩ-kỳ tới các mặt trận

khác, bởi vì nhân dân các nước châu Á sẽ có thể thấy rằng nhân dân Nga không phải chỉ tuyên bố hòa bình không có thôn tính dựa trên nguyên tắc dân tộc tự quyết, mà công nhân và nông dân Nga còn thực sự đứng đầu lãnh đạo tất cả các dân tộc bị áp bức nữa, rằng đối với công nhân và nông dân Nga, cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc không phải là một nguyện vọng suông, không phải là một lời tuyên bố trịnh trọng của các ông bộ trưởng, mà là lợi ích thiết thân của cách mạng.

Tình thế của chúng ta đã đến chỗ mà chiến tranh cách mạng có thể nổ ra, song không phải là không thể tránh được. Nếu các bạn dùng hành động cụ thể của mình để làm gương kêu gọi nhân dân chung quanh nước Nga, thì chưa chắc bọn đế quốc Anh có thể gây chiến tranh với chúng ta. Hãy chứng tỏ rằng các bạn muốn giải phóng nước cộng hòa Ác-mê-ni-a, muốn ký hiệp định với các Xô-viết đại biểu công nông của từng nước, rằng các bạn tán thành một nền cộng hòa tự do, như thế chính sách đối ngoại của cách mạng Nga mới thực sự là cách mạng, mới thực là dân chủ. Hiện giờ chính sách đó chỉ mới dân chủ trên lời nói, còn trên thực tế thì phản cách mạng, vì các bạn đã bị đế quốc Anh, Pháp trói buộc mà không muốn công khai nói ra, không dám thừa nhận như thế. Nếu các bạn không hô hào "lật đổ bọn chủ ngân hàng nước ngoài" mà nói thẳng với nhân dân Nga, với công nhân và nông dân rằng: "chúng tôi yếu hèn quá nên không thể thoát khỏi ách trói buộc của bọn đế quốc Anh, Pháp, chúng tôi là nô lệ của chúng, vì vậy chúng tôi đành phải đi đánh nhau", — thì như thế có lẽ tốt hơn. Đó là một sự thật đau xót nhưng nó có ý nghĩa cách mạng, nó có thể thực sự thúc đẩy cuộc chiến tranh ăn cướp này chóng kết thúc. Điều đó còn quan trọng gấp ngàn lần việc ký hiệp định với bọn xã hội - sô-vanh Pháp và Anh, việc họp những đại hội đại biểu có chúng tham gia, việc tiếp tục thi hành cái chính sách khi mà trên thực tế

các bạn sợ cắt đứt quan hệ với bọn đế quốc một nước này đồng thời vẫn là đồng minh của nước khác. Các bạn có thể dựa vào các giai cấp bị áp bức của các nước châu Âu, dựa vào nhân dân bị áp bức của các nước nhỏ yếu hơn bị nước Nga thời Nga hoàng đã đè nén và tiếp tục đè nén như Ác-mê-ni-a hiện nay; dựa vào họ, các bạn có thể mang lại tự do; giúp đỡ các ủy ban công nông của họ, như thế các bạn có thể lãnh đạo tất cả các giai cấp bị áp bức, tất cả các dân tộc bị áp bức, trong cuộc chiến tranh chống chủ nghĩa đế quốc Đức và chủ nghĩa đế quốc Anh, chủ nghĩa đế quốc Đức và chủ nghĩa đế quốc Anh không thể nào liên hợp lại để đối phó với các bạn, bởi vì chúng đang lao vào một cuộc vật lộn sống mái, bởi vì chúng đang lâm vào một tình thế khó gỡ: chính sách đối ngoại của cách mạng Nga, sự liên minh chân thành trên thực tế với những giai cấp bị áp bức, với nhân dân bị áp bức, có thể giành được thắng lợi, chắc đến chín mươi chín phần trăm có thể giành được thắng lợi!

Cách đây ít lâu, một tờ báo của đảng chúng tôi, xuất bản ở Mát-xcơ-va, có đăng bức thư của một nông dân bình luận về cương lĩnh của chúng tôi. Tôi xin phép dẫn ra đây mấy câu trong bức thư đó để kết thúc bài diễn văn của tôi, những câu này chứng tỏ người nông dân ấy đã hiểu cương lĩnh của chúng tôi như thế nào. Bức thư đó đăng trên tờ "Người dân chủ - xã hội"¹¹¹, số 59, cơ quan của đảng chúng tôi ở Mát-xcơ-va, và cũng đã được đăng lại trên tờ "Sự thật", số 68. Câu ấy nói thế này: "Phải làm mạnh hơn nữa đối với giai cấp tư sản để cho chúng tan xác ra! Như vậy chiến tranh mới có thể kết thúc. Nếu lỏng lẻo đối với giai cấp tư sản thì sẽ hỏng bét". (V ò t a y.)

"Sự thật", số 95, 96 và 97,
ngày 13 tháng Bảy (30 tháng
Sáu); ngày 14 (1) tháng Bảy
và ngày 15 (2) tháng Bảy 1917.

Theo đúng bản đăng trên báo
"Sự thật", có đối chiếu với bản
tường thuật tốc ký đã được
V. I. Lê-nin sửa chữa

SỰ PHÁ SẢN VỀ KINH TẾ VÀ CUỘC ĐẤU TRANH CỦA GIAI CẤP VÔ SẢN CHỐNG SỰ PHÁ SẢN ĐÓ

Trong số này chúng tôi cho đăng nghị quyết về những biện pháp đấu tranh chống sự phá sản về kinh tế, đã được Hội nghị của các ủy ban công xưởng - nhà máy¹⁾ thông qua.

Tư tưởng cơ bản của nghị quyết đó là đưa ra những điều kiện kiểm soát *thực sự* đối với bọn tư bản và nền sản xuất để đối lập lại *lời nói suông* của giai cấp tư sản, của bọn quan liêu - tiểu tư sản về sự kiểm soát. Bọn tư sản dối láo, làm cho người ta tưởng rằng "kiểm soát" là những biện pháp quy định của nhà nước nhằm đảm bảo cho bọn tư bản một số lợi nhuận gấp ba lần, nếu không phải gấp mười lần. Bọn tiểu tư sản vừa khờ khạo vừa háms lợi, tin vào tụi tư bản và nhà nước tư bản, họ lấy làm vừa lòng với những dự án quan liêu rỗng tuếch nhất về vấn đề kiểm soát. Nghị quyết đã được công nhân thông qua nêu bật lên *điểm chủ yếu*: nên làm thế nào: 1) để trên thực tế, không "bảo vệ" lợi nhuận của bọn tư bản; 2) để xé toang tấm màn che phủ sự bí mật thương nghiệp; 3) để công nhân chiếm được đa số trong những cơ quan kiểm soát; 4) để giao cho các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, *chứ không giao cho bọn tư bản*, việc tổ chức (về kiểm soát và về lãnh đạo) trong "phạm vi cả nước".

1) Xem tập này, tr. 245 - 248.

Nếu không được như vậy, thì tất cả các cuộc đàm luận về kiểm soát và điều tiết đều chỉ là lời nói suông hoặc thậm chí chỉ đơn thuần là sự lừa dối nhân dân thôi.

Và chính là để chống lại cái chân lý đó — chân lý được mọi công nhân giác ngộ và có suy nghĩ chín chắn nắm vững ngay được — mà những thủ lĩnh của giai cấp tiểu tư sản nước ta, những người dân tuý và men-sê-vích, đã đứng lên phản đối ("Tin tức", "Báo công nhân"). Tiếc thay, những cây bút của báo "Đời sống mới" đã bao phen dao động không biết nên theo bọn chúng hay nên theo chúng ta thì lần này đã rơi tuột xuống trình độ những người dân tuý và những người men-sê-vích.

Các đồng chí A-vi-lốp và Ba-da-rốp đã dùng những luận cứ có vẻ mác-xít để che đậy việc họ "rơi xuống" cái vũng lầy của sự dễ tin tiểu tư sản, của tinh thần thỏa hiệp và của việc nặn ra những dự án quan liêu. Chúng ta hãy xét những luận cứ đó.

Chúng ta, những người thuộc phái báo "Sự thật" bênh vực cho nghị quyết của Bộ tổ chức (nghị quyết đã được hội nghị thông qua), chúng ta dường như đã thụt lùi từ chủ nghĩa Mác xuống chủ nghĩa công đoàn rồi!! Các đồng chí A-vi-lốp và Ba-da-rốp, xấu hổ thay cho một sự vô ý như thế (hay một sự xuyên tạc như thế), chỉ có báo "Ngôn luận" hoặc báo "Thống nhất" mới làm như thế thôi! Hoàn toàn không phải như thế, không phải là việc chuyển một cách hài hước những xí nghiệp đường sắt vào tay công nhân đường sắt và các xưởng thuộc da vào tay công nhân thuộc da, mà là sự *kiểm soát của công nhân* chuyển thành sự điều tiết hoàn toàn việc sản xuất và việc phân phối do công nhân phụ trách, thành "sự tổ chức trong phạm vi cả nước" việc trao đổi lúa mì lấy sản phẩm công nghiệp, v.v. ("những hợp tác xã thành thị và nông thôn cũng phải tham gia rộng rãi vào sự tổ chức đó"), là yêu cầu đòi "chuyển *toàn bộ*

chính quyền nhà nước về tay các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân".

Chỉ những người chưa đọc hết bản nghị quyết của chúng ta hoặc không biết cách đọc mới có thể thành thực coi đó là chủ nghĩa công đoàn.

Và chỉ những nhà thông thái rỏm hiểu chủ nghĩa Mác như theo "cách hiểu" của Xtơ-ru-vê và toàn thể bọn quan lại theo phái tự do, mới có thể cho rằng: "chủ trương bỏ qua giai đoạn chủ nghĩa tư bản nhà nước là không tưởng"; "ở nước ta cũng vậy, hình thức điều tiết, bản thân nó, cũng phải mang tính chất của chủ nghĩa tư bản nhà nước".

Ta hãy lấy xanh-đi-ca trong công nghiệp đường, hay lấy ngành đường sắt nước Nga, hay những vua dầu mỏ, v.v., mà xem xét. Cái đó là gì, nếu không phải là chủ nghĩa tư bản nhà nước? Ta có thể "vượt qua" giai đoạn *đã từng tồn tại được không?*

Thực chất vấn đề chính là ở chỗ: có những người đã biến chủ nghĩa Mác thành một thứ học thuyết "tư sản cứng nhắc", đã đưa ra những lý luận có vẻ khoa học, song thực tế thì rất trống rỗng, về "cách mạng không ngừng", về sự "thiết lập" chủ nghĩa xã hội và về những điều nhằm nhí khác, để *trốn tránh* những nhiệm vụ cụ thể do chính cuộc sống đề ra, cái cuộc sống đã kết hợp trong thực tiễn, ở nước Nga, những xanh-đi-ca trong công nghiệp với nền kinh tế tiểu nông.

Hãy thực tế một chút! Hãy thực tế một chút! Hãy bôn bót những lý do thoái thác, hãy quan tâm hơn chút nữa đến thực tế! Nên hay không nên để nguyên những lợi nhuận do việc cung cấp quân trang quân dụng đem lại, những lợi nhuận lên tới 500%, v.v.? Nên hay không nên coi sự bí mật thương nghiệp là bất khả xâm phạm? Nên hay không nên làm cho công nhân có thể thực hành được sự kiểm soát?

Đối với những câu hỏi thiết thực ấy, các đồng chí A-vi-lốp và Ba-da-rốp không trả lời; khi nêu lên những nghị

luận "mạo danh là mác-xít" theo "kiểu Xtơ-ru-vê", họ đã tự hạ mình xuống - mà chính họ không biết - vai trò những kẻ tiếp tay cho giai cấp tư sản. Nhà tư sản không mong gì hơn là đưa ra những nghị luận "uyên bác" về tính chất "không tưởng" của chủ nghĩa xã hội để trả lời những câu chất vấn của nhân dân về những lợi nhuận kinh người của bọn cung cấp quân trang quân dụng và về tình trạng kinh tế phá sản.

Đó là những lập luận ngu xuẩn, gần như lối bịch, vì khách quan mà nói, thì việc không thể thực hiện được chủ nghĩa xã hội là có liên quan với nền kinh tế *nhỏ* mà chúng ta không bao giờ có ý nghĩ muốn tước đoạt, và cũng tuyệt đối không chủ trương điều tiết hoặc thậm chí kiểm soát nữa.

Đối với việc "điều tiết của nhà nước" mà bọn men-sê-vích, bọn dân túy và tất cả bọn quan lại (kể cả các đồng chí A-vi-lốp và Ba-da-rốp mà chúng tôi cuốn theo) đều nói đến cốt để lẩn tránh khéo vấn đề, đều xây dựng hàng nghìn dự án hòng *bảo vệ* lợi nhuận cho bọn tư bản, đều biện luận huyền thiên nhằm giữ nguyên vẹn bí mật thương nghiệp, — đối với việc điều tiết của nhà nước ấy, điều mà chúng ta mong muốn chính là *không* biến nó thành một sự *lừa bịp*. Vấn đề là như thế, hỡi các ngài mạo danh mác-xít thân mến, chứ không phải là "thiết lập" chủ nghĩa xã hội đâu!

Vấn đề không phải là việc giai cấp của bọn tư bản thực hành sự điều tiết và kiểm soát đối với công nhân, mà là *ngược lại*. Không tin nhiệm "nhà nước", - chỉ có bọn Lu-i-Blăng mới tin nhiệm như thế, — mà phải đòi hỏi thành lập một nhà nước do những người vô sản và nửa vô sản lãnh đạo, — *cuộc đấu tranh chống sự phá sản về kinh tế* phải là như thế. Bất cứ giải pháp nào khác đều chỉ là nói suông và lừa bịp.

"Sự thật", số 73,
ngày 17 (4) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật".

SỰ DỐI TRÁ LẦN THỨ MỘT NGHÌN LẼ MỘT CỦA BỌN TƯ BẢN

Hôm nay, trong bài xã luận, báo "Ngôn luận" viết:

"Nếu có một Lê-nin hoạt động tại Đức với sự giúp đỡ thân ái ở nước ngoài của những Rô-béc Grim và những Ra-cốp-xki, thì có thể giả định rằng Quốc tế không muốn ngăn cản cuộc cách mạng vĩ đại Nga củng cố vị trí của nó và chủ yếu là tăng cường cơ sở của nó. Nhưng trong lúc này, người Đức đã lễ độ trả lời rằng họ không cần đến chế độ cộng hòa và lấy làm mãn nguyện là họ đã có Vin-hem của họ rồi. Báo "Vorwärts", chẳng hạn, còn lễ độ hơn nữa: báo đó chứng minh rằng chế độ dân chủ Nga không được dung thứ những hiệp ước bí mật; về chế độ dân chủ Đức, thì cơ quan ngôn luận xã hội chủ nghĩa đó lại khiêm tốn im hơi lặng tiếng".

Bảo rằng "những Rô-béc Grim và những Ra-cốp-xki" đã "giúp đỡ" một tí chút nào đó cho những người bôn-sê-vích (là những người mà họ *không bao giờ* tán thành cả), thì thật nói láo.

Lẫn lộn *những Plê-kha-nốp* "Đức" (chính những *Plê-kha-nốp* đó và chỉ có những *Plê-kha-nốp* đó mới viết trên báo "Vorwärts"¹¹²) với *những người quốc tế cách mạng* Đức bị cầm tù *hàng trăm* trong các trại giam Đức (như Các-lơ Liép-nếch), đây là sự dối trá lần thứ một nghìn lẻ một của báo "Ngôn luận" và của bọn tư bản nói chung, sự dối trá bỉ ổi nhất và vô sỉ nhất.

Có hai Quốc tế: 1) Quốc tế của *những Plê-kha-nốp*, tức là của những kẻ phản bội chủ nghĩa xã hội, của những kẻ chạy sang phía chính phủ *của nước họ*: Plê-kha-nốp, Ghe-đơ,

Sai-đê-man, Xam-ba, Tô-ma, Hen-đéc-xơn, Van-đéc-ven-đơ, Bít-xô-la-ti và đồng loã; 2) Quốc tế của những người *quốc tế cách mạng*, những người hiện nay, ở đâu đâu cũng đang đấu tranh với tinh thần cách mạng, ngay cả trong thời kỳ chiến tranh, để chống lại chính phủ *của nước họ* và giai cấp tư sản *của nước họ*.

Cuộc "cách mạng vĩ đại Nga" có thể *trở thành* "vĩ đại", có thể "củng cố vị trí của nó" và "tăng cường cơ sở của nó", với điều kiện duy nhất và đoạn tuyệt với chính sách ủng hộ chính phủ "liên hiệp" đế quốc chủ nghĩa, đoạn tuyệt với chính sách ủng hộ chiến tranh đế quốc chủ nghĩa mà chính phủ đó đang tiến hành, đoạn tuyệt với chính sách ủng hộ giai cấp tư bản nói chung.

"*Sự thật*", số 73,
ngày 17 (4) tháng Sáu 1917

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật".*

**BỌN TỐI PHẢN ĐỘNG
TRONG CUỘC CHÍNH BIẾN
NGÀY 3 THÁNG SÁU
CHỦ TRƯỞNG TẤN CÔNG
NGAY TỨC KHẮC**

Các ngài làm cuộc chính biến ngày 3 tháng Sáu — tức là những người, sau năm 1905, đã giúp đỡ Nga hoàng Ni-cô-lai Rô-ma-nốp đim nước nhà trong bể máu, tàn sát những người cách mạng, khôi phục lại quyền lực vô hạn của bọn địa chủ và bọn tư bản, — các ngài đó đã họp hội nghị cùng một lúc với Đại hội các Xô-viết¹¹³.

Trong khi Txê-rê-tê-li, bị giai cấp tư sản chế ngự, cố dùng hàng ngàn thuật dối trá để làm dịu tính chất thiết yếu, nghiêm trọng và bức thiết của vấn đề chính trị về cuộc tấn công ngay tức khắc, thì bọn tối phản động trong cuộc chính biến ngày 3 tháng Sáu, bạn chiến đấu của Ni-cô-lai Khát máu và Xtô-lư-pin - tên Treo cổ, những tên địa chủ và tư bản đã không hề sợ hãi công khai nêu thẳng vấn đề đó ra. Đây là nghị quyết đã được *nhất trí* thông qua, một nghị quyết mới nhất và quan trọng nhất trong các nghị quyết của họ về cuộc tấn công!

"Đu-ma nhà nước (??) thừa nhận rằng chỉ có tấn công ngay tức khắc, chỉ có tiếp xúc chặt chẽ với phe đồng minh mới đảm bảo cho chiến tranh chóng kết liễu, và đảm bảo cho nhân dân được vĩnh viễn hưởng các quyền tự do đã giành được".

Đấy là một điều rõ ràng.

Đấy là những chính khách, những người hoạt động thực tế, những đày tớ trung thành của giai cấp *của chúng*, tức là của bọn địa chủ và của bọn tư bản.

Và những Txê-rê-tê-li, những Tséc-nốp và đồng loã, đã phục vụ giai cấp *của họ* như thế nào? Trên lời nói họ bày tỏ nguyện vọng thành kính và trên thực tế họ ủng hộ bọn tư bản.

Txê-rê-tê-li đã khẳng định là vấn đề tấn công *ngay tức khắc* thậm chí cũng chưa nên đặt ra, vì dù hãn, bộ trưởng Txê-rê-tê-li, có biết được chút gì về cuộc tấn công "ngay tức khắc", thì hãn, bộ trưởng, cũng sẽ không nói cho ai biết cả. Và hãn đã không nghi ngờ (ôi, ngậy thơ biết bao!) rằng bọn tối phản động trong cuộc chính biến ngày 3 tháng Sáu đã *bác bỏ*, bác bỏ bằng *hành động thực tế*, lời khẳng định của hãn, vì bọn này đã không mảy may sợ hãi mà công khai nói, ngay cả trong bản nghị quyết, về chính cuộc tấn công *ngay tức khắc* chứ không phải là cuộc tấn công nói chung. Và bọn chúng đã có lý, vì đó là một vấn đề chính trị, vấn đề vận mệnh của toàn bộ cuộc cách mạng của chúng ta.

Không có con đường trung gian; người ta phải hoặc tán thành hoặc phản đối "cuộc tấn công ngay tức khắc"; không thể không tỏ thái độ được; viện cố giữ bí mật quân sự để lẩn tránh, bằng cách trực tiếp hoặc bằng cách đưa ra những lời nói bóng gió, như thế chỉ là tỏ ra hoàn toàn không xứng đáng là một chính khách có tinh thần trách nhiệm.

Chủ trương tấn công ngay tức khắc, như thế có nghĩa là: tán thành tiếp tục tiến hành chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, đưa công nhân và nông dân Nga đến chỗ bị tàn sát để bóp chết Batur, Hy-lạp, Ga-li-xi-a, các dân tộc vùng Ban-căng, v.v; tán thành việc khôi phục và củng cố thế lực phản cách mạng; tán thành thủ tiêu những lời tuyên bố về "hòa bình không có thôn tính"; tán thành tiến hành chiến tranh vì các cuộc thôn tính.

Phản đối cuộc tấn công ngay tức khắc, như thế có nghĩa là: tán thành việc chuyển toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết; tán thành làm thức tỉnh tính chủ động cách mạng của những giai cấp bị áp bức; tán thành để cho những giai

cấp bị áp bức ở *tất cả* các nước đề nghị *ngay tức khắc* một nền "hòa bình không có thôn tính", một nền hòa bình quy định rõ ràng việc lật đổ ách áp bức của tư bản, việc giải phóng *tất cả* các thuộc địa, không trừ một thuộc địa nào, và việc giải phóng *tất cả* các dân tộc — cũng không trừ một dân tộc nào — bị áp bức hay không có đầy đủ quyền.

Con đường thứ nhất là con đường đi cùng với bọn tư bản, vì lợi ích của chúng, vì những mục đích của chúng, con đường tín nhiệm vào bọn tư bản là bọn từ ba năm nay đã hứa hẹn những việc trên trời dưới bể và còn hứa hẹn hơn thế nữa, với điều kiện là chiến tranh phải được "tiếp tục cho đến thắng lợi".

Con đường thứ hai là con đường đoạn tuyệt với bọn tư bản, không mảy may tín nhiệm chúng, chặn đứng lòng tham lam bản thủ của chúng, chặn đứng lối làm giàu hàng trăm triệu bạc của chúng trong việc cung cấp quân trang quân dụng; đó là con đường tín nhiệm vào các giai cấp bị áp bức, và trước hết là vào công nhân *tất cả* các nước, con đường tín nhiệm vào cuộc *cách mạng công nhân quốc tế chống tư bản*, con đường đưa toàn lực ra giúp đỡ cuộc cách mạng đó.

Chỉ có thể lựa chọn giữa hai con đường ấy thôi. Txê-rê-tê-li, Tséc-nốp và đồng lõa thích theo con đường trung gian. Ở đây không thể có con đường trung gian ấy và nếu những Txê-rê-tê-li, những Tséc-nốp và đồng lõa còn dao động và còn dùng những lời nói suông để lẩn tránh vấn đề, thì cuối cùng họ sẽ vĩnh viễn trở thành những công cụ trong tay giai cấp tư sản phản cách mạng.

"Sự thật", số 74,
ngày 19 (6) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

LIÊN MINH ĐỂ NGĂN CHẶN CÁCH MẠNG

Không phải tất cả mọi người đều hiểu rằng chính phủ liên hiệp mới chính là một liên minh như thế giữa bọn tư bản và bọn thủ lĩnh dân tuý và men-sê-vích. Có thể là cả những bộ trưởng thuộc các đảng này cũng không hiểu điều đó nốt. Ấy thế mà nó lại là một sự thật đấy.

Sự thật đó đã được biểu lộ đặc biệt hiển nhiên vào ngày chủ nhật mùng 4 tháng Sáu, khi báo chí buổi sáng đăng những bài tường thuật các diễn văn mà Mi-li-u-cốp và Ma-cla-cốp đã đọc tại hội nghị của bọn phản cách mạng trong Đu-ma III (gọi là "Đu-ma nhà nước", theo như truyền thống của Ni-cô-lai Rô-ma-nốp và của Xtô-tư-pin - tên Treo cổ), và khi tại Đại hội các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, họp vào buổi tối hôm ấy, bộ trưởng Txê-rê-tê-li và các bộ trưởng khác đã đọc diễn văn bào chữa cho chính phủ, bào chữa cho chính sách tấn công.

Mi-li-u-cốp và Ma-cla-cốp, cũng như tất cả các thủ lĩnh đáng chú ý đôi chút của bọn tư bản và bọn phản cách mạng, đều là những con người thực tế; họ hoàn toàn hiểu rõ ý nghĩa của cuộc đấu tranh giai cấp, khi mà giai cấp *của họ* bị đụng chạm đến. Vì thế họ đã đặt vấn đề tấn công một cách hoàn toàn rõ ràng, chứ không mất một phút nào ba hoa vớ vẩn về tấn công về phương diện chiến lược, như Txê-rê-tê-li đã từng làm để tự lừa dối mình và lừa dối những người khác.

Không, bọn dân chủ - lập hiến biết rõ đấy là vấn đề gì rồi. Chúng biết rằng hiện giờ vấn đề tấn công đã được *cuộc sống để ra* không phải thành một vấn đề chiến lược mà thành một vấn đề chính trị, vấn đề *một bước ngoặt của toàn bộ cuộc cách mạng Nga*. Bọn dân chủ - lập hiến đã đặt vấn đề đó trong "Đu-ma nhà nước" chính là dưới góc độ chính trị, cũng như những người bôn-sê-vich và tất cả những người quốc tế chủ nghĩa nói chung đã đặt vấn đề như vậy ngay từ tối hôm thứ bảy trong bản tuyên bố mà họ đã viết gửi cho Đoàn chủ tịch Đại hội các Xô-viết.

Ma-cla-cốp, một kẻ mà ai nấy đều biết là đồng lõa của Xtô-lư-pin - tên Treo cổ, đã tuyên bố: "Vận mệnh của nước Nga là ở trong tay nước Nga, và vận mệnh đó sẽ được giải quyết trong một thời gian rất gần đây" (đúng! đúng lắm!). "Nếu chúng ta thật sự có thể tiến hành được một cuộc tấn công và tiến hành chiến tranh, không phải chỉ bằng những bản nghị quyết, những bài diễn văn trong các cuộc mít-tinh và những lá cờ mà người ta đem đi khắp thành phố, mà là tiến hành chiến tranh một cách cũng thật sự như trước kia chúng ta đã từng tiến hành" (hãy lắng nghe! hãy lắng nghe! đó là những câu nói lịch sử của viên thủ lĩnh của bọn tư bản: "như trước kia *chúng ta* đã từng tiến hành!"), "thì như thế, việc kiện toàn hoàn toàn nước Nga sẽ được thực hiện mau chóng".

Thật là những lời nói tuyệt diệu mà ta cần phải học thuộc lòng và luôn luôn ngẫm nghĩ. Tuyệt diệu vì những lời nói đó nói lên một *chân lý giai cấp* mà chính Mi-li-u-cốp cũng đã lặp lại dưới một hình thức hơi khác một chút, khi ông ta trách cứ Xô-viết Pê-tơ-rô-grát: "Làm thế nào mà trong lời tuyên bố (của Xô-viết) lại không nói gì đến vấn đề tấn công?" và khi ông ta nhấn mạnh rằng bọn đế quốc chủ nghĩa Ý đã nêu ra "một câu hỏi cón con" (lời mỉa mai của ông Mi-li-u-cốp!) "này: các anh sẽ tấn công, hay không tấn công? câu hỏi này cũng không được" (Xô-viết Pê-tơ-rô-grát) "trả lời một cách cụ thể rõ ràng gì cả". Ma-cla-cốp đã tỏ lời "hết sức tôn trọng" Kê-ren-xki, còn Mi-li-u-cốp đã giải thích điểm đó như sau:

"Tôi rất ngại rằng những cái mà vị bộ trưởng Bộ chiến tranh của chúng ta" (thật là đúng quá! của chúng ta, nghĩa là nằm trong tay bọn tư bản!) "đã thu xếp đầu vào đó, rồi đây lại sẽ bị hỏng bét và tôi rất ngại rằng chúng ta lại bỏ lỡ mất cái cơ hội cuối cùng khi mà các bạn đồng minh của chúng ta hỏi: chúng ta tấn công hay không tấn công, chúng ta còn có thể" (các bạn hãy chú ý chữ "còn" này!) "trả lời được một cách thỏa đáng cả cho chúng ta lẫn cho các bạn đồng minh của chúng ta".

"Cả cho chúng ta lẫn cho các bạn đồng minh của chúng ta", — tức là cả cho bọn đế quốc chủ nghĩa Nga lẫn cho bọn đế quốc chủ nghĩa Anh - Pháp và các bọn đế quốc chủ nghĩa khác đấy! Cuộc tấn công "còn có thể" "thỏa đáng" cho bọn chúng, nghĩa là giúp cho bọn chúng có thể hoàn toàn bóp chết các nước Ba-tư, An-ba-ni, Hy-lạp, Mê-dô-pô-ta-mi, vẫn có thể giữ được tất cả những của ăn cướp được của người Đức và có thể đoạt lấy những cái do bọn kẻ cướp Đức đã ăn cướp được. Đó là thực chất của vấn đề. Đó là chân lý giai cấp về ý nghĩa chính trị của cuộc tấn công. Thỏa mãn những tham vọng của bọn đế quốc Nga, Anh, v.v., muốn kéo dài cuộc chiến tranh để quốc xâm lược, muốn bước vào con đường *chiến tranh để thôn tính, chứ không phải* là con đường hòa bình không có thôn tính (chỉ có tiếp tục cuộc cách mạng mới có thể thực hiện được một nền hòa bình không có thôn tính mà thôi).

Đó là thực chất của cuộc tấn công, xét về phương diện chính sách đối ngoại. Và, trong câu nói lịch sử đã dẫn trên đây, Ma-cla-cốp cũng đã định rõ thực chất của cuộc tấn công xét về phương diện chính sách *đối nội*. "Việc kiện toàn hoàn toàn nước Nga" ở mồm Ma-cla-cốp nói ra, có nghĩa là thắng lợi hoàn toàn của thế lực phản cách mạng. Những ai chưa quên những bài diễn văn văn hoa của Ma-cla-cốp nói về thời kỳ 1905 và những năm từ 1907 đến 1913, thì sẽ thấy rõ hầu hết những diễn văn ấy đều là những bằng chứng xác minh rằng quan điểm đó đúng là như thế.

Tiến hành chiến tranh "như trước kia chúng ta đã từng

tiến hành", - "chúng ta", nghĩa là bọn tư bản, mà đứng đầu là Nga hoàng! - tiến hành cuộc chiến tranh của bọn đế quốc chủ nghĩa, tức là "kiện toàn" nước Nga, nói một cách khác là: đảm bảo thắng lợi của bọn tư bản và bọn địa chủ.

Chân lý giai cấp là như thế đó.

Tấn công, mặc dầu về mặt quân sự, kết cục có thể như thế nào đi nữa, nhưng về chính trị, cái đó có nghĩa là tăng cường tinh thần đế quốc chủ nghĩa, tâm lý đế quốc chủ nghĩa, những sự cuồng nhiệt đế quốc chủ nghĩa, tăng cường bộ chỉ huy cũ của quân đội chưa được thay đổi gì cả ("*tiến hành cuộc chiến tranh như trước kia chúng ta đã từng tiến hành*"), tăng cường những *vị trí cơ bản của thế lực phản cách mạng*.

Dù muốn hay không muốn, dù có ý thức hay không có ý thức, thì cả Txê-rê-tê-li lẫn Kê-ren-xki, cả Xcô-bê-lép lẫn Tséc-nốp, đều là ủng hộ bọn phản cách mạng, không phải với tư cách những cá nhân, mà với tư cách những thủ lĩnh của các đảng dân túy và men-sê-vích; trong *giờ phút quyết định này*, họ đã chạy sang phía bọn phản cách mạng, họ đã đứng vào trong khối liên minh để ngăn chặn cách mạng và kéo dài cuộc chiến tranh "*như trước kia chúng ta đã từng tiến hành*".

Không nên lầm lẫn trong vấn đề này.

"*Sự thật*", số 74,
ngày 19 (6) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

LỜI CẢM ƠN

Chúng tôi rất cảm ơn tờ báo sô-vanh chủ nghĩa "Ý dân"¹¹⁴ đã đăng lại trong số báo ngày 4 tháng Sáu những văn kiện của chúng tôi về cuộc hành trình ngang qua nước Đức¹¹⁵. Những văn kiện đó chứng tỏ rằng *ngay từ thời ấy*, chúng tôi đã coi thái độ của Grim là "lập lờ hai mặt", cho nên chúng tôi đã từ chối không nhận sự giúp đỡ của ông ta.

Đó là một sự thật, và người ta không thể lảng tránh không nói đến những sự thật.

Còn về những lời ám chỉ mập mờ của tờ "Ý dân", thì chúng tôi xin trả lời rằng: xin các ngài chớ có run sợ, nếu chúng tôi có phạm một trọng tội hay một khinh tội nào đó thì các ngài cứ *công khai* tố cáo đi! Hãy thử làm xem! Có khó gì mà không thấy được rằng chỉ dùng lối ám chỉ mập mờ và sợ không dám ký tên vào một bản tố cáo, như thế là *bất chính* ư?

"*Sự thật*", số 74,
ngày 19 (6) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

CÓ CON ĐƯỜNG NÀO ĐI ĐẾN MỘT NỀN HÒA BÌNH CÔNG BẰNG KHÔNG?

Có con đường nào đi đến một nền hòa bình mà không có trao đổi những đất đã thôn tính (xâm lược), không có chia nhau những của đã cướp được giữa những bọn kẻ cướp tư bản chủ nghĩa không?

Có. Đó là con đường cách mạng của công nhân chống bọn tư bản ở tất cả các nước.

Hiện nay, nước Nga là nước đang đi sát tới giai đoạn đầu của cuộc cách mạng ấy hơn các nước khác.

Chỉ có ở Nga là việc chuyển chính quyền về tay những cơ quan hiện đã có sẵn rồi, tức là các Xô-viết, có thể ngay trong một lúc tiến hành được một cách hòa bình, không có khởi nghĩa, vì bọn tư bản không thể chống lại nổi các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân.

Việc chuyển chính quyền như vậy sẽ giúp người ta có thể chặn được tay bọn tư bản đang kiếm được hàng tỷ bạc lời về việc cung cấp quân trang quân dụng, có thể vạch trần được tất cả những manh tâm gian dối của chúng, bắt giam được bọn triệu phú xoáy cắp công quỹ, và đập tan được quyền lực vô hạn của chúng.

Chỉ có sau khi chuyển chính quyền vào tay các giai cấp bị áp bức, thì lúc đó nước Nga mới có thể ăn nói được với các giai cấp bị áp bức ở các nước khác, không phải bằng những lời rỗng tuếch và những lời kêu gọi đơn thuần nữa, mà bằng cách nêu chính ngay cái gương của mình ra và

bằng cách *đề nghị* ngay lập tức, với lời lẽ rành mạch, những điều kiện rất rõ ràng của một nền *hòa bình phổ biến*.

Lời đề nghị hòa bình ngay lập tức đó sẽ như sau: hỡi các đồng chí công nhân và lao động tất cả các nước! Máu đổ đã khá nhiều rồi. Hòa bình có thể thực hiện được. Một nền hòa bình công bằng là một nền hòa bình không có thôn tính, không có xâm lược. Bọn kẻ cướp tư bản chủ nghĩa Đức và tên kẻ cướp ngự trên ngai vàng của chúng là Vin-hem nên biết rằng chúng ta sẽ không hiệp thương với bọn chúng, và chúng ta không những chỉ coi những lãnh thổ mà chúng đã cướp từ ngày chiến tranh là đất xâm chiếm, mà cả đất An-da-xơ và Lo-ren, cùng những lãnh thổ Đan-mạch và Ba-lan thuộc Phổ cũng là những đất xâm chiếm.

Chúng ta coi Ba-lan, Phần-lan, U-cra-i-na và các xứ không phải Đại Nga khác đều là những đất mà bọn Nga hoàng và bọn tư bản Nga đã xâm chiếm.

Chúng ta coi *tất cả* những thuộc địa, như Ai-rơ-len, v.v., của bọn tư bản Anh, Pháp và các bọn tư bản khác, đều là những đất mà bọn chúng đã xâm chiếm.

Chúng ta, công nhân và nông dân Nga, chúng ta sẽ *không* lấy vũ lực để giữ *bất cứ một* lãnh thổ nào không phải là lãnh thổ Đại Nga, *bất cứ một* thuộc địa nào không phải là thuộc địa Đại Nga (như Tuốc-kê-xtan, Mông-cổ, Ba-tư). Đả đảo cuộc chiến tranh *nhằm chia nhau thuộc địa*, chia nhau những đất đai đã thôn tính (xâm lược), chia nhau những của mà bọn tư bản đã cướp được!

Gương của công nhân Nga nhất định sẽ được công nhân và những người lao động *ít ra là ở hai nước lớn* là Đức và Pháp noi theo, có lẽ không phải là noi theo ngay từ ngày mai được (cách mạng không thể tiến hành theo đơn đặt hàng được), nhưng nhất định là sẽ được noi theo.

Bởi vì *hai nước này đang suy sụp*, nước Đức thì vì nạn đói, nước Pháp thì vì thiệt hại mất nhiều người. *Bất chấp*

các chính phủ tư bản chủ nghĩa của họ, cả hai nước đó sẽ ký hòa ước theo những điều kiện công bình của chúng ta.

Con đường hòa bình đang mở ra trước mắt chúng ta.

Nếu bọn tư bản Anh, Nhật, Mỹ mưu toan chống lại hòa bình đó, thì các giai cấp bị áp bức ở Nga và ở các nước khác sẽ không lùi bước trước một cuộc chiến tranh cách mạng *chống bọn tư bản*. Và, trong một cuộc chiến tranh *như thế*, không những họ sẽ chiến thắng bọn tư bản ở ba nước cách xa nước Nga và đang mải tranh giành lẫn nhau, mà họ còn sẽ chiến thắng cả bọn tư bản *trên toàn thế giới*.

Con đường đi đến một nền hòa bình công bằng đang mở ra trước mắt chúng ta. Chúng ta không sợ gì mà không *đi vào* con đường đó.

"*Sự thật*", số 75,
ngày 20 (7) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

VỀ NHỮNG KẺ THÙ CỦA NHÂN DÂN

Mới đây, báo "Thống nhất" của Plê-kha-nốp (tờ báo mà ngay cả tờ "Sự nghiệp nhân dân" của phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng cũng đã nói một cách chí lý rằng nó với phái tư sản tự do thì chỉ là một thôi) nhắc đến đạo luật về những kẻ thù của nhân dân mà nền Cộng hòa Pháp đã ban hành năm 1793.

Việc nhắc lại đó thật là đúng lúc.

Phái Gia-cô-banh năm 1793 đại biểu cho giai cấp cách mạng nhất hồi thế kỷ XVIII, tức là những thành phần nghèo ở thành thị và nông thôn. Hồi đó, bọn vua chúa châu Âu đã liên hiệp lại với nhau, dùng vũ khí chống lại giai cấp chân chính cách mạng đó của thế kỷ XVIII, tức là chống lại cái giai cấp đã từng dùng những biện pháp cách mạng nhất, kể cả máy chém, để trừng trị trên thực tế (chứ không phải trên lời nói) tên vua của nước họ, bọn địa chủ cùng bọn tư sản ôn hòa của nước họ.

Phái Gia-cô-banh đã tuyên bố những kẻ nào "góp phần thúc đẩy những âm mưu của bọn bạo chúa liên hiệp với nhau chống lại nền cộng hòa", đều là những kẻ thù của nhân dân.

Tám gương của phái Gia-cô-banh rất bổ ích. Cho đến nay, tám gương đó vẫn chưa quá thời, mà cần phải vận dụng nó cho giai cấp cách mạng thế kỷ XX, tức là cho công nhân và cho những người nửa vô sản. Đối với giai cấp này, thì

ở thế kỷ XX, kẻ thù của nhân dân không phải là bọn vua chúa, mà chính là bọn địa chủ và bọn tư bản với tính cách một giai cấp.

Nếu chính quyền chuyển vào tay những người "Gia-cô-banh" thế kỷ XX, tức là những người vô sản và nửa vô sản, thì họ sẽ tuyên bố những tên tư bản đang làm giàu được hàng tỷ bạc trong cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, *nghĩa là* trong một cuộc chiến tranh để chia nhau những của đã ăn cướp được và những lợi nhuận của bọn tư bản, đều là những kẻ thù của nhân dân.

Những người "Gia-cô-banh" thế kỷ XX có thể sẽ không đưa bọn tư bản lên máy chém: học tập một tấm gương tốt không phải là cứ bắt chước đúng hệt như thế. Có thể chỉ cần bắt giam từ 50 đến 100 tên trùm tư bản ngân hàng, thủ phạm xoáy cấp công quỹ và lợi dụng ngân hàng để tiến hành việc cướp đoạt; có thể chỉ cần bắt giam bọn chúng trong một vài tuần là đủ để vạch rõ những âm mưu đen tối của bọn chúng và đủ để vạch cho tất cả những người bị bóc lột thấy rõ "chiến tranh có lợi cho ai". Sau khi đã vạch cho mọi người biết rõ những âm mưu đen tối của bọn vua ngân hàng, người ta có thể sẽ lại thả chúng ra, đồng thời đặt các ngân hàng, các xanh-đi-ca tư bản chủ nghĩa và bọn chủ thầu "làm việc" cho ngân khố dưới sự kiểm soát của công nhân.

Những người Gia-cô-banh hồi năm 1793 đã đi vào lịch sử như một tấm gương vĩ đại đấu tranh cách mạng chân chính chống *giai cấp bóc lột, do giai cấp những người lao động và những người bị áp bức* làm chủ *toàn bộ* chính quyền nhà nước, tiến hành.

Tờ "Thống nhất" đáng buồn (những người men-sê-vích vệ quốc chủ nghĩa đã lấy làm hổ thẹn về việc liên minh với báo này) muốn bắt chước chủ nghĩa Gia-cô-banh trên mặt chữ, chứ không phải theo đúng tinh thần của nó; theo những biểu hiện bề ngoài của nó, chứ không phải theo nội dung

chính trị của nó. Về thực chất, đó là phản bội cuộc cách mạng thế kỷ XX, sự phản bội được che đậy bằng những lời viện dẫn một cách gian dối các nhà cách mạng thế kỷ XVIII.

"Sự thật", số 75,
ngày 20 (7) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

VỀ VỤ GRIM

Người ta hỏi chúng tôi là theo ý nghĩa nào chúng tôi thừa nhận hành vi của Grim là có tính chất "hai mặt". Đối với các bạn đọc không thể tìm được chính số báo "Ý dân" mà chúng tôi nêu ra, chúng tôi xin trả lời rằng trong tờ biên bản mà chúng tôi đã ký tên (chúng tôi sẵn lòng đăng lại bản biên bản ấy, nếu trên báo "Sự thật" còn chỗ) *chỉ* đề cập đến thái độ của Grim *đối với Hốp-man*, một vị bộ trưởng của *chính* cái nước trung lập ấy (Thụy-sĩ), mà thôi.

*"Sự thật", số 75,
ngày 20 (7) tháng Sáu 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

LỜI GHI CHÚ

Trích báo "Thời mới", ngày 6 tháng Sáu:

"Trong những ngày tự do, tại sao người ta lại thấy xuất hiện cái bàn tay đen tối nọ, không biết tự đâu đến, đang giạt dây những con rối của phái dân chủ Nga? Lê-nin!... Mà chỗ nào cũng thấy có tên của ông ta. Ở khắp các ngã đường, đâu đâu cũng thấy Lê-nin xuất hiện. Và hiển nhiên là sức mạnh không phải là ở bản thân Lê-nin, mà là ở miếng đất thuận lợi cho những mầm mống của trạng thái vô chính phủ và của những hành vi điên rồ phát triển".

Bọn tư bản đang thu được những món lợi nhuận kinh người về việc cung cấp quân trang quân dụng, - cái đó chúng ta gọi là trạng thái vô chính phủ. Một cuộc chiến tranh tiến hành để chia nhau những lãnh thổ và thôn tính, để chia nhau những lợi nhuận tư bản chủ nghĩa, - cái đó chúng ta gọi là hành vi điên rồ. Và nếu những ý kiến này đã được hoan nghênh một cách nhiệt liệt "ở khắp các ngã đường", thì chính là vì những ý kiến này phản ánh một cách đúng đắn những lợi ích của giai cấp vô sản, những lợi ích của tất cả những người lao động và tất cả những người bị bóc lột.

*"Sự thật", số 75,
ngày 20 (7) tháng Sáu 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

CUỘC "RÚT LUI LỚN"

Hôm chủ nhật, báo cáo viên của Ban chấp hành đã gọi việc thành lập chính phủ liên hiệp và việc những người trước kia là xã hội chủ nghĩa tham gia chính phủ, là một cuộc "rút lui lớn" của giai cấp tư sản ra khỏi chính phủ".

Trong câu nói đó chỉ riêng có ba tiếng "rút lui lớn" là đúng thôi. "Rút lui lớn", ba tiếng này là thực sự tiêu biểu để hiểu sự kiện ngày 6 tháng Năm (thành lập chính phủ liên hiệp). Cuộc "rút lui lớn" đã thật sự bắt đầu, hay nói cho đúng hơn, lúc đó, cuộc "rút lui lớn" đã biểu hiện ra một cách đặc biệt rõ rệt. Song cái đó không phải là cuộc rút lui lớn của giai cấp tư sản ra khỏi chính phủ, mà là cuộc rút lui lớn của các thủ lĩnh men-sê-vích và dân tụy ra khỏi cách mạng.

Ý nghĩa của Đại hội các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ đang họp hiện nay chính là ở chỗ nó chứng minh điều đó một cách hết sức nổi bật.

Ngày 6 tháng Năm là một ngày rất có lợi cho giai cấp tư sản. Chính phủ của chúng đã đứng kê bên miệng hố diệt vong. Quân chúng đã chống lại chính phủ đó một cách rõ ràng và vô điều kiện, sôi nổi và không điều hòa. Chỉ cần một lời của các thủ lĩnh dân tụy và men-sê-vích trong Xô-viết là đủ khiến cho chính phủ đó rời bỏ chính quyền một cách không điều kiện, và trong phiên họp tại điện Ma-ri-in-xki, Lvốp cũng đã phải công khai thừa nhận như thế.

Giai cấp tư sản đã dùng một thủ đoạn khôn khéo làm cho những người tiểu tư sản Nga và nói chung quảng đại quần chúng Nga phải sửng sốt, làm cho các thủ lĩnh và những phần tử trí thức của phái men-sê-vích và phái dân tụy đâm ra say sưa, và sợ dĩ giai cấp tư sản dùng thủ đoạn ấy là vì chúng đã đánh giá đúng bản chất Lu-i Blăng của các vị thủ lĩnh này. Ta hãy nhớ rằng Lu-i Blăng, một người xã hội chủ nghĩa tiểu tư sản trứ danh, đã tham gia chính phủ năm 1848 và đến năm 1871 cũng đã nổi tiếng xấu xa như vậy. Lu-i Blăng đã tự coi mình là *lãnh tụ* của phái "dân chủ cần lao" hay phái "dân chủ xã hội chủ nghĩa" (năm 1848 ở Pháp, người ta hay dùng từ này cũng như hiện nay, năm 1917, trong sách báo của những người *xã hội chủ nghĩa - cách mạng* mà men-sê-vích vậy), nhưng thực ra Lu-i Blăng *đi theo đuôi* giai cấp tư sản và chỉ là một đồ chơi trong tay giai cấp này mà thôi.

Từ đó đến nay, gần 70 năm đã trôi qua; trong suốt thời gian này, cái thủ đoạn có vẻ như một điều mới lạ ở Nga thì đã từng rất nhiều lần được giai cấp tư sản phương Tây thực hiện. Thực chất của thủ đoạn ấy là biến các thủ lĩnh của phái "dân chủ xã hội chủ nghĩa" "rút khỏi" chủ nghĩa xã hội và "rút khỏi" cách mạng, thành *vật phụ thuộc* vô hại cho giai cấp tư sản, vật phụ thuộc của một chính phủ tư sản; là dùng những bộ trưởng giả danh xã hội chủ nghĩa làm cái bình phong để che mắt nhân dân, khiến cho họ không nhìn thấy rõ chân tướng của chính phủ; là che đậy tính chất phản cách mạng của giai cấp tư sản dưới nhãn hiệu hào nhoáng và hấp dẫn là chủ nghĩa nội các "xã hội chủ nghĩa".

Biện pháp đó của giai cấp tư sản đã được vạch ra một cách đặc biệt hoàn hảo ở Pháp, đã nhiều lần được đem thí nghiệm ở các nước Ăng-glô-Dắc-dên và Xcan-đi-na-vơ, cũng như ở nhiều nước thuộc hệ ngôn ngữ la-tinh. Ngày 6 tháng Năm 1917, người ta đã đem chính cái biện pháp đó du nhập vào nước Nga.

Các bộ trưởng giả danh xã hội chủ nghĩa "của chúng ta" đã lâm vào một tình thế là: giai cấp tư sản đã nhờ tay họ mà tọa hưởng kỳ thành, đã *thông qua họ* để làm được những điều mà nếu không có họ thì chúng không bao giờ có thể làm được.

Với một tên Gu-tơ-cốp thì không thể nào lôi cuốn được quần chúng tiếp tục tiến hành cuộc chiến tranh *để quốc chủ nghĩa*, một cuộc chiến tranh xâm lược, một cuộc chiến tranh *để chia* các thuộc địa và các đất đai đã thôn tính nói chung. Với Kê-ren-xki (và Txê-rê-tê-li, là người quan tâm đến việc bênh vực Tê-rê-sen-cô hơn là bênh vực những người lao động ngành bưu điện), giai cấp tư sản đã có thể — như Mi-li-u-cốp và Ma-cla-cốp đã thừa nhận — làm được việc đó và đã có thể "bố trí" việc tiếp tục chính một cuộc chiến tranh như thế.

Với một tên Sin-ga-rép thì không thể bảo đảm duy trì nổi chế độ chiếm hữu ruộng đất, dù là chỉ duy trì đến ngày họp Quốc hội lập hiến thôi ("việc kiện toàn hoàn toàn nước Nga" sẽ được thực hiện, — như lời Ma-cla-cốp nói, — nếu có cuộc tấn công; nghĩa là cả Quốc hội lập hiến cũng sẽ được "kiện toàn"). Với Tséc-nốp, người ta có thể làm được điều đó. Người ta muốn làm cho nông dân tin — rằng lĩnh canh ruộng đất của địa chủ theo sự thỏa thuận với một số địa chủ riêng biệt, đó là "trật tự" còn như xóa bỏ ngay lập tức chế độ sở hữu ruộng đất của địa chủ và nhận lĩnh canh ruộng đất cũ của địa chủ *do nhân dân* giao cho làm cho tới ngày họp Quốc hội lập hiến, thì đó là "vô chính phủ". Ngoài Tséc-nốp ra, không ai có thể thực hiện được cái tư tưởng của địa chủ, phản cách mạng đó.

Với một tên Cô-nô-va-lốp thì không thể nào tiến hành được việc bênh vực (*và việc làm tăng thêm*: tham khảo những lời mà "Báo công nhân" thuộc phe nội các đã nói về bọn chủ mỏ than) những món lãi kinh người của bọn cung cấp quân

trang quân dụng. Nhưng thông qua Xcô-bê-lép hoặc với sự tham gia của hắn, người ta có thể thực hiện được sự bênh vực đó, bằng cách làm ra vẻ muốn giữ nguyên tình trạng như cũ và bằng cách giả danh "chủ nghĩa Mác" mà phủ nhận khả năng "thiết lập" chủ nghĩa xã hội.

Không thể thiết lập được chủ nghĩa xã hội, *cho nên* người ta có thể che giấu không cho nhân dân biết và duy trì trong một thời gian nữa những lợi nhuận kinh người mà bọn tư bản đã thu được không phải ở các xí nghiệp thuần túy tư bản chủ nghĩa của chúng, mà là ở *những món hàng cung cấp cho quân đội, cho ngân khố*! Đó là cách lập luận tuyệt diệu theo kiểu Xơ-ru-vê, cách lập luận đã làm cho Tê-rê-sen-cô, Lvốp và "nhà mác-xít" Xcô-bê-lép liên kết với nhau.

Với Lvốp, Mi-li-u-cốp, Tê-rê-sen-cô, Sin-ga-rép và bè lũ, thì người ta không thể nào gây ảnh hưởng tới các hội nghị của nhân dân và các Xô-viết được. Với Txê-rê-tê-li, Tséc-nốp và bè lũ, thì người ta có thể gây ảnh hưởng tới các tổ chức đó cũng theo cái hướng tư sản đó; bằng những câu nói nghe thật là "êm tai" và có gây nên ấn tượng hết sức "tốt lành", người ta có thể thực hiện được *cũng* cái chính sách để quốc chủ nghĩa đó của giai cấp tư sản, đi đến chỗ phủ nhận cả cái quyền dân chủ sơ thiểu là: *bầu ra* các nhà chức trách địa phương và không để cho các nhà chức trách cấp trên bỏ nhiệm hay phê chuẩn việc bổ nhiệm những người đó.

Phủ nhận cái quyền đó, Txê-rê-tê-li, Tséc-nốp và bè lũ, trên thực tế, đã từ chỗ là những người nguyên là xã hội chủ nghĩa, trở thành những người nguyên là dân chủ, mà không biết.

Quả thật là một cuộc "rút lui lớn"!

"Sự thật", số 76,
ngày 21 (8) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

VỀ ÍCH LỢI CỦA CUỘC BÚT CHIẾN VỀ BẢN CHẤT

Hỡi các đồng chí nhà văn thân mến ở báo "Đời sống mới"! Các đồng chí không hài lòng về lời phê bình của chúng tôi, các đồng chí cho là nó quá khe khắt. Bây giờ chúng ta hãy cố tỏ ra dịu dàng và tử tế nhé.

Trước hết, chúng ta hãy đề cập đến hai trong số những vấn đề mà các bạn nêu ra.

Người ta có thể thực sự nói đến kiểm soát sản xuất, mà lại không nói gì đến điều tiết sản xuất và không phá vỡ "tính bất khả xâm phạm của bí mật thương nghiệp", được không?

Chúng tôi đã khẳng định rằng báo "Đời sống mới" không trả lời vấn đề "thực tế" ấy. Báo "Đời sống mới" cãi lại rằng chúng tôi "sẽ tìm thấy" giải đáp cho vấn đề ấy "ngay" trong tờ "Báo công nhân".

Chúng tôi không tìm thấy giải đáp ấy, các đồng chí thân mến ạ! Mà cả các đồng chí cũng không bao giờ tìm thấy nó được. Hãy cố tìm thêm một chút nữa đi; các đồng chí cũng chẳng tìm ra đâu.

Khuyết điểm của báo "Đời sống mới", - xin miễn chấp cho chúng tôi, - đúng là ở chỗ trong khi tán dương biện pháp "kiểm soát", báo đó lại không đặt ra một cách thiết thực cái vấn đề thực tế về sự bất khả xâm phạm của bí mật thương nghiệp.

Vấn đề thứ hai: có thể nào lại lẫn lộn vấn đề thiết lập ngay tức khắc chủ nghĩa xã hội (vấn đề mà báo "Đời sống mới" đã phản đối, và chúng tôi thì không chủ trương) với vấn đề thực hành ngay tức khắc viện kiểm soát một cách thực tế các ngân hàng và các xanh-đi-ca? Khi chúng tôi trả lời vấn đề này rằng chúng tôi không có ý định tước đoạt, điều tiết và kiểm soát nền kinh tế nhỏ, thì báo "Đời sống mới" đáp lại rằng: "đó là một lời thừa nhận quý báu, chính đáng", nhưng có lẽ "quá hấp tấp".

Các đồng chí thân mến ơi, các đồng chí hãy cho phép chúng tôi hỏi, các đồng chí thấy chúng tôi "hấp tấp" ở chỗ nào? Đấy chẳng qua chỉ là trình bày vắn tắt một bản nghị quyết dài, chi tiết, đã được hội nghị chúng tôi thông qua mà thôi. Nhưng có lẽ bản nghị quyết đó không được các đồng chí quan tâm đầy đủ chẳng nên các đồng chí không chịu khó đọc nó.

Bút chiến về bản chất là điều có ích, nhưng dùng những lời nói mập mờ để lẫn tránh nó là có hại.

"Sự thật", số 76,
ngày 21 (8) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

BỆNH DỊCH CẢ TIN

"Các đồng chí, sự phản kháng của bọn tư bản chắc hẳn đã bị đập tan rồi".

Cái tin vui này, chúng tôi đã rút trong bài diễn văn của bộ trưởng Pê-sê-khô-nốp. Thật là một tin sủng sốt! "Sự phản kháng của bọn tư bản đã bị đập tan"...

Thế mà người ta lại nghe những thứ diễn văn như thế, lại hoan hô những lời tuyên bố như thế của các bộ trưởng. Điều đó không phải là một thứ bệnh dịch cả tin ư?

Một mặt, người ta thường hay đưa "chuyên chính vô sản" ra để tự nạt mình và nạt người khác. Mặt khác, vậy thì khái niệm "chuyên chính vô sản" khác với việc đập tan sự phản kháng của bọn tư bản ở chỗ nào? Không có gì khác nhau cả. Chuyên chính vô sản là một thuật ngữ khoa học quy định giai cấp nào là giai cấp có tác dụng quyết định về mặt này, cũng như quy định hình thức đặc thù của chính quyền nhà nước được gọi là chuyên chính, tức là: một chính quyền không dựa vào luật pháp, không dựa vào các cuộc bầu cử, mà trực tiếp dựa vào lực lượng vũ trang của bộ phận này hay bộ phận khác trong dân chúng.

Ý nghĩa và tác dụng của chuyên chính vô sản là ở chỗ nào? Chính là ở chỗ đập tan sự phản kháng của bọn tư bản! Và nếu ở Nga "sự phản kháng của bọn tư bản chắc hẳn đã bị đập tan rồi", thì câu nói này hoàn toàn chẳng khác gì nếu

như ta nói: ở Nga "chuyên chính vô sản chắc hẳn đã được thực hiện rồi".

Khốn "một nổi", đấy chỉ là một lời nói suông của bộ trưởng. Cũng đại loại như lời tuyên bố hiên ngang của Xcô-bê-lép: "Tôi sẽ đánh thuế 100% các khoản lợi nhuận"¹⁾. Đó là một trong những đóa hoa của cái tài hùng biện "dân chủ cách mạng" đang tràn ngập nước Nga ngày nay, đang làm say đắm giai cấp tiểu tư sản, đang hủ hóa và làm ngu muội quần chúng nhân dân, đang gieo rắc vô khối vi trùng bệnh dịch cả tin.

Trong một vở hài kịch Pháp - hình như người Pháp hơn hẳn các dân tộc khác về nghệ thuật diễn trò nội các xã hội chủ nghĩa - người ta diễn một cái máy hát lái nhái, nhắc lại ở khắp nơi trong nước Pháp, trước khi tiến hành các cuộc họp cử tri, một bài diễn văn đầy những lời hứa hẹn của một bộ trưởng "xã hội chủ nghĩa". Chúng tôi nghĩ rằng ông Pê-sê-khô-nốp nên đưa cho một hãng ghi âm thu vào đĩa câu nói lịch sử của ông ta: "Các đồng chí, sự phản kháng của bọn tư bản chắc hẳn đã bị đập tan rồi". Dem câu nói ấy truyền đi khắp thế giới bằng mọi thứ tiếng thì rất có ích và vô cùng tiện lợi (cho bọn tư bản): này các bạn hãy nhìn xem những thành tựu rực rỡ của cuộc thực nghiệm ở nước Nga về một nội các liên hiệp giữa giai cấp tư sản và những người xã hội chủ nghĩa!

Ông bộ trưởng Pê-sê-khô-nốp, - người mà hiện nay bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng (bọn này năm 1906 đã từng cắt đứt quan hệ với ông ta trên báo chí, coi ông ta như một người tiểu tư sản quá thiên về phái hữu) gọi là một người xã hội chủ nghĩa, *từ sau khi ông ta tham gia nội các cùng với Txê-rê-tê-li và Tséc-nốp*, giá mà ông Pê-sê-khô-nốp trả lời được câu hỏi đơn giản và thông thường này thì tốt:

1) Xem tập này, tr. 135.

— Chúng ta lấy gì mà đòi đập tan sự phản kháng của bọn tư bản? Chúng ta phát giác cho các công đoàn công nhân và cho tất cả các chính đảng lớn biết các món lợi nhuận kếch xù của bọn tư bản, thì có hơn không? Hay thủ tiêu bí mật thương nghiệp, thì có hơn không?

— Chúng ta lấy gì mà nói đến "chuyên chính vô sản" ("đập tan sự phản kháng của bọn tư bản")? *Phát giác ra những vụ biển thủ công quỹ* lại không tốt hơn hay sao?

Nếu chính phủ cách mạng *nâng cao* giá cung cấp than lên, như tờ "Báo công nhân", tờ báo của *phe nội các*, đã cho chúng ta biết, thì như thế há chẳng giống như biển thủ công quỹ hay sao? Công bố, dù chỉ mỗi tuần một lần, các "báo chứng thư" của ngân hàng và các tài liệu khác về việc cung cấp quân trang quân dụng và về giá cả các thứ cung cấp đó, thì như thế há không tốt hơn là trở tài hùng biện về "sự phản kháng của bọn tư bản đã bị đập tan rồi" hay sao?

"*Sự thật*", số 76,
ngày 21 (8) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

CON SẺ NẮM TRONG TAY CÒN HƠN CON SẾU BAY TRÊN TRỜI

Bộ trưởng Pê-sê-khô-nốp đã nói trong bài diễn văn của ông ta rất nhiều điều đẹp đẽ và cao quý: nào là nói về việc "phân phối đều những cái mà chúng ta có", nào là nói rằng "sự phản kháng của bọn tư bản chắc hẳn đã bị đập tan rồi", và vân vân.

Nhưng ông ta chỉ đưa ra có mỗi một con số chính xác. Bài diễn văn của ông ta chỉ có mỗi một sự việc chính xác được trình bày vắn vẹn có sáu dòng trong một bài tường thuật dài tám cột. Việc ấy là như thế này: giá một phun đánh mà các nhà máy bán ra là 20 cô-pếch, nhưng nhân dân phải trả đến 2 rúp.

Nếu "sự phản kháng của bọn tư bản đã bị đập tan rồi", thì sao lại không thể ban hành một đạo luật bắt buộc phải công bố: 1) tất cả các báo chứng thư về giá cả các vật phẩm cung cấp? 2) toàn bộ giá cả các vật phẩm cung cấp cho ngân khố nói chung? 3) giá thành các vật phẩm đã giao cho ngân khố? 4) và sao lại không thể tạo cho các tổ chức công nhân khả năng tiến hành kiểm tra tất cả các việc thuộc loại đó?

"*Sự thật*", số 76,
ngày 21 (8) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

THIỆT LẬP CHỦ NGHĨA XÃ HỘI HAY LÀ BỐC TRẦN VIỆC ĂN CẤP CÔNG QUỸ?

Chủ nghĩa xã hội không thể thiết lập ở Nga được, đó là điều đã được quyết định và đã được giải quyết xong xuôi rồi. Ông Mi-li-u-cốp, phụ họa theo tờ báo men-sê-vích thuộc phái nội các, tờ "Báo công nhân", đã chứng minh điều đó gần như hoàn toàn theo quan điểm mác-xít trong hội nghị những phần tử cực đoan của cuộc chính biến ngày 3 tháng Sáu. Là đảng lớn nhất trong nước Nga nói chung, và trong Đại hội các Xô-viết nói riêng, Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng chẳng những chỉ là đảng lớn nhất, mà còn là đảng đang có một mối khiếp sợ (vô tư) lớn nhất về mặt tư tưởng, do chủ trương tiếp tục đưa cuộc cách mạng tiến lên chủ nghĩa xã hội gây ra, đảng đó cũng tán thành điều nói trên.

Thực ra, chỉ cần tra cứu nghị quyết của Hội nghị đại biểu bên-sê-vích họp từ 24 đến 29 tháng Tư 1917 cũng đủ nhận thấy ngay là cả những người bên-sê-vích nữa, họ cũng coi việc "thiết lập" ngay tức khắc chủ nghĩa xã hội ở Nga là việc không thể thực hiện được.

Thế thì, tại sao lại có cuộc tranh luận này? Nguyên nhân của cuộc cãi vã om sòm ấy là gì?

Nguyên nhân là ở chỗ trong lúc la ó phản đối việc "thiết lập" chủ nghĩa xã hội ở Nga, người ta đã trợ lực (thường là vô tình) cho những kẻ chống lại việc *vạch trần các hành vi ăn cắp công quỹ*.

Đừng tranh luận với nhau về danh từ nữa, các ông ơi! Như vậy chẳng những không xứng đáng là những người "dân chủ cách mạng", mà thậm chí nói chung cũng chẳng xứng đáng là người lớn. Đừng nói đến việc "thiết lập" chủ nghĩa xã hội nữa, vì "mọi người" đều đã bác bỏ nó rồi. Hãy nói đến việc vạch trần những hành vi ăn cắp công quỹ.

Khi những người tư bản làm việc cho công cuộc quốc phòng, nghĩa là làm việc cho nhà nước, thì rõ ràng đó không phải là một thứ chủ nghĩa tư bản "thuần túy", mà là một hình thức đặc thù của nền kinh tế quốc dân. Chủ nghĩa tư bản thuần túy, đó tức là sản xuất hàng hóa. Sản xuất hàng hóa, tức là làm việc cho một thị trường tự do và *không thể biết rõ được*. Thế nhưng khi người tư bản "làm việc" cho công cuộc quốc phòng, thì tuyệt nhiên y không "làm việc" cho thị trường, mà làm việc *theo đơn đặt hàng* của nhà nước và thậm chí rất thường hay làm việc với tiền bạc do nhà nước giao cho dưới hình thức cho vay.

Theo ý chúng tôi, việc che giấu số lượng lợi nhuận thu được trong việc giao dịch đặc biệt này và việc chiếm hữu một số lợi nhuận lớn hơn món tiền cần thiết để bảo đảm sinh hoạt của một người tham gia thực sự vào sản xuất, đều là *hành vi ăn cắp công quỹ*.

Nếu các ông không tán thành ý kiến đó, thì rõ ràng là các ông không đồng ý với tuyệt đại đa số dân chúng. Không chút nào nghi ngờ cả, đại đa số công nhân và nông dân Nga đều tán thành ý kiến đó; nếu vấn đề được đặt ra cho họ không quanh co, không úp mở để thoái thác, không có những lời ngoại giao để che lấp, thì họ sẽ nói lên rõ rệt ý kiến đó ngay.

Nhưng nếu các ông tán thành ý kiến đó, chúng ta hãy cùng nhau chung sức đả phá những sự quanh co và những lối úp mở để thoái thác.

Để tỏ ra hết sức nhân nhượng trong một sự nghiệp *chung* như cuộc đấu tranh này, để biểu thị tinh thần hết sức

ôn hòa, chúng tôi xin đề nghị với Đại hội các Xô-viết dự thảo nghị quyết sau đây:

"Hành vi đầu tiên trong mọi việc điều tiết này, thậm chí trong việc kiểm soát bình thường việc sản xuất và phân phối" (ở đây xin nói rõ thêm một điểm không cần ghi vào nghị quyết: chính ngay bộ trưởng Pê-sê-khô-nốp cũng đã hứa hướng theo việc "phân phối đều những cái mà chúng ta có"), "hành vi đầu tiên trong mọi cuộc đấu tranh nghiêm túc chống tình trạng suy sụp về kinh tế và chống tai họa đang đe dọa đất nước, phải là việc ban hành một pháp lệnh thủ tiêu bí mật thương nghiệp (kể cả bí mật về ngân hàng), trong mọi trường hợp liên quan đến các vật phẩm cung cấp cho nhà nước hay liên quan đến công cuộc quốc phòng nói chung. Pháp lệnh đó phải được một đạo luật bổ sung ngay lập tức, đạo luật này sẽ khép vào trọng tội bất cứ âm mưu nào nhằm che giấu, một cách trực tiếp hay gián tiếp, những sự thực hay những tài liệu đã được quy định trong luật pháp, không cho các cá nhân hay đoàn thể đã được một trong các tổ chức kể dưới đây ủy quyền, biết:

- a) Xô-viết đại biểu công nhân hay binh sĩ hay nông dân;
- b) công đoàn công nhân hay viên chức, v.v.;
- c) chính đảng lớn (khái niệm về chính đảng "lớn" được quy định rõ ràng, chẳng hạn, căn cứ vào số lượng cử tri)".

Mọi người đều công nhận rằng việc thiết lập ngay tức khắc chủ nghĩa xã hội ở Nga là điều không thể thực hiện được.

Nhưng mọi người có đồng ý là cần phải vạch trần ngay tức khắc các hành vi ăn cắp công quỹ không?

"Sự thật", số 77,
ngày 22 (9) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

NHỮNG KẺ BỐI RỐI VÀ HOẢNG SỢ

Hiện nay ở Pê-tơ-rơ-grát có một không khí sợ sệt và kinh hoàng tới một mức độ thật không thể tưởng tượng được.

Trước khi xảy ra sự kiện lớn là cấm cuộc biểu tình mà đảng ta ấn định vào ngày thứ bảy¹¹⁶, thì một sự kiện nhỏ đã minh họa cho ta thấy rõ tình trạng đó.

Sự kiện nhỏ đó xảy ra là do việc chiếm đóng biệt thự Đuốc-nô-vô: lúc đầu bộ trưởng Pê-rê-véc-dép quyết định đuổi sạch những người chiếm đóng biệt thự Đuốc-nô-vô ra, sau đó hấn lại tuyên bố ở đại hội rằng hấn còn để cho nhân dân cả cái vườn của biệt thự nữa và các công đoàn cũng hoàn toàn không phải rời khỏi biệt thự! Hấn nói rằng: đó chẳng qua chỉ là để bắt mấy tên vô chính phủ thôi¹¹⁷.

Nếu việc chiếm đóng biệt thự Đuốc-nô-vô là không hợp pháp, thì người ta đã *không thể* để cái vườn của biệt thự cho nhân dân, *cũng không thể* để biệt thự cho công đoàn. Nếu như có những lý do hợp pháp để tiến hành việc bắt bớ, thì việc bắt bớ một vài người nào đó *chẳng* liên quan gì đến biệt thự cả, vì việc bắt bớ đó có thể tiến hành *cả* ở trong biệt thự *lẫn* ở bên ngoài. Nhưng kết quả là biệt thự cũng không "giải phóng" được, và cuộc bắt bớ cũng đã không tiến hành được. Chính phủ đang lâm vào tình cảnh những người bối rối và hoảng sợ. Nếu những người đó không tỏ

ra nóng nảy hoảng hốt, thì có lẽ cũng không xảy ra "vụ lôi thôi" đó đâu, bởi vì mọi việc đâu sao cũng vẫn y nguyên như cũ.

Sự kiện lớn tức là cuộc biểu tình. Ban chấp hành trung ương đảng ta đã cùng với các tổ chức khác (trong đó có Tổng công đoàn) quyết định tổ chức một cuộc biểu tình hòa bình, một cuộc diễu hành trên các đường phố của thủ đô. Trong bất cứ một nước nào có hiến pháp, việc tổ chức biểu tình như thế là quyền bất khả xâm phạm của công dân. Không có một pháp chế nào trong bất cứ một nước tự do nào lại thấy có chút gì là bất hợp pháp ở một cuộc biểu tình hòa bình trên đường phố, với khẩu hiệu đại loại như khẩu hiệu đòi sửa đổi hiến pháp hoặc thay đổi thành phần của chính phủ.

Những kẻ đang ở trong tình trạng bối rối và hoảng sợ, đặc biệt là phe đa số của Đại hội các Xô-viết, lấy cuộc biểu tình đó thêu dệt thành một "câu chuyện" chưa từng thấy. Đa số của Đại hội các Xô-viết đã thông qua một nghị quyết hết sức gay gắt phản đối cuộc biểu tình, nghị quyết đó đầy những lời lẽ thô bạo điên rồ đối với đảng ta; đa số của đại hội còn *cấm*, trong vòng ba ngày, tất cả mọi cuộc biểu tình, dù là biểu tình hòa bình cũng vậy.

Khi cái nghị quyết chính thức đó đã được thông qua, thì hồi hai giờ sáng ngày thứ sáu, Ban chấp hành trung ương đảng ta liền quyết định bãi bỏ cuộc biểu tình này. Sáng thứ bảy, một cuộc họp với đại biểu các quận đã được triệu tập gấp rút để tuyên bố quyết định đó.

Còn lại một vấn đề: "chính phủ" thứ hai của chúng ta, tức là Đại hội các Xô-viết, *sẽ giải thích như thế nào* việc cấm đoán của mình đây. Đành rằng trong một nước tự do, mọi chính đảng đều có quyền tổ chức biểu tình và mọi chính phủ đều có thể cấm biểu tình bằng cách tuyên bố giới nghiêm; nhưng vấn đề chính trị vẫn chưa được giải phóng là: tại sao lại cấm biểu tình?

Lý do chính trị duy nhất được nêu rõ trong nghị quyết của Đại hội các Xô-viết là:

"...Chúng tôi được biết rằng có những phần tử phản cách mạng giấu mặt đang định lợi dụng cuộc biểu tình của các anh (nghĩa là cuộc biểu tình do đảng ta tổ chức)...".

Lý do cấm một cuộc biểu tình hòa bình là như thế đó. Đại hội các Xô-viết "được biết" rằng hiện có "những phần tử phản cách mạng giấu mặt" và chúng đã có ý định "lợi dụng" chính ngay cuộc biểu tình mà đảng ta định phát động.

Đó là một lời tuyên bố cực kỳ quan trọng của Đại hội các Xô-viết. Và chúng ta cần phải nhấn mạnh đi nhấn mạnh lại lời tuyên bố *thực tế* đó; do tính thực tế của nó, lời tuyên bố đó nổi bật lên khác hẳn hàng tràng lời thóa mạ tuôn ra đối với chúng ta. Đối với những "phần tử phản cách mạng giấu mặt", chính phủ thứ hai của chúng ta đã dùng những biện pháp gì? chính phủ "được biết" rõ những gì? những phần tử phản cách mạng ấy muốn lợi dụng lý do này hay lý do khác như thế nào?

Nhân dân không thể và sẽ không thụ động nhẫn nại ngồi chờ để mặc cho bọn phản cách mạng giấu mặt đó hành động đâu.

Nếu chính phủ thứ hai của chúng ta không muốn lâm vào tình thế những người chỉ còn biết dùng những sự cấm đoán và hàng tràng những lời chửi rủa để che đậy sự thật là họ đang bối rối hoang mang và bị cánh hữu uy hiếp, thì họ cần phải *nói* cho nhân dân biết rất nhiều điều về những "phần tử phản cách mạng giấu mặt" và phải *làm* rất nhiều việc để thật sự đấu tranh chống lại bọn chúng.

"*Sự thật*", số 79,
ngày 24 (11) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

NHỮNG LỜI ÁM CHỈ

Những kẻ hùng hổ, tức giận, điên cuồng, nghiêng răng trợn mắt, không ngớt tuôn ra những lời xúc phạm và thóa mạ đối với đảng ta, chúng không hề dám chỉ trích thẳng chúng ta, mà dùng "lời ám chỉ".

Chúng ám chỉ cái gì vậy?

Chỉ có thể ám chỉ một điều là: những người bôn-sê-vích muốn làm một cuộc chính biến, họ là những Ca-ti-li-na; *cho nên* họ là những con ác quỷ đáng đem xử cực hình.

Những kẻ thù của chúng ta không dám công khai nói những lời ngu xuẩn đó, nên chúng buộc phải dùng "lời ám chỉ" và đưa những "chuyện bịa đặt" ra làm rùm beng lên. Bởi vì lời tố cáo này thật là cực kỳ ngu xuẩn: một cuộc chính biến sẽ được thực hiện bằng một cuộc biểu tình hòa bình; cuộc biểu tình này được quyết định vào ngày thứ năm, ấn định sẽ tiến hành vào ngày thứ bảy và ngay sáng hôm thứ bảy đó phải công bố biểu tình! Nay các ngài ơi, các ngài định làm cho ai phải sững sốt với những lời ám chỉ rồ dại của các ngài thế?

Nghị quyết của Đại hội các Xô-viết nói: "Đòi hỏi phải lật đổ Chính phủ lâm thời". Đuổi cổ một số bộ trưởng ra khỏi Chính phủ lâm thời (một trong số những biểu ngữ dự định mang đi trong cuộc biểu tình có ghi: đả đảo các ủy viên tư sản ở trong chính phủ), như thế là một cuộc chính biến à??

Vậy tại sao lại không có ai thử đưa truy tố trước tòa án, thậm chí cũng không dọa truy tố trước tòa án, những người đã từng xuất hiện không biết bao nhiêu lần trên các đường phố ở Pê-tơ-rô-grát với những tấm biểu ngữ: "Toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết"?

Những kẻ hùng hổ đã sợ chính ngay bản thân chúng.

Chính phủ nào mà biết rằng *tất cả* các thành viên của mình đều dựa vào ý chí của đa số nhân dân, thì không thể nào lại đi sợ những cuộc biểu tình đã được loan báo trước.

Chính phủ đó sẽ không cấm những cuộc biểu tình ấy.

Chỉ có kẻ nào biết rằng mình không nắm được đa số, không được quần chúng nhân dân đồng tình, thì mới có thể nổi những cơn giận dữ như thế và mới có thể thốt ra *những lời ám chỉ như thế* trong những bài báo hèn học.

"*Sự thật*", số 79,
ngày 24 (11) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

"NHỮNG LỜI ĐỒN ĐẠI LÀM RỐI LOẠN NHÂN TÂM"

Hôm nay, Chính phủ lâm thời kêu gọi "dân chúng" hãy bình tĩnh, vì có những "lời đồn đại đang tung đi khắp thành phố và làm rối loạn nhân tâm".

Chính phủ lâm thời há lại không nghĩ rằng một câu trong nghị quyết của Đại hội các Xô-viết còn làm rối loạn nhân tâm và tất phải làm rối loạn nhân tâm gấp nghìn lần tất cả những "lời đồn đại" hay sao? Đó là câu sau đây:

"Chúng tôi được biết rằng có những phần tử phản cách mạng giấu mặt đang định lợi dụng cuộc biểu tình của các anh (của những người bôn-sê-vích)".

Những lời quyết đoán như thế, còn "hơn cả những lời đồn đại", há lại không thể làm rối loạn nhân tâm ư?

*"Sự thật", số 79,
ngày 24 (11) tháng Sáu 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

CÂU ĐỐ

Một chính phủ tư sản thông thường với một chính phủ tư sản không thông thường, có tính chất cách mạng không tự coi mình là một chính phủ tư sản, thì khác nhau ở chỗ nào?

Theo như người ta nói thì khác nhau ở chỗ là:

Một chính phủ tư sản thông thường chỉ có thể cấm các cuộc biểu tình bằng cách dựa vào hiến pháp và bắt đầu bằng ban bố luật giới nghiêm.

Một chính phủ không thông thường và giả danh xã hội chủ nghĩa thì có thể cấm những cuộc biểu tình mà không cần đưa ra một lý do nào cả và căn cứ trên những "sự thật" chỉ riêng một mình nó biết thôi.

*"Sự thật", số 79,
ngày 24 (11) tháng Sáu 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

**DỰ THẢO MỘT BẢN TUYÊN BỐ
CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA
VÀ CỦA THƯỜNG VỤ
ĐẢNG ĐOÀN BÔN-SÊ-VÍCH GỬI CHO
ĐẠI HỘI TOÀN NGA CÁC XÔ-VIỆT
VỀ VẤN ĐỀ CẤM BIỂU TÌNH¹⁸**

Chúng tôi cho rằng cái cơ quan độc đáo gọi là Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân này giống hơn bất cứ một cơ quan nào khác, với một cơ quan của toàn dân thể hiện ý chí của đại đa số nhân dân tức là một nghị viện cách mạng.

Trên nguyên tắc, trước kia và hiện nay bao giờ chúng tôi cũng tán thành việc chuyển toàn bộ chính quyền về tay cơ quan đó, mặc dầu hiện nay cơ quan đó vẫn ở trong tay các đảng men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng theo chủ nghĩa vệ quốc và đối địch với đảng của giai cấp vô sản.

Tình hình của các Xô-viết hiện đang bị mâu thuẫn nội bộ đục khoét, đang lung lay, không ổn định, bất lực trước thế lực phản cách mạng; sở dĩ như thế là do các Xô-viết dung thứ cho cái ổ phản cách mạng của bọn mười tên bộ trưởng tư sản tồn tại và không cắt đứt quan hệ với tư bản đế quốc chủ nghĩa Anh - Pháp. Tình trạng không ổn định đó là nguyên nhân đẻ ra sự nóng nảy hoang hốt của phe đa số hiện nay trong các Xô-viết và làm cho họ có những lời thóa mạ những người nào vạch rõ tình trạng không ổn định đó ra.

Chúng tôi quyết không phối hợp, không hòa hợp cuộc đấu tranh và chúng tôi đang tiến hành chống bọn phản cách mạng với cuộc "đấu tranh" của các đảng theo chủ nghĩa vệ quốc và chủ trương tham gia nội các.

Chúng tôi không thể thừa nhận rằng những nghị quyết của các Xô-viết là những nghị quyết đúng đắn do một chính quyền đúng đắn ban bố, chùng nào mà mười tên bộ trưởng tư sản phản cách mạng, đầy đầu óc Mi-li-u-cốp và thuộc về giai cấp của hắn, vẫn còn tại chức. Ngay cả nếu như các Xô-viết có nắm được toàn bộ chính quyền (điều mà chúng tôi vẫn mong muốn và trước sau bao giờ chúng tôi cũng ủng hộ), nếu như các Xô-viết có trở thành một nghị viện cách mạng có toàn quyền, chúng tôi cũng sẽ *k h o n g* phục tùng những nghị quyết nào của nó ngăn trở quyền tự do cổ động của chúng tôi, những nghị quyết chẳng hạn cấm rải truyền đơn ở hậu phương và ở tiền tuyến, cấm những cuộc biểu tình hòa bình, v. v.. Trong trường hợp như thế, chúng tôi thà chịu trở thành một đảng bí mật, một đảng bị công khai bức hại, nhưng chúng tôi không từ bỏ những nguyên tắc mác-xít, quốc tế chủ nghĩa của chúng tôi.

Chúng tôi cũng sẽ hành động như thế, nếu Đại hội các Xô-viết định công khai buộc tội chúng tôi trước toàn thể dân chúng nước Nga rằng chúng tôi là "những kẻ thù của nhân dân" hoặc là "những kẻ thù của cách mạng".

Còn về các lý do cấm biểu tình trong một thời gian ba ngày, thì chúng tôi chỉ thấy có một lý do có thể coi là đúng đắn trong một điều kiện nhất định, cụ thể là lý do sau đây: những phần tử phản cách mạng giấu mặt, muốn giấu mặt để lợi dụng cuộc biểu tình đó. Nếu những sự thực mà lý do đó dựa vào là đúng, nếu tất cả Xô-viết đều biết rõ tên của những phần tử phản cách mạng (cũng như chúng tôi đã được biết tên của chúng một cách không chính thức, qua lời thông báo miệng của Li-be và của một số người khác trong Ban chấp hành) thì tất nhiên phải tuyên bố ngay lập

tức rằng những phần tử phản cách mạng đó là kẻ thù của nhân dân, phải bắt giam chúng lại và mở một cuộc điều tra đối với những kẻ đồng tình và đồng loã với chúng.

Về phần Xô-viết thì vì thiếu những biện pháp như thế nên cái lý do mà Xô-viết viện ra, tự bản thân nó thì đúng, nhưng lại thành ra chỉ đúng trong một điều kiện nhất định nào thôi hay thậm chí hoàn toàn không đúng nữa.

Viết ngày 11 (24) tháng Sáu 1917

Đăng lần đầu năm 1924 trên tạp chí "Dĩ vãng", số 24

Theo đúng bản thảo

DIỄN VĂN
ĐỌC NGÀY 11 (24)
THÁNG SÁU 1917 TRƯỚC
BAN CHẤP HÀNH
ĐẢNG BỘ PÊ-TÊC-BUA
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA
VỀ VIỆC BÃI BỎ CUỘC BIỂU TÌNH

Phần đông các đồng chí không bằng lòng về việc bãi bỏ cuộc biểu tình; cái đó là hoàn toàn chính đáng; nhưng Ban chấp hành trung ương không thể nào làm khác thế được vì hai lý do: thứ nhất, chúng ta đã nhận được lệnh chính thức của một cơ quan nửa chính quyền là cấm hẳn không được biểu tình; thứ hai, lệnh cấm đó viện lý do như sau: "chúng tôi được biết rằng có những phần tử phản cách mạng giấu mặt đang định lợi dụng cuộc biểu tình của các anh". Để chứng thực lời nói đó, họ cho chúng ta biết tên một số người, chẳng hạn như tên một viên tướng mà người ta đã hứa với chúng ta là nội trong ba ngày nữa sẽ bắt giam, và còn nhiều tên người khác nữa; người ta cho biết rằng một cuộc biểu tình của bọn Trăm đen đã được ấn định vào ngày 10 tháng Sáu; bọn này định xen vào cuộc biểu tình của chúng ta và biến cuộc biểu tình thành những cuộc ẩu đả.

Ngay trong những cuộc chiến tranh thông thường, có khi vì những nguyên nhân chiến lược, người ta cũng phải bãi bỏ một cuộc tấn công đã được quyết định rồi, hướng hồ trong cuộc đấu tranh giai cấp, khi mà các tầng lớp trung gian tiểu tư sản tỏ ra dao động thì ta lại càng có thể làm như thế lắm. Cần phải biết chọn thời cơ và phải tỏ ra quả cảm trong quyết định.

Việc bãi bỏ cuộc biểu tình là một sự tất yếu tuyệt đối, những sự kiện xảy ra về sau đã chứng minh điều đó. Hôm nay Txê-rê-tê-li đã đọc bài diễn văn có ý nghĩa lịch sử và điên cuồng của hấn¹¹⁹. Hôm nay cách mạng đã bước vào một giai đoạn phát triển mới của nó. Bọn họ đã bắt đầu bằng cách cấm, trong ba ngày, cuộc biểu tình hòa bình của chúng ta, bây giờ họ lại muốn duy trì lệnh cấm đó trong suốt cả thời gian đại hội; họ đòi hỏi chúng ta phải phục tùng nghị quyết của đại hội và dọa trục xuất chúng ta ra khỏi đại hội. Nhưng chúng ta đã tuyên bố rằng chúng ta thà bị bắt giữ chứ không chịu từ bỏ quyền tự do cổ động.

Trong bài diễn văn của hấn, Txê-rê-tê-li đã tỏ ra rành rành là một tên phản cách mạng; hấn đã tuyên bố rằng không thể dùng những lời nói suông hay những bản nghị quyết để chống lại những người bôn-sê-vích được, mà cần phải tước đoạt tất cả các phương tiện kỹ thuật mà họ nắm trong tay. Tổng kết các cuộc cách mạng tư sản là như thế này: lúc đầu, vũ trang cho giai cấp vô sản, rồi sau tước vũ khí của họ để họ khỏi tiến xa hơn nữa. Nếu người ta đã phải cấm một cuộc biểu tình hòa bình thì như thế là tình hình đã rất nghiêm trọng rồi.

Txê-rê-tê-li, từ trong nội bộ Chính phủ lâm thời đến đại hội, đã biểu lộ ý muốn rất rõ rệt là tước vũ khí của công nhân. Hết sức tức giận và điên cuồng, hấn đòi đặt đảng bôn-sê-vích ra ngoài hàng ngũ phái dân chủ cách mạng. Công nhân phải bình tĩnh mà nhận định rằng bây giờ không thể nào nói đến một cuộc biểu tình hòa bình được nữa. Tình hình hiện nay còn nghiêm trọng hơn là mức dự đoán của chúng ta rất nhiều. Chúng ta muốn tiến hành một cuộc biểu tình hòa bình là để gây một áp lực tối đa đối với các nghị quyết của đại hội, - và đó là quyền của chúng ta, - thế mà người ta lại buộc cho chúng ta là đã âm mưu định bắt giam các nhân viên chính phủ!

Txê-rê-tê-li nói: trừ những người bôn-sê-vích ra thì

không có ai là phần tử phản cách mạng cả. Cuộc họp toàn thể để xét xử chúng ta đã được tổ chức một cách đặc biệt long trọng: có mặt đoàn chủ tịch đại hội, đồng đủ Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, thường vụ các đảng đoàn tất cả các đảng có đại biểu tại đại hội. Chính tại cuộc họp toàn thể này người ta đã để lộ rõ chân tướng, người ta đã tuyên bố tấn công chúng ta.

Giai cấp vô sản có thể đáp lại hành động đó bằng một thái độ hết sức bình tĩnh, thận trọng, cương quyết và có tổ chức, đồng thời cũng nhớ rất kỹ rằng thời kỳ những cuộc biểu tình hòa bình đã trôi qua rồi.

Chúng ta không nên để cho chúng ta có cơ tấn công. Còn chúng ta thì chúng ta cứ việc mà tấn công, và công nhân sẽ hiểu rằng chúng ta xâm phạm đến chính bản thân sự tồn tại của giai cấp vô sản. Nhưng cuộc sống ủng hộ chúng ta, còn cuộc tấn công của chúng ta thì chưa rõ là sẽ thành bại ra sao vì ngoài tiền tuyến, quân đội rất bất mãn, ở hậu phương giá sinh hoạt lại đắt đỏ, kinh tế bị đổ nát, v.v..

Ban chấp hành trung ương không muốn gây áp lực gì đối với quyết định của các đồng chí. Các đồng chí có quyền chính đáng phản đối những hành động của Ban chấp hành trung ương và các đồng chí phải được tự do quyết định.

*Đăng lần đầu năm 1924 trên tạp
chí "Biên niên đỏ", số 9*

*Theo đúng bản đánh máy
biên bản*

ĐẾN BƯỚC NGOẶT

Trong giai đoạn phát triển thứ nhất của mình, cách mạng Nga đã chuyển chính quyền vào tay giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa và đã thành lập, ở bên cạnh chính phủ của giai cấp tư sản, các Xô-viết đại biểu trong đó phái dân chủ tiểu tư sản chiếm đa số. Đến giai đoạn thứ hai của cách mạng (ngày 6 tháng Năm), thì trên hình thức, những kẻ công khai trắng trợn đại biểu cho chủ nghĩa đế quốc là Mi-li-u-cốp và Gu-tơ-cốp bị gạt ra khỏi chính quyền, và, trên thực tế các đảng thuộc phe đa số trong các Xô-viết biến thành những đảng chấp chính. Còn đảng ta thì trước và sau ngày 6 tháng Năm vẫn là một thiểu số đối lập. Đó là điều tất nhiên, vì chúng ta là đảng của giai cấp vô sản xã hội chủ nghĩa, đứng trên lập trường của chủ nghĩa quốc tế. Trong cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, giai cấp vô sản xã hội chủ nghĩa đã giữ lập trường quốc tế chủ nghĩa; nó không thể không đối lập với bất cứ chính quyền nào tiến hành cuộc chiến tranh đó, dù chính quyền đó là quân chủ, là cộng hòa hoặc "xã hội chủ nghĩa" theo chủ nghĩa vệ quốc. Và đảng của giai cấp vô sản xã hội chủ nghĩa tất nhiên sẽ tập hợp xung quanh mình ngày càng đông đảo quần chúng nhân dân bị phá sản vì cuộc chiến tranh kéo dài và đã mất hết tín nhiệm đối với những nhà "xã hội chủ nghĩa" phục vụ cho chủ nghĩa đế quốc, cũng như trước đây họ đã không còn tín nhiệm đối với bọn đế quốc chủ nghĩa chính cống. Cho nên, cuộc

đấu tranh chống lại đảng ta đã bắt đầu ngay từ những ngày đầu của cách mạng. Và, mặc dầu cuộc đấu tranh của các ngài dân chủ - lập hiến và của phái Plê-kha-nốp chống lại đảng của giai cấp vô sản có mang những hình thức đê tiện và bỉ ổi đến như thế nào đi nữa, thực chất của nó vẫn rất rõ ràng. Đó cũng chính là cuộc đấu tranh mà trước kia bọn đế quốc chủ nghĩa và phái Sai-đê-man đã từng tiến hành chống Liép-nêch và Ph. Át-lơ (trong cơ quan ngôn luận trung ương của những người "xã hội chủ nghĩa" Đức, cả hai đồng chí ấy đều bị coi là "những người điên", ấy là chưa nói đến báo chí tư sản đã gọi ngay các đồng chí ấy là những "kẻ phản bội" làm tay sai cho nước Anh). Đó là cuộc đấu tranh của *tất cả* cái xã hội tư sản (*trong đó gồm có cả phái dân chủ tiểu tư sản*, mặc dầu họ là những người rất rất ư là cách mạng chẳng nữa) chống giai cấp vô sản xã hội chủ nghĩa, quốc tế chủ nghĩa.

Ở Nga, cuộc đấu tranh này đã tới một trình độ gay gắt đến mức là bọn đế quốc chủ nghĩa toan dùng bàn tay các thủ lĩnh của phái dân chủ tiểu tư sản, tức bọn Txê-rê-tê-li, bọn Tséc-nốp, v.v., để chỉ giáng một đòn mãnh liệt và quyết định là tiêu diệt ngay được lực lượng ngày càng lớn mạnh của đảng vô sản. Và bộ trưởng Txê-rê-tê-li, để có cơ giáng đòn quyết định đó liền mượn ngay cái thủ đoạn mà bọn phản cách mạng đã từng dùng nhiều lần là: *vu khống chúng ta âm mưu phản quốc*. Đó chẳng qua chỉ là một cái cớ mà thôi. Thực chất của vấn đề là phái dân chủ tiểu tư sản đi theo bọn đế quốc chủ nghĩa Nga và bọn đế quốc chủ nghĩa trong phe Đồng minh, muốn tiêu diệt một lần hết sạch những người xã hội chủ nghĩa - quốc tế chủ nghĩa. Nó tưởng thời cơ đã đến để đánh một đòn như thế. Hoang mang, sợ hãi, nó đã quyết định dưới ngọn roi của bọn chủ của nó: bây giờ hoặc là không bao giờ cả!

Giai cấp vô sản xã hội chủ nghĩa và đảng ta cần phải hết sức bình tĩnh, hết sức kiên định và cảnh giác: cứ để

cho bọn Ca-vai-nhác tương lai bắt đầu trước đi! Cuộc hội nghị của chúng ta cũng đã báo trước là chúng sẽ đến. Giai cấp vô sản Pê-to-rô-grát quyết không cho phép chúng trốn tránh trách nhiệm. Họ sẵn sàng chờ đợi, đồng thời tích lũy lực lượng và chuẩn bị quật lại, *khi mà* các ngài đó quyết định chuyển từ lời nói sang hành động.

*"Sự thật", số 80,
ngày 26 (13) tháng Sáu 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

THƯ GỬI BAN BIÊN TẬP

Người ta hỏi tôi tại sao đã không dự cuộc hội nghị liên tịch của Ban chấp hành, của đoàn chủ tịch đại hội và của các ban thường vụ tất cả các đảng đoàn, họp vào tối chủ nhật vừa rồi. Nguyên nhân là vì tôi bảo vệ việc những người bôn-sê-vích, về nguyên tắc, từ chối không dự cuộc hội nghị đó; sự từ chối này đã được họ nêu rõ lý do trong một bản tuyên bố như sau: chúng tôi không dự bất cứ một cuộc hội nghị nào bàn về những vấn đề thuộc loại đó (vấn đề cấm biểu tình).

N. Lê-nin

*"Sự thật", số 80,
ngày 26 (13) tháng Sáu 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

CHÍNH SÁCH ĐỐI NGOẠI CỦA CÁCH MẠNG NGA

Không có tư tưởng nào sai lầm hơn và có hại hơn là tư tưởng tách rời chính sách đối ngoại khỏi chính sách đối nội. Và trong thời kỳ chiến tranh, sai lầm nghiêm trọng đó lại trở thành nghiêm trọng hơn nữa. Thế mà, về phía giai cấp tư sản, người ta lại ra sức tìm đủ mọi cách khêu lên và duy trì tư tưởng đó. Sự không hiểu biết của quần chúng nhân dân về mặt chính sách đối ngoại là một hiện tượng vô cùng phổ biến hơn là hiện tượng không hiểu biết về chính sách đối nội. Cả trong những nước tư bản chủ nghĩa tự do nhất, trong những nước cộng hòa dân chủ nhất, người ta cũng vẫn thành kính giữ "bí mật" về những quan hệ ngoại giao.

Người ta lừa dối quần chúng nhân dân một cách rất khôn khéo về tất cả những cái gì thuộc "công việc" của chính sách đối ngoại, khiến cho cuộc cách mạng của chúng ta đã vấp phải rất nhiều khó khăn. Các báo tư sản in hàng triệu bản đang gieo rắc khắp nơi cái nọc độc của sự lừa dối.

Giữa hai tập đoàn đế quốc chủ nghĩa tham tàn vô cùng giàu có và vô cùng hùng cường, thì liên minh với bên nào: hiện thực tư bản chủ nghĩa đã đặt vấn đề cơ bản của chính sách đối ngoại hiện nay như thế đó. Giai cấp tư bản đã đặt vấn đề ấy như thế đó. Quần chúng tiểu tư sản đông đảo,

là những người vẫn còn bám lấy những quan điểm cũ và những thiên kiến cũ của bọn tư bản, dĩ nhiên cũng đã đặt vấn đề ấy như thế đó.

Người nào mà tư tưởng chưa vượt ra khỏi giới hạn của những quan hệ tư bản chủ nghĩa, tất sẽ không hiểu được rằng giai cấp công nhân, nếu được giác ngộ, thì không thể nào đi ủng hộ *bất cứ* một tập đoàn nào trong hai tập đoàn đế quốc chủ nghĩa tham tàn cả. Trái lại, công nhân cũng không hiểu được vì sao người ta lại vu cáo những người xã hội chủ nghĩa trung thành với sự liên minh anh em giữa công nhân tất cả các nước để chống lại bọn tư bản ở tất cả các nước, là muốn ký hòa ước riêng rẽ với người Đức hoặc trên thực tế đang phục vụ cho một hòa ước như thế. Bất kỳ thế nào thì những người xã hội chủ nghĩa đó (dĩ nhiên, kể cả những người bên-sê-vích) cũng không thể tán thành bất cứ một hòa ước riêng rẽ nào giữa bọn tư bản cả. Không ký hòa ước riêng rẽ với bọn tư bản Đức, cũng không liên minh với bọn tư bản Anh - Pháp; đó là cơ sở của chính sách đối ngoại của giai cấp vô sản giác ngộ.

Phản đối cương lĩnh đó, sợ phải cắt đứt quan hệ với "nước Anh và nước Pháp", những người bên-sê-vích và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng ở nước ta đã thực tế áp dụng cương lĩnh về chính sách đối ngoại của bọn tư bản, họ chỉ tô điểm thêm cho cương lĩnh đó bằng những lời hùng biện văn hoa ngây thơ, như việc "xét lại các hiệp ước", tuyên bố ủng hộ nền "hòa bình không có thôn tính", v.v.. Tất cả những nguyện vọng chân thành đó rốt cục lại vẫn chỉ là những câu nói rỗng tuếch; bởi vì hiện thực *tư bản chủ nghĩa* đã đặt thẳng ra vấn đề: hoặc là phục tùng bọn đế quốc chủ nghĩa thuộc một trong hai tập đoàn, hoặc là tham gia cuộc đấu tranh cách mạng chống mọi chủ nghĩa đế quốc.

Liệu chúng ta sẽ có bạn đồng minh cho một cuộc đấu tranh như thế hay không? Có. Đó là các giai cấp bị áp bức

ở châu Âu, trước hết là giai cấp vô sản; các dân tộc bị chủ nghĩa đế quốc áp bức, trước hết là các dân tộc châu Á láng giềng với chúng ta.

Trong khi vẫn tự xưng là "những người dân chủ cách mạng", bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng trên thực tế lại thi hành một chính sách đối ngoại phản cách mạng và phản dân chủ. Nếu họ là những người cách mạng, có lẽ họ đã khuyến công nhân và nông dân Nga đứng lên dẫn đầu tất cả các dân tộc bị chủ nghĩa đế quốc áp bức và dẫn đầu tất cả các giai cấp bị áp bức.

Ở nước ta, bọn phi-li-xtanh kinh hoàng sợ sệt liền cãi lại rằng: "Nhưng như thế thì các nhà tư bản tất cả các nước khác sẽ liên hiệp chống lại nước Nga". — Cái đó không phải là không thể xảy ra. Một người dân chủ "*cách mạng*" không có quyền từ chối bất cứ một cuộc chiến tranh cách mạng nào. Nhưng một cuộc chiến tranh như thế thực tế ít có khả năng xảy ra. Bọn đế quốc chủ nghĩa Anh và Đức sẽ không thể "hòa hợp với nhau" để chống nước Nga cách mạng. Cách mạng Nga mà ngay từ năm 1905 đã từng thúc đẩy các cuộc cách mạng ở Thổ-nhĩ-kỳ, Ba-tư, Trung-quốc, sẽ làm cho bọn đế quốc chủ nghĩa Anh và Đức lâm vào một tình thế rất khó khăn, nếu nó thực hiện được một sự liên minh thật sự cách mạng với công nhân và nông dân các nước thuộc địa và nửa thuộc địa chống lại bọn chuyên chế, chống bọn vua chúa, để đuổi quân Đức ra khỏi Thổ-nhĩ-kỳ, đuổi quân Anh ra khỏi Thổ-nhĩ-kỳ, Ba-tư, Ấn-độ, Ai-cập, v.v..

Bọn xã hội - sô-vanh Pháp và Nga thích viện đến năm 1793 để, thông qua sự viện dẫn dễ làm xúc động lòng người đó, làm cho người ta quên rằng chúng đã phản bội cách mạng. Nhưng ở nước ta, chính người ta lại không chịu thừa nhận rằng một phái dân chủ Nga *thật sự* "cách mạng" có thể và có nhiệm vụ đối xử với các dân tộc bị áp bức và chậm tiến *theo tinh thần* năm 1793.

"Liên minh" với bọn đế quốc, nghĩa là lệ thuộc một cách nhục nhã vào chúng, đó là chính sách đối ngoại của bọn tư bản và của bọn tiểu tư sản. Liên minh với những người cách mạng trong các nước tiên tiến và với tất cả các dân tộc bị áp bức chống bọn đế quốc chủ nghĩa thuộc bất cứ loại nào, đó là chính sách đối ngoại của giai cấp vô sản.

"*Sự thật*", số 81,
ngày 27 (14) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

LẬP TRƯỜNG MÂU THUẤN

Nghị quyết của đại hội lên án đảng ta, đăng trên các báo ngày hôm nay, hẳn là sẽ được mọi công nhân và binh sĩ giác ngộ đem ra đối chiếu với bản tuyên bố mà đảng ta đã gửi cho Đại hội toàn Nga các Xô-viết công bố ngày 11 và đăng trên báo "Sự thật" ngày hôm nay¹²⁰.

Lập trường mâu thuẫn của những người cầm đầu đại hội, thể hiện ra trong bản nghị quyết của họ, cũng đã được bản tuyên bố của chúng ta vạch ra một cách đặc biệt rõ ràng.

Điểm thứ nhất và quan trọng nhất của nghị quyết đại hội nói: "Sự thống nhất của toàn bộ phái dân chủ cách mạng - công nhân, binh sĩ và nông dân - là cơ sở của thắng lợi và sức mạnh của cách mạng Nga". Và đương nhiên điểm đó là tuyệt đối đúng, nếu ở đây người ta hiểu "sự thống nhất" là *sự thống nhất đấu tranh chống bọn phản cách mạng*. Nhưng biết làm sao đây nếu một bộ phận "công nhân, binh sĩ và nông dân" nào đấy, thông qua những người cầm đầu của họ, liên minh với bọn phản cách mạng và đoàn kết nhất trí với bọn phản cách mạng? Há chẳng rõ ràng là chính cái bộ phận ấy của "phái dân chủ trên thực tế" không còn là "cách mạng" nữa, hay sao?

Có lẽ chỉ nghĩ đến cái ý kiến của chúng ta nói rằng một bộ phận nào đó trong "công nhân, binh sĩ và nông dân" có thể "đoàn kết nhất trí" với bọn phản cách mạng, chỉ nghĩ

đến việc chúng ta có thể có quan niệm như thế, là bọn dân tụy (bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng) và bọn men-sê-vích đã phần nộ lắm rồi.

Đối với những kẻ nào tìm cách, với sự công phần kiểu đó, làm lu mờ những lý lẽ của chúng ta và che đậy thực chất của vấn đề, chúng ta sẽ chỉ trả lời bằng cách dẫn ra điểm thứ ba của chính bản nghị quyết đó: "...*sự phản kháng* của các tầng lớp phản cách mạng *trong những giai cấp có của đang ngày càng tăng lên*". Đây là một ý kiến nhận xét thiết thực! Ý kiến đó sẽ hoàn toàn đúng nếu người ta nói: trong giai cấp tư sản hoặc trong bọn tư bản và địa chủ, (chứ không "trong những giai cấp có của", vì trong đó bao gồm cả bộ phận khá giả trong tầng lớp tiểu tư sản).

Không nghi ngờ gì cả, sự phản kháng của giai cấp tư sản đang ngày càng tăng lên.

Nhưng chính là giai cấp tư sản đang nắm được đa số trong Chính phủ lâm thời, và những người cầm đầu bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích đều *đoàn kết nhất trí* với đa số đó — không những về phương diện chính trị chung, mà cả về mặt tổ chức, trong cùng một cơ quan, trong một nội các nữa!

Nguồn gốc lập trường mâu thuẫn của những người cầm đầu Xô-viết là như thế. Nguồn gốc chính của tính chất không ổn định của toàn bộ chính sách của chúng ta là như thế: chúng ta liên kết với giai cấp tư sản thông qua chính phủ. Trong chính phủ, chúng ta bị lệ thuộc vào một đa số những bộ trưởng thuộc giai cấp tư sản và đồng thời chúng ta *phải* thừa nhận rằng: "sự phản kháng của các tầng lớp phản cách mạng trong những giai cấp có của đang ngày càng tăng lên"!!

Trong tình thế đó, rõ ràng là đảng của giai cấp vô sản cách mạng chỉ có thể thừa nhận "sự thống nhất" của phái dân chủ "cách mạng" nổi tiếng (bằng lời nói, chứ không bằng hành động) "một cách có chừng mực". Chúng ta tán thành

thống nhất với phái dân chủ ấy chừng nào nó chiến đấu chống bọn phản cách mạng. Chúng ta *không* tán thành thống nhất với phái dân chủ ấy chừng nào nó đoàn kết với bọn phản cách mạng.

Cuộc sống chính là đang đặt ra cấp bách vấn đề "phản kháng đang ngày càng tăng lên" của giai cấp tư sản phản cách mạng: *lấn tránh* vấn đề chủ yếu và căn bản ấy bằng những lời nói chung chung về "sự thống nhất hoặc về sự phối hợp hành động của phái dân chủ cách mạng", làm lu mờ sự thống nhất hoặc sự phối hợp hành động của một bộ phận của phái dân chủ ấy với bọn phản cách mạng, — như thế là không lô-gích, là không thông minh.

Do đó có thể thấy được rằng tất cả các lý lẽ nêu ra trong bản nghị quyết của đại hội - bản nghị quyết này lên án cuộc biểu tình của chúng ta là "bí mật" và cho rằng những cuộc biểu tình hoặc hành động của quần chúng chỉ có thể được tiến hành sau khi đã thông báo cho Xô-viết biết hoặc sau khi được sự đồng ý của Xô-viết — đều không đứng vững vì những lý do có tính nguyên tắc. Những lý lẽ đó không có một chút giá trị gì. Không bao giờ đảng của giai cấp vô sản lại công nhận những lý lẽ đó, như đã nói trong bản tuyên bố của chúng ta gửi cho Đại hội toàn Nga các Xô-viết. Bởi vì một cuộc biểu tình chẳng qua *chỉ là* một thứ cổ động nếu cuộc biểu tình đó có tính chất hòa bình, và người ta không thể nào cấm đoán sự cổ động cũng như không thể nào ép buộc nó phải có sự nhất trí.

Bản nghị quyết lại càng non yếu hơn về phương diện hình thức. Phải là một chính quyền trong nhà nước thì mới cấm đoán hoặc ra lệnh được. Hãy trở thành chính quyền đi, thưa các ngài hiện nay đang cầm đầu Xô-viết, chúng tôi tán thành điều đó, dù rằng các ngài là những đối thủ của chúng tôi, - lúc đó các ngài sẽ có quyền cấm đoán hay ra lệnh. Chừng nào các ngài chưa có chính quyền trong phạm vi toàn quốc, chừng nào các ngài còn chịu đựng cái quyền

lực của mười vị bộ trưởng của giai cấp tư sản, thì chừng đó các ngài còn lúng túng trong sự yếu đuối và nhu nhược của chính các ngài.

Những lời nói suông về "ý chí được biểu lộ rõ rệt", v.v., không làm cho các ngài lẫn tránh được vấn đề: ý chí, nếu nó là ý chí của nhà nước thì phải được biểu hiện dưới hình thức một *đạo luật* do *chính quyền* đặt ra; nếu không thế thì hai tiếng "ý chí" chỉ là một sự rung động không khí do những âm thanh rỗng tuếch gây nên. Nhưng, thưa các ngài, ngay khi các ngài chịu khó nghĩ đến *luật pháp*, các ngài sẽ không thể nào không nhớ rằng hiến pháp của những nước cộng hòa tự do *không thể nào* cấm đoán những cuộc biểu tình hòa bình và những hành động quần chúng của bất luận một đảng nào, của bất luận một nhóm nào.

Tính chất mâu thuẫn của cái lập trường ấy đã khiến cho những tư tưởng cách mạng, những tư tưởng về cuộc đấu tranh chống bọn phản cách mạng, những tư tưởng về nhà nước (về hiến pháp) và — nói một cách tổng quát hơn — những tư tưởng về pháp lý, có một tính chất rất là kỳ quái. Trừ những lời thóa mạ kịch liệt đối với đảng ta ra, thì chẳng còn có một chút gì, một mảy may gì nữa cả!

Sau những lời thóa mạ kịch liệt đáp lại sáng kiến của chúng ta về việc tổ chức một cuộc biểu tình, người ta ấn định một cuộc biểu tình vào... một tuần lễ sau.

"*Sự thật*", số 81,
ngày 27 (14) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

NƯỚC U-CRA-I-NA

Đường lối chính sách của Chính phủ lâm thời, chính phủ liên hiệp, càng ngày càng phá sản một cách rõ rệt. "Pháp lệnh phổ cập" về sự tổ chức nước U-cra-i-na do Ra-đa trung ương U-cra-i-na¹²¹ ban hành và được Đại hội quân đội U-cra-i-na thông qua ngày 11 tháng Sáu 1917, là một sự tố giác trực tiếp đường lối chính sách đó, và là bằng chứng rành rành về sự phá sản của nó.

Trong pháp lệnh đó có công bố rằng: "Không tách khỏi toàn bộ nước Nga, không đoạn tuyệt với nhà nước Nga, nhân dân U-cra-i-na phải có quyền tự quyết về đời sống của mình ở trên lãnh thổ của mình... Chỉ có Quốc hội U-cra-i-na của chúng ta mới có quyền ban hành mọi đạo luật nhằm thiết lập trật tự ở đây, ở nước U-cra-i-na; còn những đạo luật nhằm thiết lập trật tự trên toàn cõi nước Nga, thì đây là công việc của một quốc hội của toàn nước Nga".

Đó là những lời hoàn toàn rõ ràng. Những lời đó nói lên hết sức chính xác rằng hiện nay nhân dân U-cra-i-na không muốn tách khỏi nước Nga. Họ đòi được tự trị, mà không mảy may phủ nhận tính tất yếu và quyền tối cao của một "quốc hội của toàn nước Nga". Không một người dân chủ nào, chứ chưa nói đến một người xã hội chủ nghĩa, dám phủ nhận những yêu cầu hoàn toàn chính đáng của người U-cra-i-na. Cũng không một người dân chủ nào lại có thể phủ nhận *quyền* của U-cra-i-na được tự do tách khỏi nước Nga: chính là có thừa nhận không điều kiện quyền

đó, và chỉ có thừa nhận như thế, mới có thể tuyên truyền cho việc tự do liên minh giữa người U-cra-i-na và người Đại Nga, cho việc *tự nguyện* liên hợp của hai dân tộc thành một quốc gia. Chỉ có thừa nhận không điều kiện quyền đó thì mới có thể thật sự, vĩnh viễn và hoàn toàn đoạn tuyệt với cái quá khứ đáng nguyền rủa của chế độ Nga hoàng đã từng làm *đủ cách* để khiến cho những dân tộc có tiếng nói, lãnh thổ, tính cách và lịch sử hết sức gần gũi với nhau cũng thành ra *xa lạ đối với nhau*. Chế độ Nga hoàng đáng nguyền rủa đã biến những người Đại Nga thành những tên đao phủ đối với nhân dân U-cra-i-na, đã tìm trăm phương ngàn kế gây nên trong nhân dân U-cra-i-na lòng căm thù đối với những kẻ thậm chí đã đi đến chỗ ngăn cấm con em nước U-cra-i-na nói tiếng mẹ đẻ và học tập bằng tiếng mẹ đẻ.

Phái dân chủ cách mạng Nga, nếu muốn thật sự là cách mạng, nếu muốn thật sự là dân chủ, thì phải đoạn tuyệt với cái quá khứ đó, phải giành lại cho mình và cho công nông Nga lòng tín nhiệm anh em của công nông U-cra-i-na. Không thừa nhận toàn bộ những quyền lợi của U-cra-i-na, kể cả *quyền* tự do tách ra, thì không thể nào làm được điều đó.

Chúng ta không phải là những người chủ trương phân ra thành những quốc gia nhỏ. Chúng ta tán thành công nhân tất cả các nước liên minh một cách hết sức chặt chẽ với nhau, để chống lại bọn tư bản, bọn tư bản ở "nước họ" và bọn tư bản ở tất cả các nước nói chung. Nhưng chính vì muốn rằng sự liên minh đó là một sự liên minh tự nguyện, nên hiện nay người công nhân Nga, — tức là người không hề giây phút nào tin cậy một chút gì ở giai cấp tư sản Nga cũng như ở giai cấp tư sản U-cra-i-na, — ủng hộ quyền được tách ra của những người U-cra-i-na, không muốn *ép buộc* những người U-cra-i-na phải nhận lấy mối tình hữu nghị của mình, mà muốn *tranh thủ* lấy tình hữu nghị của họ bằng cách đối xử với họ một cách bình đẳng, coi họ

là bạn đồng minh, là anh em trong cuộc đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội.

* *
*

Báo "Ngôn luận" của bọn phản cách mạng tư sản nổi xung lên, nổi khùng lên vì tức giận, tấn công một cách hung dữ những người U-cra-i-na vì cái nghị quyết "tự tiện" của họ. "Hành vi của những người U-cra-i-na" dường như là "một tội công khai chống lại luật pháp, cần phải có ngay những hình phạt nghiêm khắc về pháp lý". Không cần phải nói gì thêm nữa về lời công kích đầy thú tính đó của bọn phản cách mạng tư sản. Đả đảo bọn phản cách mạng thuộc giai cấp tư sản! Liên minh tự do giữa nông dân và công nhân tự do của nước U-cra-i-na tự do với công nhân và nông dân của nước Nga cách mạng muôn năm!

"Sự thật", số 82,
ngày 28 (15) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

NGUỒN GỐC GIAI CẤP NÀO SẢN SINH RA NHỮNG PHẦN TỬ CA-VAI-NHÁC HIỆN NAY VÀ "SAU NÀY"?

"Khi nào xuất hiện một phần tử Ca-vai-nhác chính cống thì chúng tôi sẽ chiến đấu sát cánh với các anh, trong cùng hàng ngũ với các anh", - người ta đã nói với chúng ta như vậy trong số 80, "Báo công nhân", cơ quan ngôn luận của cũng chính cái đảng men-sê-vích, mà một đảng viên là bộ trưởng Txê-rê-tê-li, trong bài diễn văn nổi tiếng một cách thảm hại của mình, đã đi tới chỗ hăm dọa tước vũ khí của công nhân Pê-tơ-rô-grát.

Lời khẳng định đó của "Báo công nhân" làm nổi bật hẳn lên những sai lầm cơ bản của hai đảng cầm quyền ở Nga, đảng men-sê-vích cũng như Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, cho nên lời khẳng định đó đáng được chú ý. Câu nói đó của cơ quan ngôn luận của phái nội các có nghĩa là thế này: các anh đi tìm Ca-vai-nhác không đúng lúc hoặc không đúng chỗ.

Ta hãy nhớ lại vai trò giai cấp của Ca-vai-nhác. Chế độ quân chủ ở Pháp đã bị lật đổ hồi tháng Hai 1848. Phái cộng hòa tư sản đã lên nắm chính quyền. Giống như bọn dân chủ - lập hiến ở nước ta, họ cũng muốn lập nền "trật tự", dùng danh từ này để chỉ việc khôi phục và củng cố những công cụ đàn áp quần chúng của bọn quân chủ: cảnh sát, quân đội thường trực, quan lại có đặc quyền. Giống như bọn dân chủ - lập hiến ở nước ta, do thù ghét giai cấp vô sản cách mạng cùng với những nguyện vọng "xã hội" (tức là xã hội chủ nghĩa) lúc đó đang còn rất mơ hồ của giai

cấp vô sản, họ cũng muốn tiêu diệt cách mạng. Giống như bọn dân chủ - lập hiến ở nước ta, họ cũng thù ghét một cách tàn tệ cái chính sách đem cách mạng Pháp truyền bá ra khắp cả châu Âu, cái chính sách biến cách mạng Pháp thành một cuộc cách mạng vô sản trên thế giới. Giống như bọn dân chủ - lập hiến ở nước ta, họ cũng đã khéo lợi dụng "chủ nghĩa xã hội" tiểu tư sản của Lu-i Blăng, làm cho ông này trở thành một bộ trưởng và đem biến ông này từ chỗ là người thủ lĩnh (mà ông ta vẫn muốn làm) của những công nhân xã hội chủ nghĩa, thành một kẻ tùy tùng, một tên đầy tớ của giai cấp tư sản.

Đó là lợi ích giai cấp, là lập trường và chính sách của giai cấp thống trị.

Giai cấp tiểu tư sản là một lực lượng xã hội chủ yếu khác, họ dao động, khiếp sợ vì cái bóng ma đỏ, chịu ảnh hưởng của những tiếng la ó nổi lên phản đối "những kẻ vô chính phủ". Giai cấp tiểu tư sản, vốn mơ mộng trong những nguyện vọng của nó và say đắm lối biện luận suông "xã hội chủ nghĩa", sẵn sàng tự xưng là "phái dân chủ xã hội chủ nghĩa" (danh từ này, bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vich hiện nay đang cùng nhau lặp lại y nguyên!), nhưng lại sợ không dám tin vào sự lãnh đạo của giai cấp vô sản cách mạng, và không hiểu rằng tâm lý sợ hãi đó đã buộc họ phải tin vào giai cấp tư sản. Bởi vì *không thể* có đường lối "trung gian" trong một xã hội mà giai cấp tư sản và giai cấp vô sản đang tiến hành một cuộc đấu tranh giai cấp quyết liệt với nhau, nhất là khi cuộc đấu tranh đó không tránh khỏi sẽ bị cách mạng làm cho gay gắt thêm. Thế mà, thực chất của lập trường giai cấp và của những nguyện vọng của giai cấp tiểu tư sản là ở chỗ muốn có cái không thể có được, ham chuộng cái không thể có được, tóm lại là muốn có chính cái đường lối "trung gian" ấy.

Giai cấp vô sản là lực lượng giai cấp thứ ba có tính chất quyết định, nó không mong muốn "điều hòa" với giai

cấp tư sản, mà lại muốn chiến thắng giai cấp này, muốn dùng cảm phát triển cách mạng và phát triển cách mạng trên phạm vi quốc tế.

Đó là hoàn cảnh lịch sử khách quan *đã sản sinh ra* Ca-vai-nhác. Giai cấp tiểu tư sản vì dao động mà đã "mất" vai trò tích cực, và tướng Ca-vai-nhác, một tên dân chủ - lập hiến Pháp, đã lợi dụng tâm lý của giai cấp tiểu tư sản sợ không dám tin nhiệm vụ giai cấp vô sản mà tiến hành *tước vũ khí* của công nhân Pa-ri và bắn giết họ hàng loạt.

Cách mạng đã bị thanh toán bằng cuộc bắn giết có tính chất lịch sử ấy; giai cấp tiểu tư sản, một giai cấp chiếm ưu thế về số lượng, trước kia và hiện nay vẫn là bất lực về chính trị và theo đuôi giai cấp tư sản; ba năm sau, chế độ quân chủ kiểu Xê-da đã được khôi phục ở Pháp dưới một hình thức đặc biệt khả ố.

Bài diễn văn lịch sử do Txê-rê-tê-li đọc ngày 11 tháng Sáu, rõ ràng là do bọn Ca-vai-nhác của Đảng dân chủ - lập hiến gợi ra (có thể là do các bộ trưởng tư sản trực tiếp gợi ý, cũng có thể là do báo chí tư sản, do dư luận của giai cấp tư sản gián tiếp gợi ý, nhưng do cái gì thì cũng không quan trọng), bài diễn văn lịch sử này sở dĩ nổi tiếng, sở dĩ có ý nghĩa lịch sử là vì cái tính ngây thơ khó bề tả xiết của Txê-rê-tê-li khiến ông ta *đã để lộ* và phơi trần cái "bệnh kín" của toàn thể giai cấp tiểu tư sản, dù là xã hội chủ nghĩa - cách mạng hay men-sê-vich cũng vậy. Cái "bệnh kín" đó là ở chỗ: trước hết, giai cấp đó hoàn toàn không thể chấp hành một chính sách độc lập của mình; hai là, nó sợ không dám tin vào giai cấp vô sản cách mạng và không dám tuyệt đối ủng hộ giai cấp vô sản trong chính sách độc lập của nó; ba là, vì thế mà nó tất nhiên chịu khuất phục Đảng dân chủ - lập hiến hoặc giai cấp tư sản nói chung (*nghĩa là chịu khuất phục những phần tử Ca-vai-nhác*).

Thực chất vấn đề là ở đó. Cá nhân Txê-rê-tê-ti cũng như Tséc-nốp, và thậm chí Kê-ren-xki nữa, cũng đều không

được mời ra đóng vai Ca-vai-nhác; đối với vai này, đã có những kẻ khác rồi, những kẻ này, khi cần, sẽ nói với những Lu-i Blăng ở Nga rằng: "các người hãy rút đi". Nhưng bọn Txê-rê-tê-li và bọn Tséc-nốp đều là những kẻ cầm đầu chính sách tiểu tư sản, cái chính sách đã khiến cho những phần tử Ca-vai-nhác có thể và tất nhiên phải xuất hiện.

"Khi nào xuất hiện một phần tử Ca-vai-nhác chính cống thì chúng tôi sẽ chiến đấu sát cánh với các anh" - thật là một lời hứa hẹn đẹp đẽ, một ý định tuyệt diệu thay! Chỉ tiếc rằng lời hứa hẹn đó lại tỏ ra là người ta chẳng hiểu gì về đấu tranh giai cấp cả, và sự không hiểu biết này là đặc điểm của giai cấp tiểu tư sản đa cảm đa sầu hoặc hay sợ sệt. Vì không phải ngẫu nhiên mà xuất hiện một phần tử Ca-vai-nhác, sự "xuất hiện" của nó không phải là một trường hợp cá biệt. Ca-vai-nhác là đại biểu của một giai cấp (giai cấp tư sản phản cách mạng), là kẻ chấp hành chính sách của giai cấp đó. Mà chính giai cấp ấy, chính cái chính sách ấy, thưa các ngài xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích, *hiện nay* các ngài đang ủng hộ đấy! Hiện giờ, ở trong nước, chính các ngài đã chiếm được đa số rõ rệt, *các ngài* để cho giai cấp đó và cho chính sách của giai cấp đó chiếm *ưu thế* trong chính phủ, nghĩa là chiếm địa vị ưu việt để hoạt động.

Thật vậy. Bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã hầu như hoàn toàn chiếm địa vị thống trị trong Đại hội nông dân toàn Nga. Tại Đại hội các đại biểu công nhân và binh sĩ toàn Nga, tuyệt đại đa số đại biểu đều ủng hộ khối liên minh của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích. Trong kỳ bầu cử các Đu-ma hàng quận ở Pê-tơ-rô-grát, tình hình cũng như vậy. Sự thật là bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích hiện nay là đảng chấp chính. Và đảng chấp chính này hoàn toàn tự nguyện giao chính quyền (đa số trong chính phủ) *cho đảng của những phần tử Ca-vai-nhác!!*

Có đầm lầy thì có ma quái. Có một giai cấp tiểu tư sản dao động, không kiên định, sợ cách mạng phát triển, thì nhất định là xuất hiện những phần tử Ca-vai-nhác.

Ở Nga có nhiều điểm khác nhau giữa cuộc cách mạng hiện nay của chúng ta với cuộc cách mạng Pháp hồi 1848: có chiến tranh đế quốc, nước ta ở lân cận các nước tiên tiến hơn (chứ không phải lạc hậu hơn, như là trường hợp đối với nước Pháp hồi đó), có phong trào ruộng đất và phong trào dân tộc. Nhưng các nhân tố khác nhau đó chỉ có thể làm biến đổi hình thức, thời gian, động cơ bên ngoài của việc xuất hiện những phần tử Ca-vai-nhác mà thôi, chứ không thể làm biến đổi được thực chất của vấn đề, vì thực chất của vấn đề là ở các *quan hệ giữa các giai cấp*.

Trên lời nói thì Lu-i Blăng khác xa Ca-vai-nhác như trời với đất vậy. Cái lời hứa "đấu tranh trong cùng hàng ngũ" sát cánh với công nhân cách mạng chống lại bọn phản cách mạng tư sản, chính Lu-i Blăng và thái độ của họ tín nhiệm giai cấp tư sản đã làm cho Ca-vai-nhác xuất hiện và đã làm cho hắn giành được thắng lợi.

Thắng lợi hay thất bại của những phần tử Ca-vai-nhác ở Nga (tinh thần phản cách mạng của giai cấp tư sản Nga đứng đầu là bọn dân chủ - lập hiến, và tính không kiên định, tính nhu nhược, những thái độ dao động của các đảng tiểu tư sản xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích tất nhiên sẽ làm nảy sinh ra những phần tử Ca-vai-nhác này) hoàn toàn là ở chỗ công nhân cách mạng Nga có kiên định, có cảnh giác và có sức mạnh hay không.

"*Sự thật*", số 83,
ngày 29 (16) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

NHỤC NHÃ!

Ngài Xtan. Vôn-xki, người viết bài xã luận hôm nay trên báo "Đời sống mới", đã thốt ra những lời như sau:

"...Khi phủ nhận quyền của các dân tộc lớn nô dịch các dân tộc nhỏ, chủ nghĩa xã hội không bao giờ khuyên người ta hành động ngược trở lại: các dân tộc nhỏ nô dịch các dân tộc lớn. Song, nếu không phải bản cương lĩnh, thì ít ra cũng là sách lược của Ra-đa U-cra-i-na đang dẫn đến một sự cưỡng chế như vậy đối với ý chí của nền dân chủ toàn Nga, dẫn đến chỗ phủ nhận hoạt động chung của phái dân chủ cách mạng, lấy thù hằn dân tộc thay thế cho đấu tranh giai cấp..."

Bọn ba hoa tiểu tư sản trong báo "Đời sống mới" đã dao động đến mức như vậy đó, đến mức trực tiếp theo bọn Trăm đen! Chỉ có bọn Men-si-cốp ngày hôm qua và bọn Cát-cốp ngày hôm kia mới có thể gọi ước mong của nhân dân U-cra-i-na muốn có quốc hội riêng của mình, bộ trưởng của mình, quân đội của mình, tài chính của mình, v.v., là "sự nô dịch" của nhân dân U-cra-i-na đối với nhân dân Nga!

Chủ nghĩa sô-vanh Đại Nga bản thủ được quét thêm một lớp danh từ ngọt ngào mác-xít giả hiệu — đó chính là lời truyền giáo của bộ trưởng V. Tséc-nốp, của ngài Vôn-xki và "Báo công nhân".

"Sự thật", số 83,
ngày 29 (16) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

ĐẤU TRANH CHỐNG BỌN PHẢN CÁCH MẠNG NHƯ THẾ NÀO

Cách đây vài ngày, bộ trưởng Txê-rê-tê-li tuyên bố trong bài diễn văn "lịch sử" của mình rằng không có bọn phản cách mạng nào hết. Hôm nay, trong một bài báo nhan đề là "Những dấu hiệu đáng sợ", tờ "Báo công nhân" của phái nội các đã có một giọng nói khác hẳn.

"Khắp nơi đều thấy lan truyền những dấu hiệu rõ rệt của một cuộc động viên của bọn phản cách mạng".

May cho chúng ta là ít ra thì báo đó cũng đã thừa nhận sự thật ấy.

Nhưng cơ quan ngôn luận của phái nội các lại nói tiếp: "Chúng ta không ai biết bộ tham mưu của chúng (của bọn phản cách mạng), cũng như trình độ tổ chức của chúng".

À ra như thế! Các ông không ai biết bộ tham mưu của bọn phản cách mạng ư? Cho phép chúng tôi giúp các ông biết rõ điều đó. Cái bộ tham mưu của bọn phản cách mạng đang được tổ chức nằm ở trong Chính phủ lâm thời, trong chính cái nội các liên hiệp mà trong ấy, thưa các ông, có sáu đồng chí của các ông tham gia đấy! Bộ tham mưu của bọn phản cách mạng nằm trong những bức tường của hội nghị của Đu-ma nhà nước IV, trong đó Mi-li-u-cốp, Rốt-di-an-cô, Sun-ghin, Gu-tso-cốp, A. Sin-ga-rép, Ma-nu-i-lốp và đồng bọn là những kẻ cầm đầu, và bọn dân chủ - lập hiến nằm trong nội các liên hiệp là cánh tay phải của Mi-li-u-cốp và đồng bọn. Bọn tham mưu của bọn phản cách mạng được tuyển lựa trong một số tướng tá phản động.

Trong bộ tham mưu của bọn phản cách mạng cũng có những quan lại cao cấp đã từ chức.

Nếu các ông không muốn chỉ phàn nàn về bọn phản cách mạng, mà còn muốn đấu tranh chống lại chúng, thì các ông phải cùng hô với chúng tôi: đả đảo mười bộ trưởng tư bản...

Tờ "Báo công nhân" lại còn chỉ ra rằng công cụ chính của bọn phản cách mạng là các báo chí hiện đang nhen lên chủ nghĩa bài Do-thái và ra sức xúi giục quần chúng chống lại những người Do-thái. Điều đó là đúng. Nhưng kết luận ra sao? Thưa các ngài, có phải các ngài là một đảng chấp chính không? Các ngài đã làm gì để khóa miệng những báo chí ti tiện phản cách mạng? Các ngài là những người tự xưng là "phái dân chủ cách mạng", liệu các ngài có thể cự tuyệt những biện pháp cách mạng chống một nhóm báo chí đang hoành hành và công khai phản động được không? Sau nữa, tại sao các ngài không lập ra một cơ quan chính thức để đăng những quảng cáo nhằm làm mất cái nguồn thu nhập chủ yếu của báo chí ti tiện phản cách mạng và do đó làm cho chúng mất phương tiện chính để lừa phỉnh nhân dân? Thật ra, do đâu mà người ta cho rằng muốn xuất bản tờ "Thời mới", "Tờ báo nhỏ"¹²², tờ "Ý chí Nga" và những báo chí đề tiện khác, thì ngày nay cần phải tách hàng nghìn và hàng vạn người ra khỏi lao động thật sự sản xuất?

Các ngài đã làm gì để đấu tranh chống báo chí phản động đang tập trung mọi cố gắng của chúng vào chiến dịch công kích đảng chúng tôi? Không làm gì hết. Chính bản thân các ngài đã nuôi dưỡng chiến dịch đó. Các ngài mãi lo đến cuộc đấu tranh chống nguy cơ phá sản.

Thưa các ngài, đã gieo gió thì các ngài sẽ gặt bão.

Trước thế nào thì sau này cũng thế, nếu các ngài vẫn còn tiếp tục ngả nghiêng giữa lập trường của giai cấp tư sản và lập trường của giai cấp vô sản cách mạng.

"Sự thật", số 84,
ngày 30 (17) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

U-CRA-I-NA VÀ SỰ THẤT BẠI CỦA NHỮNG ĐẢNG CHẤP CHÍNH Ở NGA

Các đảng chấp chính ở Nga, tức là Đảng dân chủ - lập hiến nắm đa số trong chính phủ và nắm quyền vận năng của *tư bản* trong kinh tế, rồi đến Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và phái men-sê-vích, hiện chiếm một đa số rõ rệt ở trong nước (nhưng lại bất lực trong chính phủ cũng như trong nền kinh tế của nước tư bản chủ nghĩa), - *tất cả* các đảng chấp chính ấy vừa bị một vố thất bại rõ ràng, trong phạm vi toàn quốc và về một trong những vấn đề quan trọng nhất, tức là vấn đề U-cra-i-na.

Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và phái men-sê-vích đã dung túng cho Chính phủ lâm thời của Đảng dân chủ - lập hiến, nghĩa là của bọn tư sản phản cách mạng, *không* làm cái nghĩa vụ dân chủ sơ thiểu của nó, *không* tuyên bố *tán thành* quyền tự trị và quyền hoàn toàn tự do được tách ra của U-cra-i-na. Theo như lời bộ trưởng Tséc-nốp trên báo "Sự nghiệp nhân dân" thì người U-cra-i-na đã đòi hỏi vô cùng ít hơn như thế, tức là họ đòi rằng "Chính phủ lâm thời phải có một pháp lệnh đặc biệt tuyên bố *không phản đối* quyền tự trị của nhân dân U-cra-i-na". Đó là yêu sách phải chăng nhất và chính đáng nhất, cũng như hai yêu sách phải chăng sau đây: 1) U-cra-i-na sẽ thông qua nhân dân địa phương mà cử ra một đại biểu vào chính phủ trung ương của nước Nga. Yêu sách đó phải chăng đến mức nào, chúng ta thấy rõ điều đó ở chỗ là năm 1897, ở nước Nga, người

Đại Nga chiếm 43% dân số và người U-cra-i-na chiếm 17%; nghĩa là người U-cra-i-na có thể đòi hỏi không phải một ghế bộ trưởng trong 16 ghế, mà là 6 ghế!! 2) Ở U-cra-i-na phải có "một đại biểu của chính phủ trung ương nước Nga do nhân dân địa phương bầu ra". Còn gì chính đáng hơn nữa? Lấy quyền gì mà một người dân chủ lại xa rời cái nguyên tắc đã được chứng minh về mặt lý luận và được kinh nghiệm của những cuộc cách mạng dân chủ xác nhận, tức là: "cấp trên không được chỉ định ra chính quyền địa phương"??

Từ chối thỏa mãn những yêu sách phải chăng nhất và chính đáng nhất như thế, về phần Chính phủ lâm thời, là một cử chỉ hết sức vô sỉ, vô cùng láo xược của bọn phản cách mạng; việc từ chối như thế là một biểu hiện thật sự của chính sách "giơ quả đấm" của người Đại Nga. Thế mà Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cùng với phái men-sê-vích, coi thường chính ngay đảng cương của chúng, lại dung túng thái độ đó của một chính phủ có sự tham gia của chúng và hiện nay đang bênh vực cho thái độ đó trên các báo chí của chúng!! Hồ thẹn thay cho Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và phái men-sê-vích! Thảm hại thay cho những lối quanh co lấp lửng của các cơ quan báo chí hiện nay của chúng là tờ "Sự nghiệp nhân dân" và tờ "Báo công nhân"!!

Hỗn độn, rối loạn, "thủ đoạn của Lê-nin trong vấn đề dân tộc", vô chính phủ, - đây là những tiếng la ó của bọn địa chủ điền khùng mà hai tờ báo đó chĩa vào những người U-cra-i-na.

Chúng ta hãy bỏ ngoài tai những tiếng la ó. Thực chất của những luận cứ của chúng là gì?

Trước khi Quốc hội lập hiến họp, người ta không thể giải quyết được "một cách chính xác" vấn đề biên giới của U-cra-i-na, nguyện vọng của U-cra-i-na, vấn đề quyền được thu thuế của nó, v. v., v.v.. Đó là lý lẽ duy nhất của bọn chúng. Hai tờ báo đòi phải có "sự đảm bảo chính xác", và

tất cả thực chất của những lý lẽ của chúng là ở trong từ ngữ đó của bài xã luận "Báo công nhân".

Nhưng, thưa các ngài, đó là một sự đối trá hiển nhiên, đây là một hành vi trâng tráo hiển nhiên của bọn phản cách mạng! Đưa ra lý lẽ đó, thực tế là nối giáo cho bọn thực sự phản bội và bán rẻ cách mạng!!

Một "sự đảm bảo chính xác"... Các ông hãy suy nghĩ một giây lát xem. Không có nơi nào trên đất nước Nga, *cả trong chính phủ trung ương* cũng như trong bất cứ một cơ quan địa phương nào (trừ một cơ quan chẳng đáng kể lắm: những Đuma hàng quận ở Pê-tơ-rô-grát), *không có* nơi nào có sự đảm bảo chính xác cả và thậm chí rõ ràng là *không thể có* sự chính xác. Hiển nhiên là không có "sự chính xác" trong sự tồn tại của Đuma nhà nước và Hội đồng nhà nước. Hiển nhiên là không có "sự chính xác" trong thành phần của Chính phủ lâm thời, vì cái thành phần đó là sự ngạo mạn ý chí và nhận thức của đa số nông dân, công nhân và binh sĩ Nga. Hiển nhiên là không có "sự chính xác" trong thành phần của các Xô-viết (đại biểu công nhân, nông dân và binh sĩ), vì hãy còn thiếu những sự đảm bảo cho một chế độ dân chủ chặt chẽ và toàn vẹn trong việc bầu cử những cơ quan đó, điều đó không ngăn cản *cả đảng chúng ta* lẫn toàn thể quần chúng công nhân và nông dân coi những cơ quan đó là những cơ quan biểu hiện *tốt nhất* — trong giờ phút này — ý chí của đa số nhân dân. Trên khắp đất nước Nga, *không ở đâu có thể có và không bao giờ có trong những thời kỳ cách mạng như thế*, "sự đảm bảo chính xác" cả. Mỗi người đều hiểu thế, không có ai đòi hỏi gì khác, mọi người đều nhận thức rằng không thể nào khác thế được.

Chỉ riêng đối với nước U-cra-i-na, "chúng ta" mới đòi hỏi "đảm bảo chính xác"!

Các ngài xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích ạ, từ khi các ngài khiếp đảm vì những tiếng la hét phản cách mạng của bọn địa chủ và bọn tư bản Đại Nga, dẫn

đầu là Rốt-di-an-cô và Mi-li-u-cốp, Lvốp và Tê-rê-sen-cô, Nê-cra-xốp và Sin-ga-rép cùng đồng bọn, thì các ngài hoảng sợ phát điên lên. Ngày nay, các ngài đã hoàn toàn trở thành những kẻ bị bọn Ca-vai-nhác mới xuất hiện (và "giấu mặt") làm cho khiếp sợ.

Những nghị quyết và những yêu sách của người U-cra-i-na hoàn toàn không có gì là kinh khủng, cũng không có tí gì là vô chính phủ và hỗn độn cả. Các ngài hãy chấp nhận những yêu sách hết sức phải chăng và hết sức chính đáng của họ đi, thế là các ngài sẽ có uy quyền ở U-cra-i-na cũng như ở khắp mọi nơi khác trên nước Nga là nơi mà *chỉ* có các Xô-viết mới có uy quyền (mặc dầu *không* có những "đảm bảo chính xác"!). Những quốc hội sau này, Quốc hội lập hiến tương lai sẽ đem lại "sự đảm bảo chính xác" cho các ngài cũng như cho tất cả các dân tộc ở Nga, và không phải chỉ trong vấn đề U-cra-i-na, mà trong *tất cả mọi* vấn đề, vì hiển nhiên là hiện nay ở nước Nga không có "sự chính xác" *trong một vấn đề nào cả*. Các ngài hãy nhượng bộ những người U-cra-i-na đi, — lý trí bảo các ngài như thế; vì nếu không thì tình hình sẽ trở nên không hay đâu. Các ngài sẽ không giữ nổi người U-cra-i-na lại bằng sức mạnh, mà các ngài sẽ chỉ làm cho họ tức giận. Hãy nhượng bộ những người U-cra-i-na đi, thế là các ngài sẽ mở đường cho sự tin tưởng lẫn nhau giữa hai dân tộc, cho sự liên minh anh em giữa hai dân tộc bình đẳng với nhau!

Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và đảng men-sê-vích, tức là những đảng đang nắm chính quyền, vì chịu ảnh hưởng của bọn Ca-vai-nhác dân chủ - lập hiến phản cách mạng, nên đã bị thất bại trong vấn đề U-cra-i-na.

"Sự thật", số 84,
ngày 30 (17) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

HÃY TRỪNG TRỊ RỐT-DI-AN-CÔ VÀ ĐGIUN-CỐP-XKI VỀ TỘI ĐÃ BAO CHE MỘT TÊN KHIÊU KHÍCH!

Những kết luận của ủy ban điều tra¹²³ về vụ tên khiêu khích Ma-li-nốp-xki đã làm nổi bật những sự thật sau đây:

Chậm lắm thì đến ngày 7 tháng Năm 1914, Đgiun-cốp-xki và Rốt-di-an-cô cũng đã được *biết* rằng Ma-li-nốp-xki là một tên khiêu khích¹²⁴.

Không một người nào trong số những nhà chính trị đó *báo trước* cho những chính đảng có đại biểu ở Đu-ma, và trước hết là cho những người bôn-sê-vích, biết rằng trong hàng ngũ của họ đã có một tên khiêu khích!!

Đó há không phải là một trọng tội ư?

Sau việc đó, liệu người ta còn có thể coi Đgiun-cốp-xki và Rốt-di-an-cô là những công dân trong trắng không?

Mỗi chính đảng hãy suy nghĩ đến điều đó, mỗi chính đảng hãy bày tỏ ý kiến về điều đó!

"Sự thật", số 84,
ngày 30 (17) tháng Sáu 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

XUYÊN TẠC MỘT CÁCH KỶ QUÁI NHỮNG LỜI TRÍCH DẪN¹²⁵

Tờ "Ban ngày" và "Đời sống mới" hôm qua đã đăng những kết luận của ủy ban điều tra một cách chi tiết hơn các báo khác, có trích dẫn một đoạn lời khai của tôi mà tờ "Sở giao dịch" không đăng; tuy nhiên, tờ báo này đã trình bày những kết luận một cách còn đầy đủ hơn về một vài phương diện nào đó.

Hai tờ báo trên đăng một đoạn trích lời khai của tôi bắt đầu bằng câu: "tôi không tin rằng ở đây đã có sự khiêu khích". Trước đoạn trích dẫn không thấy có những dấu chấm chấm. Người ta có cảm tưởng rằng "tôi không tin" là hiện nay có sự khiêu khích, điều đó thật là vô lý và kỳ dị.

Trong cả hai tờ báo, sự phi lý đó chỉ có thể là sản phẩm của sự xuyên tạc văn bản một cách hết sức kỳ quái. Thực ra, tôi đã nói: "Chính bản thân tôi có nhiều lúc (trước khi phát hiện ra hoạt động khiêu khích của tên Ma-li-nốp-xki) *đã từng* nghĩ như thế này: sau vụ A-dép, thì không có vụ nào có thể làm cho tôi ngạc nhiên nữa cả. Nhưng, tôi tự nhủ, nếu tôi không tin là ở đây có sự khiêu khích, thì không những chỉ vì tôi không thấy chứng cứ cũng như tang chứng về sự khiêu khích đó, mà cũng là vì" (đoạn tiếp như đã đăng trong tờ "Ban ngày": dù cho Ma-li-nốp-xki có là một tên khiêu khích đi nữa thì sở an ninh cũng chẳng được lợi nhiều như nó đã hy vọng, vì ở ta mọi sự đều tiến hành thông qua hai cơ sở hợp pháp, v.v.)¹²⁶.

Như vậy là trong lời khai của tôi, tôi nói đến việc đã qua. Bằng cách xuyên tạc một cách kỳ quái lời trích dẫn, tờ "Ban ngày" và tờ "Đời sống mới"* đã gán cho tôi một điều vô nghĩa, họ trình bày sự việc làm như là tôi nói đến hiện tại vậy.

Như vậy là hoàn toàn trái ngược với điều mà tôi đã nói trên thực tế.

*"Sự thật", số 84,
ngày 30 (17) tháng Sáu 1917
Ký tên: N. Lê-nin*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

* Trong hai tờ báo còn có một chỗ in sai: "những người bên-sê-vích sẽ không tổ chức khởi nghĩa vũ trang". Lẽ ra "sẽ không tổ chức" phải in là "sẽ tổ chức".

NHỮNG ĐẢNG CẦM QUYỀN VÀ CHỊU TRÁCH NHIỆM

Trong những ngày sắp tới, Đại hội các Xô-viết và Ban chấp hành Xô-viết nông dân tất sẽ phải thành lập một Ban chấp hành trung ương thống nhất hay một Ban chấp hành trung ương liên bang. Vấn đề được đặt ra trước mắt và sẽ được giải quyết hôm nay hay ngày mai. Sự "va chạm" nhỏ nhất giữa những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và những người men-sê-vích về phương pháp thành lập Ban chấp hành trung ương không đáng để cho người ta chú ý đến, vì đó là cuộc đấu tranh nhỏ nhất giữa hai đảng cùng đứng trên quan điểm vệ quốc chủ nghĩa như nhau (nghĩa là ủng hộ cuộc chiến tranh ăn cướp) và cùng chủ trương tham gia nội các như nhau, nghĩa là ủng hộ chính phủ của giai cấp tư sản phản cách mạng.

Sự thành lập Ban chấp hành trung ương có một ý nghĩa quan trọng lớn lao, vì đây là cái mới nhất nói lên đặc điểm tình hình chính trị hiện nay và sự khác biệt với những tình hình trước kia. Tình hình chính trị hiện nay được đánh dấu bằng sự kiện sau đây: từ nay, rõ ràng là đa số nhân dân hiện nay đang làm hậu thuẫn cho các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích là những đảng, như mọi người đều biết, đã kết thành liên minh.

Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga và Đại hội toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ hiện đang họp, đã dựa vào những cuộc tuyển cử vào các Đu-ma hàng quận ở Pê-tơ-rô-grát, mà chứng minh dứt khoát rằng khối liên minh của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và những người men-sê-vích là *đảng đang nắm chính quyền ở Nga*.

Hiện nay, rõ ràng là khối đó nắm được đa số trong nhân dân. Không nghi ngờ gì cả, khối đó cũng sẽ nắm được đa số trong Ban chấp hành trung ương — thống nhất hay liên bang — của các Xô-viết (hoặc Hội đồng các Xô-viết; rõ ràng là tên gọi chưa được xác định hẳn), hiện đang được thành lập.

Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và đảng men-sê-vích là những đảng cầm quyền và chịu trách nhiệm.

Đây là sự thực chủ yếu của tình hình chính trị hiện nay. Nếu như trước ngày tuyển cử ở Pê-tơ-rô-grát, trước ngày Đại hội nông dân, trước ngày Đại hội các Xô-viết, những người men-sê-vích và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng có thể lẩn tránh với cái lý do đưa ra có đôi chút nào giống như sự thật, rằng người ta không rõ ý chí của đa số, rằng ngay cả Đảng dân chủ - lập hiến có lẽ cũng không cách xa đa số lắm, v. v., v. v., - thì ngày nay, những mảnh khoé đó không còn có thể thi thố được nữa. Đám sương mù, do một số người nào đó duy trì một cách giả tạo, đã tiêu tan rồi.

Các ngài là đa số, thừa các ngài xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích, các ngài là những đảng cầm quyền hoặc nói cho đúng hơn, các ngài là khối liên minh đang nắm chính quyền. *Các ngài là những người chịu trách nhiệm.*

Nhiệm vụ chủ yếu của chúng tôi trong việc tuyên truyền và cổ động nói chung, trong việc vận động tuyển cử vào Quốc hội lập hiến nói riêng, hiện giờ là nhằm giải thích thật hết sức cặn kẽ, hết sức cụ thể và hết sức rõ ràng cho quảng đại quần chúng công nông thấy rằng những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và những người men-sê-vích, với tư cách là những đảng cầm quyền, hiện giờ đang chịu trách nhiệm về chính sách của đất nước chúng ta. Từ trước đến nay thì khác hẳn vì, về phương diện là đảng, họ chưa tỏ ra được là đa số và sẵn lòng tự cho mình là một "đảng đối lập" đương đầu với Đảng dân chủ - lập hiến đang nắm

chính quyền. Ngày nay, không thể chối cãi được rằng đa số thuộc về những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và những người men-sê-vích.

Họ chịu trách nhiệm về toàn bộ chính sách của đất nước.

Từ nay trở đi họ chịu trách nhiệm về những hậu quả của một tháng rưỡi chấp chính của "nội các liên hiệp".

Họ chịu trách nhiệm về việc đa số bộ trưởng trong chính phủ thuộc về đảng của giai cấp tư sản phản cách mạng. Mỗi người đều biết, đều thấy, đều nhận thấy rằng *không có sự đồng ý* của Đại hội các Xô-viết và của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga thì những bộ trưởng đó sẽ không đứng vững nổi lấy một ngày.

Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và những người men-sê-vích đều chịu trách nhiệm về những mâu thuẫn chủ yếu trong chính sách; những mâu thuẫn đó biểu lộ ra ngày càng gay gắt và trầm trọng, và là những mâu thuẫn mà quần chúng ngày càng phải chịu đựng một cách rõ rệt hơn.

— Trên lời nói thì "lên án" cuộc chiến tranh xâm lược và "đòi hỏi" một hòa ước không có thôn tính. Trên thực tế thì tiếp tục chính ngay cuộc chiến tranh xâm lược đó, liên minh với bọn xâm lược mà ai cũng biết: bọn đế quốc Anh, Pháp, v. v.. Trên thực tế thì chuẩn bị một cuộc tấn công theo sự đòi hỏi của bọn đồng minh đó, đúng theo những hiệp ước bí mật ăn cướp mà Ni-cô-lai II đã ký kết nhằm làm giàu cho bọn địa chủ và bọn tư bản Nga.

Trên thực tế là một chính sách thôn tính, nghĩa là chính sách dùng sức mạnh sáp nhập một vài dân tộc nào đấy (An-ba-ni, Hy-lạp) vào một quốc gia hoặc vào một nhóm đế quốc chủ nghĩa, là chính sách thôn tính cả *trong nội bộ* nước Nga "cách mạng" (nhưng đi vào con đường phản cách mạng), đối xử với Phần-lan và U-cra-i-na như những dân tộc bị thôn tính chứ không phải là những dân tộc thật sự tự do, thật sự bình đẳng, có quyền tuyệt đối được tự trị và phân lập.

— Trên lời nói thì "sự phản kháng của bọn tư bản chắc hẳn đã bị đập tan rồi", như anh chàng huênh hoang Pê-sê-khô-nốp, bộ trưởng của khối liên minh, đã tuyên bố. Thật ra thì ngay cả nghị quyết của Đại hội các Xô-viết cũng đã phải thừa nhận rằng "sự phản kháng của những giai cấp có của đảng ngày càng tăng lên" (nghĩa là sự phản kháng của giai cấp tư sản phản cách mạng có 10 bộ trưởng tư bản trong số 16 vị, và trên thực tế họ hoàn toàn nắm quyền thống trị trong nền kinh tế của đất nước).

— Trên lời nói thì hứa hẹn giám sát và điều tiết, cũng như hứa hẹn tịch thu 100% lợi nhuận (bộ trưởng Xcô-bê-lép). Thật ra thì sau một tháng rưỡi, tuyệt nhiên không có gì cả! Tuyệt đối không có lấy một biện pháp thiết thực và nghiêm chỉnh nào chống lại bọn tư bản gian thọt, chống lại bọn con buôn đầu cơ trục lợi làm giàu về việc cung cấp, cũng như chống lại bọn đầu sỏ ngân hàng!!

Chúng tôi sẽ không kéo dài cái bảng kê những mâu thuẫn sớ sờ ra đó. Liệt kê như trên cũng đủ rồi.

Sự phá sản về kinh tế đang tiến tới. Cuộc khủng hoảng sắp xảy ra đến nơi rồi. Không có gì ngăn cản nỗi tai họa đang tiến đến. Những người men-sê-vích và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng khuyến dụ bọn tư bản, đe dọa chúng là sẽ tịch thu 100% lợi nhuận, khoe khoang rằng sự kháng cự của bọn tư bản đã bị đập tan, thảo ra những nghị quyết và những dự án, những dự án và những nghị quyết.

Tai họa đang tiến đến. Mọi trách nhiệm về tai họa này, khối liên minh cầm quyền của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và của những người men-sê-vích phải gánh lấy.

"Sự thật", số 85,
ngày 1 tháng Bảy
(18 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

LẠI THÊM MỘT BAN NỮA

Sự suy sụp về kinh tế đã bắt đầu rồi. Giai cấp tư sản tiến hành tấn công trên toàn bộ mặt trận. Cần thiết phải có những biện pháp kiên quyết.

Chính phủ lâm thời tính làm gì đây?

Để cứu vãn nước Nga, để chống lại sự suy sụp về kinh tế, để tổ chức đời sống kinh tế, chính phủ đã thảo ra bản dự án về một tổ chức mới, bản kế hoạch tỉ mỉ đấu tranh chống lại sự suy sụp về kinh tế.

Một Hội đồng kinh tế được đặt ra để lãnh đạo "việc tổ chức kinh tế quốc dân và lao động".

Sau hết người ta tiến hành những biện pháp và người ta chuyển từ lời nói sang hành động. Tuyệt, thật đúng lúc quá!

Nhưng thành phần của *Hội đồng kinh tế* đó ra sao?

Ai sẽ chống lại sự suy sụp về kinh tế, ai sẽ tiến hành cuộc đấu tranh chống lại chính sách tội lỗi của bọn tư bản, của bọn kinh doanh, của bọn chủ nhà máy và chủ xưởng?

Chúng ta nhận thấy rằng các nhà tư bản sẽ chiếm đa số tuyệt đối ở hội đồng đó. Như thế chẳng phải là một sự nhạo báng ư?

Đây là thành phần của cái tổ chức đáng kính đó:

Bộ trưởng tư sản	6
Đại biểu của bọn tư bản (của hội đồng ngân hàng, của sở giao dịch thương mại và nông nghiệp, v. v.)	9
<hr/>	
<i>Tổng cộng</i>	15
Đại biểu công nhân (của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ)	3
Đại biểu các công đoàn	3
Đại biểu của Xô-viết đại biểu nông dân	3
<hr/>	
<i>Tổng cộng</i>	9

Cộng thêm: các bộ trưởng chiến tranh và lao động và 3 đại biểu các hợp tác xã.

Như mọi người đều thấy, sự quyết định là thuộc về bọn tư bản.

Chỉ là thành lập thêm một cơ quan nữa thôi và, trong trường hợp tốt nhất thì cũng chẳng có ích lợi gì cả.

Ngoài ra, như thường lệ, lại còn lập ra vô số ban, tiểu ban, ủy ban, v. v..

Và người ta cho như thế là đấu tranh chống sự suy sụp về kinh tế đấy.

Thật chẳng khác gì muốn thả cá xuống sông...

"*Sự thật*", số 85,
ngày 1 tháng Bảy
(18 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

NGÀY MƯỜI TÁM THÁNG SÁU

Dù như thế nào đi nữa, ngày mười tám tháng Sáu cũng sẽ là ngày đánh dấu một bước ngoặt trong lịch sử cách mạng Nga.

Địa vị của các giai cấp đối với nhau, tương quan của các giai cấp trong cuộc đấu tranh chống đối lẫn nhau, lực lượng của họ, đặc biệt so sánh với lực lượng của các đảng phái, tất cả những điều đó đã được bộc lộ rõ trong cuộc biểu tình ngày chủ nhật một cách hết sức chính xác, rõ ràng, và sâu sắc đến mức là, dù cho tiến trình và nhịp độ của sự phát triển sau này ra sao đi nữa, thì lợi thế trong trình độ giác ngộ và nhận thức vẫn là vô cùng to lớn.

Trong vài giờ, cuộc biểu tình đã làm tiêu tan, như một nhúm bụi nhỏ, những lời rỗng tuếch nói rằng những người bên-sê-vích là những kẻ âm mưu và đã chỉ ra một cách thật hết sức rõ ràng rằng đội tiên phong của quần chúng cần lao ở Nga, giai cấp vô sản công nghiệp thủ đô và tuyệt đại đa số quân đội thủ đô đều tán thành những khẩu hiệu mà đảng ta luôn luôn bảo vệ.

Bước đi đều nhịp của những tiểu đoàn công nhân và binh sĩ. Gần nửa triệu người biểu tình. Sự thống nhất của một cuộc tấn công nhịp nhàng. Sự thống nhất chung quanh những khẩu hiệu, trong đó nổi bật hẳn lên những khẩu hiệu này: "Toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết", "Đả đảo 10 bộ trưởng tư bản", "Không ký hòa ước riêng rẽ với quân

Đức, cũng không ký những hiệp ước bí mật với bọn tư bản Anh - Pháp", v. v.. Những ai đã được chứng kiến cuộc biểu tình, thì không còn nghi ngờ gì nữa về sự thắng lợi của những khẩu hiệu đó trong đội tiên phong có tổ chức của quần chúng công nhân và binh sĩ ở Nga.

Cuộc biểu tình ngày 18 tháng Sáu đã trở thành một cuộc biểu tình thị uy về lực lượng và chính sách của giai cấp vô sản cách mạng, giai cấp đang chỉ ra phương hướng của cách mạng, đang chỉ ra cách làm thế nào thoát khỏi chỗ bế tắc. Đây là ý nghĩa lịch sử lớn lao của cuộc biểu tình ngày chủ nhật, đây là điều khác biệt về căn bản cuộc biểu tình đó với những cuộc biểu tình đã diễn ra trong ngày an táng những người hy sinh cho cách mạng và trong ngày 1 tháng Năm. Lúc bấy giờ toàn thể nhân dân làm *lễ kỷ niệm* cuộc chiến thắng đầu tiên của cách mạng và những anh hùng của cách mạng, lúc bấy giờ nhân dân đưa mắt nhìn lại giai đoạn đầu tiến tới tự do đã được vượt qua một cách nhanh chóng nhất, với nhiều thắng lợi nhất. Ngày 1 tháng Năm là *ngày hội* của những ước mong và nguyện vọng gắn liền với lịch sử của phong trào công nhân toàn thế giới, với lý tưởng hòa bình và chủ nghĩa xã hội của phong trào đó.

Không một cuộc biểu tình nào trong hai cuộc biểu tình đó đã đặt cho mình mục đích là chỉ ra *phương hướng* sau này của cách mạng và vả lại cũng không thể nào chỉ ra phương hướng đó được. Không một cuộc biểu tình nào trong hai cuộc biểu tình đó đã đặt ra cho quần chúng và đặt ra nhân danh quần chúng những vấn đề cụ thể, chính xác, cấp thiết, về bước tiến triển của cách mạng, về mục đích và biện pháp của nó.

Theo ý nghĩa đó, ngày 18 tháng Sáu là cuộc biểu tình chính trị đầu tiên có tính chất *hành động*, là sự giải thích — không phải bằng sách vở hay báo chí mà là trên đường phố, không phải do các lãnh tụ mà là do quần chúng — cho ta

thấy các giai cấp khác nhau hành động, muốn hành động và sẽ hành động ra sao để tiếp tục cuộc cách mạng.

Giai cấp tư sản đã lẩn trốn. Giai cấp tư sản đã từ chối không tham gia một cuộc biểu tình hòa bình do đa số rõ rệt nhân dân tổ chức ra, một cuộc biểu tình mà trong đó tất cả các đảng phái có quyền tự do nêu ra những khẩu hiệu của mình, một cuộc biểu tình mà mục đích chủ yếu là biểu thị sự đối lập của mình chống lại bọn phản cách mạng. Điều đó cũng dễ hiểu thôi, vì giai cấp tư sản chính là bọn phản cách mạng. Giai cấp tư sản lẩn tránh nhân dân, chúng có những âm mưu thực sự phản cách mạng chống lại nhân dân. Các đảng hiện đang chấp chính ở Nga, tức là các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích, đã lộ hẳn ra, trong ngày lịch sử 18 tháng Sáu, là những đảng ngả nghiêng. Những khẩu hiệu của họ biểu lộ tính chất ngả nghiêng, và hiển nhiên là chỉ được một thiểu số tán thành theo thôi. Hãy đứng nguyên tại chỗ, lúc này mọi việc cứ nên để như cũ, — đây là điều họ khuyên bảo nhân dân với những khẩu hiệu và sự ngả nghiêng của họ. Nhưng nhân dân đã hiểu, và chính họ cũng đã hiểu rằng không thể thế được.

Ngả nghiêng đủ lắm rồi, — đội tiên phong của giai cấp vô sản, đội tiên phong của quần chúng công nhân và binh sĩ Nga nói thế. Ngả nghiêng đủ lắm rồi. Chính sách tín nhiệm vào bọn tư bản, vào chính phủ của chúng, vào những cố gắng vô ích về mặt cải cách của chúng, vào cuộc chiến tranh của chúng, vào chính sách tấn công của chúng, - chính sách đó là chính sách tuyệt vọng. Chính sách đó sắp phá sản đến nơi rồi. Chắc chắn chính sách đó sẽ phá sản. Đây cũng sẽ là sự phá sản của các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích đang nắm chính quyền. Tình trạng suy sụp về kinh tế đang ngày càng tiến tới gần hơn. *Chỉ có thể* cứu vãn được tình trạng đó bằng những biện pháp cách mạng của giai cấp cách mạng nắm chính quyền mà thôi.

Nhân dân hãy đoạn tuyệt với cái chính sách tín nhiệm vào bọn tư bản, nhân dân hãy đặt tín nhiệm vào giai cấp cách mạng, tức là giai cấp vô sản. Nguồn gốc của sức mạnh là ở giai cấp vô sản, và chỉ ở giai cấp vô sản mà thôi. Giai cấp vô sản và chỉ có giai cấp vô sản mới có thể bảo đảm việc phục vụ lợi ích của *đa số*, lợi ích của những người lao động và những người bị bóc lột, là những người tuy bị chiến tranh và tư bản đè bẹp song vẫn có năng lực thắng được chiến tranh và tư bản!

Một cuộc khủng hoảng rộng lớn chưa từng thấy đang đe dọa nước Nga và toàn thể nhân loại. Chỉ có một lối thoát là tín nhiệm vào đội tiên phong có tổ chức hoàn bị nhất của những người lao động và của những người bị bóc lột, là ủng hộ chính sách của đội tiên phong đó.

Bài học đó có được nhân dân sớm hiểu rõ không và sẽ được áp dụng ra sao? Điều đó chúng ta không biết. Nhưng chúng ta biết rõ rằng ngoài bài học đó ra, chẳng có lối nào thoát khỏi chỗ bế tắc cả, rằng những sự ngả nghiêng và tàn bạo có thể có của bọn phản cách mạng sẽ không đưa lại một giải pháp nào cả.

Không có lối thoát nào ngoài sự tín nhiệm hoàn toàn của quần chúng nhân dân đối với người chỉ đường dẫn lối cho mình, tức là giai cấp vô sản.

"*Sự thật*", số 86,
ngày 3 tháng Bảy
(20 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

BÁO CÁO
VỀ TÌNH HÌNH HIỆN NAY
ĐỌC TẠI HỘI NGHỊ TOÀN ANH
CÁC TỔ CHỨC QUÂN SỰ
Ở TIỀN TUYẾN VÀ HẬU PHƯƠNG
CỦA ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH
NGÀY 20 THÁNG SÁU
(3 THÁNG BẢY) 1917¹²⁷

TƯỜNG THUẬT NGẮN TRÊN BÁO

Trong phiên họp buổi sáng Lê-nin đã đọc bản báo cáo về tình hình hiện nay. Người nêu lên sự khác biệt trong tình hình mà ta nhận thấy khi so sánh tình hình hiện nay với tình hình lúc đảng họp Hội nghị tháng Tư. Lúc ấy tình hình của một số đảng xã hội chủ nghĩa cá biệt hầu như chưa được xác định rõ. Và chỉ đến bây giờ, trong hoàn cảnh những sự kiện đang xảy ra và vừa mới xảy ra, thì bộ mặt chính trị thực sự của phái men-sê-vich và của phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng mới bộc lộ rõ ràng. Nhưng giai cấp tiểu tư sản, vốn không phải là giai cấp xã hội chủ nghĩa, lại sẽ có thể có một tinh thần dân chủ thực sự. Và nếu từ góc độ ấy mà xem xét quần chúng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vich, thì không thể không công nhận rằng họ có một tinh thần dân chủ triệt để. Song không thể nói như vậy về các lãnh tụ của họ, và vì thế chúng ta thấy có một hố sâu ngăn cách giữa một bên là quần chúng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vich và một bên là các lãnh tụ của họ. Các lãnh tụ của số quần chúng ấy dần dần rời

bỏ không những chủ nghĩa xã hội mà cả chủ nghĩa dân chủ nữa. Điều đó thể hiện rõ trong thái độ của các bộ trưởng xã hội chủ nghĩa đối với ba vấn đề sống còn hiện nay.

Trong vấn đề ruộng đất, bộ phận xã hội chủ nghĩa ở trong chính phủ có quan điểm rõ ràng là khác hẳn quan điểm của nông dân, họ đã giúp bọn địa chủ duy trì quyền sử dụng những ruộng đất thuộc về chúng. Thái độ của các bộ trưởng xã hội chủ nghĩa đối với chế độ tự quản ở địa phương là hòn đá thử vàng thứ hai để thử thách tinh thần dân chủ của họ. Ở các địa phương, chính quyền phải do bản thân nhân dân tự bầu ra, - luận điểm ấy là chân lý sơ đẳng của chủ nghĩa dân chủ, song trên mảnh đất ấy đã xảy ra vô số cuộc xung đột giữa Chính phủ lâm thời và các cơ quan tự quản ở địa phương, và bộ phận xã hội chủ nghĩa ở trong nội các là kẻ tích cực đấu tranh chống lại các nguyên lý thực sự dân chủ ấy. Và cuối cùng, vấn đề thứ ba là vấn đề tấn công. Nhà xã hội chủ nghĩa Kê-ren-xki đã đạt được cái mà tên đế quốc lộ mặt Gu-tso-cốp không thể làm được.

Chúng ta, những người dân chủ - xã hội cách mạng, phải hướng hoạt động của mình vào việc làm sáng rõ ý thức tự giác giai cấp của quần chúng dân chủ. Vì thế chúng ta phải thẳng tay vạch mặt các cựu lãnh tụ đó của phái dân chủ tiểu tư sản, chỉ ra cho phái dân chủ thấy rõ chỉ có một con đường duy nhất phải đi theo, đó là con đường mà giai cấp vô sản cách mạng đang đi ở phía trước họ.

*"Đời sống mới", số 54,
ngày 21 tháng Sáu (4
tháng Bảy) 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Đời sống mới"*

CÁCH MẠNG, TIẾN CÔNG VÀ ĐẢNG TA

Khi báo cho Đại hội các Xô-viết biết cuộc tiến công đã bắt đầu¹²⁸, Txê-rê-tê-li nói: "Cuộc cách mạng Nga đã đi tới một bước ngoặt". Quả vậy, không riêng cuộc cách mạng Nga mà cả toàn bộ tiến trình của cuộc chiến tranh thế giới cũng đã đi tới một bước ngoặt. Sau ba tháng do dự, chính phủ Nga, trên thực tế, đã đi đến cái quyết định mà chính phủ các "nước đồng minh" đòi hỏi ở họ.

Vì hòa bình mà cuộc tiến công đã mở ra. Nhưng chính "vì hòa bình" mà bọn đế quốc chủ nghĩa tất cả các nước tung quân đội của chúng ra chiến đấu: các tướng lĩnh của tất cả những nước giao chiến, cứ mỗi lần tiến công, đều cố sức nâng cao tinh thần binh sĩ bằng cách làm cho họ hy vọng rằng lần tiến công này sẽ đem lại hòa bình nhanh chóng.

Cái thủ đoạn thông thường ấy của tất cả những tên đế quốc chủ nghĩa đã được các bộ trưởng "xã hội chủ nghĩa" Nga tô điểm bằng những câu nói kêu nhất, trong đó những danh từ chủ nghĩa xã hội, dân chủ, cách mạng đều vang lên giòn giã như những cái nhạc trong tay một diễn viên tung hứng khéo léo vậy. Nhưng không có một câu nói kêu nào che giấu nổi sự thực là quân đội cách mạng của nước Nga đã bị điều đi tác chiến vì lợi ích của bọn đế quốc chủ nghĩa Anh, Pháp, Ý, Nhật, Mỹ. Không có một lời nguy biện nào của Tséc-nốp, một người trước kia thuộc Phái Xim-méc-van và hiện nay là người cùng bọn với Lô-ít Gioóc-giơ, mà

lại có thể che giấu được rằng, nếu quân đội Nga và giai cấp vô sản Nga thực sự không có mục đích xâm lược nào cả, thì cái đó tuyệt đối không thay đổi gì tính chất cướp bóc đế quốc chủ nghĩa của cuộc xung đột giữa hai tư-rút lớn trên thế giới. Chừng nào mà những hiệp ước bí mật liên kết nước Nga với bọn đế quốc chủ nghĩa các nước khác chưa được sửa lại, chừng nào mà Ri-bô, Lô-ít Gioóc-giơ và Xôn-ni-nô, những bạn đồng minh của nước Nga, vẫn tiếp tục nói đến những mục đích xâm lược trong chính sách đối ngoại của chúng, thì chừng đó cuộc tiến công của quân đội Nga vẫn phục vụ và sẽ tiếp tục phục vụ bọn đế quốc chủ nghĩa.

Nhưng chúng tôi đã chẳng nhiều lần tuyên bố cự tuyệt tất cả mọi cuộc xâm lược đó sao, — bọn Txê-rê-tê-li và bọn Tséc-nốp cãi lại như vậy. Chúng ta nói: cái đó còn bậy hơn nữa, chính hành động của các người mâu thuẫn với lời nói của các người, vì trên thực tế các người đã làm việc cho bọn đế quốc Nga và nước ngoài. Và, khi các người tích cực giúp đỡ bọn đế quốc chủ nghĩa "đồng minh" thì đồng thời các người cũng có công giúp ích nhiều cho bọn phản cách mạng Nga. Sự vui mừng của tất cả bọn Trăm đen và của tất cả bọn phản cách mạng, do bước ngoặt quyết định trong chính sách của các người gây nên, chứng thực điều đó một cách hết sức hiển nhiên. Phải, cuộc cách mạng Nga đang ở trong một bước ngoặt. Chính phủ Nga, mà đại biểu là các bộ trưởng "xã hội chủ nghĩa" của nó, đã làm được những cái mà các bộ trưởng đế quốc chủ nghĩa Gu-tơ-cốp và Mi-li-u-cốp trước kia không thể làm được: nó đã giao quân đội Nga cho các bộ tư lệnh và cho các nhà ngoại giao sử dụng, còn bọn này thì hành động vì, và trên cơ sở các hiệp ước bí mật chưa bị huỷ bỏ, vì những mục đích mà Ri-bô và Lô-ít Gioóc-giơ đã công khai tuyên bố. Nhưng, chính phủ sỏ dĩ có thể làm tròn được nhiệm vụ của mình là vì quân đội đã tin nó và đi theo nó. Quân đội chịu đi

chết là vì họ tưởng rằng mình hy sinh vì tự do, vì cách mạng, vì một nền hòa bình nhanh chóng.

Nhưng quân đội sỏ dĩ chịu làm như thế, là vì nó chỉ là một bộ phận nhân dân, trong giai đoạn này của cuộc cách mạng, đi theo các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích. Đa số người hiện vẫn còn tin vào chính sách tiểu tư sản của bọn men-sê-vích và của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng, một chính sách phụ thuộc vào bọn tư bản, — đó là một sự thực có tính chất chung và căn bản quyết định thái độ và lập trường của đảng ta.

Chúng ta sẽ kiên quyết tiếp tục vạch trần một cách không mệt mỏi chính sách của chính phủ và đồng thời, cũng như trước kia, chúng ta vẫn kiên quyết nói trước cho công nhân và binh sĩ đề phòng khỏi có những hy vọng đại dột vào những hành động rời rạc và vô tổ chức.

Đây là một giai đoạn cách mạng do toàn dân tiến hành. Bọn Txê-rê-tê-li và bọn Tséc-nốp, lệ thuộc vào chủ nghĩa đế quốc, lại đang tiến hành một giai đoạn những ảo tưởng tiểu tư sản và những lời nói suông tiểu tư sản che đậy cho chính cái chủ nghĩa đế quốc vô sỉ ấy.

Giai đoạn đó, cần phải vượt qua. Chúng ta hãy giúp sức để vượt qua được giai đoạn đó một cách nhanh chóng và không đau đớn chừng nào tốt chừng nấy. Giai đoạn đó sẽ làm cho nhân dân thoát khỏi những ảo tưởng tiểu tư sản *cuối cùng* và sẽ làm cho chính quyền chuyển về tay giai cấp cách mạng.

"Sự thật", số 87,
ngày 4 tháng Bảy
(21 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

**CÁC NGÀI
XÃ HỘI CHỦ NGHĨA - CÁCH MẠNG
VÀ CÁC NGÀI MEN-SÊ-VÍCH,
CÁC NGÀI KHÁC
VỚI PLÊ-KHA-NỐP Ở CHỖ NÀO?**

Báo "Sự nghiệp nhân dân" đã nhiều lần gọi tờ "Thống nhất" là cơ quan xã hội - đế quốc chủ nghĩa. "Báo công nhân" đã chính thức lên án khối liên minh về tuyển cử với phái "Thống nhất" (sau khi các cuộc tuyển cử ở hầu hết các Đu-ma hàng quận kết thúc).

Cuộc tiến công bắt đầu hiện nay đã đánh tan mây mù của những câu nói suông và đang vạch cho nhân dân thấy sự thật hiển nhiên. Mọi người đều thấy rằng, đối với vấn đề trọng đại và thực tế về cuộc tiến công đã bắt đầu, thái độ của Plê-kha-nốp và của các thủ lĩnh của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và của bọn men-sê-vích *đều nhất trí cả*.

Như vậy, phái "Thống nhất", Kê-ren-xki và Tséc-nốp, Txê-rê-tê-li và Scô-bê-lép, tất cả các ngài đều là những người "xã hội - đế quốc chủ nghĩa" (theo cách nói của tờ "Sự nghiệp nhân dân").

"Sự thật", số 87,
ngày 4 tháng Bảy
(21 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

RỐT-DI-AN-CÔ TỰ BIÊN HỘ NHƯ THẾ NÀO?

Báo "Ý chí Nga", số 143, đã đăng bài phỏng vấn Rốt-di-an-cô. Rốt-di-an-cô nói rằng lời buộc tội (của tờ "Sự thật" và của "Báo công nhân") cho rằng y đã bao che Ma-li-nốp-xki, là một lời buộc tội "oan". Chúng ta được biết rằng Đgiun-cốp-xki có nói cho Rốt-di-an-cô *ngay từ 22 tháng Tư 1914* biết Ma-li-nốp-xki là một kẻ khiêu khích, nhưng Rốt-di-an-cô đã phải "lấy danh dự mà thề" (!!!) với Đgiun-cốp-xki là sẽ không nói việc đó với bất cứ ai.

Đó là điều không thể tưởng tượng được, nhưng chính là sự thật. Rốt-di-an-cô đã "lấy danh dự mà thề" với một viên chức sở an ninh và *chẳng báo gì cho các nghị viên của Đu-ma biết về tên khiêu khích đó*. Cả đảng ta lẫn hết thảy các giới mà tên khiêu khích Ma-li-nốp-xki vẫn tiếp tục lui tới, *đều bị làm cả...* vì Rốt-di-an-cô đã "lấy danh dự mà thề" với một viên chức sở an ninh là sẽ *không phát giác kẻ khiêu khích*.

Liệu người ta có thể dung thứ việc đó được không?

Và liệu người ta có thể không coi Rốt-di-an-cô là một kẻ phạm tội được không?

"Sự thật", số 87,
ngày 4 tháng Bảy
(21 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

BỘN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA - CÁCH MẠNG VÀ BỘN MEN-SÊ-VÍCH ĐÃ ĐƯA CÁCH MẠNG TỚI CHỖ NÀO?

Chúng ta đã đưa cách mạng đến chỗ phục tùng bọn đế quốc chủ nghĩa.

Tiến công tức là lại tiếp tục cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa. Trong những quan hệ giữa hai khối đồng minh to lớn của bọn tư bản đang giao chiến với nhau, không có một chút thay đổi gì trọng đại cả. Ngay từ cuộc cách mạng 27 tháng Hai trở đi, nước Nga cũng vẫn phục tùng cái quyền vạn năng của bọn tư bản, là bọn liên kết với tư bản đế quốc Anh - Pháp bằng hiệp ước liên minh và bằng những hiệp ước bí mật trước kia của Nga hoàng. Cả tính chất kinh tế và tính chất chính trị của cuộc chiến tranh tiếp tục kéo dài ra, đều vẫn như cũ. Cũng vẫn tư bản ngân hàng đế quốc chủ nghĩa thống trị trong đời sống kinh tế; cũng vẫn những hiệp ước bí mật như cũ, cũng vẫn cái chính sách đối ngoại của các cuộc liên minh của một tập đoàn đế quốc này chống lại một tập đoàn đế quốc khác.

Lời nói của bọn men-sê-vích và của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng trước kia và hiện nay vẫn chỉ là những lời nói suông, trên thực tế chẳng qua chỉ dùng để đường mật che đậy việc lại tiếp tục cuộc chiến tranh đế quốc, việc này dĩ nhiên được sự hoan nghênh nhiệt liệt của tất cả bọn phản cách mạng, của toàn bộ giai cấp tư sản và Plê-kha-nốp, kể "khúm núm đi theo báo chí tư sản", như "Báo công nhân" của bọn men-sê-vích đã từng nói và chính ngay

báo này cũng khúm núm đi theo tất cả cái bè lũ xã hội - sô-vanh.

Điều quan trọng là không được quên những đặc điểm của việc hiện nay lại tiếp tục cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa. Việc lại tiếp tục chiến tranh đã xảy ra sau ba tháng do dự, trong khi quần chúng công nhân và nông dân đã hàng nghìn lần lên án cuộc chiến tranh xâm lược (đồng thời trên thực tế, vẫn tiếp tục ủng hộ, ở Nga, chính phủ của giai cấp tư sản ăn cướp và xâm lược). Quần chúng đã do dự, có vẻ như chuẩn bị thực hiện ở nước mình những điều mà lời kêu gọi ngày 14 tháng Ba yêu cầu nhân dân toàn thế giới thực hiện ở *nước họ*: "hãy từ chối không chịu làm công cụ xâm lược và áp bức trong tay *bọn chủ ngân hàng!*". Nhưng ở nước ta, ở nước Nga "dân chủ cách mạng", quần chúng đích thị vẫn còn là một công cụ xâm lược và áp bức "trong tay bọn chủ ngân hàng".

Đặc điểm ở tình hình đó là ở chỗ: tình hình này do các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích tạo nên, trong điều kiện được quyền tự do tương đối rộng rãi trong việc tổ chức quần chúng. Hiện nay, chính các đảng ấy đã giành được đa số: Đại hội toàn Nga các Xô-viết và Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga đã chứng minh điều đó một cách không thể chối cãi được.

Hiện nay, chính các đảng ấy phải gánh lấy trách nhiệm về chính sách của nước nhà.

Chính các đảng ấy phải chịu trách nhiệm về việc lại tiếp tục cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, về việc lại thêm hàng chục vạn nạn nhân thực tế bị đem làm vật hy sinh để cho một số nhà tư bản này "chiến thắng" một số nhà tư bản khác, về tình trạng kinh tế điêu bại lại ngày càng trầm trọng thêm do cuộc tiến công tất nhiên gây ra.

Chúng ta đã thấy một cách hết sức rõ ràng, quần chúng tiểu tư sản tự lừa dối mình và tự để cho giai cấp tư sản được bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích giúp

đỡ, lừa dối. Trên lời nói, thì các đảng này là thuộc "phái dân chủ cách mạng". Trên thực tế, chính họ lại đem vận mệnh của nhân dân giao phó cho giai cấp tư sản phản cách mạng, cho bọn dân chủ - lập hiến; chính họ là những người đã tự mình rời bỏ cách mạng để tiếp tục tiến hành chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, đã từ rời bỏ chế độ dân chủ để "nhượng bộ" Đảng dân chủ - lập hiến trong vấn đề chính quyền (chẳng hạn như việc các nhà cầm quyền do dân cư địa phương cử ra phải do các cơ quan chính quyền cấp trên "phê chuẩn") cũng như trong vấn đề ruộng đất (bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã từ bỏ *chính ngay* cái cương lĩnh của họ, là một cương lĩnh ủng hộ những hành động cách mạng của nông dân *cho đến cả việc tịch thu* ruộng đất của bọn địa chủ nữa) và trong vấn đề dân tộc (bệnh vực thái độ phản dân chủ của Đảng dân chủ - lập hiến đối với U-cra-i-na và Phần-lan).

Quần chúng tiểu tư sản không thể không do dự giữa giai cấp tư sản và giai cấp vô sản. Ở tất cả các nước và nhất là vào hồi 1789 và 1871, tình hình là như vậy. Ở nước Nga bây giờ cũng thế. Bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã *đưa quần chúng* đến chỗ phục tùng chính sách của bọn tư sản phản cách mạng.

Thực chất của tình hình là như thế. Ý nghĩa của cuộc tiến công là như thế. Đặc điểm của tình thế lúc này là như thế: nhân dân sở dĩ bị lầm lạc, đó không phải là do bạo lực mà là do sự tín nhiệm đối với bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích.

Tình trạng đó có tồn tại lâu không?

Không lâu đâu. Quần chúng sẽ học được qua kinh nghiệm của chính bản thân mình. Kinh nghiệm buồn thảm của giai đoạn mới (hiện đã bắt đầu) của chiến tranh, của tình trạng kinh tế điêu bại mới, ngày càng trầm trọng thêm do cuộc tiến công gây ra, tất nhiên sẽ dẫn đến sự phá sản về *chính trị* của các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-

vích. Nhiệm vụ của đảng của giai cấp vô sản trước hết là phải giúp cho quần chúng hiểu rõ kinh nghiệm đó, tính đến kinh nghiệm đó một cách thật đúng, chuẩn bị một cách thật tốt để đón chờ sự phá sản lớn đó, sự phá sản sẽ chỉ rõ cho quần chúng thấy được người lãnh tụ chân chính của họ — giai cấp vô sản có tổ chức ở thành thị.

"*Sự thật*", số 88,
ngày 5 tháng Bảy
(22 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

**CÓ THỂ DỪNG
"CHỦ NGHĨA GIA-CÔ-BANH"
ĐỂ DỌA NẠT
GIAI CẤP CÔNG NHÂN
ĐƯỢC KHÔNG?**

Báo "Ban ngày", cơ quan có tính chất tư sản và sô-vanh của "tư tưởng xã hội chủ nghĩa" (xin đừng cười!), trong số 91, lại đề cập đến bài xã luận thật là thú vị của tờ "Ngôn luận", ra ngày 18 tháng Sáu. Tờ "Ban ngày" đã chẳng hiểu gì về cái bài đó cả, bài này chính là do một *nhà sử học*, đồng thời cũng là một tên tư sản cực kỳ phản cách mạng viết ra. Từ bài xã luận đó, tờ "Ban ngày" đã suy ra rằng "Đảng dân chủ - lập hiến kiên quyết rút khỏi chính phủ liên hiệp".

Tất cả những điều đó thật là tầm bậy. Đảng dân chủ - lập hiến mà đe dọa là để làm cho bọn Txê-rê-tê-li và bọn Tséc-nốp hoảng sợ. Cái đó không quan trọng.

Điều quan trọng và thú vị chính là cái cách mà người viết xã luận của tờ "Ngôn luận", ngày 18 tháng Sáu, đặt vấn đề chính quyền, theo quan điểm nhà sử học của mình.

Người đó viết: "Nếu với thành phần cũ của chính phủ, người ta đã có thể, ít ra là tới một mức độ nào đó, lãnh đạo được tiến trình cách mạng Nga, thì rõ ràng là hiện nay cuộc cách mạng đó sẽ tiếp tục phát triển theo những quy luật tự phát của tất cả các cuộc cách mạng... Không cần phải duy trì một sự liên hợp không thích đáng trong thành phần chính phủ, vấn đề này không phải chỉ riêng những người bôn-sê-vích" (nên chú ý điểm này: *không phải* chỉ riêng những người bôn-sê-vích!) "đề ra... mà cũng không phải chỉ do đa số trong Xô-viết đề ra... Vấn đề này còn phải do bản thân các bộ trưởng tư bản đề ra nữa".

Lời nhận xét đúng đắn của nhà sử học là: *không phải* chỉ riêng những người bôn-sê-vích đâu, mà ngay tất cả các quan hệ giữa các giai cấp với nhau và toàn bộ đời sống của xã hội nữa, cũng đều đặt vấn đề "không cần phải duy trì một sự liên hợp không thích đáng trong thành phần chính phủ" thành vấn đề cấp thiết trước mắt. Có những sự do dự, tình hình thực tế là như vậy. Tiến công là một lối thoát có thể thực hiện được dẫn tới thắng lợi của giai cấp tư sản để quốc chủ nghĩa. Có thể có một con đường thoát nào khác nữa không?

Về câu hỏi này, nhà sử học của tờ "Ngôn luận" trả lời:

"Sau khi nắm được "toàn bộ chính quyền" rồi, các Xô-viết sẽ mau chóng nhận thấy rằng họ có rất ít quyền lực. Và để bù lại chỗ thiếu quyền lực đó, các Xô-viết sẽ phải dùng đến những phương pháp đã từng được thử thách trong lịch sử... Khi đặt lại toàn bộ vấn đề, phải chăng các Xô-viết muốn sa vào chủ nghĩa Gia-cô-banh và vào chính sách khủng bố hay là họ định phủ tay trốn trách nhiệm? Đó là vấn đề cấp thiết trước mắt cần phải giải quyết trong những ngày gần đây".

Nhà sử học đã nói đúng. Trong những ngày gần đây hoặc không phải thế, nhưng dù sao cũng chẳng bao lâu nữa, chính vấn đề đó sẽ phải được giải quyết thôi. *Hoặc là* tiến công, bước chuyển về phía phản cách mạng, sự thắng lợi (được lâu dài chăng?) của sự nghiệp của giai cấp tư sản để quốc chủ nghĩa, sự "phủ tay trốn trách nhiệm" của bọn Tséc-nốp và Txê-rê-tê-li.

Hoặc là "chủ nghĩa Gia-cô-banh". Các nhà sử học của giai cấp tư sản đều coi chủ nghĩa Gia-cô-banh là một sự sa ngã ("sa xuống"). Các nhà sử học của giai cấp vô sản thì coi chủ nghĩa Gia-cô-banh là một trong những *đỉnh cao* nhất mà một giai cấp bị áp bức đã đạt tới trong cuộc đấu tranh để giải phóng. Những người Gia-cô-banh đã đem lại cho nước Pháp những tấm gương đẹp nhất về cách mạng dân chủ và về việc đập lại khối liên minh của bọn quân chủ

chống chính thể cộng hòa. Đối với họ, sở dĩ lúc bấy giờ không thể nói đến việc thu được một thắng lợi hoàn toàn, chủ yếu là vì xung quanh nước Pháp hồi thế kỷ XVIII, ở trên lục địa, đều là những nước quá lạc hậu, và vì chính ngay ở Pháp, lúc bấy giờ, cũng không có những cơ sở vật chất để xây dựng chủ nghĩa xã hội, như ngân hàng, xanh-đi-ca tư bản chủ nghĩa, công nghiệp cơ khí, đường sắt.

"Chủ nghĩa Gia-cô-banh" ở châu Âu hoặc ở biên giới châu Âu và châu Á, trong thế kỷ XX này, sẽ là sự thống trị của giai cấp cách mạng, tức là của giai cấp vô sản, giai cấp này được nông dân nghèo nhất ủng hộ và dựa vào những điều kiện vật chất sẵn có, thuận lợi để tiến lên chủ nghĩa xã hội, giai cấp này có thể không những đem lại tất cả những cái vĩ đại, những cái không thể phá huỷ được và không thể quên được mà những cái người Gia-cô-banh hồi thế kỷ XVIII đã đem lại, mà còn dẫn tới thắng lợi bền vững của những người lao động trên toàn thế giới nữa.

Giai cấp tư sản vốn thù ghét chủ nghĩa Gia-cô-banh. Giai cấp tiểu tư sản sợ chủ nghĩa Gia-cô-banh. Công nhân và người lao động giác ngộ thì đều tin vào việc chuyển chính quyền sang tay giai cấp cách mạng, bị áp bức, vì *đấy là* thực chất của chủ nghĩa Gia-cô-banh, là con đường duy nhất để thoát khỏi khủng hoảng, để thoát khỏi tình trạng kinh tế suy sụp và chiến tranh.

"*Sự thật*", số 90,
ngày 7 tháng Bảy
(24 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

VỀ SỰ CẦN THIẾT PHẢI THÀNH LẬP MỘT CÔNG ĐOÀN CỦA CÔNG NHÂN NÔNG NGHIỆP Ở NGA

BÀI THỨ NHẤT

Một vấn đề đặc biệt quan trọng cần được đặt ra ở Hội nghị các công đoàn toàn Nga¹²⁹ hiện đang họp ở Pê-tơ-rô-grát. Đó là vấn đề thành lập một công đoàn của *công nhân nông nghiệp* toàn Nga.

Tất cả mọi giai cấp ở Nga đều được tổ chức. Duy chỉ có giai cấp những công nhân làm thuê nông nghiệp ở Nga, giai cấp bị bóc lột nhiều nhất, sinh sống trong những điều kiện cùng khốn nhất, giai cấp phân tán nhất và bị áp bức nhiều nhất, thì hình như bị bỏ quên. Ở một vài vùng biên khu không phải của nước Nga, chẳng hạn như ở xứ Lát-vi-a, có những tổ chức của những công nhân làm thuê trong nông nghiệp. Còn trong tuyệt đại bộ phận những tỉnh Đại Nga và U-cra-i-a thì giai cấp vô sản nông nghiệp lại không có tổ chức giai cấp.

Đội tiên phong của giai cấp vô sản Nga — những công đoàn công nhân công nghiệp — có nghĩa vụ hết sức lớn lao và tất nhiên phải giúp đỡ những người anh em mình ở nông thôn, tức những công nhân nông nghiệp. Hiển nhiên là công tác tổ chức các công nhân nông nghiệp là một công tác rất khó khăn, và kinh nghiệm của tất cả các nước tư bản chủ nghĩa cũng chứng thực điều đó.

Vì thế nên lại càng cần phải lợi dụng hết sức khẩn trương và hết sức cương quyết nền tự do chính trị mà nước Nga đang được hưởng, nhằm lập ra ngay tức khắc một công đoàn của công nhân nông nghiệp toàn Nga. Chính hội nghị

các công đoàn có thể và cần phải thực hiện công tác này. Chính những đại biểu của giai cấp vô sản, giàu kinh nghiệm nhất, tiến bộ nhất và giác ngộ nhất, hiện đang họp trong hội nghị này, có thể và phải lên tiếng kêu gọi công nhân nông nghiệp đi theo mình, đứng vào hàng ngũ những người vô sản đang tự mình chủ động tổ chức nhau lại, đứng vào hàng ngũ các công đoàn của họ. Chính những công nhân làm thuê trong các công xưởng phải tự mình chủ động, phải lợi dụng những tổ chức cơ sở, tiểu tổ và các phân đoàn rải rác trên khắp nước Nga để thức tỉnh người công nhân nông nghiệp hướng vào một sinh hoạt độc lập, làm cho họ tích cực tham gia đấu tranh cải thiện đời sống của mình và đứng lên bảo vệ lợi ích giai cấp của mình.

Hình như nhiều người cho rằng tổ chức công đoàn của công nhân nông nghiệp là không thích hợp vào lúc này, lúc mà nông dân đang được tổ chức trên toàn nước Nga, tuyên bố xóa bỏ quyền tư hữu ruộng đất và tuyên bố quyền "bình quân" sử dụng ruộng đất, — ý kiến này có lẽ là ý kiến chiếm ưu thế ngay cả hiện nay nữa.

Trái hẳn lại. Chính trong hoàn cảnh hiện nay, việc thành lập một công đoàn như thế lại là đặc biệt thích hợp và cấp thiết. Người nào đứng trên quan điểm giai cấp của giai cấp vô sản thì không thể nghi ngờ gì về sự chính xác của luận điểm mà những người men-sê-vích, theo đề nghị của những người bôn-sê-vích, đã thừa nhận trong Đại hội của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga họp ở Xtốc-khôn năm 1906, luận điểm mà từ đó đã được ghi vào cương lĩnh của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Luận điểm đó nói:

"Trong mọi trường hợp và trong bất kỳ tình thế nào do những cuộc cải cách dân chủ về ruộng đất gây ra, đảng đều có nhiệm vụ phải không ngừng phấn đấu cho một tổ chức *giai cấp độc lập* của *giai cấp vô sản nông thôn*, phải giải thích cho họ thấy rõ mâu thuẫn không thể điều hòa được giữa lợi ích của họ và lợi ích của giai cấp tư sản nông thôn, phải ngừa trước cho họ tránh khỏi sự cám dỗ của chế độ kinh tế

tiểu nông là chế độ không bào giờ có thể — dưới chế độ sản xuất hàng hóa — chấm dứt được sự khốn cùng của quần chúng, và cuối cùng, phải nêu rõ tính tất yếu của một cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa triệt để, coi đó là biện pháp duy nhất để xóa bỏ mọi sự khốn cùng và mọi sự bóc lột".

Không có một công nhân giác ngộ nào, một đoàn viên công đoàn nào lại không thừa nhận sự chính xác của những luận điểm đó. Và chính các công đoàn có nhiệm vụ thực hiện những luận điểm đó, vì đây là vấn đề *tổ chức giai cấp độc lập của giai cấp vô sản nông nghiệp*.

Chúng ta hy vọng rằng trong một thời kỳ cách mạng, khi quần chúng lao động nói chung và nhất là công nhân đang khao khát biểu thị lực lượng của mình, mở ra cho mình một con đường, không để cho thiết lập phương thức sinh hoạt mới mà chính bản thân công nhân lại không tự mình độc lập giải quyết những vấn đề lao động, - chúng ta hy vọng rằng chính trong một thời kỳ như thế, những công đoàn sẽ không chỉ chú trọng vào những lợi ích nhỏ hẹp của phường hội, sẽ không quên những người anh em non yếu hơn của mình, tức là những công nhân nông nghiệp, mà sẽ tận lực giúp đỡ những người anh em ấy bằng cách thành lập công đoàn của công nhân nông nghiệp ở Nga.

Trong bài sau, chúng tôi sẽ cố gắng nêu lên một vài biện pháp thực tiễn theo hướng đó.

BÀI THỨ HAI

Trong bài trước chúng tôi đã bàn đến ý nghĩa về mặt nguyên tắc của vấn đề công đoàn của công nhân nông nghiệp ở Nga. Bây giờ chúng ta đề cập tới một vài mặt thực tiễn của vấn đề đó.

Công đoàn của công nhân nông nghiệp ở Nga cần phải bao gồm tất cả những người lao động, làm thuê căn bản hoặc chủ yếu *hoặc thậm chí trong từng thời gian*, trong các xí nghiệp nông nghiệp.

Có cần phải chia các công đoàn như thế thành công đoàn công nhân nông nghiệp thuần túy và công đoàn công nhân làm thuê từng thời gian không, — điều này, kinh nghiệm sẽ chỉ cho chúng ta thấy. Dù sao, đó cũng không phải là điều chủ yếu. Điều chủ yếu là những lợi ích giai cấp căn bản của *tất cả mọi người* bán sức lao động đều giống nhau, và tuyệt đối cần phải tập hợp vào trong cùng một tổ chức *tất cả những người* đã nhờ lao động làm thuê "cho kẻ khác" mà có được, dù chỉ là một phần, tư liệu sinh hoạt của họ.

Hàng nghìn, hàng triệu mối liên hệ đã nối liền những người công nhân làm thuê ở thành thị, trong các công xưởng, các nhà máy, với những công nhân làm thuê ở nông thôn. Lời kêu gọi của công nhân thành thị, trong công xưởng và nhà máy, đối với công nhân làm thuê trong nông nghiệp, không thể không được hưởng ứng. Tuy nhiên không nên chỉ có kêu gọi thôi. Công nhân thành thị có rất nhiều kinh nghiệm, nhiều hiểu biết, nhiều phương tiện và nhiều lực lượng hơn. Cần phải trực tiếp *dành riêng một phần lực lượng ấy để giúp đỡ* công nhân nông nghiệp *vùng dẫy*.

Những công nhân đã được tổ chức cần phải dành riêng một ngày lương để dùng vào việc phát triển và củng cố mối đoàn kết giữa các công nhân làm thuê ở thành thị và ở nông thôn. Một phần nhất định của số tiền đó sẽ phải do công nhân thành thị hoàn toàn dành riêng để chi dùng vào công tác tập hợp công nhân nông nghiệp về mặt giai cấp. Số tiền quỹ đó sẽ phải được dùng để trang trải những chi phí về việc xuất bản một loạt truyền đơn hết sức đại chúng và một tờ báo của công nhân nông nghiệp, — dù lúc đầu chỉ ra hàng tuần, — số tiền quỹ đó sẽ phải được dùng vào việc điều về nông thôn, dù chỉ là một nhóm nhỏ, những cán bộ cổ động và tổ chức *để thành lập ngay tức khắc* những công đoàn của công nhân làm thuê trong nông nghiệp tại các địa phương.

Chỉ có chính ngay kinh nghiệm của các công đoàn đó

mới giúp ta tìm được con đường đúng đắn để tiếp tục phát triển hơn nữa công việc đó. Nhiệm vụ đầu tiên của mỗi công đoàn đó là cải thiện đời sống của những người bán sức lao động của mình trong các xí nghiệp nông nghiệp, là giành cho được tiền công cao hơn, những điều kiện về ăn, ở, v. v., khá hơn.

Phải hết sức kiên quyết đấu tranh chống cái thiên kiến cho rằng việc xóa bỏ quyền tư hữu ruộng đất sắp tới có thể "mang lại ruộng đất" cho bất cứ người cố nông nào và cho bất cứ người làm công nhật nào, đồng thời phá hủy chính ngay những cơ sở của chế độ lao động làm thuê trong nông nghiệp. Đó là một thiên kiến, và là một thiên kiến hết sức có hại. Việc xóa bỏ quyền tư hữu ruộng đất là một cuộc cải cách rất lớn và hết sức tiến bộ, hoàn toàn đáp ứng được những lợi ích của sự phát triển kinh tế và những lợi ích của giai cấp vô sản; đây là một cải cách mà mọi công nhân làm thuê đều hết lòng hết sức ủng hộ, nhưng cuộc cải cách này tuyệt nhiên chưa thủ tiêu được chế độ lao động làm thuê.

Người ta không thể ăn đất được. Không thể nào canh tác được khi còn thiếu súc vật, nông cụ, hạt giống, lương thực dự trữ, tiền bạc. Tin ở những lời "hứa hẹn", bất kỳ từ đâu đến, — hứa hẹn rằng người ta "sẽ giúp đỡ" cho những người làm thuê ở nông thôn có được súc vật, nông cụ, v. v., — là một trong những sai lầm tệ hại nhất, đồng thời là một điều ngậy thơ không thể dung thứ được.

Cái quy tắc chủ yếu, lời khuyên răn đầu tiên đối với mọi phong trào công đoàn là: đừng tin ở "nhà nước", mà chỉ nên tin ở *sức mạnh của giai cấp của mình* thôi. Nhà nước là tổ chức của giai cấp thống trị.

Đừng tin ở những lời hứa hẹn, mà chỉ nên tin ở *sức mạnh của sự đoàn kết* và ở tinh thần giác ngộ của giai cấp của mình thôi!

Do đó, công đoàn của công nhân nông nghiệp phải tự

xác định ngay nhiệm vụ là không những phải đấu tranh để cải thiện đời sống công nhân nói chung, mà đặc biệt là cũng để *bảo vệ lợi ích của mình như là một giai cấp* nữa trong cuộc cải cách ruộng đất lớn lao sắp tới.

Những nông dân và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng thường hay nói: "Phải để cho các ủy ban xã có quyền chi phối nhân công". Giai cấp công nhân làm thuê trong nông nghiệp chính là lại nghĩ một cách ngược hẳn lại: phải để cho "công nhân" có quyền chi phối những ủy ban xã! Sự đối chiếu này làm nổi bật hẳn lập trường của bọn chủ và lập trường của người làm công.

"Ruộng đất là của toàn dân". Đúng như thế. *Nhưng nhân dân lại chia ra thành giai cấp*. Cái sự thật đó mà mỗi công nhân đều biết, thấy, cảm thấy và trải qua, thì lại bị giai cấp tư sản cố ý làm lu mờ đi và *luôn luôn bị giai cấp tiểu tư sản bỏ quên*.

Sống riêng lẻ, nông dân nghèo sẽ không được ai giúp đỡ cả. Không có "nhà nước" nào sẽ giúp đỡ anh công nhân làm thuê trong nông nghiệp, anh cố nông, anh làm công nhật, anh nông dân nghèo, anh nữa vô sản, *nếu anh không tự giúp lấy mình*. Bước đầu tiên theo hướng này, là tổ chức độc lập về mặt giai cấp của giai cấp vô sản nông nghiệp.

Chúng ta mong rằng Hội nghị các công đoàn toàn Nga sẽ tích cực thực hiện công việc đó với một ý chí kiên quyết nhất, sẽ lớn tiếng kêu gọi trên khắp cả nước Nga, sẽ đưa bàn tay hữu ái, bàn tay mạnh mẽ của đội tiên phong có tổ chức của những người vô sản, ra giúp đỡ những người vô sản ở nông thôn.

"Sự thật", số 90 và 91, ngày 7

tháng Bảy (24 tháng Sáu) và ngày 8

tháng Bảy (25 tháng Sáu) 1917

Ký tên: N. Lê-nin

Theo đúng bản đăng

trên báo "Sự thật"

MỘT CUỘC CÁCH MẠNG RỆU RÃ

"Mọi việc đều lỗi tại những người bôn-sê-vích cả". Về điểm này, bọn dân chủ - lập hiến, những kẻ lãnh đạo cuộc phản cách mạng, đồng ý với "bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng" và bọn men-sê-vích, những kẻ tự xưng là "phái dân chủ cách mạng" trong khi các khối liên minh dễ thương đó hàng ngày có những hành động xa rời dân chủ và cách mạng.

Kinh tế suy sụp ngày càng nghiêm trọng, mà không mấy may làm gì để đấu tranh chống tình trạng đó cả; tình hình lương thực thật là thảm hại, Chính phủ lâm thời "thất bại" trong vấn đề U-cra-i-na và Phần-lan, — "mọi việc đều lỗi tại những người bôn-sê-vích cả". Có lẽ có thể nghĩ rằng có một người bôn-sê-vích độc ác nào đó đã lén vào trong số những người Phần-lan khiêm tốn, ôn hòa và thận trọng, để "khuấy động" cả một dân tộc chẳng!

Những tiếng kêu gào giận dữ và điên cuồng phản đối những người bôn-sê-vích, chiến dịch tuyên truyền vu cáo bỉ ổi của các ngài Da-xláp-xki bỉ ổi và của bọn tác giả nặc danh thuộc báo "Ngôn luận" và "Báo công nhân", tất cả những hiện tượng đó chẳng qua chỉ là do cái xu hướng tất nhiên không tránh khỏi của những đại biểu cho cuộc cách mạng rệu rã khi chính trị của mình gặp nhiều "thất bại" muốn "trút cơn thịnh nộ của họ" ra mà thôi.

Đảng dân chủ - lập hiến là đảng của giai cấp tư sản phản cách mạng. Khối liên minh giữa bọn xã hội chủ nghĩa -

cách mạng và bọn men-sê-vích đang chấp chính ở Nga, đã thừa nhận đảng đó và tuyên bố trong một nghị quyết của Đại hội các Xô-viết rằng sự phản kháng của các giai cấp hữu sản đang ngày càng tăng lên và là cơ sở cho bọn phản cách mạng. Đồng thời, khối liên minh đó hàng ngày bị báo "Ngôn luận" buộc cho là thiếu khí tiết, lại liên minh với bọn dân chủ - lập hiến, một khối liên minh hết sức độc đáo, được củng cố *nhờ tham gia* Chính phủ lâm thời!

Nước Nga bị thống trị bởi hai khối liên minh: khối liên minh giữa bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng với phái men-sê-vích và khối liên minh giữa liên minh đó với bọn dân chủ - lập hiến, bọn này lại liên minh với tất cả các chính đảng ở về phía hữu của chúng. Do đó, lẽ tất nhiên cách mạng phải đi đến rệu rã. Vì rằng tất cả mọi bộ phận cấu thành "khối liên minh của các liên minh" thống trị đó, đều đang rệu rã.

Bản thân bọn dân chủ - lập hiến cũng không tin vào chủ nghĩa cộng hòa của chúng; hướng hồ là phái thánng Mười và bọn bảo hoàng thuộc các màu sắc, hiện đang nấp sau lưng bọn dân chủ - lập hiến và bỏ phiếu cho bọn này, thì chúng lại càng không tin vào chủ nghĩa cộng hòa. Bọn dân chủ - lập hiến không tin vào những người "phái liên minh - xã hội", chúng sẵn lòng dùng các bộ trưởng của chúng làm những "việc phụ", như để "vỡ vè" dự luận chẳng hạn; nhưng đồng thời, chúng lại phát khùng lên, đâm ra cầu nài, nạt nộ trước những "đòi hỏi" của quần chúng nhân dân và của bộ phận công nhân hiện đang còn tin vào bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích vì những lời hứa hẹn hão huyền của bọn này (là sẽ "thỏa mãn người lao động mà không làm tổn hại đến các nhà tư bản") song vẫn trơ trên chõ đợi và đòi hỏi bọn chúng phải thực sự thi hành những lời hứa hẹn đó!

Những người trong phái liên minh - xã hội hoài nghi lẫn nhau: bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng không tin bọn men-sê-vích

và bọn men-sê-vích lại không tin bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Cho đến nay, trong số "những nửa rất thân thiết" ấy, không có một nửa nào dám tuyên bố một cách rõ ràng đôi chút, một cách dứt khoát, đúng nguyên tắc, công khai và chính thức rằng các môn đồ của một thứ "chủ nghĩa Mác" chế tạo theo tinh thần Xtơ-ru-vê và các môn đồ của các phái chủ trương đòi "quyền có ruộng đất", đã liên hiệp với nhau như thế nào, tại sao, vì cái gì mà liên hiệp với nhau và liên hiệp với nhau đến mức độ nào. Thậm chí nội bộ của mỗi bên trong "những nửa rất thân thiết" ấy cũng rạn vỡ tứ tung: tại đại hội của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, Kê-ren-xki đã "bị truất" bởi 136 phiếu thuận trên 134 phiếu nghịch, đó là điều làm cho chính "Ba-busca"¹³⁰ rút khỏi Ban chấp hành trung ương và làm cho Ban chấp hành trung ương phải giải thích rằng sở dĩ không tái cử Kê-ren-xki, đó hoàn toàn là do chức vụ quá nặng của ông ta trong nội các (khác với Tséc-nốp). Trên báo "Ý dân", bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng "cánh hữu" đã công kích đảng của họ và đại hội đảng họ; những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng "cánh tả" ẩn mình trong báo "Ruộng đất và Tự do" thì lại cả gan nói rằng quần chúng không muốn chiến tranh và vẫn tiếp tục coi chiến tranh là chiến tranh để quốc chủ nghĩa.

Cánh hữu của phái men-sê-vích đã chuyển sang phía báo "Ban ngày" do Pô-tơ-rê-xốp lãnh đạo, mà chính ngay phái "Thống nhất" (hôm qua còn liên minh với toàn đảng men-sê-vích trong cuộc bầu cử ở Pê-tơ-rô-grát) cũng "nhìn theo bằng con mắt quỵến luyến". Cánh tả thì có cảm tình với chủ nghĩa quốc tế và lập ra tờ báo riêng của nó. Các ngân hàng đã thông qua tờ "Ban ngày" mà thực hiện sự liên minh với bọn Pô-tơ-rê-xốp; còn khối liên minh của tất cả những người men-sê-vích, bao gồm cả Pô-tơ-rê-xốp và Mác-tốp, thì được thực hiện trong đảng men-sê-vích "thống nhất".

Đó há chẳng phải là rệu rã hay sao?

"Chủ nghĩa vệ quốc" che giấu không nổi cuộc cách mạng

rệu rã đó, vì ngay cả hiện nay, ngay cả sau khi cuộc chiến tranh để quốc chủ nghĩa tái diễn, ngay cả trong lúc cuộc tấn công ngoài mặt trận gây nên những mối hoan hỉ say sưa, người ta vẫn thấy trong tập đoàn này, sự "tiến công" của các người ủng hộ Pô-tơ-rê-xốp chống những người phản đối Pô-tơ-rê-xốp lại kịch liệt thêm, và trong tập đoàn khác, sự "tiến công" của những người ủng hộ Kê-ren-xki chống những người phản đối Kê-ren-xki cũng kịch liệt thêm.

"Phái dân chủ cách mạng" không còn tin vào cách mạng nữa, nó đâm ra hoảng sợ dân chủ, sợ nhất là sự đoạn tuyệt với bọn tư bản Anh - Pháp, sợ bọn tư bản Nga không được hài lòng. ("Cách mạng của chúng ta là cuộc cách mạng tư sản" — "bản thân" bộ trưởng Tséc-nốp cũng hoàn toàn tin vào cái "chân lý" đó do Đan, Txê-rê-tê-li và Xcô-bê-lép xuyên tạc một cách đáng nực cười). Bọn dân chủ - lập hiến đều ghét cách mạng và chế độ dân chủ.

Đó há chẳng phải là sự rệu rã hay sao?

Tiếng kêu la giận dữ man rợ và điên cuồng phản đối phái bôn-sê-vích, là một lời oán thán chung của bọn dân chủ - lập hiến, của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và của bọn men-sê-vích đang than phiền về sự rệu rã của bản thân chúng.

Bọn chúng chiếm đa số. Chúng đang nắm chính quyền. Chúng lập thành khối liên minh với nhau. Thế mà tự chúng cũng thấy rằng chúng chẳng làm nên được trò trống gì cả!! Làm sao chúng lại không nổi khùng lên với những người bôn-sê-vích được?

Cách mạng đã đặt ra những vấn đề cực kỳ hắc búa, vô cùng trọng đại, có ý nghĩa toàn thế giới. Người ta không thể nào cứu chữa được tình trạng kinh tế suy sụp, và cũng không thể thoát khỏi cái gọng kìm đáng sợ của cuộc chiến tranh để quốc chủ nghĩa, nếu không thực hành những biện pháp cách mạng kiên quyết nhất, dựa trên lòng dũng cảm vô hạn của quần chúng bị áp bức và bị bóc lột, và nếu

không có sự ủng hộ và tín nhiệm của những quần chúng đó đối với đội tiên phong có tổ chức của họ, tức là giai cấp vô sản.

Quần chúng lúc này thử tìm một con đường thoát "đỡ khó khăn hơn một chút": thông qua khối liên minh giữa bọn dân chủ - lập hiến với liên minh của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích.

Nhưng con đường thoát đó lại không có.

*"Sự thật", số 91,
ngày 8 tháng Bảy
(25 tháng Sáu) 1917*

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

BIẾN ĐỘNG GIAI CẤP

Bất cứ cuộc cách mạng nào, bất cứ cuộc cách mạng chân chính nào, chung quy đều là sự biến động giai cấp. Cho nên phương pháp tốt nhất để giác ngộ quần chúng - và để ngăn chặn không cho người ta lấy danh nghĩa cách mạng mà lừa dối họ được — là phân tích chính sự biến động giai cấp nào đã phát sinh và đang tiếp tục phát sinh trong cuộc cách mạng hiện nay.

Từ 1904 đến 1916, trong những năm cuối cùng của chế độ Nga hoàng, mối tương quan giai cấp ở Nga đã biểu hiện một cách rất rõ. Một nhóm địa chủ - chủ nô, đứng đầu là Ni-cô-lai II, đã nắm chính quyền, liên minh hết sức chặt chẽ với bọn đầu sỏ của tư bản tài chính; bọn này đã thu được những lợi nhuận chưa từng thấy ở châu Âu, và vì lợi ích của chúng mà ký những hiệp ước ăn cướp với các nước ngoài.

Giai cấp tư sản tự do chủ nghĩa, cầm đầu là bọn dân chủ - lập hiến, thì đứng về phía đối lập. Sự nhân dân hơn là sự thế lực phản động, giai cấp tư sản tự do chủ nghĩa toan tìm cách thoả hiệp với chế độ quân chủ để đạt tới chỗ nắm chính quyền.

Nhân dân — tức là công nhân và nông dân, mà những người lãnh đạo đều bị buộc phải chuyển vào hoạt động bí mật — là cách mạng; họ là "phái dân chủ cách mạng", vô sản và tiểu tư sản.

Cuộc cách mạng 27 tháng Hai 1917 đã quét sạch chế độ quân chủ và đưa giai cấp tư sản tự do chủ nghĩa lên nắm chính quyền. Giai cấp này, hiệp đồng hành động chung với bọn đế quốc Anh - Pháp, thì chỉ muốn làm một cuộc chính biến nhỏ trong chốn cung đình thôi. Bất luận thế nào, chúng cũng không muốn vượt quá một chế độ quân chủ lập hiến của bọn hữu sản. Và khi trên thực tế cách mạng tiến xa hơn, tới chỗ xóa bỏ hoàn toàn chế độ quân chủ và lập ra các Xô-viết (đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân) thì giai cấp tư sản tự do chủ nghĩa trở thành giai cấp hoàn toàn phản cách mạng.

Hiện nay, bốn tháng sau cuộc cách mạng đó, tính chất phản cách mạng của bọn dân chủ - lập hiến, đảng chủ yếu của giai cấp tư sản tự do chủ nghĩa, đã bộc lộ ra hoàn toàn rõ rệt. Người nào cũng đều thấy được và đều buộc phải thừa nhận tính chất phản cách mạng đó. Nhưng không phải tất cả mọi người đều nhìn thẳng vào sự thật đó và đều muốn phân tích ý nghĩa của nó.

Bây giờ nước Nga là một nước cộng hòa dân chủ, do các *chính đảng* được tự do thỏa hiệp với nhau cùng quản lý, các chính đảng này đều có quyền tự do cổ động trong nhân dân. Trong bốn tháng qua, kể từ 27 tháng Hai đến nay, *tất cả* các đảng lớn đôi chút đều đã đoàn kết lại và tổ chức nhau lại; họ đã xuất đầu lộ diện trong các cuộc tuyển cử (vào các Xô-viết và các cơ quan địa phương), họ đã để lộ rõ những mối liên hệ của họ với các giai cấp khác nhau.

Hiện nay, giai cấp tư sản phản cách mạng đang nắm chính quyền ở Nga; đối với giai cấp này, phái dân chủ tiểu tư sản, tức là các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích, đã trở thành "phái đối lập đứng về phía Đức vua". *Thỏa hiệp* với giai cấp tư sản phản cách mạng, đó là thực chất của chính sách của các đảng ấy. Để trèo lên các bậc thang chính quyền, phái dân chủ tiểu tư sản chiếm lấy trước tiên là các cơ quan địa phương (y như dưới chế độ Nga

hoàng, phái tự do cũng chiếm lấy trước tiên là các hội đồng địa phương). Phái dân chủ tiểu tư sản này muốn *chia sẻ việc nắm chính quyền* với giai cấp tư sản chứ không muốn đánh đổ giai cấp tư sản, cũng y như bọn dân chủ - lập hiến trước kia muốn chia sẻ việc nắm chính quyền với bọn quân chủ chứ không muốn đánh đổ bọn quân chủ. Và mối quan hệ thân thuộc sâu sắc về mặt giai cấp của những nhà tư sản nhỏ và lớn đã quyết định cái chính sách thỏa hiệp của phái dân chủ tiểu tư sản (những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích) với bọn dân chủ - lập hiến, cũng y như mối quan hệ thân thuộc về mặt giai cấp giữa bọn tư bản và bọn địa chủ hồi thế kỷ XX đã bắt hai bọn này phải siết chặt lại với nhau xung quanh một ông vua "yêu quý".

Hình thức của chính sách thỏa hiệp đã thay đổi: dưới chế độ quân chủ, hình thức đó còn thô kệch, vì Nga hoàng chỉ để cho bọn dân chủ - lập hiến chiếm những ghế phụ trong Đu-ma nhà nước thôi. Dưới chính thể cộng hòa dân chủ, thì chính sách thỏa hiệp đã đạt tới trình độ tinh xảo kiểu châu Âu: người ta để cho những người tiểu tư sản tham gia chính phủ với thiểu số vô hại, và giữ một vai trò vô hại (cho tư bản) trong chính phủ.

Bọn dân chủ - lập hiến đã thay thế cho bọn quân chủ. Bọn Txê-rê-tê-li và bọn Tséc-nốp đã thay thế cho bọn dân chủ - lập hiến. Phái dân chủ vô sản đã thay thế cho phái dân chủ *thật sự* cách mạng.

Cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa đã đẩy cực kỳ nhanh sự phát triển đó. Không có chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thì có lẽ bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và phái men-sê-vích đã phải than thở hàng chục năm trong sự chờ đợi những chức bộ trưởng. Nhưng cuộc chiến tranh đó hiện cũng đang tiếp tục đẩy nhanh sự phát triển. Vì rằng cuộc chiến tranh đó *đặt ra* các vấn đề không phải là theo lối cải lương chủ nghĩa, mà là theo lối cách mạng.

Các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích, thoả hiệp với giai cấp tư sản, sẽ có thể đem lại cho nước Nga nhiều biện pháp cải lương. Nhưng tình hình khách quan trong chính trị thế giới thì lại có tính chất cách mạng; cho nên, với những biện pháp cải lương, người ta *sẽ không thoát ra khỏi* tình hình đó *được*.

Chiến tranh đế quốc chủ nghĩa hiện đang làm khổ và sẽ nhất định làm khổ nhân dân hơn nữa. Phái dân chủ tiểu tư sản có lẽ có thể trì hoãn được trong một thời gian nào đó cảnh diệt vong. Chỉ có giai cấp vô sản cách mạng mới có thể cứu thoát được khỏi cảnh diệt vong.

"*Sự thật*", số 92,
ngày 10 tháng Bảy
(27 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

NHỮNG KỶ TÍCH VỀ NGHỊ LỰC CÁCH MẠNG

Các vị bộ trưởng giả danh xã hội chủ nghĩa ở nước ta đã phát huy một nghị lực hầu như không ai có thể ngờ được. Pê-sê-khô-nốp tuyên bố rằng "sự phản kháng của bọn tư bản chắc hẳn đã bị đập tan rồi" và ở nước ta, ở nước Nga thần thánh, mọi cái đều sẽ được phân phối "một cách bình quân". Xcô-bê-lép tuyên bố rằng người ta sẽ lấy 100% lợi nhuận của các nhà tư bản. Txê-rê-tê-li tuyên bố rằng, trong cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, đứng trên quan điểm của phái dân chủ và của chủ nghĩa xã hội mà nói, thì tiến công là sách lược đúng đắn nhất.

Nhưng, không còn nghi ngờ gì nữa, cái kỷ lục về tất cả các biểu hiện của một nghị lực kỳ diệu như thế, đã bị ông bộ trưởng Tséc-nốp phá mất rồi. Trong cuộc họp mới đây của Chính phủ lâm thời, Tséc-nốp đã buộc các ngài dân chủ - lập hiến phải nghe bản báo cáo của ông ta về chính sách chung của bộ mà ông ta phụ trách, và đã tuyên bố rằng ông ta đưa ra những *mười* dự luật kia đấy!

Đó há chẳng phải thật sự là những kỷ tích về nghị lực cách mạng hay sao? Chưa đầy sáu tuần lễ tính từ ngày mồng 6 tháng Năm tới nay, trong một thời gian ngắn như thế mà người ta *đã hứa* đưa ra những *mười* dự luật kia đấy! Và là những dự luật gì thế? Báo "Sự nghiệp nhân dân", cơ quan của phái nội các, đã loan báo rằng "toàn bộ" các dự luật này "bao gồm tất cả những biểu hiện căn bản của hoạt động kinh tế trong nông thôn".

Không hơn không kém, đúng là "tất cả những biểu hiện"... Nói những lời quá quyết thì nào có mất gì lắm đâu!

Chỉ có một điểm khả nghi là: tờ báo của phái nội các dành những trên 100 dòng để kê ra *một số* dự luật trong số những dự luật kỳ diệu ấy, nhưng không hề nói rõ *bất cứ một* dự luật nào cả. "Một số điều luật có liên quan đến nông dân thì không còn có hiệu lực nữa"... Những điều luật đó, người ta đều không biết là những điều luật nào. Bản dự luật về những "phòng hòa giải" đáng cho ta chú ý nhất. Hòa giải ai với ai? Và hòa giải như thế nào, người ta cũng không biết nữa. Mục "điều chỉnh chế độ thuê mướn ruộng đất" thì hoàn toàn không sao hiểu được; người ta thậm chí cũng không hiểu đây có phải là chế độ thuê mướn ruộng đất của địa chủ (mà người ta hứa sẽ tước đoạt không có bồi thường) hay không nữa.

"Việc cải cách các ủy ban ruộng đất địa phương, hiểu theo tinh thần là dân chủ hóa rộng rãi hơn"... Xin các ngài sinh hứa hẹn huênh hoang hãy cứ kể ngay ra cho, dù chỉ kể mười ủy ban ruộng đất địa phương, đồng thời nêu rõ thành phần hiện nay của các ủy ban đó, tức là nêu đúng cái thành phần do cách mạng tạo ra, nhưng, theo lời tự thú nhận của các ngài, thì hiện nay thành phần này vẫn không được hoàn toàn dân chủ, — như thế há chẳng tốt hơn ư?

Nhưng chính ra, sự hoạt động tích cực của bộ trưởng Tséc-nốp và của các bộ trưởng khác dẫn ra ở trên, cũng đã nói lên hết sức rõ chỗ khác giữa một viên quan lại thuộc phái tự do và một người dân chủ cách mạng rồi.

Viên quan lại thuộc phái tự do đã đọc trước "cấp trên của mình", tức là trước các ngài Lvốp, Sin-ga-rép và đồng bọn, những bản báo cáo tràn giang đại hải về hàng trăm điều dự luật nhằm mưu hạnh phúc cho loài người nhưng đối với nhân dân... đối với nhân dân thì y chỉ nói những câu văn hoa, những lời hứa hẹn, những câu nói suông theo kiểu

Nô-dơ-đrép mà thôi (như kiểu nói tịch thu 100% lợi nhuận, cuộc tiến công "xã hội chủ nghĩa" ngoài mặt trận, v. v.).

Người dân chủ cách mạng thì vạch trần và tố giác mọi tệ nạn, mọi khuyết điểm — đồng thời đem báo cáo những cái đó với "cấp trên của mình" và thậm chí còn vạch trần và tố giác những cái đó trước khi báo cáo nữa - cho nhân dân thấy rõ và kêu gọi đến nghị lực của *nhân dân*.

"Hỡi bà con nông dân, các bạn hãy vạch mặt bọn địa chủ, các bạn hãy nói rõ những cái mà chúng đã lấy của các bạn dưới danh nghĩa "địa tô"; các bạn hãy nói rõ những cái mà chúng đã cướp đoạt của các bạn thông qua các "phòng hòa giải", hoặc thông qua các ủy ban ruộng đất địa phương; các bạn hãy nói rõ chúng đã cản trở và làm rầy rà như thế nào đối với việc cày cấy tất cả mọi ruộng đất và đối với việc sử dụng nông cụ của bọn địa chủ nhằm phục vụ nhu cầu của nhân dân, đặc biệt là nhu cầu của bộ phận nghèo khổ nhất trong nhân dân! Hỡi các bạn nông dân, chính các bạn hãy cho biết rõ tình trạng đó, và tôi, "bộ trưởng của nước Nga cách mạng", "bộ trưởng thuộc phái dân chủ cách mạng", tôi *sẽ giúp* các bạn công bố tất cả những điều mà các bạn đã tố giác ra, và thủ tiêu mọi sự áp bức, bằng cách là: các bạn gây áp lực từ dưới lên, còn tôi thì dùng áp lực từ trên xuống!!!". Một người dân chủ cách mạng chân chính há chẳng phải là phải nói và làm như thế hay sao?

Nói thì như vậy, nhưng làm lại khác xa một trời một vực! Xin các bạn hãy cứ xem những lời lẽ sau đây trên tờ báo của phái nội các nói đến "bản báo cáo" của Tséc-nốp lên các ngài Lvốp và đồng bọn: "V. M. Tséc-nốp không phủ nhận rằng tại một số tỉnh đã xảy ra hàng loạt hành vi quá đáng về vấn đề ruộng đất, nhưng đồng thời lại cho rằng so với điều mà người ta có thể mong đợi thì, nói chung, nông thôn Nga đã được bình ổn hơn rất nhiều...".

Còn về cái dự luật duy nhất đã được nói rõ — dự luật

"về việc đình chỉ sự mua bán ruộng đất" - thì không có lấy một chữ nào tỏ cho ta thấy vì sao lại *đình chỉ không thi hành* dự luật đó. Vì từ lâu, người ta đã hứa với nông dân là sẽ cấm chỉ ngay tức khắc việc mua bán ruộng đất; điều này, người ta đã hứa với nông dân từ hồi tháng Năm; và ngày 25 tháng Sáu, người ta công bố rằng Tséc-nốp đã trình bày "bản báo cáo" của ông ta, rằng Chính phủ lâm thời "vẫn chưa có quyết định dứt khoát"!!!

"*Sự thật*", số 92,
ngày 10 tháng Bảy
(27 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

NÓI SUÔNG VÀ SỰ THỰC

Viên bộ trưởng Xcô-bê-lép vừa công bố một bản kêu gọi tắt cả công nhân Nga. Vì lý tưởng xã hội chủ nghĩa của "chúng ta" (ông ta nói: chúng ta, đúng như thế đấy), vì cách mạng, nhân danh phái dân chủ cách mạng, v. v., v. v. và v. v., ông ta tuyên truyền cho công nhân thấy những "phòng hòa giải" và nghiêm khắc lên án tất cả những hành vi "tự tiện".

Các bạn hãy nghe xem vị bộ trưởng giả danh xã hội chủ nghĩa, cái ông Xcô-bê-lép men-sê-vích ấy, đã hót hay đến chừng nào:

"Các bạn (công nhân) hoàn toàn có lý do để công phẫn đối với sự phát tài của các giai cấp hữu sản trong thời chiến. Chính phủ Nga hoàng đã phung phí hàng tỷ bạc của nhân dân. Chính phủ cách mạng phải thu hồi số tiền ấy và đem trả vào quỹ của nhân dân".

Ông ta hót đến là hay... nhưng rồi đây, ông ta sẽ đậu vào nơi đâu?

Bản kêu gọi của ngài Xcô-bê-lép đã được công bố vào ngày 28 tháng Sáu. Nội các liên hiệp đã được thành lập ngày 6 tháng Năm¹³¹. Và trong suốt cả thời gian ấy, lúc mà cảnh phá sản và tai họa, một tai họa khủng khiếp, đang đến với nước ta một cách hết sức nhanh chóng thì chính phủ đã chẳng làm được việc gì quan trọng cả để đối phó với bọn tư bản vớ bở được "*hàng tỷ*"! Để "*đem trả vào*

quỹ của nhân dân" hàng tỷ bạc đó thì phải công bố *ngày mồng 7 tháng Năm* một đạo luật xóa bỏ bí mật về thương nghiệp và ngân hàng và thực hành việc giám sát ngay tức khắc các ngân hàng và các xanh-đi-ca tư bản chủ nghĩa, không thế thì hàng tỷ bạc đó không những sẽ không "thu hồi" được, mà thậm chí cũng *không thể nào kiểm cho ra* nữa.

Chẳng lẽ viên bộ trưởng men-sê-vích Xcô-bê-lép vẫn coi công nhân như những đứa trẻ con mà người ta có thể nuôi dưỡng bằng những lời hứa hẹn không sao thực hiện được ("thu hồi" "hàng tỷ bạc" đó là việc không thể làm được rồi; cầu trời phù hộ cho người ta chấm dứt được những hiện tượng ăn cắp công quỹ và vớt lại ít nhất là vài trăm triệu bạc) trong khi mà hàng tuần lễ, ông ta không chịu làm những việc *có thể làm* và cần phải làm?

Chẳng may, ngay hôm viên bộ trưởng men-sê-vích Xcô-bê-lép thốt ra trước công nhân cả một tràng những câu nói về chế độ cộng hòa, những câu nói cách mạng và "xã hội chủ nghĩa" hết sức kêu, thì đồng chí A-vi-lốp, "người thống nhất" phái vệ quốc (tức là phái những người theo chủ nghĩa sô-van) với công nhân, lại có cái ý định hết sức hay, đặc biệt hay, là viết cho báo "Đời sống mới" một bài không có kết luận, *nhưng bao gồm những sự thực*.

Trên đời này, không có cái gì hùng hồn hơn là những sự thực đơn giản ấy.

Nội các liên hiệp đã được thành lập ngày 5 tháng Năm. Trong một bản tuyên bố trịnh trọng, chính phủ đó *hứa...* sẽ thực hành việc *kiểm soát* và ngay cả việc "tổ chức sản xuất" nữa. Ngày 16 tháng Năm, Ban chấp hành của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đã thông qua những "chỉ thị" gửi các bộ trưởng của mình và yêu cầu "lập tức (xin hãy chú ý!) thực hiện một cách kiên quyết nhất (có trời chứng giám, người ta viết đúng như thế đấy!) việc nhà nước điều tiết sản xuất", v. v., v. v. và v. v..

Thế là việc thực hiện một cách kiên quyết bắt đầu.

Ngày 19 tháng Năm, Cô-nô-va-lốp từ chức và đưa ra một bản tuyên bố "kiên quyết" phản đối... những "người xã hội chủ nghĩa cực đoan"! Ngày 1 tháng Sáu, Hội nghị đại biểu công thương nghiệp toàn Nga¹³² họp. Hội nghị kiên quyết *phản đối* việc kiểm soát. Ba vị thứ trưởng còn ở lại sau khi Cô-nô-va-lốp từ chức, đều "thực hiện một cách kiên quyết": trong cuộc xung đột do bọn chủ mỏ than ở Đô-nê-txơ gây ra (dùng lối giảm bớt sản xuất để phá hoại sản xuất), viên thứ trưởng thứ nhất, Xtê-pa-nốp, lại ủng hộ... *bọn chủ*. Sau đó, bọn chủ mỏ đều không tiếp nhận tất cả những đề nghị hòa giải của Xcô-bê-lép.

Viên thứ trưởng thứ hai, Pan-tsin-xki, thì phá hoại cuộc "hội nghị về nhiên liệu".

Viên thứ trưởng thứ ba, Xáp-vin, đã dùng hình thức một cuộc "hội nghị hiệp thương giữa các ngành" để điều tiết sản xuất, nhưng thực tế lại là một trò "chế giễu một cách thô bỉ và thậm chí ngu xuẩn nữa" đối với việc điều tiết sản xuất.

Ngày 10 tháng Sáu, viên thứ trưởng thứ nhất, Xtê-pa-nốp, trình lên Chính phủ lâm thời một "bản báo cáo"... *phê phán* cương lĩnh của Ban chấp hành.

Ngày 21 tháng Sáu, Đại hội các Xô-viết đã thông qua một nghị quyết mới...

Các ủy ban tiếp tế được thành lập một cách tự phát từ cơ sở lên. Ở trên thì người ta hứa lập ra một đại "Hội đồng kinh tế". Viên thứ trưởng thứ hai, Pan-tsin-xki, thì giải thích rằng "khó mà nói được là khi nào cơ quan đó (Hội đồng kinh tế) sẽ bắt đầu hoạt động...".

Người ta tưởng như đây là chuyện trò đùa, nhưng đây chính là những sự thực.

Bọn tư bản chế giễu công nhân và nhân dân, tiếp tục thực hành chính sách của chúng là đóng cửa xưởng giân thợ một cách trá hình và che giấu những món lợi nhuận

xấu xa của chúng, đồng thời phái bọn Xcô-bê-lép, bọn Txê-rê-tê-li và bọn Tséc-nốp đi "vỗ về" công nhân bằng những câu nói suông.

"*Sự thật*", số 94,
ngày 12 tháng Bảy
(29 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

CÁC NGÀI TƯ BẢN GIẤU GIÉM LỢI NHUẬN NHƯ THẾ NÀO

(VỀ VẤN ĐỀ KIỂM SOÁT)

Người ta há chẳng nói rất nhiều đến việc kiểm soát đó sao! Nhưng nội dung của tất cả những điều đã nói thì *ngheo nàn* biết bao. Người ta đã dùng những câu chung chung, những lời rất kêu, những "dự án" trịnh trọng (những dự án này cứ mãi mãi là dự án thôi) để che giấu thực chất vấn đề đến thế nào rồi.

Thực chất của vấn đề chính là ở chỗ, nếu không xóa bỏ bí mật về thương nghiệp và về ngân hàng, không ban bố ngay tức khắc một đạo luật quy định việc đem mở công khai các sổ sách thương nghiệp cho các công đoàn công nhân xem, thì tất cả những lời nói về việc kiểm soát và tất cả những dự án kiểm soát chẳng qua chỉ là những lời nói hoàn toàn rỗng tuếch mà thôi.

Về vấn đề này, có một thí dụ nhỏ rất đáng chú ý. Có một đồng chí nhân viên của ngân hàng đã cho chúng ta biết những tài liệu dưới đây cho thấy rõ những thủ đoạn mà người ta dùng để che giấu những món lợi nhuận ở trong các bảng quyết toán chính thức.

Tờ "Truyền tin tài chính"¹³³ đã công bố, trong số 18, ra ngày 17 tháng Năm 1917, bản quyết toán của Ngân hàng chiết khấu và tín dụng ở Pê-tơ-rô-grát. Theo tài liệu này, số tiền lãi ròng của ngân hàng lên tới mười ba triệu rúp (con số chính xác là 12,96 triệu rúp, những con số dẫn ra đây là những con số mà chúng tôi tính tròn, đồng thời có ghi số tiền chính xác vào trong ngoặc đơn).

Nhưng một người thông thạo về môn này, khi nghiên cứu kỹ bảng quyết toán đó, thì lập tức thấy ngay rằng con số ấy *còn xa mới nói lên được toàn bộ lợi nhuận*, mà một phần to lớn đã bị che giấu đi một cách khôn khéo trong các mục khác, thành thử nếu không hoàn toàn xóa bỏ bí mật về thương nghiệp và ngân hàng thì bất cứ một thứ "thuế" nào, bất cứ một thứ "công trái bắt buộc" nào và, nói chung là, bất cứ một biện pháp tài chính nào cũng đều không bao giờ nắm được cái phần lợi nhuận đó cả. Thật vậy, người ta đã ghi số tiền 5 1/2 triệu rúp vào khoản tư bản dự trữ đặc biệt. Và chính là trên cái mục gọi là dự trữ, hoặc tư bản dự trữ đó, người ta thường hay ghi số lợi nhuận cần che giấu đi. Nếu tôi là một nhà triệu phú mà thu được 17 triệu lợi nhuận, trong số này tôi đã "dự trữ" (nói toạc ra, có nghĩa là để riêng ra một bên) 5 triệu, thì tôi chỉ cần ghi 5 triệu đó vào mục "tư bản dự trữ", và như thế là ổn tất! Bằng cách này tôi sẽ *lẩn tránh* được tất cả các điều luật về việc "nhà nước kiểm soát", về "thuế khóa của nhà nước đánh vào lợi nhuận", v. v.!!

Ta hãy bàn tiếp. Cũng trong bảng quyết toán đó, ta thấy trong mục thu về lợi tức và về thủ tục phí, có ghi một số tiền gần 1 000 000 rúp (825 000) rúp. Anh nhân viên ngân hàng của chúng ta viết rằng: "Nếu không ghi lợi tức đã thu được vào mục lợi nhuận, thì thử hỏi lợi nhuận của ngân hàng có thể gồm những món tiền nào??".

Ta lại bàn tiếp. Có một số tiền là 300 000 rúp thì ghi vào khoản lợi nhuận thừa còn lại của những năm trước, *nhưng lại không ghi vào tổng số lợi nhuận!!* Thành ra nếu tính đến khoản tiền kể trên, thì vẫn thấy có một số lợi nhuận kèch xù là hơn một triệu rúp đã bị che giấu đi. Khoản tiền 224 000 rúp "lợi tức cổ phần chưa trả cho các cổ đông" thì cũng thế, - ngay số tiền này nữa cũng *không được ghi vào* mục tổng số lợi nhuận, mặc dù bất cứ ai cũng đều biết rằng lợi tức cổ phần là lấy ở lợi nhuận thuần túy mà ra.

Ta lại bàn tiếp nữa: bảng quyết toán còn ghi một số tiền là 3 800 000 rúp vào mục "tiền mang sang". Đồng chí nhân viên ngân hàng của chúng ta viết: "Số tiền mang sang đó là tiền gì? Đối với một người không trực tiếp tham gia công việc đó thì thật khó mà xác định được. Người ta chỉ có thể nói một điều là: trong khi lập bảng quyết toán, người ta có thể đem giấu vào mục "tiền mang sang" một phần lợi nhuận mà về sau này sẽ được chuyển "vào đúng chỗ cần chuyển".

Kết luận: người ta nêu ra một số lợi nhuận là 13 triệu rúp, trong khi, trên thực tế, số lợi nhuận này có lẽ đạt tới từ 19 đến 24 triệu, nghĩa là gần 80% của tư bản cố định, số tư bản này lên tới 30 triệu rúp.

Chừng nào mà chưa xóa bỏ được cái bí mật về thương nghiệp và ngân hàng thì những sự đe dọa của chính phủ đối với bọn tư bản, những lời hứa hẹn của chính phủ đối với công nhân, những dự án của chính phủ và những đạo luật quy định việc trưng thu 90% lợi nhuận của bọn tư bản lớn nhất chẳng qua chỉ là những chuyện nhảm nhí mà thôi, — điều đó há chẳng rõ ràng hay sao?

"Sự thật", số 94,
ngày 12 tháng Bảy
(29 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"

**KHỦNG HOẢNG
NGÀY CÀNG TỐI GẦN,
KINH TẾ SUY SỤP
NGÀY CÀNG NGHIÊM TRỌNG**

Ngày nào chúng ta cũng buộc phải báo động. Bọn ngu xuẩn đủ các loại đều trách chúng ta là "thúc bách" chuyển toàn bộ chính quyền nhà nước về tay các Xô-viết đại biểu binh sĩ, công nhân và nông dân; chúng nói rằng cứ bình tĩnh "chờ đợi" một Quốc hội lập hiến có quy củ, thì như vậy sẽ "hợp lý hơn và thỏa đáng hơn".

Hiện nay, ngay bọn ngu xuẩn nhất trong số những người tiểu tư sản ngu xuẩn đó cũng có thể nhận thấy rằng *cuộc sống không chờ đợi được*, rằng không phải chúng ta "thúc bách" đâu mà *chính là sự phá sản về kinh tế thúc bách*.

Tính hèn nhát tiểu tư sản mà các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích là đại biểu, đã quyết định như thế này: hiện giờ, chúng ta vẫn cứ để cho bọn tư bản nắm chính quyền và chúng ta cầu mong cho sự phá sản về kinh tế cứ "chờ đợi" cho đến khi Quốc hội lập hiến họp!

Sự thật hàng ngày nói lên rằng sự phá sản về kinh tế chắc sẽ không chờ đợi Quốc hội lập hiến họp đâu, mà sự phá sản đó sẽ xảy ra trước khi Quốc hội lập hiến họp.

Các bạn hãy lấy, chẳng hạn, những sự thực đã được công bố ngày hôm nay mà xem. Ban kinh tế của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu binh sĩ và công nhân Pê-tơ-rô-grát đã quyết định "thông báo cho Chính phủ lâm thời biết" rằng "ngành công nghiệp luyện kim ở khu Mát-xcơ-va (gồm 15 tỉnh) đang trải qua một cuộc khủng hoảng ác liệt", rằng "*ban quản đốc*

nhà máy Gu-giôn rõ ràng đang phá hoại sản xuất và cố làm cho xí nghiệp ngừng hoạt động", rằng do đó "chính quyền nhà nước" (mà bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích giao vào tay *bè đảng của bọn Gu-giôn*, tức là bọn tư bản phản cách mạng đóng cửa xưởng giã thợ) "phải đảm đương lấy việc quản lý nhà máy... và cung cấp cho nhà máy những tiền vốn luân chuyển".

Số vốn luân chuyển này, là khoản cần thiết rất gấp, đã lên tới 5 triệu rúp.

Cuộc hội nghị (giữa ban kinh tế và một đoàn đại biểu của ban tiếp tế của Xô-viết đại biểu công nhân Mát-xcơ-va) "yêu cầu Chính phủ lâm thời" (cái Chính phủ lâm thời đáng thương, ngây thơ, ấu trĩ và dốt đặc! Chính phủ đó không biết gì hết! Nó chẳng có liên quan gì vào đó cả! Nó sẽ biết, bọn Đan và bọn Tsê-rê-va-nin, bọn Áp-kxen-chi-ép và bọn Tséc-nốp sẽ thuyết phục nó, sẽ khuyên nhủ nó!) "chú ý đến sự việc này: hội nghị các nhà máy ở Mát-xcơ-va và văn phòng lâm thời của Ủy ban tiếp tế khu Mát-xcơ-va *đã phải phản đối* việc đình chỉ hoạt động của nhà máy chế tạo đầu máy xe lửa ở Cô-lôm-na, và của nhà máy Xoóc-mô-vô và Bri-an-xcơ tại Bê-giét-xcơ¹⁾. Tuy thế, nhà máy ở Xoóc-mô-vô lúc này vẫn không làm việc, vì công nhân đã bãi công; hiện tượng ngừng hoạt động ở các nhà máy khác có thể xảy ra hàng ngày...".

Tai họa không chờ đợi đâu. Nó càng tới gần chúng ta một cách nhanh chóng phi thường. Tình hình vùng mỏ Đô-nê-txơ thì A. Xan-đô-miéc-xki hẳn đã biết rất chắc chắn rồi, nên hôm nay y có viết trên báo "Đời sống mới" rằng:

"Cái vòng luẩn quẩn — thiếu than, thiếu kim loại, thiếu đầu máy xe lửa và đoàn tàu, ngừng sản xuất - chỉ có mở rộng thêm ra thôi. Và trong lúc đó, than lại cứ đốt đi, kim loại cứ tích tụ vào các nhà máy, những nơi cần kim loại thì lại không nhận được".

1) Đây là lỗi in sai, phải đọc là "Bê-gi-txe".

Chính phủ, được bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích ủng hộ, đã công khai *ngăn cản* cuộc đấu tranh chống tình trạng phá sản về kinh tế. A. Xan-đô-miéc-xki cho chúng ta biết rằng, do sự phàn nàn của các chủ xí nghiệp, viên thứ trưởng Bộ thương nghiệp Pan-tsin-xki, trên thực tế là đồng sự với Txê-rê-tê-li và Tséc-nốp, khi đáp lại một cuộc điều tra của ủy ban vùng Đô-nê-txơ về số kim loại tồn kho, ông ta đã cấm (!) không cho người ta được "tự tiện" (!) thành lập các ban kiểm soát.

Các bạn cứ thử nghĩ xem: có phải thật là điên cuồng không? Nước nhà đang suy vong, nhân dân đang ỏ vào ngưỡng cửa nạn đói và phá sản, than và sắt đều thiếu cả, mặc dầu vẫn có thể kiếm được. Ủy ban vùng Đô-nê-txơ đã *thông qua các Xô-viết* đại biểu binh sĩ và công nhân mà tiến hành điều tra về số kim loại tồn kho, tóm lại cũng là để tìm kiếm số sắt cần thiết cho nước nhà, nhưng viên bộ trưởng Pan-tsin-xki, một tên đày tớ của bọn chủ xí nghiệp, đày tớ của bọn tư bản, người cùng bè với bọn Txê-rê-tê-li và bọn Tséc-nốp, lại cấm cuộc điều tra đó. Thế là cuộc khủng hoảng cứ tiếp tục trầm trọng thêm lên, tai họa lại càng tới gần thêm chút nữa.

Người ta sẽ kiếm đâu ra tiền bạc và sẽ kiếm bằng cách nào? Nếu "đòi" phải có ngay một lúc 5 000 000 rúp cần cho một nhà máy thì còn dễ, nhưng người ta cũng phải hiểu rằng số tiền cần cho tất cả các nhà máy thì lại càng lớn hơn thế nhiều, — điều đó há chẳng rõ ràng sao?

Nếu không thực hành cái biện pháp mà chúng ta từng đòi hỏi và tuyên truyền *từ đầu tháng Tư*, nếu không quyết định hợp nhất hết thảy các ngân hàng thành một ngân hàng duy nhất và có kiểm soát, nếu không xóa bỏ bí mật về thương nghiệp, thì *người ta sẽ chẳng kiếm đâu ra tiền bạc*, — điều đó há chẳng rõ ràng sao?

Bọn Gu-giôn và các nhà tư bản khác, được bọn Pan-tsin-xki giúp đỡ, đều tiến tới "một cách có ý thức" (đây là danh

từ của ban kinh tế) chỗ làm cho các xí nghiệp ngừng hoạt động. Chính phủ *đứng về phía họ*. Bọn Txê-rê-tê-li và bọn Tséc-nốp chẳng qua chỉ là những món đồ trang sức hoặc những tên tốt đên trong tay họ mà thôi.

Thưa các ngài, các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích, — *với tư cách là những chính đảng* — đều sẽ phải chịu trách nhiệm trước nhân dân về tai họa này, điều này, hiện nay, há lại không rõ ràng hay sao?

"*Sự thật*", số 95,
ngày 13 tháng Bảy
(30 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

LÀM NHƯ THẾ NÀO ĐÂY?

Ý nghĩa *chính trị* của cuộc tấn công đã làm cho "Báo công nhân" băn khoăn lo lắng. Một trong các cộng tác viên của tờ báo đó thậm chí đã trách cứ một bạn đồng nghiệp khác rằng chung quy anh ta đã thừa nhận, qua những câu văn quanh co của anh ta, rằng, đứng về mặt khách quan mà nói, hiện nay quân đội cách mạng của nước Nga đang đổ máu không phải vì một hòa ước không có thôn tính, mà là vì những mưu đồ xâm lược của giai cấp tư sản các nước đồng minh ("Báo công nhân", số 93, tr. 2, bài tiểu phẩm, cột nhất).

Cái ý nghĩa "khách quan" ấy của cuộc tấn công không khỏi đem lại sự băn khoăn lo lắng cho quần chúng công nhân, mà một bộ phận trong đó vẫn còn đi theo bọn men-sê-vích. Và các bài trong "Báo công nhân" cũng đều phản ánh tâm trạng đó. Vì không muốn công khai đoạn tuyệt với công nhân, nên tờ báo ra sức gấn bằng cách nào đó cuộc "tấn công" vào cuộc đấu tranh của giai cấp vô sản cách mạng vì hòa bình. Điều không may cho ban biên tập quý quyết là ở chỗ người ta không thể gấn được tý nào cuộc tấn công này với cuộc đấu tranh kia, mà chỉ thấy hai cái đó *mâu thuẫn* nhau.

Có lẽ khó mà tưởng tượng được những kẻ thảm hại hơn, bối rối hơn là những biên tập viên đáng tôn kính ấy, chúng đang run sợ trước những bóng ma mà chính bản

thân họ cùng với những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã triệu lên.

Một mặt, "Báo công nhân" cho chúng ta biết là "hiện nay ở phương Tây đang có một sự hiểu nhầm sâu sắc về cuộc tấn công của quân Nga. Các báo tư sản Anh và Pháp cho rằng cuộc tấn công đó có nghĩa là Xô-viết đã từ bỏ những kế hoạch "không tưởng" của mình. Có nhiều nghị quyết có tính chất sô-vanh đã được thông qua dưới hình thức những lời chào mừng gửi cho Kê-ren-xki và cho quân đội cách mạng đang bị ném vào cuộc tấn công. Thế là người ta khua chiêng đánh trống âm ỉ chào mừng cuộc tấn công của quân Nga, trong khi đó thì người ta tăng gấp bội việc bức hại những người đồng chí hướng của phái dân chủ Nga, những người thừa nhận cũng cái cương lĩnh hành động của phái dân chủ đó vì hòa bình".

Quả là một lời thú nhận rất quý! Nhất là khi lời thú nhận ấy lại được thốt ra từ một tờ báo thuộc phái nội các, mới ngày hôm qua đây còn cho những lời dự đoán của chúng tôi về hậu quả *tất nhiên* ấy của cuộc tấn công là những lời dự đoán xuất phát từ đầu óc xấu xa của những người bôn-sê-vích. Vấn đề ở đây không phải là "đầu óc xấu xa" của chúng tôi, như bây giờ người ta đã thấy rõ, mà là ở chỗ chính sách mà các lãnh tụ Xô-viết đã theo, vốn có cái *lô-gích* riêng của nó, và ở chỗ cái lô-gích ấy dẫn đến chỗ tăng cường các *lực lượng phản cách mạng* ở ngoài cũng như ở trong nước Nga.

Cái sự thực khó chịu ấy, "Báo công nhân" có lẽ rất muốn xóa bỏ nó đi. Những phương sách do ban biên tập đề nghị đều rất là đơn giản: "Ban chấp hành trung ương của Đại hội các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, cùng với Xô-viết đại biểu nông dân, phải khẩn cấp tuyên bố một cách rõ ràng và cương quyết rằng đối với phái dân chủ Nga, những mục đích chiến tranh tới nay vẫn không thay đổi", v. v., v. v.. Các bạn đã thấy những người men-sê-vích phàn

đổi chiến tranh đế quốc chủ nghĩa một cách kiên quyết biết chừng nào: họ sẵn sàng khấn cấp đưa ra một bản tuyên bố cương quyết nữa. Người ta há đã chẳng đưa ra bao nhiêu là bản tuyên bố như thế, cũng hết sức "khấn cấp", hết sức "cương quyết" và hết sức "nhiệt tình" đó sao? Và thử hỏi sẽ còn phải lập lại một cách tối khẩn cấp bao nhiêu lần nữa những bản tuyên bố hết sức cương quyết như thế để dùng những lời nói mà làm giảm bớt hiệu lực của những *hành động* của cái chính phủ mà "Báo công nhân" thuộc phái nội các hoàn toàn ủng hộ?

Không đâu, các ngài ạ, những lời nói, những bản tuyên bố, và những thông điệp hết sức "cương quyết" cũng không sao làm giảm tầm quan trọng của những sự thực mà chính các ngài đã nêu lên. Người ta chỉ có thể đối lập với những sự thực đó bằng *hành động*, những hành động *thật sự* có ý nghĩa là đoạn tuyệt với cái chính sách theo đuổi cuộc chiến tranh *đế quốc chủ nghĩa*. Chính phủ Lvốp — Tê-rê-sen-cô — Sin-ga-rép — Kê-ren-xki — Tê-rê-tê-li không thể làm điều đó được. Với chính sách nhút nhát và thảm hại của nó đối với nước Phần-lan và U-cra-i-na, chính phủ ấy chỉ có thể chứng thực rằng nó hoàn toàn bất lực trong việc thực hành những bản tuyên bố hết sức "cương quyết" về việc "không thôn tính" và về "quyên" tự quyết. Trong những điều kiện như thế thì tất cả những lời tuyên bố hứa hẹn sẽ chỉ là cử chỉ tượng trưng nhằm làm mê hoặc quần chúng. Mê hoặc quần chúng bằng những lời tuyên bố âm ỉ chứ không tham gia vào cuộc "đấu tranh của giai cấp vô sản vì hòa bình", đó chính là cương lĩnh của "Báo công nhân", đó là lời đáp lại thực sự của báo ấy về sự phát triển của các lực lượng phản cách mạng, hậu quả của cuộc tấn công.

"*Sự thật*", số 95,
ngày 13 tháng Bảy
(30 tháng Sáu) 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

NGƯỜI TA ĐÃ LỬA BỊP NÔNG DÂN NHƯ THẾ NÀO VÀ TẠI SAO?

Người ta biết rằng khi các đại biểu nông dân toàn Nga đến hội nghị của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga ở Pê-tơ-rô-grát, người ta đã hứa với nông dân — cả các người xã hội chủ nghĩa - cách mạng lẫn chính phủ cũng hứa với họ như thế — rằng sẽ cấm ngay lập tức việc mua bán ruộng đất.

Đúng là bộ trưởng Pê-rê-véc-dép thoát đầu có ý định giữ lời hứa và đã ra lệnh, bằng công điện, đình chỉ tất cả các việc mua bán ruộng đất. Nhưng có một bàn tay bí mật đã nhúng vào việc này nên sau đó thì bộ trưởng Pê-rê-véc-dép lại huỷ bỏ bức công điện của mình gửi cho các chương lý văn khế, có nghĩa là ông ta lại cho phép mua bán ruộng đất.

Nông dân lấy làm lo lắng về việc đó. Thậm chí, nếu chúng tôi không nhầm, thì họ đã cử một đoàn đại biểu đặc biệt đến bộ.

Người ta đã làm cho họ yên tâm, người ta đã dỗ dành họ như dỗ dành trẻ con. Người ta cam đoan với họ rằng một *đạo luật* cấm mua bán ruộng đất sẽ được ban bố ngay lập tức, rằng số dĩ phải "hoãn" việc thi hành thông tư của Pê-rê-véc-dép là "*cốt*" để ban bố đạo luật ấy.

Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã vỗ về nông dân, họ hứa hẹn rất nhiều với nông dân. Nông dân đã tin họ. Nông dân đã dụi xuống. Họ đã trở về nhà.

Nhiều tuần lễ đã trôi qua.

Ngày 24 tháng Sáu (mãi đến ngày 24 tháng Sáu), các báo mới đăng tin là bộ trưởng Tséc-nốp, lãnh tụ Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã đệ trình chính phủ một dự luật (chỉ mới là dự luật thôi) cấm việc mua bán ruộng đất.

Ngày 29 tháng Sáu, các báo đã đăng một bản thông cáo về một cuộc "Hội nghị riêng" của Đu-ma nhà nước họp ngày 28 tháng Sáu¹³⁴. Trong hội nghị đó, theo báo "Ngôn luận" (là tờ báo của đảng hiện chiếm đa số trong Chính phủ lâm thời), thì ông Rốt-di-an-cô,

"trong lời kết luận, đã nói đến vấn đề mua bán ruộng đất, là vấn đề có liên quan đến những biện pháp mới" (mới, hừ, cực kỳ là mới! mới đến tột độ đấy!) "của chính phủ. Ông ta chứng minh rằng nếu cấm mua bán như thế, thì ruộng đất đất sẽ mất giá đi" (đối với ai vậy? đối với bọn địa chủ, dĩ nhiên rồi!! Nhưng nông dân lại muốn tước ruộng đất ở chính ngay bọn địa chủ, kia!), "tín dụng sẽ không được đảm bảo nữa và các chủ ruộng" (các nguyên chủ ruộng chứ, ông Rốt-di-an-cô!) "sẽ không được vay tiền nữa. M. V. Rốt-di-an-cô hỏi: các chủ ruộng lấy ở đâu ra tiền để trả nợ cho ngân hàng? Đối với nhiều món nợ thì hạn trả đã quá rồi, và một dự luật như thế sẽ dẫn đến việc thanh toán ngay lập tức chế độ tư hữu ruộng đất bằng con đường hợp pháp, chẳng cần phải dùng đến hình thức bán đấu giá.

Do đó, M. V. Rốt-di-an-cô yêu cầu hội nghị giao cho một Ban chấp hành lâm thời nghiên cứu vấn đề để tìm cách ngăn cản việc thi hành đạo luật ấy, đạo luật có hại, không phải là cho chế độ tư hữu ruộng đất mà cho nhà nước".

Thế là chúng ta liền thấy hoàn toàn rõ cái "bàn tay bí mật"! Thế là cái "cơ mưu xảo diệu" của cái chính phủ liên hiệp, với những viên bộ trưởng giả danh xã hội chủ nghĩa của nó, đã bị lộ tẩy do tạt ba hoa vô độ của ngài Rốt-di-an-cô, trước kia vốn là chủ tịch Đu-ma nhà nước cũ, trước kia vốn là địa chủ, vốn là thân tín của Xtô-lư-pin - tên Treo cổ, vốn là quan thầy che chở cho tên khiêu khích Ma-li-nốp-xki!

Cứ giả sử ngay rằng, lúc này, khi mà cái ông Rốt-di-an-cô ấy đã vụng về buột mồm thốt ra như vậy, thì đạo luật

cấm mua bán ruộng đất rốt cuộc sẽ được ban bố. Rốt cuộc!

Nhưng vấn đề không phải chỉ có thế. Vấn đề là ở chỗ cái thí dụ rõ rệt nói trên sẽ làm cho tất cả chúng ta hiểu và giúp cho quần chúng nông dân hiểu *người ta đã lừa bịp nông dân như thế nào và tại sao người ta lại lừa bịp như thế*. Vì sự thực này vẫn rành rành ra đây, không ai có thể chối cãi được, không ai có thể biện bạch nổi: người ta đã lừa bịp nông dân, người ta *không* thi hành ngay điều mà người ta đã hứa hẹn tại Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga là sẽ thi hành ngay lập tức.

Người ta đã lừa bịp nông dân như thế nào? Nuôi họ bằng những lời hứa hẹn suông. Đó là tất cả cái "cơ mưu xảo diệu" của tất cả những nội các liên hiệp trên thế giới, nghĩa là của những nội các tư sản có các tên phản bội chủ nghĩa xã hội tham gia. Những người nguyên trước là đảng viên xã hội chủ nghĩa mà tham gia những nội các ấy thì - dù cho họ có ý thức hay không cũng thế thôi - đều bị người ta dùng làm công cụ cho bọn tư bản lừa bịp quần chúng.

Tại sao người ta lại lừa bịp nông dân? Vì những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng, công cụ của việc lừa bịp đó — ta hãy cứ đặt cái giả thiết tốt nhất đối với họ — *chính bản thân họ cũng không hiểu được* cái cơ mưu xảo diệu của sự thống trị giai cấp và của chính sách giai cấp trong việc quản trị nước Nga hiện đại. Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã tự để cho những lời nói suông cám dỗ mình. Nhưng trên thực tế, như "trường hợp" Rốt-di-an-cô đã chứng minh rõ ràng, nước Nga đã bị cái khối của hai khối, cái liên minh của hai liên minh thống trị.

Trước hết là cái khối của Đảng dân chủ - lập hiến và bọn địa chủ bảo hoàng, mà ngài Rốt-di-an-cô là người đại diện thứ nhất. Đối với toàn thể nước Nga, sự tồn tại của cái khối đó đã được sự việc sau đây xác nhận là một hiện thực chính trị: vào kỳ bầu cử ở Pê-tơ-rô-grát, *tất cả* báo

chí của phái Trăm đen, *tất cả* báo chí hữu khuynh hơn Đảng dân chủ - lập hiến đều ủng hộ đảng này. Cái khối ấy chiếm *đa số* trong chính phủ, do lầm lỗi của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và những người men-sê-vích. Cái khối ấy đã trì hoãn việc cấm mua bán ruộng đất; cái khối ấy ủng hộ bọn địa chủ và bọn *tư bản đóng cửa xưởng giãn thợ*.

Còn khối kia là cái khối của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và những người men-sê-vích đã dùng những lời hứa hẹn suông để lừa bịp nhân dân. Xcô-bê-lép và Txê-rê-tê-li, Pê-sê-khô-nốp và Tséc-nốp đều đưa ra rất nhiều lời hứa hẹn. Hứa hẹn thì chẳng khó gì cả. Cái phương pháp của các bộ trưởng "xã hội chủ nghĩa" là nuôi dưỡng nhân dân bằng những lời hứa hẹn suông, cái phương pháp ấy đã được sử dụng ở *tất cả* các nước tiên tiến trên thế giới, và ở đâu đâu phương pháp đó cũng đã bị phá sản. Đặc điểm của nước Nga là ở chỗ tình trạng phá sản này của các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích sẽ xảy ra một cách gay gắt hơn và mau chóng hơn, do tình thế cách mạng đang diễn ra ở đấy.

Mỗi công nhân, mỗi binh sĩ hãy lợi dụng cái thí dụ đó — cái thí dụ có ích đặc biệt đối với nông dân — để giải thích hết sức tỉ mỉ cho nông dân nhận rõ *người ta đã lừa bịp họ như thế nào và tại sao lại lừa bịp như thế!*

Không phải bằng cách kết thành một khối (một liên minh) với bọn tư bản đâu, mà chính là bằng cách liên minh với công nhân, thì nông dân mới có thể đạt được mục đích của mình.

"*Sự thật*", số 96,
ngày 14 (1) tháng Bảy 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

AI CHỊU TRÁCH NHIỆM?

Ông N. Rô-xtốp đã cho đăng, trên tờ "Báo công nhân" thuộc phái nội các, một số lời văn trích trong những bức thư của binh sĩ chúng tỏ rằng ở nông thôn người ta còn hết sức ngu muội. Tất cả những bức thư đó — tác giả nói thế và khẳng định là đã nắm được, ở bộ phận cổ động của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, một bọc lớn những bức thư từ khắp nơi trong nước gửi đến, — tất cả những bức thư đó đều đồng thanh kêu lên: báo, hãy gửi báo cho chúng tôi!

Cây bút men-sê-vích chợt tỉnh ngộ ra và hốt hoảng la lên: "Nếu không làm cho họ (những người nông dân) trên thực tế thấy rõ rằng cách mạng là rất có ích cho họ, thì họ sẽ vùng lên chống lại cách mạng"... Nông dân "vẫn cứ ngu muội như khi trước".

Viên công chức men-sê-vích thuộc phái nội các ấy chợt tỉnh ngộ ra có hơi muộn một chút nhờ ở bọc thư đó. Từ ngày 6 tháng Năm, ngày mà phái men-sê-vích cam tâm phục vụ bọn tư bản, từ ngày ấy đến nay hơn bảy tuần lễ đã trôi qua, và trong suốt thời gian đó, những lời dối trá và vu khống phản cách mạng của bọn tư sản tung ra để chống lại cách mạng đã được tự do tuôn về các nông thôn thông qua các tờ báo tư sản đang chiếm ưu thế và thông qua những

tên đầy tớ và những kẻ ủng hộ trực tiếp hay gián tiếp của cái chính phủ tư bản đợc phái men-sê-vích ủng hộ.

Nếu những người men-sê-vích và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng không phản lại cách mạng và không ủng hộ bọn dân chủ - lập hiến phản cách mạng, thì chính quyền nhà nước đã về tay Ban chấp hành từ đầu tháng Năm rồi, và Ban chấp hành này đã có thể thiết lập ngay đợc chế độ độc quyền của nhà nước đối với việc đăng quảng cáo trên báo chí và do đó, đã có thể làm chủ đợc những tờ báo in ra hàng chục triệu bản để phân phối và gửi *biếu không* về nông thôn. Khi đã nằm trong tay Ban chấp hành rồi, thì những nhà in lớn và những kho chứa giấy sẽ đợc "dùng" vào việc giáo dục nông thôn chứ không phải vào việc đầu độc nông thôn bằng cách phổ cập hàng tá những báo tư sản phản cách mạng, là những tờ báo trên thực tế đã *chiếm ưu thế* trong ngành báo chí.

Ngay từ lúc ấy, Ban chấp hành có lẽ đã có thể giải tán đợc Đu-ma nhà nước, do đó, thực hiện đợc một khoản tiết kiệm tiền bạc của nhân dân, đó là chưa nói đến những khoản tiết kiệm khác có thể thực hiện đợc, và Ban chấp hành có lẽ đã có thể dùng số tiền tiết kiệm đợc như thế để phái hàng nghìn, nếu không phải là hàng vạn nhân viên cổ động về nông thôn.

Trong thời kỳ cách mạng, sự trì hoãn đôi khi đợc xem ngang như hoàn toàn phản bội cách mạng. Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và những người men-sê-vích phải hoàn toàn chịu trách nhiệm về việc trì hoãn không chuyển ngay chính quyền cho công nhân, binh sĩ và nông dân, cũng như về việc trì hoãn không thực hiện những biện pháp cách mạng nhằm giáo dục nông thôn ngu muội. Về điểm này, *chúng* đã phản bội cách mạng. *Chúng* đã làm cho anh em công nhân và binh sĩ đi đến chỗ hiện nay buộc phải giới hạn, trong cuộc đấu tranh của mình chống lại báo chí tư sản phản cách mạng và trong công tác cổ động, ở những

"phương tiện thủ công nghiệp", trong khi mà công nhân và binh sĩ lẽ ra đã có thể và phải nắm quyền sử dụng các *phương tiện của nhà nước* để tiến hành cuộc đấu tranh đó.

"*Sự thật*", số 96,
ngày 14 (1) tháng Bảy 1917

Theo đúng bản đăng
trên báo "*Sự thật*"

ĐẢNG DÂN CHỦ - LẬP HIẾN CÓ THỂ TRÔNG MONG CÁI GÌ KHI RÚT RA KHỎI NỘI CÁC?¹³⁵

Câu hỏi này tự nhiên phải nảy ra trong đầu óc mọi người. Phải hiểu đúng các sự biến để ứng phó đúng với các sự biến đó bằng một sách lược nhất định. Vậy chúng ta phải hiểu việc từ chức của Đảng dân chủ - lập hiến như thế nào?

Vì bực tức ư? Vì bất đồng ý kiến trên nguyên tắc về vấn đề U-cra-i-na ư? — Chắc chắn không phải thế. Ai mà nghi ngờ cho rằng đó là do Đảng dân chủ - lập hiến khư khư giữ nguyên tắc, hoặc đó là do giai cấp tư sản bực tức mà hành động thì thật là lối bịch.

Không. Người ta chỉ có thể giải thích được rằng sở dĩ Đảng dân chủ - lập hiến từ chức là do một sự tính toán. Thực chất của sự tính toán đó như thế nào?

Tính toán như thế này: muốn quản trị một nước đã hoàn thành một cuộc cách mạng lớn và chưa có thể yên ổn được, hơn nữa lại vào lúc đang có một cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới, thì người ta cần phải dựa vào tinh thần sáng tạo đầy nhiệt tình vô hạn và khí thế của một giai cấp thực sự cách mạng, tinh thần đầy sáng tạo và đầy khí thế này mang tính chất dũng cảm phi thường, vĩ đại về mặt lịch sử. Hoặc là phải dùng bạo lực mà tiêu diệt giai cấp ấy, như Đảng dân chủ - lập hiến vẫn chủ trương từ lâu, ngay từ ngày 6 tháng Năm; hoặc là phải nhận giai cấp ấy là lực lượng lãnh đạo. Hoặc là phải liên minh với tư

bản đế quốc chủ nghĩa, như thế có nghĩa là phải mở một cuộc tấn công, phải ngoan ngoãn phục vụ tư bản, phải để cho tư bản nô dịch mình, phải từ bỏ những không tưởng về việc tịch thu ruộng đất mà không bồi thường cho địa chủ (xem những bài diễn văn của Lvốp chống lại kế hoạch Tséc-nốp, đăng trong tờ "Sở giao dịch"); hoặc là phải chống lại tư bản đế quốc chủ nghĩa, và như thế tức là phải lập tức đề nghị với nhân dân tất cả các nước những điều kiện chính xác để lập lại hòa bình, vì tất cả các dân tộc đều chán ghét chiến tranh, cần phải có gan và biết giương cao lá cờ cách mạng vô sản thế giới chống lại tư bản nhưng không phải là bằng những lời nói suông mà là bằng hành động, bằng cách hết sức kiên quyết làm cho cách mạng tiến triển ngay cả ở nước Nga.

Bọn dân chủ - lập hiến là những kẻ kinh doanh, những kẻ kinh doanh có đầu óc thực tế, cả trong thương nghiệp, trong tài chính, trong việc bảo vệ tư bản cũng như trong chính trị. Họ đã tính toán đúng rằng cứ *khách quan* mà nói thì tình thế là tình thế cách mạng. Họ tán thành những cuộc cải cách và vui lòng chia sẻ chính quyền với những người chủ trương cải lương như bọn Txê-rê-tê-li, bọn Tséc-nốp và đồng bọn. Nhưng các cuộc cải cách sẽ không cứu vãn nổi tình thế. *K h ô n g c ó* cải cách nào khả dĩ cứu thoát khỏi khủng hoảng, nghĩa là khỏi chiến tranh và sự suy sụp về kinh tế.

Và bọn dân chủ - lập hiến, đứng trên quan điểm giai cấp của họ, giai cấp những tên đế quốc chủ nghĩa bóc lột, đã tính toán rất đúng rằng: việc từ chức của chúng tôi là một tối hậu thư. Chúng tôi biết rằng ngày nay bọn Txê-rê-tê-li và bọn Tséc-nốp không tin tưởng vào giai cấp thực sự cách mạng và không muốn tiến hành trong lúc này một chính sách thực sự cách mạng. Chúng tôi sẽ làm cho bọn họ hoảng sợ. Không cần đến Đảng dân chủ - lập hiến, tức là không cần đến sự "ủng hộ" của tư bản thế giới hiện nay

là Anh và Mỹ, và như thế *cũng tức* là tiến hành cách mạng *chống* lại tư bản ấy. Bọn Txê-rê-tê-li và bọn Tséc-nốp sẽ không làm việc đó, họ không dám làm đâu! Họ sẽ phải nhượng bộ chúng tôi!

Và nói rằng nếu họ không nhượng bộ, thì cuộc cách mạng chống lại tư bản — dù nó có nổ bùng ra — tất sẽ thất bại và chúng tôi sẽ trở lại.

Bọn dân chủ - lập hiến tính toán như thế đấy. Chúng tôi xin nhắc lại: đứng trên quan điểm của giai cấp bóc lột, thì tính toán như thế là đúng.

Nếu bọn Txê-rê-tê-li và bọn Tséc-nốp đi theo lập trường của giai cấp bị bóc lột — chứ không phải đi theo lập trường của giai cấp tiểu tư sản ngả nghiêng — thì họ sẽ đáp lại sự tính toán đúng đắn của bọn dân chủ - lập hiến bằng sự tán đồng đúng đắn theo chính sách của giai cấp vô sản cách mạng.

Viết ngày 3 (16) tháng Bảy 1917

Đăng trên báo "Sự nghiệp vô sản", số 2, ngày 28 (15) tháng Bảy 1917

Theo đúng bản thảo

TOÀN BỘ CHÍNH QUYỀN VỀ TAY CÁC XÔ-VIỆT!

"Bản chất như thế nào thì nhất định nó cứ phải như thế ấy..." Rõ ràng là các đảng chấp chính — xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích — sẽ phải "thử nghiệm" một lần nữa bằng kinh nghiệm của bản thân mình cái chân lý thông thường đó. Họ đã muốn là "những người dân chủ cách mạng", thì hiện nay họ ở địa vị những người dân chủ cách mạng, thế là họ buộc phải rút ra những kết luận mà bất cứ người dân chủ cách mạng nào cũng phải rút ra.

Dân chủ là sự thống trị của đa số. Chừng nào mà ý chí của đa số vẫn còn mờ tối, chừng nào mà người ta vẫn có thể, dù chỉ là hơi giống như thế thôi, cho ý chí đó là còn mờ tối, thì chừng đó người ta vẫn còn đưa ra cho nhân dân một chính phủ của bọn tư sản phản cách mạng dưới chiêu bài chính phủ "dân chủ". Nhưng tình trạng đó không thể kéo dài được. Trong vài tháng đã trôi qua kể từ ngày 27 tháng Hai trở đi, ý chí của đa số công nhân và nông dân, tức là tuyệt đại đa số dân cư trong nước, đã thể hiện ra rõ rệt, nhưng không phải chỉ dưới một hình thức chung mà thôi. Ý chí đó đã biểu hiện rõ trong các tổ chức có tính chất quần chúng — các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân.

Vậy làm sao người ta lại có thể phản đối việc chuyển toàn bộ chính quyền nhà nước về tay các Xô-viết ấy được? Như thế không có nghĩa gì khác hơn là từ bỏ dân chủ!

Như thế có nghĩa, không hơn không kém, là buộc nhân dân phải nhận một chính phủ *hiển nhiên* không thể nảy sinh ra cũng không thể được duy trì *theo phương pháp dân chủ*, tức là bằng tuyển cử thật sự phổ thông và thật sự tự do.

Thoạt mới nhìn thì có vẻ lạ kỳ lắm, nhưng sự thật vẫn sờ sờ ra đây: chính cái chân lý hết sức đơn giản, hết sức rõ ràng và hết sức hiển nhiên ấy, bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích đều *đã quên mất rồi!* Lập trường của họ rất giả dối, làm cho họ bị vướng mắc, bị mê muội đến nỗi họ không thể nào "tóm" được cái chân lý mà họ đã mất. Sau cuộc bầu cử ở Pê-tơ-rô-grát và ở Mát-xcơ-va, sau khi triệu tập Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga, sau Đại hội các Xô-viết, lập trường của các giai cấp và các đảng phái đã được biểu lộ rất rõ ràng, chính xác và hiển nhiên trong cả nước Nga, đến mức chỉ trừ người đã mất trí hoặc cố ý rơi vào chỗ hồ đồ, còn thì không ai lại có thể lầm lẫn về điểm đó được.

Dung nhận các bộ trưởng dân chủ - lập hiến, hoặc một chính phủ dân chủ - lập hiến, hoặc một chính sách dân chủ - lập hiến, như thế tức là thách thức chế độ dân chủ và chủ nghĩa dân chủ. Đó tức là nguồn gốc của những cuộc khủng hoảng chính trị sau ngày 27 tháng Hai, nguồn gốc làm cho chính quyền nước ta bấp bênh không ổn định. Mỗi bước, mỗi ngày và thậm chí mỗi giờ, người ta đều lấy danh nghĩa các cơ quan nhà nước và các đại hội có thẩm quyền nhất, mà kêu gọi đến tinh thần cách mạng của nhân dân và đến chủ nghĩa dân chủ của họ, nhưng chính sách chung của chính phủ, đặc biệt là chính sách đối ngoại của nó, và chủ yếu là chính sách kinh tế của nó, đều xa rời tinh thần cách mạng, đều vi phạm chủ nghĩa dân chủ.

Tình hình đó không thể nào kéo dài được.

Do nguyên nhân này hay nguyên nhân khác, tính không ổn định của tình hình đó tất sẽ không tránh khỏi xuất hiện. Và cố chấp không phải là một chính sách thật thông minh

đâu. Bằng những bước thối thụt và những bước đột biến, tình hình nhất định tiến triển tới mức khiến cho việc chuyển chính quyền về tay các Xô-viết, — một khẩu hiệu mà đảng ta đã đề ra từ lâu, — sẽ được thực hiện.

"*Sự thật*", số 99,
ngày 18 (5) tháng Bảy 1917

*Theo đúng bản đăng
trên báo "Sự thật"*

ĐÂU LÀ CHÍNH QUYỀN VÀ ĐÂU LÀ PHẢN CÁCH MẠNG?

Về câu hỏi đó, người ta thường trả lời rất đơn giản rằng: hoàn toàn không có phe phản cách mạng hoặc chúng ta không biết họ ở đâu cả. Nhưng chính quyền là ở đâu thì chúng ta hoàn toàn biết rõ. Chính quyền ở trong tay Chính phủ lâm thời do Ban chấp hành trung ương của Đại hội toàn Nga các Xô-viết đại biểu binh sĩ và công nhân kiểm soát¹³⁶. Đó là câu trả lời thông thường.

Cũng như phần nhiều những cuộc khủng hoảng đủ loại đã san bằng mọi công ước và phá huỷ mọi ảo tưởng, cuộc khủng hoảng chính trị ngày hôm qua¹³⁷ đã phá tan những ảo tưởng biểu hiện trong những câu trả lời, mà người ta thường đưa ra và chúng tôi vừa thuật lại, đối với những vấn đề cơ bản của mọi cuộc cách mạng.

Có một cựu nghị sĩ của Đu-ma nhà nước II, tên là A-lếch-xin-xki, đã bị các đảng *xã hội chủ nghĩa - cách mạng* và *men-sê-vich*, tức là những đảng lãnh đạo các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, *từ chối* không nhận vào Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ *chùng nào mà hẳn chưa tự khôi phục được danh dự của hẳn*, nghĩa là chùng nào mà hẳn chưa tỏ ra là người có nhân phẩm¹³⁸.

Chuyện gì vậy? Tại sao Ban chấp hành lại tuyên bố công khai và dứt khoát là không tin nhiệm A-lếch-xin-xki nữa, đòi hẳn phải tự khôi phục lại danh dự của mình, nghĩa là xem hẳn là một tên bất lương?

Trang đầu báo "'Sự thật" khổ nhỏ", ngày 19 (6) tháng Bảy 1917 có đăng bài của V. I. Lê-nin "Đâu là chính quyền và đâu là phản cách mạng?"

Ảnh thu nhỏ

Vì A-lếch-xin-xki đã nổi tiếng về nhiều tội vu khống đến nỗi các nhà báo ở Pa-ri thuộc những chính đảng khác nhau nhất đều gọi hắn là một tên vu khống. Nhưng, chẳng những A-lếch-xin-xki không hề có ý chứng minh với Ban chấp hành rằng hắn là một người có nhân phẩm, mà hắn lại còn ẩn núp sau tờ báo "Thống nhất" của Plê-kha-nốp, thoát đầu hắn dùng tên tắt để ký các bài báo của hắn, nhưng rồi sau đó mạnh dạn ký bằng tên thật của hắn.

Trưa hôm qua, 4 tháng Bảy, nhiều người bên-sê-vích đã được những bạn bè quen biết cho hay rằng A-lếch-xin-xki lại vừa báo cho ủy ban các nhà báo ở Pê-tơ-rô-grát một cái tin mới nào đó đầy tính chất vu khống đê hèn. Đa số những người được thông báo về A-lếch-xin-xki thì chẳng thèm để ý một chút nào đến tin tức ấy cả, họ đều có thái độ khinh bỉ ghê tởm đối với hắn và "công việc" của hắn. Nhưng một ủy viên bên-sê-vích trong Ban chấp hành trung ương, tên là Đgiu-ga-svi-li (Xta-lin) — đồng chí này là một người dân chủ - xã hội ở Gru-di-a nên đã quen biết từ lâu đồng chí Tơ-khê-ít-dê - đã báo ngay trong phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết cho Tơ-khê-ít-dê biết vụ vu khống đê tiện mới này của A-lếch-xin-xki.

Tuy việc đó xảy ra vào lúc đêm khuya, nhưng Tơ-khê-ít-dê tuyên bố là Ban chấp hành trung ương các Xô-viết sẽ không bỏ qua một vụ vu khống của những kẻ vốn lo sợ sự xét xử và thẩm tra của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết. Với tư cách là chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết và thay mặt ủy viên Chính phủ lâm thời, Txê-rê-tê-li, Tơ-khê-ít-dê đã gọi ngay *điện thoại* cho tất cả các ban biên tập các báo và đề nghị họ *đừng công bố những điều vu khống* của A-lếch-xin-xki. Tơ-khê-ít-dê báo cho Xta-lin biết rằng đa số các báo đều tỏ ra sẵn sàng tuân theo ý muốn của đồng chí đó, duy chỉ có báo "Thống nhất" và báo "Ngôn luận" đã "không chịu trả lời" trong một thời gian (chúng tôi không đọc báo "Thống nhất"; còn báo "Ngôn luận"

thì *không* đăng lời vu khống ấy). Cuối cùng, lời vu khống ấy chỉ thấy đăng trên một tờ báo lá cải, mà phần lớn giới trí thức hoàn toàn không biết đến, tức là tờ "Lời nói sinh động"¹³⁹, số 51 (404), do A. M. U-man-xki là chủ bút kiêm xuất bản.

Bây giờ những kẻ vu khống sẽ trả lời trước tòa án. Về mặt đó, thì sự việc thật giản đơn và không phức tạp.

Ai mà chẳng thấy rõ rằng sự vu khống ấy là vô lý: có một viên chuẩn úy tên là Éc-mô-len-cô, thuộc trung đoàn bộ binh Xi-bi-ri thứ 16, đã được "điều" (?) "vào ngày 25 tháng Tư về hậu tuyến của binh đoàn VI, để tiến hành cổ động ở đây cho việc ký một hòa ước riêng rẽ với nước Đức, sớm chừng nào hay chừng nấy". Rõ ràng đây là một tên vượt ngục và bản "văn kiện" do tờ "Lời nói sinh động" công bố, nói thêm về hắn như sau: "Éc-mô-len-cô đã nhận sứ mệnh này là do làm theo lời yêu cầu của các đồng chí của hắn"!!

Do đó người ta thấy ngay rằng một tên bất lương đến mức đi nhận làm một "sứ mệnh" thuộc loại như thế thì sẽ xứng đáng với một thứ tín nhiệm như thế nào rồi!.. Người làm chứng là một tên bất lương. Đó là một sự thật.

Nhưng tên làm chứng đó nói những gì?

Nói thế này: "Các viên sĩ quan của Bộ tổng tham mưu Đức tên là Si-đi-tơ-ki và Luy-béc đã cho hắn biết rằng ở Nga đang có một việc cổ động như thế, do một tên tay sai của Bộ tổng tham mưu Đức tiến hành, tên này là A. Xcô-rô-pít - I-ôn-tu-khốp-xki, chủ tịch phân hội U-cra-i-a "Liên minh giải phóng U-cra-i-na"¹⁴⁰, và việc đó cũng do cả Lê-nin tiến hành nữa. Người ta ủy nhiệm cho Lê-nin ra sức phá hoại sự tín nhiệm của nhân dân Nga đối với Chính phủ lâm thời".

Như vậy là bọn sĩ quan Đức khi tìm cách đẩy Éc-mô-len-cô làm một hành động bất lương, đã nói dối hắn một cách vô sỉ về Lê-nin, vì Lê-nin là người đã luôn luôn và tuyệt đối *bác bỏ* một cách kiên quyết nhất và dứt khoát nhất,

việc ký một hòa ước riêng rẽ với nước Đức, điều đó ai ai cũng đều biết, và *tất cả đảng bôn-sê-vích* cũng đã chính thức tuyên bố!! Bọn sĩ quan Đức đã nói láo một cách trắng trợn, thô bỉ, vô lý đến nỗi người nào biết đọc cũng nhận thấy ngay được đó là một điều nói láo. Và người nào có nhận thức về chính trị sẽ càng không tin vào điều nói láo đó, nhất là việc cho rằng Lê-nin, cùng một tên I-ôn-tu-khốp-xki (?) nào đó và "Liên minh giải phóng U-cra-i-na", đã có liên lạc với nhau, thì lại là một điều vô lý, đặc biệt chối tai gai mắt nữa, vì Lê-nin và tất cả những người quốc tế chủ nghĩa đã nhiều lần, nhất là trong lúc đang có chiến tranh, *công khai tuyên bố chẳng có quan hệ gì* với cái "Liên minh" xã hội - yêu nước khả nghi ấy cả.

Cái điều nói láo thô bỉ đó của một tên Éc-mô-len-cô bị tụi Đức mua chuộc, hay của bọn sĩ quan Đức, có lẽ chẳng đáng để người ta chú ý đến một tí nào, nếu cái "văn kiện" kia không kèm thêm một số tài liệu vừa được gửi đến cho chúng tôi" — người ta không biết là những tài liệu đó gửi đến cho ai, do ai gửi đến, gửi đến lúc nào và bằng cách nào? — và theo những tài liệu ấy thì "những số tiền dùng vào việc cổ động đó" "được ký nhận" (ai nhận? "văn kiện" đó *không dám* nói hẳn ra rằng người ta tố cáo hoặc nghi ngờ Lê-nin!! văn kiện đó không nói *ai* "nhận!") "thông qua" những "người được tin cậy" là: những người "bôn-sê-vích" Phuốc-xten-béc (Ga-nê-tơ-ki) và Cô-dơ-lốp-xki. Về việc này, có lẽ người ta cũng có cả những tài liệu về việc chuyển tiền qua ngân hàng, và "cơ quan kiểm duyệt trong quân đội đã xác định được rằng có một sự trao đổi liên tục (!) những bức điện có tính chất chính trị và tài chính giữa những nhân viên tình báo Đức và các lãnh tụ bôn-sê-vích"!!

Đấy cũng lại là một điều nói láo thô bỉ đến nỗi ai cũng nhận ra là vô lý. Nếu trong việc ấy có một tí ti sự thật, thì làm thế nào mà: 1) Ga-nê-tơ-ki, *vừa mới đây thôi*, lại được tự do vào nước Nga và lại được tự do ra khỏi nước

Nga? 2) cả Ga-nê-tơ-ki lẫn Cô-dơ-lốp-xki lại *không* bị bắt *trước khi* báo chí tiết lộ tội phạm của họ? Thật thế, nếu Bộ tổng tham mưu đã thực sự nắm được những tài liệu đôi chút đáng tin về những vụ chuyển tiền, những bức điện, v. v., thì chẳng lẽ lại để cho bọn A-lếch-xin-xki và tờ báo lá cải nói toang câu chuyện ấy ra, mà không bắt giam Ga-nê-tơ-ki và Cô-dơ-lốp-xki, hay sao? Há chẳng hiển nhiên là chúng ta đang đứng trước một hành vi vụng về của những kẻ vu oan giá họa thuộc một cơ quan báo chí khốn nạn vào bậc nhất, chứ không có gì khác cả?

Chúng tôi nói thêm rằng cả Ga-nê-tơ-ki lẫn Cô-dơ-lốp-xki chẳng ai là người bôn-sê-vích cả, mà họ đều là đảng viên Đảng dân chủ - xã hội Ba-lan, rằng Ga-nê-tơ-ki thì ở trong Ban chấp hành trung ương của đảng ấy và chúng tôi biết Ga-nê-tơ-ki từ Đại hội Luân-đôn (1903)¹⁴¹, - trong đại hội này, các đại biểu Ba-lan đã tự ý rút lui, v. v.. Cả Ga-nê-tơ-ki lẫn Cô-dơ-lốp-xki đều *chẳng giao một đồng nào* cho những người bôn-sê-vích hết. Tất cả câu chuyện ấy chẳng qua chỉ là một điều nói láo vô sỉ nhất từ đầu chí cuối mà thôi.

Chuyện đó có ý nghĩa chính trị thế nào? Một là, địch thủ chính trị của những người bôn-sê-vích không thể không dùng đến những điều dối láo và vu khống. Những địch thủ đó hèn hạ và nhục nhã đến như thế đấy.

Hai là, chuyện đó cung cấp cho chúng ta một câu trả lời cho câu hỏi đã được dùng làm đầu đề cho bài báo này.

Một bản báo cáo về những "văn kiện" ấy đã được gửi cho Kê-ren-xki ngay từ ngày 16 tháng Năm. Kê-ren-xki vừa là người của Chính phủ lâm thời, vừa là người của Xô-viết, nói một cách khác: là người của hai "chính quyền". Từ 16 tháng Năm đến 5 tháng Bảy, thời gian chẳng phải là ngắn ngủi gì. Một chính quyền xứng đáng với danh nghĩa của mình lẽ ra phải và ắt là có thể *tự mình* mở một cuộc điều tra về những "văn kiện" ấy, hỏi cung các người làm

chúng, bắt giam những kẻ bị cáo. Chính quyền, *cả hai* "chính quyền", tức là Chính phủ lâm thời và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết, lẽ ra đã có thể và phải làm việc đó rồi.

Cả hai chính quyền đều chẳng hành động gì. Tuy nhiên, Bộ tổng tham mưu lại có những quan hệ nào đó với A-lếch-xin-xki, người mà Ban chấp hành Xô-viết đã không công nhận cho ở trong ban đó, vì hắn là một tên vu khống! Và, đúng vào lúc bọn dân chủ - lập hiến từ chức - chắc hẳn đây là do ngẫu nhiên — thì Bộ tổng tham mưu lại dung túng người ta giao cho A-lếch-xin-xki những văn kiện chính thức của mình để đem ra đăng báo!

Chính quyền chẳng hành động gì cả. Cả Kê-ren-xki, cả Chính phủ lâm thời lẫn Ban chấp hành Xô-viết, chẳng một ai nghĩ đến việc bắt giam Lê-nin, Ga-nê-tơ-ki và Cô-dơ-lốp-xki nếu quả họ là những người đáng tình nghi. Đêm hôm qua 4 tháng Bảy, Tơ-khê-ít-dê và Txê-rê-tê-li đề nghị các báo không đăng lời vu khống lộ liễu đó. Nhưng đồng thời, sau lúc đó một chút, vào lúc rất khuya, Pô-lốp-txép lại ra lệnh cho các học viên trường sĩ quan và lính Cô-dắc đến phá phách trụ sở của báo "Sự thật", tịch thu số báo sắp phát hành, bắt giam các biên tập viên và thu tóm các sổ sách của tòa báo (lấy lý do là để xét xem trong sổ sách ấy có ghi những món tiền do những nơi khả nghi chuyển đến không); và, đồng thời, một tờ báo lá cải con con, dơ bẩn, đê tiện, tức là tờ "Lời nói sinh động", đã công bố lời vu khống hèn hạ ấy nhằm kích động lòng người, nhằm bôi nhọ những người bôn-sê-vích, nhằm gây ra chung quanh họ một bầu không khí hành hung và nhằm cung cấp cho Pô-lốp-txép, cho các học viên trường sĩ quan và lính Cô-dắc đã phá phách tòa báo "Sự thật", một cái gọi là lý lẽ biện hộ.

Người nào không cố tình nhắm mắt để *khỏi phải thấy sự thật* thì sẽ không thể nào nhầm lẫn được. Lúc *cần phải* hành động, thì *hai* chính quyền lại không hành động

gì cả. Ban chấp hành trung ương các Xô-viết không hành động vì ban đó đã "đặt hết tín nhiệm" vào Đảng dân chủ - lập hiến và sợ làm mất lòng đảng đó; còn Đảng dân chủ - lập hiến thì không hành động dưới danh nghĩa chính quyền, vì họ thích hành động *trong hậu trường*.

Phe phản cách mạng trong các hậu trường sờ sờ ra đấy, ai mà chẳng thấy: đó là những người dân chủ - lập hiến, một vài giới nào đó trong Bộ tổng tham mưu (trong "bộ chỉ huy tối cao quân đội", như đã nói trong nghị quyết của đảng ta), và đó là cái loại báo chí ám muội đã một phần nào bị bọn Trăm đen mua chuộc. Đó là những người *không* ngồi im, đó là những người "cộng tác" rất ăn ý với nhau; đấy là giới người mà trong đó nảy ra cái không khí tàn sát, phát sinh những âm mưu tàn sát, và từ đó phát ra những tiếng súng bắn vào các người đi biểu tình vân vân và vân vân.

Người nào không cố tình nhắm mắt để khỏi phải thấy sự thật thì không thể nào tiếp tục nhắm lẩn được.

Không có chính quyền, và sẽ không có chính quyền được nếu chính quyền chưa được thiết lập trên một cơ sở vững chắc tức là được chuyển về tay các Xô-viết. Phe phản cách mạng đã lợi dụng được tình trạng không có chính quyền ấy mà liên kết Đảng dân chủ - lập hiến với một số phần tử nhất định trong bộ chỉ huy tối cao quân đội và với các thứ báo chí do bọn Trăm đen giật dây. Cái sự thật đáng buồn nhưng không sao chối cãi được, là như thế đấy.

Hỡi các bạn công nhân và binh sĩ! Các bạn phải tỏ ra kiên định, cương quyết và có tinh thần cảnh giác!

Viết ngày 5 (18) tháng Bảy 1917

Đăng trên báo "'Sự thật" nhỏ", ngày 19 (6) tháng Bảy 1917

Theo đúng bản đăng trên báo

NHỮNG LỜI VỤ KHỐNG VÔ SĨ CỦA CÁC BÁO TRĂM ĐEN VÀ CỦA A-LÉCH-XIN-XKI

Ngày hôm nay, báo "Lời nói sinh động", một tờ báo hiển nhiên thuộc khuynh hướng bọn Trăm đen, đã đăng một lời vu khống hèn mạt, bản thủ đối với Lê-nin*.

Báo "Sự thật" không ra được vì tòa báo đã bị những học viên trường sĩ quan phá phách đêm mồng 4 rạng ngày 5 tháng Bảy; do đó, việc cải chính tường tận lời vu khống hèn hạ ấy phải chậm lại ít lâu.

Bây giờ chúng tôi chỉ tuyên bố rằng cái tin đã đăng trên tờ "Lời nói sinh động" là một *tin vu khống*, rằng đêm mồng 4 rạng ngày 5 tháng Bảy, *Tso-khê-ít-dê* đã nói chuyện bằng điện thoại với *tất cả những tờ báo lớn* và đề nghị họ không đăng những bài vu khống đả kích kịch liệt. Những tờ báo lớn đều tuân theo đề nghị của *Tso-khê-ít-dê*; ngày 5 tháng Bảy, *không* có một tờ nào trong các tờ báo lớn đó *đăng tin về lời vu khống hèn mạt* ấy, trừ tờ báo bản thủ "Lời nói sinh động".

Còn A-léch-xin-xki, thì người ta biết rõ rằng hắn đã lùng danh là một tên chuyên nghề vu khống, biết rõ đến nỗi *người ta đã từng từ chối không cho* hắn ở trong Ban chấp hành Xô-viết *chừng nào mà* hắn chưa tự khôi phục được danh dự của hắn, nghĩa là *chừng nào mà* hắn chưa tỏ ra là người có nhân phẩm.

* Lời vu khống được in lại thành truyền đơn không ký tên và được đem dán khắp nơi.

Hỡi đồng bào! Đồng bào chớ tin vào những điều vu khống hèn hạ của A-lếch-xin-xki và của báo "Lời nói sinh động".

Mới nhìn qua người ta cũng thấy rõ ngay được tính chất vu khống của cái tin đăng trên tờ "Lời nói sinh động", và sở dĩ thấy rõ được là do sự việc sau đây: tờ "Lời nói sinh động" nói rằng một công văn (số 3719) tố cáo Lê-nin đã được bộ tham mưu gửi đến cho Kê-ren-xki ngày 16 tháng Năm¹⁴². Rõ ràng, nếu Kê-ren-xki tin ngay, dù trong giây lát, những điều tố cáo ấy hoặc những điều nghi ngờ ấy là thực, thì ông ta có trách nhiệm phải ra lệnh bắt giam ngay Lê-nin và ra lệnh mở ngay *một cuộc điều tra do chính phủ tiến hành rồi*.

Viết ngày 5 (18) tháng Bảy 1917

Đăng trên báo "Sự thật" khổ nhỏ, ngày 19 (6) tháng Bảy 1917

Theo đúng bản đăng trên báo, có đối chiếu với bản đánh máy

NÓI XẤU VÀ SỰ THẬT

Cuộc biểu tình ngày 3 và 4 tháng Bảy đã làm cho những người bôn-sê-vích phải chịu rất nhiều lời nguyên rủa và nói xấu.

Người ta thậm chí đã đi đến chỗ dựng đứng lên rằng những người bôn-sê-vích "đã mưu toan chiếm lấy thành phố", rằng họ muốn "cưỡng ép" ý chí của các Xô-viết, rằng họ đã "xâm phạm vào Chính phủ của các Xô-viết", vân vân và vân vân.

Trái lại, sự thực chứng minh rằng những người bôn-sê-vích *không* chiếm (tuy họ có thể chiếm) và *không* mưu toan chiếm chẳng những một bộ phận nào trong thành phố, mà thậm chí cũng không chiếm và không mưu toan chiếm một công thự nào và một cơ quan hành chính nào, tuy quân chúng đã được vũ trang.

Sự thực đã chứng minh rằng chỉ có một hành vi *chính trị* duy nhất là người ta đã dùng bạo lực *đối với một cơ quan*, hành vi đó đã xảy ra vào đêm mồng 4 rạng ngày mồng 5 tháng Bảy, như sau: trụ sở báo "Sự thật" đã bị các học viên trường sĩ quan và bọn lính Cô-dắc đến phá phách theo lệnh của Pô-lốp-txép, mà *Xô-viết không biết gì cả và trái hẳn với ý chí của Xô-viết*.

Đó là sự thực.

Đó mới đúng là việc sử dụng bạo lực một cách quý quyet và có mưu tính từ trước đối với cả một cơ quan,

đó mới đúng là một vụ "xâm phạm", một vụ "cưỡng ép" thực sự chứ không phải chỉ trên lời nói. Nếu vụ xâm phạm ấy là chính đáng, thì Chính phủ lâm thời hoặc Xô-viết ắt đã tán thành rồi: *nhưng cả hai chính quyền ấy, không một chính quyền nào tán thành vụ đó cả*. Những kẻ phá phách tòa báo "Sự thật" *không hề được sự ủng hộ* của Xô-viết, cũng như của Chính phủ lâm thời.

Những người bôn-sê-vích đã kêu gọi binh sĩ, — tức là những người đã đề xướng ra cuộc biểu tình, — hãy hành động *một cách hòa bình và có tổ chức*.

Cả chính phủ lâm thời lẫn Xô-viết đều *không* kêu gọi các học viên trường sĩ quan, bọn lính Cô-dắc và Pô-lốp-txép hãy hành động một cách hòa bình và có tổ chức, hành động một cách hợp pháp.

* *
*
*
*

Nhưng đã có những tiếng súng bắn ra kia mà, người ta nói như thế.

Đúng thế, đã có những tiếng súng bắn ra. Nhưng ai bắn súng? Có ai dám buộc tội một người nào đã nổ súng, mà lại không tiến hành điều tra không?

Các bạn có muốn nghe lời của *một người làm chứng thuộc giới tư sản* không?

Người làm chứng đó là một tờ báo, tờ "Tin tức Sở giao dịch", số ra ngày 4 tháng Bảy, phát hành vào buổi chiều; có lẽ không đời nào ai lại có thể nghi người làm chứng này là có cảm tình với những người bôn-sê-vích được! Đây là lời tờ báo đó:

"Đúng hai giờ trưa, ở góc phố Xa-đô-vai-a và đại lộ Nép-xki, lúc những người biểu tình có mang vũ khí đang diễu hành trước một đám đông đứng nhìn họ một cách bình tĩnh, thì *một tiếng nổ dữ dội đã phát ra từ phía bên phải phố Xa-đô-vai-a*, sau đó, tiếng súng bắt đầu nổ ran không ngừng".

Như vậy là người làm chứng đã phát biểu trong tờ báo tư sản ấy cũng tự mình bắt buộc phải thú nhận sự thật: tiếng súng đã *bắt đầu từ phía bên phải phố Xa-đô-vai-a!!* Như thế há chẳng phải là rõ ràng rằng súng nổ là nhằm bắn *vào các người biểu tình* hay sao?

Nếu các người biểu tình có ý định hoặc có ý muốn dùng bạo lực, thì *họ ắt phải tiến thẳng đến một cơ quan nhất định nào rồi* (cũng như Pô-lốp-txép đã phái các học viên trường sĩ quan và lính Cô-dắc đến phá phách trụ sở báo "Sự thật"), — chẳng lẽ điều đó há lại khó hiểu lắm sao? Trái lại, nếu có những lính thủy bị bắn chết và nếu có những người làm chứng cộng tác với một tờ báo tư sản, khẳng định rằng tiếng súng đầu tiên đã nổ ra "từ phía bên phải phố Xa-đô-vai-a", "lúc những người biểu tình có mang vũ khí đang diễu hành", thì có nên coi đó là một bằng chứng rõ rệt rằng *chính bọn Trăm đen, chính bọn thù địch* của chủ nghĩa dân chủ, các giới thân cận với Đảng dân chủ - lập hiến, đã có ý định dùng bạo lực, đã muốn dùng bạo lực, hay không?

Viết ngày 5 (18) tháng Bảy 1917

Đăng trên báo "Sự thật" khổ nhỏ, ngày 19 (6) tháng Bảy 1917

Theo đúng bản đăng trên báo

ĐÃ TIẾN SÁT ĐẾN BẢN CHẤT CỦA VẤN ĐỀ

Đêm mồng 4 tháng Bảy, khi phát biểu ý kiến ở phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết, ông Tsai-cốp-xki đã tiến sát đến bản chất của vấn đề.

Ông ta đã phản đối việc Xô-viết nắm chính quyền và đã đưa ra, nhân thể xin nói thêm, lý do có thể nói là "có ý nghĩa quyết định" sau đây: chúng ta phải tiến hành chiến tranh; nhưng nếu không có tiền thì không tiến hành chiến tranh được; thế mà, nếu chính quyền nằm trong tay những "người xã hội chủ nghĩa" thì người Anh và người Mỹ lại không chịu bỏ tiền ra, họ chỉ bỏ tiền ra khi nào Đảng dân chủ - lập hiến tham gia chính phủ mà thôi.

Như vậy là đã đi sát đến bản chất của vấn đề.

Người ta không thể nào tham gia cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa mà lại không "tham gia" việc nô dịch nhân dân theo kiểu tư bản chủ nghĩa bằng những món tiền vay của các ngài tư bản.

Muốn thực sự phản đối chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, thì phải cắt đứt *tất cả* mọi liên hệ đang cản trở chúng ta và đang cột chặt chúng ta vào tư bản; công nhân và nông dân phải mạnh dạn nắm lấy quyền kiểm soát các ngân hàng, nắm lấy quyền kiểm soát sản xuất, điều tiết sản xuất.

Người Anh và người Mỹ chỉ chịu bỏ tiền ra, nếu được Đảng dân chủ - lập hiến bảo đảm, đó cũng là ý kiến của chúng ta. Trong hai điều tất phải chọn lấy một: hoặc phải

phục vụ Đảng dân chủ - lập hiến, phục vụ tư bản, đi vay tiền của bọn đế quốc chủ nghĩa (và không được tự xưng là những người dân chủ "cách mạng", mà phải nhấn nhục nhận lấy cái danh hiệu đúng là dân chủ *đế quốc chủ nghĩa*), hoặc phải đoạn tuyệt với Đảng dân chủ - lập hiến, đoạn tuyệt với bọn tư bản, đoạn tuyệt với chủ nghĩa đế quốc, trở thành những nhà cách mạng chân chính, trong các vấn đề về chiến tranh cũng như trong bất cứ vấn đề nào khác.

Tsai-cốp-xki đã tiến sát đến bản chất của vấn đề.

Viết ngày 5 (18) tháng Bảy 1917

*Đăng trên báo "Sự thật" khổ
nhỏ", ngày 19 (6) tháng Bảy 1917*

Theo đúng bản đăng trên báo

LẠI MỘT VỤ ĐRÂY-PHUYẾT NỮA CHĂNG?

Một số "quan lớn" trong Bộ tổng tham mưu của chúng ta có lẽ muốn tái diễn vụ Đrây-phuyết¹⁴³ chăng?

Chúng tôi có ý kiến trên đây là do một tin vu khống kỳ quặc, có một tính chất vô sỉ ghê tởm, cái tin đã được đăng trên tờ "Lời nói sinh động" và đã được chúng tôi phân tích tỉ mỉ ở chỗ khác.

Trong vụ Đrây-phuyết, Bộ tổng tham mưu Pháp đã có được một tiếng tăm đáng buồn và đáng xấu hổ trên thế giới vì đã dùng những biện pháp bất công, gian xảo và hoàn toàn đầy tội ác (đê tiện), để kết tội Đrây-phuyết.

Lần đầu tiên, Bộ tổng tham mưu của chúng ta đã công khai nhúng tay vào "vụ" chống lại những người bôn-sê-vích, thông qua... — đây là một điều kỳ quái và đầy ý nghĩa, đây là một điều khó tin được — thông qua tờ báo của bọn Trăm đen, tờ "Lời nói sinh động", tờ đã đăng một lời vu khống công nhiên nói rằng Lê-nin là gián điệp. Tin ấy mở đầu như thế này:

"Cùng với công văn số 3719, ngày 16 tháng Năm 1917, tham mưu trưởng của tổng tư lệnh đã chuyển đến bộ trưởng Bộ chiến tranh tờ biên bản cuộc hỏi cung" (tên Éc-mô-len-cô).

Khi việc xét một vụ án mà được tiến hành đúng đắn đôi chút, thì làm sao lại có thể đem những tờ biên bản hỏi cung của bộ tham mưu đăng trên báo chí của bọn Trăm đen, *trước* khi mở cuộc điều tra hoặc *trước* khi bắt giam những người bị tình nghi?

Bộ tham mưu chỉ đạo công tác điều tra. Đó là điều không ai chối cãi được; nhưng phải chăng công tác điều tra có thể như thế được, khi mà có một văn kiện, gửi từ ngày 16 tháng Năm và Kê-ren-xki đã nhận được từ lâu, lại không do Kê-ren-xki công bố, mà do một tờ báo của bọn Trăm đen công bố??

Về thực chất, thì việc đó có gì là khác với những phương pháp đã dùng trong vụ Đrây-phuyết không?

Viết ngày 5 (18) tháng Bảy 1917

*Đăng trên báo "Sự thật" khổ
nhỏ", ngày 19 (6) tháng Bảy 1917*

Theo đúng bản đăng trên báo

**LỜI KÊU GỌI
CỦA ỦY BAN THỰC HIỆN
THUỘC BAN CHẤP HÀNH
ĐẢNG BỘ PÊ-TÉC-BUA
ĐẢNG CÔNG NHÂN
DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA**

Thi hành nghị quyết của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, công bố ngày hôm qua (nghị quyết cũng đã được Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua ký tiếp)¹⁴⁴, Ủy ban thực hiện thuộc Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga kêu gọi anh em công nhân hãy trở lại làm việc từ ngày mai, nghĩa là từ sáng ngày 7 tháng Bảy.

Hội nghị các đại biểu công nhân viên các nhà máy khu Vư-boóc-gơ cũng tán thành nghị quyết nói trên.

*Ủy ban thực hiện thuộc
Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua
Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga*

Viết ngày 6 (19) tháng Bảy 1917

*In lần đầu năm 1928 trong
Văn tập Lê-nin, t. VII*

Theo đúng bản thảo

VỤ ĐRÂY-PHUYẾT

Những phương pháp cũ được phối hợp với những phương pháp hết sức mới: trước kia người ta luôn luôn thấy như thế trong những thủ đoạn bóc lột và đàn áp của chế độ Nga hoàng, thì ngày nay, dưới chính thể cộng hòa Nga, cũng vẫn còn như thế. Song song với cuộc truy nã về chính trị chống những người bôn-sê-vích hoạt động dưới danh nghĩa đảng của giai cấp vô sản cách mạng quốc tế, giai cấp tư sản phản cách mạng đã dùng thêm những lời vu khống hết sức bỉ ổi và một "chiến dịch" trên báo chí, hoàn toàn giống như chiến dịch mà những tờ báo của bọn tăng lữ và bảo hoàng ở Pháp đã tiến hành trong vụ Đrây-phuyết.

Khẩu hiệu lúc bấy giờ là tố cáo bằng được Đrây-phuyết là gián điệp! Thì ngày nay lại tố cáo bằng được một người bôn-sê-vích nào đó là gián điệp! Vu khống hết sức đê tiện, xuyên tạc sự thực, nói dối một cách vô liêm sỉ, nhồi sọ độc giả một cách tinh vi — tất cả những thủ đoạn này, báo chí vàng, và nhất là báo chí tư sản, rất thường áp dụng một cách sỗ sàng phi thường. Tất cả những cái ấy hòa thành một tiếng ồn ào man rợ, trong đó đôi khi người ta không những không phân biệt được những lý lẽ, mà thậm chí còn không phân biệt được cả những âm tiết nữa.

Sau đây là một vài thủ đoạn trong vụ Đrây-phuyết mới của chính thể cộng hòa ở nước ta. Thoạt đầu người ta "đưa

ra" ba cái "bằng chứng" chủ yếu này: Éc-mô-len-cô, 20 triệu của Cô-dơ-lốp-xki, việc lôi kéo Pác-vu-xơ vào vụ đó.

Hôm sau, tờ báo cực kỳ phản động, tờ "Lời nói sinh động", đăng hai điểm "đỉnh chính", điểm thứ nhất là thừa nhận rằng "lãnh tụ" của những người bôn-sê-vích là một người cuồng nhiệt chứ không phải là người đã bị mua chuộc, điểm thứ hai là hạ 20 triệu xuống 20 000. Một tờ báo khác đã tuyên bố rằng những lời cung khai của Éc-mô-len-cô là thứ yếu thôi.

Trong tờ ""Sự thật" khổ nhỏ"¹⁴⁵ ra ngày 6 tháng Bảy, chúng tôi đã vạch rõ rằng những lời cung khai của Éc-mô-len-cô là phi lý¹. Rõ ràng là dẫn lời cung khai đó ra thì không thích đáng chút nào.

Cũng trong tờ ""Sự thật" khổ nhỏ" số ra ngày ấy, có bức thư của Cô-dơ-lốp-xki cải chính lời vu khống. Sau việc cải chính, người ta rút 20 000 000 xuống 20 000: vẫn là những con số "tròn trĩnh" chứ chẳng có con số chính xác nào cả.

Lôi kéo Pác-vu-xơ vào vụ đó, người ta đã cố tạo ra một sự liên lạc giữa hắn với những người bôn-sê-vích. Thực ra, trong tờ "Người dân chủ - xã hội", xuất bản ở Giơ-ne-vơ, chính những người bôn-sê-vích đã coi Pác-vu-xơ là một tên phản bội², thẳng tay kết tội hắn là một tên Plê-kha-nốp Đức và đã vĩnh viễn chấm dứt mọi sự tiếp xúc với những người xã hội - số-vanh cùng một giuộc với hắn. Trong một cuộc hội nghị long trọng tổ chức tại Xtốc-khôn với sự hợp tác của những người dân chủ - xã hội Thụy-điển thuộc phái tả¹⁴⁶, chính những người bôn-sê-vích đã dứt khoát từ chối không những không nói chuyện với Pác-vu-xơ mà thậm chí còn từ chối không chấp nhận sự có mặt của hắn trong hội

1) Xem tập này, tr. 518 - 526.

2) Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 27, tr. 104 - 106.

nghị, dù là dưới danh nghĩa gì, ngay cả dưới danh nghĩa khách dự nữa.

Ga-nê-tơ-ki đã điều khiển công việc thương mại cho một hãng mà Pác-vu-xơ là một trong những thành viên. Những thư từ về thương mại và tài chính của hãng ấy, dĩ nhiên là sở kiểm duyệt đã theo dõi và có thể dễ dàng kiểm soát được lại toàn bộ những thư từ đó. Người ta cố làm lẫn lộn những công việc thương mại ấy với vấn đề chính trị, nhưng lại không đưa ra được một tí chứng cứ nào cả!!

Người ta đã lố bịch đến nỗi đi trách cứ báo "Sự thật" về việc những bức điện mà báo đó gửi cho báo xã hội chủ nghĩa ở Thụy-điển và ở những nước khác (đương nhiên, những bức điện này đã qua tay sở kiểm duyệt, và sở này đã biết rõ cả rồi) đã bị các báo Đức đăng lại và một đôi khi lại bị xuyên tạc đi nữa! Làm như thể người ta có thể trách cứ được một tờ báo về việc các báo khác đăng lại những bài của báo đó hoặc đem xuyên tạc đi một cách ác ý!

Chúng ta đang đứng trước một vụ Drây-phuyt chính cống, nghĩa là đứng trước một chiến dịch nói láo và vu khống xuất phát từ một mối căm thù điên cuồng về chính trị... Nhưng những kẻ mà lấy vu khống để thay thế cho đấu tranh tư tưởng thì thật là đê tiện biết chừng nào!

Viết ngày 6 - 7 (19 - 20)

tháng Bảy 1917

In lần đầu năm 1925

trong Văn tập Lê-nin, t. IV

Theo đúng bản thảo

CẢI CHÍNH NHỮNG TIN ĐỒN MỜ ÁM

Tờ ""Sự thật" khổ nhỏ", số ra ngày 6 tháng Bảy, đã đăng một bài cải chính tường tận chống lại vụ vu khống vô liêm sỉ do báo chí của bọn Trăm đen¹⁾ tung ra đối với Lê-nin và những người khác. Ban chấp hành trung ương đảng ta, về phần mình, cũng phát hành một tờ truyền đơn cải chính như vậy, nhưng tóm tắt hơn.

Để bổ sung cho sự cải chính đó, chúng tôi chỉ muốn trả lời câu hỏi sau đây mà người ta đặt ra với chúng tôi: những tin đồn rằng Lê-nin, Ca-mê-nép, Di-nô-vi-ép và những người bôn-sê-vích khác đã bị bắt giam, có đúng không? Không, những tin đồn đó đều *khô n g đ ú n g*. Tất cả những người bôn-sê-vích ấy, những người đang bị sự công kích đặc biệt thâm độc của một loại báo chí vu khống một cách đê tiện, vẫn là ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ toàn Nga. Một lần nữa và một lần nữa, chúng tôi yêu cầu tất cả những người công dân chính trực không nên tin vào những lời vu khống bỉ ổi và những tin đồn mờ ám.

Viết ngày 7 (20) tháng Bảy 1917

*In lần đầu năm 1928 trong
Văn tập Lê-nin, t. VII*

Theo đúng bản thảo

1) Xem tập này, tr. 518 - 526.

BA CUỘC KHỦNG HOẢNG¹⁴⁷

Trong những ngày gần đây, kẻ địch của chúng ta càng cố sức tung ra những lời vu cáo và những lời bịa đặt chống lại những người bôn-sê-vích, thì chúng ta, trong khi cải chính những lời bịa đặt và vu cáo, lại càng cần phải bình tĩnh để xem xét mối quan hệ lịch sử của những sự biến và ý nghĩa chính trị, *t ú c l à ý nghĩa g i a i c á p*, của những biến chuyển hiện tại của cách mạng.

Để cải chính những lời bịa đặt và vu cáo, chúng ta chỉ nhắc lại ở đây tờ ""Sự thật" khổ nhỏ", số ra ngày 6 tháng Bảy và chỉ xin đọc giả đặc biệt chú ý đến một bài báo mà chúng ta đăng tiếp đây, nó xác minh một cách có bằng chứng rằng ngày 2 tháng Bảy, những người bôn-sê-vích đã cổ động *c h ố n g l ạ i* cuộc biểu tình (tờ báo của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cũng công nhận như vậy); rằng ngày 3 tháng Bảy, người ta không thể kiềm chế được lòng sôi nổi của quần chúng nữa, nên cuộc biểu tình đã nổ ra, trái với những lời khuyên của chúng ta; rằng ngày 4 tháng Bảy, chúng ta đã phát hành một tờ truyền đơn (mà chính cũng cơ quan nói trên của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, tờ "Sự nghiệp nhân dân", đã đăng lại) kêu gọi cử hành một cuộc biểu tình *h ò a b ì n h* và *c ó t ó c h ú c*; rằng đêm mồng 4 tháng Bảy, chúng ta đã quyết định đình chỉ cuộc biểu tình đó¹⁴⁸. Nay các ông sinh nghề vu cáo, hãy cứ vu cáo đi! các ông không bao giờ có thể phủ nhận được những sự thực đó và ý nghĩa quyết định của các sự thực đó trong toàn bộ mối liên hệ của chúng!

Bây giờ chúng ta hãy nghiên cứu mối quan hệ lịch sử của những sự biến. Vào đầu tháng Tư, khi chúng ta tuyên bố chống lại việc ủng hộ Chính phủ lâm thời, thì những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích đã công kích chúng ta. Nhưng, cuộc sống thực tế đã chứng minh cái gì?

Ba cuộc khủng hoảng chính trị nổ ra ngày 20 và 21 tháng Tư, ngày 10 và 18 tháng Sáu, ngày 3 và 4 tháng Bảy, đã chứng minh cái gì?

Điểm thứ nhất, những cuộc khủng hoảng ấy chứng minh rằng quần chúng càng ngày càng bất mãn đối với chính sách tư sản mà phái đa số tư sản trong Chính phủ lâm thời đã theo đuổi.

Cũng là điều khá thú vị nếu ta nêu lên việc từ "Sự nghiệp nhân dân", cơ quan của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng chấp chính mặc dầu có thái độ thù địch đối với những người bên-sê-vích, cũng phải thừa nhận trong số ra ngày 6 tháng Bảy những nguyên nhân sâu sắc về kinh tế và chính trị của phong trào trong các ngày 3 và 4 tháng Bảy. Sự bịa đặt ngu xuẩn, thô lỗ, bỉ ổi cho rằng phong trào đó đã được gây ra một cách giả tạo, rằng những người bên-sê-vích đã cố động *ủng hộ* cuộc biểu tình, sự bịa đặt đó càng ngày càng được bóc trần ra.

Nguyên nhân chung, nguồn gốc chung, gốc rễ sâu sắc chung của ba cuộc khủng hoảng chính trị mà chúng ta vừa nói đến đã rành rành ra đấy, nhất là khi người ta nghiên cứu những cuộc khủng hoảng đó trong mối liên hệ của chúng, theo phương pháp mà khoa học đã đề ra cho chúng ta khi xem xét những sự biến chính trị. Thật là vô lý nếu tưởng rằng ba cuộc khủng hoảng loại đó lại có thể được gây ra một cách giả tạo.

Điểm thứ hai, nghiên cứu kỹ từng cuộc khủng hoảng ấy về tính chất chung và đặc điểm riêng của nó, là một điều bổ ích.

Điểm chung là sự bất mãn không thể kiềm chế nổi của quần chúng, lòng căm phẫn cao độ của quần chúng đối với giai cấp tư sản và chính phủ của *giai cấp đó*. Người nào quên *cái thực chất đó của vấn đề*, không đá động đến nó hoặc coi nhẹ nó, là người đó phủ nhận những nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa xã hội về đấu tranh giai cấp.

Đấu tranh giai cấp trong cuộc cách mạng Nga, đó là một vấn đề cần phải suy nghĩ đối với người nào tự cho mình là theo chủ nghĩa xã hội và đã có một vài khái niệm nào đó về đấu tranh giai cấp trong những cuộc cách mạng trước kia ở châu Âu.

Đặc điểm riêng của mỗi cuộc khủng hoảng đã nói ở trên là ở cách thức biểu hiện của nó: cuộc thứ nhất (20 - 21 tháng Tư) là một phong trào bùng nổ và tự phát, không có tổ chức, nó đã đưa đến hậu quả là bọn Trăm đen bắn vào những người biểu tình và đã gây ra một làn sóng vu khống dữ dội chưa từng thấy đối với những người bên-sê-vích. Tiếp theo cuộc bùng nổ là một cuộc khủng hoảng chính trị.

Trong trường hợp thứ hai, những người bên-sê-vích quyết định cử hành một cuộc biểu tình, nhưng sau bức tối hậu thư đe dọa và sau lệnh cấm chỉ dứt khoát của Đại hội các Xô-viết, thì họ đình chỉ cuộc biểu tình đó; trong cuộc biểu tình chung ngày 18 tháng Sáu, những khẩu hiệu bên-sê-vích đã thắng những khẩu hiệu khác một cách rõ rệt. Tối 18 tháng Sáu, chính những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và những người men-sê-vích cũng đều thừa nhận rằng nếu không có cuộc tấn công ở ngoài mặt trận ngăn chặn lại, thì một cuộc khủng hoảng chính trị chắc chắn sẽ nổ ra.

Cuộc khủng hoảng thứ ba đã phát triển một cách tự phát vào ngày 3 tháng Bảy, mặc dầu những người bên-sê-vích, trong ngày 2 tháng Bảy, đã cố gắng tìm cách ngăn cản lại; đến ngày 4 tháng Bảy, cuộc khủng hoảng đã lên tới cực độ và, sang ngày 5 và 6 tháng Bảy, thì cuộc khủng

hoảng đó đã dẫn tới một tình hình cực kỳ phản cách mạng. Những do dự của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích đã biểu lộ ra ở chỗ Xpi-ri-đô-nô-va và một số những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã tuyên bố ủng hộ việc chuyển chính quyền về tay các Xô-viết, và ở chỗ những người men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa cũng đều tán thành như thế, mặc dầu trước kia bọn họ đã chống lại ý kiến ấy.

Sau hết, cái kết luận cuối cùng, kết luận có lẽ bổ ích nhất, có thể rút ra từ việc nghiên cứu những sự biến đó trong mối liên hệ của chúng, là kết luận sau đây: *tất cả* ba cuộc khủng hoảng đó đều làm xuất hiện một hình thức biểu tình chưa từng có trong lịch sử cách mạng chúng ta, một hình thức biểu tình thuộc một loại phức tạp hơn, nhấp nhô như làn sóng, dâng lên nhanh chóng, rút xuống đột ngột, một hình loại biểu tình mà đặc trưng là lực lượng cách mạng và thế lực phản cách mạng đều tăng lên tột độ, còn những phần tử trung gian thì "lánh mặt" trong một thời gian dài hay ngắn.

Trong quá trình ba cuộc khủng hoảng đó, phong trào đã mang hình thức một cuộc *b i ế u t ì n h*. Một cuộc biểu tình chống chính phủ: đứng về mặt hình thức mà xét thì có lẽ nói như thế mới miêu tả được thật hết sức đúng các sự biến. Nhưng tất cả vấn đề là ở chỗ cuộc biểu tình đó không phải là một cuộc biểu tình thông thường, nó là một cái gì lớn hơn một cuộc biểu tình và nhỏ hơn một cuộc cách mạng. Đó chính là sự bật phát nổ ra *c ù n g m ột l ú c* của cách mạng và phản cách mạng; đó chính là sự "lánh mặt" nhanh chóng, có khi hầu như là đột ngột của những phần tử trung gian, do sự xuất đầu lộ diện mãnh liệt của những phần tử vô sản và tư sản.

Đặc điểm hết sức nổi bật về phương diện đó là *m ỡ i* khi *một* phong trào đó nổ ra, thì tất cả những phần tử trung gian đều đổ trách nhiệm lên đầu *h a i* lực lượng giai cấp có

tính chất quyết định: giai cấp vô sản và giai cấp tư sản. Các bạn hãy xem những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và những người men-sê-vích: họ phồng mang trợn mắt, kêu la inh ỏi rằng hành động quá khích của những người bên-sê-vích làm lợi cho bọn phản cách mạng, đồng thời họ lại thường xuyên nhận định rằng bọn dân chủ - lập hiến (liên minh với họ trong chính phủ) là những kẻ phản cách mạng. Tờ "Sự nghiệp nhân dân" ngày hôm qua đã viết: "Nhiệm vụ bức thiết của chúng ta là phải lập tức cương quyết cắt đứt với tất cả những phần tử thuộc phái hữu, kể cả phái "Thống nhất" là phái đã trở thành rất hiếu chiến" (chúng tôi xin nói thêm rằng những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng mới đây đã liên minh với phái "Thống nhất" trong các cuộc tuyển cử).

Các bạn hãy đối chiếu những dòng trên đây với số báo "Thống nhất" ra ngày hôm nay (7 tháng Bảy), trong đó bài xã luận của Plê-kha-nốp đã buộc phải thừa nhận cái sự thực không thể chối cãi được là các Xô-viết (tức là những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và những người men-sê-vích) đã phải đề ra "hai tuần để suy tính" và nếu chính quyền về tay các Xô-viết thì như vậy "tức là những người thuộc phái Lê-nin đắc thắng". Plê-kha-nốp nói: "Nếu những người dân chủ - lập hiến không khư khư giữ chính sách càng xấu càng tốt., thì chính họ cũng phải thừa nhận rằng họ đã phạm một sai lầm lớn" (khi họ rút khỏi nội các), "sai lầm đó đã làm dễ dàng cho công việc của những người thuộc phái Lê-nin".

Cái đó há chẳng đặc sắc sao? Các phần tử trung gian tố cáo những người dân chủ - lập hiến là làm lợi cho những người bên-sê-vích và lại tố cáo những người bên-sê-vích là làm lợi cho những người dân chủ - lập hiến!! Chẳng lẽ lại khó đến nỗi không đoán ra được rằng cần phải đem những danh hiệu giai cấp thay vào các danh hiệu chính trị, và như thế chúng ta sẽ thấy xuất hiện ngay cái ảo tưởng

của giai cấp tiểu tư sản là muốn dập tắt cuộc đấu tranh giai cấp giữa giai cấp vô sản và giai cấp tư sản, hay sao? Và như vậy là giai cấp tiểu tư sản ta thán về cuộc đấu tranh giai cấp của giai cấp vô sản chống giai cấp tư sản, hay sao? Chẳng lẽ lại khó đến nỗi không đoán ra được rằng không có một người bôn-sê-vích nào trên thế giới có thể "gây ra" nổi ba, hay thậm chí chỉ một "phong trào nhân dân" thôi nếu không có những nguyên nhân kinh tế và chính trị hết sức sâu sắc thúc đẩy giai cấp vô sản hành động, hay sao? Rằng những cố gắng cộng đồng của bọn dân chủ - lập hiến và bọn bảo hoàng không bao giờ có thể gây được một phong trào "hữu" nào cả, nếu không có những nguyên nhân cũng sâu sắc như vậy xô đẩy giai cấp tư sản, với tư cách là một giai cấp, đi theo con đường phản cách mạng, hay sao?

Cuộc vận động ngày 20 và 21 tháng Tư đã làm cho người ta tố cáo chúng ta, cũng như tố cáo bọn dân chủ - lập hiến, là cố chấp, quá khích, là có ý muốn làm cho tình hình trở nên nguy kịch; thậm chí người ta còn cho rằng (mặc dù như thế là phi lý) những người bôn-sê-vích đã nổ súng ở đại lộ Nép-xki; và, sau khi phong trào kết thúc, cũng chính những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và những người men-sê-vích đó lại viết trong tờ "Tin tức", cơ quan chính thức chung của họ, rằng "phong trào nhân dân" đã "quét sạch những tên đế quốc chủ nghĩa Mi-li-u-cốp và đồng bọn"; nói một cách khác, họ đã *t á n d r o n g* phong trào đó!! Cái đó há chẳng đặc sắc sao? Điều đó há không nói lên một cách hết sức rõ ràng rằng giai cấp tiểu tư sản không hiểu cái cơ cấu và thực chất của cuộc đấu tranh giai cấp của giai cấp vô sản chống giai cấp tư sản, hay sao?

Tình hình khách quan là: tuyệt đại đa số dân cư trong nước, do tình hình sinh hoạt của họ và hơn nữa, do tư tưởng của họ thì đều là tiểu tư sản cả. Nhưng bọn tư bản kéch xù đang thống trị trong nước, trước hết là thông qua các ngân hàng và các xanh-đi-ca của bọn chủ. Trong nước

có một giai cấp vô sản thành thị khá phát triển có thể đi theo con đường riêng của mình, nhưng còn chưa đủ sức lôi kéo được ngay tức khắc đa số những người nửa vô sản đi theo mình. Do sự thực chủ yếu đó, do tình hình các giai cấp như thế, nên những cuộc khủng hoảng giống như ba cuộc khủng hoảng mà chúng ta đang nghiên cứu — nhất là giống về mặt hình thức — nhất định không thể nào tránh khỏi được.

Đương nhiên, trong tương lai, các cuộc khủng hoảng có thể thay đổi về hình thức, nhưng thực chất của tình hình vẫn sẽ không thay đổi, ngay cả trong trường hợp mà, chẳng hạn, một Quốc hội lập hiến xã hội chủ nghĩa - cách mạng sẽ họp được vào tháng Mười. Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng hứa với nông dân: (1) xóa bỏ chế độ chiếm hữu tư nhân về ruộng đất; (2) giao lại ruộng đất cho những người lao động; (3) tịch thu không bồi thường những ruộng đất của địa chủ để giao lại cho nông dân. Tuyệt đối không thể thực hiện được những cải cách lớn ấy nếu không áp dụng những biện pháp cách mạng kiên quyết nhất để chống lại giai cấp tư sản, những biện pháp mà người ta *chỉ* có thể thi hành được nếu nông dân nghèo và giai cấp vô sản liên hiệp lại với nhau, nếu các ngân hàng và các xanh-đi-ca được quốc hữu hóa.

Những người nông dân cả tin đã từng có lúc tin tưởng rằng những điều rất tốt đẹp ấy có lẽ sẽ thực hiện được bằng một sự thỏa hiệp với giai cấp tư sản, tất nhiên họ sẽ thất vọng và... "bất mãn" (nói thế để cho dễ nghe thôi) về cuộc đấu tranh giai cấp kịch liệt của giai cấp vô sản chống giai cấp tư sản nhằm thực hiện trên thực tế các lời hứa của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Quá khứ đã như thế thì tương lai cũng sẽ như thế.

Viết ngày 7 (20) tháng Bảy 1917

Đăng trên tạp chí "Nữ công nhân",
số 7, ngày 19 tháng Bảy 1917

Theo đúng bản thảo

CÁC LÃNH TỰ BÔN-SÊ-VÍCH CÓ NÊN RA TRƯỚC TÒA KHÔNG? ¹⁴⁹

Căn cứ theo những lời trao đổi riêng mà phán đoán thì về vấn đề này có hai ý kiến.

Những đồng chí bị cái "không khí ở các Xô-viết" chi phối, thường hay thiên về ý kiến nên ra trước tòa.

Những đồng chí khác, có quan hệ mật thiết với quần chúng công nhân hơn, thì hình như lại thiên về ý kiến không nên ra trước tòa.

Đứng về phương diện nguyên tắc thì điều chủ yếu chung quy chỉ là vấn đề đánh giá cái mà người ta thường gọi là những ảo tưởng lập hiến.

Nếu thừa nhận rằng nước Nga hiện nay có và có thể có một chính phủ hợp lệ, một tòa án hợp lệ, và việc triệu tập Quốc hội lập hiến là một việc chắc chắn, thì như vậy có thể kết luận là nên ra trước tòa.

Nhưng ý kiến đó lại hết sức sai. Những sự kiện vừa xảy ra, từ ngày 4 tháng Bảy, chính là đã chứng minh một cách hết sức rõ rệt rằng việc triệu tập Quốc hội lập hiến là một việc không chắc chắn (trừ phi có một cuộc cách mạng mới) và ở Nga không có và (hiện nay) không thể có một chính phủ hợp lệ, một tòa án hợp lệ.

Tòa án là cơ quan của chính quyền. Phái tự do đôi khi đã quên điều đó. Nhưng người mác-xít không có quyền được quên như vậy.

Và chính quyền là ở đâu? Ai nắm chính quyền đó?

Chúng ta không có chính phủ. Chính phủ thay đổi hàng ngày. Nó không có tác dụng gì cả.

Cái có tác dụng chính là bọn chuyên chính quân sự. Vậy trong lúc này mà nói đến "xét xử" thì thật là buồn cười. Đây không phải là một cuộc "xét xử" mà là một *biến cố trong nội chiến* mà thôi. Đó là điều mà những người chủ trương phải ra trước tòa đã hoàn công không muốn hiểu.

Pê-rê-véc-dép và A-lếch-xin-xki là những người thủ tướng ra "vụ án"! Do đó, nói đến xét xử, thì há chẳng phải là buồn cười sao? Trong hoàn cảnh như thế mà tin rằng, bất cứ một tòa án nào cũng có thể nghiên cứu một vụ án và tiến hành cuộc thẩm vấn, thì như thế há không phải là ngây thơ hay sao??

Chính bọn chuyên chế quân sự đang nắm chính quyền và, nếu không có một cuộc cách mạng mới, thì chính quyền đó chỉ có thể được củng cố trong một thời gian nhất định thôi, đặc biệt là trong thời kỳ chiến tranh.

"Tôi không làm gì trái pháp luật cả. Tòa án vốn công minh. Nó sẽ điều tra rõ ràng mọi việc. Các phiên tòa sẽ xử công khai. Dân chúng sẽ hiểu. Tôi cần ra trước tòa xét xử".

Lập luận đó thật là ngây thơ non dại. Cái mà *chính quyền cấn đấn*, không phải là xử án, mà là hãm hại những người theo chủ nghĩa quốc tế. Bất những người này giam họ lại, đó chính là điều mà các ngài Kê-ren-xki và đồng bọn cần đến. Điều đó trước kia (ở Anh và ở Pháp) đã như thế; ngày nay (ở Nga) cũng sẽ như thế.

Các người theo chủ nghĩa quốc tế hãy hoạt động một cách bí mật, theo năng lực của mình, nhưng chớ nên làm cái điều ngu xuẩn là tự nguyện ra tòa!

Viết ngày 8 (21) tháng Bảy 1917

*In lần đầu năm 1925 trên tạp chí
"Cách mạng vô sản", số 1*

Theo đúng bản thảo

CÁC TÀI LIỆU CHUẨN BỊ

ĐỀ CƯƠNG VỀ LỜI TUYÊN BỐ CỦA CHÍNH PHỦ LÂM THỜI

Đề cương:

- 1) Hòa bình không có thôn tính = Cuộc cách mạng toàn thế giới chống tư bản.
- 2) Xem xét lại hiệp ước "những bước chuẩn bị tiến đến thoả hiệp với các nước đồng minh" = hoặc là một trò cưỡi, hoặc là cuộc cách mạng toàn thế giới chống tư bản.
- 2 bis)¹⁾ Tô vẽ cho bọn tư bản: "dân chủ liên minh": xóa nhòa cuộc đấu tranh giai cấp.
- 3) Giao toàn bộ ruộng đất cho *nông dân* — đều có thể thực hiện ngay cả lúc không có cuộc cách mạng chống tư bản, bằng con đường các nhà tư bản *lập khối, liên minh* với những nông dân *giàu có*.
- 4) Giao toàn bộ ruộng đất cho *những người lao động* — điều đó không thể thực hiện

1) — lần thứ hai

được nếu không có cuộc cách mạng chống tư bản.

- 5) Tổ chức sản xuất — hoặc là sự lừa dối (và là sự làm giàu mới của bọn tư bản) hoặc là một sự không tưởng nếu không có cuộc cách mạng chống tư bản.
- 6) "Tán công" - một sự không tưởng nếu không có nhiệt tình cách mạng vĩ đại nhất của quần chúng, nhiệt tình đó chỉ có thể được sản sinh ra trong cuộc cách mạng vĩ đại nhất: cách mạng chống tư bản.
- 7) Xa rời các Xô-viết, phản bội các Xô-viết, chuyển sang
Chế độ quan lại:
 "sự kiểm tra của nhà nước", chúng tôi *tán thành*.
 Nhưng *ai* tiến hành?
 Ai kiểm tra?
 Quan lại ư?
Hãy là các Xô-viết.
- 8) Quốc hội lập hiến bàn về ruộng đất:
đã lạc hậu rồi.
- 9) Tuyệt đối không tin tưởng và tuyệt đối không ủng hộ!
- 10) Mạnh hơn nữa: giải thích đường lối *vô sản*, phân biệt đường lối vô sản với đường lối *tiểu tư sản*.

$\Sigma\Sigma^1) =$ *Nội các của những ảo tưởng tiểu tư sản và của sự thoả hiệp tiểu tư sản.*

Viết sớm nhất là ngày 4 (17)

tháng Năm 1917

In lần đầu năm 1925 trong

Văn tập Lê-nin, t. IV

Theo đúng bản thảo

1) - Summa summarum — Tổng kết

**ĐỀ CƯƠNG BÁO CÁO VỀ KẾT QUẢ
CỦA HỘI NGHỊ VII TOÀN ANH
(HỘI NGHỊ THÁNG TƯ)
ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH
TẠI HỘI NGHỊ
ĐẢNG BỘ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT
NGÀY 8 (12) THÁNG NĂM 1917¹⁾**

I

"Thắng lợi"! Từ đó...
sự hỗn loạn về lời nói,
về tâm trạng,
về "sự hân hoan"...

"phái dân chủ cách mạng" =
phái dân chủ *phản động*...

(α) nội cách (sự ủng hộ của
bọn tư bản)...

(β) tán thành tấn công...

(γ) chống việc chiếm ruộng
đất...

(δ) chống việc bắt tay thân
thiện...

"tất cả như trẻ con" (tờ báo
"Ruộng đất và tự do") số 36
(6. V. 1917)

Bài thơ "Từ những tâm trạng
mùa xuân" của *I-li-a I-lin*

"Tất cả như trẻ con! Ngày
tươi hồng đến thế!

Không có tim! Không có
mộng寐!

Tựa như không có giá rét,

Tựa như mùa xuân ngự trị
trăm năm!"

1) Xem tập này, tr. 60 - 64.

Sự tách biệt của đường lối giai
cấp của giai cấp vô sản =
thành lập đảng vô sản trên
quy mô rộng lớn...

Cải tổ tất cả các đảng phái...

|| các nhà tư bản...
|| (phái lao động) phái dân túy và men-sê-vích
|| đảng vô sản

Báo "Người dân chủ - xã hội", số 47, ngày 13. X. 1915. Những
luận cương các số 8 = 11¹⁾.

Những sự dao động của giai cấp tiểu tư sản = thực
chất. Nhưng giai cấp tiểu tư sản = hàng chục và hàng chục
triệu, "vô vàn đề tài", vô số các tập đoàn và các tầng lớp, các
nhóm nhỏ và các tầng lớp trung gian, v. v. và v. v.. Một quá
trình *cực kỳ lâu dài*...

II

Sợi chỉ đỏ của *tất cả* các nghị quyết

(1) Chiến tranh: các nhà tư bản

phái vệ quốc cách mạng (phái dân túy và
men-sê-vích...

những người vô sản - quốc tế chủ nghĩa.

(2) Thái độ đối với Chính phủ lâm thời:

Các nhà tư bản

tiểu ban liên lạc (phái dân túy

và men-sê-vích)

những người vô sản - quốc tế chủ nghĩa.

(3) *Vấn đề ruộng đất*

1) Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va,
t. 27, tr. 63 - 65.

- bọn địa chủ và tư bản
 "không chiếm ruộng đất" (phái dân tụy và men-sê-vích)
 (trong § 4) không tách riêng ra các công nhân làm
 thuê trong nông nghiệp
 không đi lên chủ nghĩa xã hội... (§§ 8 và 9)¹⁵⁰
 những người vô sản - quốc tế chủ nghĩa.
- (4) Boóc-gơ-bi-e và *Quốc tế*
- (+5) ba trào lưu: (α) ủng hộ bọn tư bản
 (β) những kẻ dao động (phái dân tụy và
 men-sê-vích)
 (γ) những người vô sản - quốc tế chủ nghĩa.
- + (6) Nội các liên hiệp bọn tư bản chiếm đa số
 bọn dân tụy và men-sê-vích
 những người vô sản.
- (7) Vấn đề dân tộc nước *bọn tư bản*
 Phần-lan *bọn men-sê-vích*
 những người vô sản. }
- (8) Liên kết với những người quốc tế chủ nghĩa để chống khối
 liên minh vệ quốc tiểu tư sản...
- (9) Hiện nay: thái độ đối với chủ nghĩa xã hội
 (α) bọn tư bản
 (β) phái men-sê-vích và phái dân tụy
 (không phải là chủ nghĩa xã hội)
 (γ) những người vô sản.
- (10) cương lĩnh của về chủ nghĩa đế quốc
 đảng. ΣΣ¹⁾ về nhà nước
 về Quốc tế

1) — Summa summarum — Tổng kết

NB

(11) tiến lên chủ nghĩa xã hội

(12) các Xô-viết

{ sự phát triển ở các địa phương,
 sự cản trở ở trung ương }

ΣΣ = bầu cử lại...

((đ. V.!!))¹⁵¹

III

Những điều kiện mới:

{ (α) Sự hợp tác chưa từng có...
 (β) Hàng chục triệu người trước mặt chúng tôi...
 (γ) Đêm hôm trước của một sự phá sản
 chưa từng thấy (điều chủ yếu)...
 (chiến tranh - và nạn đói)

Inde¹⁾:

Phải vững như bàn thạch trong đường lối vô sản chống
 những sự dao động tiểu tư sản — —

{ — — Giành ảnh hưởng trong quần chúng bằng *thuyết*
phục và "*giải thích*"-
 — — Chuẩn bị đón sự sụp đổ và một cuộc cách mạng 1000
lần mạnh hơn cuộc cách mạng tháng Hai.

Những sự dao động của giai cấp tiểu tư sản:

{ Tơ-rốt-xki...
 La-rin và Bin-stốc Mác-tốp
 báo "Đời sống mới" }

Quần chúng: (Đại hội nông dân)

Thành phần cũ của các cố động viên + tuyên truyền viên +
những người tổ chức + etc.??

1) — kết luận

Những lực lựợng mới (thiếu người).

(α) Những cuộc họp lớn của đảng viên (như cuộc họp này).

(β) *Tăng gấp mười*

những ban cổ động + tuyên truyền + tổ chức.

Làm như thế nào? *Tôi không biết.* Nhưng tôi biết chắc rằng thiếu điều đó thì *không thể bàn gì* đến cách mạng của giai cấp vô sản.

(γ) Cổ động tập thể - quần chúng

(versus¹⁾ lối mít-tinh).

(γ) Cũng là *tổ chức*.

(δ) Chủ nghĩa Mác mức cao nhất = sự thông tục và sự giản dị mức cao nhất ("Umschlag"²⁾).

(δ) Đảng của giai cấp vô sản và nửa vô sản = đảng của công nhân và nông dân nghèo...

(δ) Chủ nghĩa Mác mức cao nhất = (Umschlag) sự thông tục mức cao nhất
nông dân nghèo.

Mị dân ư? Trong tất cả các cuộc cách mạng, mọi người đều bị buộc tội này.

Chính chủ nghĩa Mác là sự đảm bảo...

Viết sớm nhất là ngày 6 (19),

muộn nhất là ngày 8 (21)

tháng Năm 1917

In lần đầu năm 1925 trong

Văn tập Lê-nin, t. IV

Theo đúng bản thảo

1) — đối với

2) — "sự chuyển hóa từ cái này sang cái kia"

**ĐỀ CƯƠNG NGHỊ QUYẾT
VỀ NHỮNG BIỆN PHÁP KINH TẾ
ĐỂ KHẮC PHỤC
SỰ PHÁ SẢN VỀ KINH TẾ**

1. Sự sụp đổ đã chín muồi.
2. Không thể *giải quyết* theo lối quan liêu cũng như theo lối tư sản.
3. Sự kiểm soát của công nhân phải, một là, (thực sự *mang tính chất công nhân* (³/₄ phiếu *quyết định* là công nhân).
4. " " " " phát triển thành *sự điểu tiết*.
5. " " " " mở rộng ra tất cả các hoạt động tài chính và tất cả tình hình công tác tài chính.
6. Muốn cứu thoát khỏi sự sụp đổ tuyệt đối cần phải sử dụng các biện pháp cách mạng, *bắt đầu* từ việc **tước đoạt** tư bản lớn và rất lớn.
7. Những biện pháp cách mạng cần được tiếp tục tiến hành: tổ chức thực hiện chế độ **nghĩa vụ lao động phổ biến**

thông qua đội dân cảnh công nhân... (sau 8 giờ công tác, công nhân làm việc không ăn lương trong đội dân cảnh).

8. Chuyển nhân công vào việc sản xuất than đá, nhiên liệu và vào ngành giao thông vận tải...

+ 6 *bis*¹⁾ Tổ chức việc trao đổi lúa mì lấy công cụ, giày dép, quần áo...

+ 9. Chuyển số nhân công làm bom sang làm những sản phẩm có ích.

+ Tiết kiệm lực lượng...

+ Chế độ nghĩa vụ lao động phổ biến phải thực hiện một sự tiết kiệm hết sức nghiêm ngặt và có thể thực hiện trong phạm vi khả năng cho phép về nhân lực và lao động.

Viết trước ngày 25 tháng Năm

(7 tháng Sáu) 1917

In lần đầu năm 1925 trong

Văn tập Lê-nin, t. IV

Theo đúng bản thảo

1) - lần thứ hai

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT
CỦA HỘI NGHỊ LIÊN TỊCH
GIỮA CÁC ĐẠI BIỂU
CỦA BAN CHẤP HÀNH QUẬN
VÀ CÁC ĐƠN VỊ QUÂN ĐỘI
PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT
VỚI CÁC ĐẠI BIỂU
CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
VÀ BAN CHẤP HÀNH
ĐẢNG BỘ PÊ-TÉC-BUA
NGÀY 10 (23) THÁNG SÁU 1917**

Sau khi tìm hiểu các nghị quyết của Đại hội các Xô-viết và các tổ chức khác — những nghị quyết mà ngày hôm nay đã được công bố trên tờ "Tin tức của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát", cũng như nghị quyết của Ban chấp hành trung ương đã đăng trên tờ "Sự thật", về việc phục tùng lệnh cấm tổ chức biểu tình trong vòng ba ngày, —

— sau khi tìm hiểu các nghị quyết ấy và thảo luận tình hình công việc,

quyết định:

vì trong lời kêu gọi của mình, Đại hội các Xô-viết và Ban chấp hành Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga đã tuyên bố thẳng ra rằng:

"Chúng tôi biết rõ có những tên phản cách mạng giấu mặt đang muốn lợi dụng cuộc tuần hành của các bạn"

- vì thế cần phải thừa nhận rằng chúng ta quan niệm về phái phản cách mạng chưa đầy đủ, vì điều mà Đại hội các Xô-viết đã biết, thì chúng ta vẫn chưa biết;

— rằng cuộc đấu tranh với bọn phản cách mạng càng bức thiết hơn, do đó, nó phải được đưa vào chương trình nghị sự;

— rằng nghị quyết của Ban chấp hành trung ương về việc phục tùng lệnh cấm tổ chức biểu tình trong ba ngày là đúng;

— rằng cần phải...¹⁾

Viết ngày 10 (23) tháng Sáu 1917

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

1) Bản thảo đến đây thì ngừng lại.

TIẾN TỚI ĐẠI HỘI CÁC XÔ-VIẾT¹⁵²

Nói suông về cách mạng và tạm dừng (= bóp chết) cách mạng như bọn dân túy và men-sê-vích đã làm

Chính phủ "mới":	Tấn công (vì hòa bình không có thôn tính).
(1) Bọn giãn thợ...	
(2) ...Bọn kéo dài sự chém giết...	Những hiệp ước bí mật (và hòa bình không có thôn tính).
(3) ...Những kẻ cứu vớt địa chủ...	Nước Phần-lan (và hòa bình không có thôn tính — và dân chủ).
	Trì hoãn vấn đề ruộng đất (đối chiếu Xô-viết nông dân và Hội nghị các nghị sĩ Đu-ma nhà nước versus ¹⁾ Ban ruộng đất trung ương).
	Bọn giãn thợ (và truy nã công nhân).
	Sli-xen-buốc và Crôn-stát, — những nhân viên bưu điện (các bộ trưởng ve

1) - đối với

văn hay là các bộ trưởng bóp chết cách mạng? các bộ trưởng được phái đi an ủi?)

Tê-rê-sen-cô + Sin-ga-rép +
Lvóp và đồng bọn =
bọn người xoay sở...
Kê-ren-xki = bộ trưởng của
tấn trò hề cách mạng...

Sự suy sụp về kinh tế và tai họa
(và những lời hứa).

Khối men-sê-vích + dân tuý (xã
hội chủ nghĩa - cách
mạng) + nhóm "Thống
nhất"...

Khối liên minh tiểu tư sản và
đại tư sản để *chống lại*
công nhân...

Viết vào nửa đầu tháng Sáu 1917

*In lần đầu năm 1925 trong
Văn tập Lê-nin, t. IV*

Theo đúng bản thảo

DANH MỤC CÁC TÁC PHẨM
CHƯA TÌM THẤY
CỦA V. I. LÊ-NIN

—————
CHÚ THÍCH

—————
CÁC BẢN CHỈ DẪN

—————
THÂN THẾ VÀ SỰ NGHIỆP
CỦA V. I. LÊ-NIN

DANH MỤC CÁC TÁC PHẨM CỦA V. I. LÊ-NIN
CHO ĐẾN NAY CHƯA TÌM THẤY

(Tháng Năm - tháng Sáu 1917)

BÁO CÁO VỀ VẤN ĐỀ RUỘNG ĐẤT
ĐỌC TẠI HỘI NGHỊ TOÀN NGA
CÁC TỔ CHỨC QUÂN SỰ
Ở TIỀN TUYẾN VÀ HẬU PHƯƠNG
CỦA ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA

V. I. Lê-nin đọc báo cáo về vấn đề ruộng đất tại hội nghị này vào khoảng thời gian từ 20 đến 23 tháng Sáu (3 đến 6 tháng Bảy) 1917. Người ta biết được bản báo cáo này là nhờ có bản chương trình nghị sự của hội nghị (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 354) và nhờ có tập hồi ký của M. X. Kê-đrốp về hội nghị: "Tại hội nghị, đồng chí Lê-nin còn đọc thêm một bản báo cáo thứ hai: "Vấn đề ruộng đất", tiếc rằng các bản tin của Hội nghị toàn Nga và các tài liệu khác mà hiện chúng ta còn giữ được không nói gì đến bản báo cáo đó" ("Cách mạng vô sản", tiếng Nga, 1927, số 6, tr. 228).

DANH MỤC
CÁC XUẤT BẢN PHẨM VÀ TÁC PHẨM
MÀ V. I. LÊ-NIN ĐÃ THAM GIA HIỆU ĐÍNH

BÁO "SỰ THẬT"

Các số 46 - 94, ngày 15 (2) tháng Năm - ngày 12 tháng Bảy (29 tháng Sáu) 1917.

Số 99, ngày 18 (5) tháng Bảy 1917.

N. C. CRÚP-XCAI-A. "MỘT TRANG SỬ
CỦA ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI ANH" "

N. C. Crúp-xcai-a viết bài này nhân các báo chí tư sản và tiểu tư sản tung tin vu khống Lê-nin và những người bên-sê-vích khác từ Thụy-sĩ đi ngang qua Đức trở về Nga. Bài này được đăng trên tờ "Sự thật bình sĩ", số 21, ra ngày 26 (13) tháng Năm 1917, không ký tên. V. I. Lê-nin biên tập bài báo này, có sửa chữa và bổ sung; Người đã viết một đoạn bổ sung lớn mà chúng tôi in trong tập này (xem tr. 93).

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô hiện còn giữ được bản thảo của N. C. Crúp-xcai-a có bút tích sửa chữa và bổ sung của V. I. Lê-nin.

R. RA-XCÔN-NI-CỐP. "VỤ CRÔN-STÁT"

V. I. Lê-nin hiệu đính bài báo của Ph. Ph. Ra-xcôn-ni-cốp (R. Ra-xcôn-ni-cốp) ngày 18 (31) tháng Năm 1917. Về việc này Ra-xcôn-ni-cốp viết như sau: "Vla-đi-mia I-lích tự mình đọc bài báo một cách chăm chú, sửa chữa đôi chỗ và chuyển sang bộ phận sắp chữ" (Ph. Ph. Ra-xcôn-ni-cốp. "Crôn-stát và Pê-tơ-rô-grát năm 1917", tiếng Nga, Mát-xcơ-va - Lê-nin-grát, 1925, tr. 71). Bài này được đăng trên tờ "Sự thật", số 63, ra ngày 3 tháng Sáu (ngày 21 tháng Năm) 1917.

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT DO A. M. CÔN-LÔN-TAI VIẾT
VÀ ĐƯỢC THÔNG QUA TẠI ĐẠI HỘI IX
ĐẢNG DÂN CHỦ - XÃ HỘI PHẦN-LAN

V. I. Lê-nin đã hiệu đính bản dự thảo nghị quyết do A. M. Côn-lôn-tai viết và đưa ra Đại hội IX Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan tại Hen-xinh-pho ngày 15 - 18 tháng Sáu 1917. Song song với các vấn đề khác, đại hội đã thảo luận vấn đề thái độ của Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan đối với Quốc tế II. Dự thảo nghị quyết chỉ rõ việc Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan rút ra khỏi Quốc tế II và liên kết với phái tả Xim-méc-van. Người ta biết được điều này qua hồi ký của A. M. Côn-lôn-tai (xem tạp chí "Chiến sĩ Hồng quân", tiếng Nga, 1946, số 9, tr. 4 - 5).

"NHỮNG TÀI LIỆU VỀ VIỆC SỬA ĐỔI
CƯƠNG LĨNH CỦA ĐẢNG"

Pê-tơ-rô-grát, 1917

Cuốn sách nhỏ này được xuất bản trong nửa đầu tháng Sáu 1917, do N. Lê-nin hiệu đính và viết lời nói đầu. Trong lời nói đầu của cuốn sách, V. I. Lê-nin viết: "Ban chấp hành trung ương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (bên-sê-vích) Nga đã giao cho người ký tên dưới đây công bố ngay tức khắc những tài liệu về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng hiện ở trong tay Ban chấp hành trung ương... Khi xuất bản tài liệu này, tôi có ghi thêm những điều ghi chú rất ngắn..." (tập này, tr. 175 - 176).

DANH MỤC
CÁC TÁC PHẨM CÓ THỂ LÀ
CỦA V. I. LÊ-NIN

"GỬI CÔNG NHÂN QUẬN VŨ-BOỐC-GƠ"
VÀ "HỒI CÁC ĐỒNG CHÍ Ở VŨ-BOỐC-GƠ!"

Các bản hiệu triệu "Gửi công nhân quận Vũ-boóc-gơ" và "Hồi các đồng chí ở Vũ-boóc-gơ!" đã được đăng trên tờ "Sự thật", số 72 và số 73, ra ngày 16 (3) và 17 (4) tháng Sáu 1917. Các bản hiệu triệu này kêu gọi tích cực tham gia cuộc vận động bầu cử Đu-ma hàng quận ở Pê-tơ-rô-grát.

Căn cứ vào nội dung, cả hai văn kiện này liên quan chặt chẽ với các bài viết của V. I. Lê-nin "Họ đã quên điều chủ yếu (cương lĩnh thị chính của đảng của giai cấp vô sản)", "Đảng của giai cấp vô sản trong cuộc bầu cử vào các Đu-ma hàng quận", "Các chính đảng trong các cuộc tuyển cử vào các Đu-ma hàng quận ở Pê-tơ-rô-grát", "Hai thiếu sót" (xem tập này, tr. 28 - 33, 87 - 89, 237 - 242, 243). Sự thật sau đây chứng tỏ hai bài trên do Lê-nin viết: khi Ban sưu tầm, nghiên cứu và xuất bản tài liệu lịch sử Đảng cộng sản và Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại in lại báo "Sự thật" vào năm 1928, bản hiệu triệu thứ nhất được kể là của Lê-nin (xem báo "Sự thật", các số 1-227, 1917. Toàn văn do K. X. Ê-rê-mê-ép, M. X. Ô-n-min-xki, M. A. Xa-vê-li-ép và M. I. U-li-a-nô-va biên tập". Tập 4, các số 70 - 100, tiếng Nga, Lê-nin-grát, 1928, tr. 25). Bản hiệu triệu thứ hai tiếp tục liền ngay bản hiệu triệu thứ nhất. Tất cả những điều đó cho ta căn cứ giả định là cả hai tài liệu đó đều do V. I. Lê-nin viết.

"NHỮNG NGÀY THÁNG BẢY"

Căn cứ vào nội dung, bài "Những ngày tháng Bảy" được viết ra ngay tức khắc sau những sự biến tháng Bảy ở Pê-tơ-rô-grát. Bài báo đã phân tích tình hình hình thành sau cuộc biểu tình tháng Bảy, nói lên lòng tin sâu sắc vào thắng lợi của cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Nga. Vì tờ "Sự thật" bị đàn áp, nên bài "Những ngày tháng Bảy" cũng như tác phẩm có quan hệ mật thiết với bài này là tác phẩm "Ba cuộc khủng hoảng" (xem tập này, tr. 541 - 547) đều được đem in ở tạp chí

"Nữ công nhân", số 7, ngày 19 tháng Bảy 1917, cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành trung ương đảng bôn-sê-vích. Sau đó một ngày - ngày 21 tháng Bảy (3 tháng Tám) - cả hai bài đều được đăng lại trên tờ "Sự nghiệp vô sản", số 7, tờ báo bôn-sê-vích duy nhất còn lại sau những sự biến tháng Bảy. Vào tháng Bảy 1919, nhân kỷ niệm lần thứ hai vụ đàn áp cuộc biểu tình tháng Bảy, báo "Sự thật Pê-tơ-rô-grát", số 160, đã đăng bài "Những ngày tháng Bảy", với lời chú thích bản quyền của Lê-nin.

Bài "Những ngày tháng Bảy" mật thiết gắn liền với bài "Ba cuộc khủng hoảng". Đoạn trích dẫn sau đây cũng chứng tỏ điều đó: "Nghĩa vụ của chúng ta, những người mác-xít cũng như những cố vấn của giai cấp vô sản, xét về mặt kinh nghiệm của phong trào vô sản trong một loạt nước, là phải cần nhắc một cách tỉnh táo hơn nữa đến tình hình khách quan, ngay cả trong những thời điểm hết sức nguy kịch. Bài "Ba cuộc khủng hoảng" cũng như bài có liên quan đến nó là bài này, là một kinh nghiệm của sự cần nhắc tỉnh táo ấy" (tạp chí "Nữ công nhân", số 7, ngày 19 tháng Bảy 1917, tr. 6).

CHÚ THÍCH

- 1 Đây là nói về những cuộc mít-tinh và biểu tình có tính chất quần chúng của công nhân và binh lính Pê-tơ-rô-grát, nổ ra do bức thông điệp ngày 18 tháng Tư (1 tháng Năm) 1917 của bộ trưởng Bộ ngoại giao P. N. Mi-li-u-cốp gửi cho các chính phủ của các nước đồng minh (Anh và Pháp) khẳng định rằng Chính phủ lâm thời sẽ tuân thủ tất cả các hiệp định của chính phủ Nga hoàng và sẽ tiến hành chiến tranh đến thắng lợi hoàn toàn. Ngày 20 tháng Tư (3 tháng Năm), văn bản của bức thông điệp của Mi-li-u-cốp đã được loan ra ở Pê-tơ-rô-grát. Binh lính và công nhân phần nộ xuống đường ở Pê-tơ-rô-grát với khẩu hiệu "Đả đảo chiến tranh!", "Đả đảo Mi-li-u-cốp!", "Đả đảo Gu-tso-cốp, "Toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết!". Phong trào có một quy mô đặc biệt to lớn vào ngày 21 tháng Tư (mùng 4 tháng Năm); hôm đó, theo lời kêu gọi của những người bôn-sê-vích, hơn 10 vạn công nhân đã ngừng việc và xuống đường tuần hành, đòi phải ký kết một hòa ước dân chủ.

Các phần tử tư sản đã tổ chức một cuộc phản tuần hành với các khẩu hiệu bảo vệ Chính phủ lâm thời. Ở một số nơi đã xảy ra những cuộc xung đột và bắn lẫn nhau giữa hai cuộc tuần hành đối địch.

Các cuộc mít-tinh và tuần hành phản đối chính sách đế quốc chủ nghĩa của Chính phủ lâm thời đã nổ ra ở Mát-xcơ-va, ở U-ran, ở U-cra-na và các thành phố, các khu khác trong nước.

Cuộc biểu tình tháng Tư đã dẫn đến cuộc khủng hoảng chính trị: Chính phủ lâm thời buộc phải bãi chức hai bộ trưởng - Mi-li-u-cốp và Gu-tso-cốp; ngày 5 (18) tháng Năm, Chính phủ lâm thời liên hiệp đầu tiên được thành lập.

V. I. Lê-nin đánh giá những sự kiện tháng Tư là một phong trào "lớn hơn một cuộc biểu tình và nhỏ hơn một cuộc cách mạng", là "sự bột phát nổ ra *c ù n g m ô t l ú c* của cách mạng và phản

cách mạng" (tập này, tr. 545). V. I. Lê-nin báo trước rằng những nguyên nhân của những cuộc khủng hoảng như vậy chưa bị thủ tiêu, trong tương lai, các cuộc khủng hoảng như vậy sẽ nhất định được lặp lại.

Cuộc biểu tình tháng Tư là trường học lớn giáo dục chính trị cho quần chúng, nó nói lên sự không tin nhiệm càng tăng của quần chúng công nhân và binh lính đối với Chính phủ lâm thời phản cách mạng và bọn tiểu tư sản bảo vệ nó — bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng, — cuộc biểu tình đã đẩy nhanh quá trình chuyển hóa từ cách mạng dân chủ - tư sản thành cách mạng xã hội chủ nghĩa. — 1.

- 2 *Chính phủ lâm thời* được lập ra ngày mùng 2 (15) tháng Ba 1917, theo sự thỏa thuận giữa Ban chấp hành lâm thời của Đu-ma nhà nước và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích lãnh đạo Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát. Thành phần của chính phủ gồm có bá tước G. E. Lvốp (chủ tịch Hội đồng bộ trưởng và bộ trưởng Bộ Nội vụ), lãnh tụ Đảng dân chủ - lập hiến P. N. Mi-li-u-cốp (bộ trưởng Bộ ngoại giao), lãnh tụ Đảng tháng Mười A. I. Gu-tso-cốp (bộ trưởng Bộ chiến tranh và tạm thời đảm nhiệm cả Bộ hàng hải) và các đại biểu khác của giai cấp đại tư sản, địa chủ, và cả đại biểu của phái lao động là A. Ph. Kê-ren-xki (bộ trưởng Bộ tư pháp). — 1.
- 3 *Văn kiện lâm yên lòng dân* - những từ này được V. I. Lê-nin dùng để chỉ "Bản thông báo của Chính phủ lâm thời" đăng trên các báo trung ương ngày 22 tháng Tư (5 tháng Năm) 1917, trong đó "giải thích" bản thông điệp của bộ trưởng Bộ ngoại giao P. N. Mi-li-u-cốp đề ngày 18 tháng Tư (1 tháng Năm) 1917. "Bản thông báo chỉ rõ rằng khi nói đến thắng lợi quyết định đối với kẻ thù, bản thông điệp của Mi-li-u-cốp muốn nói đến việc giành lấy những mục tiêu đã được nêu ra trong lời tuyên bố của Chính phủ lâm thời thông qua ngày 27 tháng Ba (ngày 9 tháng Tư). Do áp lực của quần chúng cách mạng, chính phủ lúc đó không tiếc lời hứa hẹn thay đổi tính chất của chiến tranh và thiết lập một nền hòa bình vững chắc trên cơ sở dân tộc tự quyết.

Bằng sự "giải thích" ấy, Chính phủ lâm thời, hoảng sợ trước cuộc biểu tình tháng Tư của công nhân và binh sĩ, muốn che đậy tính chất đế quốc chủ nghĩa của thông điệp của Mi-li-u-cốp và trấn an những quần chúng đang phần nộ.

Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, tạm đảm nhận chức năng của Xô-viết toàn Nga, sau khi thảo luận vào ngày 21 tháng Tư (4 tháng

Năm) "Bản thông báo của Chính phủ lâm thời", với đa số phiếu: 34 trên 19 (những người bên-sê-vích và men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa) đã quyết nghị thừa nhận sự giải thích của chính phủ là thỏa đáng và cho rằng sự biến đã chấm dứt. Do đó, báo "Sự thật", số 38, ngày 22 tháng Tư (5 tháng Năm) đã viết rằng với nghị quyết của mình, phe đa số cơ hội chủ nghĩa trong Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đã kêu gọi công nhân và binh lính tiếp tục tin tưởng như trước vào chính phủ của bọn tư bản xâm lược, một chính phủ rõ ràng đang nhạo báng quân chúng lao động. — 1.

- 4 *Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát* ra đời trong những ngày đầu của cuộc Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai. Những cuộc bầu cử vào Xô-viết được tự động triển khai, lúc đầu ở một số nhà máy và công xưởng riêng lẻ, sau đó, trong vòng vài ngày lan ra tất cả các xí nghiệp. Trưa ngày 27 tháng Hai (12 tháng Ba), trước lúc Xô-viết họp phiên đầu tiên, bọn men-sê-vích - thủ tiêu là C. A. Gvô-dơ-đép, B. O. Bô-gđa-nốp và nghị sĩ Du-ma nhà nước là N. X. Tso-khê-ít-dê và M. I. Xcô-bê-lép và những phần tử khác đều tự mình tuyên bố thành lập Ban chấp hành Xô-viết lâm thời để giữ cho mình địa vị lãnh đạo trong Xô-viết. Trong phiên họp đầu tiên của Xô-viết, vào buổi tối ngày hôm đó, đoàn chủ tịch Xô-viết (Tso-khê-ít-dê, Kê-ren-xki và Xcô-bê-lép) đã được thành lập.

Xô-viết tự tuyên bố là cơ quan đại biểu công nhân và binh sĩ và thực tế trong thời gian trước Đại hội I các Xô-viết (tháng Sáu 1917) là trung tâm của cả nước Nga.

Mặc dù sự lãnh đạo Xô-viết rơi vào tay bọn thỏa hiệp, nhưng do áp lực của công nhân và binh lính cách mạng, Xô-viết đã tiến hành một loạt biện pháp cách mạng: bắt giam các đại diện của chính quyền cũ và giải thoát các tù chính trị ra khỏi nhà lao. Ngày 1 (14) tháng Ba, Xô-viết đã ban hành "Sắc lệnh số 1 cho quân đồn trú đóng ở quân khu Pê-tơ-rô-grát". Sắc lệnh đó có tác dụng lớn trong việc cách mạng hóa quân đội.

Thực tế, chính quyền nằm trong tay Xô-viết. Song, trong thời điểm quyết định, vào đêm mồng 1 rạng ngày 2 (15) tháng Ba, bọn thỏa hiệp trong Ban chấp hành Xô-viết đã tự nguyện nhường chính quyền cho giai cấp tư sản, đã chấp nhận đưa các đại biểu của giai cấp tư sản và địa chủ vào Chính phủ lâm thời. Vì các đại biểu của khối xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích vệ quốc chủ nghĩa chiếm đa số trong Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, nên Xô-viết đã thi hành một chính sách thỏa hiệp, ủng hộ Chính phủ

lâm thời phản cách mạng, tiếp tay cho các đảng tư sản - địa chủ lừa dối quần chúng cách mạng. — 1.

- 5 V. I. Lê-nin có ý muốn nói đến những cuộc thương lượng của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát với các đại biểu của Chính phủ lâm thời phản cách mạng để thành lập nội các (chính phủ) liên hiệp.

Do những sự kiện tháng Tư, Chính phủ lâm thời nhận thấy là đã bị quần chúng nhân dân hoàn toàn cô lập về chính trị, nên ngày 26 tháng Tư (9 tháng Năm) 1917 nó công bố bản tuyên bố "Về chính phủ liên hiệp (Những sự giải thích của Chính phủ lâm thời)", trong đó nó hứa kiên trì tiếp tục cố gắng nhằm mở rộng thành phần của chính phủ bằng cách thu hút "những lực lượng tích cực sáng tạo của đất nước". Vấn đề chính phủ liên hiệp có sự tham gia của các lãnh tụ cơ hội chủ nghĩa của Xô-viết đã được trực tiếp đặt ra trong bức thư đã công bố ngày 28 tháng Tư (11 tháng Năm) của bộ trưởng và chủ tịch G. E. Lvốp gửi chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát N. X. Tso-khê-ít-dê. Ngày 28 tháng Tư (11 tháng Năm), vấn đề này được đem ra thảo luận tại phiên họp của Ban chấp hành và đã bị bác bỏ với một đa số chỉ chênh lệch 1 phiếu (23 trên 22, 2 phiếu trắng). Song, ngày 1 (14) tháng Năm, vấn đề chính phủ liên hiệp lại được đặt ra và được thông qua với đa số phiếu, 44 phiếu thuận của phái lao động, phái lao động xã hội chủ nghĩa nhân dân, phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng và phái men-sê-vích; 19 phiếu chống của những người bên-sê-vích và men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa; 2 phiếu trắng của phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Những người men-sê-vích năm 1905 không tán thành việc những người dân chủ - xã hội tham gia chính phủ cách mạng, thì bây giờ lại thông qua nghị quyết tham gia chính phủ phản cách mạng. — 1.

- 6 "*Báo công nhân*" - tờ báo hàng ngày của bọn men-sê-vích; xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ ngày mồng 7 (20) tháng Ba đến ngày 30 tháng Mười một (13 tháng Chạp) 1917; từ ngày 30 tháng Tám (12 tháng Chín), báo này là cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành trung ương men-sê-vích. Báo ủng hộ Chính phủ lâm thời tư sản, đấu tranh chống đảng bên-sê-vích và lãnh tụ của đảng là V. I. Lê-nin. Báo này có thái độ thù địch đối với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười và việc thiết lập Chính quyền xô-viết. — 5.

- 7 *Đảng dân chủ - lập hiến* - đảng chủ chốt của giai cấp tư sản quân chủ - tự do chủ nghĩa ở Nga. Đảng dân chủ - lập hiến thành lập

vào tháng Mười 1905. Thành phần của nó bao gồm các đại biểu của giai cấp tư sản, bọn địa chủ trong hội đồng địa phương và bọn trí thức tư sản. Những nhân vật nổi tiếng của Đảng dân chủ - lập hiến là: P. N. Mi-li-i-cốp, X. A. Mu-rôm-txép, V. A. Ma-cla-cốp, A. I. Sin-ga-rép, P. B. Xtơ-ru-vê, Ph. I. Rô-đi-tsép và những phần tử khác. Về sau, Đảng dân chủ - lập hiến đã trở thành một đảng của giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, Đảng dân chủ - lập hiến đã tích cực ủng hộ chính sách đối ngoại xâm lược của chính phủ Nga hoàng. Trong thời kỳ Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai, bọn dân chủ - lập hiến ra sức cứu vớt chế độ quân chủ. Khi chiếm địa vị lãnh đạo trong Chính phủ lâm thời tư sản, bọn này đã thi hành chính sách phản cách mạng, chống nhân dân, phục vụ lợi ích của bọn đế quốc Mỹ, Anh, Pháp. Sau thắng lợi của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại, bọn dân chủ - lập hiến trở thành những kẻ thù không đội trời chung với Chính quyền xô-viết; bọn chúng đã tham gia tất cả các hoạt động vũ trang phản cách mạng và những cuộc hành quân của bọn can thiệp nước ngoài. Sau thất bại của bọn can thiệp và bọn bạch vệ, bọn dân chủ - lập hiến phải lưu vong ở nước ngoài nhưng vẫn không ngừng hoạt động phản cách mạng và chống lại Chính quyền xô-viết. — 5.

- 8 Trong § 9 của cương lĩnh của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga đã được Đại hội II của đảng thông qua năm 1903, có nói rằng: "Tất cả các dân tộc nằm trong thành phần của quốc gia đều có quyền tự quyết" ("Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương, tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 40).

Năm 1917, nhân lúc tiến hành xem xét lại một phần đã lỗi thời của cương lĩnh, V. I. Lê-nin đã đề nghị mở rộng § 9 của cương lĩnh cũ (xem tập này, tr. 195 - 196). - 6.

- 9 Ban tổ chức được thành lập năm 1912 tại Hội nghị tháng Tám của phái thủ tiêu. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, Ban tổ chức giữ lập trường xã hội - số vanh, biện hộ cuộc chiến tranh của chế độ Nga hoàng, truyền bá các tư tưởng của chủ nghĩa dân tộc và chủ nghĩa số-vanh. Ban tổ chức đã xuất bản tạp chí "Bình minh của chúng ta", sau khi tạp chí này đóng cửa thì xuất bản tờ "Sự nghiệp của chúng ta", rồi đến tờ "Sự nghiệp" và báo "Buổi sáng công nhân", rồi sau đó là "Buổi sáng". Ban tổ chức hoạt động cho đến khi bầu ra Ban chấp hành trung ương đảng

men-sê-vích vào tháng Tám 1917. Ngoài Ban tổ chức hoạt động ở nước Nga ra, còn có một Ban thư ký ở nước ngoài của Ban tổ chức gồm năm ủy viên hoạt động ở nước ngoài (P. B. Ác-xen-rốt, I. X. A-xơ-rốp - Pô-vét, I-u. Ô. Mác-tốp, A. X. Mác-tư-nốp, X. I-u. Xem-cốp-xki); tổ chức này giữ một lập trường gắn với phái giữa, ngoài miệng nói những câu sáo rỗng quốc tế chủ nghĩa, nhưng trên thực tế lại ủng hộ bọn xã hội chủ nghĩa - số-vanh ở Nga. Ban thư ký này xuất bản cơ quan ngôn luận của nó là tờ "Tin tức của Ban thư ký ở nước ngoài của Ban tổ chức Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga", phát hành từ tháng Hai 1915 đến hết tháng Ba 1917 ở Giơ-ne-vơ. — 6.

- 10 "Sở giao dịch" — "Tin tức Sở giao dịch" — một tờ báo tư sản; thành lập năm 1880 để phục vụ những mục đích thương mại. Xuất bản ở Pê-téc-bua, lúc đầu ra 3 số một tuần, sau tăng lên 4 số và cuối cùng là ra hàng ngày. Từ năm 1902, báo này ra mỗi ngày 2 số. Do tính chất tùy thời, vụ lợi, do tính vô nguyên tắc nên tên gọi của tờ báo này đã trở thành danh từ chung ("sở giao dịch"). Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai, báo này đã ráo riết cổ động chống đảng bốn-sê-vích và V. I. Lê-nin. Ủy ban quân sự cách mạng trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đã đóng cửa tờ báo này vào cuối tháng Mười 1917. - 8.
- 11 Nghị quyết về vấn đề dân tộc được nhắc đến ở trong bài là nghị quyết đã được Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga thông qua. V. I. Lê-nin là tác giả của nghị quyết (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 345 - 346 và Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 540 - 542).

Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga được triệu tập theo quyết định của Ban chấp hành trung ương thông qua khoảng từ 4 đến 8 (17 đến 21) tháng Tư; hội nghị được tiến hành ở Pê-tơ-rô-grát từ 24 đến 29 tháng Tư (7 - 12 tháng Năm) 1917. Đây là hội nghị đảng đầu tiên tổ chức trong hoàn cảnh hợp pháp.

Các hội nghị ở địa phương đã được tiến hành trước khi họp Hội nghị toàn Nga; trước khi khai mạc hội nghị, nhiều đảng bộ địa phương đã báo tin tán thành cương lĩnh hành động của V. I. Lê-nin.

Dự hội nghị có 131 đại biểu chính thức và 18 đại biểu không có quyền biểu quyết thay mặt cho 78 đảng bộ. Xét về mặt hội nghị có đầy đủ đại biểu các nơi về dự, xét về các nhiệm vụ chính trị và tổ chức, hội nghị có thể và đã thực hiện công việc của một đại hội đảng: nó đã vạch ra đường lối chính trị cho toàn đảng, lập ra các trung tâm lãnh đạo của đảng.

Chương trình nghị sự của hội nghị có những vấn đề sau đây: tình hình hiện nay (chiến tranh và Chính phủ lâm thời, v. v.), hội nghị hòa bình, thái độ đối với các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, sửa đổi cương lĩnh của đảng, tình hình trong Quốc tế và những nhiệm vụ của đảng, đoàn kết các tổ chức dân chủ - xã hội quốc tế chủ nghĩa, vấn đề ruộng đất, vấn đề dân tộc, Quốc hội lập hiến, vấn đề tổ chức, các báo cáo của các khu, bầu Ban chấp hành trung ương.

Lê-nin khai mạc hội nghị bằng một bài diễn văn chào mừng ngắn, tham gia đoàn chủ tịch, lãnh đạo tất cả các công việc của hội nghị.

Hội nghị đã nghe các bản báo cáo về tình hình và công tác của các đảng bộ địa phương. Các báo cáo đã cho thấy rằng phần lớn các đảng bộ địa phương vẫn giữ được hoàn toàn tính độc lập và đã tiến hành công tác theo tinh thần "Luận cương tháng Tư" của Lê-nin. Một số đảng bộ, sau khi thôi không hoạt động bí mật nữa, đã lập ra các ủy viên liên hiệp với phái men-sê-vích, mặc dù không hợp nhất hoàn toàn với phái đó.

Hội nghị đã vạch trần và bác bỏ đường lối đầu hàng hữu khuynh của Ca-mê-nép là người đã đọc tại hội nghị một bản báo cáo bổ sung về tình hình hiện nay, với tư cách đại biểu của nhóm chống Lê-nin. Ca-mê-nép và Rư-cốp mưu toan lấy sự đánh giá cơ hội chủ nghĩa về cách mạng và về những triển vọng phát triển của cách mạng để đối lập với đường lối của Lê-nin về cách mạng xã hội chủ nghĩa. Khi phủ nhận khả năng và tính tất yếu của sự chuyển hóa cách mạng dân chủ - tư sản thành cách mạng xã hội chủ nghĩa, Ca-mê-nép đề nghị chỉ giới hạn ở việc các Xô-viết men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng tiến hành kiểm soát Chính phủ lâm thời tư sản. Hội nghị đã thông qua nghị quyết của V. I. Lê-nin về tình hình hiện nay.

Trong bản báo cáo về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng, V. I. Lê-nin đã định ra những phương hướng để theo đó tiểu ban cương lĩnh do hội nghị lập ra, phải sửa đổi bản cương lĩnh lỗi thời năm 1903.

Khi thảo luận vấn đề dân tộc, Pi-a-ta-cốp đã phát biểu phản đối khẩu hiệu do Lê-nin đưa ra về quyền dân tộc tự quyết, kể cả

quyền tách ra và thành lập những quốc gia độc lập. Khi bảo vệ nghị quyết của mình về vấn đề dân tộc, Lê-nin đã chứng minh rằng chỉ có quyền đó mới đảm bảo sự đoàn kết hoàn toàn giữa công nhân và tất cả những người lao động thuộc các dân tộc khác nhau; còn vấn đề tính hợp lý của sự tách ra, đảng vô sản "trong mỗi trường hợp riêng biệt, cần phải đứng trên quan điểm lợi ích của toàn bộ sự phát triển xã hội và lợi ích của cuộc đấu tranh giai cấp của giai cấp vô sản cho chủ nghĩa xã hội mà giải quyết..." (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 541).

Về vấn đề "Tình hình trong Quốc tế và những nhiệm vụ của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga" hội nghị đã thông qua một nghị quyết trong đó, theo đề nghị của Di-nô-vi-ép, có ghi rằng đảng bôn-sê-vích ở lại trong Liên hiệp Xim-méc-van bảo vệ sách lược của phái tả Xim-méc-van và sẽ tham gia vào Hội nghị III Xim-méc-van. V. I. Lê-nin không tán thành nghị quyết này, Người cho rằng việc ở lại trong Liên hiệp Xim-méc-van kìm hãm và kéo dài việc thành lập Quốc tế III, Quốc tế cộng sản. Người chỉ ra rằng tiến trình tiếp theo của các sự kiện sẽ sửa chữa sai lầm mà hội nghị đã phạm phải; rằng nghị quyết mà Ban chấp hành trung ương thông qua sau hội nghị "đã chữa được một nửa sai lầm" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 226). Ban chấp hành trung ương đã quyết định cử một đại biểu đi dự Hội nghị Xim-méc-van lúc đó đang được triệu tập, ủy cho đại biểu đó có quyền lập tức rời hội nghị và rút ra khỏi Liên hiệp Xim-méc-van, "nếu hội nghị quyết định tán thành một sự tiếp xúc nào đó, hoặc một sự thảo luận nào đó với những người xã hội - số-vanh" (tập này, tr. 84).

Hội nghị đã bầu Ban chấp hành trung ương đứng đầu là V. I. Lê-nin.

Ý nghĩa lịch sử của Hội nghị VII (Hội nghị tháng Tư) là ở chỗ nó thông qua cương lĩnh của Lê-nin, cương lĩnh chuyển sang giai đoạn cách mạng thứ hai ở Nga; nó vạch ra kế hoạch đấu tranh để chuyển cách mạng dân chủ - tư sản thành cách mạng xã hội chủ nghĩa, đề ra yêu cầu chuyển toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết. Với khẩu hiệu đó, những người bôn-sê-vích chuẩn bị cho quần chúng tiến lên làm cách mạng vô sản. - 8.

- 12 Đại hội giữa đại biểu của binh sĩ ở mặt trận với các đại biểu của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát và của Chính phủ lâm thời họp từ ngày 24 tháng Tư đến ngày 4

tháng Năm (7 - 17 tháng Năm)1917 ở Pê-tơ-rô-grát. Đại hội đã thảo luận các vấn đề: thái độ đối với chiến tranh và hòa bình, về việc binh lính bắt tay thân thiện ở mặt trận, về thái độ đối với Chính phủ lâm thời, về tình hình giao thông vận tải, về việc cung cấp quân nhu và đạn dược, vấn đề ruộng đất và lương thực, v. v.. Gu-tso-cốp, Mi-li-u-cốp, Kê-ren-xki, Txê-rê-tê-li và những phần tử khác, bảo vệ chính sách đối nội và đối ngoại của Chính phủ lâm thời. Chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát Tso-khê-ít-dê, trong bài phát biểu của mình, đã kêu gọi ủng hộ Chính phủ lâm thời và những cố gắng của chính phủ nhằm tiếp tục chiến tranh và đã bảo vệ "công trái tự do".

Những người bôn-sê-vích đã tham gia công việc của đại hội, họ vạch trần chính sách đế quốc chủ nghĩa của Chính phủ lâm thời và sự thỏa hiệp của các lãnh tụ xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích trong Xô-viết Pê-tơ-rô-grát.

Tuyệt đại đa số đại biểu có xu hướng về quốc chủ nghĩa và đã thông qua một nghị quyết ủng hộ khối xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích, họ đã tán thành nghị quyết của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát về việc đưa "những người xã hội chủ nghĩa" ra tham gia chính phủ liên hiệp. — 10.

- 13 "*Sự thật*" - báo hàng ngày hợp pháp của những người bôn-sê-vích; số đầu tiên xuất bản ở Pê-téc-bua ngày 22 tháng Tư (5 tháng Năm) 1912.

Lê-nin lãnh đạo báo "*Sự thật*" về mặt tư tưởng; Người hầu như ngày nào cũng viết bài cho báo, đưa ra những chỉ dẫn cho ban biên tập, cố gắng làm cho báo đi đúng tinh thần chiến đấu và cách mạng.

Phần lớn công tác tổ chức của đảng do ban biên tập của báo "*Sự thật*" đảm nhiệm. Tại đây thường tổ chức những buổi gặp gỡ với các đại biểu của các chi bộ đảng ở địa phương. Đây là nơi tập hợp tin tức về công tác đảng ở các nhà máy và công xưởng, đây là nơi phát đi những chỉ thị của Ban chấp hành trung ương và Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua.

Tờ "*Sự thật*" thường xuyên bị bọn cảnh sát truy nã. Ngày 8 (21) tháng Bảy 1914, báo bị đóng cửa.

Việc xuất bản tờ "*Sự thật*" đã được khôi phục lại sau cuộc Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917. Từ ngày 5 (18) tháng Ba 1917, báo "*Sự thật*" bắt đầu được xuất bản với tính cách là cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành trung ương và Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga.

Sau khi đến Pê-tơ-rô-grát, Lê-nin tham gia ban biên tập, và báo "*Sự thật*" triển khai cuộc đấu tranh nhằm thực hiện kế hoạch của Lê-nin là chuyển cách mạng dân chủ - tư sản thành cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Thời kỳ tháng Bảy - tháng Mười 1917, vì bị Chính phủ lâm thời phản cách mạng truy nã, báo đã nhiều lần đổi tên và xuất bản với các tên ""*Sự thật*" khổ nhỏ", "Người vô sản", "Người công nhân", "Con đường công nhân". Sau thắng lợi của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại, từ ngày 27 tháng Mười (9 tháng Mười một) 1917, báo lại xuất bản với tên cũ trước đây là "*Sự thật*".

Tờ "*Sự thật*" chiếm một địa vị cực kỳ quan trọng trong lịch sử của báo chí bôn-sê-vích. Thế hệ những công nhân tiên tiến được báo giáo dục đã đóng một vai trò xuất sắc trong Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại và trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Báo "*Sự thật*" là tờ báo công nhân có tính quần chúng và hợp pháp đầu tiên, đã đánh dấu giai đoạn mới trong việc phát triển báo chí của giai cấp công nhân ở Nga và của giai cấp vô sản quốc tế. Từ năm 1914, ngày ra số báo "*Sự thật*" đầu tiên đã trở thành ngày hội của báo chí công nhân.

Lê-nin đã đánh giá báo "*Sự thật*" trong các bài "Tổng kết nửa năm công tác", "Công nhân và báo "*Sự thật*", "Giai cấp công nhân và báo chí công nhân", "Báo cáo của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga và những chỉ thị cho đoàn đại biểu Ban chấp hành trung ương tại Hội nghị Bruy-xen", "Tổng kết ngày báo chí công nhân", "Nhân ngày kỷ niệm lần thứ mười ngày sáng lập báo "*Sự thật*" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 21, tr. 345 - 463; t. 22, tr. 88 - 90; t. 25, tr. 264 - 272, 436 - 449, 493 - 502; t. 45, tr. 205 - 209) v. v.. — 10.

- 14 Ngày 26 tháng Tư (9 tháng Năm) 1917, nhân có lời kêu gọi của Boóc-gơ-bi-e, một phần tử xã hội - sô-vanh Đan-mạch, Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát thuộc phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích đã quyết định chủ động triệu tập một hội nghị xã hội chủ nghĩa quốc tế. Được mời đến dự hội nghị có cả phái xã hội - sô-vanh lẫn phái quốc tế chủ nghĩa cách mạng. Theo lời của Boóc-gơ-bi-e, mục đích của hội nghị là thảo luận những điều kiện của một nền hòa bình trong tương lai. Tại hội nghị tháng Tư, V. I. Lê-nin đã vạch mặt Boóc-gơ-bi-e là mật vụ của chính phủ Đức, còn hành động của hắn là "một thủ đoạn chính trị rất hiện thực của chủ nghĩa đế quốc Đức" (Toàn tập, tiếng Việt,

Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, t. 31, tr. 451). Trong nghị quyết do V. I. Lê-nin thảo ra "Về đề nghị của Boóc-gơ-bi-e", đảng ngừa trước cho công nhân "đừng tin vào hội nghị do Boóc-gơ-bi-e tổ chức, bởi vì trên thực tế hội nghị này của những người giả danh xã hội chủ nghĩa sẽ là một tấn kịch che đậy những trò mua bán xảy ra sau lưng hội nghị giữa các nhà ngoại giao đang trao đổi những sự thôn tính này lấy những sự thôn tính khác. .." ("Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 342).

Ngày 30 tháng Tư (13 tháng Năm) tại phiên họp của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, phe đa số thỏa hiệp ở trong Xô-viết, trái với các ý kiến của các đại biểu bên-sê-vích, đã thông qua nghị quyết của Ban chấp hành về việc triệu tập hội nghị tất cả các đảng xã hội chủ nghĩa. Do đó, Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đã ra hai lời kêu gọi: "Gửi những người xã hội chủ nghĩa tất cả các nước" mà Lê-nin đã dẫn ra, và "Gửi quân đội". Những lời kêu gọi này đã được đăng trên các báo ra ngày 2 (15) tháng Năm 1917.

Khi lên án cuộc chiến tranh thế giới là một tội ác vô cùng to lớn, do bọn đế quốc tất cả các nước gây ra, những kẻ thỏa hiệp xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích khẳng định rằng chiến tranh từ phía nước Nga không còn là chiến tranh đế quốc chủ nghĩa nữa, và bọn chúng kêu gọi binh lính hãy bảo vệ sự nghiệp của cách mạng, không nên chỉ phòng ngự ở ngoài mặt trận mà phải tiến hành những trận tấn công nữa; bọn chúng lấy những hậu quả tai hại của việc bắt tay thân thiện với binh lính nước Đức Đức hoàng để dọa binh sĩ, v. v.. Cũng trong các văn kiện ấy, khối vệ quốc chủ nghĩa đã bảo vệ bản chất thôn tính của chính sách đối ngoại của Chính phủ lâm thời phản cách mạng, khẳng định rằng chính phủ chủ trương hòa bình không có thôn tính và không có bồi khoản, thừa nhận nguyên tắc dân tộc tự quyết.

Về hội nghị này, xem chú thích 37. - 13.

- 15 Thuật ngữ "*phái dân túy*" V. I. Lê-nin dùng để chỉ ba đảng tiểu tư sản có tính chất dân túy: phái lao động, những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng và những người "xã hội chủ nghĩa nhân dân" (xem tập này, tr. 238). - 16.
- 16 "*Ngôn luận*" - báo ra hàng ngày, cơ quan ngôn luận trung ương của Đảng dân chủ - lập hiến; xuất bản ở Pê-téc-bua từ ngày 23 tháng Hai (mồng 8 tháng Ba) 1906, thực tế do P. N. Mi-li-u-cốp

và I. V. Ghét-xen biên tập với sự cộng tác chặt chẽ của M. M. Vi-na-ve, P. Đ. Đôn-gô-ru-cốp, P. B. Xơ-ru-vê và những phần tử khác. Báo đã bị Ủy ban quân sự - cách mạng trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đóng cửa ngày 26 tháng Mười (8 tháng Mười một) năm 1917. Về sau (đến tháng Tám 1918), báo lại xuất bản dưới cái tên gọi khác nhau: "Ngôn luận của chúng ta", "Ngôn luận tự do", "Thế kỷ", "Ngôn luận mới", "Thế kỷ chúng ta". - 21.

- 17 *Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng* - một đảng tiểu tư sản ở Nga; ra đời vào cuối năm 1901 - đầu năm 1902 do thống nhất các nhóm và tiểu tổ dân túy khác nhau ("Liên minh những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng", Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng v.v). Quan điểm của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng là một sự pha trộn có tính chất chiết trung giữa những tư tưởng dân túy và chủ nghĩa xét lại: theo cách nói của Lê-nin, Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng định dùng "những mảnh vá" "phê phán" hợp thời trang cơ hội chủ nghĩa đối với chủ nghĩa Mác" để vá vúi "những chỗ rách của chủ nghĩa dân túy" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, t. 11, tr. 357 - 358). Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, đa số bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng đứng trên lập trường chủ nghĩa xã hội - sô-vanh.

Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cùng với phái men-sê-vích là chỗ dựa chủ yếu của Chính phủ lâm thời phản cách mạng của bọn địa chủ và tư sản, còn các lãnh tụ của đảng này (Kê-ren-xki, Áp-kxen-chi-ép, Tséc-nốp) là thành viên của chính phủ đó. Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng khước từ yêu sách của nông dân đòi thủ tiêu chế độ chiếm hữu ruộng đất của địa chủ, đảng này bảo vệ quyền sở hữu ruộng đất của địa chủ; các bộ trưởng thuộc Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng trong Chính phủ lâm thời đã điều các đội quân đi trừng phạt những người nông dân nào đã chiếm lại ruộng đất của địa chủ.

Cuối tháng Mười một 1917, cánh tả của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã thành lập Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả độc lập. Để giữ lại ảnh hưởng của mình trong quần chúng nông dân, Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã thừa nhận trên hình thức, Chính quyền xô-viết và liên hiệp với những người bên-sê-vích, nhưng chẳng bao lâu sau, đảng này lại bước vào con đường đấu tranh chống Chính quyền xô-viết.

Trong những năm nội chiến và có cuộc can thiệp vũ trang của nước ngoài, Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng tiến hành hoạt

động phá hoại và phản cách mạng, ráo riết ủng hộ bọn can thiệp và bọn bạch vệ, tham gia những vụ âm mưu phản cách mạng, tổ chức các vụ khủng bố những nhà hoạt động của Đảng cộng sản và Nhà nước xô-viết. Sau khi nội chiến kết thúc, Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng vẫn tiếp tục hoạt động thù địch trong nước và trong hàng ngũ bọn bạch vệ lưu vong. — 21.

- 18 *"Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát"* - báo ra hàng ngày; bắt đầu xuất bản từ ngày 28 tháng Hai (13 tháng Ba) 1917.

Sau khi thành lập Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ tại Đại hội I các Xô-viết toàn Nga, tờ báo này trở thành cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết và từ ngày 1 (14) tháng Tám (từ số 132), báo lấy tên là "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết và của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát", và từ 29 tháng Chín (12 tháng Mười) (từ số 184); báo lấy tên là "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ". Suốt cả thời gian ấy, báo nằm trong tay bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và kịch liệt đấu tranh chống đảng bôn-sê-vích.

Sau Đại hội II các Xô-viết toàn Nga, thành phần ban biên tập tờ "Tin tức" đã thay đổi, báo trở thành cơ quan ngôn luận chính thức của Chính quyền xô-viết; trên báo đã công bố những văn kiện đầu tiên quan trọng nhất của Chính phủ xô-viết, những bài viết, và những bài nói của V. I. Lê-nin. Vào tháng Ba 1918, việc xuất bản tờ "Tin tức" đã chuyển về Mát-xcơ-va. Tháng Chạp 1922, khi tuyên bố thành lập Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết, tờ báo trở thành cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Liên-xô. Theo quyết định của Đoàn chủ tịch Xô-viết tối cao Liên-xô ban hành ngày 24 tháng Giêng 1938, tờ "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Liên-xô" được cải tổ lại và từ ngày 26 tháng Giêng 1938 cho đến nay nó được xuất bản dưới cái tên "Tin tức của Xô-viết đại biểu nhân dân lao động". — 21.

- 19 Văn kiện này là một bài trả lời chưa viết xong của V. I. Lê-nin đáp lại bức thư của ủy ban binh sĩ đại đội pháo kỵ binh số 8 (đội quân chiến đấu) gửi cho Xô-viết Pê-tơ-rô-grát. Bức thư đề ngày 24 tháng Tư (7 tháng Năm) 1917, nghĩa là được viết ra trong thời

mà báo chí tư sản và theo đuôi nó là báo chí tiểu tư sản đã phát động một chiến dịch vu khống V. I. Lê-nin và các đảng viên bôn-sê-vích khác từ Thụy-sĩ trở về nước Nga qua lãnh thổ nước Đức.

Trong bức thư của binh sĩ nói rằng: "Do trong binh sĩ của đại đội đã xảy ra nhiều cuộc tranh luận về Lê-nin nên chúng tôi yêu cầu trả lời chúng tôi càng nhanh càng tốt. Ông xuất thân là gì, ở đâu, nếu đã bị đi đây, thì vì lý do gì? Ông đã trở về nước Nga bằng cách nào, hiện nay ông đang tiến hành những hoạt động gì, nghĩa là chúng có ích hay có hại cho chúng tôi? Tóm lại, chúng tôi yêu cầu gửi thư giải thích rõ cho chúng tôi để sau đó giữa chúng tôi không còn phải tranh cãi nữa, không mất thời giờ một cách vô ích và có thể chứng minh cho những đồng chí khác thấy rõ" ("Sự thật", số 86, ngày 16 tháng Tư 1927).

Bức thư đã được chuyển cho V. I. Lê-nin. - 25.

- 20 Bài *"Đêm hôm trước"* đã được viết trước ngày 5 (18) tháng Năm 1917, sau khi đã có sự thỏa hiệp giữa phe đa số xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích trong Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát và Chính phủ lâm thời về thành phần chính phủ liên hiệp đầu tiên (về những cuộc thương lượng sơ bộ về vấn đề này, xem chú thích 5). Ngày 6 (19) tháng Năm, các báo tư sản và xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích công bố thành phần các bộ trưởng "xã hội chủ nghĩa" tham gia chính phủ. Từ lúc này, các đảng cơ hội chủ nghĩa men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng hoàn toàn hợp nhất với phe phản cách mạng tư sản, đảm nhận nhiệm vụ bảo vệ chính sách đối nội và đối ngoại của Chính phủ lâm thời. Chẳng hạn, báo "Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát" - cơ quan ngôn luận của khối xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích - ngày 6 (19) tháng Năm 1917 viết: "Khi đối chiếu văn bản của bản tuyên bố của Chính phủ lâm thời vừa được cải tổ với Cương lĩnh của Ban chấp hành¹, chúng tôi phải thừa nhận rằng từ nay Chính phủ lâm thời hoàn toàn đứng trên cơ sở những yêu cầu dân chủ trong chính sách đối nội cũng như đối ngoại".

Lê-nin đã định nghĩa chính phủ liên hiệp là một "liên minh giữa bọn tư bản và bọn thủ lĩnh dân túy và men-sê-vích" để ngăn chặn cuộc cách mạng Nga (tập này, tr. 379). - 27.

- 21 *Đảng cấp tiến và xã hội chủ nghĩa - cấp tiến Pháp* — đảng của giai

1. Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát.

cấp tư sản Pháp; về mặt tổ chức, được thành lập năm 1901, trên thực tế đã tồn tại từ những năm 80 của thế kỷ XIX. Trước chiến tranh thế giới lần thứ nhất (1914 - 1918), về cơ bản đại diện cho lợi ích của giai cấp tư sản hạng nhỏ và hạng vừa; trong thời kỳ giữa hai cuộc chiến tranh thế giới lần thứ nhất và lần thứ hai, ảnh hưởng của giai cấp đại tư sản đã tăng mạnh ở trong đảng. Các lãnh tụ của đảng đã nhiều lần cầm đầu chính phủ Pháp. - 28.

- 22 *Tiểu ban liên lạc* được thành lập theo quyết định ngày 8 (21) tháng Ba của Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, một Ban chấp hành thỏa hiệp, nhằm "tác động" và "kiểm soát" hoạt động của Chính phủ lâm thời; thành phần của tiểu ban gồm có M. I. Xcô-bê-lép, I-u. M. Xtê-clốp, N. N. Xu-kha-nốp, V. N. Phi-li-pốp-xki, N. X. Tơ-khê-ít-dê (sau này có cả V. M. Tséc-nốp và I. G. Txê-rê-tê-li). Tiểu ban liên lạc giúp Chính phủ lâm thời sử dụng uy thế của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát để che giấu chính sách phản cách mạng của mình. Với sự giúp đỡ của tiểu ban, bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng trừ tính ngăn không cho quần chúng tham gia cuộc đấu tranh cách mạng tích cực để chuyển chính quyền về tay các Xô-viết. Tiểu ban liên lạc bị bãi bỏ vào trung tuần tháng Tư 1917 sau khi các chức năng của nó đã được chuyển sang Thường vụ Ban chấp hành. — 34.
- 23 Bài *"Quà mừng ngày sơ sinh... của chính phủ 'mới'"* - trừ bài xã luận của báo "Ngôn luận", mà Lê-nin trích dẫn ra đây, - được viết trên cơ sở những tài liệu của Hội nghị riêng của các nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV ở Pê-tơ-rô-grát; các tài liệu này đã được đăng trên các báo tư sản ngày 5 (18) tháng Năm 1917.

Sau Cách mạng tháng Hai, Chính phủ lâm thời bất kể đến những yêu sách của quần chúng, không chính thức giải tán Đu-ma nhà nước IV; các đại biểu của Đu-ma (từ bọn quân chủ cuồng nhiệt cho đến bọn dân chủ - lập hiến) đã đều đặn triệu tập những cuộc hội nghị riêng ở nhà viên chủ tịch Đu-ma M. V. Rốt-di-an-cô, để thảo luận và thông qua những nghị quyết về những vấn đề quan trọng nhất trong chính sách đối nội và đối ngoại của đất nước (xem các chú thích 82, 113, 134). Báo chí tư sản đã nói nhiều đến các cuộc họp ấy. V. I. Lê-nin gọi các phiên họp của nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV là "bộ tham mưu của bọn phản cách mạng" (tập này, tr. 439 - 440).

Hội nghị riêng của các nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV mà bài này nói đến, họp ngày 4 (17) tháng Năm 1917; các đại biểu của tất

cả các đảng đoàn, trừ đảng đoàn dân chủ - xã hội, đều có mặt. Các lãnh tụ của Đảng tháng Mười và Đảng dân chủ - lập hiến: A. I. Gu-tơ-cốp, V. A. Ma-cla-cốp, P. N. Mi-li-u-cốp, N. V. Xa-vi-tơ, V. V. Sun-ghin, v.v., đã đọc diễn văn. Ý cơ bản của các bài diễn văn của tất cả những lãnh tụ Đảng tháng Mười và Đảng dân chủ - lập hiến tổ chức cái phe phản cách mạng đang được hình thành, chung quy lại là hai yêu cầu: một là, khôi phục những hành động tấn công của quân đội Nga trên mặt trận và hai là, lập lại "trật tự" trong quân đội và trong nước, nghĩa là bóp chết cách mạng. Mục đích của hội nghị là các giới phản cách mạng thuộc Đảng tháng Mười và Đảng dân chủ - lập hiến gây áp lực đối với chính phủ mới, tức là chính phủ liên hiệp.

Trong quãng tháng Sáu - tháng Bảy, hoạt động phản cách mạng của các nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV càng ráo riết hơn. Ngày 2 (15) tháng Sáu, Rốt-di-an-cô, gửi cho các nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV một bức thư kêu gọi họ không rời khỏi Pê-tơ-rô-grát vì "các sự kiện chính trị hiện nay đòi hỏi các ngài nghị sĩ Đu-ma nhà nước phải sẵn sàng và có mặt tại chỗ".

Theo yêu cầu của những người bên-sê-vích được quần chúng lao động ủng hộ, ngày 6 (19) tháng Mười 1917, Chính phủ lâm thời đã chính thức giải tán Đu-ma IV. — 40.

- 24 *"Ý chí Nga"* - báo tư sản ra hàng ngày, do bộ trưởng Bộ nội vụ của Nga hoàng A. Đ. Prô-tô-pô-pốp thành lập, và tồn tại được là nhờ vào tiền của các ngân hàng lớn; xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ tháng Chạp 1916. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai, báo đã tiến hành một chiến dịch vu khống chống những người bên-sê-vích. Lê-nin đã gọi nó là "một trong những tờ báo đê tiện nhất của giai cấp tư sản" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 174). Bị Ủy ban quân sự - cách mạng đóng cửa ngày 25 tháng Mười (7 tháng Mười một) 1917. — 44.
- 25 Ý nói đến Đại hội I các đại biểu nông dân toàn Nga (xem chú thích 76). — 44.
- 26 *"Sự nghiệp nhân dân"* - báo ra hàng ngày, cơ quan ngôn luận của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng; xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ tháng Ba 1917 đến tháng Bảy 1918, đã nhiều lần đổi tên. Báo giữ lập trường vệ quốc chủ nghĩa và thỏa hiệp, ủng hộ Chính phủ lâm thời tư sản. Vào tháng Mười 1918, báo được khôi phục ở Xa-ma-ra (ra được bốn số) và tháng Ba 1919, ở Mát-xcơ-va (ra được mười số). Đã bị đóng cửa vì hoạt động phản cách mạng. — 46.

- 27 "*Nhật báo buổi chiều*" — tờ báo lá cải ra hàng ngày của phái Trăm đen, do A. X. Xu-vô-rin, một tên xuất bản phản động, lập ra. Xuất bản từ tháng Mười một 1911 đến hết tháng Mười một 1917 ở Pê-téc-bua. Năm 1917, báo này là cơ quan ngôn luận của nhóm sĩ quan phản cách mạng. — 46.
- 28 *Đảng tháng Mười* - (hay là "Liên minh ngày 17 tháng Mười") được lập ra ở Nga sau khi Nga hoàng công bố Đạo dụ ngày 17 (30) tháng Mười 1905. Đây là một đảng phản cách mạng, đại diện và bảo vệ lợi ích của giai cấp đại tư sản và địa chủ kinh doanh theo lối tư bản chủ nghĩa; đứng đầu đảng là nhà công nghiệp nổi tiếng và chủ các tòa nhà ở Mát-xcơ-va A. I. Gu-tso-cốp và tên đại địa chủ M. V. Rốt-di-an-cô. Đảng tháng Mười hoàn toàn ủng hộ chính sách đối nội và đối ngoại của chính phủ Nga hoàng.
- Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, Đảng tháng Mười nhận thấy chế độ Nga hoàng không thể đưa cuộc chiến tranh đến thắng lợi quyết định, nên đã tham gia "khởi tiến bộ" có xu hướng đối lập và đòi phải thành lập một nội các có trách nhiệm tức là một chính phủ được các giới địa chủ và tư sản tín nhiệm. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai, Đảng tháng Mười trở thành đảng cầm quyền, ráo riết đấu tranh chống cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa đã chín muồi ở Nga. Thủ lĩnh Đảng tháng Mười Gu-tso-cốp tham gia Chính phủ lâm thời đầu tiên với tư cách là bộ trưởng chiến tranh. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại, Đảng tháng Mười ráo riết đấu tranh chống Chính quyền xô-viết. - 48.
- 29 Các tổ chức đã gửi đại biểu tham gia "Ủy ban trung ương để khôi phục và duy trì lao động bình thường trong các xí nghiệp công nghiệp", mà V. I. Lê-nin nhắc đến, là các tổ chức chính trị của giai cấp tư sản và địa chủ Nga - những kẻ ráo riết ủng hộ và bảo vệ Chính phủ lâm thời phản cách mạng, những kẻ đấu tranh chống cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa chín muồi ở Nga, những kẻ tán thành tiếp tục tiến hành cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa cho đến "thắng lợi cuối cùng".

Ban chấp hành lâm thời của Đu-ma nhà nước được thành lập ngày 27 tháng Hai (12 tháng Ba) 1917, sau khi chủ tịch Đu-ma IV M. V. Rốt-di-an-cô nhận được Đạo dụ của Nga hoàng về việc giải tán Đu-ma.

Thành phần của Ban chấp hành lâm thời gồm những người thuộc phái hữu: V. V. Sun-ghin và V.N. Lvốp, những người thuộc

Đảng tháng Mười: X. I. Si-đlốp-xki, I. I. Đmi-tri-u-cốp và M. V. Rốt-di-an-cô (chủ tịch), những người thuộc phái "tiến bộ": V. A. Rơ-giép-xki và A. I. Cô-nô-va-lốp, những người thuộc Đảng dân chủ - lập hiến: P. N. Mi-li-u-cốp và N. V. Nê-cra-xốp, người thuộc phái lao động A. Ph. Kê-ren-xki và đảng viên men-sê-vích N. X. Tso-khê-ít-dê.

Liên đoàn các hội đồng địa phương toàn Nga - một tổ chức địa chủ và tư sản, được thành lập tại Đại hội các hội đồng địa phương toàn Nga ngày 30 tháng Bảy (12 tháng Tám) 1914 ở Mát-xcơ-va nhằm giúp đỡ cơ quan quân sự tổ chức các bệnh viện ở hậu phương để điều trị thương bệnh binh, đưa họ về tuyến sau cùng của hậu phương, xây dựng các cơ quan vệ sinh phòng dịch, sản xuất quần áo ấm và giấy dếp, v. v.. Tiền bạc, Liên đoàn nhận từ ngân khố quốc gia và bằng con được quyền góp.

Nhưng hoạt động của Liên đoàn các hội đồng địa phương toàn Nga cũng mang tính chất chính trị. Cuối năm 1916, đại hội của Liên đoàn các hội đồng địa phương toàn Nga đã thông qua nghị quyết đòi phải có một "nội các có trách nhiệm", nghĩa là một chính phủ có trách nhiệm trước giới tư sản và địa chủ.

Chủ tịch Liên đoàn các hội đồng địa phương toàn Nga là bá tước G. E. Lvốp, người đứng đầu Chính phủ lâm thời đầu tiên sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai, một chính phủ mà Liên đoàn ra sức ủng hộ.

Sau thắng lợi của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại, Liên đoàn các hội đồng địa phương toàn Nga đã phục vụ quân đội bạch vệ, hoan nghênh sự can thiệp quân sự của nước ngoài.

Hội liên hiệp các thành phố toàn Nga - một tổ chức của giai cấp tư sản thành thị ở Nga, được thành lập ngày 8 - 9 (21 - 22) tháng Tám 1914 tại Đại hội đại biểu các hội đồng thành phố tự quản toàn Nga ở Mát-xcơ-va. Nhận trợ cấp của chính phủ và tiến hành quyền góp tự nguyện, Hội liên hiệp các thành phố toàn Nga, cũng giống như Liên đoàn các hội đồng địa phương, hỗ trợ cho cơ quan quân sự.

Trong thời kỳ chuẩn bị cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Nga, Hội liên hiệp các thành phố ủng hộ, về mọi mặt, chính sách của Chính phủ lâm thời, cố gắng đưa cuộc chiến tranh đến thắng lợi. Sau Cách mạng tháng Mười, ráo riết tham gia cuộc đấu tranh chống nước Cộng hòa xô-viết.

Hội liên hiệp các thành phố toàn Nga liên hệ mật thiết với Liên đoàn các hội đồng địa phương toàn Nga. Năm 1915, hai tổ chức ấy hợp nhất lại.

Nghệp đoàn kỹ sư— Hội liên hiệp các kỹ sư toàn Nga — một tổ chức chính trị - nghề nghiệp của trí thức kỹ sư - kỹ thuật; ra đời năm 1917 sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai. Đứng đầu tổ chức là những kỹ sư tư sản có tâm trạng phản cách mạng, có quan hệ mật thiết với các chủ xí nghiệp. Đa số các hội viên của Hội liên hiệp các kỹ sư toàn Nga có thái độ thù địch đối với cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại.

Năm 1925, Hội liên hiệp các kỹ sư toàn Nga được cải tổ thành Liên đoàn các kỹ sư toàn Nga và giải thể năm 1929.

Hội đồng các đại hội đại biểu giới công thương — một tổ chức chính trị của các chủ xưởng, chủ nhà máy và thương gia lớn, ra đời trong những năm thế lực phản động thống trị (1907 - 1910). Đấu tranh với phong trào bãi công của công nhân là nhiệm vụ chủ yếu của nó.

Trong khi sẵn sàng viện đến sự giúp đỡ của lực lượng vũ trang để đàn áp phong trào công nhân, những người đứng đầu Hội đồng đồng thời cũng đề ra với chính phủ Nga hoàng một số yêu sách rụt rè, buộc tội chính phủ có "thái độ trưởng giả khinh miệt" lợi ích của nền công thương nghiệp dân tộc, có lối "bảo trợ quý tộc" đối với toàn quốc. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, Hội đồng bày tỏ sự bất bình đối với tiến trình các hoạt động quân sự và đòi phải thành lập một chính phủ được giới tư sản tín nhiệm.

Hội đồng các đại hội đại biểu giới công thương cũng như các tổ chức phản cách mạng khác của giai cấp tư sản Nga đều bị thủ tiêu trong quãng tháng Mười - tháng Mười một 1917.

Hội những chủ nhà máy và chủ xưởng ở Pê-tơ-rô-grát — một tổ chức của các chủ xí nghiệp, thành lập để đấu tranh với phong trào bãi công vào tháng Ba 1905, khi các chủ những xí nghiệp lớn đã ký với nhau một thỏa ước nhằm bác bỏ tất cả những yêu cầu ít nhiều quan trọng của công nhân đòi nâng cao tiền lương, v. v.. Năm 1912, do phong trào công nhân phát triển mạnh, các chủ xí nghiệp đã ký một thỏa ước mới đề ra những yêu cầu khắc nghiệt hơn (nộp phạt) đối với những hội viên của mình vì một lý do nào đó mà vi phạm điều kiện của hiệp nghị. Năm 1914, hội quyết định tổ chức đóng cửa xưởng hai tuần lễ để giãn thợ ở tất cả các nhà

máy là thành viên của hội nhằm trả đũa cuộc bãi công của công nhân, và nếu cuộc bãi công tái diễn, thì sẽ tiến hành đóng cửa xưởng một tháng để giãn thợ. Hậu quả của thỏa ước đó là trong tháng Bảy 1914, ở Pê-tơ-rô-grát có 76 nghìn công nhân bãi công ở 75 xí nghiệp đã bị ném ra đường phố. Song công nhân vẫn tiếp tục bãi công ngay cả sau khi thời hạn đóng cửa xưởng để giãn thợ đã kết thúc. Chiến tranh đã chấm dứt bãi công.

Các hội liên hiệp của các chủ xí nghiệp nhằm đấu tranh với phong trào bãi công được lập ra ở Mát-xcơ-va, ở Lốt-dơ và các thành phố khác.

Ủy ban quân sự - công nghiệp trung ương được thành lập năm 1915 để lãnh đạo các ủy ban quân sự - công nghiệp do giai cấp đại tư sản đế quốc chủ nghĩa lập ra để giúp đỡ chế độ Nga hoàng tiến hành chiến tranh. Chủ tịch Ủy ban quân sự - công nghiệp trung ương là A. I. Gu-tso-cốp, nhà tư bản lớn nhất, lãnh tụ Đảng tháng Mười. Tham gia Ủy ban có chủ xưởng A. I. Cô-nô-va-lốp, chủ ngân hàng và chủ nhà máy đường M. I. Tê-rê-sen-cô, v. v.. Mục toan làm cho công nhân phải lệ thuộc vào ảnh hưởng của mình và làm cho họ tiêm nhiễm tâm trạng vệ quốc chủ nghĩa, giai cấp tư sản quyết định lập ra "những nhóm công nhân" bên cạnh các ủy ban ấy và bằng cách đó chứng minh rằng ở Nga đã thiết lập một "nền hòa bình giai cấp" giữa giai cấp tư sản và giai cấp vô sản. Những người bôn-sê-vích tuyên bố tẩy chay các ủy ban quân sự - công nghiệp và thành công trong việc đó nhờ sự ủng hộ của đa số công nhân.

Tổng ủy Liên đoàn các hội đồng địa phương toàn Nga và Hội liên hiệp các thành phố toàn Nga phụ trách việc cung cấp cho quân đội. Liên đoàn các hội đồng địa phương toàn Nga và Hội liên hiệp các thành phố toàn Nga, xét về thành phần, cơ cấu và các nhiệm vụ là những tổ chức giống nhau, nên chúng đã hợp nhất với nhau vào ngày 10 (23) tháng Bảy 1915. Cẩm đầu Tổng ủy gồm các nhà lãnh đạo của Liên đoàn và của Hội liên hiệp: G. E. Lvốp và M. V. Tsen-nô-cốp.

Mặt chính trị của hoạt động của Tổng ủy thể hiện ra trong việc nó đề đạt những yêu sách chính trị với chính phủ Nga hoàng. Chính phủ Nga hoàng bắt đầu ngày càng không tín nhiệm và nghi ngờ Tổng ủy, đặc biệt là ngay khi nổ ra cuộc Cách mạng tháng Hai.

Sau Cách mạng tháng Hai, nhiều nhà hoạt động của Tổng ủy tham gia Chính phủ lâm thời hay là giữ những cương vị cao trong

nhà nước, còn Liên đoàn các hội đồng địa phương và Hội liên hiệp các thành phố thì, trong những ngày đầu tiên của cách mạng, là chỗ dựa chủ yếu nhất của Chính phủ lâm thời tư sản trong việc tổ chức chính quyền ở các địa phương.

Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại, những tên cầm đầu Tổng ủy đã ráo riết tham gia tổ chức phản cách mạng và trong suốt nhiều năm đã giúp đỡ vật chất cho bọn bạch vệ lưu vong. Theo sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào tháng Bảy 1918, tài sản của Liên đoàn các hội đồng địa phương và Hội liên hiệp các thành phố đã được chuyển giao cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và cho các cơ quan địa phương của Hội đồng này. — 48.

- 30 *"Thư ủy nhiệm cho đại biểu các nhà máy và quân đội trong Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ"* là cơ sở của "Dự thảo thư ủy nhiệm trong các cuộc bầu cử đại biểu vào Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ", được công bố trên báo "Sự thật", ngày 7 (20) tháng Năm 1917. "Dự thảo thư ủy nhiệm" là cương lĩnh hành động của đảng bôn-sê-vích trong đợt vận động bầu lại các Xô-viết và đã đóng vai trò quan trọng trong việc bôn-sê-vích hóa các Xô-viết. — 50.
- 31 Văn kiện này là bản ghi vắn tắt báo cáo của V. I. Lê-nin về kết quả của Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga tại Hội nghị đảng bộ toàn thành Pê-tơ-rô-grát, tổ chức trong tòa nhà của Trường sĩ quan hải quân; có 5 - 6 nghìn đảng viên dự họp. V.I.Nép-xki đã ghi bản báo cáo này để đưa trên các báo, nhưng chưa đăng được. Bản báo cáo được công bố lần đầu tiên vào năm 1927 trong tập đầu "Bút ký của Viện Lê-nin". — 60.
- 32 *"Đời sống mới"* - báo hàng ngày; xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ ngày 18 tháng Tư (1 tháng Năm) 1917 đến tháng Bảy 1918. Những người lập tờ báo này là một nhóm men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa và những nhà văn tập hợp xung quanh tờ "Niên giám".
- Khi nhận định về nhóm "Đời sống mới", Lê-nin nhận xét rằng đối với bọn chúng "sự hoài nghi kiểu trí thức đang là tâm trạng chủ đạo, nó vừa che đậy lại vừa biểu thị tính vô nguyên tắc" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 137), và Người mĩa mai gọi chúng là "những kẻ tự xưng là những người quốc tế chủ nghĩa" và "những người cũng là mác-xít".

Báo "Đời sống mới" có thái độ thù địch đối với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười và đối với việc thiết lập chính quyền xô-viết. Từ ngày 1 tháng Sáu 1918, báo này xuất bản ở hai nơi: Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va. Ở cả hai nơi này, tờ báo đều bị đóng cửa vào tháng Bảy 1918. — 65.

- 33 Đây là nói về nghị quyết của Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga "Về chiến tranh", do V. I. Lê-nin thảo ra (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 335 - 338 và Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 496 - 500). — 66.
- 34 *"Ban ngày"* - tờ báo ra hàng ngày có khuynh hướng tư sản - tự do chủ nghĩa; xuất bản ở Pê-téc-bua từ năm 1912. Phái men-sê-vích - thủ tiêu đã tham gia báo này. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, tờ báo hoàn toàn nằm trong tay phái men-sê-vích - thủ tiêu. Bị Ủy ban quân sự - cách mạng trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đóng cửa ngày 26 tháng Mười (8 tháng Mười một) 1917. — 73.
- 35 *"Thời mới"* - báo hàng ngày; xuất bản ở Pê-téc-bua từ năm 1868 đến 1917; báo do nhiều người xuất bản và nhiều lần thay đổi xu hướng chính trị của mình. Từ năm 1905, là cơ quan ngôn luận của bọn Trăm đen. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, giữ lập trường phản cách mạng, điên cuồng đả kích những người bôn-sê-vích. Bị Ủy ban quân sự - cách mạng trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đóng cửa ngày 26 tháng Mười (8 tháng Mười một) 1917. V. I. Lê-nin gọi tờ "Thời mới" là một kiểu mẫu của tất cả các tờ báo bị mua chuộc. Người viết: "'Thời mới" đã trở thành một thành ngữ đồng nghĩa với những khái niệm sau đây: "Sự từ bỏ", "sự phản bội", "sự nịnh hót"' (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 22, tr. 55). - 73.
- 36 Lê-nin có ý muốn nói đến việc các đại biểu của các đảng "xã hội chủ nghĩa" men-sê-vích, Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và Đảng lao động xã hội chủ nghĩa nhân dân tham gia Chính phủ lâm thời liên hiệp được thành lập ngày 5 (18) tháng Năm 1917 (xem chú thích 5 và 20). - 78.
- 37 Đây là nói về việc triệu tập hội nghị quốc tế của tất cả các đảng xã hội chủ nghĩa ở các nước trung lập và đang tham chiến; Ban

chấp hành xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát đã chủ động tiến hành việc triệu tập hội nghị này (xem chú thích 14).

Ngày 8 (21) tháng Năm 1917, Ban chấp hành đã họp và thông qua thể lệ tổ chức một tiểu ban phụ trách việc triệu tập hội nghị; thành phần của tiểu ban phải bao gồm: Đoàn chủ tịch của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, 3 ủy viên của Ban chấp hành và các đại biểu của các đảng (trong số đó có đảng bôn-sê-vích).

Ngày 20 tháng Năm (2 tháng Sáu), Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát ra bản hiệu triệu gửi các đảng xã hội chủ nghĩa và các tổ chức công đoàn trung ương trên toàn thế giới, trong đó kêu gọi tham gia hội nghị quốc tế, ấn định địa điểm và thời gian làm việc của hội nghị: Xtốc-khôn, 28 tháng Sáu - 8 tháng Bảy (11 - 21 tháng Bảy) 1917.

Những người bôn-sê-vích kiên quyết từ chối tham gia tiểu ban cũng như thời gian hội nghị; họ vạch trần đường lối của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích thỏa hiệp định kéo dài cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa. Trong nghị quyết của Đại hội VI của đảng về "Tình hình trước mắt và chiến tranh" có nói rằng: "Chiến dịch giành hòa bình mà các Xô-viết tiến hành bằng cách "gây sức ép" đối với chính phủ các nước đồng minh và thỏa hiệp với bọn xã hội - đế quốc chủ nghĩa, - trên thực tế các Xô-viết đó không chịu đoạn tuyệt với chủ nghĩa đế quốc, - không thể không bị phá sản mạnh mẽ. Sự phá sản ấy chứng thực tính đúng đắn của quan điểm của đảng dân chủ - xã hội cách mạng cho rằng chỉ có đấu tranh cách mạng của quần chúng ở tất cả các nước chống chủ nghĩa đế quốc, chỉ có cuộc cách mạng vô sản quốc tế mới có thể đưa đến một nền hòa bình dân chủ" ("Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 373).

Hội nghị không thành. - 84.

- 38 Có ý muốn nói đến nghị quyết "Tình hình trong Quốc tế và những nhiệm vụ của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga" được thông qua tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 347 - 349). - 84.

- 39 Đây là nói về việc triệu tập *Hội nghị Xim-méc-van III* (ở Xtốc-khôn) mà Ủy ban xã hội chủ nghĩa quốc tế đã ấn định vào ngày 31 tháng Năm (lịch mới) 1917, nhưng đã nhiều lần hoãn lại. V. I. Lê-nin cho rằng những người bôn-sê-vích phải đoạn tuyệt với Liên hiệp Xim-méc-van, trong đó, phái giữa chiếm ưu thế, và phải lập tức bắt tay tổ chức Quốc tế III. Lê-nin tán thành tham gia Hội nghị Xim-méc-van III chỉ với mục đích thông tin mà thôi. Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) căn cứ vào báo cáo của Di-nô-vi-ép đã thông qua, với đa số phiếu, quyết nghị cử đại biểu bôn-sê-vích tham gia Hội nghị Xim-méc-van.

Hội nghị họp từ ngày 5 đến 12 tháng Chín 1917. Dự hội nghị có: các phân tử cánh tả của các đảng xã hội chủ nghĩa (cánh tả Thụy-điển, Liên minh tuyên truyền xã hội chủ nghĩa Mỹ, những người dân chủ - xã hội Ba-lan do "Ban lãnh đạo xứ" tập họp lại, cánh tả Áo ("phái đối lập"), phái Xpác-ta-cút và Liên đoàn thanh niên dân chủ - xã hội Đan-mạch); phái giữa ("những người độc lập" Đức, Đảng dân chủ - xã hội Thụy-sĩ, Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan, Đảng Ru-ma-ni, những người men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa, "các công đoàn độc lập" Bun-ga-ri); phái xã hội - sô-vanh (những người men-sê-vích Nga đứng đầu là P. B. Ác-xen-rốt). Đại biểu của những người bôn-sê-vích dự hội nghị là V. V. Vô-rốp-xki (Oóc-lốp-xki) và N. A. Xê-ma-scô (A-lếch-xan-đrốp). Hội nghị họp trong điều kiện hết sức bí mật; tin tức về tiến trình hội nghị hầu như không được đưa lên báo.

Chương trình nghị sự của hội nghị gồm những vấn đề sau đây: 1) Báo cáo của Ủy ban xã hội chủ nghĩa quốc tế; 2) Vụ Grim; 3) Thái độ đối với Hội nghị hòa bình Xtốc-khôn và 4) Đấu tranh cho hòa bình và phong trào Xim-méc-van ở các nước.

Hội nghị đã xem xét "vụ R. Grim", - người mà ở Nga đã bị vạch mặt là một tên gián điệp của bộ trưởng Thụy-sĩ Hốp-man, - kẻ đã thăm dò tin tức để tạo ra một hòa ước riêng rẽ có lợi cho chủ nghĩa đế quốc Đức. Lúc đó, Grim đã bị bãi chức chủ tịch Ủy ban xã hội chủ nghĩa quốc tế; hội nghị tán thành khai trừ Grim ra khỏi Ủy ban xã hội chủ nghĩa quốc tế, sau khi thừa nhận hành vi của Grim là không thể tha thứ được. Lê-nin cho rằng quyết định như vậy vẫn chưa đủ.

Khi thảo luận về vấn đề thái độ của những người xã hội chủ nghĩa trong Quốc tế II đối với Hội nghị hòa bình Xtốc-khôn, một bộ phận đại biểu tán thành tham gia hội nghị này, còn những người men-sê-vích Nga thì nhận được giấy ủy nhiệm với lệnh là nếu toàn bộ Hội nghị Xim-méc-van tham gia Hội nghị Xtốc-khôn

thì mới được ở lại dự Hội nghị Xim-méc-van. Thay mặt Ban chấp hành trung ương và Bộ phận ở nước ngoài của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga và Đảng dân chủ - xã hội Ba-lan, V. V. Vô-rốp-xki đọc diễn văn cực lực tố cáo bọn men-sê-vích và những kẻ đồng lõa với chúng tại hội nghị. Tại hội nghị, nhiều đại biểu đã ủng hộ những người bôn-sê-vích, nhưng đa số đại biểu, đứng đầu là Ha-dơ, đã từ chối không chịu thông qua nghị quyết về vấn đề này.

Thành phần hỗn tạp của hội nghị đã quyết định tính chất cơ giản, thỏa hiệp của bản tuyên ngôn và các nghị quyết của hội nghị. Tuyên ngôn của hội nghị kêu gọi các nước tiến hành cuộc tổng bãi công mang tính chất quốc tế nhằm chống chiến tranh và bảo vệ cách mạng Nga; các đại biểu của một số đảng không tham gia công việc của hội nghị cũng tán thành bản tuyên ngôn.

Hội nghị Xim-méc-van III hoàn toàn xác nhận kết luận của Lê-nin về sự phá sản hoàn toàn của Liên hiệp Xim-méc-van, về sự cần thiết phải đoạn tuyệt ngay với nó và việc thành lập Quốc tế III: Quốc tế cộng sản. V. I. Lê-nin đã đánh giá về các nghị quyết của hội nghị ở trong một bài mà Người chưa viết xong: "Những nhiệm vụ của đảng ta trong Quốc tế" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 357 - 359). - 84.

- 40 *Tổ chức liên khu* - tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất; ra đời ở Pê-téc-bua tháng Mười một 1913 dưới danh nghĩa đấu tranh cho việc thống nhất Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Nấp dưới khẩu hiệu thống nhất, những người này mưu toan thống nhất các tổ chức bôn-sê-vích và men-sê-vích ở Pê-téc-bua lại với nhau, nhưng thực ra là họ tạo ra một tổ chức bè phái nửa của mình. Tham gia vào tổ chức này có bọn men-sê-vích theo Tô-rốt-xki, cũng như một bộ phận những người trước kia là bôn-sê-vích có thái độ ôn hòa với bọn cơ hội chủ nghĩa.

Trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ nhất, tổ chức liên khu giữ lập trường phái giữa, thừa nhận cuộc chiến tranh ấy là chiến tranh để quốc chủ nghĩa, chống lại chủ nghĩa xã hội - xô-vanh, nhưng lại không đồng ý đoạn tuyệt hoàn toàn với phái men-sê-vích.

Năm 1917, tổ chức liên khu trong đó có V. Vô-lô-đác-xki, A. I-óp-phê, A. Lu-na-tsác-xki, Đ. Ma-nu-in-xki, L. Tô-rốt-xki, M. U-rô-txơ-ki, I. I-u-rê-nép, v. v., đã tuyên bố tán thành đường lối của đảng bôn-sê-vích. Vì vậy, trong các cuộc bầu cử vào các Đu-ma hàng quận ở Pê-tơ-rô-grát trong tháng Năm - tháng Sáu 1917, những người bôn-sê-vích đã liên minh với tổ chức liên khu. Tại Đại

hội VI Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, tổ chức liên khu (gần 4000 thành viên) sau khi đã đoạn tuyệt với phái men-sê-vích - vệ quốc chủ nghĩa, nên đã được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích. Những sự kiện sau này đã chứng minh rằng một số thành viên của tổ chức liên khu (Lu-na-tsác-xki, Ma-nu-in-xki, Vô-lô-đác-xki, U-ri-txơ-ki, v. v.) đã thực sự đoạn tuyệt với quá khứ phái giữa của mình; nhưng Tô-rốt-xki cùng với một nhóm không đáng kể của những kẻ thân cận ủng hộ y chỉ là tạm ngừng cuộc đấu tranh với phái bôn-sê-vích và "vào đảng để ở trong đảng mà đấu tranh chống chủ nghĩa Lê-nin và ép đảng tiếp nhận đường lối cơ hội chủ nghĩa chống chủ nghĩa xã hội của họ" ("Lịch sử Đảng cộng sản Liên-xô", tiếng Nga, 1960, tr. 222).

Tổ chức liên khu đã xuất bản cơ quan ngôn luận của họ là tạp chí "Tiến lên" (đã xuất bản một cách bất hợp pháp được một số vào năm 1915). Năm 1917, tạp chí này được tục bản: từ tháng Sáu đến tháng Tám, tạp chí được xuất bản hợp pháp với tính cách là cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất Pê-téc-bua (những người quốc tế chủ nghĩa); tạp chí ra 8 số. Sau Đại hội VI của đảng, thành phần ban biên tập đã thay đổi và số 9 đã ra với tư cách là cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Theo quyết định của Ban chấp hành trung ương, tạp chí đã đình bản vào tháng Chín. - 87.

- 41 *Những người men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa* - một cánh ít người trong đảng men-sê-vích, giữ lập trường quốc tế chủ nghĩa không triệt để trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất. Những đại biểu nổi tiếng nhất: L. Mác-tốp, I-u. La-rin, A. Mác-tư-nốp, v. v.. Tháng Tư - tháng Sáu 1917, những người men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa xuất bản tạp chí "Quốc tế", ra hàng tháng.

Những người men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa giữ lập trường phái giữa. Tuy phê phán xã hội - xô-vanh ở Nga, nhưng họ đồng thời lại sợ đoạn tuyệt về mặt tổ chức với phái xã hội - xô-vanh; họ đã phản đối những luận điểm cơ bản trong sách lược Lê-nin-nít của đảng bôn-sê-vích về các vấn đề chiến tranh, hòa bình và cách mạng.

Những người bôn-sê-vích đã mấy lần tìm cách thống nhất lực lượng với những người quốc tế chủ nghĩa để có những hành động chung chống phái xã hội - xô-vanh. Tháng Hai 1915, trong thư trả lời ban biên tập tờ "Lời nói của chúng ta", V. I. Lê-nin đã đưa ra một bản dự thảo tuyên bố về việc tập hợp lực lượng

của phái quốc tế chủ nghĩa và đoạn tuyệt với phái xã hội - sô-vanh (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 49, tr. 80 - 84). Nhưng những người men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa không kiên quyết đoạn tuyệt với phái xã hội - sô-vanh. Vấn đề đoàn kết với phái quốc tế chủ nghĩa đã được đặt ra tại Hội nghị đại biểu đảng bộ toàn thành Pê-tơ-rô-grát và tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, và cũng đã được đặt ra tại Đại hội VI của đảng, khi những người bôn-sê-vích chuẩn bị lực lượng tấn công chủ nghĩa tư bản Nga. Đối lập với khẩu hiệu cơ hội chủ nghĩa là thống nhất với phái xã hội - sô-vanh, Đại hội VI đã đưa ra "khẩu hiệu cách mạng có tính chất giai cấp là thống nhất tất cả những người quốc tế chủ nghĩa, mà thực tế đã đoạn tuyệt với bọn men-sê-vích - đế quốc chủ nghĩa", kêu gọi tất cả những phần tử cách mạng trong phái dân chủ - xã hội "cắt đứt quan hệ về tổ chức với phái vệ quốc chủ nghĩa và tập hợp lại xung quanh Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga" ("Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 388). Do các lãnh tụ của những người men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa là Mác-tốp và A-xtơ-rốp đã đặt ra một số điều kiện không thể tiếp nhận được, nên sự hợp nhất không thành công, nhưng một số người men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa (I-u. La-rin) đã gia nhập đảng bôn-sê-vích.

Sau thắng lợi của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại, một bộ phận của những người men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa đã chạy ra nước ngoài và chuyển sang phe những kẻ thù công khai của Chính quyền xô-viết. Một số đại biểu của phái này đã tham gia đảng bôn-sê-vích, làm việc trong các cơ quan xô-viết. — 87.

- 42 *Chủ nghĩa nội các của những người "xã hội chủ nghĩa"* - chủ nghĩa Min-lơ-răng - một sách lược cơ hội chủ nghĩa của những người xã hội chủ nghĩa tham gia các chính phủ tư sản phản động. Thuật ngữ này xuất hiện sau khi nhà xã hội chủ nghĩa Pháp Min-lơ-răng tham gia chính phủ tư sản Van-đéc - Rút-xô vào năm 1899.

Vấn đề chủ nghĩa Min-lơ-răng được đem ra thảo luận năm 1900 tại Đại hội Pa-ri của Quốc tế II. Đại hội đã thông qua một nghị quyết có tính chất điều hòa do C. Cau-xky đưa ra; nghị quyết này lên án việc những người xã hội chủ nghĩa tham gia chính phủ tư sản, nhưng lại cho phép làm điều đó trong những trường hợp "rất đặc biệt". Những người xã hội chủ nghĩa Pháp và các nước khác

đã lợi dụng điều ngoại lệ này để biện hộ cho việc họ tham gia chính phủ của giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ nhất. Khi đánh giá chủ nghĩa nội các là chủ nghĩa xét lại và là sự phản bội, Lê-nin chỉ ra rằng những nhà xã hội - cải lương chủ nghĩa tham gia chính phủ tư sản, nhất định sẽ thành những nhân vật che chắn, là bức bình phong cho bọn tư bản, là công cụ để chính phủ ấy lừa dối quần chúng. — 87.

- 43 Có ý muốn nói đến nghị quyết của Hội nghị đại biểu đảng bộ toàn thành Pê-tơ-rô-grát về thái độ đối với các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, đảng dân chủ - xã hội (men-sê-vích), đảng của những người gọi là dân chủ - xã hội "không đảng phái", đối với các trào lưu chính trị khác cùng loại như thế; và nghị quyết của Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) "Về việc đoàn kết những người quốc tế chủ nghĩa chống lại khối liên minh những người vệ quốc chủ nghĩa tiểu tư sản". V. I. Lê-nin là tác giả của hai bản nghị quyết ấy (xem "Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Hội nghị đại biểu đảng bộ toàn thành Pê-tơ-rô-grát của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Tháng tư 1917. Tập biên bản", tiếng Nga, 1958, tr. 50 - 51; "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 346 - 347 và Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 318 - 319, 527 - 528).

Hội nghị đại biểu đảng bộ toàn thành Pê-tơ-rô-grát của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga được triệu tập theo quyết định của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua đề ngày 6 (19) tháng Tư và họp từ 14 đến 22 tháng Tư (27 tháng Tư - 5 tháng Năm) 1917. Các cuộc bầu cử đại biểu được tiến hành theo tỷ lệ: cứ 200 đảng viên cử 1 đại biểu. Dự hội nghị có 57 đại biểu, trong số đó có đại biểu của các đảng bộ Phần-lan, E-xtô-ni-a, Lát-vi-a, Ba-lan và Lit-va, các đại biểu của Tổ chức quân sự, cũng như 2 đại biểu của tổ chức liên khu.

Chương trình nghị sự của hội nghị gồm có những vấn đề sau đây: nhiệm vụ trước mắt - tình hình hiện tại; về thái độ đối với Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ và vấn đề cải tổ nó; xây dựng tổ chức đảng; thái độ đối với phái dân chủ - xã hội các màu sắc khác; việc bầu cử ở thành phố; về sự khủng bố báo "Sự thật".

V. I. Lê-nin được bầu làm chủ tịch danh dự của hội nghị. Người đã đọc bản báo cáo chính trị cơ bản — "Nhiệm vụ trước mắt — tình hình hiện tại", tham gia tiểu ban soạn thảo các nghị

quyết về thái độ với Chính phủ lâm thời và về chiến tranh; Người đã đưa ra nghị quyết về cuộc bầu cử thị chính, v. v.. V. I. Lê-nin đã vạch trần mưu toan của Ca-mê-nép - qua bài phát biểu và qua những điểm chính lý nghị quyết của Lê-nin về thái độ đối với Chính phủ lâm thời - định bảo vệ yêu sách đòi kiểm soát Chính phủ lâm thời là một việc làm có tính chất thỏa hiệp, là một chính sách của Tso-khê-ít-dê và Xtê-clốp.

Với đa số phiếu áp đảo, hội nghị đã thông qua nghị quyết do Lê-nin thảo ra về thái độ đối với Chính phủ lâm thời.

Các nghị quyết của Hội nghị đại biểu đảng bộ toàn thành Pê-tơ-rô-grát chứng tỏ sự đoàn kết của những người bôn-sê-vích Pê-tơ-rô-grát xung quanh những "Luận cương tháng Tư" của Lê-nin; sách lược của Lê-nin đã được một đảng bộ lớn nhất, đảng bộ thủ đô, tán thành. Các nghị quyết của Hội nghị đại biểu đảng bộ toàn thành Pê-tơ-rô-grát phần lớn được lấy làm cơ sở cho các nghị quyết của hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. — 87.

- 44 "*Người dân chủ - xã hội*" - tờ báo bất hợp pháp, Cơ quan ngôn luận trung ương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga; xuất bản từ tháng Hai 1908 đến tháng Giêng 1917. Sau khi ra số 1 ở Nga, việc xuất bản phải chuyển ra nước ngoài; từ số 2 - 32 (tháng hai 1909 - tháng Chạp 1913) ra ở Pa-ri, các số 33 - 58 (tháng Mười một 1914 - tháng Giêng 1917) ra ở Giơ-ne-vơ. Ra được tất cả là 58 số, trong đó 5 số có thêm phụ trương. Từ tháng Chạp 1911, tờ "Người dân chủ - xã hội" do V. I. Lê-nin làm chủ biên. Tờ báo này đã đăng hơn 80 bài và tiểu luận của Lê-nin.

Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, tờ "Người dân chủ - xã hội" đã đóng vai trò xuất sắc trong cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội quốc tế, chống chủ nghĩa dân tộc và chủ nghĩa sô-vanh trong việc tuyên truyền các khẩu hiệu bôn-sê-vích, trong việc thức tỉnh giai cấp công nhân và nhân dân lao động đứng lên đấu tranh chống chiến tranh đế quốc chủ nghĩa và chống bọn cố vũ cuộc chiến tranh này. Trên báo đã đăng bài viết của V. I. Lê-nin: "Bàn về khẩu hiệu Liên bang châu Âu". Trong bài này, lần đầu tiên Lê-nin đã đề ra kết luận về khả năng thắng lợi của chủ nghĩa xã hội ở trong một nước. Việc phân phát tờ "Người dân chủ - xã hội" ở Nga, việc in lại các bài quan trọng nhất của báo ấy trên các tờ báo bôn-sê-vích ở địa phương đã góp phần giáo dục chính trị, giáo dục chủ nghĩa quốc tế cho giai cấp vô sản Nga, đã góp phần chuẩn bị quần chúng làm cách mạng.

Tờ "Người dân chủ - xã hội" đã đóng vai trò to lớn trong việc đoàn kết các phân tử quốc tế chủ nghĩa trong phong trào dân chủ - xã hội thế giới. Khắc phục tất cả mọi trở ngại do tình hình chiến tranh gây ra, tờ "Người dân chủ - xã hội" đã lọt được vào nhiều nước.

Về sau, khi đánh giá cao công lao của tờ "Người dân chủ - xã hội" trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ nhất, V. I. Lê-nin đã viết rằng: "Một công nhân giác ngộ muốn *hiểu* được quá trình phát triển của những tư tưởng về cách mạng xã hội chủ nghĩa quốc tế và thắng lợi đầu tiên của cuộc cách mạng đó, thắng lợi ngày 25 tháng Mười 1917", không thể không tìm hiểu những bài đăng trên tờ báo này (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 155 - 156). - 90.

- 45 "*Phái lao động*" (Nhóm lao động) - một nhóm dân chủ tiểu tư sản trong các Đu-ma nhà nước, gồm có nông dân và những người trí thức có khuynh hướng dân túy. Phái lao động do các đại biểu nông dân trong Đu-ma nhà nước I thành lập vào tháng Tư 1906. Trong Đu-ma, phái lao động ngả nghiêng giữa bọn dân chủ - lập hiến và phái dân chủ - xã hội cách mạng. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, đa số phái lao động đứng trên lập trường xã hội - sô-vanh.

Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai, phái lao động phản ánh lợi ích của bọn cu-lắc, ráo riết ủng hộ Chính phủ lâm thời. Một phần tử thuộc phái lao động là Da-rút-nưi, bộ trưởng Bộ tư pháp, sau những sự kiện tháng Bảy, đã truy nã đảng bôn-sê-vích. Phái lao động có thái độ thù địch đối với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại, chúng tham gia phe phản cách mạng tư sản. — 90.

- 46 "*Bình minh của chúng ta*" - tạp chí hợp pháp ra hàng tháng của phái men-sê-vích - thủ tiêu; xuất bản ở Pê-téc-bua từ tháng Giêng 1910 đến tháng Chín 1914. Lãnh đạo tạp chí là A. N. Pô-tơ-rê-xốp; các cộng tác viên là Ph. I. Đan, X. Ô. Txê-đéc-bau-mơ và những phần tử khác. Xung quanh tờ "Bình minh của chúng ta" đã hình thành một trung tâm của phái thủ tiêu ở Nga. Khi chiến tranh thế giới lần thứ nhất bùng nổ, tạp chí này đứng trên lập trường xã hội - sô-vanh. - 90.

- 47 "*Đảng đoàn Tso-khê-ít-dê*" - đảng đoàn men-sê-vích tại Đu-ma nhà nước IV, đứng đầu là N. X. Tso-khê-ít-dê. Trong những năm chiến

tranh thế giới lần thứ nhất, đảng đoàn men-sê-vích trong Đu-ma giữ lập trường phái giữa, nhưng trên thực tế ra sức ủng hộ chính sách của bọn xã hội - số-vanh Nga. V. I. Lê-nin phê phán đường lối cơ hội chủ nghĩa của đảng đoàn Tso-khê-ít-dê trong các bài "Ban tổ chức và đảng đoàn Tso-khê-ít-dê có đường lối của mình không?", "Đảng đoàn Tso-khê-ít-dê và vai trò của nó" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 27, tr. 306 - 314; t. 30, tr. 296 - 301) và các tác phẩm khác. — 90.

- 48 Cuộc cách mạng Nga lần thứ nhất 1905 - 1907 đã có ảnh hưởng lớn đến phong trào công nhân và phong trào cách mạng ở châu Âu và châu Á. Cuộc đấu tranh anh dũng của công nhân Nga cho thấy rằng cái gọi là "thời kỳ hòa bình" trong phong trào công nhân (1872 - 1904) đã kết thúc. Năm 1905, dưới ảnh hưởng của cuộc đấu tranh bãi công ở Nga, một làn sóng bãi công và biểu tình lan ra các nước châu Âu nhằm đòi quyền đầu phiếu phổ thông (Viên, Pra-ha, một loạt thành phố ở Đức).

Cuộc cách mạng 1905 - 1907 ở Nga đã đóng một vai trò rất to lớn trong việc thức tỉnh phong trào cách mạng ở các nước châu Á - Thổ-nhĩ-kỳ, Ba-tư (I-răng), Trung-quốc. Năm 1908 đã nổ ra cuộc cách mạng tư sản ở Thổ-nhĩ-kỳ. Cách mạng ở Ba-tư đã nổ ra năm 1905 - 1911, nhưng đã bị chủ nghĩa đế quốc Anh và chế độ Nga hoàng hợp sức đàn áp. Trong những năm 1910 - 1911, phong trào cách mạng ở Trung-quốc phát triển mạnh mẽ, dẫn đến cuộc cách mạng tư sản mà sự kết thúc là sự sụp đổ của triều đình Mãn thanh và sự thành lập nước cộng hòa tư sản. — 92.

- 49 Bài "Một trang sử của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga" do N. C. Crúp-xcai-a viết nhân lúc báo chí tư sản và báo chí của phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích phát động một chiến dịch vu khống V. I. Lê-nin và những người bên-sê-vích khác trở về Nga ngang qua nước Đức. Khi biên tập bài báo, V. I. Lê-nin đã đưa thêm đoạn bổ sung này. Bài báo đăng ngày 13 (26) tháng Năm 1917 trên tờ "Sự thật binh sĩ", số 21. Đây là lần đầu đoạn bổ sung này được đưa vào Toàn tập của V. I. Lê-nin.

"*Sự thật binh sĩ*" - báo bên-sê-vích ra hàng ngày; bắt đầu xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ ngày 15 (28) tháng Tư 1917 với tính cách là cơ quan của Tổ chức quân sự trực thuộc Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Từ số 26 ra ngày 19 tháng Năm (mồng 1 tháng Sáu) báo đã trở thành

cơ quan của Tổ chức quân sự trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Số lượng báo tới 50 - 75 nghìn bản; một nửa số báo đã được gửi ra tiền tuyến. Năm 1917, A. Ph. I-lin -Giơ-nép-xki, V. I. Nép-xki, N. I. Pốt-vôi-xki, v. v., đã tham gia ban biên tập tờ "Sự thật binh sĩ". Báo đã đăng hơn 60 bài viết của V. I. Lê-nin, trong đó có những bài viết dành riêng cho báo này. Cộng tác với báo gồm có M. M. Vô-lô-đác-xki, Ph. E. Đgiéc-gin-xki, M. I. Ca-li-nin, N. C. Crúp-xcai-a, N. V. Cru-len-cô, Đ. D. Ma-nu-in-xki, V. R. Men-gin-xki và các nhà hoạt động khác của đảng bên-sê-vích. Báo được phổ biến rộng rãi trong binh sĩ. Sau những ngày tháng Bảy 1917, báo đã bị Chính phủ lâm thời tư sản đóng cửa. Từ tháng Bảy đến tháng Mười năm 1917, báo ra dưới các tên "Công nhân và binh sĩ", "Binh sĩ". Từ ngày 27 tháng Mười (9 tháng Mười một) 1917, báo bắt đầu xuất bản dưới tên cũ của nó. Tháng Ba 1918, báo "Sự thật binh sĩ" bị đình bản vì có quyết nghị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về việc thay các báo "Dân nghèo nông thôn", "Sự thật nông thôn", "Sự thật binh sĩ" bằng báo "Nông dân nghèo". — 93.

- 50 Đây là nói về lời tuyên bố mà Chính phủ lâm thời liên hiệp đầu tiên phát đi ngày 6 (19) tháng Năm 1917 (xem chú thích 20). Trong tiết 3 của văn kiện này nói: "Chính phủ lâm thời sẽ không ngừng và kiên quyết đấu tranh với sự suy sụp về kinh tế của đất nước bằng cách tiếp tục tiến hành một cách có kế hoạch sự kiểm soát của nhà nước và đoàn thể đối với sản xuất, giao thông, trao đổi và phân phối sản phẩm, còn trong trường hợp cần thiết sẽ dùng đến cả biện pháp tổ chức sản xuất nữa". — 96.
- 51 Bài nói chuyện "*Chiến tranh và cách mạng*" do V. I. Lê-nin thuyết trình tại hội trường của Trường sĩ quan hải quân trên đảo Va-xi-li-ép-xki ở Pê-tơ-rô-grát. Buổi thuyết trình có thu tiền, số tiền thu được nộp vào "quỹ sắt" của báo "Sự thật". Quỹ này được thành lập năm 1914 nhằm củng cố báo chí bên-sê-vích xuất bản bất hợp pháp. Hơn hai nghìn người nghe thuyết trình. Chiến sĩ bên-sê-vích A. A. An-tô-nốp, nguyên chính ủy ở nhà máy đúc thép Ô-bu-khốp, đã hồi tưởng lại như sau về buổi thuyết trình này: "Người nghe thật muốn hình muốn vẽ. Mặc dù giấy ra vào gửi cho các quận với số lượng rất hạn chế và, như tôi nhớ, chỉ phân phát cho đảng viên thôi, thế mà số lượng người muốn được nghe đã vượt quá khả năng. Trong số những người nghe thuyết trình có nhiều trí thức, sinh viên, binh lính, sĩ quan. Người ta đứng nghe, vì không có chỗ

nào mà ngôi. Người nghe đứng chật ních, diễn đàn được dựng ở phía đối diện với cửa ra vào hội trường. Đứng cạnh diễn đàn là N. C. Crúp-xcai-a, M. I. U-li-a-nô-va., và trên các bậc đi lên diễn đàn là N. I. Pốt-vôi-xki.

Buổi thuyết trình kéo dài hơn hai giờ. Khi V. I. Lê-nin xuất hiện trên diễn đàn thì tiếng vỗ tay nổi lên như sấm dậy. Mọi người hết sức chăm chú lắng nghe" ("Những báo cáo của các ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng Pê-tơ-rô-grát", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 208).

Suốt trong một thời gian dài, văn bản bài nói chuyện "Chiến tranh và cách mạng" được xem là đã bị thất lạc. Mãi sau này, M. I. U-li-a-nô-va mới tìm ra bản ghi chép bài nói chuyện này, do một người vô danh ghi lại; và M. I. U-li-a-nô-va đã giao cho Viện nghiên cứu chủ nghĩa Lê-nin. Ngày 23 tháng Tư 1929, bài này được công bố trên báo "Sự thật". - 98.

52 Xem Clau-dê-vi-txơ. "Bàn về chiến tranh", tiếng Nga, t. 1, xuất bản lần thứ 5, 1941, tr. 43. - 100.

53 "*L'Humanité*" ("Nhân đạo") - báo ra hàng ngày, cơ quan của Đảng xã hội chủ nghĩa Pháp; do Gi. Giô-re-xơ sáng lập năm 1904. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất (1914 - 1918), tờ báo nằm trong tay cánh cực hữu của Đảng xã hội chủ nghĩa Pháp, giữ lập trường xã hội - sô-vanh.

Năm 1918, Mác-xen Ca-sanh, một nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Pháp và phong trào công nhân quốc tế đã đứng đầu tờ báo, là chủ nhiệm chính trị của nó. Trong những năm 1918 - 1920, báo này chống lại chính sách đế quốc chủ nghĩa của chính phủ Pháp vì chính phủ đã gửi lực lượng vũ trang Pháp đi đánh nước Cộng hòa xô-viết. Từ tháng Chạp 1920, sau khi Đảng xã hội chủ nghĩa Pháp phân liệt và Đảng cộng sản Pháp được thành lập, báo "*L'Humanité*" trở thành cơ quan ngôn luận trung ương của đảng. - 105.

54 Lúc bắt đầu cuộc chiến tranh thế giới lần thứ nhất, nước Đức đã vi phạm thô bạo nền trung lập của Bỉ, chiếm đóng nước này, mưu dùng lãnh thổ nước Bỉ để giáng đòn quyết định vào nước Pháp. Việc chiếm đóng kéo dài cho đến khi chiến tranh (tháng Tám 1914 - 1918) kết thúc. Vì bị chiếm đóng, nền kinh tế của đất nước bị tàn phá rất nhiều, công nghiệp ở trong tình trạng sụp đổ.

Bọn đế quốc Đức xem nước Bỉ như một món chiến lợi phẩm,

bọn chúng cướp bóc và tàn phá nước này; bọn chúng ra sức bòn rút của đất nước đã bị chiếm đóng tất cả những gì cần thiết cho quân Đức và có thể giúp cho quân Đức giành được thắng lợi trong chiến tranh.

V. I. Lê-nin vạch trần tính chất xâm lược đế quốc chủ nghĩa của cuộc chiến tranh thế giới lần thứ nhất và đồng thời nêu lên hai nơi có phong trào chiến tranh giải phóng dân tộc - một ở Bỉ và một ở Xéc-bi-a.

Sau thất bại của nước Đức vào năm 1918, nước Bỉ đã được giải phóng. — 108.

55 "*Ruộng đất và Tự do*" - báo hàng ngày, do Ban chấp hành đảng bộ Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng tỉnh Pê-tơ-rô-grát xuất bản từ 21 tháng Ba (mồng 3 tháng Tư) đến 13 (26) tháng Mười 1917. - 111.

56 *Nền Cộng hòa III Pháp* - nước cộng hòa tư sản được thiết lập ở Pháp sau Cách mạng tháng Chín 1870. Nền cộng hòa này tồn tại đến tháng Bảy 1940, khi nước Pháp bị quân Hít-le đánh bại, tập đoàn Pê-tanh - La-van đầu hàng và thiết lập chế độ phát-xít của "chính phủ Vi-si".

Sự phát triển nhanh chóng của tư bản tài chính ở Pháp vào 25 năm cuối cùng của thế kỷ XIX, như V. I. Lê-nin nói, đã làm "gay gắt tới cùng chính sách thôn tính (thuộc địa)" của giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa Pháp, một giai cấp khéo léo che đậy các cuộc chiến tranh ăn cướp của nó bằng những lời lẽ văn hoa có tính chất cộng hòa ở trong nghị viện Pháp. Lúc bấy giờ, nước Pháp cộng hòa và dân chủ đã tiến hành các cuộc chiến tranh thuộc địa sau đây để nô dịch các dân tộc ở châu Phi và châu Á: chiếm miền Trung Phi (Công-gô), nô dịch Tuy-ni-di, Ma-đa-ga-xca, Việt-nam, Xu-đăng, gây chiến với Trung-quốc, v. v.. - 112.

57 *Hoàng gia phí* - một bộ phận trong ngân sách nhà nước ở các quốc gia quân chủ - lập hiến, dành cho những chi tiêu riêng của nhà vua và nuôi dưỡng triều đình. - 118.

58 Có ý muốn nói đến nghị quyết của Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, "Về tình hình hiện nay", do V. I. Lê-nin viết (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương",

tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 351 và Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 554- 555). - 120.

59 *Tuyên ngôn Ba-lơ năm 1912* - tuyên ngôn về chiến tranh, được thông qua tại Đại hội xã hội chủ nghĩa quốc tế họp bất thường ở Ba-lơ vào ngày 24-25 tháng Mười một 1912. Tuyên ngôn báo cho các dân tộc biết trước nguy cơ của một cuộc chiến tranh thế giới để quốc chủ nghĩa đang đến gần. Tuyên ngôn vạch ra những mục đích cướp bóc của cuộc chiến tranh ấy và kêu gọi công nhân tất cả các nước hãy đấu tranh kiên quyết cho hòa bình, phải lấy "sức mạnh của sự đoàn kết quốc tế của giai cấp vô sản để đối chọi với chủ nghĩa đế quốc tư bản". Trong Tuyên ngôn Ba-lơ có ghi điểm mà V. I. Lê-nin đã nêu ra trong nghị quyết của Đại hội Stút-ga (1907) cho rằng trong trường hợp xảy ra chiến tranh để quốc chủ nghĩa thì những người xã hội chủ nghĩa phải sử dụng cuộc khủng hoảng kinh tế và chính trị do chiến tranh gây ra, để nhanh chóng làm sụp đổ sự thống trị giai cấp của bọn tư bản, để đấu tranh cho cách mạng xã hội chủ nghĩa. - 128.

60 *Đại hội đại biểu của binh sĩ ở mặt trận* họp vào các ngày 12-17 (25-30) tháng Năm 1917 ở Pê-tơ-rô-grát. Đại hội xem xét các vấn đề sau đây: về chiến tranh, về việc binh lính bắt tay thân thiện ngoài mặt trận, về những người đào ngũ, về tù binh và những vấn đề khác. Đại hội tiến hành dưới ảnh hưởng của phái men-sê-vích và phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng, phản đối việc binh lính bắt tay thân thiện ở mặt trận, tán thành tiếp tục chiến tranh. Đại hội đề nghị tổ chức một phân ban mặt trận trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát cho đến khi thành lập Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ toàn Nga.

Bản nghị quyết mà V. I. Lê-nin nhắc tới trong phần cuối của văn bản đã được công bố ngày 14 (27) tháng Năm 1917 trên báo "Sự thật" số 57. Trong nghị quyết có tuyên bố rằng "bài tường thuật cuộc họp ngày 12 (25) tháng Năm đăng trên tờ "Ngôn luận" và trên các báo tư sản khác, là hoàn toàn không ăn khớp với thực tế" và bản nghị quyết đã tỏ ra phần nộ trước việc báo chí tư sản xuyên tạc các sự thực. - 132.

61 V. I. Lê-nin trích dẫn nghị quyết "Về tình hình hiện nay", thông qua tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. V. I. Lê-nin là tác giả của nghị quyết (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và

quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 351; Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 554 - 555). — 136.

62 Đây là nói về những lời tuyên bố của đoàn đại biểu công nhân vùng Đô-nê-txơ với ban kinh tế trực thuộc Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát. Hội nghị công nhân công nghiệp than và công nghiệp luyện kim ở miền Nam nước Nga đã họp trong tháng Tư - tháng Năm (1917) và cử đoàn đại biểu nói trên đến Pê-tơ-rô-grát, đến các Bộ công thương nghiệp và lao động để thông qua sự trung gian của các bộ mà đòi công ty các nhà tư bản vùng Đô-nê-txơ phải tăng lương cho các loại công nhân lương thấp.

Trong những lời tuyên bố của mình, đoàn đại biểu công nhân vùng mỏ Đô-nê-txơ đã đưa ra một loạt sự thực rõ ràng về sự phá hoại ngầm của bọn chủ và bọn giám đốc các mỏ, các nhà máy luyện kim mưu dùng nạn đói bóp chết những công nhân có tinh thần cách mạng, đoàn đại biểu cũng đưa ra những sự thực về đời sống vật chất không thể chịu đựng nổi của thợ mỏ và thợ luyện kim. - 139.

63 Có ý muốn nói đến nghị quyết Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga "Về việc đoàn kết những người quốc tế chủ nghĩa chống lại khối liên minh những người vệ quốc chủ nghĩa tiểu tư sản". Nghị quyết do V. I. Lê-nin viết (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương, tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 347; Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 527 - 528). - 144.

64 "Sóng vỡ" - nhà xuất bản sách hợp pháp của những người bên-sê-vích, được thành lập ở Pê-téc-bua vào đầu năm 1913 và hoạt động dưới sự lãnh đạo của Ban chấp hành trung ương đảng.

Nhà xuất bản "Sóng vỡ" đề cập đến các vấn đề khác nhau của phong trào công nhân. Ra đời trong thời kỳ của cái gọi là "phong trào bảo hiểm", nhà xuất bản đã phát hành những sách báo nói về các vấn đề bảo hiểm xã hội của công nhân. Về sau, theo chỉ thị của Ban chấp hành trung ương đảng, nhà xuất bản tập trung chú ý xuất bản các sách mỏng có tính chất phổ cập để tuyên truyền và cổ động về các vấn đề xã hội - chính trị và các vấn đề đảng.

Tháng Chạp 1913, xuất bản cuốn lịch bỏ túi "Người dẫn đường công nhân năm 1914", trong đó có bài "Các cuộc bãi công ở Nga" của Lê-nin; năm 1914 xuất bản tập "Chủ nghĩa Mác và chủ nghĩa thủ tiêu", trong đó có nhiều bài của Lê-nin, và nhiều sách báo mác-xít khác nữa.

Trong giai đoạn đầu của cuộc chiến tranh thế giới lần thứ nhất, do chính phủ Nga hoàng tăng cường đàn áp báo chí công nhân, nên nhà xuất bản "Sóng vỗ" phải ngừng hoạt động và mãi đến tháng Ba 1917 mới hoạt động trở lại.

Năm 1917, nhà xuất bản đã xuất bản hàng loạt tác phẩm của V. I. Lê-nin: "Những bức thư về sách lược. Bức thư số 1" với phần phụ trương của tác phẩm "Luận cương tháng Tư", "Nhiệm vụ của giai cấp vô sản trong cuộc cách mạng của chúng ta", "Những bài học của cách mạng", "Những tài liệu về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng", "Tai họa sắp đến và những phương pháp ngăn ngừa tai họa đó". Năm 1918, nhà xuất bản "Sóng vỗ" hợp nhất với nhà xuất bản "Người cộng sản"; Nhà xuất bản "Người cộng sản" trước đây được thành lập do sự hợp nhất của một số nhà xuất bản ("Làn sóng", "Đời sống và tri thức", v. v.). - 145.

65 "*Giáo dục*" - tạp chí lý luận hợp pháp của những người bôn-sê-vích, ra hàng tháng, xuất bản ở Pê-téc-bua từ tháng Chạp 1911 đến tháng Sáu 1914. Số lượng in của tạp chí lên đến 5 nghìn bản.

Tạp chí được thành lập theo sáng kiến của V. I. Lê-nin để thay thế cho tờ tạp chí bôn-sê-vích "Tư tưởng" xuất bản ở Mát-xcơ-va và đã bị chính phủ Nga hoàng đóng cửa. Tham gia tạp chí có: V. V. Vô-rốp-xki, A. I. U-li-a-nô-va - Ê-li-da-rô-va, N. C. Crúp-xcai-a, M. X. Ôn-min-xki, I. V. Xta-lin, M. A. Xa-vê-li-ép. Lê-nin đã mời A. M. Goóc-ki phụ trách phần văn nghệ của tạp chí. Từ Pa-ri, rồi sau đó từ Cra-cốp và Pô-rô-nin, Lê-nin đã lãnh đạo tờ "Giáo dục"; Người biên tập các bài viết, thường xuyên trao đổi thư tín với các ủy viên ban biên tập. Tạp chí đã đăng các tác phẩm của Lê-nin "Ba nguồn gốc và ba bộ phận cấu thành chủ nghĩa Mác", "Ý kiến phê phán về vấn đề dân tộc", "Về quyền dân tộc tự quyết", "Về việc phá hoại sự thống nhất, che đậy bằng những lời kêu gào thống nhất", v. v..

Tạp chí đã vạch trần bọn cơ hội chủ nghĩa - phái thủ tiêu, phái triêu hồi, phái Tơ-rốt-xki và cả phái dân tộc chủ nghĩa tư sản; tạp chí đã soi sáng cuộc đấu tranh của giai cấp công nhân trong điều kiện có cao trào cách mạng mới, đã truyền truyền các khẩu hiệu bôn-sê-vích trong cuộc vận động bầu cử vào Đu-ma nhà nước IV;

đã chống chủ nghĩa xét lại và chủ nghĩa phái giữa ở trong các đảng của Quốc tế II. Tạp chí đã đóng vai trò to lớn trong việc giáo dục tinh thần quốc tế mác-xít cho các công nhân tiên tiến ở Nga.

Ngay trước khi nổ ra cuộc chiến tranh thế giới lần thứ nhất, chính phủ Nga hoàng đã đóng cửa tạp chí "Giáo dục". Mùa thu năm 1917, tạp chí được tục bản, nhưng chỉ ra có một số (số kép); tạp chí đã đăng các tác phẩm của V. I. Lê-nin "Những người bôn-sê-vích sẽ giữ được chính quyền hay không?" và "Về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng".

Việc Lê-nin nhắc đến tên gọi thứ hai của tạp chí, tức là "Người cộng sản", nói lên dự định sẽ tiếp tục xuất bản lại tờ tạp chí với tên gọi "Giáo dục" hay "Người cộng sản". — 145.

66 Có ý muốn nói đến nghị quyết "Về chiến tranh" thông qua tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. V. I. Lê-nin là tác giả của bản nghị quyết (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 335 - 338 và Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 496 - 500). - 147.

67 "*Báo tài chính*" - báo ra hàng ngày vào buổi chiều về các vấn đề chính trị - tài chính, kinh tế, công nghiệp và giao dịch, xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ năm 1915 đến năm 1917. - 155.

68 "*Thống nhất*" - báo, cơ quan ngôn luận của phái men-sê-vích vệ quốc chủ nghĩa cực hữu do B. V. Plê-kha-nốp đứng đầu; xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát. Tháng Năm - tháng Sáu 1914, ra 4 số. Từ tháng Ba đến tháng Mười một 1917, ra hàng ngày. Từ tháng Chạp 1917 đến tháng Giêng 1918, ra dưới tên gọi "Sự thống nhất của chúng ta". Tờ "Thống nhất" ủng hộ Chính phủ lâm thời, tán thành việc liên hiệp với giai cấp tư sản, tán thành "một chính quyền cứng rắn", đồng thời đã đấu tranh chống những người bôn-sê-vích, thường sử dụng các biện pháp của loại báo lá cải. Lê-nin nêu rõ rằng hành vi của tờ "Thống nhất" "là sự đồng lõa với những lực lượng đen tối đang đe dọa dùng bạo lực, tàn sát và bom đạn" và đã gọi báo này là "tờ báo hay lằng mọ" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 282 - 283 và 379). Tờ báo có thái độ thù địch đối với Cách mạng tháng Mười và sự thiết lập Chính quyền xô-viết. — 160.

- 69 "*Tin tức của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga*" - báo ra hàng ngày, cơ quan chính thức của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga. Xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ 9 (22) tháng Năm đến tháng Chạp 1917; phản ánh các quan điểm của cánh hữu trong Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Tờ báo có thái độ thù địch đối với Cách mạng tháng Mười; bị đóng cửa vì có khuynh hướng phản cách mạng. - 167.
- 70 Đây là nói về nghị quyết "Về vấn đề ruộng đất" và nghị quyết "Về tình hình hiện nay" do Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga thông qua. Cả hai nghị quyết đều nói đến sự cần thiết phải quốc hữu hóa ruộng đất. V. I. Lê-nin đã viết các nghị quyết ấy (xem "*Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương*", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 339 - 342 và 349 - 352; Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 522-526 và 550 - 556). - 172.
- 71 Xem N. C. Crúp-xcai-a. Những tác phẩm về sự phạm, tiếng Nga, t. I, 1957, tr. 424 - 426. - 175.
- 72 *Chủ nghĩa xã hội - sô-vanh* - một trào lưu dân tộc chủ nghĩa trong phong trào dân chủ - xã hội quốc tế, xuất hiện trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất (1914 - 1918) sau khi đa số các lãnh tụ của các đảng trong Quốc tế II đã hoàn toàn chuyển từ lập trường chủ nghĩa quốc tế vô sản và đoàn kết quốc tế của công nhân sang phía giai cấp tư sản để quốc chủ nghĩa của nước mình.

Chủ nghĩa xã hội - sô-vanh đã dẫn Quốc tế II đến chỗ phá sản trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một sự kết thúc hợp lô-gích của sự phát triển lâu dài trước chiến tranh của phong trào dân chủ - xã hội quốc tế đã ngày càng nhiễm sâu chủ nghĩa cơ hội vì không đấu tranh kịp thời và kiên quyết. Cơ sở xã hội của chủ nghĩa xã hội - sô-vanh là tầng lớp "công nhân quý tộc" được ưu tiên và được trả lương cao, một tầng lớp do giai cấp tư sản của các nước đế quốc chủ nghĩa dùng siêu lợi nhuận để tạo ra.

Các đại biểu nổi tiếng của chủ nghĩa xã hội - sô-vanh quốc tế là: A. Duy-đơ-cum, Ph. Sai-đê-man, G. Nô-xkê (ở Đức), H.-M. Hen-đman, A. Hen-đéc-xơn (ở Anh), G. Plê-kha-nốp, P. Ma-xlốp, A. Pô-tơ-rê-xốp (ở Nga), M. Xam-ba, Gi. Ghe-đơ, G. Éc-vê (ở Pháp), L. Bít-xô-la-ti (ở Ý), E. Van-đéc-ven-đơ (ở Bỉ), C.-Ia. Bran-tinh (ở Thụy-điển), v. v..

- V. I. Lê-nin nhận định về chủ nghĩa xã hội - sô-vanh trong các thành phần "*Chiến tranh và phong trào dân chủ - xã hội Nga*", "*Sự phá sản của Quốc tế II*", "*Chủ nghĩa xã hội và chiến tranh*", "*Chủ nghĩa cơ hội và sự phá sản của Quốc tế II*", trong các nghị quyết của đại hội các chi bộ ở nước ngoài của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 26, tr. 15 - 26, 257- 330, 383 - 442; t. 27, tr. 149 - 166; t. 26, tr. 197 - 205) và các tác phẩm khác. - 179.
- 73 "*Phái giữa*" (chủ nghĩa phái giữa) - một hiện tượng của chủ nghĩa cơ hội trong phong trào công nhân quốc tế, nét đặc trưng của các đảng dân chủ - xã hội trong Quốc tế II. Sự nguy hiểm của chủ nghĩa phái giữa đối với phong trào công nhân quốc tế là ở chỗ nó đấu tranh chống chủ nghĩa Mác nhưng lại nấp đằng sau những lời lẽ mác-xít hoa mỹ; nó không đoạn tuyệt về tổ chức với chủ nghĩa cơ hội công khai, mà còn mưu toan duy trì ảnh hưởng của chủ nghĩa cơ hội (có nghĩa là ảnh hưởng của giai cấp tư sản) đối với quần chúng. Phái giữa gây tác hại đặc biệt lớn cho phong trào công nhân trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất. Tự xưng là những người quốc tế nghĩa, nhưng chúng không làm gì để chuẩn bị cho giai cấp công nhân đấu tranh tích cực chống chiến tranh; chúng phủ nhận khẩu hiệu biến chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thành nội chiến; chúng ở trong cùng một bè với bọn xã hội - sô-vanh điên cuồng.

V. I. Lê-nin viết: "Phái giữa" chính là nơi thịnh hành của lời nói suông tiểu tư sản thiện ý, của chủ nghĩa quốc tế ngoài miệng, của chủ nghĩa cơ hội hèn nhát và của thói quy lụy bọn xã hội - sô-vanh trong thực tế" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 208). C. Cau-xky là người đứng đầu và nhà lý luận của chủ nghĩa phái giữa. Cau-xky đề ra thuyết "chủ nghĩa siêu đế quốc" mà V. I. Lê-nin đã gọi là lý luận của chủ nghĩa xã hội - sô-vanh, rất tinh tế, khéo léo giả vờ là khoa học và quốc tế. Phái giữa ở Nga - phái Tô-rốt-xki - đã đề ra khẩu hiệu "không chiến thắng, không thất bại". Về khẩu hiệu đó, V. I. Lê-nin đã viết: "Ai bênh vực khẩu hiệu "không chiến thắng, không thất bại", thì dù là tự giác hay không tự giác, cũng vẫn là một kẻ sô-vanh; có giỏi lắm thì cũng là một tên tiểu tư sản thoả hiệp; nhưng vô luận thế nào cũng là *kẻ thù* của chính sách vô sản, là kẻ ủng hộ các chính phủ hiện nay, các giai cấp thống trị hiện nay" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 26, tr. 363).

Các đại biểu của phái giữa là: H. Ha-đơ, G. Lê-đê-bua (ở Đức)

Gi. Lông-ghe, A. Prét-xơ-man (ở Pháp), Ph. Xnao-đen và R. Mác - Đôn-nan (ở Anh), M. Hin-guyt (ở Mỹ), Ph. Tu-ra-ti, C. Tơ-rê-ve-xơ, Đ.-E. Mô-đi-li-a-ni (ở Ý), R. Grim (ở Thụy-sĩ), V. Át-lơ (ở Áo), L. Tơ-rốt-xki, L. Mác-tốp, P. Ác-xen-rốt (ở Nga).

V. I. Lê-nin đã nhận định về phái giữa trong các bài: "Sự phá sản của Quốc tế II", "Về thất bại của chính phủ nước mình trong cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa", "Chủ nghĩa xã hội và chiến tranh", "Nhiệm vụ của giai cấp vô sản trong cuộc cách mạng của chúng ta" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 26, tr. 257 - 330, 357 - 364, 383 - 442; tr. 31, tr. 181 - 228) và nhiều tác phẩm khác. - 179.

74 Lê-nin dẫn bài của mình "Một vấn đề có tính nguyên tắc" (xem tập này, tr. 274 - 277); trong bài đó, Lê-nin đã trích một đoạn trong tác phẩm của Ph. Ăng-ghen "Góp phần phê phán dự thảo cương lĩnh dân chủ - xã hội năm 1891" (xem C. Mác và Ph. Ăng-ghen. Toàn tập, tiếng Nga, t. XVI, ph. II, 1936, tr. 110 - 111). - 181.

75 C. Mác và Ph. Ăng-ghen. Toàn tập, tiếng Nga, t. XVI, ph. II, 1936, tr. 112. - 202.

76 *Đại hội I các đại biểu nông dân toàn Nga* họp vào những ngày 4 - 28 tháng Năm (17 tháng Năm - 10 tháng Sáu) 1917 ở Pê-tơ-rô-grát. Phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng, phái có ảnh hưởng lớn trong các cuộc bầu cử đại biểu ở địa phương, là những người chủ yếu đứng ra tổ chức đại hội. Tham dự đại hội có 1115 đại biểu do các đại hội đại biểu nông dân ở các tỉnh và các tổ chức nông dân của quân đội cử ra. Phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng chiếm đa số tại đại hội. Công tác của đảng đoàn bôn-sê-vích được tiến hành dưới sự lãnh đạo trực tiếp của V. I. Lê-nin. Người rất chú ý đến đại hội nông dân. Người gửi một bức thư ngỏ cho các đại biểu của đại hội, đọc một bài diễn văn dài và thảo luận nghị quyết. Nhóm gọi là "14 người không đảng phái" do M. V. Phrun-dê (Mi-khai-lốp) tổ chức ra, đã ủng hộ những người bôn-sê-vích. Xét về thành phần xã hội, đa số đại biểu đại hội thuộc tầng lớp nông dân khá giả, tầng lớp bản nông do các đại biểu quân đội đại diện.

Chương trình nghị sự có các vấn đề: vấn đề Chính phủ lâm thời liên hiệp, vấn đề lương thực, vấn đề chiến tranh và hòa bình, vấn đề ruộng đất, v. v.. Đại hội trở thành diễn đàn để những người bôn-sê-vích đấu tranh chống phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng nhằm

tranh thủ quân chúng nông dân. Giữa những người bôn-sê-vích và phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã bùng lên một cuộc đấu tranh hết sức gay gắt trong vấn đề ruộng đất, một vấn đề chính của đại hội. V. I. Lê-nin, trong bài phát biểu của mình và trong nghị quyết mà Người đưa ra nhân danh đảng đoàn bôn-sê-vích, đã đề nghị tuyên bố ruộng đất là sở hữu của toàn dân và lập tức tiến hành chuyển giao - không phải trả tiền - ruộng đất của địa chủ cho nông dân, không cần chờ đến lúc triệu tập Quốc hội lập hiến.

Bài phát biểu của V. I. Lê-nin đã gây một ấn tượng lớn đối với các đại biểu nông dân dự đại hội; ngay báo chí thù địch với những người bôn-sê-vích cũng phải thừa nhận điều đó. Chẳng hạn, tờ "Ruộng đất và Tự do" của phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng hữu khuynh đã viết: "Trong hai ngày cuối cùng, tinh thần ở đại hội rất căng thẳng. Phần lớn các đại biểu kiên trì ý kiến phải lập tức tuyên bố ruộng đất là tài sản của toàn dân... Người ta cảm thấy không khí căng thẳng nhất là ngày hôm sau, sau bản báo cáo của Lê-nin (ngày 23 tháng Năm)...". Song các lãnh tụ của phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã nắm được đại hội bằng cách trắng trợn lừa dối nông dân. Đại hội đã tán thành chính sách của Chính phủ lâm thời tư sản và tán thành việc "những người xã hội chủ nghĩa" tham gia chính phủ, tán thành tiếp tục chiến tranh "cho đến thắng lợi cuối cùng" và tán thành tán công trên mặt trận, đồng ý với các luận cứ của phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng là hoàn việc giải quyết vấn đề ruộng đất cho đến khi Quốc hội lập hiến họp.

Đại hội đã bầu một Ban chấp hành các Xô-viết đại biểu nông dân có tính chất xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Ban chấp hành đã thi hành một chính sách thỏa hiệp. Những nghị quyết mà đại hội thông qua đã phản ánh lợi ích của giai cấp tư sản ở nông thôn - bọn cu-lắc.

Những bài phát biểu của V. I. Lê-nin và của những người bôn-sê-vích tại đại hội có một ý nghĩa lớn trong việc giáo dục chính trị cho giai cấp nông dân. Bài phát biểu của Lê-nin về vấn đề ruộng đất, - đã được in thành một cuốn sách nhỏ với số lượng rất lớn, - được phát hành rộng rãi ở nông thôn và trong quân đội, đã có tác dụng lớn trong việc tranh thủ nông dân lao động đứng về phía những người bôn-sê-vích. — 205.

77 Bản thảo của văn kiện này mang đầu đề "Dự thảo nghị quyết về vấn đề ruộng đất do N. Lê-nin thay mặt đảng đoàn dân

chủ - xã hội trình bày tại Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga". Bản dự thảo nghị quyết về vấn đề ruộng đất đã được in dưới dạng tuyên đơn và được đem phân phát cho các đại biểu dự đại hội. - 207.

78 Có ý muốn nói đến "Nghị quyết về vấn đề ruộng đất" được thông qua tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. V. I. Lê-nin là tác giả của bản nghị quyết này (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 339 - 342; Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 522 - 526). - 210.

79 *Ban ruộng đất trung ương* do Chính phủ lâm thời lập ra hồi tháng Tư 1917 dưới áp lực của phong trào nông dân ngày càng lớn mạnh đòi giải quyết vấn đề ruộng đất. Phái dân chủ - lập hiến và phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng chiếm tuyệt đại đa số trong ban. Ban ruộng đất trung ương có trách nhiệm lãnh đạo chung đối với việc thu thập và soạn tài liệu cho cuộc cải cách ruộng đất. Tại các địa phương cũng lập ra các ban ruộng đất địa phương.

Thực chất của biện pháp chính trị mà Chính phủ lâm thời đã dùng đến khi lập ra Ban ruộng đất trung ương và các ban ruộng đất ở địa phương, là ở chỗ làm sao kéo dài được việc giải phóng vấn đề ruộng đất càng lâu càng tốt, lời kéo được quần chúng nông dân từ những hình thức đấu tranh cách mạng để giành lấy ruộng đất chuyển sang con đường cải cách từ trên xuống và duy trì được chế độ chiếm hữu ruộng đất của địa chủ. Đó là một trong những phương thức đấu tranh với phong trào nông dân đang ngày càng lớn mạnh.

Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại, Ban ruộng đất trung ương đã tiến hành đấu tranh chống việc thi hành Sắc lệnh về ruộng đất của Lê-nin và nó đã bị giải tán theo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào tháng Chạp 1917. - 211.

80 *Du-ma nhà nước I* (cái gọi là Du-ma Vit-te) được triệu tập ngày 27 tháng Tư (10 tháng Năm) 1906 căn cứ theo quy chế do X. I-u. Vít-te, chủ tịch Hội đồng bộ trưởng, thảo ra.

Có 478 đại biểu được bầu vào Du-ma, trong số đó thuộc Đảng dân chủ - lập hiến chiếm hơn một phần ba.

Vấn đề ruộng đất chiếm vị trí trung tâm trong Du-ma nhà nước. Trong Du-ma, người ta đã đưa ra hai bản cương lĩnh cơ

bản về vấn đề ruộng đất: dự luật của Đảng dân chủ - lập hiến do 42 đại biểu ký tên và dự luật của phái lao động được biết với cái tên "dự án của 104 người". Trái với phái lao động, Đảng dân chủ - lập hiến muốn duy trì chế độ sở hữu ruộng đất của địa chủ, cho phép chuyển nhượng nhưng phải trả tiền chuộc "theo sự đánh giá công bằng" và chỉ áp dụng đối với những ruộng đất của địa chủ được canh tác chủ yếu bằng nông cụ của nông dân hay ruộng đất phát canh. Những người bôn-sê-vích đã ủng hộ phái lao động - những đại biểu nông dân của Du-ma I, vì họ đã phản ánh được nguyện vọng của quần chúng nông dân trong cuộc đấu tranh giành ruộng đất. Ngày 8 (21) tháng Bảy 1906, Du-ma nhà nước I bị giải tán.

Du-ma nhà nước II được triệu tập ngày 20 tháng Hai (5 tháng Ba) 1907. Việc bầu cử vào Du-ma được tiến hành không trực tiếp, không bình đẳng và trong hoàn cảnh có các tòa án quân sự - dã chiến và những cuộc đàn áp. Mặc dù vậy, Du-ma II, xét về thành phần vẫn tá hơn Du-ma I. Điều đó là do sự phân ranh giới giữa các đảng rõ rệt hơn, gay gắt hơn so với thời kỳ Du-ma I, là do ý thức giai cấp của quần chúng được nâng lên, và cũng do có sự tham gia của những người bôn-sê-vích vào các cuộc bầu cử.

Những người bôn-sê-vích đã sử dụng Du-ma là diễn đàn để vạch mặt chế độ Nga hoàng và vai trò phản bội của giai cấp tư sản phản cách mạng, để công bố và tuyên truyền cương lĩnh cách mạng của đảng, để đưa nông dân thoát ra khỏi ảnh hưởng của phái tự do và xây dựng trong Du-ma một khối liên minh cách mạng gồm các đại biểu của giai cấp công nhân và nông dân; đường lối của những người bôn-sê-vích là một đường lối mác-xít - cách mạng mới của những đại biểu của giai cấp vô sản trong các cơ quan nghị viện. Còn bọn men-sê-vích thì tiến hành ở trong Du-ma một sách lược cơ hội chủ nghĩa, sách lược ủng hộ Đảng dân chủ - lập hiến.

Vấn đề trung tâm được đem ra thảo luận ở trong Du-ma nhà nước II, giống như trong Du-ma I, là vấn đề ruộng đất.

Vào giữa năm 1907, khi thấy rõ ràng là công nhân và nông dân chưa đủ lực lượng để chiến thắng chế độ Nga hoàng, thì chính phủ Nga hoàng đã quyết định giải tán Du-ma. Vào đêm mồng 2 rạng ngày 3 (16) tháng Sáu 1907, đảng đoàn dân chủ - xã hội ở trong Du-ma đã bị bắt và ngày mồng 3 (16) tháng Sáu, Du-ma nhà nước II bị Nga hoàng ra lệnh giải tán. — 211.

- 81 Có ý muốn nói đến "Bản tuyên bố của Ban ruộng đất trung ương", thông qua ngày 20 tháng Năm (2 tháng Sáu) 1917 tại phiên họp thứ 2 của Ban ruộng đất trung ương. "Bản tuyên bố" làm yên lòng quần chúng nông dân đang đấu tranh đòi ruộng đất, bằng những lời cam đoan rằng trong cuộc cải cách ruộng đất sau này tất cả đất đai có tính chất nông nghiệp sẽ được chuyển giao cho dân cư lao động nông nghiệp sử dụng; nhưng bản tuyên bố đã hoãn việc giải quyết dứt khoát vấn đề ruộng đất cho đến khi họp Quốc hội lập hiến. Bảo vệ lợi ích của bọn địa chủ, trong "Bản tuyên bố" của mình, Ban ruộng đất trung ương đã kiên quyết phản đối việc chia ruộng đất của địa chủ; nó tuyên bố rằng "những mưu toan của dân cư định tự ý thỏa mãn những nhu cầu về ruộng đất của mình bằng con đường chiếm ruộng đất của người khác là một mối nguy nghiêm trọng đối với nhà nước". - 213.
- 82 *Hội nghị riêng của các nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV* - được tổ chức vào ngày 20 tháng Năm (2 tháng Sáu) 1917 dưới sự chủ tọa của M. V. Rốt-di-an-cô. Hội nghị đã thảo luận vấn đề ruộng đất nhân dịp Ban ruộng đất trung ương bắt đầu hoạt động, mở phiên họp đầu tiên vào ngày 19 tháng Năm (1 tháng Sáu). Tại hội nghị, tên địa chủ đảng viên Đảng tháng Mười X. A. Si-đlốp-xki đã đọc một bản báo cáo về vấn đề này; hấn phản đối việc phân chia ruộng đất của địa chủ, tuyên bố rằng trọng tâm của vấn đề ruộng đất "không phải là chỗ chia nhỏ ruộng đất", mà ở chỗ phải nâng sức sản xuất của ruộng đất lên".
Nghị quyết do những người tham gia hội nghị - tức là bọn quý tộc - địa chủ - thông qua, mưu tính dọa dẫm quần chúng nông dân đang đấu tranh giành ruộng đất, nói rằng việc giải quyết vấn đề ruộng đất bằng con đường bạo lực sẽ dẫn đến những sự tranh chấp và những cuộc cãi vã không có giới hạn, sẽ dẫn đến chỗ mất mùa và đói kém, và kêu gọi nông dân hãy chờ cho đến khi triệu tập Quốc hội lập hiến. - 213.
- 83 Nông dân ở Nga, với tư cách là một giai cấp trong xã hội phong kiến, được phân chia thành ba hạng lớn: 1) nông dân thuộc sở hữu tư nhân (của các địa chủ), 2) nông dân của nhà nước và 3) nông dân của hoàng tộc (thuộc họ hàng nhà vua). Mỗi một hạng ấy, đến lượt nó, lại phân ra thành một số loại và nhóm đặc biệt, khác nhau ở nguồn gốc, hình thức chiếm hữu và sử dụng ruộng đất, ở địa vị pháp lý và tình hình ruộng đất, v. v.. Cuộc cải cách nông dân năm 1861, do chính phủ Nga hoàng tiến hành từ trên xuống

- vì lợi ích của địa chủ - chủ nô, vẫn giữ lại tính đa dạng và tính muôn màu muôn vẻ của các hạng nông dân này tồn tại cho đến lúc Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại thắng lợi. Cụ thể hơn về vấn đề này, xem V. I. Lê-nin, Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 16, chú thích 103. - 227.
- 84 "*Tin tức của tòa thị chính*" - báo ra hàng ngày, ấn phẩm chính thức của tòa thị chính thành phố Pê-tơ-rô-grát, xuất bản từ ngày mồng 8 (21) tháng Ba 1917 với tính cách là sự kế tục tờ "Tin tức của sở cảnh sát Xanh Pê-téc-bua", một tờ báo xuất bản từ năm 1839 và đã nhiều lần đổi tên. Từ ngày 22 tháng Sáu (5 tháng Bảy) 1917, báo này lấy tên là "Truyền tin của tòa thị chính tự trị". Báo này hoàn toàn ủng hộ chính sách của Chính phủ lâm thời tư sản và bị đóng cửa ít lâu sau khi Cách mạng tháng Mười thành công. - 237.
- 85 Có ý muốn nói đến nghị quyết về thái độ đối với các đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, đảng dân chủ - xã hội (men-sê-vích), đối với đảng của những người gọi là dân chủ - xã hội "không đảng phái" và đối với các trào lưu chính trị khác cùng loại như thế được thông qua ngày 22 tháng Tư (5 tháng Năm) tại Hội nghị đại biểu đảng bộ toàn thành Pê-tơ-rô-grát của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga và nghị quyết "Về việc đoàn kết những người quốc tế chủ nghĩa chống lại khối liên minh những người vệ quốc chủ nghĩa tiểu tư sản" mà Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga thông qua ngày 29 tháng Tư (12 tháng Năm) 1917. V. I. Lê-nin là tác giả của cả hai bản nghị quyết ấy (xem "Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Hội nghị đại biểu đảng bộ toàn thành Pê-tơ-rô-grát của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Tháng Tư 1917. Tập biên bản", tiếng Nga, 1958, tr. 50 -51; "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 346 - 347; Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 318 - 319, 527 - 528). - 238.
- 86 "*Những người xã hội chủ nghĩa nhân dân*" — Những đảng viên của Đảng lao động xã hội chủ nghĩa nhân dân tiểu tư sản. Đảng này được lập ra năm 1906 từ cánh hữu của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Những người xã hội chủ nghĩa nhân dân chủ

trường lập khối liên minh với Đảng dân chủ - lập hiến. Lê-nin gọi bọn chúng là "những người xã hội chủ nghĩa - dân chủ - lập hiến", là "bọn cơ hội chủ nghĩa tiểu tư sản", là "những người men-sê-vích xã hội chủ nghĩa - cách mạng", bọn này dao động giữa Đảng dân chủ - lập hiến và Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, Người nhấn mạnh rằng đảng này "không khác mấy so với Đảng dân chủ - lập hiến, bởi vì nó gạt bỏ khỏi cương lĩnh cả chế độ cộng hòa lẫn yêu sách về toàn bộ ruộng đất" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 14, tr. 30). Đúng đầu đảng này là A. V. Pê-sê-khô-nốp, N. Ph. An-nen-xki, V. A. Mi-a-cô-tin, v. v.. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, "những người xã hội chủ nghĩa nhân dân" giữ lập trường xã hội - sô-vanh.

Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, đảng của "những người xã hội chủ nghĩa nhân dân" đã hợp nhất với phái lao động, đã ráo riết ủng hộ hoạt động của Chính phủ lâm thời tư sản, đã cử đại biểu của mình tham gia chính phủ này. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, bọn xã hội chủ nghĩa nhân dân đã tham gia những vụ âm mưu phản cách mạng và những vụ nổi loạn vũ trang chống Chính quyền xô-viết. Đảng này đã thôi hoạt động trong thời kỳ có cuộc can thiệp vũ trang của nước ngoài và nội chiến. - 239.

- 87 *Nhóm "Thống nhất"* - một nhóm dân chủ - xã hội không đáng kể, trong những năm 1917 - 1918, nhóm này tập hợp bọn cực hữu thuộc phái men-sê-vích vệ quốc chủ nghĩa, bọn thủ tiêu cũ và những bọn khác. Tháng Ba 1917, nhóm này chính thức hình thành về mặt tổ chức. Trừ Pê-tơ-rô-grát, còn ở Mát-xcơ-va, Ba-cu và ở một số thành phố khác nữa đều có các tổ chức của nhóm "Thống nhất". G. V. Plê-kha-nốp và phần tử thủ tiêu cũ là A. Ph. Bu-ri-a-nốp và N. I. I-oóc-đan-xki giữ vai trò lãnh đạo nhóm này. Phủ nhận khả năng thắng lợi của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Nga, nhóm "Thống nhất" đã ủng hộ vô điều kiện Chính phủ lâm thời tư sản, yêu cầu tiếp tục tiến hành chiến tranh để quốc cho "đến thắng lợi cuối cùng", đã cùng với báo chí tư sản và báo chí của bọn Trăm đen đả kích những người bôn-sê-vích. Nhóm "Thống nhất" đã đứng riêng một danh sách trong cuộc bầu cử Đu-ma hàng quận ở Pê-tơ-rô-grát. Đôi khi liên kết với bọn men-sê-vích, bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng, v. v., đã tham gia vào tất cả các cuộc tuần hành mang tính chất yêu nước chủ nghĩa; đã hoan nghênh cuộc tấn công tháng Sáu; sau những sự kiện tháng Bảy, nhóm này cổ động cho việc thành lập một "chính quyền cứng rắn" nghĩa là một

nền chuyên chính quân sự. Về mặt tổ chức, nhóm "Thống nhất" tan rã vào mùa hè 1918. Nhóm này xuất bản tờ "Thống nhất" (xem chú thích 68). - 239.

- 88 *Hội nghị toàn Nga của các tổ chức men-sê-vích và thống nhất* họp từ ngày 7 đến 12 (20 đến 25) tháng Năm 1917 ở Pê-tơ-rô-grát. Dự hội nghị có 88 đại biểu chính thức và 35 đại biểu không có quyền biểu quyết đại diện cho 44 830 người. Chương trình nghị sự gồm có những vấn đề: thái độ đối với Chính phủ lâm thời và việc tham gia chính phủ, thái độ đối với chiến tranh, việc khôi phục Quốc tế, vấn đề ruộng đất và các vấn đề khác. Hội nghị đã có một lập trường phản cách mạng, chống chủ nghĩa xã hội trong tất cả những vấn đề ghi trong chương trình nghị sự; tán thành việc những người xã hội chủ nghĩa tham gia chính phủ liên hiệp và thừa nhận là cần phải hoàn toàn ủng hộ chính phủ đó, chỉ trích việc binh lính bắt tay thân thiện ở mặt trận, chủ trương củng cố sức chiến đấu của quân đội, thừa nhận - giống như các đảng tư sản đã thừa nhận - rằng cuộc cải cách ruộng đất chỉ có thể do Quốc hội lập hiến tiến hành và kêu gọi "đấu tranh kiên quyết chống những cuộc lấn chiếm ruộng đất một cách vô chính phủ và mọi phương thức tự ý giải quyết vấn đề". Hội nghị đã tán thành quyết định của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát về việc triệu tập hội nghị xã hội chủ nghĩa quốc tế và ủy nhiệm cho Ban tổ chức tham gia Hội nghị Xim-méc-van III. - 240.
- 89 *"Nghị quyết về những biện pháp kinh tế để khắc phục sự phá sản về kinh tế"* do Lê-nin viết cho hội nghị sắp tới của các ủy ban công xưởng - nhà máy Pê-tơ-rô-grát; ngày 25 tháng Năm (7 tháng Sáu) 1917, nghị quyết được công bố trên tờ báo bôn-sê-vích ở Mát-xcơ-va "Người dân chủ - xã hội", dưới ký tên Ban chấp hành trung ương đảng; sau đó, vào ngày 2 (15) tháng Sáu, được đăng trên báo "Sự thật" với tính cách là dự thảo nghị quyết do Ban tổ chức phụ trách việc triệu tập hội nghị đề nghị. Ngày 31 tháng Năm (13 tháng Sáu), nghị quyết đã được tuyệt đại đa số đại biểu thông qua và chuyển cho tiểu ban để hoàn thiện lần cuối cùng; văn bản do tiểu ban khẳng định đã được hội nghị thông qua tại phiên họp bế mạc ngày 3 (16) tháng Sáu và đến ngày hôm sau thì được đăng trên tờ "Sự thật", số 73.
- V. I. Lê-nin phân tích nghị quyết này trong bài "Sự phá sản về kinh tế và cuộc đấu tranh của giai cấp vô sản chống sự phá sản đó" (xem tập này, tr. 370 - 373). Tư tưởng cơ bản của nghị

quyết, như V. I. Lê-nin viết, là "đưa ra những điều kiện kiểm soát *thực sự* đối với bọn tư bản và nền sản xuất để đối lập lại *lời nói suông* của giai cấp tư sản, của bọn quan liêu - tiểu tư sản về sự kiểm soát" (tr. 370).

Trong tập này, lần đầu tiên trong bộ Toàn tập in cả bản "Đề cương nghị quyết về những biện pháp kinh tế để khắc phục sự phá sản về kinh tế" (xem tr. 561 - 562). - 245.

- 90 V. I. Lê-nin có ý muốn nói đến hai quyết định của Chính phủ lâm thời công bố ngày 24 và 27 tháng Năm (6 và 9 tháng Sáu) 1917. Trong quyết định thứ nhất nói rằng "Chính phủ lâm thời thừa nhận tình hình ở Crôn-stát là một mối đe dọa và hoàn toàn không thể chấp nhận"; trong quyết định thứ hai đã chỉ cho "toàn thể công dân ở Crôn-stát thấy rằng họ phải tuyệt đối chấp hành các mệnh lệnh của Chính phủ lâm thời". - 270.
- 91 Đây là nói về nghị quyết của hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga "Về các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ". V. I. Lê-nin là tác giả của nghị quyết này (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 353; Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 529 - 530). - 274.
- 92 *Cương lĩnh Éc-phuy-a* - cương lĩnh của Đảng dân chủ - xã hội Đức thông qua hồi tháng Mười 1891 tại đại hội của đảng họp ở Éc-phuy-a. Cương lĩnh Éc-phuy-a là một bước tiến so với Cương lĩnh Gô-ta (1875); cơ sở của cương lĩnh là học thuyết của chủ nghĩa Mác cho rằng phương thức sản xuất tư bản chủ nghĩa tất yếu phải diệt vong và phải được thay thế bằng phương thức sản xuất xã hội chủ nghĩa; cương lĩnh đã nhấn mạnh rằng giai cấp công nhân cần phải tiến hành đấu tranh chính trị, đã chỉ rõ vai trò của đảng là người lãnh đạo cuộc đấu tranh ấy, v. v.; nhưng trong Cương lĩnh Éc-phuy-a còn có những nhượng bộ nghiêm trọng đối với chủ nghĩa cơ hội. Ph. Ăng-ghe-n đã phê phán tỉ mỉ dự thảo Cương lĩnh Éc-phuy-a trong tác phẩm "Góp phần phê phán dự thảo cương lĩnh dân chủ - xã hội năm 1891" (Xem C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n. Toàn tập, tiếng Nga, t. XVI, ph. II, 1936, tr. 101 - 116); về thực chất đây là một sự phê phán chủ nghĩa cơ hội của toàn bộ Quốc tế II; đối với các đảng trong Quốc tế II, Cương lĩnh Éc-phuy-a là một thứ kiểu mẫu. Song ban lãnh đạo Đảng dân

chủ - xã hội Đức không cho quần chúng đảng viên biết sự phê phán của Ăng-ghe-n, và những ý kiến nhận xét hết sức quan trọng của Ăng-ghe-n đã không được chú ý đến trong khi soạn thảo văn bản cuối cùng của cương lĩnh. V. I. Lê-nin (và G. V. Plê-kha-nốp trước lúc ngã sang phái men-sê-vích) cho rằng khuyết điểm chủ yếu của Cương lĩnh Éc-phuy-a, sự nhượng bộ hèn nhát của nó đối với chủ nghĩa cơ hội, là không nói gì đến chuyên chính vô sản. - 276.

- 93 C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n. Toàn tập, tiếng Nga, t. XVI, ph. II, 1936, tr. 110 - 111. - 276.
- 94 "*Báo nước Nga*" - xuất bản ở Pê-téc-bua năm 1904 - 1906. - 284.
- 95 "*Tiến lên*" - báo bôn-sê-vích dành cho quần chúng công nhân do Lê-nin chỉ đạo; do ban biên tập tờ "Người vô sản" xuất bản bất hợp pháp ở Vu-boóc-gơ từ ngày 10 (23) tháng Chín 1906 đến ngày 19 tháng Giêng (1 tháng Hai) 1908. Ra được 20 số. Bắt đầu từ số 2, tờ "Tiến lên" xuất bản với tư cách là cơ quan ngôn luận của các ban chấp hành địa phương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga; số 2 là cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va và Pê-téc-bua và khu Mát-xcơ-va; các số 3 - 7 là cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va, Pê-téc-bua, khu Mát-xcơ-va, Ban chấp hành đảng bộ Péc-mơ và Cuốc-xcơ; các số 8 - 19, ngoài việc là cơ quan ngôn luận của các ban chấp hành kể trên, còn là cơ quan của Ban chấp hành đảng bộ Ca-dan; số cuối cùng, số 20 của tờ "Tiến lên" đã ra mắt với lời chỉ dẫn nó là cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành khu ủy U-ran, chứ không thấy đề là Ban chấp hành đảng bộ Péc-mơ và Ca-dan. Tờ "Tiến lên", bằng một thứ ngôn ngữ phổ thông dễ hiểu đối với quần chúng độc giả công nhân và nông dân, đã tiến hành công tác tuyên truyền cương lĩnh của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, đã giải thích sách lược của những người dân chủ - xã hội cách mạng bôn-sê-vích, đồng thời cũng vạch ra sự tác hại của sách lược cơ hội chủ nghĩa của bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Báo đã soi sáng rộng rãi vấn đề của công nhân (bãi công, đấu tranh chống gian thợ, các tổ chức công đoàn), soi sáng cuộc đấu tranh của nông dân giành ruộng đất, phong trào trong quân đội; báo đã hưởng ứng một cách sinh động những sự kiện quan trọng nhất của phong trào công nhân quốc tế.

Những vấn đề sinh hoạt đảng chiếm một vị trí quan trọng

trên tờ "Tiến lên": báo đã làm sáng tỏ các nghị quyết của Đại hội V (Đại hội Luân-đôn) Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, các nghị quyết của các hội nghị toàn Nga, của các hội nghị thành phố và khu phố của đảng. Tờ "Tiến lên" có những mối liên hệ mật thiết với độc giả công nhân.

Trên tờ "Tiến lên" đã đăng nhiều bài viết của V. I. Lê-nin. — 286.

96 Có ý muốn nói đến các bản thông điệp của các chính phủ Pháp và Anh trả lời bản tuyên bố của Chính phủ lâm thời ngày 27 tháng Ba (9 tháng Tư) 1917. Các bản thông điệp được công bố trên các báo ra ngày 28 tháng Năm (10 tháng Sáu). Thông điệp của chính phủ Pháp (cũng như chính phủ Anh) đã hoan nghênh Chính phủ lâm thời có ý định giành độc lập cho Ba-lan, và bày tỏ ý muốn của chính phủ Pháp chiến đấu để "giải phóng" An-da-xơ và Lo-ren và đòi Đức phải bồi thường những chi phí. Thông điệp của Anh thì ra sức bào chữa việc Anh tham gia chiến tranh. Trong cả hai thông điệp đều bày tỏ hy vọng sẽ tiếp tục cùng với Nga tiến hành chiến tranh "đến thắng lợi". - 289.

97 *Các ủy ban công xưởng - nhà máy* - những tổ chức giai cấp của giai cấp vô sản, xuất hiện vào tháng Ba 1917, ngay sau lúc Cách mạng tháng Hai thắng lợi. Tiền thân của chúng là những hội đồng thợ cả trong công xưởng và các cơ quan được bầu ra khác; những tổ chức ấy đã được thành lập trong cao trào cách mạng, từ những ủy ban bãi công lâm thời mà ra.

Các ủy ban công xưởng - nhà máy ngay từ ngày đầu mới được thành lập đã triển khai một công tác to lớn: các ủy ban đã soạn thảo và trao cho bọn chủ các công xưởng và các nhà máy những yêu sách kinh tế của công nhân, tự động áp dụng chế độ ngày làm 8 giờ, kiểm soát việc thuê mướn và sa thải công nhân, xây dựng những đội dân cảnh của công nhân, đấu tranh chống những vụ phá hoại của bọn chủ, tìm kiếm nguyên liệu và nhiên liệu cho xí nghiệp của mình để các xí nghiệp hoạt động được liên tục, v. v.. Các ủy ban công xưởng - nhà máy đã tích cực tham gia Cách mạng tháng Mười. Trong năm 1918, Các ủy ban công xưởng - nhà máy đã hợp nhất với các công đoàn và trở thành các cơ quan cơ sở của công đoàn.

Hội nghị của các ủy ban công xưởng - nhà máy ở Pê-tơ-rô-grát họp từ ngày 30 tháng Năm đến 3 tháng Sáu (12 - 16 tháng

Sáu) 1917. Dự Hội nghị có 568 đại biểu từ các ủy ban công xưởng - nhà máy, các văn phòng công đoàn và từ các tổ chức khác của công nhân Pê-tơ-rô-grát và các vùng phụ cận. Hội nghị đã xem xét các vấn đề sau đây: về tình hình công nghiệp và về việc kiểm soát điều tiết sản xuất ở Pê-tơ-rô-grát, về những nhiệm vụ của các ủy ban công xưởng - nhà máy và vai trò của các ủy ban đó trong phong trào công đoàn, v. v..

Tại Hội nghị đã xảy ra cuộc đấu tranh gay gắt giữa những người bên-sê-vích và men-sê-vích về vấn đề vai trò và những nhiệm vụ của các ủy ban công xưởng - nhà máy và vấn đề kiểm soát của công nhân. Phái men-sê-vích mưu toan xóa bỏ vai trò chính trị và kinh tế của các ủy ban công xưởng - nhà máy, mưu toan thay thế sự kiểm soát của công nhân bằng sự kiểm soát của nhà nước có các đảng tư sản tham gia. Hội nghị với tuyệt đại đa số phiếu đã thông qua các nghị quyết bên-sê-vích.

Hội nghị có ý nghĩa lớn đối với việc trao đổi kinh nghiệm công tác của các ủy ban công xưởng - nhà máy để tập hợp lực lượng của họ vào cuộc đấu tranh giành cho công nhân quyền kiểm soát. Với mục đích ấy, hội nghị đã bầu Hội đồng trung ương các ủy ban công xưởng - nhà máy gồm 25 người.

V. I. Lê-nin đã trực tiếp tham gia công việc của hội nghị. Người đã thảo ra bản "Nghị quyết về những biện pháp kinh tế để khắc phục sự phá sản về kinh tế" (xem tập này, tr. 245 - 248) mà đa số đại biểu đã thông qua. Đồng thời, Người đã viết các bài "Lập trường tiểu tư sản trong vấn đề phá sản về kinh tế" và "Sự phá sản về kinh tế và cuộc đấu tranh của giai cấp vô sản chống sự phá sản đó" (xem tr. 313 - 316, 370 - 373), nhằm phân tích các nghị quyết của hội nghị. Trong các bài này, Lê-nin đã phê phán lập trường của phái men-sê-vích biểu lộ ở hội nghị và bảo vệ sách lược của đảng bên-sê-vích trong vấn đề công nhân kiểm soát sản xuất. - 302.

98 A. V. Lu-na-tsác-xki phát biểu trước khi V. I. Lê-nin phát biểu, ông đề nghị gửi tối hậu thư cho chính phủ Anh và Pháp nhằm làm cho các chính phủ đó tán thành công thức hòa bình không có thôn tính và bồi khoản, và đề nghị tuyên bố đình chiến trên tất cả các mặt trận. Đồng thời Lu-na-tsác-xki nói rằng chúng ta phải kêu gọi nhân dân các nước đồng minh cũng như nhân dân Đức và Áo hãy gây sức ép với chính phủ của nước mình bằng tất cả mọi phương tiện có thể có. Nếu với một công thức tuyệt đối như vậy

mà chính phủ Đức vẫn muốn tiếp tục chiến tranh thì sự giả dối của nó về chiến tranh phòng ngự sẽ bị vạch trần. — 305.

- 99 Xem A. I. Ghéc-txen. Toàn tập, tiếng Nga, t. XVII, 1959, tr. 69. — 322.
- 100 Tài liệu dẫn ra trong bài - "Truyền đơn của đại biểu Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ N. V. Crư-len-cô gửi binh sĩ, công nhân và nông dân để giải thích lập trường chính trị của những người bôn-sê-vích" - đã được công bố đầy đủ trong cuốn "Các tổ chức bôn-sê-vích ở U-cra-i-na trong thời kỳ chuẩn bị và tiến hành cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại (tháng Ba - tháng Mười một 1917)", tiếng Nga, Ki-ép, 1957, tr. 371 -374. - 327.
- 101 *Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ* họp từ ngày 3 đến 24 tháng Sáu (16 tháng Sáu - 7 tháng Bảy) 1917 ở Pê-tơ-rô-grát. Dự đại hội có 1090 đại biểu đại diện cho 305 tổ chức liên hiệp của công nhân, binh sĩ và nông dân, 53 các Xô-viết tỉnh, miền và khu vực, 21 tổ chức trong quân đội tác chiến, 8 tổ chức của quân đội ở hậu phương và 5 tổ chức của hải quân. Những người bôn-sê-vích lúc ấy chiếm thiểu số trong các Xô-viết có 105 đại biểu. Đại đa số các đại biểu thuộc khối xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích và những nhóm nhỏ ủng hộ chúng. Chương trình nghị sự của đại hội gồm 12 vấn đề: dân chủ cách mạng và chính quyền nhà nước, thái độ đối với chiến tranh, chuẩn bị triệu tập Quốc hội lập hiến, vấn đề dân tộc, vấn đề ruộng đất, v. v.. V. I. Lê-nin đã phát biểu nhiều lần về thái độ đối với Chính phủ lâm thời và về vấn đề chiến tranh. Trong các lời phát biểu và các nghị quyết của mình, phái men-sê-vích và phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã kêu gọi củng cố kỷ luật trong quân đội và tiến hành tấn công ở ngoài mặt trận, ủng hộ Chính phủ lâm thời và kiên quyết phản đối việc chuyển giao chính quyền về tay các Xô-viết; bọn họ tuyên bố (thông qua bộ trưởng Txê-rê-tê-li) rằng ở nước Nga không có một chính đảng nào có thể một mình nắm lấy toàn bộ chính quyền. Để trả lời điều đó, thay mặt đảng bôn-sê-vích, V. I. Lê-nin tuyên bố: "Có!." Và trong bài phát biểu tại diễn đàn đại hội, Người đã tuyên bố rằng đảng bôn-sê-vích lúc nào cũng "sẵn sàng nắm toàn bộ chính quyền".

Những người bôn-sê-vích đã sử dụng rộng rãi diễn đàn của đại hội để vạch trần chính sách đế quốc chủ nghĩa của Chính phủ

lâm thời và sách lược thỏa hiệp của phái men-sê-vích và phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng; đưa ra và bảo vệ những nghị quyết của mình tại đại hội về mọi vấn đề cơ bản. Những lời phát biểu của họ không chỉ hướng về các đại biểu tại đại hội, mà còn trực tiếp hướng về quảng đại quần chúng nhân dân: công nhân, nông dân, binh sĩ. Những người bôn-sê-vích đã vạch trần bản chất phản cách mạng chống nhân dân của chính sách đối ngoại của Chính phủ lâm thời tư sản và tính chất đế quốc chủ nghĩa của chiến tranh, vạch trần sự bất lực của Chính phủ lâm thời trong việc cứu đất nước ra khỏi cảnh kinh tế bị tàn phá. Khi nêu ra sự phá sản hoàn toàn của chính sách thỏa hiệp với bọn tư bản, những người bôn-sê-vích trong nghị quyết của mình, đã đề nghị chấp nhận việc chuyển giao toàn bộ chính quyền nhà nước về tay các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân toàn Nga là lối thoát duy nhất. Phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích chiếm đa số tại đại hội, trong nghị quyết của họ, họ đã đứng trên lập trường ủng hộ Chính phủ lâm thời, tán thành cuộc tiến công ngoài mặt trận mà chính phủ đó đang chuẩn bị và phản đối việc chuyển chính quyền về tay các Xô-viết. Đại hội đã bầu Ban chấp hành trung ương các Xô-viết tồn tại cho đến Đại hội II các Xô-viết. Thành phần của Ban chấp hành này đa số là phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng và phái men-sê-vích.

Khi đánh giá ý nghĩa của đại hội, V. I. Lê-nin viết rằng đại hội đã biểu lộ "một cách hết sức nổi bật" hành động xa rời cách mạng của các thủ lĩnh men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng (xem tập này, tr. 392. - 101).

- 102 Xem C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n. Những bức thư chọn lọc, tiếng Nga, 1953, tr. 396. - 337.
- 103 V. I. Lê-nin có ý muốn nói đến các nghị quyết của Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga họp ở Pê-tơ-rô-grát ngày 24 - 29 tháng Tư (7 - 12 tháng Năm) 1917 (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương, tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 332 - 353) — 338.
- 104 Đây là nói về Đại hội I các đại biểu nông dân toàn Nga họp từ ngày 4 đến ngày 28 tháng Năm (17 tháng Năm - 10 tháng Sáu)

- 1917 (xem chú thích 76. Đại hội đã thông qua nghị quyết về cơ cấu chính trị tương lai của nước Nga. — 341.
- 105 V. I. Lê-nin có ý muốn nói đến bài của V. Ba-da-rốp "Rồi sao nữa?", đăng trên báo "Đời sống mới" số 40, ra ngày 4 (17) tháng Sáu 1917, viết về vấn đề làm thế nào chấm dứt chiến tranh. Ba-da-rốp hô hào tiếp tục chiến tranh riêng rẽ đường như để cứu cách mạng. — 343.
- 106 V. I. Lê-nin có ý muốn nói đến việc chính phủ Anh cấp cho lãnh tụ Đảng công nhân độc lập Anh là Ram-xây Mác - Đô-nan hộ chiếu để đi Nga, theo lời mời của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát. Liên đoàn thuỷ thủ Anh đã gây khó khăn cho chuyến đi của Mác - Đô-nan, họ từ chối không lái chiếc tàu mà Mác - Đô-nan sẽ đi đến Nga. — 344.
- 107 Dưới áp lực của phong trào quần chúng rộng rãi đấu tranh đòi chấm dứt chiến tranh, *Lời kêu gọi của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát "Gửi nhân dân toàn thế giới"* đã được phe đa số trong Xô-viết là bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích thông qua trong phiên họp của Xô-viết ngày 14 (17) tháng Ba 1917 và ngày hôm sau lời kêu gọi đã được công bố trên các báo "Sự thật" và "Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát".
- Lời kêu gọi tràn đầy những lời văn hoa trống rỗng về hòa bình, kêu gọi nhân dân các nước đang tham chiến "cùng kiên quyết nổi dậy vì hòa bình", song lời kêu gọi không vạch trần tính chất xâm lược của chiến tranh, không đề ra những biện pháp thực tế nào để đấu tranh cho hòa bình và về thực chất nó bào chữa cho Chính phủ lâm thời tư sản tiếp tục cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa. — 345.
- 108 Tháng Sáu 1917 Ý chiếm đóng An-ba-ni và tuyên bố An-ba-ni độc lập dưới sự bảo hộ thực tế của Ý.
- Dưới áp lực của Anh và Pháp, ở Hy-lạp đã nổ ra một cuộc đảo chính. Bằng con đường bao vây kinh tế gây ra nạn đói khủng khiếp ở Hy-lạp cũng như bằng cách đưa quân Anh - Pháp chiếm đóng một loạt tỉnh của Hy-lạp, phe đồng minh đã buộc vua Côn-xtan-tin thoái vị và đưa Vê-ni-đê-lốt, tay sai của mình, lên nắm quyền. Nước Hy-lạp đã bị cuốn vào chiến tranh, đứng về phía Đồng minh, trái với ý chí của đại đa số nhân dân.

- Ba-tư (I-răng) bị quân đội Anh, Nga chiếm đóng trong thời kỳ chiến tranh. Mất hết độc lập, nước Ba-tư vào đầu năm 1917 bị quân đội Nga chiếm ở phía Bắc và quân Anh chiếm ở phía Nam.
- Các nhà ngoại giao của Chính phủ lâm thời đều ủng hộ tất cả các hành động bạo lực đế quốc thô bạo ấy. - 346.
- 109 Có ý muốn nói đến lời tuyên bố của thường vụ đảng đoàn bên-sê-vích và thường vụ những người dân chủ - xã hội quốc tế chủ nghĩa hợp nhất tại Đại hội I toàn Nga các Xô-viết; bản tuyên bố đòi hỏi phải đặt ra tại đại hội trước hết là vấn đề Chính phủ lâm thời đang chuẩn bị tấn công ngoài mặt trận. Bản tuyên bố chỉ rằng cuộc tấn công này do bọn đầu sỏ đế quốc đồng minh giật dây, rằng các tầng lớp phản cách mạng ở Nga hy vọng bằng con đường đó sẽ tập trung được chính quyền vào tay các tập đoàn quân sự - ngoại giao và bọn tư bản, và giáng một đòn vào cuộc đấu tranh cách mạng giành hòa bình và vào những vị trí mà phái dân chủ Nga đã giành được. Bản tuyên bố kêu gọi giai cấp công nhân, quân đội và giai cấp nông dân hãy cảnh giác trước mối hiểm họa đang đe dọa đất nước và kêu gọi đại hội lập tức đẩy lùi sự tấn công của phe phản cách mạng.
- Lời đề nghị của thường vụ đảng đoàn Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga đã bị đại hội bác bỏ. - 347.
- 110 Đây là nói về việc Kê-ren-xki, bộ trưởng chiến tranh của Chính phủ lâm thời, cấm họp Đại hội quân đội toàn U-cra-i-na. Bất chấp lệnh cấm, đại hội vẫn được tiến hành vào ngày 5 - 12 (18 - 25) tháng Sáu 1917 ở Ki-ép. Khoảng 2000 đại biểu dự đại hội. Đại hội đã thông qua "Pháp lệnh phổ cập" về sự tự trị của U-cra-i-na, do Ra-đa trung ương U-cra-i-na ban hành.
- V. I. Lê-nin đã kịch liệt phê phán chính sách phản cách mạng của Chính phủ lâm thời và của các đảng men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng đối với U-cra-i-na trong các bài của Người: "Nước U-cra-i-na" và "U-cra-i-na và sự thất bại của những đảng chấp chính ở Nga" (xem tập này, tr. 430 - 432, 441 - 444). - 362.
- 111 "*Người dân chủ - xã hội*" - báo ra hàng ngày, cơ quan ngôn luận của thường vụ tỉnh Mát-xcơ-va, của Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va, sau này, của Ban chấp hành đảng bộ khu Mát-xcơ-va thuộc Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga; xuất bản từ tháng Ba 1917 đến tháng Ba 1918. Tham gia vào ban biên tập của báo trong

các thời kỳ khác nhau có M. X. Ôn-min-xki, I. I. Xơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp, A. A. Xôn-txơ, E. M. I-a-rô-xláp-xki, v. v..

Trên tờ "Người dân chủ - xã hội" đã đăng nhiều bài và văn kiện của V. I. Lê-nin: "Thư từ nước ngoài gửi về (Thư số 1)", "Về nhiệm vụ của giai cấp vô sản trong cuộc cách mạng hiện nay", "Lời kêu gọi gửi binh sĩ tất cả các nước tham chiến", "Diễn văn về thái độ đối với Chính phủ lâm thời ngày 4 (17) tháng Sáu" đọc tại Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, v. v. (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 15 - 30, 136 - 142, 362 - 365; tập này, tr. 333 - 350). Tháng Ba 1918, do Chính phủ Xô-viết và Ban chấp hành trung ương đảng chuyển về Mát-xcơ-va nên báo "Người dân chủ - xã hội" hợp nhất với báo "Sự thật". - 369.

- 112 "*Vorwärts*" ("Tiến lên") - báo hàng ngày, cơ quan ngôn luận trung ương của Đảng dân chủ - xã hội Đức; xuất bản ở Béc-lanh từ năm 1891 theo quyết nghị của đại hội đảng họp ở Han-lơ, với tính cách là một tờ báo tiếp tục tờ "Berliner Volksblatt" ("Báo nhân dân Béc-lanh") xuất bản từ năm 1884 với tên gọi là "Vorwärts. Berliner Volksblatt". Trên báo này Ph. Ăng-ghe-n đã tiến hành đấu tranh chống mọi biểu hiện của chủ nghĩa cơ hội. Từ nửa cuối những năm 90 thế kỷ XIX, sau khi Ăng-ghe-n từ trần, ban biên tập của "Vorwärts" rơi vào tay cánh hữu của đảng và đảng một cách có hệ thống các bài viết của bọn cơ hội chủ nghĩa. Trình bày một cách có dụng ý về cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội và chủ nghĩa xét lại trong Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, tờ "Vorwärts" đã ủng hộ "phái kinh tế", rồi sau đó, sau lúc đảng phân liệt, thì ủng hộ bọn men-sê-vích. Trong những năm thế lực phản động thống trị, tờ "Vorwärts" đã đăng những bài vu khống của Tơ-rốt-xki, không để cho Lê-nin, những người bôn-sê-vích đăng bài cải chính và đánh giá một cách khách quan tình hình trong đảng.

Trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ nhất, tờ "Vorwärts" giữ lập trường chủ nghĩa xã hội - sô-vanh. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại, báo đã tiến hành tuyên truyền chống Chính quyền Xô-viết. Xuất bản ở Béc-lanh đến năm 1933. - 374.

- 113 *Những người làm cuộc chính biến ngày 3 tháng Sáu* - những đảng tư sản - địa chủ (cánh hữu, Đảng tháng Mười, Đảng dân chủ - lập hiến); những đảng này chiếm ưu thế lớn trong các Đu-ma nhà nước III và IV do kết quả của việc chính phủ Nga

hoàng ban hành đạo luật bầu cử phản cách mạng ngày 3 (16) tháng Sáu 1907, một đạo luật thẳng tay cắt xén các quyền bầu cử vốn đã bị hạn chế của công nhân và nông dân.

Những người làm cuộc chính biến ngày 3 tháng Sáu đã thường kỳ tụ tập tại cái gọi là những cuộc hội nghị "riêng" của các nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV. Cuộc hội nghị thường kỳ được triệu tập vào ngày 3 (16) tháng Sáu 1917 - vào ngày Đại hội toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ khai mạc. Sự trùng khớp này không phải ngẫu nhiên: các đảng phản cách mạng của giai cấp tư sản Nga và bọn địa chủ rõ ràng mưu toan gây áp lực chính trị đối với bọn thỏa hiệp tiểu tư sản - bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng đang chiếm đa số tại đại hội.

Mục tiêu của cuộc hội nghị là thảo luận chính sách đối ngoại. Các lãnh tụ nổi tiếng của Đảng tháng Mười và Đảng dân chủ - lập hiến V. A. Ma-cla-cốp, P. N. Mi-lô-u-cốp, V. V. Sun-ghe-n, v. v., đã phát biểu. Trong các lời phát biểu, chúng đòi phải tích cực thi hành những điều cam kết trong hiệp ước ký với đồng minh và chấm dứt cách mạng. Cuộc hội nghị đã thông qua một nghị quyết cũng theo tinh thần đó. - 376.

- 114 "*Ý dân*" - báo hàng ngày, cơ quan của cánh hữu của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng; xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ ngày 29 tháng Tư 1917; bị đóng cửa vào tháng Mười một 1917. Sau này báo ra với những tên gọi khác. Báo bị đóng cửa hoàn toàn vào tháng Hai 1918. - 383.

- 115 Đây là nói về "Biên bản cuộc họp ngày 8 tháng Tư (25 tháng Ba) 1917 của các đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga đã được Ban chấp hành trung ương hợp nhất". Trong biên bản trình bày các cuộc thương thuyết của các kiều dân Nga thuộc các trào lưu chính trị khác nhau với nhà xã hội chủ nghĩa Thụy-sĩ R. Grim — chủ tịch Ủy ban xã hội chủ nghĩa quốc tế — và với bí thư Đảng dân chủ - xã hội Thụy-sĩ Ph. Plát-ten, một phần tử của phái tả Xim-méc-van, về cuộc hành trình ngang qua nước Đức.

Lê-nin bắt đầu có ý định rời Thụy-sĩ trở về Nga khi biết đích xác về cuộc Cách mạng tháng Hai. "*Tôi bức mình vì không thể đi đến Xcan-đi-na-vơ được!! Tôi không thể tha thứ cho mình, vì đã không đánh liều đi hồi năm 1915!*" - Người đã viết như vậy cho I. Ph. Ăc-măng ngày 2 (15) tháng Ba 1917 (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 49, tr. 541). Song

không chỉ Chính phủ lâm thời tư sản Nga mà cả các chính phủ "các nước đồng minh là Anh và Pháp cũng đã cản trở các kiều dân quốc tế chủ nghĩa trở về Nga. Trong danh sách những người mà đội kiểm tra quân sự quốc tế sẽ giữ lại ở biên giới theo chỉ thị của sở cảnh sát chính trị Nga, thì chủ yếu là những người theo phái Xim-méc-van, những người quốc tế chủ nghĩa, những người phản đối chiến tranh đế quốc; chỉ có những người theo phái vệ quốc được phép trở về mà không hề có sự cản trở. Nhìn thấy trước việc trở về Nga sẽ gặp những trở ngại nghiêm trọng, Lê-nin đã tìm những con đường đi bất hợp pháp với những giấy tờ giả và đã viết thư trao đổi vấn đề này với V. A. Các-pin-xki (Giơ-ne-vo) và I-a. X. Ga-nê-tơ-ki (Xtốc-khôn).

Ngày 6 (19) tháng Ba, trong cuộc họp riêng của các trung tâm đảng của Nga ở Béc-nơ, Mác-tốp đã đề ra kế hoạch đi qua Đức đối cho những người Đức bị cầm giữ ở Nga. Lê-nin nhiệt liệt hoan nghênh kế hoạch này, nhất là vì ngày 11 (24) tháng Ba đoàn đại diện của Nga ở Béc-nơ đã trì hoãn việc làm thủ tục giấy tờ cho một loạt kiều dân trở về Nga.

R. Grim khởi đầu những cuộc thương thuyết với đại sứ Đức ở Thụy-sĩ về việc cho phép các kiều dân chính trị Nga đi ngang qua nước Đức trở về tổ quốc, nhưng do lập trường hai mặt của Grim (xem tập này, tr. 390) nên những người bôn-sê-vích đã chuyển cho Ph. Plát-ten tổ chức chuyến đi, và chính Plát-ten đã tiến hành công việc đến cùng. Chính phủ Đức đã nhận những điều kiện mà kiều dân Nga đề ra cho chuyến đi ngang qua nước Đức. Những điều kiện ấy, như Ph. Plát-ten chứng thực, do Lê-nin thảo ra. Những điều kiện ấy bảo đảm sự bất khả xâm phạm của toa tàu khi nó đi qua nước Đức, bảo đảm không bị hải quan khám xét, kiểm tra khuynh hướng chính trị và hộ chiếu của hành khách, quy định nhà đương cục Đức sẽ chỉ giao dịch với hành khách thông qua Ph. Plát-ten, người dẫn đường cho họ.

Tất cả mọi điều kiện và mọi điều của cuộc hành trình được ghi lại thành văn bản, và văn bản đã được thông báo cho các đại biểu của phái tả Xim-méc-van ở Đức - P. Lê-vy (P. Hác-tơ-stanh), ở Pháp - Ph. Lô-ri-ô và H. Ghin-bô, ở Ba-lan - M. Brôn-xki, ở Thụy-sĩ - Ph. Plát-ten.

Ngoài ra, nhân danh họ, người ta đã chuẩn bị một văn kiện gửi cho báo chí; văn kiện này cũng được các nhà dân chủ - xã hội cánh tả Thụy-điển (C. Lin-đha-ghen, Ph. Xơ-rơ, C. N. Các-lơ-xôn, C. Tsin-bum và Tu-rê Néc-man) và Na-uy (A. G. han-xen) ký tên vào ở Xtốc-khôn. Trong văn kiện, các đại biểu của các đảng

phái kể trên đã tuyên bố như sau: "Chúng tôi, những người ký tên dưới đây, biết rõ những trở ngại mà các chính phủ đồng minh gây ra cho cuộc hành trình của những người quốc tế chủ nghĩa Nga. Chúng tôi biết rõ những điều kiện, mà dựa vào đó chính phủ Đức đã cho phép đi qua Thụy-điển... Chúng tôi, những người quốc tế chủ nghĩa của Pháp, Thụy-sĩ, Ba-lan, Đức, Thụy-điển và Na-uy ký tên dưới đây, cho rằng những người Nga cùng tư tưởng với chúng tôi không những có quyền mà còn có trách nhiệm phải lợi dụng một cơ hội mà người ta đã dành cho họ để đi về nước Nga. Chúng tôi chúc họ đạt được thành công tốt đẹp nhất trong cuộc đấu tranh của họ chống chính sách đế quốc chủ nghĩa của giai cấp tư sản Nga, - cuộc đấu tranh ấy là một bộ phận của cuộc đấu tranh chung của chúng ta nhằm giải phóng giai cấp công nhân, vì cách mạng xã hội chủ nghĩa". Bản tuyên bố này đã được đăng trên báo "Politiken", số 86, ra ngày 15 tháng Tư 1917 của các nhà dân chủ - xã hội cánh tả Thụy-điển.

Bởi vì báo chí Pháp loan tin rằng bộ trưởng ngoại giao P. N. Mi-li-u-cốp dọa sẽ bắt giam những kiều dân đi qua nước Đức xem như những kẻ phản bội tổ quốc, nên tất cả các kiều dân cùng đi với Lê-nin, không phân biệt xu hướng chính trị, đều ký vào một bản tuyên bố như sau:

"Tôi, người ký tên dưới đây, xác nhận rằng:

1. tôi đã biết những điều kiện mà Plát-ten đã quy định với sứ quán Đức;
2. tôi phục tùng những mệnh lệnh của người lãnh đạo cuộc hành trình là Plát-ten;
3. tôi đã được biết cái tin đăng trên tờ "Petit Parisien" rằng Chính phủ lâm thời Nga dọa sẽ kết tội phản quốc những người dân Nga nào đi ngang qua nước Đức;
4. toàn bộ trách nhiệm chính trị về chuyến đi của tôi, tôi tự gánh lấy;
5. Plát-ten chỉ đảm bảo cho chuyến đi của tôi đến Xtốc-khôn mà thôi. Ngày 9 tháng Tư 1917. Béc-nơ - Xuy-rích" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Chuyến đi khởi hành ngày 27 tháng Ba (9 tháng Tư); ngày 31 tháng Ba (13 tháng Tư), Lê-nin cùng với nhóm kiều dân đã đến Xtốc-khôn và cũng trong ngày hôm đó vượt qua Phần-lan trở về Nga. Sau khi đến Pê-tơ-rô-grát, V. I. Lê-nin (cùng với Di-nô-vi-ép), theo sự ủy nhiệm của các kiều dân từ Thụy-sĩ trở về,

đã thông báo cho Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát tại phiên họp ngày 4 (17) tháng Tư 1917 biết về chuyến đi ngang qua nước Đức. Sau khi nghe bản thông báo, Ban chấp hành quyết định "tức khắc báo cho Chính phủ lâm thời biết và áp dụng những biện pháp để lập tức cho phép tất cả các kiều dân trở về Nga, bất kể họ có quan điểm chính trị và thái độ như thế nào đối với chiến tranh". Cũng trong phiên họp ấy, V. I. Lê-nin đã được bổ sung vào thành phần của Ban chấp hành Xô-viết công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát.

Bất chấp những sự thực hoàn toàn hiển nhiên và không thể bác bỏ ấy, báo chí tư sản và báo chí xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích vẫn mưu toan dùng chuyến đi ngang qua Đức nhằm vu khống chống đảng bôn-sê-vích, ngăn chặn ảnh hưởng ngày một tăng lên của đảng đối với quần chúng. - 383.

116 Đây là nói về lệnh của Đại hội I toàn Nga các Xô-viết cấm tiến hành cuộc biểu tình mà Ban chấp hành trung ương đảng bôn-sê-vích ấn định tổ chức vào ngày 10 (23) tháng Sáu 1917.

Đầu tháng Sáu, tình hình ở Pê-tơ-rô-grát ngày một căng thẳng. Việc Chính phủ lâm thời kéo dài chiến tranh, việc chuẩn bị tấn công trên mặt trận, những khó khăn về lương thực - tất cả tình hình ấy gây ra sự bất mãn và công phần của công nhân và binh sĩ. Việc Chính phủ lâm thời ra lệnh cho quân đến chiếm biệt thự Đuốc-nô-vô và đuổi các tổ chức công nhân khu Vư-boóc-gơ ra khỏi tòa nhà ấy đã làm nổ ra cuộc bãi công. Ngày 7 (20) tháng Sáu có 4 nhà máy đình công, nhưng ngày 8 (21) có 28 nhà máy đình công. Quần chúng đã tự phát xuống đường.

Ngày 8 (21) tháng Sáu có cuộc hội nghị của Ban chấp hành trung ương, Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga với các đại biểu công nhân của tất cả các khu và đơn vị quân đội, các ủy ban công xưởng - nhà máy, các công đoàn Pê-tơ-rô-grát. V. I. Lê-nin đã đọc diễn văn khai mạc hội nghị. Để ngăn chặn khả năng xảy ra những hành động khiêu khích và những hy sinh không cần thiết, hội nghị quyết định tiến hành một cuộc biểu tình hòa bình có tổ chức. Sau cuộc hội nghị, Ban chấp hành Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga nhất trí quyết định tiến hành biểu tình vào ngày 10 (23) tháng Sáu.

Quyết định của Ban chấp hành trung ương đảng bôn-sê-vích về việc tiến hành biểu tình đã được quần chúng hoan nghênh, nhiệt liệt hưởng ứng và làm cho giới chính phủ cũng như bọn men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng hết sức lo sợ, nên chúng quyết

định phá cuộc tuần hành ấy. Buổi tối ngày 9 (22) tháng Sáu, Đại hội các Xô-viết do chúng lãnh đạo đã đưa ra quyết nghị cấm, trong ba ngày, mọi cuộc tuần hành trên đường phố.

Vi không muốn tự đối lập với nghị quyết của Đại hội các Xô-viết, nên Ban chấp hành trung ương đảng bôn-sê-vích, theo đề nghị của V. I. Lê-nin, đêm ngày 9 rạng ngày 10 tháng Sáu đã quyết định huỷ bỏ cuộc biểu tình. Các ủy viên Ban chấp hành trung ương, Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua, những cán bộ tích cực của đảng đã được phái đi các nhà máy, các công xưởng, các trại lính để thuyết phục công nhân và binh lính không xuống đường. Công tác giải thích của những người bôn-sê-vích đã đem lại những kết quả mong muốn: công nhân và binh sĩ tán thành rằng biểu tình lúc này là chưa hợp. Điều đó đã chứng tỏ ảnh hưởng to lớn của đảng đối với quần chúng, tài giữ vững liên hệ với quần chúng, sự lãnh đạo mềm dẻo của những người bôn-sê-vích. Hai ngày sau, ban lãnh đạo xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích của Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đã thông qua quyết định tổ chức biểu tình vào ngày 18 tháng Sáu (1 tháng Bảy). Ngày ấy là ngày quân đội Nga sẽ bắt đầu tấn công trên mặt trận, nên các nhà lãnh đạo của các đảng thỏa hiệp muốn biểu dương lòng tin của quần chúng đối với Chính phủ lâm thời.

Dưới sự lãnh đạo trực tiếp của V. I. Lê-nin, Ban chấp hành trung ương và Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua đã triển khai một công tác to lớn nhằm làm cho cuộc biểu tình phản ánh những tâm trạng thực của quần chúng, nhằm chiến thắng bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng trong trận chiến đấu hòa bình giành ảnh hưởng trong quần chúng. V. I. Lê-nin đã đích thân tham gia chuẩn bị cuộc biểu tình: nêu ra các khẩu hiệu, kiểm tra việc chuẩn bị băng cờ và biểu ngữ, chỉ thị cho các phóng viên, viết các bức điện gửi cho các tổ chức bôn-sê-vích ở địa phương, lo cho đủ số diễn giả bôn-sê-vích và tự mình cũng ghi tên vào danh sách các diễn giả, tham gia vào cuộc mít-tinh ở Mác-xô-vô-e pô-li-e.

Ngày 18 tháng Sáu (1 tháng Bảy), khoảng 50 vạn công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát xuống đường tuần hành. Tuyệt đại đa số những người biểu tình mang những khẩu hiệu cách mạng của đảng bôn-sê-vích. Chỉ có một số nhóm nhỏ mang những khẩu hiệu của các đảng thỏa hiệp bày tỏ lòng tin vào Chính phủ lâm thời. Cuộc biểu tình đã nói lên tính cách mạng đang dâng lên của quần chúng, ảnh hưởng và uy tín ngày một lớn của đảng bôn-sê-vích. Đồng thời, cuộc biểu tình cũng cho thấy sự phá sản hoàn toàn của các đảng thỏa hiệp tiểu tư sản đang ủng hộ Chính phủ lâm thời.

V. I. Lê-nin đã nêu ra những nhận định về cuộc tuần hành tháng Sáu trong các bài "Ngày mười tám tháng Sáu", "Ba cuộc khủng hoảng" (xem tập này, tr. 454 - 457, 542 - 548), v. v.. - 405.

- 117 Sau thắng lợi của Cách mạng tháng Hai, các tổ chức công nhân khu Vư-boóc-gơ (công đoàn thợ bánh mì, tổ chức dân cảnh ở khu Vư-boóc-gơ, v. v..) cũng như bọn vô chính phủ đã chiếm toà biệt thự bỏ trống của viên cựu bộ trưởng Nga hoàng Đuốc-nô-vô với khu vườn rộng (20 ê-xi-a-ti-na). Công nhân khu vực này đã dùng khu vực đó làm chỗ nghỉ ngơi.

Ngày 7 (20) tháng Sáu, Chính phủ lâm thời, được sự ủng hộ của đa số bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích trong Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, rồi sau đó, được sự ủng hộ của Đại hội I toàn Nga các Xô-viết, đã ra lệnh giải toà biệt thự Đuốc-nô-vô. Quyết định đó đã gây ra những sự phản kháng của công nhân Pê-tơ-rô-grát, đặc biệt là khu Vư-boóc-gơ. Một loạt nhà máy tuyên bố bãi công. Chính phủ đã nhượng bộ, nhưng đêm 18 rạng ngày 19 tháng Sáu (2 tháng Bảy), một đội vũ trang gồm quân Cô-dắc và binh lính đã được phái đến và đánh chiếm biệt thự, giết 2 người thuộc phái vô chính phủ và bắt 59 người. Vì tuyệt đại đa số những người bị bắt không dính dáng gì với phái vô chính phủ, nên ít lâu sau họ được thả ra. Việc Chính phủ lâm thời dùng vũ trang tập kích chiếm biệt thự Đuốc-nô-vô đã gây nên một sự công phần mạnh mẽ trong công nhân.

Trong mấy tuần liền, báo chí tư sản đã ra sức mô tả "những nỗi khủng khiếp" dường như đang xảy ra tại biệt thự Đuốc-nô-vô, sử dụng rộng rãi cơ hội này để đấu tranh chống lại tinh thần cách mạng của quần chúng, để đấu tranh với những người bôn-sê-vích. — 405.

- 118 Những luận điểm cơ bản của bản dự thảo này đã được đưa vào bản tuyên bố của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga và của thường vụ đảng đoàn bôn-sê-vích tại Đại hội I toàn Nga các Xô-viết về lệnh của Đại hội I toàn Nga các Xô-viết cấm tiến hành cuộc biểu tình hòa bình mà đảng bôn-sê-vích ấn định vào ngày 10 (23) tháng Sáu 1917. Bản tuyên bố này đã được đăng trên tờ "Sự thật", số 80, ngày 13 (26) tháng Sáu 1917.

Trong V. I. Lê-nin Toàn tập, xuất bản lần thứ 2 và 3, văn kiện này được công bố dưới đầu đề do ban biên tập đặt ra "Phác

thảo bài viết về các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân". Khi chuẩn bị cho lần xuất bản thứ 4, đầu đề được sửa lại cho phù hợp với nội dung của văn kiện. - 412.

- 119 Có ý muốn nói đến lời phát biểu của tên men-sê-vích Txê-rê-tê-li, bộ trưởng trong Chính phủ lâm thời, ngày 11 (24) tháng Sáu 1917, tại cuộc họp liên tịch giữa đoàn chủ tịch Đại hội I toàn Nga các Xô-viết, Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát, Ban chấp hành Xô-viết đại biểu nông dân và thường vụ của tất cả các đảng đoàn dự đại hội. Các lãnh tụ xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích tổ chức ra cuộc họp này nhằm sử dụng đa số ở trong cuộc họp để đánh vào đảng bôn-sê-vích. Trong bài phát biểu với những lời lẽ điên cuồng, Txê-rê-tê-li tuyên bố rằng cuộc biểu tình, mà những người bôn-sê-vích ấn định vào ngày 10 (23) tháng Sáu, là một "âm mưu nhằm lật đổ chính phủ từ dưới và âm mưu của những người bôn-sê-vích nhằm chiếm lấy chính quyền". Toàn bộ lời phát biểu của Txê-rê-tê-li là vu khống và phản cách mạng. Để phản đối lời vu khống của Txê-rê-tê-li và của các lãnh tụ khác của phái men-sê-vích và Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, những người bôn-sê-vích đã bỏ phiên họp. V. I. Lê-nin không dự phiên họp này và phản đối việc dự họp. Trong bức thư gửi ban biên tập báo "Sự thật", Lê-nin cho biết Người "bảo vệ việc những người bôn-sê-vích, về nguyên tắc, từ chối không dự cuộc hội nghị đó; sự từ chối này đã được họ nêu rõ lý do trong một bản tuyên bố như sau: chúng tôi không dự bất cứ một cuộc hội nghị nào bàn về những vấn đề thuộc loại đó (vấn đề cấm biểu tình)" (tập này, tr. 421). — 412.

- 120 Có ý muốn nói đến bản tuyên bố của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga và thường vụ đảng đoàn bôn-sê-vích trong Đại hội I toàn Nga các Xô-viết. Bản tuyên bố này được tuyên đọc ngày 11 (24) tháng Sáu 1917 tại cuộc họp liên tịch giữa đoàn chủ tịch Đại hội các Xô-viết với Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, Ban chấp hành Xô-viết đại biểu nông dân và thường vụ tất cả các đảng đoàn trong đại hội. Cơ sở của bản tuyên bố này là bản dự thảo do V. I. Lê-nin viết (xem tập này, tr. 412 - 414).

Bản tuyên bố nêu rõ rằng cuộc biểu tình ngày 10 (23) tháng Sáu không được tiến hành không phải vì lệnh cấm của phe đa số xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích ở trong Đại hội các

Xô-viết, mà là do Ban chấp hành trung ương đảng bôn-sê-vích huỷ bỏ nó, rằng bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích dung túng các thế lực phản cách mạng và phản động; bản tuyên bố vạch trần sự vu khống của khối liên minh xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích buộc những người bôn-sê-vích tội có âm mưu quân sự. Trong tuyên bố viết: "...Một thành viên của Chính phủ lâm thời¹ đã đưa ra câu chuyện bịa đặt về âm mưu quân sự là nhằm tước vũ khí của giai cấp vô sản Pê-tơ-rô-grát và giải tán quân đoàn Pê-tơ-rô-grát.

Nội dung và ý nghĩa của các biện pháp ấy tự nó đã quá rõ rồi. Về việc tước vũ khí của đội tiên phong cách mạng, thì đó là một biện pháp mà bọn tư sản phản cách mạng luôn luôn dùng đến khi cảm thấy bất lực không đảm đương được những nhiệm vụ do cách mạng đề ra và không thể dẹp được sự công phần đang tăng lên của quần chúng lao động. Ông Txê-rê-tê-li và những kẻ điều khiển ông ta không thể không biết rằng quần chúng công nhân ở trong lịch sử không bao giờ chịu lặng lẽ từ bỏ vũ khí mà cách mạng trao cho họ. Do đó, giai cấp tư sản cầm quyền và các bộ trưởng "xã hội chủ nghĩa" của nó đã cố ý gây ra cuộc nội chiến - cuộc nội chiến trên một vấn đề căn bản mà phe phản cách mạng luôn luôn đọ sức với giai cấp công nhân" ("Sự thật", số 80, ngày 13 (26) tháng Sáu 1917).

Những người bôn-sê-vích muốn đọc bản tuyên bố này trong phiên họp của Đại hội I toàn Nga các Xô-viết vào ngày 12 (25) tháng Sáu, nhưng chủ tọa phiên họp đã không cho đại biểu bôn-sê-vích phát biểu. Bản tuyên bố đã được chuyển cho đoàn chủ tịch Đại hội các Xô-viết. Trong phiên họp ấy, mặc dù phái bôn-sê-vích đã huỷ bỏ cuộc tuần hành, nhưng đại hội vẫn đưa ra một nghị quyết phê phán đảng bôn-sê-vích. — 426.

- 121 *Ra-đa trung ương U-cra-i-na* - một tổ chức phản cách mạng dân tộc chủ nghĩa - tư sản, do khối các đảng và các nhóm dân tộc chủ nghĩa tư sản và tiểu tư sản của U-cra-i-na lập ra vào tháng Tư 1917 tại Đại hội dân tộc toàn U-cra-i-na họp ở Ki-ép. Chủ tịch của Ra-đa là nhà tư tưởng của giai cấp tư sản U-cra-i-na M. X. Gru-xép-xki, phó chủ tịch là V. C. Vin-ni-tsen-cô. Thành phần Ra-đa gồm có Pết-li-u-ra, Ê-phrê-mốp, An-tô-nô-vích và những kẻ dân tộc chủ nghĩa khác. Cơ sở xã hội của Ra-đa là giai cấp tư sản thành

1 - Txê-rê-tê-li

thị và nông thôn, bọn cu-lắc, tầng lớp trí thức dân tộc chủ nghĩa tiểu tư sản. Ra-đa trung ương mưu toan củng cố chính quyền của giai cấp tư sản và địa chủ U-cra-i-na, dùng phong trào giải phóng dân tộc ở U-cra-i-na để thành lập một nhà nước tư sản ở U-cra-i-na. Nấp dưới ngọn cờ đấu tranh vì độc lập dân tộc, Ra-đa định lôi kéo quần chúng nhân dân U-cra-i-na đi theo nó, tách họ ra khỏi phong trào cách mạng toàn Nga, buộc họ phục tùng sự thống trị của giai cấp tư sản U-cra-i-na và không để cho cách mạng xã hội chủ nghĩa thắng lợi ở U-cra-i-na. Ra-đa đã ủng hộ Chính phủ lâm thời, mặc dù còn có những sự bất đồng về việc trao quyền tự trị cho U-cra-i-na.

Sau thắng lợi của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại, Ra-đa tự tuyên bố là cơ quan tối cao của "nước Cộng hòa nhân dân U-cra-i-na" và tiến hành đấu tranh công khai với Chính quyền xô-viết, và trở thành một trong những trung tâm chủ yếu của bọn phản cách mạng toàn Nga.

Tháng Chạp 1917, tại Đại hội I toàn U-cra-i-na các Xô-viết họp ở Khắc-cốp, U-cra-i-na được tuyên bố là một nước Cộng hòa xô-viết. Đại hội đã tuyên bố lật đổ chính quyền của Ra-đa trung ương. Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga đã thừa nhận Chính phủ Xô-viết U-cra-i-na là chính phủ hợp pháp duy nhất ở U-cra-i-na và đã quyết định lập tức giúp đỡ chính phủ đó chống bọn Ra-đa phản cách mạng. Tháng Chạp 1917 và tháng Giêng 1918, trên toàn đất nước U-cra-i-na đã bùng lên những cuộc khởi nghĩa vũ trang chống Ra-đa trung ương nhằm khôi phục Chính quyền xô-viết. Tháng Giêng 1918, quân đội xô-viết ở U-cra-i-na đã chuyển sang tấn công và ngày 26 tháng Giêng (8 tháng Hai) đã chiếm Ki-ép, lật đổ sự thống trị của bọn Ra-đa tư sản.

Bị đánh bại và bị tống cổ ra khỏi lãnh thổ của nước U-cra-i-na xô-viết và không có chỗ dựa trong quần chúng lao động, Ra-đa trung ương đã câu kết với bọn đế quốc Đức nhằm lật đổ Chính quyền xô-viết và khôi phục chế độ tư sản ở U-cra-i-na. Trong thời gian đàm phán hòa bình giữa nước Cộng hòa xô-viết và nước Đức, bọn Ra-đa đã cử đến Brét - Li-tốp-xơ đoàn đại biểu của nó và ký sau lưng đoàn đại biểu xô-viết một hòa ước riêng rẽ với Đức; theo hòa ước ấy, Ra-đa cung cấp cho Đức lúa mì, than, nguyên liệu của U-cra-i-na, ngược lại, nó nhận sự giúp đỡ quân sự để chống lại Chính quyền xô-viết. Tháng Ba 1918, cùng với bọn chiếm đóng Áo - Đức, bọn Ra-đa đã trở về Ki-ép và trở thành bù nhìn thảm hại trong tay chúng. Sau khi biết chắc Ra-đa hoàn toàn bất

lực không thể đàn áp được phong trào cách mạng ở U-cra-i-na và không thể bảo đảm cung cấp các nhu cầu về lương thực, cuối tháng Tư, bọn Đức đã giải tán Ra-đa. — 430.

- 122 "*Tờ báo nhỏ*" - báo lá cải có khuynh hướng Trăm đen, do A. A. Xu-vô-rin (con) xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ tháng Chín 1914 đến tháng Bảy 1917; từ tháng Năm 1917, lợi dụng cảm tình của quần chúng đối với chủ nghĩa xã hội, báo đã ra mắt với tiêu đề "báo của những người xã hội chủ nghĩa không đảng phái". Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, báo đã chống lại đảng bôn-sê-vích và tiến hành một chiến dịch vu khống ác độc chống V. I. Lê-nin. — 440.
- 123 Có ý muốn nói đến Ủy ban điều tra trung ương do Chính phủ lâm thời lập ra ngày 11 (24) tháng Ba 1917 để xem xét những hành động trái pháp luật không đúng quyền hạn của các vị cựu bộ trưởng, các tổng cục trưởng và những viên chức cao cấp khác thuộc các cục dân sự, lực lượng quân và hải quân. Ngày 16 (29) tháng Sáu, trên các báo "Ban ngày", "Tin tức Sở giao dịch", "Đời sống mới", v. v., đã đăng lời kết luận của tiểu ban phụ trách vụ tên khiêu khích Ma-li-nốp-xki. — 445.
- 124 Đgiun-cốp-xki, thứ trưởng Bộ nội vụ trong Chính phủ Nga hoàng, từ năm 1914 đã biết Ma-li-nốp-xki, nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV, là một tên khiêu khích. Ngày 7 (20) tháng Năm 1914, Đgiun-cốp-xki, "lấy danh dự" báo cho chủ tịch Đu-ma Rốt-di-an-cô biết điều này. Hai tên này quyết định loại trừ Ma-li-nốp-xki ra khỏi Đu-ma, nhưng làm thế nào đó để "không gây ra sự phiền toái cho Đu-ma, cũng như cho các bộ trưởng". Người ta đề nghị Ma-li-nốp-xki tự rút lui khỏi cương vị nghị sĩ và nhờ sự giúp đỡ của cục cảnh sát để đi ra nước ngoài. Chỉ mãi đến tháng Sáu 1917 Ma-li-nốp-xki mới bị vạch mặt, nghĩa là lúc Ủy ban điều tra trung ương, để thẩm xét các tội của chính quyền cũ, công bố những tài liệu lưu trữ của cục cảnh sát có liên quan đến Ma-li-nốp-xki. Báo chí tư sản và báo chí xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích đã lợi dụng việc vạch mặt tên khiêu khích Ma-li-nốp-xki để đẩy mạnh những trò vu khống bỉ ổi đối với những người bôn-sê-vích. Năm 1918, Ma-li-nốp-xki đã bị đưa ra tòa và đã bị Tòa án cách mạng tuyên án tử hình. — 445.
- 125 Bài này được viết ra nhân lúc ủy ban điều tra công bố "Thông báo của chính phủ về vụ Ma-li-nốp-xki".

Nhân việc điều tra các tội lỗi của viên cựu bộ trưởng và các viên chức khác của Bộ nội vụ và do đó phát hiện ra âm mưu khiêu khích của Ma-li-nốp-xki, luật sư N. A. Cô-lô-cô-lốp ngày 26 tháng Năm (8 tháng Sáu) 1917 đã mời V. I. Lê-nin đến để lấy bằng chứng. Trong các bản khai làm chứng của mình, V. I. Lê-nin viết về vụ tên khiêu khích Ma-li-nốp-xki như sau: "Tôi có nghe thấy vào khoảng năm 1911 ở Mát-xcơ-va nảy ra những mối hoài nghi về sự trung thực về chính trị của Ma-li-nốp-xki, và chúng tôi được tin về những mối hoài nghi đó một cách đặc biệt rõ ràng sau khi Ma-li-nốp-xki bất ngờ bỏ Đu-ma nhà nước ra đi vào mùa xuân 1914. Còn về các tin đồn ở Mát-xcơ-va - những tin đồn này là vào thời kỳ mà "thời sinh làm thám tử" lên đến tột đỉnh - thì chúng tôi không được tin về một sự kiện nào đã được thẩm tra dù chỉ là chút ít thôi.

Sau khi Ma-li-nốp-xki bỏ ra đi, chúng tôi đã lập ra một tiểu ban để điều tra những sự hoài nghi (tiểu ban gồm có Di-nô-vi-ép, Ga-nê-txơ-ki và tôi). Chúng tôi đã thẩm vấn nhiều nhân chứng, tiến hành những cuộc đối chất với Ma-li-nốp-xki, ghi lại hàng trăm trang những lời khai đó (tiếc rằng, do chiến tranh nhiều tài liệu đã bị mất hay còn bị kẹt ở Cra-cốp). Hoàn toàn không có một ủy viên nào của tiểu ban có thể khám phá ra một bằng chứng nào cả. Ma-li-nốp-xki giải thích cho chúng tôi về sự ra đi của y rằng y không thể tiếp tục che giấu câu chuyện riêng đã buộc y phải đổi tên, rằng câu chuyện đó có liên quan đến danh dự của phụ nữ; rằng câu chuyện ấy đã xảy ra lâu trước lúc y cưới vợ; y đã kể ra cho chúng tôi một loạt nhân chứng ở Vác-sa-va và ở Ca-dan, trong đó tôi nhớ là một giáo sư Trường đại học tổng hợp Ca-dan. Chúng tôi thấy câu chuyện đó giống sự thật, thái độ sôi nổi của Ma-li-nốp-xki lại làm cho câu chuyện ấy có một cái vẻ xác thực, công bố những sự việc loại ấy ra chúng tôi nghĩ không phải là công việc của chúng tôi. Chúng tôi đã quyết định triệu các nhân chứng đến Cra-cốp hay là cử các phái viên của tiểu ban về Nga gặp họ. Chiến tranh đã cản trở công việc này.

Nhưng ý kiến chung của cả ba ủy viên trong tiểu ban đều quy lại là Ma-li-nốp-xki không phải là tên khiêu khích, và chúng tôi đã tuyên bố điều đó ở trên báo chí" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Âm mưu khiêu khích của Ma-li-nốp-xki đã bị bóc trần vào 1917 nhân lúc điều tra các tội lỗi của viên cựu bộ trưởng Bộ nội vụ và các quan chức cao cấp khác.

Phe phản cách mạng mưu toan lợi dụng lời kết luận của ủy ban điều tra về vụ tên khiêu khích Ma-li-nốp-xki - lời kết luận đó được nhắc đến trong văn bản của tập này - nhằm đấu tranh chống ảnh hưởng chính trị ngày càng lớn của những người bôn-sê-vích đối với quần chúng công nhân, nông dân và binh lính. Sự kiện sau đây đã nói lên điều ấy: bọn chúng trình bày những lời khai làm chứng của V. I. Lê-nin một cách có dụng ý và với một giọng thù địch; khi đăng lại tin của tờ "Thông báo của chính phủ", các báo tư sản và xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích đã cố ý cắt xén và bóp méo nhiều đoạn trong những lời khai làm chứng của V. I. Lê-nin. - 446.

126 Trong những lời khai làm chứng của V. I. Lê-nin, đoạn này được trình bày như sau:

"Chính bản thân tôi có nhiều lúc đã từng nghĩ như thế này: sau vụ A-dép, thì không có vụ nào có thể làm cho tôi ngạc nhiên nữa cả. Nhưng, tôi tự nhủ, nếu tôi không tin là ở đây có sự khiêu khích, thì không những chỉ vì tôi không thấy chúng cố cũng như tang chứng về sự khiêu khích đó, mà cũng là vì, dù cho Ma-li-nốp-xki có là một tên khiêu khích đi nữa thì điều đó cũng chẳng làm lợi cho sự an ninh bằng tờ "Sự thật" và toàn bộ bộ máy hợp pháp đã làm lợi cho đảng ta.

Rõ ràng là khi đưa tên khiêu khích vào Đu-ma, khi loại bỏ những đối thủ thuộc chủ nghĩa bôn-sê-vích để làm điều đó, v. v., sự an ninh được chỉ đạo bởi một tư tưởng thô thiển về chủ nghĩa bôn-sê-vích, tôi có thể nói: một bức biếm họa thô thiển về chủ nghĩa bôn-sê-vích, đó là: những người bôn-sê-vích sẽ "tổ chức khởi nghĩa vũ trang". Để có trong tay mọi đường dây của cuộc khởi nghĩa đang được chuẩn bị ấy thì phải - theo quan điểm của sự an ninh - làm mọi việc để đưa Ma-li-nốp-xki vào Đu-ma nhà nước và vào Ban chấp hành trung ương.

Mà khi sự an ninh đã làm được cả điều này lẫn điều kia, thì thế là Ma-li-nốp-xki đã trở thành một trong những mắt xích của một cái xích dài và vững chắc nối liền (hơn nữa từ các phía khác nhau) cơ sở bí mật của chúng ta với hai cơ quan lớn nhất mà đảng dùng để tác động vào quần chúng, đó là tờ "Sự thật" và đảng đoàn dân chủ - xã hội trong Đu-ma. Tên khiêu khích phải bảo vệ cả hai cơ quan ấy để thanh minh với chúng ta" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 446.

127 Bản báo cáo của V. I. Lê-nin chiếm một vị trí trung tâm trong các công việc của Hội nghị toàn Nga các tổ chức quân sự ở tiền tuyến và hậu phương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Theo hồi ký của M. X. Kê-đrốp thì trong số các đại diện báo chí không bôn-sê-vích, đoàn chủ tịch hội nghị thấy chỉ có thể cho phép phóng viên của báo "Đời sống mới" dự các buổi họp của hội nghị với điều kiện viết một cách khách quan về công việc của hội nghị.

Báo cáo của V. I. Lê-nin còn được giữ lại hai loại bản: bản ghi chép của phóng viên báo "Đời sống mới", bản này đã được báo này công bố vào ngày hôm sau, tức là ngày 21 tháng Sáu (4 tháng Bảy) 1917; và bản ghi của M. X. Kê-đrốp (xem hồi ký của Kê-đrốp "Hội nghị toàn Nga các tổ chức quân sự của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga" trong cuốn "Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại. Tuyển tập các hồi ký của những người tham gia cách mạng ở Pê-tơ-rô-grát và ở Mát-xcơ-va", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 77 - 79.

Hội nghị toàn Nga các tổ chức quân sự ở tiền tuyến và hậu phương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga đã được tiến hành vào ngày 16 - 23 tháng Sáu (29 tháng Sáu - 6 tháng Bảy) 1917 ở Pê-tơ-rô-grát. Dự hội nghị có 167 đại biểu của 43 tổ chức quân sự ở tiền tuyến theo phái bôn-sê-vích và 17 tổ chức quân sự ở hậu phương theo phái bôn-sê-vích gồm khoảng 26 nghìn đảng viên. Hội nghị do Bộ tổ chức của Tổ chức quân sự trực thuộc Ban chấp hành trung ương triệu tập. Chương trình nghị sự của hội nghị gồm có các vấn đề: các báo cáo của các địa phương; thái độ đối với các nghị quyết của Hội nghị VII (Hội nghị tháng Tư); tình hình hiện tại: tổ chức chính quyền và các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ; chiến tranh, hòa bình, tấn công; vấn đề ruộng đất, v.v.. Tại hội nghị, V.I. Lê-nin đã đọc các bài diễn văn về tình hình hiện nay và về vấn đề ruộng đất. Trong nghị quyết về tình hình hiện nay mà hội nghị thông qua, đã nhận định rằng nhiệm vụ của Tổ chức quân sự của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga là phải tiến hành công tác tuyên truyền và cổ động bôn-sê-vích trong binh sĩ; nghị quyết kêu gọi đấu tranh chống chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, chống những mưu toan nổi dậy riêng lẻ vô tổ chức; nghị quyết cũng chỉ ra sự cần thiết phải chuẩn bị một cách toàn diện các lực lượng của giai cấp vô sản và quân đội cách mạng để đáp ứng giai đoạn mới của cách mạng. Về vấn đề ruộng đất, hội nghị tiếp nhận nghị quyết của Hội nghị tháng Tư. Hội

ngộ nhận thấy phải thay thế quân đội thường trực bằng các tiểu đoàn công nhân có vũ trang thuộc Đội cận vệ đỏ, chịu sự điều khiển của các tổ chức do công nhân bầu ra; phải thay thế cảnh sát bằng đội dân cảnh (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 354 - 367). Hội nghị đã quyết định coi tờ "Sự thật binh sĩ" là cơ quan trung ương của các tổ chức quân sự của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga hoạt động trong quân đội; đã khẳng định dự thảo điều lệ của Tổ chức quân sự và bầu ra Ban lãnh đạo trung ương toàn Nga của các tổ chức quân sự gồm có M. X. Kê-đrốp, N. V. Cư-len-cô, V. I. Nép-xki, N. I. Pốt-vôi-xki, v. v.. Hội nghị có ý nghĩa to lớn đối với sự củng cố mối liên hệ của giai cấp vô sản và quần chúng binh sĩ; hội nghị đã góp phần "triển khai công tác của những người bôn-sê-vích trong binh sĩ" ("Lịch sử Đảng cộng sản Liên-xô", tiếng Nga, 1960, tr. 215). - 458.

- 128 Có ý muốn nói đến cuộc tấn công của quân đội Nga ở ngoài mặt trận vào tháng Sáu 1917. Chính phủ lâm thời tiến hành cuộc tấn công này theo yêu sách của bọn đế quốc Nga, Anh, Pháp. Lệnh tấn công do bộ trưởng chiến tranh Kê-ren-xki phát ra ngày 16 (29) tháng Sáu. Ngày 18 tháng Sáu (1 tháng Bảy), quân Nga chuyển sang tấn công trên mặt trận Tây - Nam. Trong những ngày đầu, cuộc tấn công đạt được kết quả tốt, quân Nga đã tiến lên phía trước, bắt mấy nghìn tù binh. Nhưng may mắn chỉ đến với các trận đầu tiên mà thôi. Binh lính mệt mỏi, họ không hiểu mục đích của cuộc tấn công, trang bị kỹ thuật kém, - tất cả những cái đó đã dẫn tới chỗ làm cho quân Đức chọc thủng mặt trận và quân Nga rút lui vô trật tự. Quân Nga bị thất bại lớn, trong vòng 10 ngày đánh nhau đã thiệt mất khoảng 60 nghìn người.

Sự thất bại của cuộc tấn công ở ngoài mặt trận đồng thời là sự thất bại của toàn bộ chính sách của Chính phủ lâm thời và của khối liên minh vệ quốc xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích đi theo Chính phủ lâm thời. Do cuộc tấn công tháng Sáu ở ngoài mặt trận bị thất bại, ảnh hưởng của đảng bôn-sê-vích trong quần chúng công nhân và binh sĩ ngày càng tăng lên mạnh, họ ngày càng thấy rõ ràng là những người bôn-sê-vích nói đúng. Những tin tức về những tổn thất khổng lồ trong khi tiến hành cuộc tấn công, đã gây ra một làn sóng công phẫn mạnh mẽ trong quần chúng lao động và thúc đẩy một sự khủng hoảng chính trị mới ở trong nước (xem chú thích 137). - 460.

- 129 *Hội nghị các công đoàn toàn Nga* (lần thứ ba) họp ngày 21 - 28 tháng Sáu (4 - 11 tháng Bảy) 1917 ở Pê-tơ-rô-grát. Đây là hội nghị đầu tiên của các công đoàn Nga, một hội nghị lần đầu tiên họp công khai trên quy mô toàn quốc. Dự hội nghị có 211 đại biểu chính thức đại diện cho một triệu 40 vạn đoàn viên. Các trung tâm công nghiệp lớn của nước Nga (Pê-tơ-rô-grát, Mát-xcơ-va, Ki-ép, I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcô, U-ran) đã cử 73 đảng viên bôn-sê-vích về dự hội nghị. Hội nghị đã thảo luận các vấn đề: về những nhiệm vụ của phong trào công đoàn, về việc xây dựng công đoàn, về cuộc đấu tranh kinh tế, v. v..

Ngay từ ngày đầu, trong hội nghị đã diễn ra một cuộc đấu tranh tư tưởng gay gắt của những người bôn-sê-vích liên kết với một nhóm nhỏ những người men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa chống lại phái men-sê-vích, phái xã hội chủ nghĩa - cách mạng, phái Bun, v. v., trên tất cả những vấn đề cơ bản của chương trình nghị sự. Trong các lời phát biểu của bọn men-sê-vích, nấp dưới là cờ "thống nhất phong trào công đoàn", chúng truyền bá "tính trung lập" của công đoàn, xóa nhòa sự tất yếu của cuộc đấu tranh giai cấp kiên quyết chống giai cấp tư sản và ủng hộ chính sách thỏa hiệp của các Xô-viết xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích. Nghị quyết do các đảng viên bôn-sê-vích đưa ra về vai trò của đảng vô sản trong phong trào công đoàn đã vạch ra rằng cuộc đấu tranh của giai cấp công nhân chỉ có thể thành công trong điều kiện các tổ chức đảng và các tổ chức công đoàn cùng phối hợp hành động; rằng "tính trung lập" của công đoàn là có hại. Trong nghị quyết về nhiệm vụ của công đoàn nói rằng công đoàn có thể hoàn thành vai trò của mình chỉ với điều kiện thắng tay đấu tranh chống chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, chống lại "hòa bình trong nước" với giai cấp tư sản và phản đối sự tham gia của các đảng viên xã hội chủ nghĩa vào nội các tư sản. Với một đa số chênh lệch không đáng kể, từ 10 đến 12 phiếu, hội nghị đã thông qua những nghị quyết do phái men-sê-vích vệ quốc chủ nghĩa đưa ra. Dưới ảnh hưởng của bộ phận đại biểu bôn-sê-vích, hội nghị đã thông qua yêu sách đòi ấn hành ngay lập tức luật ngày làm 8 giờ, luật cấm những công việc phụ thêm, v. v..

Qua các hồi ký của G. C. Cô-rô-lép, một công nhân bôn-sê-vích, ủy viên ban lãnh đạo công đoàn thợ dệt của khu xí nghiệp dệt ở I-va-nô-vô - Ki-nê-sma, chúng ta biết rằng V. I. Lê-nin đã lãnh đạo cuộc đấu tranh của đảng đoàn bôn-sê-vích tại hội nghị. Cô-rô-lép viết trong hồi ký: "Hội nghị các công đoàn toàn Nga khai mạc ngày 21 tháng Sáu. Chúng tôi chưa hoàn toàn hài lòng

về các nghị quyết của hội nghị; những hy vọng của chúng tôi chưa được đáp ứng hoàn toàn... Đồng chí Lê-nin đảm nhận trách nhiệm lãnh đạo phái của chúng tôi. Người không những lãnh đạo, mà còn dạy chúng tôi, những công nhân, phải hành động như thế nào khi phát triển cách mạng ở địa phương" (G. Cô-rô-lép. "Những thợ dệt I-va-nô-vô - Ki-nê-sma năm 1917 (Hồi ký của một thợ dệt)", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1927, tr. 32).

Hội nghị đã bầu một Hội đồng trung ương lâm thời của các công đoàn và thông qua điều lệ cho đại hội tới. - 472.

- 130 Đây nói về Đại hội III của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, họp vào cuối tháng Năm - đầu tháng Sáu 1917 ở Mát-xcơ-va. Trong quá trình đại hội làm việc, giữa cánh hữu và cánh tả của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng bộc lộ ra những sự bất đồng gay gắt trên một số vấn đề, trong đó có vấn đề thái độ đối với chiến tranh: những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả chống lại chính sách kéo dài chiến tranh của Chính phủ lâm thời. Các cuộc bầu cử vào Ban chấp hành trung ương của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng được tiến hành vào ngày 2 (15) tháng Sáu. Khi công bố kết quả bầu cử, người ta đã ra một bản tuyên bố nói rằng nhiều đại biểu đã biểu quyết phản đối bầu ứng cử viên A. Ph. Kê-ren-xki vào Ban chấp hành trung ương, họ dựa vào những lý do thực tiễn chứ không phải những lý do chính trị cho rằng A. Ph. Kê-ren-xki đã đảm nhiệm một công tác quá nặng trong Bộ chiến tranh và hải quân.

Ê. Bre-scô - Brê-scốp-xcai-a - một trong những người sáng lập và đảng viên kỳ cựu nhất của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, - sau khi biết Kê-ren-xki không trúng cử, đã nhận thấy đó là một âm mưu và để phản đối, bà ta từ bỏ danh hiệu ủy viên Ban chấp hành trung ương của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và công bố điều đó trên báo chí. — 480.

- 131 Ngày 6 (19) tháng Năm 1917 các báo tư sản và xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích đã công bố danh sách các bộ trưởng "xã hội chủ nghĩa" tham gia Chính phủ lâm thời. Về nội các liên hiệp, xem chú thích 20. - 491.

- 132 *Hội nghị đại biểu công thương nghiệp toàn Nga* họp vào ngày 1 - 2 (14 - 15) tháng Sáu 1917 ở Pê-tơ-rô-grát, dưới sự chủ tọa của N. N. Cút-le, một đảng viên Đảng dân chủ - lập hiến. Hội nghị đã thảo luận vấn đề tình hình công nghiệp và những biện pháp để khắc

phục sự suy sụp về kinh tế. Mặc dù hội nghị chỉ nhằm bàn về các vấn đề kinh tế thuần túy, các nghị quyết của hội nghị vẫn tràn đầy sự căm thù đối với giai cấp công nhân, đối với cách mạng xã hội chủ nghĩa. Trong khi dọa đóng cửa nhà máy và công xưởng, các nhà đại công nghiệp yêu cầu Chính phủ lâm thời phải áp dụng các biện pháp chống việc thi hành chế độ ngày làm 8 giờ và chống việc nâng cao tiền lương cho công nhân. Để bảo vệ tốt nhất lợi ích của các nhà công nghiệp, hội nghị đã quyết định lập một cơ quan công thương nghiệp thống nhất toàn Nga gồm các đại biểu của các liên hiệp công thương nghiệp lớn nhất. — 493.

- 133 "*Truyền tin tài chính, công nghiệp và thương nghiệp*" - tạp chí ra hàng tuần của Bộ tài chính; xuất bản ở Pê-téc-bua từ tháng Mười một 1883 đến năm 1917 (trước tháng Giêng 1885, tạp chí ra dưới đầu đề "Bản chỉ dẫn các sắc lệnh của chính phủ về Bộ tài chính"). Tạp chí đã đăng các sắc lệnh của chính phủ, các bài viết và các bài tổng kết về kinh tế. - 495.

- 134 *Hội nghị riêng của các nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV*, mà V. I. Lê-nin nhắc đến, được tiến hành vào ngày 28 tháng Sáu (11 tháng Bảy) 1917 tại cung điện Ta-vrich dưới sự chủ tọa của Rốt-di-an-cô. Chương trình nghị sự chính thức công bố của hội nghị là thảo luận các vấn đề về tình hình kinh tế và tài chính của đất nước. Song trên thực tế nhiệm vụ chủ yếu của hội nghị là gây áp lực đối với Chính phủ lâm thời liên hiệp và buộc chính phủ phải từ chối không thông qua bất cứ biện pháp nào về vấn đề ruộng đất, đặc biệt là không thông qua luật cấm mua bán ruộng đất.

Hội nghị riêng của các nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV động viên lực lượng của phe phản cách mạng để đấu tranh chống lại tinh thần cách mạng của giai cấp công nhân, nông dân lao động, để đấu tranh chống ảnh hưởng của những người bôn-sê-vích. - 506.

- 135 Ngày 2 (15) tháng Bảy, sau khi nhận được những tin đầu tiên về sự thất bại của cuộc tấn công tháng Sáu, các đảng viên dân chủ lập hiến - các bộ trưởng Sin-ga-rép, Ma-nu-i-lốp, Sa-khốp-xcô-i - đã rút ra khỏi Chính phủ lâm thời liên hiệp, chính thức giải thích rằng họ rút ra vì họ không tán thành lập trường của chính phủ về vấn đề U-cra-i-na: trong bản tuyên bố gửi Ra-đa trung ương U-cra-i-na, Chính phủ lâm thời hứa sẽ thành lập, trên cơ sở cùng nhau nhất trí, một cơ quan quản lý U-cra-i-na tức là Ban tổng thư ký; còn Đảng dân chủ - lập hiến lại chủ trương là chỉ có Quốc hội lập hiến mới giải quyết được vấn đề U-cra-i-na.

Song nguyên nhân thực sự khiến bọn dân chủ - lập hiến rút ra khỏi chính phủ là để tạo ra một cuộc khủng hoảng chính phủ nhằm gây áp lực đối với các bộ trưởng "xã hội chủ nghĩa" và buộc họ phải đồng ý thi hành cương lĩnh phản cách mạng của bọn dân chủ - lập hiến, nghĩa là tước vũ khí của Đội cận vệ đỏ, điều các đội quân cách mạng ra khỏi Pê-tơ-rô-grát, cấm đảng bôn-sê-vích. - 512.

136 *Ban chấp hành trung ương các Xô-viết* được bầu ra tại Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, họp vào tháng Sáu 1917 (xem chú thích 101). Tham gia Ban chấp hành trung ương các Xô-viết gồm có 107 đảng viên men-sê-vích, 101 đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng, 35 đảng viên bôn-sê-vích, 8 đảng viên dân chủ - xã hội hợp nhất, 4 thuộc phái lao động và "xã hội chủ nghĩa nhân dân", 1 thuộc phái Bun. Đảng viên men-se-vích N. X. Tơ-khê-ít-dê được bầu làm chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết. Ban chấp hành trung ương các Xô-viết với thành phần như vậy đã tồn tại cho đến Đại hội II các Xô-viết. — 518.

137 Lê-nin có ý muốn nói đến những cuộc biểu tình của quần chúng ở Pê-tơ-rô-grát trong các ngày 3 - 4 (16 - 17) tháng Bảy 1917. Phần nộ vì Chính phủ lâm thời đã đem quân lao vào một cuộc tấn công hiển nhiên vô hy vọng và, đúng như người ta đã tính trước, cuộc tấn công đó đã kết thúc thất bại, binh lính, thủy thủ và công nhân xuống đường biểu tình. Phong trào bắt đầu vào 3 (16) tháng Bảy ở quận Vư-boóc-gơ bằng cuộc nổi dậy của trung đoàn súng máy số 1. Cuộc biểu tình có cơ biến thành một cuộc nổi dậy vũ trang chống Chính phủ lâm thời.

Đảng bôn-sê-vích lúc đó phản đối khởi nghĩa vũ trang, vì cho rằng cuộc khủng hoảng cách mạng ở trong nước lúc đó chưa chín muồi. Phiên họp của Ban chấp hành trung ương triệu tập vào lúc 4 giờ chiều ngày 3 (16) tháng Bảy đã quyết định không nổi dậy. Hội nghị II toàn thành Pê-tơ-rô-grát của các đảng viên bôn-sê-vích lúc ấy đang họp cũng ra một quyết định như vậy. Các đại biểu của hội nghị đã được phái đi các công xưởng, các nhà máy và các quận để giữ không cho quần chúng nổi dậy. Nhưng cuộc nổi dậy vẫn bắt đầu, không thể chặn nó lại được nữa.

Tính đến tâm trạng của quần chúng, Ban chấp hành trung ương cùng với Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua và Tổ chức quân sự, tối khuya ngày 3 (16) tháng Bảy đã quyết định tham

gia cuộc biểu tình để làm cho cuộc biểu tình mang tính chất hòa bình và có tổ chức. Lúc đó Lê-nin không có mặt ở Pê-tơ-rô-grát: vì ốm do làm việc quá sức trong một thời gian dài, Người đã nghỉ vài ngày. Khi được tin về các sự biến này, Người trở về Pê-tơ-rô-grát vào buổi sáng ngày 4 (17) tháng Bảy và nhận trách nhiệm chỉ đạo các sự kiện đang phát triển. Trưa ngày 4 (17) tháng Bảy, Lê-nin đứng trên bao lơn lâu đài Ksê-xin-xcai-a, phát biểu trước các thủy thủ Crôn-stát (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 32). Bài phát biểu của V. I. Lê-nin có một vai trò quan trọng, nó kêu gọi quần chúng thủy thủ phải biết tự kiềm chế, kiên định và cảnh giác.

Hơn 50 vạn người đã tham gia cuộc biểu tình ngày 4 (17) tháng Bảy. Cuộc biểu tình đã được tiến hành với các khẩu hiệu bôn-sê-vích "Toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết", v. v.. Những người biểu tình đòi Ban chấp hành trung ương các Xô-viết phải nắm lấy chính quyền. Song các lãnh tụ xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích đã từ chối việc đó.

Được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết xã hội chủ nghĩa cách mạng - men-sê-vích thông báo và tán thành, Chính phủ lâm thời đã tung các đội học viên trường sĩ quan và quân Cô-dắc ra chống cuộc biểu tình hòa bình. Bọn này đã bắn vào những người biểu tình. Nhiều đơn vị quân đội phản cách mạng được điều từ tiền tuyến trở về để đàn áp cuộc biểu tình. Cuộc hội nghị của các ủy viên Ban chấp hành trung ương và Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua tiến hành dưới sự lãnh đạo của V. I. Lê-nin vào đêm mồng 4 rạng ngày 5 tháng Bảy, đã thông qua nghị quyết đình chỉ cuộc biểu tình một cách có tổ chức. Đó là một bước đi sáng suốt của đảng, biết cách kịp thời rút lui và giữ gìn những lực lượng cơ bản của cách mạng khỏi bị tiêu diệt. Phái men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng thực tế đã là những kẻ tham gia và đồng lõa của bọn đao phủ phản cách mạng. Chúng cùng với giai cấp tư sản ở ạt tấn công đảng bôn-sê-vích. Các tờ báo bôn-sê-vích "Sự thật", "Sự thật binh sĩ", v. v., đã bị Chính phủ lâm thời đóng cửa; nhà in "Lao động" xây dựng lên bằng tiền đóng góp của công nhân đã bị đập phá. Công nhân bắt đầu bị tước vũ khí, bị bắt, bị lục soát, bị tàn sát. Các đơn vị cách mạng trong quân đoàn Pê-tơ-rô-grát bị điều ra khỏi thủ đô và bị đẩy ra mặt trận.

Sau những ngày tháng Bảy, chính quyền ở trong nước hoàn toàn chuyển sang tay Chính phủ lâm thời phản cách mạng. Các Xô-viết chỉ còn là những vật phụ thuộc bất lực của chính phủ mà thôi. Tình hình hai chính quyền song song tồn tại đã chấm dứt.

Thời kỳ cách mạng phát triển hòa bình đã chấm dứt. Nhiệm vụ để ra cho những người bôn-sê-vích là chuẩn bị khởi nghĩa vũ trang để lật đổ Chính phủ lâm thời. V. I. Lê-nin đã nhận định về những ngày tháng Bảy trong các bài viết "Ba cuộc khủng hoảng", "Trả lời", "Chủ nghĩa Mác và khởi nghĩa", "Cách mạng Nga và nội chiến" (xem tập này, tr. 542 - 548; Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 29 - 44, tr. 285 - 303, 321 - 328) và các tác phẩm khác. — 518.

138 V. I. Lê-nin có ý muốn nói đến sự kiện sau đây: tháng Tư 1917, sau khi từ nước ngoài trở về, tên vu khống và gian hùng G. A. A-lếch-xin-xki, một kẻ đã cộng tác với tờ báo tư sản "Ý chí Nga" (tất cả các báo xã hội chủ nghĩa đã từ chối mời hắn ta cộng tác), đã đề nghị Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát giao việc cho hắn. Nhân đấy, Ban chấp hành ra quyết định sau đây: "Do đã phát hiện ra những sự thực về hoạt động của G. A. A-lếch-xin-xki, Ban chấp hành thấy không thể cho phép hắn vào làm việc trong các cơ quan của mình. Nếu A-lếch-xin-xki muốn minh oan phục hồi thanh danh của mình, thì Ban chấp hành cũng không lẩn tránh tham gia điều tra". - 518.

139 "*Lời nói sinh động*" - báo lá cải hàng ngày của phái Trăm đen; xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ năm 1916, do A. M. U-man-xki biên tập; lúc đầu, nó mang tên "Báo khổ nhỏ mới", sau đó, từ ngày 8 (21) tháng Ba 1917 nó lấy tên là "Lời nói sinh động". Từ tháng Tám 1917 nó mang tên "Lời nói" và sau đó là "Lời nói mới". Báo đã tiến hành một chiến dịch điên cuồng vu khống chống những người bôn-sê-vích. Báo đã bị Ủy ban quân sự - cách mạng trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đóng cửa vào tháng Mười 1917. - 522.

140 "*Liên minh giải phóng U-cra-i-na*" - một tổ chức tư sản - dân tộc chủ nghĩa, do một nhóm những người theo chủ nghĩa dân tộc tư sản U-cra-i-na lập ra vào năm 1914, trong giai đoạn đầu của cuộc chiến tranh thế giới lần thứ nhất. Dự tính là nước Nga Nga hoàng sẽ thất bại trong chiến tranh, Liên minh đã đề ra nhiệm vụ là tách U-cra-i-na ra khỏi nước Nga và thành lập một chế độ quân chủ địa chủ và tư sản ở U-cra-i-na, dưới sự bảo hộ của Đức. - 522.

141 *Đại hội Luân-đôn* - Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga - họp từ ngày 17 (30) tháng Bảy đến ngày 10 (23) tháng Tám 1903. Mười ba phiên họp đầu của đại hội được tiến hành ở Bruy-

xen. Sau đó, do cảnh sát truy nã, nên các phiên họp của đại hội đã chuyển sang Luân-đôn.

Những người dân chủ - xã hội Ba-lan đã đến họp với tư cách là đại biểu không có quyền biểu quyết. Họ đã rời bỏ Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga vì họ không tán thành điểm trong cương lĩnh của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga nói về quyền dân tộc tự quyết. Tại cuộc họp của tiểu ban cương lĩnh, các nhà dân chủ - xã hội Ba-lan vì nghĩ một cách sai lầm rằng điểm nói trên là có lợi cho bọn dân tộc chủ nghĩa Ba-lan, nên đã đề nghị huỷ bỏ nó. Trong phiên họp của đại hội, họ không công khai bảo vệ các đề nghị của họ, nhưng khi không tán thành quyết nghị của đại hội thì họ rời bỏ đại hội. - 524.

142 Bài đăng trên báo "Sự thật" khổ nhỏ" dừng lại đột ngột ở chỗ này. Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ được bản sao đánh máy của bài này. Bản sao này còn cả câu cuối cùng. Ở phía trên trang một của bản sao, một người nào đó không rõ tên đã ghi: "Lời hiệu triệu". Chắc chắn, bài này được chuẩn bị để đưa đến nhà in và sẽ được phổ biến như một tờ truyền đơn, nhưng vì nhà in "Lao động" của đảng bôn-sê-vích đã bị đập phá, nên việc in bài này không thực hiện được. - 528.

143 *Vụ Drây-phuyt* - một vụ án có tính chất khiêu khích do các giới quân chủ phản động trong tập đoàn quân phiệt Pháp tổ chức ra năm 1894 nhằm chống lại Drây-phuyt, một sĩ quan người Do-thái làm việc trong Bộ tổng tham mưu Pháp. Drây-phuyt bị vu khống về tội làm gián điệp phản quốc và bị kết án tù chung thân. Các tập đoàn phản động Pháp đã lợi dụng bản án do phái quân phiệt phản động dựng lên để thổi bùng ngọn lửa bài Do-thái và tấn công vào chế độ cộng hòa và các quyền tự do dân chủ. Năm 1898, khi những người xã hội chủ nghĩa và các đại biểu tiên tiến của phái dân chủ - tư sản (trong đó có Ê. Dô-li-a, Gi. Giô-re-xơ, A. Phrăng-xơ, v. v.) phát động chiến dịch đòi xét lại vụ Drây-phuyt, thì vụ này mang một tính chất chính trị rõ rệt và chia nước Pháp ra làm hai phe: một bên là những người cộng hòa và những người dân chủ; một bên nữa là khối liên minh của bọn quân chủ, bọn tăng lữ, bọn bài Do-thái và bọn dân tộc chủ nghĩa. Năm 1899, do áp lực của dư luận xã hội nên Drây-phuyt đã được tha bổng và trả lại tự do, năm 1906, theo quyết định của tòa án phúc thẩm, Drây-

phuyết được thừa nhận là vô tội và được phục hồi chức vụ trong quân đội. — 534.

144 Phiến họp của Ban chấp hành trung ương và Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga đêm mồng 4 rạng ngày 5 (đêm 17 rạng ngày 18) tháng Bảy 1917 đã quyết định đình chỉ cuộc biểu tình tháng Bảy và ra lời hiệu triệu gửi công nhân và binh lính nói rõ rằng mục đích của cuộc biểu tình - biểu dương sức mạnh của các khẩu hiệu bôn-sê-vích, vạch ra ý nghĩa và sự cần thiết của các khẩu hiệu đó đối với việc giải phóng các dân tộc ra khỏi cuộc chiến tranh, nạn đói và chết chóc - đã đạt được. Lời hiệu triệu kêu gọi kết thúc cuộc biểu tình một cách hòa bình và có tổ chức và chuẩn bị lực lượng cho cuộc đấu tranh sau này. Lời kêu gọi được công bố ngày 5 (18) tháng Bảy trên báo "Sự thật", số 99, với các chữ ký: Ban chấp hành trung ương và Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, Ban chấp hành tổ chức liên quận của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, Tổ chức quân sự trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga và Ủy ban tiểu ban công nhân của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ. — 536.

145 Báo ""*Sự thật*" khổ nhỏ", - một trong những tên gọi của tờ báo bôn-sê-vích "Sự thật" ra công khai hàng ngày. Ra một số vào ngày 6 (19) tháng Bảy 1917 (thay cho số báo "Sự thật" ra thường lệ) sau khi bọn học viên trường sĩ quan và bọn Cô-dắc đập phá tòa soạn vào đêm mồng 4 rạng ngày 5 (đêm 17 rạng ngày 18) tháng Bảy. Báo ""*Sự thật*" khổ nhỏ" đã đăng lời hiệu triệu của Ban chấp hành trung ương và Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga và Tổ chức quân sự trực thuộc Đảng Công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga với đầu đề "Bình tĩnh và kiên nhẫn". Trên báo cũng đăng các bài viết của V. I. Lê-nin "Đâu là chính quyền và đâu là phản cách mạng?", "Những lời vu khống vô sỉ của các báo Trăm đen và của A-lếch-xin-xki", "Nói xấu và sự thật", "Đã tiến sát đến bản chất của vấn đề", "Lại một vụ Đrây-phuyt nữa chăng?", (xem tập này, tr. 521 - 527, 528 - 529, 530 - 532, 533 - 534, 535- 536). — 538.

146 *Những người xã hội chủ nghĩa cánh tả Thụy-điển* (Hay đảng thanh niên) - trào lưu tả khuynh trong Đảng dân chủ - xã hội - Thụy-điển. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, "đảng thanh niên" đứng trên lập trường quốc tế chủ nghĩa, liên minh

với phái tả Xim-méc-van. Vào tháng Năm 1917, họ đã lập ra Đảng dân chủ - xã hội cánh tả Thụy-điển. Tại đại hội của đảng năm 1919, các đại biểu đã quyết định gia nhập Quốc tế cộng sản. Năm 1921, cánh cách mạng của đảng đã lập ra Đảng cộng sản Thụy-điển. - 538.

147 Vì báo "Sự thật" đã bị Chính phủ lâm thời đập phá ngày mồng 5 (18) tháng Bảy 1917, nên bài "Ba cuộc khủng hoảng" phải đăng trong tạp chí "Nữ công nhân", số 7, ngày 19 tháng Bảy (1 tháng Tám). Muốn số tạp chí này được phát hành thật hết sức rộng rãi trong quần chúng, ban biên tập tạp chí đã in ở ngoài bìa lời kêu gọi tất cả công nhân, nữ công nhân, các công đoàn, các ủy ban nhà máy, các tập thể và các khu ủy Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga hãy dùng những biện pháp mạnh mẽ để phổ biến thật rộng rãi số tạp chí này.

"*Nữ công nhân*" - tạp chí hợp pháp của phụ nữ, cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga; tạp chí được sáng lập theo sáng kiến của V. I. Lê-nin; xuất bản ở Pê-téc-bua bằng số tiền do các nữ công nhân đóng góp. Phát hành từ ngày 23 tháng Hai (8 tháng Ba) đến tháng Sáu 1914. Ra được 7 số, trong đó 3 số bị cảnh sát tịch thu. Tham gia tích cực vào công việc của ban biên tập tạp chí có I. Ph. Ác-măng, A. I. E-li-da-rô-va, N. C. Crúp-xcai-a, P. Ph. Cu-đê-li, L. R. Men-gin-xcai-a, E. Ph. Rô-dơ-mi-rô-vích, K. N. Xa-môi-lô-va, L. N. Xtan.

Tạp chí xuất bản trở lại vào ngày 10 (23) tháng Năm 1917 và tiếp tục được xuất bản cho đến tháng Giêng 1918.

Tạp chí "Nữ công nhân" đóng một vai trò to lớn trong việc giáo dục chính trị cho những công nhân trong giai đoạn đảng bôn-sê-vích chuẩn bị tiến hành cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa ở nước Nga. - 541.

148 Chưa rõ là nói đến bài nào. Trong số 7 của tạp chí "Nữ công nhân", - số này đã đăng bài "Ba cuộc khủng hoảng" của V. I. Lê-nin, - không thấy có một bài nào như vậy cả. - 541.

149 Đây là nói về việc V. I. Lê-nin có nên ra trước tòa án của Chính phủ lâm thời tư sản theo lời buộc tội vu khống Người làm gián điệp cho Đức hay không.

Ngay từ những ngày đầu của chiến tranh, sự an ninh của Nga hoàng đã loan truyền những lời buộc tội những người bôn-sê-

vích — những người đã đấu tranh để biến chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thành nội chiến và đã tuyên truyền chủ trương để Chính phủ Nga hoàng thất bại trong chiến tranh - là phản bội tổ quốc, làm lợi cho Đức.

Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, khi đảng bôn-sê-vích đã vạch ra phương hướng chuẩn bị cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Nga, báo chí tư sản và báo chí xã hội chủ nghĩa - cách mạng - men-sê-vích đã phát động một chiến dịch vu cáo những người bôn-sê-vích, nhân dịp một nhóm đảng viên bôn-sê-vích do V. I. Lê-nin lãnh đạo đã đi qua nước Đức để trở về Nga. Trong nghị quyết "Về chiến tranh", Hội nghị VII (Hội nghị tháng Tư) đã kiên quyết vạch trần những thủ đoạn ấy của báo chí tư sản.

Ảnh hưởng của đảng bôn-sê-vích ngày càng tăng lên trong quần chúng công nhân và binh sĩ - những sự biến tháng Sáu, đặc biệt là những sự biến tháng Bảy là những bằng chứng hùng hồn nói lên điều đó - khiến cho chiến dịch vu khống chống những người bôn-sê-vích càng tăng lên. Để làm giảm ảnh hưởng chính trị của đảng bôn-sê-vích trong công nhân và đặc biệt trong quần chúng binh sĩ, phe phản cách mạng với sự giúp đỡ của bọn phản gián đã bịa ra một hồ sơ về mối liên hệ của V. I. Lê-nin với Bộ tổng tham mưu Đức. Vì quần chúng nhân dân hoài nghi không tin vào cục phản gián của Nga hoàng, nên nó buộc phải công bố trên báo chí lời buộc tội vu khống dưới ký tên G. A-lếch-xin-xki - nguyên là nghị sĩ Đu-ma nhà nước II, một kẻ chuyên nghề vu khống, một tên gian hùng - và V. Pa-cra-tốp, một đảng viên phái "Dân ý".

Ngày 4 (17) tháng Bảy, A-lếch-xin-xki tuyên bố với ủy ban các nhà báo rằng hắn dường như có trong tay những văn kiện chứng thực lời buộc tội Lê-nin, và hắn đòi phải công bố các văn kiện đó lên báo chí. Lời buộc tội ấy rất man rợ và không đúng sự thật đến nỗi chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Tso-khê-ít-dê, theo yêu cầu của I. V. Xta-lin là một ủy viên của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết, ngày 4 (17) tháng Bảy, đã gọi điện cho tất cả các tờ báo lớn yêu cầu không đăng lời vu khống ấy. Nhưng ngày 5 (18) tháng Bảy, tờ "Lời nói sinh động", một tờ lá cải của phái Trăm đen, đã đăng bản tuyên bố dưới ký tên A-lếch-xin-xki và Pan-cra-tốp. Sau đó một hôm, bản tuyên bố ấy xuất hiện trên các báo khác nữa (tỉ mỉ hơn, xem bài "Đâu là chính quyền và đâu là phản cách mạng?", tập này, tr. 521 - 527).

Việc truy nã Lê-nin càng được tăng cường hơn nữa. Chính phủ lâm thời ra lệnh bắt V. I. Lê-nin.

Vì sự nhầm nhứ của lời buộc tội mà phe phản cách mạng đưa ra rõ ràng là nhằm bôi nhọ đối thủ chính trị, nhằm tước bỏ lòng tin của quần chúng, nên V. I. Lê-nin, mặc dù đã rút vào bí mật ngày 5 (18) tháng Bảy, vẫn giữ ý kiến cho rằng cần phải đòi mở một phiên tòa công khai và khi ra trước tòa phải vạch trần sự vu khống, biến phiên tòa thành buổi xét xử Chính phủ lâm thời phản cách mạng.

Vấn đề V. I. Lê-nin có nên ra trước tòa hay không trở thành một vấn đề có ý nghĩa chung toàn đảng, và đã được đem ra thảo luận vài lần trong các cấp cao nhất của đảng. Ngày 7 (20) tháng Bảy, vấn đề này đã được đem ra thảo luận tại cuộc hội nghị của các ủy viên Ban chấp hành trung ương và các cán bộ đảng họp tại nhà X. I-a. A-li-lu-ép. Dự hội nghị này có V. P. Nô-ghin, G.C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê, I. V. Xta-lin, E. Đ. Xta-xô-va, v. v.. Bài "Các lãnh tụ bôn-sê-vích có nên ra trước tòa không?" viết ngày 8 (21) tháng Bảy (nhưng ra mắt vào năm 1925), rõ ràng là sự tổng kết hội nghị đó. Vấn đề này cũng đã được thảo luận tại hội nghị mở rộng của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga với các đại biểu của các đảng bộ bôn-sê-vích Pê-tô-rô-grát và Mát-xcô-va họp ngày 13 - 14 (26 - 27) tháng Bảy 1917. Dự hội nghị này có Bô-ki, Búp-nốp, Bu-kha-rin, Vô-lô-đác-xki, Mô-lô-tốp, Nô-ghin, Pốt-vôi-xki, Xta-lin, Xa-vê-li-ép, Xvéc-đlốp, Xô-côn-ni-cốp, Rư-cốp, v. v.. Hội nghị phản đối việc Lê-nin ra tòa. Trong bức thư gửi ban biên tập báo "Sự nghiệp vô sản" đăng ngày 15 (28) tháng Bảy, V. I. Lê-nin viết: "Chúng tôi đã huỷ bỏ việc chúng tôi quyết định phục tùng lệnh của Chính phủ lâm thời tống giam chúng tôi... Hiện nay ở nước Nga không có cơ sở hợp pháp, thậm chí cũng không có cả những đảm bảo về hiến pháp như ở các nước tư sản được tổ chức quy củ. Ngày nay mà tự đem nộp mình cho các nhà chức trách, có nghĩa là chúng ta tự đem nộp mình cho bọn Mi-li-u-cốp, cho bọn A-lếch-xin-xki, cho bọn Pê-rê-véc-dép, cho bọn phản cách mạng đang lộng lộn lên, tức là cho bọn người coi tất cả những việc buộc tội chúng ta chẳng qua chỉ là một sự việc giản đơn trong nội chiến mà thôi" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcô-va, t. 34, tr. 11, 12).

Vì trong đảng viên có hai loại ý kiến về vấn đề này, nên nó đã được đem ra thảo luận tại cơ quan cao nhất của đảng, tức Đại hội VI Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga họp từ ngày 26 tháng Bảy (8 tháng Tám) đến ngày 3 (16) tháng Tám 1917.

Sau cuộc thảo luận tập thể ấy, Đại hội VI của đảng đã nhất trí thông qua một nghị quyết phản đối việc để V. I. Lê-nin ra tòa,

bày tỏ "sự phản kháng kịch liệt đối với việc truy nã ghê tởm mà bọn công tố viên, bọn mật vụ, bọn cảnh sát đang xúc tiến chống lại các lãnh tụ của giai cấp vô sản cách mạng", và đại hội đã gửi lời chào tới V. I. Lê-nin. - 548.

- 150 Những § mà V. I. Lê-nin nêu ở trong ngoặc đơn là những § của nghị quyết "Về vấn đề ruộng đất" đã được Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga thông qua ngày 28 tháng Tư (11 tháng Năm) 1917. Nghị quyết này do V. I. Lê-nin soạn thảo (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 341 - 342 và Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 31, tr. 525 - 526). - 558.
- 151 Ký hiệu "((đ. V.))" của Lê-nin, có lẽ là ký hiệu viết tắt của các chữ "đảo Va-xi-li-ép-xki". Vào thời kỳ này, trên đảo Va-xi-li-ép-xki đang diễn ra những cuộc bầu cử lại vào Xô-viết quận; sau cuộc bầu cử, những người theo phái vệ quốc bị thiểu số không muốn phục tùng đa số và đã hai lần - ngày 28 tháng Tư và ngày 2 tháng Năm (11 và 15 tháng Năm) - bỏ hội nghị để phá rối công việc. - 559.
- 152 Bản phác thảo bài "Tiến tới Đại hội các Xô-viết" hoặc là đề cương ban đầu của bài phát biểu của V. I. Lê-nin về thái độ đối với Chính phủ lâm thời tại Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ (xem tập này, tr. 333 - 350), hoặc là đề cương của một bài chưa được viết ra. - 565.

BẢN CHỈ DẪN CÁC SÁCH BÁO VÀ TÀI LIỆU GỐC MÀ V. I. LÊ-NIN ĐÃ TRÍCH DẪN VÀ NÓI ĐẾN

- А-ви-лóp, В. В. [Dự thảo nghị quyết về những biện pháp đấu tranh chống tình trạng phá sản về kinh tế được đưa ra tại hội nghị các ủy ban công xưởng]. — Авилов, В. В. [Проект резолюции о мерах борьбы с хозяйственной разрухой, внесенный на конференции заводских комитетов]. — «Новая Жизнь», Пг., 1917, № 36, 31 мая (13 июня), стр. 3. Под. общ. загл.: Конференция заводских комитетов. — 303, 313 - 316.*
- "Tình trạng phá sản" trong Bộ thương mại. — «Разруха» в министерстве торговли. «Новая Жизнь», Пг., 1917, № 60, 28 июня (11 июля), стр. 1. — 492 - 493.
- Ан-дре-ép, Г. Về các chính đảng. — Андреев, Г. О партиях. — «Социал-Демократ», М., 1917, № 59, 1 июня (19 мая), стр. 3. — 369.*
- Về các chính đảng. Thư của một người nông dân. — О партиях. Письмо крестьянина. — «Правда», Пг., 1917, № 68, 10 июня (28 мая), стр. 1. — 369.
- Ăng-ghen, Ph. Góp phần phê phán dự thảo cương lĩnh dân chủ - xã hội năm 1891. Субій tháng Sáu 1891. — Энгельс, Ф. К. притике проекта социал-демократической программы 1891 г. Конец июня 1891 г. — 180, 276 - 277.*
- Cuộc khởi nghĩa Pra-ha. Ngày 17 tháng Sáu 1848. — Пражское восстание. 17 июня 1848 г. - 148.
- Thư gửi Ph. A. Doóc-ghê. Ngày 29 tháng Mười một 1886. — Письмо Ф. А. Зорге. 29 ноября 1886 г. - 337.
- Thư gửi Ph. Ken-lí - Vít-snê-vết-xcai-a. Ngày 27 tháng Giêng 1887. — Письмо Ф. Келли-Вишневецкой. 27 января 1887 г. - 148.

- Ba-da-rốp, V. Tình trạng vô chính phủ hiện nay và Na-pô-lê-ông tương lai. — *Bазаров, В. Современная анархия и грядущий Наполеон.* - «Новая Жизнь», Пг., 1917, № 30, 24 мая (6 июня), стр. 1. — 255-256.
- *Rời sao nữa? - Что же дальше?* «Новая Жизнь», Пг., 1917, № 40, 4 (17) июня, стр. 1. — 343.
- *Xung đột ở vùng mỏ sông Đôn.* — *Конфликт в Донецком бассейне.* - «Новая Жизнь», Пг., 1917, № 24, 16 (29) мая, стр. 1. - 139.
- Bãi bỏ sắc lệnh về việc đình lại những hợp đồng ruộng đất.* — *Отмена распоряжений о приостановлении земельных сделок.* - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 75, 26 мая, стр. 5. Под общ. загл.: Во Временном правительстве. - 505.
- "Ban ngày"*, Pê-tơ-rô-grát. — «День», Пг. — 296, 496, 480.
- 1917, № (1604) 33, 14 апреля, стр. 2. — 21 - 24, 212, 215, 216, 220, 221, 222, 223.
- 1917, № (1613) 52, 6 мая, стр. 1. — 72 - 73.
- 1917, № (1620) 59, 14 июня, стр. 2. — 116, 117.
- 1917, № (1647) 86, 16 июня, стр. 3. — 447.
- 1917, № (1652) 91, 22 июня, стр. 1. - 469.
- Bản về cuộc biểu tình.* [Nghị quyết về việc đình chỉ biểu tình và tiếp tục làm việc]. *O демонстрации.* [Постановление об окончании демонстрации и о возобновлении работ]. - «Правда», Пг., 1917, № 99, 18 (5) июля, стр. 4. — 537, 542.
- Bản dịch công hàm của đại sứ Anh cho bộ trưởng Bộ ngoại giao.* — *Перевод ноты анголийского посла на имя министра иностранных дел.* Петроград, 11 (24) мая 1917. «Речь», Пг., 1917, № 123 (3865), 28 мая (10 июня), стр. 4. - 289.
- Bản quyết toán của ngân hàng chiết khấu và cho vay Pê-tơ-rô-grát ngày 28 tháng Hai 1917.* — *Баланс Петроградского Учетного и Ссудного банка к 28 февраля 1917 г.* - «Вестник Финансов, Промышленности и Торговли», Пг., 1917, № 18, 7 (20) мая, стр. 228, в приложении: Баласы кредитных учреждений. - 495-497.

- Bản tuyên bố của Ban ruộng đất trung ương.* — *Декларация Главного земельного комитета.* - «Речь», Пг., 1917, № 118 (3860), 21 мая, (3 июня), стр. 5. Под общ. загл.: В Главном комитете. - 212-213, 565.
- Bản tuyên bố của Chính phủ lâm thời được cải tổ.* — *Декларация обновленного Временного правительства.* - «Речь», Пг., 1917, № 105 (3847), 6 (19) мая, стр. 4. Под общ. загл.: Обновленный состав Временного правительства. — 96, 112, 553 - 555.
- Báo cáo của bộ trưởng nông nghiệp.* — *Доклад министра земледелия.* - «Дело Народа», Пг., 1917, № 84, 25 июня, стр. 4. — 487 - 490, 505, 513.
- "Báo công nhân"*, Pê-tơ-rô-grát. — «Рабочая Газета», Пг. — 162, 242, 267, 279, 289, 371, 396, 402, 438, 463, 478, 503, 504.
- 1917, № 35, 20 апреля, стр. 1. - 263.
- 1917, № 39, 25 апреля, стр. 2; № 40, 26 апреля, стр. 2; № 41, 27 апреля, стр. 2. - 28 - 30.
- 1917, № 42, 28 апреля, стр. 2. — 5, 6 - 8.
- 1917, № 56, 14 мая, стр. 1 - 2. — 293 - 295, 336, 394, 399.
- 1917, № 57, 16 мая, стр. 1 - 2. — 263.
- 1917, № 63, 24 мая, стр. 2. — 267, 268.
- 1917, № 66, 27 мая, стр. 2. — 279.
- 1917, № 67, 28 мая, стр. 2. — 290.
- 1917, № 80, 14 июня, стр. 2. — 433 - 434.
- 1917, № 81, 15 июня, стр. 1 - 2. — 442 - 444.
- 1917, № 82, 16 июня, стр. 1 - 2. — 439 - 440.
- 1917, № 83, 17 июня, стр. 2 - 3. — 464.
- 1917, № 93, 29 июня, стр. 1 - 3. — 502 - 504, 509 - 511.
- "Báo nước Nga"*, Xanh Pê-téc-bua. — «Русская Газета», Спб. - 284.
- "Báo tài chính"*, Pê-tơ-rô-grát. — «Финансовая Газета», Пг., 1917, № 468, 17 мая, стр. 2. — 155 - 157.

- "*Bình minh của chúng ta*", Pê-tơ-rô-grát. — «*Наша Заря*», Пг. — 90.
- Bọn dân chủ - lập hiến và Chính phủ lâm thời*. [Xã luận]. — *Кадеты и Временное правительство*. [Передовая]. — «*День*», Пг., 1917, № (1652), 91, 22 июня, стр. 1. — 469.
- Cá-ram-din, N. M. Nhạy cảm và lạnh nhạt*. Hai tính chất. — *Карамзин, Н. М. Чувствительный и холодный*. Два характера. — 515.
- Các đại biểu của xây-mơ Phần-lan ở Pê-tơ-rô-grát*. — *Представители финляндского сейма в Петрограде*. — «*Биржевые Ведомости*». Утренний вып., Пг., 1917, № 16206, 28 апреля (11 мая), стр. 4. — 8.
- Các đồng chí công nhân và binh sĩ*. — *Товарищи рабочие и солдаты*. [Обращение Исполнительных комитетов Всероссийского Совета рабочих, солдатских и крестьянских депутатов по поводу демонстрации 3 и 4 июля]. — «*Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов*», 1917, № 109, 5 июля, стр. 1. — 530.
- Các đồng chí công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát!* [Lời kêu gọi về cuộc biểu tình hòa bình và có tổ chức]. — *Товарищи рабочие и солдаты Петрограда!* [Воззвание о мирной и организованной демонстрации. 4 (17) июля 1917 г. Листовка. Б. м., 1917]. 1 стр. Подписи: ЦК РСДРП, Петербургский комитет РСДРП, Межрайонный комитет РСДРП, Военная организация при ЦК РСДРП, Комиссия рабочей секции Совета рабочих и солдатских депутатов. — 542.
- [*Các đồng chí công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát!* Lời kêu gọi về cuộc biểu tình hòa bình và có tổ chức. Ngày 4 (17) tháng Bảy 1917] — [*Товарищи рабочие и солдаты Петрограда!* Воззвание о мирной и организованной демонстрации. 4 (17) июля 1917 г.]. — «*Дело Народа*», Пг., 1917, № 92, 5 июля, стр. 1. Под. общ. загл.: Документы. — 542.
- Các nghị quyết của Hội nghị toàn Nga Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga họp ngày 24 - 29 tháng Tư 1917*. — *Резолюции Всероссийской конференции Российской социал-демократической рабочей партии, состоявшейся 24-29 апреля 1917 года*. — «*Содатская Правда*», Пг., 1917, № 13, 16 (3) мая. Приложение к газете «*Содатская Правда*», стр. 1-4. — 60, 172, 327, 338, 557 - 558.
- Chính phủ lâm thời muốn cái gì?3*. Cuộc đấu tranh chống sự phá sản về kinh tế. — *Чего хочет новое Временное правительство*. 3 *Борьба с хозяйственной разрухой*. — «*Известия Петроградского Совета Ра-*

- бочих и Солдатских Депутатов*», 1917, № 63, 11 мая, стр. 2-3. — 94-95.
- [*Cô-dơ-lốp-xki, M. I-u*] *Thư của đồng chí Cô-dơ-lốp-xki*. — [*Козловский, М. Ю.*] *Письмо т. Козловского*. — «*Листок «Правды»*», Пг., 1917, 19 (6) июля, стр. 2. — 539.
- Crôn-stát*. — *Кронштадт*. — «*Речь*», Пг., 1917, № 122 (3864), 27 мая (9 июня), стр. 5. — 270.
- Crôn-stát*. Bài của Chính phủ lâm thời. — *Кронштадт*. От Временного правительства. «*Речь*», Пг., 1917, № 122 (3864), 27 мая (9 июня), стр. 5. — 270.
- Cư-lớp. I. A. Con mèo và người đầu bếp*. — *Крылов, И. А. Кот и Повар*. — 159, 266.
- Cước-li-an-đi-a và những người bên-sê-vích theo phái Lê-nin*. — *Курляндия и большевики-ленинцы*. — «*Единство*», Пг., 1917, № 42, 18 мая, стр. 1. — 160.
- Cuộc bầu cử vào Đu-ma hàng quận*. — *Выборы в районные думы*. — «*Дело Народа*», Пг., 1917, № 59, 27 мая, стр. 1. Под общ. загл.: Петроград, 27 мая (9 июня). — 268.
- Cuộc đấu tranh giữa lao động và tư bản*. — *Борьба между трудом и капиталом*. — «*Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов*», 1917, № 70, 19 мая, стр. 1-2. — 258, 259.
- * *Cương lĩnh của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga*. — *Программа Российской социал-демократической рабочей партии*. — В кн.: *Программа и устав Российской с.-д. рабочей партии, принятые на 2-м съезде партии 1903 г. с поправками, принятыми на Объединительном съезде в Стокгольме 1906, г.* Пг., «*Прибой*», б. г., стр. 3-13 (РСДРП). — 5 - 6, 91 - 92, 177, 179 - 180, 182, 183, 184, 185, 187 - 188, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 210, 211, 354, 469, 473.
- Cương lĩnh của phái dân túy*. — *Платформа народников* — xem *Tiến tới cuộc bầu cử vào Đu-ma hàng quận*.

* Một hoa thị chỉ những sách, bài viết và tài liệu trong đó có bút tích của V. I. Lê-nin. Những sách báo này được lưu tại Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô.

- Cương lĩnh của phái men-sê-vích.* — Платформа меньшевиков - хет
Cương lĩnh thị chính của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga.
- Cương lĩnh thị chính của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga.*
Муниципальная платформа РСДРП. - «Рабочая Газета», Пг., 1917,
№ 39, 25 апреля, стр. 2; № 40, 26 апреля, стр. 2; № 41, 27 апреля,
стр. 2. - 28-29.
- Cương lĩnh và điều lệ tổ chức của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng được
thông qua tại đại hội I của đảng.* — Программа и организационный устав
партии социалистов-революционеров, утвержденные на первом
партийном съезде. Изд. Центрального комитета п. с.-р. Б. м., тип.
Партии соц.-рев., 1906. 32 стр. (Партия социалистов-
революционеров). - 466 - 467.
- Danh sách những người được đề cử đại biểu vào Du-ma hàng quận.* —
Списки кандидатов, рекомендованных в гласные районных дум. -
«Ведомости Общественного Градоначальства», Пг., 1917, № 56
(101), 17 мая. Бесплатное прил. К газ. «Ведом. Обществ. Градон.»
№ 56 (101), стр. 1-12. На прил. Ошибочно указано: № 57 (101). -
237 - 238, 2412, 243.
- Di-nô-vi-ép, G. E. Những câu hỏi và những câu trả lời.* Gửi các đồng chí
đại biểu đại hội nông dân toàn Nga. — Зиновьев, Г. Е. Вопросы и
ответы. Товарищам делегатам Всероссийского крестьянского
съезда. - «Правда», Пг., 1917, № 56, 26 (13) мая, стр. 2 - 132.
- Dự thảo bản tuyên bố của Chính phủ lâm thời.* — Проект декларации
Временного правительства. - «Известия Петроградского Совета
Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 59, 6 мая, стр. 1-2. Под
общ. загл.: В каких условиях наши товарищи вступили в
правительство. - 44.
- Dự thảo sửa đổi cương lĩnh kinh tế tối thiểu.* — Проект изменения
экономической программы-минимум. - В кн.: Материалы по
пересмотру партийной программы. Под ред. и с предисл. Н.
Ленина. Пг., «Прибой», 1917, стр. 13-16 (РСДРП). - 175.
- Dự thảo sửa đổi những điểm trong cương lĩnh có liên quan đến vấn đề giáo
dục quốc dân.* — Проект изменения тех пунктов программы, которые
относятся к народному образованию. - Там же, стр. 16 - 18. — 175.
- Đại hội nông dân.* — Крестьянский съезд. - «Речь», Пг., 1917, № 110 (3852),
12 (25) мая, стр 4. - 132.

- Đại hội nông dân.* - Крестьянский съезд. - «Русская Воля». Вечерный вып.
Пг., 1917, № 96, 4 мая, стр. - 3. - 44.
- [Đại hội toàn Nga của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ].* Phiên họp
ngày 4 tháng Sáu. — [Всероссийский съезд Совета рабоч. и солд.
депутатов]. Заседание 4-го июня. - «Известия петроградского
Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 84, 6 июня,
стр. 4 - 10. — 333, 335, 336 - 338, 376 - 377, 379, 392 - 395.
- [Đại hội toàn Nga của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ].* Phiên họp
ngày 5 tháng Sáu. — [Всероссийский съезд Совета рабоч. и солд.
депутатов]. Заседание 5 июня. - «Известия Петроградского
Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 85, 7 июня,
стр. 11 - 16. — 398, 399, 401, 403 - 404, 451, 487.
- Đại hội toàn Nga của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.* Phiên họp
ngày 8 tháng Sáu. [Всероссийский съезд Совета рабоч. и солд.
депутатов]. Заседание 8 июня. - «Известия петроградского
Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 88, 10 июня,
стр. 1-5. — 362.
- [Đại hội toàn Nga của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ].* Phiên họp
ngày 9 tháng Sáu. — [Всероссийский съезд Совета рабоч. и солд.
депутатов]. Заседание 9 июня. - «Известия петроградского
Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 88, 10 июня,
стр. 5 - 8. — 362.
- Đại hội toàn Nga của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.* Phiên họp
ngày 19 tháng Sáu. — [Всероссийский съезд Совета рабоч. и солд.
депутатов]. Заседание 19 июня. - «Известия петроградского
Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 96, 20 июня,
стр. 6 - 7. — 460, 487, 488.
- Đất nước đang nguy biến.* — Страна в опасности. - «Рабочая Газета»,
Пг., 1917, № 56, 14 мая, стр. 1 - 2. — 293 - 295, 336, 394 - 395, 399.
- Đấu tranh chống tình trạng phá sản về kinh tế.* — Борьба с экономической
разрухой. - «Известия петроградского Совета Рабочих и
Солдатских Депутатов», 1917, № 70, 19 мая, стр. 2- 4. — 258 - 259.
- Điệp-ni-txơ-ki, P. N. Kẻ thù của nhân dân.* — Дневницкий П. Н. Враги
народа. - «Единство», Пг., 1917, № 44, 20 мая, стр. 2. — 271 - 273,
387 - 389.

Đoàn đại biểu của Đảng dân [chủ] - xã [hội] Phần-lan tại Ban tổ chức[c]. — Делегация финляндской с [оциал]-д [емократ]ии в Организацион[ном] комитете. - «Рабочая Газета», Пг., 1917, № 42, 28 апреля, стр. 2. — 5, 6 - 8.

"Đời sống mới", Pê-tơ-rô-grát. — «Новая жизнь», Пг. — 88, 371, 396, 559.

— 1917, № 17, 7 (20) мая, стр. 3. — 65, 66- 67, 70-71.

— 1917, № 24, 16 (29) мая, стр. 1. — 139.

— 1917, № 30, 24 мая (6 июня), стр. 1. — 255 - 256.

— 1917, № 36, 31 мая (13 июня), стр. 3. — 302 - 303, 313 - 315.

— 1917, № 40, 4 (17) июня, стр. 1. — 343.

— 1917, № 41, 6 (19) июня, стр. 1. — 397.

— 1917, № 49, 15 (28) июня, стр. 1. — 438.

— 1917, № 50, 16 (29) июня, стр. 4. — 447.

— 1917, № 60, 28 июня (11 июля), стр. 1. — 492 - 493.

— 1917, № 61, 29 июня (12 июля), стр. 1. — 499 - 500.

Đừng nghe những lời kêu gọi khiêu khích! [Nghị quyết thông qua tại Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ]. — Не слушайте провокационных призывов! [Резолюция, принятая на Первом Всероссийском съезде Советов рабочих и солдатских депутатов]. - «Известия петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 88, 10 июня, стр. 10. — 406, 407, 408, 410, 413, 415, 563.

Gác lại vấn đề U-cra-i-na. [Xã luận]. — Отложение Украины. [Передовая]. - «Рабочая Газета», Пг., 1917, № 81, 15 июня, стр. 1 - 2. — 442 - 443.

Gần tới chỗ diệt vong. — На краю гибели. - «Речь», Пг., 1917, № 107 (3849), 9 (22) мая, стр. 2. - 76.

Ghéc-txen, A. I. Tiếng khóc. — Герцен, А. И. Плач. — 321 - 323.

"Giáo dục", Pê-tơ-rô-grát. — «Просвещение», Пг. - 145.

Gri--bô-ê-đốp, A. X. Khổ vì khôn. — Грибоедов, А. С. Горь от ума. - 498.

Gửi dân cư Pê-tơ-rô-grát! Gửi công nhân! Gửi binh sĩ! Gửi tất cả những công dân trung thực! Sự vụ khống phải được vạch trần! Bọn vu khống phải bị đưa ra tòa! [Truyền đơn]. — К населению петрограда! К рабочим!»! К солдатам! Ко всем честным гражданам! Клевета должна быть разоблачена! Клеветников под суд! [Листовка]. Б. м., [1917]. 1 стр. Подпись: Центральный Комитет РСДРП. - 541.

Gửi nhân dân toàn thế giới. — К народам всего мира. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 15, 15 марта, стр. 1. Подпись: Петроградский Совет рабочих и солдатских депутатов. — 250, 342, 343, 351 - 352, 361, 364 - 365, 368, 466.

Gửi những người xã hội chủ nghĩa tất cả các nước. [Lời kêu gọi của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát!] — К социалистам всех стран. [Обращение Исполнительного комитета Петроградского Совета рабочих и солдатских депутатов]. «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 55, 2 мая, стр. 1 - 2. — 13 - 15.

Gửi quân đội. [Lời kêu gọi của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát]. — К армии. [Воззвание Петроградского Совета рабочих и солдатских депутатов]. «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 55, 2 мая, стр. 2. — 16 - 19.

Gửi tất cả những phân ban lao động trực thuộc các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ. — Ко всем отделам труда при Совета раб. и солд. деп. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 70, 19 мая, стр. 1. Подпись: Отдел труда Петроградского Совета рабочих и солдатских депутатов. — 235, 258.

Gửi toàn thể những người lao động, tất cả công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát. — Ко всем трудящимся, ко всем рабочим и солдатам Петрограда. [Постановление ЦК РСДРП (б) об отмене демонстрации]. - «Правда», Пг., 1917, № 78, 23 (10) июня, стр. 1. — 406 - 407, 416, 544, 563.

Hãy đưa danh sách đảng của tự do của nhân dân! [Thư của ban biên tập]. — Подавайте партии народной свободы! [Обращение от редакции]. - «Новое Время», Пг., 1917, № 14787, 27 мая (9 июня), стр. 5. - 265.

- Hỏi tra vụ Ma-li-nốp-xki*. — Следствие по делу Маниновского. - «Правда» Пг., 1917, № 73, 17 (4) июня стр. 3. - 464.
- Hội nghị các đại biểu Đu-ma nhà nước*. — Совещание членов Гос. думы. - «Речь», Пг., 1917, № 118 (3860), 21 мая (3 июня), стр. 5. - 565.
- Hội nghị các đại biểu Đu-ma nhà nước*. — Совещание членов Государственной думы. - «Речь», Пг., 1917, № 129 (3871), 4 (17) июня, стр. 3-5. Подпись: Як. Лив-ъ. 379, 380 - 382, 393 - 395, 402.
- Hội nghị riêng của các nghị sĩ Đu-ma nhà nước*. — Частное совещание членов Гос. думы. - «Речь», Пг., 1917, № 104 (3846), 5 (18) мая, стр. 3 - 4. — 40 - 43, 120, 141.
- Hội nghị riêng của các nghị sĩ Đu-ma nhà nước*. — Частное совещание членов Гос. думы. - «Речь», Пг., 1917, № 150 (3892), 29 июня (12 июля), стр. 4. — 505 - 506.
- I-lin, I. Từ những tâm trạng mùa xuân*. — Ильин. И. Из весенних настроений. - «Земля и воля», Пг., 1917, № 36, 6 мая, стр. 1. - 556.
- I-va-nô-vích, X. Liệu chúng ta có e ngại chiến thắng hay không?* — Иванович, С. Бояться ли нам победы? - «Рабочая Газета», Пг., 1917, № 93, 29 июня, стр. 2 - 3. — 502 - 504.
- Im lặng là vàng*. — Молчание - золото. - «Дело Народа», Пг., 1917, № 59, 27 мая, стр. 2. В отд.: Печать и жизнь. — 268, 310 - 312.
- "Không có thôn tính"*. — «Без аннексий». - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 67, 16 мая, стр. 2. — 147 - 149., 150, 249 - 251, 318, 341, 357, 361.
- Không được đung đến!* — Руки прочь! - «Рабочая Газета», Пг., 1917, № 66, 27 мая, стр. 2. - 279.
- Khủng hoảng của công nghiệp kim khí*. — Кризис металлической промышленности. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 104, 29 июня, стр. 11. — 498 - 499.
- L. G. Đây-tơ ở hội nghị của những người men-sê-vích*. — Л. Г. Дейчна конференции меньшевиков. - «Единство», Пг., 1917, № 34, 9 мая, стр. 2. - 239.
- [Lê-nin, V. I.] Bài phát biểu về vấn đề cơ quan ngôn luận của Ban chấp hành Pê-téc-bua tại phiên họp của Ban chấp hành Pê-téc-bua Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga ngày 30 tháng Năm (12 tháng*

- Sáu) 1917*. — [Ленин, В. И.] Речь по вопросу об органе Петербургского комитета на заседании Петербургского комитета РСДРП (б) 30 мая (12 июня) 1917 г. - 299.
- *Biên bản cuộc họp các đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga ngày 8 tháng Tư 1917 sau khi đã được Ban chấp hành trung ương thống nhất*. — Протокол собрания членов РСДРП, объединенной Центральным Комитетом, от 8 апреля 1917 г. - «Воля Народа», Пг., 1917, № 31, 4 июня, стр. 1-2. Под общ. загл.: Via Циммервальд - Берлин - Стокгольм - Петроград. - 383, 390.
- *Chúng tôi đã về đến đây như thế nào*. — Как мы доехали. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 32, 5 апреля, стр. 2. - 93.
- *Dự thảo các nghị quyết đưa ra tại phiên họp của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga ngày 30 tháng Năm (12 tháng Sáu) 1917*. — Проекты резолюций, предложенные на заседании Петербургского комитета РСДРП (б) 30 мая (12 июня) 1917 г. — 297, 299 - 300.
- *Dự thảo nghị quyết về thái độ đối với các Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và dân chủ - xã hội (men-sê-vích), những đảng của cái gọi là dân chủ - xã hội "không đảng phái" và các trào lưu chính trị cùng loại như thế, [đưa ra tại hội nghị đại biểu toàn thành Pê-tơ-rô-grát của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Năm 1917]*. — Проект резолюции об отношении к партиям социалистов-революционеров, социал-демократов (меньшевиков), партии так называемых (нефракционных социал-демократов и т. п. родственным политическим течениям, [внесенный на петроградской общегородской конференции РСДРП (б). 1917 г.]. — 87, 238 - 239.
- *Dự thảo nghị quyết về vấn đề ruộng đất do N. Lê-nin thay mặt đảng đoàn dân chủ - xã hội trình bày tại Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga*. — Проект резолюции по аграрному вопросу, представленный Н. Лениным на Всероссийский Совет крестьянских депутатов от имени социал-демократической фракции. (Листовка). Б. м., [1917], 1 стр. - 210.
- *Dự thảo những điểm sửa đổi các phần lý luận, chính trị và vài phần khác của cương lĩnh do N. Lê-nin soạn thảo*. — Проект изменений

- теоретической, политической и некоторых других частей и программы, составленный Н. Лениным. — В кн.: Материалы по перстору партийной программы. Под ред. и с предисл. Н. Ленина. Пг., «Прибой», 1917, стр. 4-8. (РСДРП). — 175.
- [Lê-nin, V. I.] *Đâu là chính quyền, đâu là phản cách mạng? — Где власть и где контрреволюция?* — «Листок «Правды»», Пг., 1917, 19 (6) июля, стр. 1 - 2. — 535, 538 - 539, 541, 542.
- *Đến tốt điểm.* — *У последней черты.* — «Социал-Демократ», Женева, 1915, № 48, 20 ноября, стр. 2. — 539.
- *Đổ nát đến nơi rồi.* — *Грозит разруха.* — «Правда», Пг., 1917, № 57, 27 (14) мая, стр. 1. — 135.
- *Không có vũ khí sạch sẽ và có tính nguyên tắc, họ liền vớ lấy những vũ khí bẩn thỉu.* — *Не имея чистого, принципиального оружия, они хватаются за грязное.* — «Правда», Пг., 1917, № 68, 10 июня (28 мая), стр. 3 - 4. — 267.
- *Lộn xộn trong đầu óc.* (Lại bàn về vấn đề thôn tính). — *Каша в головах.* (Еще об аннексиях). — «Правда», Пг., 1917, № 60, 31 (9) мая, стр. 2. — 250.
- *Một vấn đề có tính chất nguyên tắc.* ("Những lời đã bị bỏ quên" của chủ nghĩa dân chủ). — *Один принципиальный вопрос.* («Забытые слова» демократизма). «Правда», Пг., 1917, № 68, 10, июня (28 мая), стр. 3. — 180 - 181.
- *Nghị quyết.* — Резолюция. «Правда», Пг., 1917, № 73, 17 (9) июня, стр. 1-2. Под общ. загл.: Конференция фабрично-заводских комитетов. — 370, 371.
- *Nghị quyết về các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ [được thông qua tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Năm 1917].* — Резолюция о Советах рабочих и солдатских депутатов, [принятая на Седьмой (Апрельской) Всероссийской конференции РСДРП (б). 1917 г.]. — «Правда», Пг., 1917, № 46, 15 (2) мая, стр. 3. — 274, 559.
- *Nghị quyết về chiến tranh được thông qua [tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Năm 1917].* — Резолюция о войне, принятая (на Седьмой (Апрельской) Всероссийской конференции РСДРП (б). 1917 г.). —

- «Правда», Пг., 1917, № 44, 12 мая (29 апреля), стр. 1. — 66, 123 - 124, 357, 523, 557.
- *Nghị quyết về đề nghị của Boóc-gơ-bi-e.* — Резолюция по поводу предложения Боргеберга — xem Lê-nin, V. I. Về đề nghị của Boóc-gơ-bi-e.
- *Nghị quyết về những biện pháp kinh tế để khắc phục sự phá sản về kinh tế.* — Резолюция об экономических мерах борьбы с разрухой — xem Lê-nin, V. I. Nghị quyết.
- *Nghị quyết về thái độ đối với Chính phủ lâm thời.* — Резолюция об отношении к Временному правительству — xem Lê-nin, V. I. Về thái độ đối với Chính phủ lâm thời.
- *Nghị quyết về tình hình hiện nay.* — Резолюция о текущем моменте текущем моменте — xem Lê-nin, V. I. Về tình hình hiện nay.
- *Nghị quyết về vấn đề ruộng đất [được thông qua tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Năm 1917]* — Резолюция по аграрному вопросу, [принятая на Седьмой (Апрельской) Всероссийской конференции РСДРП (б). 1917 г.]. — «Солдатская Правда», Пг., 1917, № 13, 16 (3) мая. Приложение к газете «Солдатская Правда», стр. 2. — 167 - 169, 170, 210, 214 - 215, 557 - 558.
- *Nghị quyết về vấn đề dân tộc [được thông qua tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Năm 1917].* — Резолюция по национальному вопросу, [принятая на Седьмой (Апрельской) Всероссийской конференции РСДРП (б). 1917 г.]. — «Солдатская Правда», Пг., 1917, № 13, 16 (3) мая. Приложение к газете «Солдатская Правда», стр. 3. — 7 - 8, 558.
- *Những lời cảm ơn.* — Благодарность. — «Правда», Пг., 1917, № 74, 19 (6) июня, стр. 3. — 390.
- *Những suy nghĩ về những nhận xét của tiểu ban của Hội nghị toàn Nga tháng Tư.* — Соображение по поводу замечаний секций Всероссийской Апрельской конференции — xem Lê-nin, V. I. Những suy nghĩ về những nhận xét trước.
- * — *Những suy nghĩ về những nhận xét trước.* — Соображение по поводу предыдущих замечаний. В кн.: Материалы по пересмотру

- партийной программы. Под ред. и с предисл. Н. Ленина. Пг. «Прибой», 1917, стр. 11-12. (РСДРП). Подпись: Н. Ленин. - 175.
- [Lê-nin, V. I.] *Quyết định của ban lãnh đạo ở nước ngoài của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Ngày 18 (31) tháng Ba 1917.* — Постановление заграничной коллегии ЦК РСДРП. 1831) марта 1917 г. — xem Lê-nin, V. I. Biên bản cuộc họp các đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga ngày 8 tháng Tư 1917 sau khi đã được Ban chấp hành trung ương thống nhất.
- *Sự bền chắc của một dây xích là do sự bền chắc của khâu yếu nhất của nó quyết định.* — Крепость цепи определяется крепостью самого слабого звена ее. - «Правда», Пг., 1917, № 67, 9 июня (27 мая), стр. 1. — 267 - 268.
- *Sự phá sản về kinh tế và cuộc đấu tranh của giai cấp vô sản chống sự phá sản đó.* — Разруха и пролетарская борьба с ней. - «Правда», Пг., 1917, № 73, 17 (4) июня, стр. 1. - 396.
- *Theo lối Lu-i Blăng.* — Лублановщина. - «Правда», Пг., 1917, № 27, 8 апреля, стр. 2. Подпись: Н. Ленин. — 108 - 109, 160.
- *"Trò ảo thuật" và ảo thuật của tính vô nguyên tắc về chính trị.* — «Фокусы рук» и фокусы политической беспринципности. «Правда», Пг., 1917, № 67, 9 июня (27 мая), стр. 2 - 3. — 267.
- *Trước cách mạng, đảng ta đã tuyên bố gì về chiến tranh.* — Какие заявления делала наша партия о войне перед революцией. - «Правда», Пг., 1917, № 56, 26 (13) мая, стр. 1 - 2. — 127 - 128.
- * — *Vài luận cương.* Lời biên tập. — Несколько тезисов. От редакции. - «Социал-Демократ», Женева, 1915, № 47, 13 октября, стр. 2. — 90 - 92, 127 - 128, 557.
- *Văn bản cũ và mới của cương lĩnh.* — Старый и новый тексты программы. . В кн.: Материалы по пересмотру партийной программы. Под ред. и с предисл. Н. Ленина. Пг. «Прибой», 1917, стр. 11-12. (РСДРП). Подпись: Н. Ленин. - 176.
- *Về chiến tranh.* [Nghị quyết được thông qua tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Năm 1917]. *O войне.* [Резолюция, принятая на Седьмой (Апрельской) Всероссийской конференции РСДРП (б).

- 1917 г.]. - «Солдатская Правда», Пг., 1917, № 13, 16 (3) мая. Приложение к газете «Солдатская Правда», стр. 1 -2. — 147.
- *Về dự án sửa đổi cương lĩnh. Văn bản cũ và mới của cương lĩnh.* — К проекту переработки программы. Старый и новый тексты программы. — xem Lê-nin, V. I. Văn bản cũ và mới của cương lĩnh.
- *Về đề nghị của Boóc-gơ-bi-e.* [Nghị quyết được thông qua tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Năm 1917]. — *O предложении Борзбьерга.* [Резолюция, принятая на Седьмой (Апрельской) Всероссийской конференции РСДРП (б). 1917 г.]. - «Правда», Пг., 1917, № 41, 9 мая, (26 апреля), стр. 1. Под. общ. загл.: Резолюция Всероссийской конференции РСДРП. - 558.
- *Về thái độ đối với Chính phủ lâm thời.* Dự thảo nghị quyết được một tiểu ban do hội nghị toàn Nga thành lập, nhất trí thông qua. — *Об отношении к Временному правительству.* Проект резолюции, принятый единогласно комиссией, выбранной Всероссийской конференцией. «Правда», Пг., 1917, № 42, 10 мая (27 апреля), стр. 1. — 419, 526, 557.
- *Về tình hình hiện nay.* [Nghị quyết được thông qua tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Năm 1917]. — *O текущем моменте.* [Резолюция, принятая на Седьмой (Апрельской) Всероссийской конференции РСДРП (б). 1917 г.]. - «Солдатская Правда», Пг., 1917, № 13, 16 (3) мая. Приложение к газете «Солдатская Правда», стр. 3- 4. — 120 - 121, 136, 397, 402, 558 - 559.
- *Về việc đoàn kết những người quốc tế chủ nghĩa chống lại khối liên minh những người vệ quốc chủ nghĩa tiểu tư sản.* [Nghị quyết được thông qua tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Năm 1917]. *Об объединении интернационалистов против мелкобуржуазного оборонческого блока.* [Резолюция, принятая на Седьмой (Апрельской) Всероссийской конференции РСДРП (б). 1917 г.]. «Правда», Пг., 1917, № 46, 15 (2) мая. Стр. 3. Под. общ. загл.: Всероссийской конференции РСДРП. — 87, 144, 238, 558 - 559.
- *Về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng.* [Nghị quyết được thông qua tại Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) của Đảng công

- nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Năm 1917]. *O пересмотре партийной программы*. [Резолюция, принятая на Седьмой (Апрельской) Всероссийской конференции РСДРП (б). 1917 г.] «Солдатская Правда», Пг., 1917, № 13, 16 (3) мая. Приложение к газете «Солдатская Правда», стр. 4. — 558 - 559.
- *Về việc "tự tiện chiếm đoạt" ruộng đất*. (Những lý lẽ yếu ớt của bọn "xã hội chủ nghĩa - cách mạng"). — *O «самочинном захвате» земли*. (Плохие доводы «соц-революционеров»). - «Правда», Пг., 1917, № 62, 2 июня (20 мая), стр. 2. Подпись: Н. Ленин. - 220-221.
- Lời di chúc của Quốc tế II*. (Về thái độ của giai cấp vô sản đối với chiến tranh). — *Завершение 2-го Интернационала*. (Об отношении пролетариата к войне). - «Правда», Пг., 1917, № 8, 14 марта, стр. 3; № 9, 15 марта, стр. 3. - 128.
- Lời đề nghị của đồng chí Xmin-ga*. — *Предложение тов. Смилги* — *xem Trong Ban ruộng đất trung ương*.
- Lời kêu gọi bình tĩnh*. — *Призыв к спокойствию*. - «Рабочая Газета», Пг., 1917, № 80, 14 июня, стр. 2. — 433 - 437.
- Lời kêu gọi của Ban chấp hành*. — *Воззвание Исполнительного комитета - xem Gửi những người xã hội chủ nghĩa tất cả các nước*.
- Lời kêu gọi của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-rô-grát gửi những người xã hội chủ nghĩa tất cả các nước*. — *Обращение Исполнительного комитета Петроградского Совета рабочих и солдатских депутатов к социалистам всех стран* — *xem Gửi những người xã hội chủ nghĩa tất cả các nước*.
- Lời kêu gọi của bộ trưởng lao động gửi tất cả công nhân Nga*. — *Обращение министра труда ко всем рабочим России*. - «Речь», Пг., 1917, № 149 (3891), 28 июня (11 июля), стр. 3. — 491 - 492.
- Lời kêu gọi của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-rô-grát gửi quân đội*. — *Воззвание Петроградского Совета рабочих и солдатских депутатов к армии* — *xem Gửi quân đội*.
- Lời kêu gọi ngày 14 tháng Ba*. — *Воззвание от 14-го марта* — *xem Gửi nhân dân toàn thế giới*.
- "Lời nói sinh động"*, Pê-tơ-rô-rô-grát. — «Живое Слово», Пг. — 523, 526, 528, 535, 539.

- M. I. Tê-rê-sen-cô nói về những nhiệm vụ của mình*. — *М. И. Терещенко о своих задачах*. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 62, 10 мая, стр. 3. — 78, 116.
- M. V. Rốt-di-an-cô nói về Ma-li-nốp-xki*. — *М. В. Родзянко о Малиновском*. - «Русская воля», Пг., 1917, № 143, 18 июня, стр. 5. - 464.
- [Ma-xlốp, X.L.] "Những quy định tạm thời về việc sử dụng ruộng đất"*. — *[Маслов, С. Л.] «Временные правила пользования землей»*. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», Пн 1917, № 10, 19 мая, стр. 4. Под. загл.: Доклад С. Д. Маслова. — 167 - 172, 222, 223.
- Mác, C. Thông báo mật*. Khoảng 28 tháng Ba 1870. — *Маркс, К. Конфиденциальное сообщение*. Около 28 марта 1870 г. - 148.
- *Thư gửi Ph. Ăng-ghen*. Ngày 2 tháng Mười một 1867. — *Письмо Ф. Энгельсу*. 2 ноября 1867 г. - 148.
- Một sự phê phán gay gắt*. — *Сердитая критика*. - «Новая Жизнь», Пг., 1917, № 41, 6 (19) июня, стр. 1. - 396.
- Mơ-xti-xláp-xki, X. Đ. Bút ký*. — *Мстиславский, С. Д. Заметки*. - «Дело Народа», Пг., 1917, № 44, 9 мая, стр. 1. - 262.
- Nghị quyết của Ban binh sĩ thuộc Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ*. — *Резолюция солдатской секции Сов. р. и с. деп.* - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 88, 10 июня, стр. 10. — 563 - 564.
- [Nghị quyết của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-rô-grát về những biện pháp khắc phục những xung đột ở vùng đôn-pê-tơ]*. — *[Резолюция Исполнительного комитета Петроградского Совета рабочих и солдатских депутатов о мероприятиях по ликвидации создавшегося конфликта в Донецком бассейне]*. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 68, 17 мая, стр. 3. Под общ. загл.: В Исполнительном комитете. - 162-163.
- [Nghị quyết của Ban kinh tế thuộc Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-rô-grát về những biện pháp đấu tranh chống sự phá sản về kinh tế]*. — *[Резолюция экономического отдела Исполнительного комитета Петроградского Совета рабочих и сол-*

датских депутатов о мерах борьбы с разрухой]. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 68, 17 мая, стр. 3. Под общ. загл.: В Исполнительном комитете. - 151, 162.

Nghị quyết của Ban ruộng đất trung ương. — Резолюция Главного земельного комитета — xem Bản tuyên bố của Ban ruộng đất trung ương.

* *Nghị quyết của đại hội [nông dân tỉnh Pen-da] về vấn đề những biện pháp tạm thời giải quyết vấn đề ruộng đất.* [Truyền đơn]. — Постановления съезда [крестьян пензенской губернии] по вопросу о временных мерах к разрешению земельного вопроса. [Листовка]. - Пенза, типолит. Малкина, [апрель 1917]. 2 стр. Подпись: Президиум Крестьянского съезда. - 225.

[Nghị quyết của Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ về việc cấm biểu tình trong ba ngày]. — [Резолюция Первого Всероссийского демонстраций на три дня]. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 88, 10 июня, стр. 10. Под загл.: Всероссийский съезд Советов рабочих и солдатских депутатов постановил. — 406 - 407, 413, 416, 417, 543 - 544, 563 - 564.

[Nghị quyết của Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ về những sự biến ngày 9 và 10 tháng Sáu 1917]. — [Резолюция Первого Всероссийского съезд Советов рабочих и солдатских депутатов о событиях 9 и 10 июня 1917 г.]. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 90, 13 июня, стр. 7-8. Под общ. загл.: События 9 и 10 июня. — 426 - 429, 451, 478.

[Nghị quyết của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga về chiến tranh]. — [Резолюция Всероссийского Совета крестьянских депутатов о войне.] - «Известия Всероссийского Совета Крестьянских Депутатов», 1917, № 8, 17 мая, стр. 3. Под общ. загл.: Всероссийский Совета крестьянских депутатов. — 249 - 250, 251.

Nghị quyết của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga về chế độ chính trị sau này ở Nga được nhất trí thông qua tại phiên họp buổi chiều ngày 26 tháng Năm. [1917]. — Постановление Всероссийского Совета крестьянских депутатов о будущем политическом устройстве России, единогласно принятое в вечернем заседании 26-го мая. [1917

г.] - «Известия Всероссийского Совета Крестьянских Депутатов», Пг., 1917, № 17, 28 мая, стр. 2. Мая, стр. 2. Под. общ. загл.: Всероссийский Совета крестьянских депутатов. - 341.

Nghị quyết đại hội các đại biểu từ tiền tuyến ban hành ngày 3 tháng Năm. — Резолюция съезда делегатов с фронта от 13 мая — xem Những kẻ nói dối đã bị bóc trần.

Nghị quyết [về sự tán công được thông qua tại cuộc họp các đại biểu Du-ma nhà nước. Ngày 3 (16) tháng Sáu 1917]. — Резолюция (о наступлении, принятая на совещании членов осударственной думы. 3 (16) июня 1917 г.) - «Речь», Пг., 1917, № 129 (3871), 4 (17) июня, стр. 4-5. Под общ. загл.: Совершение членов Государственной думы. - 376-378.

[Nghị quyết về thái độ của Crôn-stát đối với Chính phủ lâm thời]. — [Резолюция об отношении Кронштадта к Временному правительству]. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 74, 25 мая, стр. 5, в ст.: Ликвидации кронштадтских событий. — 274 - 275, 277.

Nghị quyết về vấn đề ruộng đất. (25 tháng Năm 1917). — Постановление по аграрному вопросу. (25 мая 1917 г.) - «Известия Всероссийского Совета Крестьянских Депутатов», Пг., 1917, № 15, 26 мая, стр. 7. — 505, 506.

Nghị quyết [về vấn đề ruộng đất thông qua tại hội nghị riêng của các nghị sĩ Du-ma nhà nước]. — Резолюция (по аграрному вопросу, принятая частным совещанием членов Гос. думы). - «Речь», Пг., 1917, № 118 (3860), 21 мая (3 июня), стр. 5. Под. общ. загл.: Совещание членов Гос. думы. - 212-213.

"Ngôn luận", Pê-tơ-rô-grát. — «Речь», Пг. — 21, 40, 70, 71, 76, 109, 120, 123, 132, 160, 162, 269, 270, 277, 296, 371, 374, 478, 522.

— 1917, № 76 (3818), 31 марта (13 апреля), стр. 1. — 108, 113.

— 1917, № 91 (3833), 31 марта (13 апреля), стр. 4. — 1, 73, 78, 115- 116.

— 1917, № 93 (3835), 22 апреля (5 мая), стр. 4. — 1.

— 1917, № 100 (3842), 30 апреля (13 мая), стр. 5. — 10.

— 1917, № 104 (3846), 5 (18) мая, стр. 1, 2, 3 - 4. — 40 - 43, 46 - 49.

— 1917, № 105 (3847), 6 (19) мая, стр. 4. — 96, 112, 553 - 555.

- "Ngôn luận", Pê-tơ-rô-grát. 1917, № 106 (3848), 7 (20) мая, стр. 3. — 76, 324.
- 1917, № 107 (3849), 9 (22) мая, стр. 2. — 69 - 70, 76.
- 1917, № 110 (3852), 12 (25) мая, стр. 4. — 132.
- 1917, № 112 (3854), 14 (27) мая, стр. 2, 5. — 120, 121, 132, 133, 135 - 136, 139, 140, 394 - 395, 399, 451, 487, 488 - 489.
- 1917, № 117 (3859), 20 мая (2 июня), стр. 3. — 210 - 211, 213, 216, 222.
- 1917, № 118 (3860), 21 мая (3 июня), стр. 5. — 212 - 213, 565.
- 1917, № 122 (3864), 27 мая (9 июня), стр. 2, 4, 5. — 270, 271.
- 1917, № 123 (3865), 28 мая (10 июня), стр. 4. — 289.
- 1917, № 126 (3868), 1 (14) июня, стр. 1, 3. — 321, 322, 328 - 329, 362.
- 1917, № 128 (3870), 3 (16) июня, стр. 2. — 374, 375.
- 1917, № 129 (3871), 4 (17) июня, стр. 3 -5. — 376 - 377, 379, 380, 381, 393 - 395.
- 1917, № 137 (3879), 14 (27) июня, стр. 1, 3. — 430 - 431.
- 1917, № 141 (3883), 18 июня (1 июля), стр. 1. — 469 - 471.
- 1917, № 149 (3891), 29 июня (11 июля), стр. 3. — 491 - 493.
- 1917, № 150 (3892), 29 июня (12 июля), стр. 4. — 505 - 506.
- "Người dân chủ - xã hội", [Vin-nô - Xanh Pê-téc-bua] — Pa-ri — Giơ-ne-vơ. — «Социал-Демократ», [Вильно-Спб.] — Париж - Женева. — 90.
- * — Женева, 1915, № 47, 13 октября, стр. 2. — 90 - 92, 127, 557.
- 1915, № 48, 20 ноября, стр. 2. — 539.
- "Người dân chủ - xã hội". — «Социал-Демократ», М., 1917, № 59, 1 июня (19 мая), стр. 3. — 369.
- "Nhật báo buổi chiều". — «Вечернее Время», Пг., 1917, № 1813, 5 (18) мая, стр. 1. — 46 - 49.
- Những cuộc tranh luận về "hòa bình không có thôn tính". - Споры о «ми-*

- pe без аннексий».* - «Дело Народа», Пг., 1917, № 51, 17 мая, стр. 1. — 149, 250.
- Những dấu hiệu đáng sợ.* — Грозные симптомы. «Рабочая Газета», Пг., 1917, № 82, 16 июня, стр. 1 -2. — 439 - 440.
- Những kẻ nói dối đã bị bóc trần.* — Разоблаченные лжецы. «Правда», Пг., 1917, № 57, 27 (14) мая, стр. 1. — 132.
- Những kế hoạch của nội các liên hiệp.* — Планы коалиционного министерства. - «Новая Жизнь», Пг., 1917, № 17, 7 (20) мая, стр. 3. — 65, 66 - 68, 70.
- Những nhận xét của tiểu ban phụ trách phần đường lối chung (phần lý luận) của cương lĩnh tại hội nghị họp từ ngày 24 đến 29 tháng Tư 1917.* — Замечания составившейся на криференции 24-29 апреля 1917 г. секции по поводу общей (теорической) части программы. В кн.: Материалы по пересмотру партийной программы. Под ред. и с предисл. Н. Ленина. Пг., «Прибой», 1917, стр. 9-11. (РСДРП). — 175, 184 - 186.
- * *Những tài liệu về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng.* — Материалы по пересмотру партийной программы. Под ред. и с предисл. Н. Ленина. Пг., «Прибой», 1917, 32 стр. (РСДРП). — 175 - 176, 184 - 186.
- Pê-tơ-rô-grát, ngày 31 tháng Ba.* [Xã luận]. — Петроград, 31 марта (Передовая). - «Речь», Пг., 1917, № 76 (3818), 31 марта (13 апреля), стр. 1 — 108, 113.
- Pê-tơ-rô-grát, ngày 5 tháng Năm.* [Xã luận]. — Петроград, 5 мая. (Передовая). - «Речь», Пг., 1917, № 104 (3846), 5 (18) мая, стр. 2. — 40.
- Pê-tơ-rô-grát, ngày 9 tháng Năm.* [Xã luận]. Петроград, 9 мая. (Передовая). - «Речь», Пг., 1917, № 107 (3849), 9 (22) мая, стр. 2. — 69 - 70.
- Pê-tơ-rô-grát, ngày 14 tháng Năm.* [Xã luận]. — Петроград, 14 мая. (Передовая). - «Речь», Пг., 1917, № 112 (3854), 14 (27) мая, стр. 2. — 139 - 140.
- Pê-tơ-rô-grát, ngày 17 tháng Năm.* [Xã luận]. Петроград, 17 мая. (Передовая). - «Финансовая Газета», Пг., 1917, № 468, 17 мая, стр. 2. — 155 - 157.

- Pê-tơ-rô-grát, ngày 25 tháng Năm (7 tháng Sáu)*. Ba câu trả lời. [Xã luận]. — *Petrograd, 25 мая (7 июня)*. Три ответа. [Перодовая]. - «Дело Народа», Пг., 1917, № 57, 25 мая, стр. 1. — 262, 263, 317 - 320.
- Pê-tơ-rô-grát, ngày 28 tháng Năm (10 tháng Sáu)*. Tối hậu thư. [Xã luận]. — *Petrograd, 28 мая (10 июня)*. Ультиматум. [Перодовая]. - «Дело Народа», Пг., 1917, № 60, 28 мая, стр. 1. — 291.
- Pê-tơ-rô-grát, ngày 1 tháng Sáu*. [Xã luận]. — *Petrograd, 1 июня*. [Передовая]. - «Речь», Пг., 1917, № 126 (3868), 1 (14) июня, стр. 1. — 328 - 330.
- Pê-tơ-rô-grát, ngày 1 (14 tháng Sáu)*. "Quyền tự quyết" của Hy-lạp. [Xã luận]. — *Petrograd, 1 (14 июня)*. «Самоопределение» Греции. [Передовая]. «Дело Народа», Пг., 1917, № 63, 1 июня, стр. 1. — 329, 343.
- Pê-tơ-rô-grát, ngày 3 tháng Sáu*. [Xã luận]. — *Petrograd, 3 июня*. [Передовая]. - «Речь», Пг., 1917, № 128 (3870), 3 (16) июня, стр. 2. — 374, 375.
- Pê-tơ-rô-grát, ngày 14 tháng Sáu*. [Xã luận]. — *Petrograd, 14 июня*. [Передовая]. - «Речь», Пг., 1917, № 137 (3879), 14 (27) июня, стр. 1. — 431 - 432.
- Pê-tơ-rô-grát, ngày 18 tháng Sáu*. [Xã luận]. — *Petrograd, 18 июня*. [Передовая]. - «Речь», Пг., 1917, № 141 (3883), 18 июня (1 июля), стр. 1. — 469 - 471.
- Pê-tơ-rô-grát, ngày 6 (19) tháng Bảy*. Thời gian bắt buộc. [Xã luận]. — *Petrograd, 6 (19) июля*. Момент обязывает. [Перодовая]. - «Дело Народа», Пг., 1917, № 93, 6 июля, стр. 1. — 543, 544 - 546.
- Phái đối địch của chính phủ mới*. [Xã luận]. — *Противники нового правительства*. [Перодовая]. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 60, 7 мая, стр. 1. — 75, 122.
- Phát biểu của A. Ph. Kê-ren-xki*. — *Выступление А. Ф. Керенского* — *хет Тін тúc cuối cùng*.
- Phiên họp đêm của ba bộ phận tối cao*. — *Ночное заседание трех высших коллегий*. - «Биржевые Ведомости». Вечерный вып., Пг., 1917, № 16195, 21 апреля (4 мая), стр. 2-3. Подпись: А. Гессен. — 392.

- Phiên họp lịch sử*. — *Историческое заседание*. - «Правда» Пг., 1917, № 80, 26 (13) июня, стр. 1 - 2. — 415 - 416, 419, 433, 434 - 435, 439.
- Phiên họp liên tịch của Ban chấp hành trung ương Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ và Ban chấp hành đại biểu nông dân ngày 4 tháng Bảy*. — *Объединенное заседание Центр. Исп. Ком. с. р. и с. д. и Исп. ком. кр. деп. 4 июля*. «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 110, 6 июля, стр. 3 - 6. — 533 - 534.
- Plê-kha-nốp, G. V. Hai tuần lễ suy nghĩ*. — *Плеханов, Г. В. Две недели на размышление*. - «Единство», Пг., 1917, № 83, 7 июля, стр. 1. — 546.
- [Quy chế của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát về việc tổ chức tiểu ban triệu tập Hội nghị quốc tế]*. — *[Положение Исполнительного комитета Петроградского Совета рабочих и солдатских депутатов об организации комиссии по созыву Международной конференции]*. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 62, 10 мая, стр. 5. Под общ. загл.: В международном отделе. — 84.
- Rô-xtốp, N. Hai cực*. — *Ростов, Н. Два полюса*. - «Рабочая Газета», Пг., 1917, № 93, 29 июня, стр. 1 - 2. — 509 - 511.
- "Ruộng đất và Tự do"*, Pê-tơ-rô-grát. — «Земля и Воля», Пг. — 111, 480. — 1917, № 36, 6 мая, стр. 1. — 556.
- [Sin-ga-rép, A. I. Bức điện gửi huyện ủy viên huyện Rê-nen-buốc về việc giải quyết vấn đề ruộng đất]*. — *[Шингарев, А. И. Телеграмма раненбургскому уездному комиссару о решении земельного вопроса]*. - «Правда» Пг., 1917, № 33, 15 апреля, стр. 2, в ст.: [Ленин, В. И.] «Добровольное соглашение» между помещиками и крестьянами? — 21-24.
- *[Bức điện gửi huyện ủy viên huyện Rê-nen-buốc về việc giải quyết vấn đề ruộng đất]*. — *[Телеграмма раненбургскому уездному комиссару о решении земельного вопроса]*. - «День», Пг., 1917, № (1604) 33, 14 апреля, стр. 2. В ст.: Пономарев, К. Самовольные «Разделы». — 21 - 24, 212, 215, 216, 220, 221, 222, 223.
- Sự thảo tin một cách kỳ lạ*. — *Странная осведомленность*. - «Речь», Пг., 1917, № 112 (3854), 14 (27) мая, стр. 2. — 132, 133.

- "*Sự thật*", Pê-tơ-rô-grát. — «Правда», Пг. — 10, 65 - 66, 75, 88, 108, 117, 133, 144, 147, 161, 176, 210, 211, 298, 324, 390, 526, 528, 530, 532, 539.
- 1917, № 8, 14 марта, стр. 3; № 9, 15 марта, стр. 3. — 127.
- 1917, № 27, 8 апреля, стр. 2. — 108 - 109, 160.
- 1917, № 33, 15 апреля, стр. 2. — 21 - 24.
- 1917, № 41, 9 мая (26 апреля), стр. 1. — 557 - 558.
- 1917, № 42, 10 мая (27 апреля), стр. 1. — 420, 526, 557 - 558.
- 1917, № 44, 12 мая (29 апреля), стр. 1. — 65 - 66, 123, 358, 523 - 524, 557 - 558.
- 1917, № 46, 15 (2) мая, стр. 3. — 84, 87, 144, 238, 275, 559.
- 1917, № 56, 26 (13) мая, стр. 1 - 2. — 128, 133.
- 1917, № 57, 27 (14) мая, стр. 1. — 132, 134.
- 1917, № 60, 31 (18) мая, стр. 2. — 250.
- 1917, № 62, 2 июня (20 мая), стр. 2. — 220.
- 1917, № 67, 9 июня (27 мая), стр. 1, 2 - 3. — 267 - 268.
- 1917, № 68, 10 июня (28 мая), стр. 1, 3 - 4. — 180, 267 - 268, 369.
- 1917, № 73, 13 (4) июня, стр. 1 - 2, 3. — 370, 371, 396, 464.
- 1917, № 74, 19 (6) июня, стр. 3. — 390.
- 1917, № 75, 20 (7) июня, стр. 2. — 347, 349, 380.
- 1917, № 78, 23 (10) июня, стр. 1. — 406, 416.
- 1917, № 80, 26 (13) июня, стр. 1 - 2. — 415 - 417, 420, 429, 433, 434 - 435, 439.
- 1917, № 99, 18 (5) июля, стр. 4. — 537, 543.
- "*Sự thật binh sĩ*". — «Солдатская Правда», Пг., 1917, № 13, 16 (3) мая. Приложение к газете Солдатская Правда», стр. 1 - 4. — 8, 59, 120 - 121, 136, 147, 167 - 168, 169, 170 - 171, 210, 215, 327, 338, 397, 402, 557 - 558.

- "*Sự thật*" khổ nhỏ". — «Листок «Правды»», Пг., 1917, 19 (6) июля, стр. 1 - 2. — 536, 539, 541 - 542.
- "*Sự nghiệp nhân dân*", Pê-tơ-rô-grát. — «Дело Народа», Пг., — 162, 242, 317, 329, 347, 463.
- 1917, № 39, 3 мая, стр. 1. — 28 - 30.
- 1917, № 41, 5 мая, стр. 1. — 46 - 49.
- 1917, № 44, 9 мая, стр. 1. — 263.
- 1917, № 48, 13 мая, стр. 2. — 263, 387 - 388.
- 1917, № 51, 17 мая, стр. 1. — 149, 250.
- 1917, № 57, 25 мая, стр. 1. — 263, 264, 317 - 320.
- 1917, № 59, 27 мая, стр. 1, 2. — 268 - 269, 310 - 312.
- 1917, № 60, 28 мая, стр. 1. — 291.
- 1917, № 63, 1 июня, стр. 1. — 329, 347.
- 1917, № 75, 15 июня, стр. 1. — 438, 441 - 444.
- 1917, № 84, 25 июня, стр. 4. — 487 - 490, 506, 513.
- 1917, № 92, 5 июля, стр. 1. — 542 - 543.
- 1917, № 93, 6 июля, стр. 1. — 543, 544 - 546.
- Tài liệu về chuyến đi qua Đức.* — Документы о проезде через Германию - xem Via Xim-méc-van — Béc-lanh — Xtốc-khôn — Pê-tơ-rô-grát.
- Thông báo của Chính phủ lâm thời.* — Сообщение Временного правительства. - «Речь», Пг., 1917, № 93 (3835), 22 апреля (5 мая), стр. 4. Под общ. загл.: Отголоски ноты Временного правительства. — 1.
- Thông báo của đại sứ Pháp ở Pê-tơ-rô-grát.* — Сообщение французского посольства в Петрограде. - «Речь», Пг., 1917, № 123 (3865), 28 мая (10 июня), стр. 4. — 289.
- [*Thông báo của Hãng thông tấn Pê-tơ-rô-grát về Đại hội U-cra-i-na*]. — [Сообщение Петроградского телеграфного агентства об украинском съезде]. - «Речь», Пг., 1917, № 126 (3868), 1 (14) июня, стр. 3. Под общ. загл.: Украинский съезд. — 321, 322, 362.
- [*Thông báo về cuộc nói chuyện đã được dự kiến của V. I. Lê-nin trước các đại biểu từ mặt trận về*]. — [Сообщение о предполагаемом выступ-

плении В. И. Ленина перед делегатами с фронта]. - «Биржевые Ведомости». Утренний вып., Пг., 1917, № 16210, 30 апреля (13 мая), стр. 6. Под общ. загл.: выступления А. И. Гучкова, А. Ф. Керенского и И. Г. Церетели на съезде фронтовых делегатов. Подпись: А. Гессен. — 10.

[Thông báo về cuộc nói chuyện đã được dự kiến của V. I. Lê-nin trước các đại biểu từ mặt trận về]. — [Сообщение о предполагаемом выступлении В. И. Ленина перед делегатами с фронта]. - «Речь», Пг., 1917, № 100 (3842), 30 апреля (13 мая), стр. 5. Под общ. загл.: Съезд делегатов с фронта. - 10.

[Thông báo về việc thành lập Ủy ban trung ương phụ trách việc khôi phục và duy trì sản xuất bình thường trong các xí nghiệp công nghiệp]. —

[Объявление об образовании Центрального комитета по восстановлению и поддержанию нормального хода работ в промышленных предприятиях. - «Вечернее Время», Пг., 1917, № 1813, 5 (18) мая, стр. 1. — 46 - 49.

[Thông báo về việc thành lập Ủy ban trung ương phụ trách việc khôi phục và duy trì sản xuất bình thường trong các xí nghiệp công nghiệp]. — [Объявление об образовании Центрального комитета по восстановлению и поддержанию нормального хода работ в промышленных предприятиях]. — «Дело Народа», Пг., 1917, № 41, 5 мая, стр. 1. — 46 - 49.

[Thông báo về việc thành lập Ủy ban trung ương phụ trách việc khôi phục và duy trì sản xuất bình thường trong các xí nghiệp công nghiệp]. — [Объявление об образовании Центрального комитета по восстановлению и поддержанию нормального хода работ в промышленных предприятиях]. - «Речь», Пг., 1917, № 104 (3846), 5 (18) мая, стр. 1. — 46 - 49.

Thông điệp của Chính phủ Anh và Pháp. — Ноты французского и английского правительства. - «Рабочая Газета», Пг., 1917, № 67, 28 мая, стр. 2. — 289 - 290.

Thông điệp của Chính phủ lâm thời. Ngày 18 tháng Tư 1917. — Нота Временного правительства. 18 апреля 1917 г. - «Речь», Пг., 1917, № 91 (3833), 20 апреля (3 мая), стр. 4, в отд.: Последние известия. — 1, 73, 78, 115.

Thống kê về số hữu ruộng đất năm 1905. — Статистика землевладения 1905. Свод данных по 50-ти губерниям Европейской России. Спб. тип. Минкова, 1907. 199 стр., 1 стр. табл. (Центр. Стат. Ком. М-ва внутр. дел). — 215, 216 - 217, 220, 227, 232.

"Thông nhất", Pê-tơ-rô-grát. — «Единство», Пг. — 160, 240, 241.

— 1917, № 34, 9 мая, стр. 2. — 253 - 254, 268.

— 1917, № 42, 18 мая, стр. 1. — 296, 371, 287.

— 1917, № 44, 20 мая, стр. 2. — 388, 463.

— 1917, № 83, 7 июля, стр. 1. — 480, 522.

"Thời mới", Pê-tơ-rô-grát. — «Новое Время», Пг. — 73, 262, 265, 296, 391, 440.

— 1917, № 14787, 27 мая (9 июня), стр. 5. — 265.

"Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân Mát-xcơ-va". — «Известия Московского Совета рабочих депутатов», 1917, № 98, 29 июня (12 июля), стр. 3. — 499.

"Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát". — «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов» — 75, 94, 97, 147, 148, 153, 154, 162, 371, 547.

— 1917, № 15, 15 марта, стр. 1. — 249, 342, 343, 351 - 352, 355, 361, 365, 368, 466.

— 1917, № 27, 29 марта, стр. 1. — 72 - 73.

— 1917, № 32, 5 апреля, стр. 2. — 93.

— 1917, № 55, 2 мая, стр. 1 - 2. — 13 - 15, 16 - 19.

— 1917, № 56, 3 мая, стр. 1. — 21.

— 1917, № 59, 6 мая, стр. 1 - 2. — 44.

— 1917, № 60, 7 мая, стр. 1. — 75, 122.

— 1917, № 62, 10 мая, стр. 3. 5. — 78, 80 - 82, 84, 115 - 116.

— 1917, № 63, 11 мая, стр. 2 - 4. — 94 - 96, 97.

— 1917, № 67, 16 мая, стр. 2. — 147 - 148, 149, 249 - 250, 318, 341, 357, 361.

- "*Tin tức của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát*". — 1917,
 № 68, 17 мая, стр. 2, 3. — 151, 153 - 154, 162 - 163.
 — 1917, № 70, 19 мая, стр. 1 - 4. — 235, 258 - 261.
 — 1917, № 73, 24 мая, стр. 7. — 293.
 — 1917, № 74, 25 мая, стр. 5. — 274 - 276, 277.
 — 1917, № 75, 26 мая, стр. 5. — 505.
 — 1917, № 76, 27 мая, стр. 5. — 270 - 271.
 — 1917, № 78, 30 мая, стр. 4. — 308 - 312.
 — 1917, № 84, 6 июня, стр. 4 - 10. — 333, 335, 336 - 338, 376 - 377, 379,
 392 - 395.
 — 1917, № 85, 7 июня, стр. 11 - 16. — 398, 399 - 400, 401, 404, 451, 487.
 — 1917, № 86, 8 июня, стр. 10. — 405.
 — 1917, № 88, 10 июня, стр. 1 - 8, 10. — 362, 405, 406, 407, 408, 410, 413,
 415, 416, 543 - 544, 563.
 — 1917, № 90, 13 июня, стр. 7 - 8. — 426 - 429, 451, 478.
 — 1917, № 96, 20 июня, стр. 6 - 7. — 460, 487, 488.
 — 1917, № 104, 29 июня, стр. 11. — 498 - 499.
 — 1917, № 109, 5 июля, стр. 1, 3. — 530, 547.
 — 1917, № 110, 6 июля, стр. 3 - 6. — 533 - 534.
 "*Tin tức của Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga*". — «Известия
 Всероссийского Совета Крестьянских Депутатов», Пг., 1917, № 8, 17
 мая, стр. 3. — 249, 250.
 — 1917, № 10, 19 мая, стр. 4. — 167 - 172, 222, 223.
 — 1917, № 15, 26 мая, стр. 7. — 505 - 506.
 — 1917, № 17, 28 мая, стр. 2. — 341.
 "*Tin tức của tòa thị chính*". — «Ведомости Общественного Градоначальства»,
 Пг., 1917, № 56 (101), 17 мая. Бесплатное прил. к газ. «Ведом.
 Обществ. Градон.», № 56 (101), стр. 1-12. На прил. ошибочно
 указано: № 57 (101). — 237 - 238, 240, 243 - 244.

- Tin tức cuối cùng*. — Последние известия. - «Речь», Пг., 1917, № 106
 (3848), 7 (20) мая, стр. 3. — 76, 324.
 "*Tin tức Sở giao dịch*", Pê-tơ-rô-grát. — «Биржевые Ведомости», Пг.
 — 296.
 — Вечерний вып., Пг., 1917, № 16195, 21 апреля (4 мая), стр. 2-3. — 392.
 — Утренний вып., Пг., 1917, № 16206, 28 апреля (11 мая), стр. 4. — 8.
 — Вечерний вып., Пг., 1917, № 16207, 28 апреля (11 мая), стр. 4. — 8.
 — Утренний вып., Пг., 1917, № 16210, 30 апреля (13 мая), стр. 6. — 10.
 — Утренний вып., Пг., 1917, № 16286, 16 (29) июня, стр. 4. — 446.
 — Вечерний вып., Пг., 1917, № 16317, 4 (17) июля, стр. 2 - 3. — 531.
 [*Tin về việc bắt chuẩn úy Crút-xe*]. — [Известия об аресте прапорщика
 Круссера]. - «Речь», Пг., 1917, № 122 (3864), 27 мая (9 июня), стр. 4,
 в отд.: Телеграммы. Под. общ. загл.: Разные. — 270, 271.
 "*Tiến lên*", Pê-tơ-rô-grát. — «Вперед», Пг. — 286.
Tiến tới cuộc bầu cử vào Đu-ma hàng quận. — К выборам в районные думы.
 «Дело Народа», Пг., 1917, № 39, 3 мая, стр. 1. Под. общ. загл.:
 Муниципальное дело в программе с.-р. — 28-30.
*Tình hình trong Quốc tế và những nhiệm vụ của Đảng công nhân dân
 chủ - xã hội Nga*. [Nghị quyết được thông qua tại Hội nghị VII toàn
 Nga (Hội nghị tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b)
 Nga. 1917]. — Положение в Интернационале и задачи РСДРП
 [Резолюция, принятая на Седьмой (Апрельской) Всероссийской
 конференции РСДРП (б), 1917 г.]. - «Правда», Пг., 1917, № 46, 15
 (2) мая, стр. 3. Под. общ. загл.: Всероссийской конференции
 РСДРП. — 84.
Tình hình vùng công nghiệp Mát-xcơ-va. (Bài của phóng viên riêng
 của Pê-tơ-rô-grát). — Положение Московского промышленного района.
 (От собств. петроградск: корресп.). - «Известия Московского
 Совета рабочих депутатов», 1917, № 98, 29 июня (12 июня), стр. 3.
 — 499.
 "*Tờ báo nhỏ*", Pê-tơ-rô-grát. — «Маленькая Газета», Пг. — 440.

- Trong Chính phủ lâm thời.* Lệnh bắt rời khỏi biệt thự Đuốc-nô-vô. — *Во Врем. Правительстве.* Распоряжение об очистке дачи Дурного. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 86, 8 июня, стр. 10. — 405.
- Trong phân ban quốc tế.* — *В международном отделе.* - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 78, 30 мая, стр. 4. — 308 - 312.
- Trong Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.* — *В Совете рабочих и солдатских депутатов.* «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 62, 10 мая, стр. 3. — 80 - 81.
- Trong Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.* — *В Совете рабочих и солдатских депутатов.* «Речь», Пг., 1917, № 112 (3854), 14 (27) мая, стр. 5. — 119, 120, 139, 140, 394 - 395, 398, 451, 487, 488.
- Trong Ban ruộng đất trung ương.* — *В Главном земельном комитете.* - «Речь», Пг., 1917, № 117 (3859), 29 мая (2июня), стр. 3. — 210 - 211, 213, 216, 222.
- "Truyền tin tài chính, công nghiệp và thương nghiệp"*, Pê-to-rô-grát. — «Вестник Финансов, Промышленности и Торговли», Пг., 1917, № 18, 7 (20) мая, стр. 228, в приложении: Балансы кредитных учреждений. — 495 - 497.
- Tséc-nốp, V.M. Kết luận sai rút ra từ một tiền đề đúng.* — Чернов, В. М. Ложный вывод из правильной предпосылки. - «Дело Народа», Пг., 1917, № 75, 15 июня, стр. 1. — 438, 441 - 444.
- Tsé-rê-va-nin, N. Cuộc đấu tranh vì hòa bình và sự phòng thủ.* — Череванин, Н. Борьба за мир и оборона. - «Рабочая Газета», Пг., 1917, № 57, 16 мая, стр. 1. - 2. — 263.
- Tuyên bố của Chính phủ lâm thời.* — *От Временного правительства.* - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 88, 10 июня, стр. 10. — 410, 563 - 546.
- Tuyên bố của Chính phủ lâm thời về chiến tranh.* — *Заявление Временного правительства о войне.* - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 27, 29 марта, стр. 1. — 72 - 73.
- Tuyên bố của Đại hội toàn Nga các Xô-viết.* — *Заявление Всероссийско-*

- му съезду Советов.* - «Правда», Пг., 1917, № 80, 26 (13) июня, стр. 1. — 415 - 416, 426, 428.
- [Tuyên bố của đoàn đại biểu công nhân về việc đoàn không chịu trách nhiệm trước tình hình rắc rối có thể xảy ra ở vùng công nghiệp mỏ miền Nam].* — *[Заявление рабочей делегации о снятии с себя ответственности за возможные осложнения в южном горнопромышленном районе].* — «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 73, 24 мая, стр. 7, в ст.: Совещание о донецкой промышленности. — 293.
- Tuyên bố về vấn đề tấn công.* — *Заявление по вопросу о наступлении.* - «Правда», Пг., 1917, № 75, 20 (7) июня, стр. 2. Под общ. загл.: Всероссийский съезд Советов. — 344, 347, 380.
- Tuyên ngôn Ba-ơ.* — *Базельский манифест* — xem Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage.
- Tuyên ngôn của Đại hội xã hội chủ nghĩa quốc tế ở Ba-ơ.* — *Манифест Базельского международного социалистического конгресса* — xem Lời di chúc của Quốc tế II.
- Vấn chuyện cũ.* — *Старая погудка.* - «Рабочая Газета», Пг., 1917, № 35, 20 апреля, стр. 1. — 263.
- Về cuộc đấu tranh chống sự phá sản về kinh tế.* (Nghị quyết của Ban kinh tế của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ). — *О борьбе с хозяйственной разрухой.* (Резолюция Экономического отдела Исполнительного комитета Совета рабочих и солдатских депутатов). «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 63, 11 мая, стр. 3 -4. — 94 - 96, 97.
- Về sự thống nhất và phân liệt.* — *О единстве и разьединенности.* - «Дело Народа», Пг., 1917, № 48, 13 мая, стр. 2, в отд: Печать и жизнь. — 262 - 263, 387.
- Về việc xây dựng chính quyền cách mạng.* [Xã luận]. — *К созданию революционной власти.* [Передовая]. - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 56, 3 мая, стр. 1. — 21.
- Về vụ Ma-lí-nốp-xki.* — *К делу Малиновского.* - «Рабочая Газета», Пг., 1917, № 83, 17 июня, стр. 2 - 3. — 464.

- Via Xim-méc-van — Béc-lanh — Xtốc-khôn — Pê-tơ-rô-grát. — Via Циммервальд — Берлин — Стокгольм — Петроград.* - «Воля Народа», Пг., 1917, № 31, 4 июня, стр. 1 - 2. — 383, 390.
- Việc bầu lại Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.* — *Пере выборы Совета рабочих и солдатских депутатов.* - «Извещение Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 68, 17 мая, стр. 2. — 153 - 154.
- Việc điều tra vụ Ma-li-nốp-xki.* (Báo cáo của bộ trưởng tư pháp). — *Расследование по делу Малиновского.* (От министра юстиции). - «Новая Жизнь», Пг., 1917, № 50, 16 (29) июня, стр. 4. — 447.
- Việc giải tán bốn trung đoàn.* — *Расформирование 4-х полков.* - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 76, 27 мая, стр. 5. Под общ. загл.: Во Временным правительстве. — 270 - 271.
- Việc giải tán bốn trung đoàn.* — *Расформирование 4-х полков.* - «Речь», Пг., 1917, № 122 (3864), 27 мая (9 июня), стр. 5. — 270.
- Việc tự trị của U-cra-i-na.* — *Украинская автономия.* - «Речь», Пг., 1917, № 137 (3879), 14 (27) июня, стр. 3. — 430 - 432.
- Vô-đô-vô-dốp, V. V. Hiệp ước ký với Ru-ma-ni.* — *Водовозов, В. В. Договор с Румынией.* - «День», Пг., 1917, № (1620) 59, 14 мая, стр. 2. — 115, 117.
- *Việc công bố những hiệp ước bí mật.* — *Опубликование тайных договоров.* - «День», Пг., 1917, № (1613) 52, 6 мая, стр. 1. — 72 - 74.
- Vôn-xki, X. Việc tự trị của U-cra-i-na.* [Xã luận]. — *Вольский, С. Украинская автономия.* [Передовая]. - «Новая Жизнь», Пг., 1917, № 49, 15 (28) июня, стр. 1. — 438.
- Vụ Ma-li-nốp-xki.* — *Дело Малиновского.* - «Рабочая Газета», Пг., 1917, № 63, 24 мая, стр. 2. — 267, 269.
- Vụ nổ súng trên Đại lộ Nép-xki.* — *Стрельба на Невском.* - «Биржевые Ведомости». Вечерний вып., Пг., 1917, № 16317, 4 (17) июля, стр. 2 - 3. — 531.
- Vụ nổ súng trên Đại lộ Nép-xki.* — *Стрельба на Невском.* - «Известия Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1917, № 109, 5 июля, стр. 3. — 547.

- Vụ R. V. Ma-li-nốp-xki.* — *Дело Р. В. Малиновского.* - «День», Пг., 1917, № (1647) 86, 16 июня, стр. 3. — 446 - 447.
- Vụ tên khiêu khích Ma-li-nốp-xki.* Những chỉ dẫn của Lê-nin và Di-nô-vi-êr. — *Дело прокуратора Малиновского.* Показания Ленина и Зиновьева. - «Биржевые Ведомости». Утренний вып., Пг., 1917, № 16286, 16 (29) июня, стр. 4. — 446 - 447.
- Xan-đô-miéc-xki, A. Cuộc đấu tranh cho công cuộc tổ chức nền công nghiệp.* — *Сандомирский, А. Борьба за организацию промышленности.* (Из Донецкого бассейна). - «Новая Жизнь», Пг., 1917, № 61, 29 июня (12 июля), стр. 1. — 499 - 501.
- Xan-tư-cốp - Sê-đrin, M. E. Những bài diễn văn với giọng chính thức.* — *Салтыков-Щедрин, М. Е. Благонамеренные речи.* — 269.
- "Ý chí Nga", Pê-tơ-rô-grát.* — «Русская Воля», Пг. — 44, 160, 262, 269, 296, 440.
- Вечерний вып., Пг., 1917, № 96, 4 мая, стр. 3. — 44.
- 1917, № 143, 18 июня, стр. 5. — 464.
- "Ý dân", Pê-tơ-rô-grát.* — «Воля Народа», Пг. — 480.
- 1917, № 31, 4 июня, стр. 1 - 2. — 383, 390.
- Ý nghĩa của phong trào dân chủ Nga đối với phong trào dân chủ Phần-lan* — *Урок русской демократии финской.* - «Биржевые Ведомости». Вечерний вып., Пг., 1917, № 16207, 28 апреля (11 мая), стр. 4. — 8.
-
- Abgeordnetenhaus.* 27. Sitzung. 16 März. — "Vorwärts", Berlin, 1916, Nr. 76, 17. März. Beilage zu Nr. 76 des "Vorwärts" S. 2. — 343.
- "Appeal to Reason",* Girard, 1915, No. 1,032, September 11, p. 1. — 128.
- Clausewitz, K. Hinterlassene Werke über Krieg und Kriefführung.* Bd. 1, T. 1. Vom Kriege. Berlin, Dümmler, 1832, XXVIII, 371 S. — 100, 104.
- * *Debs, E. When I shall Fight.* — "Appeal to Reason", Girard, 1915, No. 1,032, September 11, p. 1. — 128.
- "L'Humanité",* Paris. — 105.

Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage, [angenommen auf dem Außerordentlichen Internationalen Sozialistenkongreß zu Basel].

— In: Außerordentlicher Internationaler Sozialistenkongreß zu Basel. Berlin, Buchh. "Vorwärts", 1912, S. 23 - 27. — 360.

Programm der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands, beschlossen auf dem Parteitag zu Erfurt 1891. — In: Protokoll über die

Verhandlungen des Parteitages der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Abgehalten zu Erfurt vom 14. bis 20. Oktober 1891. Berlin, "Vorwärts", 1891, S. 3-6. — 276.

"Vorwärts", Berlin — 300, 374-375. 419.

— 1916, Nr. 76, 17. Mørz. Beilage zu Nr. 76 des "Vorwärts", S.2. - 343.

BẢN CHỈ DẪN TÊN NGƯỜI

A

A-đép, Ê. Ph. (1869 - 1918) - một trong những người tổ chức ra Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và lãnh đạo "tổ chức chiến đấu" của đảng này; là nhân viên mật của Cục cảnh sát từ năm 1892. Để tranh thủ được sự tín nhiệm của các nhà lãnh đạo Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, đã chuẩn bị và thực hiện một vài vụ khủng bố đồng thời đã nhiều lần cung cấp cho sở cảnh sát danh sách các đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và "tổ chức chiến đấu" của đảng này. Năm 1906, đã ngăn chặn cuộc mưu sát bộ trưởng Bộ nội vụ Đuốc-nô-vô, năm 1907 - vụ mưu sát Ni-cô-lai II. Năm 1908, bị lột mặt nạ. — 278, 446.

A-léch-xan-đơ I (Rô-ma-nốp) (1777 - 1825) - hoàng đế Nga (1801 - 1825). — 6, 8.

A-léch-xan-đơ III (Rô-ma-nốp) (1845 - 1894) - hoàng đế Nga (1881 - 1894). — 29.

A-léch-xin-xki, G. A. (sinh năm 1879) - trong thời kỳ đầu hoạt động chính trị của mình, là một nhà dân chủ - xã hội. Trong thời gian cách mạng Nga lần thứ nhất, đứng về phía những người bôn-sê-vích. Trong những năm thế lực phản động thống trị, là một phần tử triệu hồi, là một trong những kẻ tổ chức ra nhóm chống đảng "Tiến lên". Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một phần tử xã hội - sô-vanh, cộng tác với nhiều tờ báo tư sản. Năm 1917, gia nhập nhóm "Thống nhất" của Plê-kha-nốp. Đứng trên lập trường phản cách mạng. Tháng Bảy 1917, đã cùng với cơ quan phản gián quân sự bịa đặt ra những tài liệu giả mạo vu khống V. I. Lê-nin và những người bôn-sê-vích. Trong tháng Tư 1918, chạy ra nước ngoài. Trong thời kỳ sống lưu vong, đứng về phía phái phản động cực đoan, — 521 - 523, 525, 526, 528, 550.

A-vi-lốp, B. V. (1874 - 1838) - đảng viên dân chủ - xã hội, nhà báo và nhà thống kê. Tại Đại hội III Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, là đại biểu cho nhóm bên-sê-vích "Tiến lên" của Khắc-cốp; tại đại hội, đã giữ lập trường điều hòa đối với bọn men-sê-vích. Năm 1905, tích cực tham gia cuộc khởi nghĩa vũ trang ở Khắc-cốp. Năm 1917, ra khỏi đảng, cộng tác với tờ "Đời sống mới", một tờ báo nửa men-sê-vích; sau đó, tham gia tổ chức của những người dân chủ - xã hội quốc tế chủ nghĩa. Từ năm 1918, thôi không hoạt động chính trị nữa. Trước năm 1928, làm việc ở Cục thống kê trung ương Liên-xô; từ năm 1929, làm việc ở Ủy ban kế hoạch nhà nước của Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Xô-viết liên bang Nga, về sau, làm việc ở Bộ dân ủy giao thông. — 259,302 - 303, 313 - 315, 370 - 373, 492.

Áp-khen-chi-ép, N. Đ. (1878 - 1943) - một trong những lãnh tụ của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, ủy viên Ban chấp hành trung ương của đảng đó. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một tên điên cuồng theo chủ nghĩa xã hội - sô-vanh; đã cộng tác với nhà xuất bản của phái vệ quốc "Ở nước ngoài", "Tin tức", "Lời kêu gọi". Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga; là bộ trưởng Bộ nội vụ trong Chính phủ liên hiệp lâm thời lần thứ II của Kê-ren-xki; về sau, làm chủ tịch "Hội đồng lâm thời của nước Cộng hòa Nga" phản cách mạng (Tiền nghị viện). Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một trong những kẻ tổ chức các vụ phiến loạn phản cách mạng. Năm 1918, là chủ tịch của cái gọi là "Hội đồng chấp chính U-pha"; sau đó, sống lưu vong ở nước ngoài và tiếp tục ráo riết chống Chính quyền Xô-viết. — 499.

Át-lơ (Adler), Phri-đrích (1879 - 1960) - một người dân chủ - xã hội Áo, một trong những nhà lý luận của cái gọi là "chủ nghĩa Mác của Áo" - một sự che đậy, bằng những lời nói mác-xít, việc từ bỏ chủ nghĩa Mác cách mạng, từ bỏ cuộc đấu tranh giai cấp của giai cấp vô sản. Trong các năm 1910 - 1911, là biên tập viên báo "Volksrecht" ("Dân quyền"), cơ quan của Đảng dân chủ - xã hội Thụy-sĩ; về sau, là bí thư Đảng dân chủ - xã hội Áo. Ngày 21 tháng Mười năm 1916, đã gây ra một hành động khủng bố: bắn chết bá tước Stuyéc-cơ, thủ tướng Áo. Át-lơ là một trong số những nhà tổ chức ra Quốc tế theo chủ nghĩa phái giữa (II^{1/2}) (1921 - 1923), rồi sau đó, là một trong những lãnh tụ của Quốc tế công nhân xã hội chủ nghĩa. — 124, 125, 419.

Ă

Ăng-ghen (Engels), Phri-đrích (1820 - 1895) - một trong những người sáng lập ra chủ nghĩa cộng sản khoa học, lãnh tụ và người thầy của giai cấp vô sản quốc tế, người bạn và bạn chiến đấu của C. Mác (xem bài của V. I. Lê-nin "Phri-đrích Ăng-ghen" trong Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 2, tr. XV - 14). — 148, 154, 180, 202, 276 - 277, 337.

B

"Ba-bu-sca - xem Bre-scô - Bre-scốp-xcai-a, Ê. C.

*Ba-da-rốp, V. (Rút-nép, V. A. *)* (1874 - 1939) - nhà triết học và nhà kinh tế học, tham gia phong trào dân chủ - xã hội từ năm 1896. Trong những năm 1905 - 1907, cộng tác với một số nhà xuất bản bên-sê-vích. Trong thời kỳ thế lực phản động thống trị, đã từ bỏ chủ nghĩa bên-sê-vích, tuyên truyền "chủ nghĩa tạo thần" và chủ nghĩa kinh nghiệm phê phán, và là một trong những đại biểu chủ chốt của phái Ma-khơ, một phái xét lại chủ nghĩa Mác. Năm 1917, trở thành một phần tử men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa, là một trong những biên tập viên của tờ báo nửa men-sê-vích "Đời sống mới". Chống lại cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Từ năm 1921, làm việc ở Ủy ban kế hoạch nhà nước; trong những năm cuối đời, dịch các tác phẩm nghệ thuật văn học và triết học. - 255, 260 - 261, 342, 370 - 373.

Bê-ben (Bebel), Au-gu-xtơ (1840 - 1913) - một trong những nhà hoạt động nổi tiếng của Đảng dân chủ - xã hội Đức và phong trào công nhân quốc tế. Bắt đầu hoạt động chính trị từ nửa đầu những năm 60; là thành viên của Quốc tế I. Năm 1869, đã cùng với V. Liép-nếch sáng lập ra Đảng công nhân dân chủ - xã hội Đức ("phái Ai-xơ-nách"); đã nhiều lần được bầu làm đại biểu quốc hội Đức. Trong những năm 90 thế kỷ XIX và những năm đầu thế kỷ XX, Bê-ben đã đấu tranh chống lại chủ nghĩa cải lương và chủ nghĩa xét lại trong hàng ngũ Đảng dân chủ - xã hội Đức. V. I. Lê-nin coi những bài phát biểu của Bê-ben chống bọn Béc-stanh là "mẫu mực về việc bảo vệ những quan điểm mác-xít và đấu tranh cho tính chất thật sự của xã hội chủ nghĩa của đảng công nhân" (xem

* Chữ ngã đặt trong ngoặc là họ và tên thật.

V. I. Lê-nin, Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 23, tr. 463). — 128.

Bét-man - Hôn-vếch (Bethman Hollweg), *Tê-ô-ban-đơ* (1856 - 1921) - một chính khách phản động nhà nước Đức. Trong những năm 1905 - 1907, là bộ trưởng Bộ nội vụ của Phổ; trong những năm 1907 - 1909, làm bộ trưởng Bộ nội vụ và phó thủ tướng nước Đức. Năm 1909 - 1917, thủ tướng Đức. Đã thi hành chính sách đàn áp phong trào công nhân, đóng vai trò tích cực trong việc gây ra cuộc chiến tranh thế giới lần thứ nhất. Tháng Bảy 1917, đã từ chức và thôi không hoạt động chính trị. — 13.

Bết-nưi, Đê-mi-an (Pri-đvô-rốp, E. A., Mu-gích vrết-nưi) (1883 - 1945) - một nhà thơ xô-viết nổi tiếng, đảng viên bên-sê-vích từ năm 1912. Từ năm 1911, đã cộng tác với các báo bên-sê-vích "Ngôi sao" và "Sự thật". Thơ ca và truyện ngụ ngôn của ông tràn đầy tinh thần đấu tranh giai cấp chống chế độ tư bản chủ nghĩa và những kẻ bảo vệ chế độ đó. Trong thời kỳ có cuộc can thiệp vũ trang của nước ngoài và nội chiến, đã ra mặt trận với tư cách nhà thơ - người cổ động. Trong các trường ca, thơ ngụ ngôn, ca khúc và các bài văn trào phúng của Bết-nưi phản ánh cuộc sống của con người xô-viết trong những năm xây dựng chủ nghĩa xã hội. Trong những năm chiến tranh vệ quốc vĩ đại, đã cho in trên báo "Sự thật" nhiều bài thơ ca ngợi chủ nghĩa yêu nước xô-viết. — 151.

Bin-stốc, G. Ô. - một đảng viên bên-sê-vích nổi tiếng, cộng tác viên của tạp chí "Quốc tế" của phái bên-sê-vích, đã chống lại cách mạng xã hội chủ nghĩa, là kẻ thù của Chính quyền xô-viết. Đã bị tước quyền công dân Liên-xô về tội hoạt động phản cách mạng. — 559.

Bít-xô-la-ti (Lê-ô-ni-đa) (1857 - 1920) - một trong những người sáng lập Đảng xã hội chủ nghĩa Ý và là một trong những lãnh tụ của cánh cải lương cực hữu trong đảng. Trong những năm 1896 - 1904 và 1908 - 1910, làm biên tập viên tờ "Avanti!" ("Tiến lên!"), cơ quan ngôn luận trung ương của đảng xã hội chủ nghĩa. Từ năm 1897, là nghị viên. Năm 1912, bị khai trừ ra khỏi đảng xã hội chủ nghĩa Ý và trở thành một trong những người sáng lập ra cái gọi là "đảng cải lương xã hội chủ nghĩa". Đảng này, theo định nghĩa của V. I. Lê-nin, thực tế là một đảng của "những chính khách "công nhân" quân chủ - tự do chủ nghĩa". (xem V. I. Lê-nin, Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 21, tr. 524). Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một phần

tử xã hội - số-vanh, tán thành nước Ý tham gia chiến tranh ở phe Đồng minh. Trong những năm 1916 - 1918, tham gia chính phủ, làm bộ trưởng không bộ. — 375.

Blăng (Blanc), Lu-i (1811 - 1882) - nhà xã hội chủ nghĩa tiểu tư sản Pháp, nhà sử học. Blăng phủ nhận tính không điều hòa của các mâu thuẫn giai cấp dưới chế độ tư bản chủ nghĩa, là người đối địch với cách mạng vô sản, giữ lập trường thỏa hiệp với giai cấp tư sản. Trong thời kỳ 1848, đã tham gia chính phủ lâm thời và lãnh đạo ủy ban "nghiên cứu vấn đề công nhân"; với sách lược thỏa hiệp của mình, Blăng đã tiếp tay cho giai cấp tư sản trong việc đánh lạc hướng giai cấp công nhân để giai cấp này xa rời cuộc đấu tranh cách mạng. Năm 1871, được bầu vào Quốc hội, đã đứng trong hàng ngũ kẻ thù của Công xã Pa-ri.

Lê-nin dùng thuật ngữ "theo lối Lu-i Blăng" để chỉ sách lược cơ hội chủ nghĩa, thỏa hiệp của bọn bên-sê-vích, phái Cau-xky và những tên phản bội khác đối với sự nghiệp cách mạng và lợi ích của giai cấp công nhân. — 152, 373, 392 - 393, 433 - 434, 436, 437.

Blăng-ki (Blanqui), Lu-i Ô-guy-xơ (1805 - 1881) - nhà cách mạng lỗi lạc Pháp, người đại biểu nổi tiếng của chủ nghĩa cộng sản không tưởng; đã tham gia những cuộc khởi nghĩa ở Pa-ri và những cuộc cách mạng trong suốt những năm 1830 - 1870, đã lãnh đạo nhiều hội cách mạng bí mật. Blăng-ki bị tù hơn 36 năm. Khi định giành chính quyền bằng một nhóm nhỏ những nhà cách mạng - chủ trương âm mưu, Blăng-ki đã không hiểu vai trò quyết định của tổ chức quần chúng trong cuộc đấu tranh cách mạng. Khi đánh giá cao những cống hiến cách mạng của Blăng-ki, Mác và Lê-nin đồng thời kịch liệt phê phán những sai lầm và khuyết điểm trong sách lược âm mưu của ông. Lê-nin viết: "Chủ nghĩa Blăng-ki là lý luận phủ nhận cuộc đấu tranh giai cấp. Chủ nghĩa Blăng-ki hy vọng giải thoát loài người khỏi ách nô lệ làm thuê, không phải bằng con đường đấu tranh giai cấp của giai cấp vô sản, mà bằng con đường hoạt động âm mưu của một thiểu số trí thức nhỏ bé" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 13, tr. 98). - 63.

Boóc-gơ-bi-e (Borgbjerg), Phrê-đê-rích (1866 - 1936) - một phần tử cải lương chủ nghĩa Đan-mạch, một trong những người lãnh đạo Đảng dân chủ - xã hội Đan-mạch; từ năm 1892, là ủy viên Ban chấp hành trung ương đảng đó, trong những năm từ 1911 đến 1924, làm tổng

biên tập cơ quan ngôn luận trung ương của đảng, báo "Social-Demokraten" ("Người dân chủ - xã hội"). Từ năm 1898, là đại biểu nghị viện Đan-mạch. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một phần tử xã hội - sô-vanh. Mùa xuân năm 1917, đến Pê-tơ-rô-grát đề nghị tổ chức hội nghị những người xã hội chủ nghĩa các nước đang tham chiến. V. I. Lê-nin đã vạch trần tính chất đế quốc chủ nghĩa của lời đề nghị đó và gọi Boóc-gơ-bi-e là "mặt vụ của chính phủ Đức". Có thái độ thù địch với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Năm 1919, là một trong những người tổ chức ra Quốc tế (II) Béc-nơ. Trong những năm 1924 - 1926, làm bộ trưởng Bộ bảo trợ xã hội; trong những năm 1929 - 1935, làm bộ trưởng Bộ giáo dục trong Chính phủ Vương quốc Đan-mạch. — 558.

Bô-gđa-nốp (Ma-li-nốp-xki), A. A. (1873 - 1928) - một người dân chủ - xã hội, nhà triết học, nhà xã hội học, nhà kinh tế học, về nghề nghiệp là bác sĩ. Sau Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, ủng hộ phái bôn-sê-vích. Trong những năm thế lực phản động thống trị và có cao trào cách mạng mới, cầm đầu phái triệu hồi, là thủ lĩnh của nhóm chống đảng "Tiến lên". Trong các vấn đề triết học, định xây dựng một hệ thống riêng của mình - "chủ nghĩa kinh nghiệm nhất nguyên", một biến dạng của triết học duy tâm - chủ quan của Ma-khơ; V. I. Lê-nin đã kịch liệt phê phán hệ thống triết học này trong cuốn "Chủ nghĩa duy vật và chủ nghĩa kinh nghiệm phê phán". Trong hội nghị của ban biên tập mở rộng báo "Người vô sản" tháng Sáu 1909, đã bị khai trừ ra khỏi hàng ngũ bôn-sê-vích. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một trong những người tổ chức và lãnh đạo nhóm "Văn hóa vô sản". Từ năm 1926, làm giám đốc Viện truyền máu do ông lập ra. — 286.

Brê-scô - Brê-scôp-xcai-a, Ê. C. ("Ba-bu-sca") (1844 - 1934) - một trong những người tổ chức và lãnh đạo Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, là người thuộc cánh cực hữu của đảng này. Bắt đầu hoạt động chính trị vào những năm 70 bằng việc "đi vào nhân dân", đã nhiều lần bị bắt và bị đày (năm 1878 - trong vụ xử 193 người). Sau Cách mạng tháng Hai 1917, ráo riết ủng hộ Chính phủ lâm thời tư sản. Tại Đại hội III của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng (cuối tháng Năm - đầu tháng Sáu 1917) đã từ chối tham gia Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng để phản đối việc Kê-ren-xki không được bầu vào Ban chấp hành trung ương. Là người ủng hộ việc tiếp tục cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa "đến thắng lợi cuối cùng". Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng

Mười, đã ráo riết chống Chính quyền xô-viết. Năm 1919, sang Mỹ; sau đó, sống ở Pháp. Ở nước ngoài, đã tiến hành một chiến dịch vu khống chống nước Nga xô-viết, ủng hộ việc chuẩn bị một cuộc can thiệp mới, đã tham gia báo "Thời gian", cơ quan của bọn bạch vệ lưu vong ở Pa-ri. — 480.

C

Ca-mê-nép (Rô-den-phen-đơ), L. B. (1883 - 1936) - tham gia đảng bôn-sê-vích từ năm 1901. Trong những năm thế lực phản động thống trị, giữ lập trường thỏa hiệp với phái thủ tiêu, phái triệu hồi và bọn Tơ-rốt-xki. Năm 1915, khi bị bắt, trước tòa án của Nga hoàng đã từ bỏ khẩu hiệu bôn-sê-vích là làm cho Chính phủ Nga hoàng thất bại trong cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, đã phản đối đường lối lê-nin-nít của đảng nhằm thực hiện cách mạng xã hội chủ nghĩa. Tháng Mười 1917, nhân danh cá nhân và thay mặt Di-nô-vi-ép cho đăng trên tờ "Đời sống mới", một tờ báo nửa men-sê-vích, một bản tuyên bố về sự bất đồng với nghị quyết của Ban chấp hành trung ương về khởi nghĩa vũ trang. Hành động đó đã làm lộ các kế hoạch của đảng. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, giữ nhiều chức vụ quan trọng. Đã nhiều lần chống lại đường lối lê-nin-nít của đảng; trong tháng Mười một 1917, là người tán thành việc thành lập chính phủ liên hiệp có bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng tham gia; năm 1925, là một trong những người tổ chức ra phái "đổi lập mới"; năm 1926, là một trong những lãnh tụ của khối chống đảng Tơ-rốt-xki - Di-nô-vi-ép. Năm 1927, bị Đại hội XV Đảng cộng sản (b) Liên-xô khai trừ ra khỏi đảng vì đã ráo riết hoạt động trong phái đổi lập của Tơ-rốt-xki. Năm 1928, thừa nhận những sai lầm của mình và được phục hồi đảng tịch, song vẫn không chấm dứt hoạt động chống đảng nên năm 1932 lại bị khai trừ ra khỏi Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Lại được phục hồi đảng tịch vào năm 1933. Năm 1934, vì những hoạt động chống đảng lại bị khai trừ ra khỏi đảng lần thứ ba. — 541.

Ca-ti-li-na (Catilina), Lu-txi Xéc-ghi (khoảng 108 - 62 trước công nguyên) - nhà hoạt động chính trị La-mã, quý tộc, người tổ chức âm mưu chống nền cộng hòa quý tộc. — 408.

Ca-txơ, B. D. - xem Cam-cốp, B. Đ.

Ca-vai-nhác (Cavaignac), *Lu-i Ô-ghen* (1802 - 1857) - một viên tướng Pháp, một chính khách phản động đã tham gia cuộc xâm lăng An-giê-ri (1831 - 1848), nổi tiếng trong việc áp dụng những phương pháp dã man để tiến hành chiến tranh. Sau Cách mạng tháng Hai 1848, làm toàn quyền An-giê-ri; từ tháng Năm 1848, sau cuộc bầu cử vào Quốc hội lập hiến Pháp, là bộ trưởng Bộ chiến tranh; từ tháng Sáu 1848, cầm đầu bộ máy chuyên chính quân sự, đàn áp vô cùng dã man cuộc khởi nghĩa tháng Sáu của công nhân Pa-ri. Từ tháng Bảy đến tháng Chạp 1848, đứng đầu chính quyền hành pháp. Ca-vai-nhác, như C. Mác đã chỉ rõ, là hiện thân của "nền chuyên chính của giai cấp tư sản bằng thanh kiếm" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 2, t. 7, tr. 39). — 420, 433 - 437, 444.

Cam-cốp (Ca-txơ), *B. Đ.* (1885 - 1938) - đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Một trong những người tổ chức và lãnh tụ của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Năm 1918, phản đối hòa ước Brét, là một trong những kẻ chủ mưu giết đại sứ Đức Miéc-bách và là một trong những kẻ tổ chức cuộc nổi loạn của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả ở Mát-xcơ-va. Vì có những hoạt động phản cách mạng, đã bị bắt và bị Tòa án quân sự kết án. Về sau, làm việc trong lĩnh vực thống kê. — 311.

Cát-cốp, *M. N.* (1818 - 1887) - địa chủ, nhà chính luận phản động. Khi bắt đầu hoạt động chính trị, là người theo chủ nghĩa tự do quý tộc ôn hòa, Vào đầu những năm 60, chuyển sang phe phản động. Trong những năm 1863 - 1887, làm chủ bút kiêm nhà xuất bản tờ "Tin tức Mát-xcơ-va" - cái loa của thế lực phản động quân chủ. Tự nhận là "con chó canh gác trung thành của chế độ chuyên chế". Tên tuổi Cát-cốp là tượng trưng cho thế lực phản động điên cuồng nhất. — 438.

Clau-dê-vi-txơ (Clausewitz), *Các-lơ* (1780 - 1831) - tướng Phổ, nhà lý luận quân sự tư sản lớn nhất. Đã tham gia các cuộc chiến tranh chống nước Pháp của Na-pô-lê-ông với tư cách là sĩ quan tham mưu của các đội quân Phổ (1806, 1814, 1815) và Nga (1812 - 1814). Trong những năm 1818 - 1830, làm giám đốc Học viện quân sự ở Béc-lanh. Clau-dê-vi-txơ là tác giả của một số tác phẩm về lịch sử chiến tranh Na-pô-lê-ông và các cuộc chiến tranh khác. Trong tác phẩm chủ yếu của mình "Bàn về chiến tranh", ông đã nêu lên một luận điểm sâu sắc cho rằng chiến tranh là sự tiếp tục chính trị bằng những thủ đoạn khác. Song, vì xuất phát từ lý luận duy tâm chủ nghĩa về nhà nước "đứng trên giai cấp", nên đã không

hiểu được bản chất giai cấp của chính trị và chiến tranh; ông coi chính trị là biểu hiện "sự hài hòa" các lợi ích của các giai cấp khác nhau trong một quốc gia; đã tách rời một cách siêu hình chính sách đối nội với chính sách đối ngoại, tuyệt đối hóa chiến tranh như một phương tiện "vĩnh viễn" để giải quyết các mâu thuẫn giữa các quốc gia. Bọn bảo hoàng Đức và bọn quân phiệt phát-xít Đức đã sử dụng những luận điểm đó và những luận điểm tương tự như vậy trong lý luận quân sự của Clau-dê-vi-txơ làm cơ sở cho những học thuyết quân sự xâm lược - phiêu lưu của chúng. - 100 - 101, 104.

Cô-dơ-lốp-xki, *M. I-u* (1876 - 1927) - nhà hoạt động của phong trào cách mạng Ba-lan và Nga. Đảng viên Đảng dân chủ - xã hội từ những năm 1900, là một người bôn-sê-vích. Là ủy viên Ban lãnh đạo của Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lít-va. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành xô-viết Pê-tơ-rô-grát và ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khóa I, chủ tịch Đu-ma khu vực Vư-boóc-gơ. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, làm chủ tịch Ủy ban điều tra đặc biệt ở Pê-tơ-rô-grát, sau đó, là ủy viên ban lãnh đạo của Bộ dân ủy tư pháp, chủ tịch Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy. Năm 1919, làm bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp nước Cộng hòa Lít-va Bê-lô-ru-xi-a. Trong những năm 1923 - 1927, làm tổng cố vấn về tư pháp của Bộ dân ủy giao thông. — 524, 525, 526, 539.

Cô-gan, *I. M.* - xem Rô-xtốp, N.

Cô-nô-va-lốp, *A. I.* (sinh năm 1875) - chủ một nhà máy dệt lớn ở Nga. Đại biểu Đu-ma nhà nước IV, một trong những người tổ chức cái gọi là khối liên minh tiến bộ. Trong những năm 1915 - 1916, làm phó chủ tịch Ủy ban công nghiệp - quân sự trung ương. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, làm bộ trưởng Bộ công thương nghiệp; rồi sau đó, làm phó thủ tướng Chính phủ lâm thời tư sản của Kê-ren-xki. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười 1917, là phần tử bạch vệ lưu vong. — 39, 96, 118, 121, 324, 394, 493.

Côi-ghen, *Ph. M.* - xem I-ô-nốp.

Côn-xtan-tin I (1868 - 1923) - vua Hy-lạp trong những năm 1913 - 1917, 1920 - 1922. — 328.

Cu-cô-vê-txơ-ki (*Bu-cô-vê-txơ-ki*), *A. I.* (sinh năm 1881) - ủy viên Ban kinh tế của Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát khóa I năm 1917. - 261.

Cút-le, N. N. (1859 - 1924) - nhà hoạt động nổi tiếng của Đảng dân chủ - lập hiến; làm việc ở Bộ tài chính; trong những năm 1905 - 1906, làm bộ trưởng Bộ nông nghiệp và quy hoạch đồng ruộng; đại biểu Đu-ma nhà nước II và III, một trong những tác giả của bản dự thảo cương lĩnh ruộng đất của Đảng dân chủ - lập hiến. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, vì là người liên hệ chặt chẽ với các giới ngân hàng và công nghiệp, nên Cút-le đã tham gia vào các ủy ban khác nhau trong bộ công thương nghiệp, đại diện cho lợi ích của giới công nghiệp miền Nam nước Nga. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, công tác trong bộ dân ủy tài chính. — 94.

Crúp-xcai-a, N. C. (1869 - 1939) - nhà cách mạng chuyên nghiệp, nhà hoạt động nổi tiếng của Đảng cộng sản và Nhà nước xô-viết; bạn chiến đấu, vợ và là bạn của V. I. Lê-nin. Đảng viên từ năm 1898. Bắt đầu hoạt động cách mạng vào năm 1890 trong các nhóm sinh viên mác-xít ở Pê-téc-bua, sau đó, bà tiến hành công tác tuyên truyền tư tưởng dân chủ - xã hội trong công nhân; năm 1895, gia nhập "Hội liên hiệp đấu tranh để giải phóng giai cấp công nhân" ở Pê-téc-bua. Tháng Tám 1896, bị bắt và bị kết án đi đày 3 năm ở làng Su-sen-xcôi-ê, sau đó, ở U-pha. Năm 1901, ra sống ở nước ngoài, làm thư ký cho ban biên tập tờ "Tia lửa". Sau Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, là thư ký ban biên tập các báo bôn-sê-vích "Tiến lên" và "Người vô sản"; trong thời kỳ cách mạng Nga lần thứ nhất (1905 - 1907), làm bí thư Ban chấp hành trung ương đảng ở Nga, năm 1907, lại ra sống ở nước ngoài. Trong những năm thế lực phản động thống trị, tích cực tham gia đấu tranh chống bọn thủ tiêu và bọn triệu hồi; sau Hội nghị đại biểu Pra-ha của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga (1912), giúp V. I. Lê-nin tổ chức liên lạc với đảng bộ ở Nga, với báo "Sự thật" và với đảng đoàn bôn-sê-vích trong Đu-ma nhà nước IV.

Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, cùng với Lê-nin, trở về Nga, làm việc trong ban bí thư của Ban chấp hành trung ương đảng; đã tích cực tham gia chuẩn bị và tiến hành cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Sau cách mạng, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giáo dục; từ năm 1921, lãnh đạo Tổng cục giáo dục chính trị; từ năm 1929, là thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục. Đã viết nhiều tác phẩm về các vấn đề giáo dục quốc dân, giáo dục cộng sản chủ nghĩa, về phong trào thanh niên và phụ nữ. Tác giả cuốn hồi ký về V. I. Lê-nin. Từ năm 1924, là ủy viên Ban kiểm tra trung ương, từ năm 1927, là ủy viên Ban chấp hành

trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô; là ủy viên Ban chấp hành các Xô-viết toàn Nga và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô tất cả các khoá, đại biểu và ủy viên Đoàn chủ tịch Xô-viết tối cao Liên-xô khóa I. - 93, 175.

Crút-xe - chuẩn uỷ. Bị chính phủ lâm thời tư sản bắt vì đã phát biểu tại cuộc mít-tinh trong quân đội tác chiến ở Xcu-li-a-nư (Bét-xa-ra-bi-a) tháng Năm 1917. Trong bài phát biểu của mình, Crút-xe kêu gọi không tin nhiệm Chính phủ lâm thời, kêu gọi từ chối không mở các cuộc tấn công ở ngoài mặt trận và chỉ rõ sự cần thiết phải bắt tay thân thiện với binh lính Đức. - 270, 271.

Crư-len-cô, N. V. (1885 - 1938) - đảng viên đảng bôn-sê-vích từ năm 1904. nhà hoạt động Nhà nước xô-viết nổi tiếng. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, làm việc ở báo "Sự thật binh sĩ", đã tham gia Hội nghị toàn Nga các tổ chức quân sự ở tiền tuyến và hậu phương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Đại biểu Đại hội I toàn Nga các Xô-viết. Tích cực tham gia Cách mạng tháng Mười. Thành viên của Chính phủ xô-viết đầu tiên với cương vị là ủy viên của Ủy ban về các vấn đề quân sự và hàng hải, về sau, là Tổng tư lệnh tối cao. Từ năm 1918, công tác trong các cơ quan tư pháp xô-viết: làm chánh Tòa án cách mạng tối cao của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, thứ trưởng Bộ dân ủy tư pháp, ủy viên công tố của nước Cộng hòa; từ năm 1931, làm bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết liên bang Nga, từ năm 1936, bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp Liên-xô. Tại các Đại hội XV và XVII của đảng, được bầu làm ủy viên Ban kiểm tra trung ương. - 325 - 327.

D

Da-xláp-xki, D. I. (1880 - 1965) - nhà báo nổi tiếng, nhà văn. Tham gia phong trào cách mạng từ năm 1900. Năm 1903, gia nhập tổ chức Bun. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là người theo phái vệ quốc chủ nghĩa. Năm 1917, được bầu vào Ban chấp hành trung ương của tổ chức Bun. Năm 1917 - 1918, kịch liệt đấu tranh chống những người bôn-sê-vích. Năm 1919, sau khi xem lại những quan điểm chính trị của mình và thừa nhận tính chất sai lầm của cái quan điểm ấy, Da-xláp-xki đã đứng trên lập trường ủng hộ Chính quyền xô-viết. Đã cộng tác với báo "Sự thật Lê-nin-grát", "Báo đỏ", "Tin tức", từ năm 1928, là cộng tác viên thường

xuyên của báo "Sự thật". Đảng viên Đảng cộng sản Liên-xô từ năm 1934. - 478.

Di-nô-vi-ép (Ra-đô-mu-xlo-xki), G. E. (1883 - 1936) - gia nhập đảng bôn-sê-vích từ năm 1901. Từ năm 1908 đến tháng Tư 1917, sống ở nước ngoài, tham gia ban biên tập tờ "Người vô sản" và tờ "Người dân chủ - xã hội", cơ quan trung ương của đảng. Trong những năm thế lực phản động thống trị, có thái độ thỏa hiệp với phái thủ tiêu, phái triệu hồi và bọn Tơ-rốt-xki. Trong thời gian chiến tranh thế giới lần thứ nhất, đứng trên lập trường quốc tế chủ nghĩa. Trong thời kỳ chuẩn bị và tiến hành Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, đã tỏ ra dao động, phản đối khởi nghĩa vũ trang. Việc Ca-mê-nép nhân danh cá nhân và đại diện cho Di-nô-vi-ép công bố trên tờ báo nửa men-sê-vích "Đời sống mới" bản tuyên bố về sự bất đồng với nghị quyết của Ban chấp hành trung ương về khởi nghĩa vũ trang là một hành động làm lộ các kế hoạch của đảng. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, Di-nô-vi-ép đã giữ nhiều chức vụ quan trọng. Đã nhiều lần phản đối chính sách lê-nin-nít của đảng: trong tháng Mười một 1917, là người ủng hộ việc thành lập chính phủ liên hiệp có bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng tham gia; năm 1926, là một trong những lãnh tụ của khối chống đảng Tơ-rốt-xki - Di-nô-vi-ép. Trong tháng Mười một 1927, do hoạt động bè phái, đã bị khai trừ ra khỏi đảng. Năm 1928, được phục hồi, nhưng đến năm 1932, lại bị khai trừ một lần nữa; năm 1933, lại được phục hồi. Vì hoạt động chống đảng, năm 1934, lại bị khai trừ lần thứ ba. - 90, 93, 132, 133, 541.

Đ

Dan (Guốc-vích) Ph. I. (1871 - 1947) - một trong những lãnh tụ men-sê-vích. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, theo phái vệ quốc. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát và ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khóa I. Ủng hộ Chính phủ lâm thời tư sản. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, chống lại Chính quyền xô-viết. Đầu năm 1922, bị trục xuất ra nước ngoài vì là kẻ thù của Nhà nước xô-viết. — 481, 499.

Đây-tơ, L. G. (1855 - 1941) - đã tham gia phong trào dân túy, sau đó, tham gia phong trào dân chủ - xã hội. Thành viên của tổ chức "Ruộng đất và tự do", sau đó, là thành viên của tổ chức "Chia đều

ruộng đất". Trong năm 1883, đã tham gia thành lập nhóm "Giải phóng lao động", làm công tác ấn loát và vận chuyển sách báo mác-xít về Nga. Đại biểu của nhóm "Giải phóng lao động" tại Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, phần tử theo phái "Tia lửa" thiểu số; sau đại hội, là phần tử men-sê-vích, trong những năm thế lực phản động thống trị, là phần tử thủ tiêu. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, theo chủ nghĩa xã hội - sô-vanh. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, đã cùng Plê-kha-nốp biên tập tờ báo "Thống nhất" của phái men-sê-vích vệ quốc cánh hữu. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, thôi không hoạt động chính trị, làm công tác xuất bản di sản văn học của G. V. Plê-kha-nốp và viết một loạt những bài về lịch sử phong trào giải phóng ở Nga. — 240.

Đép-xơ (Debs), Ô-giê-n Vích-to (1855 - 1926) - nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân Mỹ. Trong năm 1893, đã tổ chức ra Liên đoàn công nhân đường sắt Mỹ do ông làm chủ tịch đến năm 1897. Đép-xơ là một trong những người tổ chức ra Đảng dân chủ - xã hội. Đảng này là hạt nhân cơ bản của đảng xã hội chủ nghĩa hình thành trong những năm 1900 - 1901. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, giữ lập trường quốc tế chủ nghĩa, lên án sự phản bội của bọn xã hội - sô-vanh, lên tiếng phản đối Mỹ tham gia chiến tranh. Đã nhiệt liệt chào mừng thắng lợi của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Trong năm 1918, bị kết án 10 năm tù giam về tội hoạt động chống chủ nghĩa đế quốc, nhưng năm 1921, đã được ân xá. - 128 - 129.

Đgiu-ga-svi-li, I. V. — xem Xta-lin, I. V.

Đgiun-ga-cốp-xki, V. Ph. (sinh năm 1865) - năm 1905 là tỉnh trưởng Mát-xcơ-va, trong những năm 1913 - 1915, giữ chức thứ trưởng Bộ nội vụ và chỉ huy đội hiến binh độc lập, từ tháng Tám 1915, phục vụ trong đội quân tác chiến. — 445, 464.

Đô-brô-xcô-cốp (Đô-brô-xcôc), I. V. - một tên khiêu khích, từ năm 1901, là nhân viên của chi cục an ninh Khác-cốp, từ năm 1904, là nhân viên của Cục an ninh Pê-téc-bua. Trong những năm 1904 - 1905, sống ở nước ngoài, hoạt động cho Cục cảnh sát, chủ yếu là trong phái men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Sau khi bị vạch trần năm 1905, làm việc tại Sở an ninh Pê-téc-bua, năm 1914, được cử làm cục trưởng cảnh sát thành phố Pê-tơ-rô-đa-vốt-xcơ. — 278.

Drây-phuyt (Dreyfus), *An-phrét* (1859 - 1935) - sĩ quan Bộ tổng tham mưu Pháp, người Do-thái, năm 1894, bị kết án khổ sai chung thân một cách oan ức vì bị người ta cố tình buộc tội oan là phản quốc. Nhờ giai cấp công nhân và tầng lớp trí thức tiến bộ đấu tranh bảo vệ nên được ân xá năm 1899, và năm 1906, đã được phục hồi chức vụ. - 535, 538.

E

Éc-mô-len-cô, *Đ. X.* (sinh năm 1874) - chuẩn úy, phục vụ trong cơ quan phản gián, là tình báo quân đội. — 523 - 524, 538 - 539.

G

Ga-nê-txơ-ki (*Phuốc-xten-béc*), *I-a. X.* (1879 - 1937) - nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào cách mạng Ba-lan và Nga. Đảng viên Đảng dân chủ - xã hội từ năm 1896. Đã tham gia nhiều đại hội của Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lit-va và cũng tham gia các Đại hội II, IV và V Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Tại Đại hội V Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương. Là ủy viên Ban lãnh đạo của Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lit-va (1908), vì bất đồng về một số vấn đề nội bộ đảng, đã rút ra khỏi Ban lãnh đạo và sau khi xảy ra phân liệt trong Đảng dân chủ - xã hội Ba-lan năm 1912, chỉ là một trong những người lãnh đạo cái gọi là nhóm đối lập "Rô-dơ-la-mốp", nhóm này có quan hệ gần gũi nhất với những người bôn-sê-vích. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, đã gia nhập cánh tả Xim-méc-van. Đã nhiều lần bị bắt và bị đi đày. Năm 1917, là ủy viên Bộ phận ở nước ngoài của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, làm việc trong Bộ dân ủy tài chính; sau đó, làm công tác ngoại giao, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy thương nghiệp và ủy viên Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Từ năm 1935, là giám đốc Viện bảo tàng cách mạng quốc gia Liên-xô. - 524 - 525, 526, 540.

Ghe-đơ (Gusde), *Giu-lơ* (*Ba-đi-lơ*, *Ma-ti-ô*) (1845 - 1922) - một trong những người tổ chức và lãnh đạo phong trào xã hội chủ nghĩa Pháp và Quốc tế II. Bắt đầu hoạt động chính trị vào nửa cuối những năm 60. Do ảnh hưởng của các tác phẩm của C. Mác và

Ph. Ăng-ghe-n, đã chuyển sang lập trường chủ nghĩa Mác. Năm 1901, Ghe-đơ và những người ủng hộ ông đã sáng lập ra Đảng xã hội chủ nghĩa ở Pháp; năm 1905, đảng này đã hợp nhất với Đảng xã hội chủ nghĩa Pháp cải lương và lấy tên Đảng xã hội chủ nghĩa thống nhất Pháp. Đã tích cực tuyên truyền cho những tư tưởng của chủ nghĩa Mác và phát triển phong trào xã hội chủ nghĩa ở Pháp.

Nhưng, khi chống lại đường lối của những người xã hội chủ nghĩa cánh hữu, Ghe-đơ đã phạm phải những sai lầm có tính chất bè phái trên các vấn đề lý luận cũng như trong những vấn đề sách lược. Khi chiến tranh thế giới lần thứ nhất bắt đầu, giữ lập trường xã hội - sô-vanh và tham gia chính phủ tư sản Pháp. Trong năm 1920, không đi theo phái đa số trong Đại hội Tua của Đảng xã hội chủ nghĩa Pháp, là phái đã quyết định gia nhập Quốc tế cộng sản. - 374.

Ghen-phan-đơ, *A. L.* - xem Pác-vu-xơ.

Ghéc-txen, *A. I.* (1812 - 1870) - nhà dân chủ cách mạng Nga vĩ đại, nhà triết học duy vật, nhà chính luận và nhà văn; người sáng lập chủ nghĩa xã hội "Nga", "mang tính chất nông dân". Đã tham gia phong trào giải phóng với tư cách nhà cách mạng quý tộc tiếp tục truyền thống của những người tháng Chạp. Năm 1852, đã lập ra ở Luân-đôn một nhà in của Nga và xuất bản báo chí tự do Nga ở nước ngoài. Sau khi in một số truyền đơn cách mạng, một số sách nhỏ và các bài báo thì năm 1855, bắt đầu xuất bản tạp chí văn nghệ "Sao bắc cực" và từ năm 1857, cùng với N. P. Ô-ga-rép xuất bản tạp chí "Cái chuông".

V. I. Lê-nin đã đánh giá vai trò của Ghéc-txen trong lịch sử phong trào giải phóng Nga ở trong bài "Kỷ niệm Ghéc-txen" (xem V. I. Lê-nin, Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 21, tr. 329 - 338). - 322.

Ghin-bô (Guilbeaux), *Hăng-ri* (1885 - 1938) - đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa Pháp, nhà báo. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, theo phái giữa, xuất bản tờ tạp chí "Demain" ("Ngày mai"), tán thành khôi phục các mối liên hệ quốc tế. Năm 1916, tham gia Hội nghị Ki-en-tan. Đầu những năm 20, sống ở Đức, là phóng viên của báo "L'Humanité" ("Nhân đạo").

Về sau, chuyển sang lập trường tư-rốt-xkit, cộng tác với báo chí có tư cách dân tộc chủ nghĩa, có thái độ thù địch đối với Liên-xô. — 133.

Gi-tô-miéc-xki, I-a. A. ("Ốt-txốp") (sinh năm 1880) - một phần tử khiêu khích, bác sĩ. Từ năm 1902, đã cộng tác với bộ phận mật vụ hải ngoại của Cục cảnh sát, chủ yếu dò xét hoạt động của các tổ chức bên-sê-vích ở nước ngoài. Năm 1917, đã bị vạch mặt là một tên khiêu khích. — 278.

Gôn-đman, M. I. - xem Li-be, M. I.

Grim (Grimm), Rô-béc (1881 - 1958) - một trong những thủ lĩnh của Đảng dân chủ - xã hội Thụy-sĩ, trong những năm 1909 - 1918, là bí thư của đảng ấy và là tổng biên tập tờ "Bernier Tagwacht" ("Người lính canh thành Béc-nơ"). Từ năm 1911, là đại biểu nghị viện Thụy-sĩ. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, theo phái giữa, tham gia Hội nghị Xim-méc-van và Ki-en-tan, chủ tịch Ủy ban xã hội chủ nghĩa quốc tế. Là một trong những người tổ chức ra Quốc tế theo chủ nghĩa phái giữa (Quốc tế II 1/2). Trong những năm 1945 - 1946, làm chủ tịch Hội đồng dân tộc Thụy-sĩ. — 374, 383, 390.

Grô-man, V. G. (sinh năm 1874) - đảng viên dân chủ - xã hội, một phần tử men-sê-vích. Tác giả của một trong những dự án cương lĩnh ruộng đất trình bày tại Đại hội IV (Đại hội thống nhất) Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga; đã tham gia biên tập tạp chí men-sê-vích "Sự nghiệp của chúng ta". Trong những năm thế lực phản động thống trị, theo phái thủ tiêu. Từ đầu cuộc Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, phụ trách công tác lương thực ở Pê-tơ-rô-grát. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, một số năm làm công tác hành chính - kinh tế. Năm 1931, bị kết án về tội hoạt động phản cách mạng. — 261.

Gu-giôn, I-u. P. - nhà đại công nghiệp, từ những năm đầu thế kỷ XX, làm giám đốc ban quản trị công ty Nhà máy kim khí Mát-xcơ-va (cho đến giữa năm 1917), ủy viên "Hội tương tế Pháp", chủ tịch "Hội những nhà sản xuất công nghiệp và các chủ xưởng thuộc khu công nghiệp Mát-xcơ-va". - 499, 500.

Gu-tso-cốp, A. I. (1862 - 1936) - tên đại tư bản, người tổ chức và lãnh tụ của Đảng tháng Mười. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là chủ tịch Ủy ban quân sự công nghiệp trung ương và là ủy viên Hội nghị quốc phòng đặc biệt. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, giữ chức bộ trưởng Bộ chiến tranh và hàng hải trong nội các đầu tiên của Chính phủ lâm thời tư sản. Trong tháng Tám 1917, tham gia vào việc tổ chức cuộc

phiến loạn của Coóc-ni-lốp. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, chống lại Chính quyền xô-viết; là một tên bạch vệ lưu vong. - 1, 9, 18, 310, 394, 418, 339, 459, 461.

Guốc-vích Ph. I. - xem Đan, Ph. I.

H

Hen-đéc-xôn (Henderson), Ác-tuya (1863 - 1935) - một trong những lãnh tụ Công đảng và của phong trào công đoàn Anh. Trong những năm 1908 - 1910 và 1914 - 1917, là chủ tịch đảng đoàn Công đảng nghị viện. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là phần tử xã hội - sô-vanh, tham gia chính phủ liên hiệp của A-xquít, rồi sau đó, tham gia nội các chiến tranh của Lô-ít Gioóc-giơ. Sau cuộc Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, đến Nga để cổ động việc tiếp tục tiến hành chiến tranh. Năm 1919, là một trong những người tổ chức ra Quốc tế Béc-nơ (II), từ năm 1923, là chủ tịch Ban chấp hành Quốc tế công nhân xã hội chủ nghĩa thống nhất (II). Đã nhiều lần tham gia các chính phủ tư sản Anh. — 312, 317, 318, 320, 375.

Hốp-man (Hoffman), Ác-tuya Héc-man (1857 - 1927) - nhà hoạt động chính trị và nhà nước Thụy-sĩ, một trong những người lãnh đạo đảng tự do; về nghề nghiệp là luật sư. Từ năm 1911, là thành viên chính phủ Thụy-sĩ - Hội đồng liên bang, trong những năm 1914 - 1918, là chủ tịch Hội đồng liên bang, lãnh đạo chính sách đối ngoại của Thụy-sĩ. Trong tháng Sáu 1917, xin hưu trí, làm nghề luật sư. — 390.

Huy-xman (Huysmans), Ca-min (1871 - 1968) - một trong những nhà hoạt động lão thành của phong trào công nhân Bỉ; giáo sư ngôn ngữ học, nhà báo. Trong những năm 1904 - 1919, là bí thư Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa của Quốc tế II; trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ nhất, giữ lập trường phái giữa, thực tế lãnh đạo Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa. Đã nhiều lần tham gia chính phủ Bỉ, trong năm 1946 - 1947, làm thủ tướng. Từ năm 1910, là nghị sĩ; trong những năm 1936 - 1939, 1954 - 1959, làm chủ tịch nghị viện. Trong những năm cuối đời, tán thành việc thiết lập các quan hệ giữa các đảng xã hội chủ nghĩa với Đảng cộng sản Liên-xô, ủng hộ việc khôi phục sự thống nhất của phong trào công nhân quốc tế. — 308.

I

I-lin, I. - cộng tác viên của tờ báo "Ruộng đất và Tự do" của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng ở Pê-tơ-rô-grát, tác giả bài thơ "Từ những tâm trạng mùa xuân", đăng trên tờ "Ruộng đất và Tự do", số 36, ngày 6 tháng Năm 1917. — 556.

I-óc-đan-xki, N. I. (1876 - 1928) - đảng viên dân chủ - xã hội, phần tử men-sê-vích. Trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ nhất, đã ủng hộ chiến tranh. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, làm phái viên của Chính phủ lâm thời tư sản bên cạnh các quân đoàn thuộc mặt trận Tây - Nam. Năm 1921, gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga; năm 1922, công tác trong Bộ dân ủy ngoại giao và Nhà xuất bản quốc gia, sau đó, giữ chức đại diện toàn quyền ở Ý. Từ năm 1924, chuyên hoạt động văn học. — 240.

I-ô-nốp (Côi-ghen, Ph. M.) (1870 - 1923) - đảng viên Đảng dân chủ - xã hội, một trong những thủ lĩnh của tổ chức Bun, về sau, là đảng viên đảng bôn-sê-vích. Từ năm 1893, công tác trong các nhóm dân chủ - xã hội ở Ô-đét-xa. Năm 1903, được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương của tổ chức Bun. Tháng Chạp 1908, tham gia công tác của Đại hội V Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga; về những vấn đề cơ bản, I-ô-nốp tán thành cương lĩnh của phái men-sê-vích - ủng hộ đảng; sau này, giữ lập trường điều hòa chủ nghĩa với phái thủ tiêu. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, tham gia cánh quốc tế chủ nghĩa của tổ chức Bun. Cánh này có lập trường gần với phái giữa. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga, công tác ở tỉnh ủy Vốt-xcơ. — 278.

K

Kê-ren-xki, A. Ph (1881 - 1970) - đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Đại biểu Đu-ma nhà nước IV. Tại Đu-ma, trong một thời gian ngắn đã ngã theo nhóm lao động và làm chủ tịch nhóm đó. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất là một tên vệ quốc cuồng nhiệt. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, giữ chức bộ trưởng Bộ tư pháp, bộ trưởng Bộ chiến tranh và hải quân, sau đó, giữ chức thủ tướng Chính phủ lâm thời tư sản và tổng tư lệnh tối cao. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, tiến hành cuộc đấu tranh chống Chính quyền Xô-viết; năm 1918, chạy ra nước ngoài. Trong thời gian sống lưu vong,

vẫn tuyên truyền chống Liên-xô. - 76, 262, 268, 306, 317 - 318, 321 - 322, 324, 329, 335, 341, 362, 380, 382, 394, 435, 459, 463, 480, 481, 504, 525 - 526, 529, 536, 550, 566.

L

La-rin, I-u. (Lu-ri-ê, M. A.) (1882 - 1932) - người dân chủ - xã hội, một phần tử men-sê-vích. Trong những năm thế lực phản động thống trị và có cao trào cách mạng mới, là một trong những lãnh tụ của phái thủ tiêu. Đã tham gia khối tháng Tám chống đảng do Tơ-rôt-xki lập ra năm 1912. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, đi theo phái giữa. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, cầm đầu nhóm men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa là bọn đã xuất bản tạp chí "Quốc tế". Tháng Tám 1917, được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, công tác trong các tổ chức Xô-viết và tổ chức kinh tế. - 559.

Lê-nin, V. I. (U-li-a-nốp, V. I. Lê-nin, N.) (1870 - 1924) - các tài liệu tiểu sử. — 1, 10, 25, 53, 59, 85, 90, 93, 98, 111, 117, 119, 121, 123, 127, 128, 135, 138, 144 - 145, 161, 172, 175 - 176, 210, 211, 220, 224, 229, 231, 267, 276, 286, 297 - 301, 333, 383, 390, 421, 447, 474, 528, 541, 549 - 550.

Li-a-khốp, V. P. (1869 - 1919) - đại tá quân đội Nga hoàng; lòng tiếng vì đã đàn áp phong trào cách mạng - dân tộc ở Cáp-ca-dơ và I-răng. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, thống đốc vùng bờ biển Hắc Hải thuộc Thổ-nhĩ-kỳ. Trong tháng Hai 1919, được giao giữ chức tổng tư lệnh và tư lệnh quân đoàn Đê-ni-kin ở miền Tê-rêch - Đa-gê-xtan. Bị giết chết trong trận chiến đấu ác liệt giữa "Đạo quân tình nguyện" với các dân tộc miền núi. - 118, 119, 340.

Li-be (Gôn-đman), M. I. (1880 - 1937) - một trong những lãnh tụ của tổ chức Bun. Trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một tên xã hội - sô-vanh. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát và ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khóa I; đã đứng trên lập trường men-sê-vích, là người ủng hộ chính phủ liên hiệp. Có thái độ thù địch với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Về sau, làm công tác kinh tế. — 413.

Liép-néch (Liebknecht), *Các-lơ* (1871 - 1919) - nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Đức và quốc tế; một trong những người lãnh đạo cánh tả của Đảng dân chủ - xã hội Đức; con của Vin-hem Liép-néch, về nghề nghiệp là trạng sư.

Ông đứng trong hàng ngũ đảng dân chủ - xã hội và tích cực đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội và đại biểu quốc hội. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, chống lại việc ủng hộ chính phủ hoàng đế "của mình" trong cuộc chiến tranh ăn cướp. Ngày 2 tháng Chạp 1914, là người duy nhất trong quốc hội bỏ phiếu chống ngân sách quân sự. C. Liép-néch là một trong những người tổ chức và lãnh đạo nhóm "Quốc tế", về sau, đổi tên là "Xpác-ta-cút", sau đó, lại đổi thành "Liên minh Xpác-ta-cút". Năm 1916, do tuyên truyền chống chủ nghĩa quân phiệt, đã bị kết án khổ sai. Trong thời kỳ Cách mạng tháng Mười một 1918 ở Đức, cùng với R. Lú-xăm-bua lãnh đạo đội tiên phong cách mạng của công nhân Đức. Làm chủ bút tờ "Die Rote Fahne" ("Cờ đỏ"). Là một trong những người sáng lập Đảng cộng sản Đức là lãnh đạo cuộc khởi nghĩa của công nhân Béc-lingh hoi tháng Giêng 1919. Sau khi cuộc khởi nghĩa bị dập tắt, đã bị bọn Nô-xkê giết hại một cách dã man. Đánh giá hoạt động của C. Liép-néch, Lê-nin viết: "Tên tuổi đó là tượng trưng cho lòng trung thành của một lãnh tụ đối với lợi ích của giai cấp vô sản, cho lòng trung thành đối với cách mạng xã hội chủ nghĩa... Tên tuổi đó là tượng trưng cho cuộc đấu tranh không khoan nhượng chống chủ nghĩa đế quốc, không phải trên lời nói mà là trong việc làm..." (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 560 - 561). - 124, 125, 130, 133, 307, 345, 374, 419.

Liép-néch (Liebknecht), *Vin-hem* (1826 - 1900) - nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân Đức và quốc tế, một trong những người sáng lập và là lãnh tụ của Đảng dân chủ - xã hội Đức. Từ năm 1875 cho đến cuối đời, là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng dân chủ - xã hội Đức và chủ bút tờ "Vorwärts" ("Tiến lên"), cơ quan ngôn luận trung ương của đảng. Từ năm 1867 đến 1870, là đại biểu Quốc hội miền Bắc Đức, còn từ năm 1874, đã nhiều lần được bầu làm đại biểu quốc hội Đức; đã biết khôn khéo sử dụng diễn đàn nghị viện để vạch trần chính sách đối nội và đối ngoại phản động của bọn giông-ke Phổ. Vì hoạt động cách mạng, đã nhiều lần bị bắt giam. Đã tích cực tham gia và hoạt động của Quốc tế I và vào việc thành lập Quốc tế II. C. Mác và Ph. Ăng-ghen đánh giá cao V. Liép-néch, đồng thời, hai ông cũng phê phán một

số sai lầm có tính chất điều hòa chủ nghĩa của Liép-néch, giúp Liép-néch giữ vững lập trường đúng đắn. - 300.

Líp-kin, *Ph. A.* - xem Tsê-rê-va-nin, N.

Lô-ít Gioóc-giơ (Lloyd George), *Đa-vít* (1863 - 1945) - nhà hoạt động nhà nước Anh và nhà ngoại giao của Anh, thủ lĩnh đảng tự do. Từ năm 1890, là nghị sĩ. Trong những năm 1905 - 1908, làm bộ trưởng Bộ thương nghiệp; trong những năm 1908 - 1915, làm bộ trưởng Bộ tài chính. Giữ vai trò nổi bật trong việc định ra đường lối chính trị của Chính phủ Anh nhằm chuẩn bị chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới. Bằng con đường xu nịnh, lừa dối và hứa hão với công nhân, Gioóc-giơ mưu toan kìm hãm hoặc ngăn chặn việc lập ra ở Anh một đảng cách mạng của giai cấp công nhân. Trong những năm 1916 - 1922, giữ chức thủ tướng, ra sức củng cố các vị trí của chủ nghĩa đế quốc Anh ở Trung và Cận Đông, ở Ban-căng; đàn áp tàn khốc phong trào giải phóng dân tộc ở các nước thuộc địa và phụ thuộc. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười ở Nga, là một trong những kẻ cổ vũ và tổ chức cuộc can thiệp quân sự và bao vây chống Nhà nước xô-viết. Năm 1922, sau hàng loạt những thất bại chính trị, đã xin về hưu, song cho đến cuối đời vẫn có một ảnh hưởng chính trị nhất định. - 460 - 461.

Lô-ri-ô (Loriot), *Phéc-đi-năng* (1870 - 1930) - một người xã hội chủ nghĩa Pháp. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, giữ lập trường quốc tế chủ nghĩa. Tại Hội nghị Ki-en-tan (1916), đã ngả theo phái Xim-méc-va-n cánh tả. Trong những năm 1920 - 1927, gia nhập Đảng cộng sản Pháp. Đại biểu Đại hội III Quốc tế cộng sản. Tháng Giêng 1925, tại Đại hội VI Đảng cộng sản Pháp, phát biểu phản đối các nghị quyết của Đại hội V Quốc tế cộng sản; năm 1927, bị khai trừ ra khỏi đảng vì là một phần tử theo chủ nghĩa cơ hội cánh hữu. - 133.

Lơ-tay-ơ, E. - xem Ly-dít.

Lu-na-tsác-xki, A. V. (1875 - 1933) - nhà cách mạng chuyên nghiệp, nhà hoạt động Nhà nước xô-viết nổi tiếng. Tham gia phong trào cách mạng vào đầu những năm 90. Sau Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, là đảng viên bôn-sê-vích. Tham gia ban biên tập các báo bôn-sê-vích "Tiến lên", "Người vô sản", sau đó là "Đời sống mới" (1905). Trong những năm thế lực phản động thống trị rời bỏ chủ nghĩa Mác, tham gia nhóm chống đảng "Tiến lên", lên tiếng đòi kết hợp chủ nghĩa Mác với tôn giáo. Trong thời kỳ

chiến tranh thế giới lần thứ nhất, đứng trên lập trường quốc tế chủ nghĩa. Sau khi trở về Nga vào năm 1917, gia nhập Tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất, cùng với nhóm đó được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích tại Đại hội VI Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười cho đến năm 1929, là bộ trưởng Bộ dân ủy giáo dục, sau đó, giữ chức chủ tịch Ủy ban khoa học trực thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. Từ năm 1930, là viện sĩ hàn lâm. Tháng Tám 1933, được bổ nhiệm làm đại diện toàn quyền của Liên-xô ở Tây-ban-nha. Nhà chính luận, nhà viết kịch, tác giả nhiều tác phẩm về nghệ thuật và văn học. - 305.

Lu-ri-ê, M. A. - xem La-rin, I-u.

Lvốp, G. E. (1861 - 1925) - công tước, một đại địa chủ, nhà hoạt động của hội đồng địa phương, đảng viên Đảng dân chủ - lập hiến. Đại biểu Du-ma nhà nước I. Trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ nhất, giữ chức chủ tịch Liên minh hội đồng địa phương toàn Nga, sau đó, là một trong những chủ tịch của Liên minh thống nhất các hội đồng địa phương và các thành phố - những tổ chức của bọn tư sản đế quốc chủ nghĩa và địa chủ. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917 - từ tháng Ba đến tháng Bảy - làm chủ tịch Hội đồng bộ trưởng và bộ trưởng Bộ nội vụ của Chính phủ lâm thời tư sản. Một trong những kẻ chủ mưu trong vụ đàn áp đẫm máu công nhân và binh lính Pê-to-rô-grát trong những ngày tháng Bảy 1917. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một tên bạch vệ lưu vong, đã tham gia vào việc tổ chức cuộc can thiệp vũ trang của nước ngoài chống nước Nga xô-viết. - 19, 65, 71, 256, 310, 322, 392, 395, 444, 488, 504, 513, 566.

Ly-dít (Lysis) [*Lo-tay-ơ* (Letailleur), *Ô-ghê-ni*] - nhà kinh tế tư sản Pháp, tác giả hàng loạt tác phẩm về các vấn đề tài chính và chính trị. — 105.

M

Ma-cla-cốp, V. A. (1870 - 1957) - đảng viên Đảng dân chủ - lập hiến cánh hữu, địa chủ, về nghề nghiệp là luật sư, đã làm trạng sư trong nhiều vụ án chính trị. Đại biểu của Mát-xcơ-va tại Du-ma nhà nước II, III, IV; ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng dân chủ - lập hiến. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai, làm đại sứ của Chính phủ lâm thời tư sản ở Pa-ri từ tháng Bảy 1917, sau đó, là một tên bạch vệ lưu vong. - 41, 43, 340, 352, 379 - 381, 394.

Ma-clin (Maclean), *Giôn* (1879 - 1923) - nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân Anh, về nghề nghiệp là giáo viên. Trước chiến tranh thế giới lần thứ nhất, đã tham gia cánh tả của Đảng xã hội chủ nghĩa Anh và đã trở thành một trong những lãnh tụ của đảng đó ở Xcốt-len. Trong thời gian chiến tranh, giữ lập trường quốc tế chủ nghĩa, tích cực tuyên truyền cách mạng chống chiến tranh, là một trong những người tổ chức và lãnh đạo các cuộc biểu tình có tính chất quần chúng và các cuộc bãi công của công nhân (kể cả ở các xí nghiệp quân sự); vì vậy, đã nhiều lần bị chính phủ Anh truy nã. Tháng Tư 1916, được bầu vào ban lãnh đạo của Đảng xã hội chủ nghĩa Anh. Trong những năm cuối đời, không hoạt động chính trị tích cực nữa. - 345.

Ma-li-nốp-xki, A. A. — xem Bô-gđa-nốp, A. A.

Ma-li-nốp-xki, R. V. (1876 - 1918) - một tên khiêu khích, mật vụ của Sở an ninh Mát-xcơ-va. Năm 1906, tham gia phong trào công nhân với những mục đích vụ lợi. Từ năm 1907, tự nguyện cung cấp các tin tức cho cảnh sát, đến năm 1910, được biên chế vào cơ quan an ninh của Nga hoàng. Ở trong đảng bôn-sê-vích, giữ nhiều chức vụ quan trọng. Tại Hội nghị đại biểu Pra-ha của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga năm 1912, được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương. Nhờ sự giúp đỡ của cơ quan an ninh Nga hoàng, Ma-li-nốp-xki đã trúng cử làm đại biểu trong Du-ma nhà nước IV với tư cách đại biểu của đoàn tuyển cử công nhân tỉnh Mát-xcơ-va. Năm 1914, trước nguy cơ bị vạch mặt, đã vội vã từ bỏ những đặc quyền của đại biểu và chạy trốn ra nước ngoài. Năm 1918, trở về nước Nga xô-viết, bị bắt, bị đưa ra tòa và bị xử bắn theo sự kết án của Tòa án tối cao của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. - 267 - 268, 278, 445, 446, 464, 506.

Ma-nu-i-lốp, A. A. (1861 - 1929) - nhà kinh tế tư sản Nga, nhà hoạt động nổi tiếng của Đảng dân chủ - lập hiến, một trong những biên tập viên tờ "Tin tức nước Nga". Trong những năm 1905 - 1911, giữ chức giám đốc Trường đại học tổng hợp Mát-xcơ-va, trong những năm 1907 - 1911, là thành viên Hội đồng nhà nước, năm 1917, giữ chức bộ trưởng Bộ giáo dục trong Chính phủ lâm thời tư sản. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là phần tử lưu vong; sau khi từ nước ngoài trở về, giảng dạy trong các trường cao đẳng Liên-xô. Tác giả một số tác phẩm viết về các vấn đề kinh tế. - 439, 512.

Ma-xlốp, X. L. (sinh năm 1873) - đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga. Từ tháng Chín, giữ chức bộ trưởng Bộ nông nghiệp trong Chính phủ lâm thời tư sản. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, làm việc trong các cơ quan kinh tế và các cơ quan nghiên cứu khoa học. Tác giả của nhiều tác phẩm về ruộng đất. V. I. Lê-nin năm 1921 đã kịch liệt phê phán cuốn "Kinh tế nông dân" của Ma-xlốp. — 167 - 172.

Ma-xlốp-xki, X. Đ. — xem Mơ-xti-xláp-xki, X. Đ.

Mác (Marx), Các (1818 - 1883) - người sáng lập ra chủ nghĩa cộng sản khoa học, nhà tư tưởng thiên tài, lãnh tụ và người thầy của giai cấp vô sản quốc tế (xem bài của V. I. Lê-nin "Các Mác (Sơ lược tiểu sử, kèm theo sự trình bày chủ nghĩa Mác)". Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 26, tr. 51 - 111). — 148, 134, 337.

Mác-cốp, N. E. (Mác-cốp II) (sinh năm 1876) - một tên đại địa chủ, một phần tử hoạt động chính trị phản động của nước Nga Nga hoàng, một trong những kẻ lãnh đạo các tổ chức Trăm đen theo chính sách khủng bố là "Liên minh nhân dân Nga" và "Hội Mi-kha-in Ấc-khan-ghen". Đại biểu của tỉnh Cuốc-xcơ ở Đu-ma nhà nước III, IV. Ở Đu-ma, là một trong những lãnh tụ của phái cực hữu. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một tên bạch vệ lưu vong. — 228, 229.

Mác - Đôn-nan (MacDonald), *Giêm-xơ Ram-xây* (1866 - 1937) — nhà hoạt động chính trị Anh, một trong những người sáng lập và thủ lĩnh của Đảng công nhân độc lập và công đảng. Thi hành một đường lối cực kỳ cơ hội chủ nghĩa, truyền bá lý luận hợp tác giai cấp và chuyển dần dần từ chủ nghĩa tư bản sang chủ nghĩa xã hội. Trong thời gian đầu của chiến tranh thế giới lần thứ nhất, giữ lập trường hòa bình chủ nghĩa, về sau, đã bước sang con đường công khai ủng hộ giai cấp tư sản đế quốc. Trong những năm 1918 - 1920, ra sức cản trở cuộc đấu tranh của giai cấp công nhân đang nổi dậy phản đối việc can thiệp chống Nhà nước xô-viết. Đã thi hành chính sách chia rẽ giai cấp công nhân. Trong năm 1924 và trong những năm 1929 - 1931, giữ chức thủ tướng. Chính phủ Công đảng của Mác - Đôn-nan đã thi hành chính sách chống công nhân, đàn áp phong trào giải phóng dân tộc ở các thuộc địa của Anh. Trong những năm

1931 - 1935, đã cầm đầu cái gọi là "chính phủ dân tộc", mà chính sách của nó do bọn bảo thủ định ra. — 344.

Mác-tốp, L. (*Txê-đéc-bau-mơ, I-u Ô.*) (1873 - 1923) - một trong những lãnh tụ của phái men-sê-vích. Trong những năm thế lực phản động thống trị và có cao trào cách mạng, theo phái thủ tiêu, đã biên tập tờ "Tiếng nói người dân chủ - xã hội", đã tham gia hội nghị chống đảng hợp vào tháng Tám (1912). Trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ nhất, giữ lập trường phái giữa. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, cầm đầu nhóm men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, chống lại Chính quyền xô-viết. Năm 1920, lưu vong sang Đức, xuất bản ở Béc-ling một tờ báo men-sê-vích phản cách mạng, tờ "Truyền tin xã hội chủ nghĩa". - 93, 145, 311, 480, 559.

Men-si-cốp, M. O. (1859 - 1919) - nhà chính luận phản động, cộng tác viên tờ "Thời mới" của bọn Trăm đen. V. I. Lê-nin gọi Men-si-cốp là "tên chó săn trung thành của phái Trăm đen Nga hoàng" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 20, tr. 169). Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, đã ráo riết đấu tranh chống Chính quyền xô-viết; trong năm 1919, đã bị xử bắn về tội hoạt động phản cách mạng. - 438.

Mi-li-u-cốp, P. N. (1859 - 1943) - lãnh tụ Đảng dân chủ - lập hiến, nhà tư tưởng nổi tiếng của giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa Nga, nhà sử học và nhà chính luận. Tháng Mười 1905, là một trong những phần tử sáng lập ra Đảng dân chủ - lập hiến, sau đó, là chủ tịch Ban chấp hành trung ương của đảng ấy và chủ bút tờ "Ngôn luận" - cơ quan ngôn luận trung ương của đảng ấy. Đại biểu tại Đu-ma nhà nước III và IV. Năm 1917, giữ chức bộ trưởng Bộ ngoại giao trong nội các đầu tiên của Chính phủ lâm thời tư sản; thi hành chính sách tiếp tục chiến tranh đế quốc chủ nghĩa cho "đến thắng lợi cuối cùng". Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một trong những kẻ tổ chức cuộc can thiệp vũ trang của nước ngoài chống nước Nga xô-viết; phần tử hoạt động ráo riết của bọn bạch vệ lưu vong. - 3, 9, 18, 40, 70, 76, 78, 104, 116, 117, 118, 272, 310, 328, 340, 347 - 348, 352, 358, 379, 380, 394, 395, 402, 418, 439, 444, 461.

Mơ-xti-xláp-xki (Ma-xlốp-xki) X. Đ. (1876 - 1943) - nhà văn Nga, từ năm 1904, là đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, cộng tác với tờ báo "Sự nghiệp nhân dân" của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Đã

tham gia Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Sau vụ ám sát Miéc-bách, ra khỏi Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, là ủy viên Ban chấp hành trung ương phái "Đấu tranh" ở U-cra-i-na. Từ năm 1921, trở thành một người không đảng phái. Trong những năm 1922 - 1926, làm chủ biên các ấn phẩm không định kỳ trong Quốc tế công đoàn đỏ. Trong những năm về sau, làm việc ở Nhà xuất bản Đại bách khoa toàn thư Liên-xô và trong nhiều nhà xuất bản xô-viết khác. - 262.

Mu-gích vrết-nưi - xem Bết-nưi Đê-mi-an (Pri-đvô-rốp, E. A.).

N

Na-pô-lê-ông I (Bô-na-pác-tô) (1776 - 1821) - hoàng đế Pháp trong những năm 1804 - 1814, và 1815. - 7, 8, 76 - 77, 81.

Na-tan-xôn, M. A. (1850 - 1919) - đại biểu của phái dân túy cách mạng, về sau, trở thành đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Tham gia phong trào cách mạng từ năm 1869. Là một trong những người sáng lập ra đảng "Ruộng đất và Tự do", năm 1893, tích cực tham gia sáng lập ra đảng "Dân quyền". Những năm đầu thế kỷ XX, là đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, là ủy viên Ban chấp hành trung ương của đảng này. Trong thời gian chiến tranh thế giới lần thứ nhất, giữ một lập trường quốc tế chủ nghĩa không triệt để, nghiêng về phía phái giữa. Là một trong những người tổ chức và lãnh tụ của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Năm 1918, lên án cuộc nổi loạn của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả chống Chính quyền xô-viết. - 93.

Nê-cra-xốp, N. V. (sinh năm 1879) - đại biểu của tỉnh Tôm-xơ tại Đu-ma nhà nước III và IV, giáo sư, đảng viên Đảng dân chủ - lập hiến. Năm 1917, đã tham gia Chính phủ lâm thời tư sản với tư cách là bộ trưởng Bộ giao thông, bộ trưởng không bộ và bộ trưởng Bộ tài chính. Mùa hè năm 1917, rút ra khỏi Đảng dân chủ - lập hiến. Dưới Chính quyền xô-viết, làm việc trong Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng. — 444.

Ni-cô-lai II (Rô-ma-nốp) (1868 - 1918) - hoàng đế cuối cùng của nước Nga, trị vì từ năm 1894 - đến Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917. Ngày 17 tháng Bảy 1918, đã bị xử bắn ở Ê-ca-tê-rin-bua (Xvéc-đlốp-xơ) theo quyết định của Xô-viết đại biểu công nhân

và binh sĩ tỉnh U-ran. - 7, 18, 50, 56, 61, 72, 74, 78, 115, 118, 122, 124, 129, 155, 215, 216, 222, 227, 233, 307, 322, 339, 354, 356, 357, 376, 379, 382, 450, 483, 484 - 485.

Nô-vúc, G. E. - xem Ra-xpu-tin, G. E.

Ô

"Ốt-txốp" - xem Gi-tô-miéc-xki I-a. A.

P

Pan-tsin-xki, P. I. (1875 - 1929) - kỹ sư, người tổ chức ra xanh-đi-ca "Prô-đu-gôn"; có quan hệ mật thiết với bọn chủ ngân hàng. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, giữ chức thứ trưởng Bộ công thương nghiệp trong Chính phủ lâm thời tư sản, là người cổ vũ hành động phá hoại của bọn chủ kinh doanh công nghiệp; đã chống các tổ chức dân chủ và nhờ đó "đã... nổi tiếng lừng lẫy khắp nơi một cách đáng buồn nhất, nổi tiếng trong cả nước Nga" (V. I. Lê-nin, Toàn tập, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 245). Chỉ huy đội bảo vệ Cung điện Mùa đông trong ngày 25 tháng Mười (mồng Bảy tháng Mười một) năm 1917. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một trong những kẻ tổ chức phá hoại nền công nghiệp xô-viết. Bị xử bắn vào năm 1929. - 493, 500.

Pác-vu-xơ (Chen-phan-đơ, A. L.) (1869 - 1924) - vào cuối những năm 90 thế kỷ XIX - những năm đầu thế kỷ XX, tham gia phong trào dân chủ - xã hội ở Nga và Đức, đi theo cánh tả Đảng dân chủ - xã hội Đức. Sau Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, là một phần tử men-sê-vích. Đã đưa ra "thuyết cách mạng thường trực" phản mác-xít mà về sau đã được Tô-rôt-xki biến thành vũ khí đấu tranh chống chủ nghĩa Lê-nin. Trong giai đoạn sau, đã rời bỏ phong trào dân chủ - xã hội; trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một phần tử sô-vanh, một tên gián điệp của chủ nghĩa đế quốc Đức, là một tên đầu cơ lớn vớ được những món lợi kếp xù trong việc cung cấp các vật dụng quân sự. Từ năm 1915, xuất bản tờ tạp chí "Die Glocke" ("Cái chuông"). - 539, 540.

Pê-rê-véc-đép, P. N. - trạng sư, một phần tử thuộc phái lao động, gần gũi với Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, giữ chức bộ trưởng Bộ tư pháp trong

Chính phủ lâm thời liên hiệp tư sản thứ nhất. Vào tháng Bảy 1917, đã công bố những tài liệu giả mạo do A-lếch-xin-xki cùng với cơ quan phản gián quân sự bịa đặt ra để vu cáo Lê-nin và những người bên-sê-vích. — 405, 505, 550.

Plê-sê-khô-nốp, A. V. (1867 - 1933) - nhà hoạt động xã hội tư sản và là nhà chính luận. Trong những năm 90, theo phái dân túy tự do chủ nghĩa; là cộng tác viên và từ năm 1904, là biên tập viên tờ tạp chí "Cửa cải nước Nga"; đã cộng tác với tạp chí "Giải phóng" của phái tự do - quân chủ và với tờ "Nước Nga cách mạng" của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Từ năm 1906, là một trong những người lãnh đạo của một đảng tiểu tư sản là đảng "xã hội chủ nghĩa nhân dân" (Đảng lao động xã hội chủ nghĩa nhân dân). Năm 1917, giữ chức bộ trưởng Bộ lương thực trong Chính phủ lâm thời tư sản. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, đã chống lại Chính quyền xô-viết; từ năm 1922, là tên bạch vệ lưu vong. - 34, 36, 256, 310, 398, 401, 451, 487, 508.

Phuyéc-sten-béc, I-a. X. — xem Ga-nê-txơ-ki, I-a. X.

Plê-kha-nốp, G. V. (1856 - 1918) - nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Nga và phong trào công nhân quốc tế, người đầu tiên tuyên truyền chủ nghĩa Mác ở Nga. Năm 1883, lập ra ở Giơ-ne-vơ một tổ chức mác-xít Nga đầu tiên - nhóm "Giải phóng lao động". Đã đấu tranh chống chủ nghĩa dân túy, chống chủ nghĩa xét lại trong phong trào công nhân quốc tế. Vào những năm đầu thế kỷ XX, là ủy viên ban biên tập báo "Tia lửa" và tạp chí "Bình minh".

Từ năm 1883 đến 1903, đã viết một số tác phẩm đóng vai trò to lớn trong việc bảo vệ và tuyên truyền thế giới quan duy vật. Song, ngay từ thời đó, đã có những sai lầm nghiêm trọng - mầm mống của những quan điểm men-sê-vích sau này của ông. Sau Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, đã giữ lập trường điều hòa với chủ nghĩa cơ hội, và sau đó, đi theo phái men-sê-vích. Trong thời kỳ cách mạng Nga lần thứ nhất, đứng trên lập trường men-sê-vích về tất cả các vấn đề cơ bản. Trong những năm thế lực phản động thống trị và có cao trào cách mạng mới, đấu tranh chống phái Ma-khơ xét lại chủ nghĩa Mác và phái thủ tiêu, cầm đầu nhóm men-sê-vích ủng hộ đảng. Trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ nhất, chuyển sang lập trường chủ nghĩa xã hội - số-vanh. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, sau khi trở

về Nga, lãnh đạo nhóm men-sê-vích vệ quốc chủ nghĩa cực hữu - nhóm "Thống nhất", chống những người bên-sê-vích, chống cách mạng xã hội chủ nghĩa, cho rằng ở Nga chưa có điều kiện chín muồi để chuyển sang chủ nghĩa xã hội. Có thái độ tiêu cực đối với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, nhưng không tham gia đấu tranh chống Chính quyền xô-viết.

Lê-nin đánh giá cao những tác phẩm triết học của Plê-kha-nốp và vai trò của ông trong việc truyền bá chủ nghĩa Mác ở Nga; đồng thời Người cũng kịch liệt phê phán Plê-kha-nốp vì những hành động xa rời chủ nghĩa Mác và về những sai lầm to lớn trong hoạt động chính trị. — 15, 17, 90, 262, 263, 268, 272, 310, 320, 374, 463, 465, 539, 546.

Poanh-ca-rê (Poincaré), Ray-mông (1860 - 1934) - nhà hoạt động chính trị và nhà nước tư sản Pháp, về nghề nghiệp là luật sư. Năm 1887, được bầu vào hạ viện. Từ năm 1893, đã nhiều lần tham gia chính phủ Pháp, đại biểu cho các giới ráo riết xâm lược nhất trong giai cấp tư sản Pháp. Năm 1912, làm thủ tướng, còn từ năm 1913 đến 1920 làm tổng thống Pháp. Trên các cương vị ấy, đã tỏ ra ráo riết ủng hộ việc chuẩn bị cuộc chiến tranh thế giới lần thứ nhất, do đó, được mệnh danh là "Poanh-ca-rê - chiến tranh". Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một trong những kẻ tổ chức việc can thiệp vũ trang vào nước Nga xô-viết. Năm 1922 - 1924 và 1926 - 1929, giữ chức thủ tướng Pháp. Điểm nổi bật trong chính sách của Poanh-ca-rê là khuynh hướng điên cuồng chống Liên-xô, là tấn công vào các quyền dân sinh và tự do dân chủ của nhân dân lao động Pháp, truy nã những người cộng sản Pháp. — 309.

Pô-lốp-txép, P. A. (sinh năm 1874) - một viên tướng, tư lệnh quân khu Pê-tơ-rô-grát mùa hè năm 1917. Trong những ngày tháng Bảy, chỉ huy bắn giết cuộc biểu tình hòa bình ở Pê-tơ-rô-grát và đập phá tòa soạn báo "Sự thật". Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là tên bạch vệ lưu vong. — 526, 530, 531.

Pô-tơ-rê-xốp, A. N. (1869 - 1934) - một trong những lãnh tụ của phái men-sê-vích. Trong những năm thế lực phản động thống trị và có cao trào cách mạng mới, là nhà tư tưởng của chủ nghĩa thủ tiêu. Trong thời gian chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một tên xã hội - số-vanh. Năm 1917, làm chủ bút tờ "Ban ngày", báo này đã mở chiến dịch đả kích điên cuồng những người bên-sê-vích. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, sống lưu vong; ở nước ngoài,

cộng tác với tờ tuần báo "Thời gian" của Kê-ren-xki; điên cuồng đả kích nước Nga xô-viết. — 480, 481.

Pri-đvô-rốp, E. A. - xem Bết-nui, Đê-mi-an.

R

Ra-cốp-xki, Kh. G. (1873 - 1941) - từ đầu những năm 90 đã tham gia phong trào dân chủ - xã hội ở Bun-ga-ri, Ru-ma-ni, Thụy-sĩ, Pháp. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, theo phái giữa. Vào đảng bôn-sê-vích từ năm 1917. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, đã làm công tác đảng và công tác xô-viết. Từ năm 1918, làm chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy U-cra-i-na, từ năm 1923, làm công tác ngoại giao ở Anh và ở Pháp. Một trong những phần tử ráo riết hoạt động của phái đối lập của Tô-rốt-xki, do đó năm 1927, đã bị Đại hội XV Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô khai trừ ra khỏi đảng. Được phục hồi đảng tịch vào năm 1935; năm 1938, lại bị khai trừ ra khỏi đảng vì có hoạt động chống đảng. — 374.

Ra-đếch, C. B. (1885 - 1939) - từ những năm đầu thế kỷ XX đã tham gia phong trào dân chủ - xã hội Ga-li-xi-a, Ba-lan và Đức; đã tham gia các cơ quan ngôn luận của những người dân chủ - xã hội cánh tả Đức. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, đứng trên lập trường quốc tế chủ nghĩa, song vẫn biểu lộ những dao động nghiêng về phái giữa; đã giữ lập trường sai lầm về vấn đề quyền dân tộc tự quyết. Tham gia đảng bôn-sê-vích từ năm 1917. Trong thời kỳ ký hòa ước Brét, là "người cộng sản cánh tả". Từ năm 1923, là phần tử ráo riết hoạt động trong nhóm đối lập của Tô-rốt-xki, vì vậy năm 1927, tại Đại hội XV của Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô đã bị khai trừ ra khỏi đảng; được phục hồi đảng tịch năm 1930; năm 1936, lại bị khai trừ ra khỏi đảng vì hoạt động chống đảng. - 132.

Ra-xpu-tin (Nô-vúc), G. E. (1872 - 1916) - một tên phiêu lưu, một phần tử rất có thể lực dưới thời Ni-cô-lai II. Xuất thân là một nông dân ở tỉnh Tô-bôn-xcơ. Năm 1907, dưới danh nghĩa một "ông già thần thánh" và "nhà tiên tri", đã tranh thủ được lòng tin của hoàng gia. "Chủ nghĩa Ra-xpu-tin", là một biểu hiện rõ rệt nhất của chính sách ngu dân, tính hung bạo, sự truy lạc về đạo

đức, là những đặc điểm của giới thượng lưu cầm quyền ở nước Nga Nga hoàng. Đã bị một nhóm bảo hoàng giết chết ở Pê-tơ-rô-grát, nhóm này mưu toan bằng cách đó cứu vãn triều đại Nga hoàng và át ảnh hưởng của phong trào cách mạng đang dâng lên. — 124.

Ri-bô (Ribot), A-léch-xan-đơ Phê-lích Giô-dép (1842 - 1923) — nhà hoạt động nhà nước Pháp, về nghề nghiệp là luật sư; đại biểu cho lợi ích của giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa. Trong những năm 1892 - 1893, 1895 và 1917, giữ chức thủ tướng, đã nhiều lần làm bộ trưởng các bộ khác nhau ở Pháp. Ráo riết xây dựng khối liên minh Nga - Pháp. — 461.

Rô-đi-tsep, Ph. I (sinh năm 1856) - địa chủ và nhà hoạt động của hội đồng địa phương tỉnh Tve. Một trong những thủ lĩnh của Đảng dân chủ - lập hiến, ủy viên Ban chấp hành trung ương đảng này. Đại biểu Đu-ma nhà nước I, II, III và IV. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên trong Chính phủ lâm thời tư sản phụ trách các vấn đề Phần-lan. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một tên bạch vệ lưu vong. — 8.

Rô-lăng (Rolland) Rô-manh (1866 - 1944) - nhà văn xuất sắc và nhà hoạt động xã hội Pháp. Trong các tác phẩm của mình, ông đã kịch liệt phê phán xã hội tư sản và văn hóa suy đồi của xã hội ấy. Xuất phát từ lập trường hòa bình chủ nghĩa, đã phản đối chiến tranh thế giới lần thứ nhất. Đã chào mừng Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười và là bạn của đất nước xô-viết. Năm 1935, đi thăm Liên-xô. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ hai, đã ủng hộ phong trào Kháng chiến chống phát-xít của Pháp. — 133.

Rô-ma-nốp (dòng họ) - các triều đại vua và hoàng đế Nga trị vì từ năm 1613 đến 1917. — 215, 228, 369.

Rô-xtốp, N. (Cô-gan, I. M.) - cộng tác viên của tờ báo men-sê-vích là "Bảo công nhân" năm 1917. — 509.

Rốt-di-an-cô, M. V. (1859 - 1924) - đại địa chủ, một trong các lãnh tụ Đảng tháng Mười, một tên quân chủ. Từ tháng Ba 1911, là chủ tịch Đu-ma nhà nước III, sau đó, là chủ tịch Đu-ma nhà nước IV. Trong thời kỳ Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai

1917, đã tổ chức một trung tâm phản cách mạng - Ủy ban lâm thời của Đu-ma nhà nước, sau đó, tổ chức ra "Hội nghị riêng" của các đại biểu Đu-ma. Là một trong những kẻ cầm đầu vụ phiến loạn Coóc-ni-lốp. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, chạy theo Đê-ni-kin, mưu toan tập hợp tất cả các thế lực phản cách mạng để chống lại Chính quyền xô-viết; về sau, sống lưu vong. - 439, 444, 445, 464, 506, 507.

Rút-nép, V. A. - xem Ba-da-rốp, V.

Rur-cốp A. I. (1881 - 1938) - tham gia đảng bôn-sê-vích từ năm 1899. Đại biểu Đại hội III và IV (Đại hội thống nhất) Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Trong thời kỳ thế lực phản động thống trị, giữ lập trường điều hòa với bọn thủ tiêu, bọn triệu hồi và bọn Tơ-rốt-xki. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, chống lại đường lối lèn-nin-nít của đảng về cách mạng xã hội chủ nghĩa. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, đã giữ nhiều chức vụ quan trọng. Đã nhiều lần phản đối đường lối lèn-nin-nít của đảng: trong tháng Mười một 1917, đã ủng hộ việc thành lập chính phủ liên hiệp có bọn men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng tham gia, đã cùng với bọn cơ hội chủ nghĩa khác ký bản tuyên bố rút ra khỏi Ban chấp hành trung ương và Hội đồng bộ trưởng dân ủy; năm 1928, là một trong những thủ lĩnh của xu hướng cơ hội chủ nghĩa hữu khuynh trong đảng. Năm 1937, đã bị khai trừ ra khỏi đảng vì có hoạt động chống đảng. - 278.

S

Sai-đê-man (Scheidemann), *Phi-líp* (1865 - 1939) - một trong những thủ lĩnh của cánh cơ hội chủ nghĩa cực hữu trong Đảng dân chủ - xã hội Đức. Từ năm 1903, đã tham gia đảng đoàn dân chủ - xã hội trong quốc hội Đức. Từ năm 1911, là ủy viên Ban lãnh đạo Đảng dân chủ - xã hội Đức. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một phần tử xã hội - sô-vanh ra mặt. Trong thời kỳ Cách mạng tháng Mười một 1918 ở Đức, tham gia cái gọi là Hội đồng ủy viên nhân dân, kẻ cổ vũ việc tuyên truyền tàn sát những người Xpác-ta-cút. Từ tháng Hai đến tháng Sáu 1919, đã đứng đầu chính phủ liên hiệp nước Cộng hòa Vây-ma, là một trong những kẻ tổ chức cuộc đàn áp đẫm máu phong trào công nhân Đức những

năm 1918 - 1921. Về sau, đã thôi không tích cực hoạt động chính trị nữa. - 15, 17, 312, 320, 375.

Sin-ga-rép, A. I. (1869 - 1918) - đảng viên Đảng dân chủ - lập hiến, nhà hoạt động hội đồng địa phương, về nghề nghiệp là bác sĩ. Từ năm 1907, là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng dân chủ - lập hiến. Đại biểu của tỉnh Vô-rô-ne-giơ tại Đu-ma nhà nước II và III và đại biểu của Pê-téc-bua tại Đu-ma nhà nước IV; là một trong những lãnh tụ của đảng đoàn dân chủ - lập hiến tại Đu-ma. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, giữ chức bộ trưởng Bộ nông nghiệp trong nội các đầu tiên và bộ trưởng Bộ tài chính trong nội các thứ hai của Chính phủ lâm thời tư sản. - 22 - 24, 39, 96, 212, 215 - 216, 220, 256, 394 - 395, 439, 444, 488, 504, 512, 566.

Su-bơ, G. V. - ủy viên Ban kinh tế thuộc Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát khóa I năm 1917. - 260.

Sun-ghin, V. V. (sinh năm 1878) - địa chủ, đại biểu của tỉnh Vô-lun trong Đu-ma nhà nước II, III và IV. Một phần tử quân chủ và dân tộc chủ nghĩa cuồng nhiệt, biên tập viên của tờ "Người Ki-ép", cơ quan ngôn luận của những người dân tộc chủ nghĩa Nga. Năm 1917, ráo riết ủng hộ Chính phủ lâm thời tư sản. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một trong những kẻ sáng lập ra "đội quân tình nguyện" bạch vệ, đã giúp các tướng phản cách mạng A-lếch-xê-ép, Đê-ni-kin, Vran-ghen; về sau, chạy ra nước ngoài và tiếp tục hoạt động chống Chính quyền xô-viết. Trong những năm 20, thôi không hoạt động chính trị nữa. Hiện nay, là công dân Liên-xô. - 41, 120, 141, 439.

T

Tê-rê-sen-cô, M. I. (sinh năm 1888) - chủ nhà máy đường lớn ở Nga, một tên triệu phú. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là bộ trưởng Bộ tài chính, sau đó, là bộ trưởng Bộ ngoại giao trong Chính phủ lâm thời tư sản, đã ráo riết thi hành chính sách đến quốc chủ nghĩa là tiếp tục chiến tranh "đến thắng lợi cuối cùng". Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một tên bạch vệ lưu vong; là một trong những kẻ tổ chức thế lực phản cách mạng và những kẻ tổ chức can thiệp vũ trang chống Nhà nước xô-

viết. - 71, 78, 96, 116, 118, 121, 256, 310 - 311, 324, 341, 347 - 348, 394, 395, 444, 504.

Tô-ma (Thomas), An-be (1878 - 1932) - nhà hoạt động chính trị Pháp, phần tử xã hội - cải lương chủ nghĩa. Từ năm 1910, là một trong những thủ lĩnh của đảng đoàn xã hội ở nghị viện. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một phần tử xã hội - só-vanh. Đã tham gia chính phủ tư sản của Pháp, giữ chức bộ trưởng Bộ các vấn đề vũ trang. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, đến nước Nga để cổ động cho việc tiếp tục chiến tranh. Năm 1919, là một trong những người tổ chức ra Quốc tế Béc-nơ (II). Trong những năm 1919 - 1932, đứng đầu Ban thường vụ quốc tế về lao động trực thuộc Hội quốc liên. - 312, 317, 318, 375.

Tôm-xki, M. P. (1880 - 1936) - tham gia đảng bôn-sê-vích từ năm 1904. Trong những năm thế lực phản động thống trị và có cao trào cách mạng mới, có thái độ điều hòa với phái thủ tiêu, phái triệu hồi và bọn Tô-rốt-xki. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, giữ nhiều chức vụ quan trọng. Đã nhiều lần chống chính sách lê-nin-nít của đảng. Năm 1928, đã cùng với Bu-kha-rin và Rư-cốp lãnh đạo phái cơ hội hữu khuynh trong Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. - 286, 298.

Tô-rốt-xki (*Brôn-stanh*), L. Đ. (1879 - 1940) - kẻ thù độc ác nhất của chủ nghĩa Lê-nin. Trong những năm thế lực phản động thống trị và có cao trào cách mạng mới, nấp dưới chiêu bài "không bè phái" nhưng thực tế Tô-rốt-xki đứng trên lập trường của phái thủ tiêu. Năm 1912, tổ chức ra khối tháng Tám chống đảng. Trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ nhất, giữ lập trường phái giữa, tiến hành đấu tranh chống V. I. Lê-nin trên các vấn đề chiến tranh, hòa bình và cách mạng. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, từ nước ngoài trở về Nga, gia nhập Tổ chức liên khu và cùng với tổ chức này được Đại hội VI Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga kết nạp vào đảng bôn-sê-vích. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, giữ nhiều chức vụ quan trọng. Năm 1918, là người phản đối ký hòa ước Brét; trong những năm 1920 - 1921, cầm đầu phái đối lập trong cuộc thảo luận về công đoàn; từ năm 1923, tiến hành một cuộc đấu tranh bè phái gay gắt chống đường lối chung của đảng, chống cương lĩnh xây dựng chủ nghĩa xã hội của Lê-nin, tuyên truyền tư tưởng cho rằng chủ nghĩa xã hội không

có khả năng thắng lợi ở Liên-xô. Sau khi vạch trần chủ nghĩa Tô-rốt-xki là một khuynh hướng tiểu tư sản ở trong đảng, Đảng cộng sản đã đánh bại nó về tư tưởng và tổ chức. Năm 1927, Tô-rốt-xki bị khai trừ ra khỏi đảng; năm 1929, do có hoạt động chống Chính quyền xô-viết, bị trục xuất ra khỏi Liên-xô và năm 1932, bị tước quyền công dân Liên-xô. Ở nước ngoài, vẫn tiếp tục đấu tranh chống Nhà nước xô-viết và Đảng cộng sản, chống phong trào cộng sản quốc tế. — 283, 284, 559.

Tsai-cốp-xki, N. V. (1850 - 1926) - một tên dân tuý, về sau, là đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, một phần tử "xã hội chủ nghĩa nhân dân". Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, theo phái vệ quốc. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng lao động xã hội chủ nghĩa thống nhất, ủy viên Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát và Xô-viết đại biểu nông dân toàn Nga. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, ủng hộ việc can thiệp vũ trang chống Chính quyền xô-viết và là một phần tử tổ chức các cuộc phiến loạn chống Chính quyền xô-viết, là tay sai của bọn can thiệp Mỹ, Anh - Pháp ở miền Bắc nước Nga. Năm 1918, là một trong những kẻ tổ chức "Liên minh phục hưng nước Nga" phản cách mạng. Từ tháng Tám 1918, đứng đầu "Chính phủ lâm thời miền Bắc" phản cách mạng của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng ở Ác-khan-ghen-xơ. Năm 1919, lưu vong sang Pa-ri, đã tiếp tục ráo riết ủng hộ Đê-nikin và Vran-ghen. - 534.

Tséc-nốp, V. M. (1876 - 1952) - một trong những lãnh tụ và lý luận gia của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Trong những năm 1902 - 1905, làm biên tập viên cơ quan trung ương của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng - tờ "Nước Nga cách mạng". Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, nấp sau những lời nói tả khuynh, nhưng thực tế đứng trên lập trường chủ nghĩa xã hội - só-vanh. Trong tháng Năm - tháng Bảy 1917, làm bộ trưởng Bộ nông nghiệp trong Chính phủ lâm thời tư sản, đã thi hành chính sách đàn áp tàn khốc đối với những nông dân chiếm đoạt ruộng đất của địa chủ. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một trong những kẻ tổ chức các cuộc nổi loạn chống Chính quyền xô-viết. Năm 1920, ra nước ngoài và tiếp tục hoạt động chống Chính quyền xô-viết. - 19 - 20, 34 - 36, 39, 41, 42, 43, 56, 65, 68, 71, 76, 96, 154, 216, 240, 257, 262, 268, 279, 311, 315, 317 - 318, 330,

377 - 378, 382, 394, 419, 435, 438, 441, 460, 462, 463, 469, 470, 480, 481, 487 - 490, 494, 499, 501, 506, 513, 514.

Tsê-rê-va-nin, N. (Líp-kin, Ph. A.) (1868 - 1938) - một trong những thủ lĩnh của phái men-sê-vích, một phần tử thủ tiêu cực đoan. Sau hội nghị tháng Tám chống đảng năm 1912, là ủy viên trung ương men-sê-vích (Ban tổ chức). Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, theo chủ nghĩa xã hội - sô-vanh. Năm 1917, là một trong những biên tập viên tờ "Báo công nhân" - cơ quan ngôn luận trung ương của bọn men-sê-vích và là ủy viên Ban chấp hành trung ương men-sê-vích. Có thái độ thù địch đối với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. — 259, 263, 499.

Tsơ-khê-ít-dê, N. X. (1864 - 1926) - một trong những thủ lĩnh của phái men-sê-vích. Đại biểu của tỉnh Ti-phlít trong các Đu-ma nhà nước III và IV, đứng đầu đảng đoàn men-sê-vích tại Đu-ma IV. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, theo phái giữa. Trong thời kỳ Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ủy ban lâm thời của Đu-ma nhà nước, theo phái vệ quốc. Tsơ-khê-ít-dê là chủ tịch Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát, là chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khóa I; đã ráo riết ủng hộ Chính phủ lâm thời tư sản. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, làm chủ tịch Quốc hội lập hiến Gru-di-a - một chính phủ men-sê-vích phản cách mạng. Năm 1921, sau khi Chính quyền xô-viết được thiết lập ở Gru-ri-a, sang sống lưu vong ở Pháp. - 19 - 20, 90, 522, 526, 528.

Txê-đéc-bau-mơ, I-u. Ô. - xem Mác-tốp, L.

Txê-rê-tê-li, I. G. (1882 - 1959) - một trong các lãnh tụ của phái men-sê-vích. Trong những năm thế lực phản động thống trị và có cao trào cách mạng mới, theo phái thủ tiêu. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, theo phái giữa. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, người theo phái vệ quốc. Tháng Năm 1917, tham gia Chính phủ lâm thời tư sản, giữ chức bộ trưởng Bộ bưu điện, sau những sự biến tháng Bảy, giữ chức bộ trưởng Bộ nội vụ, là một trong những kẻ khuyến khích việc truy diệt những người bôn-sê-vích. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là một trong những kẻ lãnh đạo chính phủ men-sê-vích phản cách mạng ở

Gru-di-a. Sau khi Chính quyền xô-viết chiến thắng ở Gru-di-a, là một tên bạch vệ lưu vong. - 19 - 20, 34, 36, 39, 41, 42, 56, 65, 68, 71, 76, 78, 96, 257, 274, 275, 277, 295, 310, 315, 319, 329, 337, 376 - 378, 379, 382, 394, 395, 399, 416, 419, 433, 435 - 436, 439, 461 - 462, 463, 469, 470, 481, 485, 487 - 488, 494, 500, 501, 504, 508, 513, 522, 526.

U

U-li-a-nốp, A. I. (1866 - 1887) — nhà cách mạng thuộc phái "Dân ý"; anh cả của V. I. Lê-nin. Năm 1883, vào học Trường đại học tổng hợp Pê-téc-bua ở ban tự nhiên của khoa toán - lý, ở đây, đã tỏ ra có những khả năng xuất sắc. Là sinh viên của trường, đã tham gia phong trào cách mạng, nghiên cứu các tác phẩm của C. Mác, tiến hành tuyên truyền chính trị trong công nhân. Về mặt tư tưởng, đang ở trên con đường đi từ tư tưởng của phái "Dân ý" đến chủ nghĩa Mác. Đã đấu tranh quên mình chống chế độ Nga hoàng. Năm 1886, cùng với P. I-a Sê-vư-rép đứng đầu một nhóm tán thành những truyền thống của tổ chức "Dân ý", cùng với những người cùng chí hướng với mình ở trong nhóm này, U-li-a-nốp đã chuẩn bị mưu sát A-lếch-xan-đơ III, nhưng ngày 1 tháng Ba 1887, thì bị bắt. Tại phiên tòa, đã thể hiện thái độ anh hùng, từ chối việc bào chữa để có điều kiện diễn thuyết chính trị. Bị tuyên án treo cổ và bị hành quyết tại pháo đài Sli-xen-buốc. — 25.

U-man-xki, A. M. - nhà báo, tổng biên tập kiêm người xuất bản tờ "Lời nói sinh động" của bọn Trăm đen, một trong những tờ báo đầu tiên ở Pê-tơ-rô-grát đã đăng những tin vu khống của A-lếch-xin-xki và Pan-cra-tốp đối với V. I. Lê-nin và những người bôn-sê-vích trong những ngày tháng Bảy 1917. - 523.

V

Van-đéc-van-đơ (Vandervelde), Ê-mi-ơ (1866 - 1938) - lãnh tụ của Đảng công nhân Bỉ, chủ tịch Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa của Quốc tế II, giữ lập trường cơ hội chủ nghĩa cực đoan. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một tên xã hội - sô-vanh, tham gia chính phủ tư sản. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng hai 1917, đến nước Nga để tuyên truyền tiếp tục chiến

tranh để quốc chủ nghĩa. Có thái độ thù địch với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, đã ráo riết ủng hộ cuộc can thiệp vũ trang chống nước Nga xô-viết; đã bỏ ra nhiều công sức để phục hồi Quốc tế II. Trong những năm 1925 - 1927, làm bộ trưởng Bộ ngoại giao trong Chính phủ Vương quốc Bỉ, đã tham gia ký các hiệp ước Lô-các-nô (1925) chống Liên-xô, đã ráo riết đấu tranh chống việc thành lập một Mặt trận thống nhất chống phát-xít của những người cộng sản và những người xã hội chủ nghĩa. Tác giả của nhiều cuốn sách lớn nhỏ mà trong đó, như V. I. Lê-nin đã chỉ ra, "chủ nghĩa chiết trung tiểu thị dân" "chống lại chủ nghĩa Mác, thuật nguy biện chống lại phép biện chứng, chủ nghĩa cải lương phi-li-xtanh chống lại cách mạng vô sản" (xem V. I. Lê-nin, Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 416). — 310, 317, 375.

Vê-ni-dê-lốt, Ê-le-phê-ri (1864 - 1936) - nhà hoạt động chính trị và nhà nước Hy-lạp. Thủ tướng Hy-lạp trong những năm 1910 - 1915, 1917 - 1920, 1924, 1928 - 1932 và 1933; là người sáng lập (1910) và thủ lĩnh của đảng tự do, một đảng đại diện cho lợi ích của giai cấp đại tư sản và có quan hệ với tư bản Anh - Pháp. Năm 1917, nhờ có bọn đế quốc Anh - Pháp đã trục xuất vua Côn-xtan-tin, một người có khuynh hướng thân Đức, ra khỏi Hy-lạp, Vê-ni-dê-lốt đã lên nắm chính quyền và đẩy đất nước vào cuộc chiến tranh thế giới lần thứ nhất, thuộc phe phái Đồng minh. — 328.

Vi-khli-a-ép, P. A. (1869 - 1928) - nhà thống kê và nhà nông học, đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Phụ trách ban kinh tế trong Hội đồng địa phương tỉnh Tve, còn từ năm 1907 đến 1917, lãnh đạo ban kinh tế của Hội đồng địa phương tỉnh Mát-xcơ-va. Giữ chức thứ trưởng Bộ nông nghiệp trong Chính phủ lâm thời tư sản. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, làm việc ở Cục thống kê trung ương và làm giáo sư tại các trường cao đẳng ở Mát-xcơ-va. — 240.

Vin-hem II (Hô-hen-txôn-léc) (1859 - 1941) - hoàng đế Đức và vua Phổ (1888 - 1918). - 13, 18, 56, 61, 132, 309, 385.

Vô-đô-vô-dốp, V. V. (1864 - 1933) - nhà chính luận thuộc xu hướng dân túy - tự do. Từ năm 1904, là ủy viên ban biên tập tờ "Đời sống chúng ta"; trong năm 1906, đã cộng tác với tờ báo dân chủ -

lập hiến cánh tả, tờ "Đồng chí", trong cuộc vận động bầu cử vào Đuma nhà nước II, đi theo phái lao động. Năm 1912, đã viết bài cho tạp chí "Nhu cầu sinh hoạt", một tạp chí được bọn dân chủ - lập hiến, bọn "xã hội chủ nghĩa nhân dân" và bọn men-sê-vích - thủ tiêu chủ nghĩa cộng tác. Năm 1917, đã tham gia ban biên tập tạp chí "Dĩ vãng", đã cộng tác với tờ "Ban ngày" của bọn tư sản tự do chủ nghĩa. Có thái độ thù địch đối với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Trong năm 1926, lưu vong ra nước ngoài. - 73, 115, 117.

vôn-xki, X. A. (Xô-cô-lốp, A. V.) (sinh năm 1880) - đảng viên Đảng dân chủ - xã hội. Sau Đại hội II của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, ủng hộ phái bên-sê-vích. Trong những năm thế lực phản động thống trị và có cao trào cách mạng mới, là một trong những thủ lĩnh của phái triều hồi, đã tham gia tổ chức và hoạt động của các trường có tính chất bè phái ở Ca-pri và Bô-lô-nhơ (Ý); đã gia nhập nhóm chống đảng "Tiến lên". Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, làm việc trong ban quân sự của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát. Có thái độ thù địch với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, lưu vong ra nước ngoài, nhưng chẳng bao lâu sau, lại trở về nước Nga xô-viết. Đã làm việc trong hợp tác xã nghề rừng, Ủy ban kế hoạch nhà nước và Bộ dân ủy thương mại. Từ năm 1927, làm công tác văn học. — 438.

X

Xa-vin, N. N. - thứ trưởng Bộ công thương nghiệp trong Chính phủ lâm thời tư sản năm 1917; là đại biểu cho các giới công nghiệp, phó chủ tịch Hội đồng kinh tế trung ương. — 492.

Xam-ba (Sembat), *Mác-xen* (1862 - 1922) - một trong những lãnh tụ cải lương chủ nghĩa của Đảng xã hội chủ nghĩa Pháp, nhà báo. Từ năm 1893, là nghị sĩ. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một phần tử xã hội - sô-vanh. Từ tháng Tám 1914 đến tháng Chín 1917, là bộ trưởng Bộ công tác xã hội trong "chính phủ vệ quốc" đế quốc chủ nghĩa Pháp; trong tháng Hai 1915, tham gia Hội nghị Luân-đôn của những người xã hội chủ nghĩa các nước thuộc khối Đồng minh, được triệu tập nhằm tập hợp những người xã hội chủ nghĩa trên cơ sở cương lĩnh của chủ nghĩa xã hội - sô-vanh. — 375.

- Xan-đô-miéc-xki, A.* - một phần tử men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa trong năm 1917; là cộng tác viên của tờ "Đời sống mới". - 499.
- Xcô-bê-lép, M. I.* (1885 - 1939) - từ năm 1903 đã tham gia phong trào dân chủ - xã hội trong hàng ngũ men-sê-vích. Năm 1906, đi ra nước ngoài, cộng tác với các nhà xuất bản của phái men-sê-vích, tham gia ban biên tập tờ "Sự thật" ở Viên của Tơ-rốt-xki. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, theo phái giữa. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, giữ chức phó chủ tịch Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, phó chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khóa I; từ tháng Năm đến tháng Tám 1917, giữ chức bộ trưởng Bộ lao động trong Chính phủ lâm thời tư sản. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, từ bỏ phái men-sê-vích, công tác trong ngành hợp tác xã, sau đó, làm việc trong Bộ dân ủy ngoại thương. Từ năm 1922, là đảng viên Đảng cộng sản (b) Nga, giữ trọng trách trong công tác kinh tế, trong những năm 1936 - 1937, làm việc trong Ủy ban vô tuyến điện Liên-xô. - 36, 78, 120, 121, 135 - 136, 139 - 140, 154, 257, 274, 277, 295, 306, 310, 318 - 320, 324, 329, 382, 395, 399, 451, 463, 481, 487- 488, 491 - 492, 493, 508.
- Xcô-rô-pít - I-ôn-tu-khốp-xki, A. Ph.* (sinh năm 1880) - người theo chủ nghĩa dân tộc tư sản U-cra-i-na. Trong thời kỳ chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một trong những phần tử tổ chức và lãnh đạo tổ chức tư sản - dân tộc chủ nghĩa - "Liên minh giải phóng U-cra-i-na". Là đại diện toàn quyền của Liên minh ở Béc-ling và, thi hành nhiệm vụ của bộ tham mưu quân đội Đức giao cho, đã tiến hành tuyên truyền chủ nghĩa dân tộc trong số tù binh người U-cra-i-na đang bị giam trong các trại tập trung của Đức. - 523.
- Xmin-ga, I. T.* (1892 - 1938) - tham gia đảng bôn-sê-vích từ năm 1907. Làm công tác đảng ở Mát-xcơ-va và Pê-téc-bua. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, đã tham gia Ban chấp hành Crôn-stát Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, là chủ tịch Ủy ban khu phụ trách lục quân, hải quân và công nhân ở Phần-lan. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là đại diện của Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết liên bang Nga ở Phần-lan, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa, là phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Trong thời gian có cuộc tranh luận về công

- đoàn trong những năm 1920 - 1921, là người ủng hộ cương lĩnh của Tơ-rốt-xki. Năm 1927, bị Đại hội XV Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô khai trừ ra khỏi đảng vì là một phần tử ráo riết hoạt động trong nhóm đối lập của Tơ-rốt-xki. Năm 1930, được phục hồi đảng tịch. Về sau lại bị khai trừ ra khỏi đảng vì có hoạt động chống đảng. - 210 - 211, 216.
- Xô-cô-lốp, A. V.* - xem Vôn-xki, X. A.
- Xôn-ni-cô (Sonnino), Gioóc-giơ Xít-nây* (1847 - 1924) - nhà hoạt động nhà nước Ý, nhà ngoại giao. Năm 1906 và trong những năm 1909 - 1910, giữ chức thủ tướng, trong những năm 1914 - 1919, làm bộ trưởng Bộ ngoại giao. Đã ký kết với Khối đồng minh hiệp ước Luân-đôn vào năm 1915, một hiệp ước có tính chất thôn tính, đảm bảo cho Ý có những sự bồi thường rộng lớn về lãnh thổ, chủ yếu lấy vào đất đai miền Nam Xla-ơ của Áo - Hung. Năm 1917, đã ký kết với Anh và Pháp một hiệp ước quy định cho Ý chiếm những lãnh thổ rộng lớn và xác lập phạm vi ảnh hưởng của nó ở Tiểu Á. - 460 - 461.
- Xpi-ri-đô-nô-va, M. A.* (1884 - 1941) - một trong những lãnh tụ của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Đã bị đưa ra tòa và bị kết án đi đày khổ sai về tội năm 1906 mưu sát Lu-giê-nốp-xki, kẻ đứng đầu những cuộc tàn sát do bọn Trăm đen tiến hành ở tỉnh Tam-bốp. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là một trong những người tổ chức ra cánh tả Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng; sau khi cánh tả Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã được thành lập vào tháng Mười một 1917, được bầu vào Ban chấp hành trung ương. Đã chống việc ký hòa ước Brét, đã ráo riết tham gia vào vụ phiến loạn phản cách mạng của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả vào tháng Bảy 1918; sau đó, vẫn tiếp tục hoạt động thù địch chống Chính quyền xô-viết. Về sau đã từ bỏ hoạt động chính trị. - 545.
- Xta-lin (Đgiu-ga-svi-li), I. V.* (1879 - 1953) - một trong những nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân cách mạng Nga và quốc tế, của Đảng cộng sản và Nhà nước Liên-xô. Gia nhập Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1898; sau Đại hội II của đảng, là đảng viên bôn-sê-vích. Làm công tác đảng ở Ti-phlít, Ba-tum, Ba-cu, Pê-téc-bua. Tháng Giêng 1912 được cử vào Ban chấp hành trung ương do Hội nghị VI (Hội nghị Pra-ha) Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga bầu ra; đã tham gia biên tập tờ báo bôn-

sé-vích "Sự thật". Trong thời kỳ chuẩn bị tiến hành cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là ủy viên của Trung tâm quân sự - cách mạng chuẩn bị khởi nghĩa do Ban chấp hành trung ương đảng thành lập. Tại Đại hội II các Xô-viết toàn Nga, Xta-lin được bầu vào Hội đồng bộ trưởng dân ủy, trong đó Xta-lin phụ trách Bộ dân ủy về các vấn đề dân tộc. Trong thời kỳ có cuộc can thiệp vũ trang của nước ngoài và nội chiến, Xta-lin là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa và đã có mặt tại nhiều mặt trận. Năm 1922, Xta-lin được bầu làm Tổng bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Từ năm 1941, Xta-lin là Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, về sau là Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng Liên-xô. Trong những năm Chiến tranh vệ quốc vĩ đại (1941 - 1945), Xta-lin là Chủ tịch Ủy ban phòng thủ nhà nước, bộ trưởng Bộ dân ủy quốc phòng và là Tổng tư lệnh tối cao các lực lượng vũ trang Liên-xô. — 522.

Xtê-pa-nốp, V. A. (sinh năm 1872) - kỹ sư mỏ, đảng viên dân chủ - lập hiến, đại biểu Đu-ma nhà nước III và IV. Thứ trưởng Bộ công thương nghiệp trong Chính phủ lâm thời tư sản năm 1917. — 493.

Xtô-lư-pin, P. A. (1862 - 1911) - nhà hoạt động nhà nước của nước Nga Nga hoàng, đại địa chủ. Năm 1906 - 1911, giữ chức chủ tịch Hội đồng bộ trưởng và bộ trưởng Bộ nội vụ. Tên tuổi của Xtô-lư-pin gắn liền với thời kỳ phản động chính trị cực kỳ tàn bạo, với việc áp dụng rộng rãi án tử hình nhằm đàn áp phong trào cách mạng (thời kỳ phản động Xtô-lư-pin 1907 - 1910). Xtô-lư-pin tiến hành cải cách ruộng đất nhằm tạo ra một tầng lớp cu-lắc làm chỗ dựa cho chế độ chuyên chế của Nga hoàng ở nông thôn. Song mưu đồ của hắn định củng cố chế độ chuyên chế bằng cách thi hành một số cải cách từ trên xuống vì lợi ích của giai cấp tư sản và địa chủ đã bị thất bại. năm 1911, Xtô-lư-pin đã bị Bô-grốp, một nhân viên của Sở an ninh, đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng giết chết. — 376, 379, 380, 506.

Xtơ-ru-vê, P. B. (1870 - 1944) - nhà kinh tế tư sản và nhà chính luận, một trong những lãnh tụ của Đảng dân chủ - lập hiến. Trong những năm 90, là đại biểu nổi tiếng nhất của "chủ nghĩa Mác hợp pháp" lên tiếng "bổ sung" và "phê phán" học thuyết kinh tế và triết học của C. Mác, hồng bắt chủ nghĩa Mác và phong trào công nhân phục tùng quyền lợi của giai cấp tư sản. Xtơ-ru-vê là một trong

những nhà lý luận và tổ chức "Hội liên hiệp giải phóng" (1903 - 1905) mang xu hướng quân chủ - tự do chủ nghĩa và là biên tập viên cơ quan ngôn luận của nó là tờ "Giải phóng". Khi thành lập Đảng dân chủ - lập hiến vào năm 1905, là ủy viên Ban chấp hành trung ương. Là một trong những nhà tư tưởng của chủ nghĩa đế quốc Nga. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là kẻ thù ra mặt của Chính quyền xô-viết, thành viên của Chính phủ phản cách mạng Vran-ghen; là một tên bạch vệ sống lưu vong. — 372.

THÂN THỂ VÀ SỰ NGHIỆP
CỦA V. I. LÊ-NIN

(Tháng Năm - tháng Bảy 1917)

- Tháng Năm - tháng Bảy.* Lê-nin sống ở Pê-tơ-rô-grát, lãnh đạo hoạt động của Ban chấp hành trung ương và Cơ quan ngôn luận trung ương của đảng bôn-sê-vích - báo "Sự thật".
- 2 (15) tháng Năm.* Các bài của Lê-nin "Sự khủng hoảng về chính quyền", "Nước Phần-lan và nước Nga" và "Thư gửi ban biên tập" được công bố trên báo "Sự thật", số 46.
- 3 (16) tháng Năm.* Các bài của Lê-nin "Sự biện hộ cho chủ nghĩa đế quốc, che giấu bằng những lời nói tốt đẹp" và "Một văn kiện đáng buồn" đăng trên báo "Sự thật", số 47.
- Các nghị quyết của Hội nghị VII toàn Nga (tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga đều đăng trên phụ trương báo "Sự thật binh sĩ", số 13, với lời nói đầu do Lê-nin viết.
- Lê-nin viết bài "Dọa dẫm nhân dân bằng những nỗi khiếp sợ của giai cấp tư sản". Bài này được đăng trên báo "Sự thật", số 48, ngày 17 (4) tháng Năm.
- Sớm nhất là (4) 17 tháng Năm.* Lê-nin viết những đề cương nhân lời tuyên bố của Chính phủ lâm thời về chính sách đối ngoại và đối nội.

- Sớm nhất là 4 (17) tháng Năm.* Lê-nin trả lời bức thư của ủy ban binh sĩ đội kỵ pháo binh số 8 (trong quân đội thường trực) có trình bày tiểu sử của mình ("Một bản tiểu sử tự thuật chưa kết thúc").
- 5 (18) tháng Năm.* Các bài của Lê-nin "Đêm hôm trước" và "Họ đã quên điều chủ yếu (Cương lĩnh thị chính của đảng của giai cấp vô sản)" đăng trên báo "Sự thật", số 49.
- 6 (19) tháng Năm.* Các bài của Lê-nin "Hợp tác giai cấp với tư bản hay đấu tranh giai cấp chống tư bản?", "Về một chính quyền cách mạng vững mạnh", "Quà mừng ngày sơ sinh... của chính phủ "mới" và "Chính phủ "mới" lạc hậu không những so với công nhân cách mạng mà cũng lạc hậu so với quần chúng nông dân nữa" được đăng trên báo "Sự thật", số 50.
Lê-nin viết bài "Người ta chặn đường". Bài này đăng trên báo "Sự thật", số 51, ngày 20 (7) tháng Năm.
- Sớm nhất là 6 (19), chậm nhất là 8 (21) tháng Năm.* Lê-nin viết dàn bài bản báo cáo về kết quả của Hội nghị VII toàn Nga (tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, đọc tại Hội nghị đảng bộ Pê-tơ-rô-grát.
- Trước 7 (20) tháng Năm.* Lê-nin viết "Thư ủy nhiệm cho đại biểu các nhà máy và quân đội trong Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ".
- 7 (20) tháng Năm.* Lê-nin viết "Thư ngỏ gửi các đại biểu Đại hội nông dân toàn Nga". Thư này đăng trên báo "Sự thật binh sĩ", số 19, ngày 24 (11) tháng Năm.
- 8 (21) tháng Năm.* Lê-nin báo cáo kết quả của Hội nghị VII toàn Nga (Hội nghị tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, trước hội nghị đảng bộ toàn thành Pê-tơ-rô-grát tại Trường sĩ quan hải quân.

- Lê-nin gửi điện đi Xtốc-khôn báo cho I-a. X. Ga-ne-tơ-ki (Phước-xten-béc) cử một đại biểu đặc biệt đi dự Đại hội quốc tế Xim-méc-van.
- 9 (22) tháng Năm.* Bài của Lê-nin "Đinh chiến thực sự" đăng trên báo "Sự thật", số 52.
- 10 (23) tháng Năm.* Các bài của Lê-nin "Những bí mật của chính sách đối ngoại", "Một trong những hiệp ước bí mật", "Lên giọng bộ trưởng" và "Họ đi tìm một Na-pô-lê-ông" đăng trên báo "Sự thật", số 53.
Tại hội nghị của phái liên khu, Lê-nin đọc một bài diễn văn về điều kiện thống nhất đảng bôn-sê-vích với các nhóm và trào lưu dân chủ - xã hội đứng trên lập trường quốc tế chủ nghĩa.
- Lê-nin viết các bài "Một sự từ bỏ đáng buồn chủ nghĩa dân chủ" và "Về việc triệu tập cái gọi là hội nghị xã hội chủ nghĩa quốc tế với sự tham gia của những phần tử xã hội - số-vanh". Các bài này đăng trên báo "Sự thật", số 55, ngày 12 (25) tháng Năm.
- 11 (24) tháng Năm.* Bài của Lê-nin "Không có gì thay đổi cả" đăng trên báo "Sự thật", số 54.
- 12 (25) tháng Năm.* Tại cuộc mít-tinh của công nhân nhà máy Pu-ti-lốp và nhà máy đóng tàu Pu-ti-lốp, Lê-nin phát biểu về tình hình hiện tại và nhiệm vụ của giai cấp vô sản.
Tại cuộc mít-tinh gồm hàng nghìn công nhân nhà máy đóng tàu thuộc Bộ tư lệnh hải quân, nhà máy Pháp - Nga và các nhà máy khác, Lê-nin đã đọc diễn văn về tình hình hiện tại và nhiệm vụ của giai cấp vô sản. Mít-tinh được tiến hành dưới khẩu hiệu phản đối việc kết án Phri-đrich Át-lơ.

- Trước ngày 13 (26) tháng Năm.* Lê-nin sửa chữa và bổ sung vào bài viết của N. C. Crúp-xcai-a "Một trang sử của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga". Bài này đăng trên báo "Sự thật binh sĩ", số 21, ngày 13 (26) tháng Năm.
- 13 (26) tháng Năm.* Các bài của Lê-nin "Đảng của giai cấp vô sản trong cuộc bầu cử vào các Đu-ma hàng quận" và "Trước cách mạng, đảng ta đã tuyên bố gì về chiến tranh" đăng trên báo "Sự thật", số 56.
- 14 (27) tháng Năm.* Bài của Lê-nin "Đổ nát đến nơi rồi" đăng trên báo "Sự thật", số 57.
Lê-nin nói chuyện về "Chiến tranh và cách mạng" tại cuộc họp có hàng nghìn người tham dự, được tổ chức ở hội trường Trường sĩ quan hải quân.
- Nửa đầu tháng Năm.* Lê-nin nói chuyện về tình hình hiện nay tại cuộc mít-tinh quần chúng của công nhân nhà máy Ô-bu-kho-xki, Xê-mi-an-ni-cơ-xki, A-lếch-xan-đrốp-xki và các xí nghiệp khác ở cửa ô Nê-va.
Lê-nin nói chuyện về tình hình hiện nay tại cuộc mít-tinh có hàng nghìn công nhân các xưởng toa xe chủ yếu của đường sắt Ni-cô-la-ép-xcai-a cùng với công nhân các nhà máy cơ khí A-lếch-xan-đrốp-xki, nhà máy đóng tàu và cơ khí Nép-xki (Xê-mi-an-ni-cốp-xki), các công xưởng Pa-lơ, Toóc-nơ-tôn, Vác-gu-nin và các xí nghiệp khác ở cửa ô Nê-va, tham dự.
- 16 (29) tháng Năm.* Bài của Lê-nin "Những thủ đoạn đê hèn" đăng trên báo "Sự thật", số 58.
- 16 và 17 (29 và 30) tháng Năm.* Bài của Lê-nin "Tai họa không sao tránh khỏi và những lời hứa hẹn không bờ bến" đăng trên báo "Sự thật", số 58 và 59.
- 17 (30) tháng Năm.* Lê-nin nói chuyện về tình hình hiện nay tại cuộc mít-tinh tổ chức trước lúc bầu

- cử (bầu cử vào Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát và bầu cử vào Ban chấp hành nhà máy Tơ-ru-bô-tơ) của công nhân nhà máy Tơ-ru-bô-tơ và các xí nghiệp khác ở đảo Va-xi-lép-xki.
Tại cuộc mít-tinh của công nhân nhà máy "Ai-va-dơ" và sinh viên Trường đại học bách khoa tổ chức ở Trường đại học bách khoa, Lê-nin nói về tình hình hiện nay và những nhiệm vụ của giai cấp vô sản.
- 18 (31) tháng Năm.* Các bài của Lê-nin "Về việc hợp nhất những người quốc tế chủ nghĩa", "Lộn xộn trong đầu óc (Lại bàn về vấn đề thôn tính)", "Đấu tranh để khắc phục sự phá sản về kinh tế bằng cách tăng thêm nhiều tiểu ban" và "Lại một lần nữa xa rời chủ nghĩa dân chủ" đăng trên báo "Sự thật" số 60.
Lê-nin viết bài "Luôn luôn vẫn cứ nói láo" và "Thư gửi ban biên tập".
- 19 tháng Năm (1 tháng Sáu).* Các bài của Lê-nin "Bọn tư bản dọa nạt nhân dân như thế nào?", "Lại một tội nữa của bọn tư bản", "Luôn luôn vẫn cứ nói láo" và "Thư gửi ban biên tập" đăng trên tờ "Sự thật", số 61.
- 20 tháng Năm (2 tháng Sáu).* Các bài của Lê-nin "Tình trạng hai chính quyền song song tồn tại đã mất đi chưa?" và "Về việc 'tự tiện chiếm đoạt' ruộng đất (Những lý lẽ yếu ớt của bọn "xã hội chủ nghĩa - cách mạng")" đăng trên tờ "Sự thật", số 62.
Lê-nin viết lời tựa cho tập sách nhỏ "Những tài liệu về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng".
- 21 tháng Năm (3 tháng Sáu).* Lê-nin phát biểu về tình hình hiện nay và nhiệm vụ của giai cấp vô sản tại cuộc họp của công nhân nhà máy "Xcô-rô-khốt" và các xí nghiệp khác ở cửa ô Mát-xcơ-va của Pê-tơ-rô-grát.

22 tháng Năm (4 tháng Sáu).

Tại Đại hội I đại biểu nông dân toàn Nga, Lê-nin đọc diễn văn về vấn đề ruộng đất và thay mặt đảng đoàn bên-sê-vích tại đại hội, đã trình bày dự thảo nghị quyết do Người viết.

Khoảng từ 23 - 27 tháng Năm (5 - 9 tháng Sáu).

Lê-nin viết bài "Hai thiếu sót". Bài này viết chưa xong.

24 tháng Năm (6 tháng Sáu).

Bài của Lê-nin "Các chính đảng trong các cuộc tuyển cử vào các Đu-ma hàng quận Pê-tơ-rô-grát" đăng trên báo "Sự thật", số 64.

Trước 25 tháng Năm (7 tháng Sáu).

Lê-nin viết đề cương nghị quyết và nghị quyết về những biện pháp kinh tế khắc phục sự phá sản về kinh tế để đưa ra Hội nghị I của các ủy ban công xưởng - nhà máy ở Pê-tơ-rô-grát. Nghị quyết được đăng trên báo bên-sê-vích ở Mát-xcơ-va, tờ "Người dân chủ - xã hội", số 64, ra ngày 25 tháng Năm (7 tháng Sáu) dưới ký: Ban chấp hành trung ương đảng bên-sê-vích.

25 tháng Năm (7 tháng Sáu).

Bài của Lê-nin "Thỏa hiệp với bọn tư bản hay đánh đổ chúng? (Làm thế nào để chấm dứt chiến tranh)" đăng trên báo "Sự thật", số 65.

Lê-nin viết bài ""Trò ảo thuật" và ảo thuật của tính vô nguyên tắc về chính trị".

Sau 25 tháng Năm (7 tháng Sáu).

Lê-nin phác thảo dàn bài cho một bài viết hay một bài nói chuyện tại Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.

27 tháng Năm (9 tháng Sáu).

Các bài của Lê-nin "Sự bền chắc của một dây xích là do sự bền chắc của khâu yếu nhất của nó quyết định", "Cần phải vạch mặt bọn tư bản", "Các báo cáo về sự phá sản kinh tế" và ""Trò ảo thuật" và ảo thuật của tính vô nguyên tắc về chính trị" đăng trên báo "Sự thật", số 67.

28 tháng Năm (10 tháng Sáu).

Các bài của Lê-nin "Bọn Trăm đen ủng hộ Đảng dân chủ - lập hiến, phái men-sê-vích và phái dân túy tham gia chính phủ với Đảng dân chủ - lập hiến", "Liên minh bí ối của phái men-sê-vích và phái dân túy với nhóm "Thống nhất"", "Bọn phản cách mạng chuyển sang tấn công ("Những người Gia-cô-banh không được lòng dân")", "Một vấn đề có tính nguyên tắc ("Những lời đã bị bỏ quên" của chủ nghĩa dân chủ)" và "Không có vũ khí sạch sẽ và có tính nguyên tắc, họ liền vớ lấy những vũ khí bẩn thỉu" đăng trên tờ "Sự thật", số 68.

Lê-nin viết lời bạt cho tập sách nhỏ "Nhiệm vụ của giai cấp vô sản trong cuộc cách mạng của chúng ta".

29 tháng Năm (11 tháng Sáu).

Lê-nin viết thư đi Xtốc-khôn cho C. Ra-đếch nói về sự cần thiết phải đoạn tuyệt ngay với Liên hiệp Xim-méc-van và đẩy mạnh việc triệu tập hội nghị quốc tế phải tả, coi đó là những điều kiện để thành lập Quốc tế III; Lê-nin yêu cầu Ra-đếch cho biết rõ có nhận được tin gì của V. A. Các-pin-xki về việc ông ta gửi cho Lê-nin phần "Kết luận" của cuốn "Cương lĩnh ruộng đất của đảng dân chủ - xã hội trong cuộc cách mạng Nga lần thứ nhất 1905 - 1907" và bài "Về một sự biếm họa chủ nghĩa Mác và về "chủ nghĩa kinh tế đế quốc"", hay không.

30 tháng Năm (12 tháng Sáu).

Lê-nin phát biểu tại phiên họp của Ban chấp hành đảng bộ Pê-tơ-rô-grát Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga và đưa ra dự thảo nghị quyết về việc thành lập một cơ quan báo chí riêng của Ban chấp hành Pê-tơ-rô-grát; Lê-nin đưa ra lời tuyên bố thực tế về ủy ban báo chí của công nhân thuộc báo "Tiến lên" trong năm 1906 (ủy ban về các cơ quan báo chí).

- 31 tháng Năm
(13 tháng Sáu).* Các bài của Lê-nin "Về tác hại của những câu nói suông" và "Các nhà tư bản nhạo báng nhân dân" đăng trên tờ "Sự thật", số 69.
- Lê-nin đọc diễn văn về vấn đề công nhân kiểm soát nền công nghiệp tại Hội nghị I của các ủy ban công xưởng - nhà máy ở Pê-tơ-rô-grát. Hội nghị đã thông qua nghị quyết của Lê-nin về các biện pháp để khắc phục sự phá sản về kinh tế.
- Lê-nin đọc diễn văn về tình hình hiện nay tại phiên họp của đảng đoàn bôn-sê-vích tại Đại hội I toàn Nga các Xô-viết.
- Lê-nin viết "Thư gửi các Ban chấp hành quận thuộc đảng bộ Pê-tơ-rô-grát của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (bôn-sê-vích) Nga" nhân có quyết định của Ban chấp hành đảng bộ Pê-tơ-rô-grát Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga lập một cơ quan báo chí riêng không trực thuộc Ban chấp hành trung ương.
- Lê-nin viết bài "Lập trường tiểu tư sản trong vấn đề phá sản về kinh tế".
- Cuối tháng Năm -
đầu tháng Sáu.* Lê-nin giao nhiệm vụ đặc biệt cho A. M. Côn-lôn-tai là đi dự đại hội của Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan họp ở Hen-xin-pho và trình bày nghị quyết về việc rút ra khỏi Quốc tế II và về việc gia nhập cánh tả Xim-méc-van; Lê-nin hiệu đính bản dự thảo nghị quyết do Côn-lôn-tai thảo ra.
- Tháng Năm.* Lê-nin chuẩn bị cho xuất bản cuốn sách nhỏ "Những tài liệu về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng". Cuốn sách này ra mắt trong nửa đầu tháng Sáu 1917.
- Tháng Năm - tháng Sáu.* Lê-nin viết lời bạt cho cuốn sách nhỏ của Người "Các chính đảng ở nước Nga và những nhiệm vụ của giai cấp vô sản".

- 1 (14) tháng Sáu.* Các bài của Lê-nin "Biện hộ cho một hành vi ô nhục", "Lập trường tiểu tư sản trong vấn đề phá sản kinh tế", "Lỗi người thì sáng, lỗi mình thì quáng" đăng trên báo "Sự thật", số 70.
- 2 (15) tháng Sáu.* Bài của Lê-nin "Không dân chủ đâu, ông Kê-ren-xki ạ!" đăng trên báo "Sự thật", số 71.
- 3 (16) tháng Sáu.* Các bài của Lê-nin "Chủ nghĩa bôn-sê-vích và sự "tan rã" của quân đội" và "Các ngài chế nhạo ai? Chế nhạo chính bản thân các ngài đây!" đăng trên báo "Sự thật", số 72.
- 3 - 24 tháng Sáu
(16 tháng Sáu -
7 tháng Bảy).* Lê-nin tham gia công việc của Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.
- 4 (17) tháng Sáu.* Các bài của Lê-nin "Sự phá sản về kinh tế và cuộc đấu tranh của giai cấp vô sản chống sự phá sản đó" và "Sự đối trá lần thứ nghìn lẻ một của bọn tư bản" đăng trên báo "Sự thật", số 73.
- Trong phiên họp (buổi tối) của Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, nhân Txê-rê-tê-li tuyên bố rằng dường như ở Nga không có một chính đảng nào tán thành một mình nắm lấy toàn bộ chính quyền trong nước, V. I. Lê-nin đứng tại chỗ nói lớn: "Có!", ý nói đến đảng bôn-sê-vích.
- Cũng trong phiên họp ấy, Lê-nin đọc một bài diễn văn về thái độ đối với Chính phủ lâm thời.
- 6 (19) tháng Sáu.* Lê-nin tham gia phiên họp mở rộng của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga; ủng hộ việc tổ chức ở Pê-tơ-rô-grát một cuộc biểu tình hòa bình của công nhân và binh sĩ với các khẩu hiệu bôn-sê-vích: phản đối các bộ

- trường tư sản, phản đối sự thỏa hiệp với bọn dân chủ - lập hiến, ủng hộ việc chuyển chính quyền vào tay các Xô-viết.
- Các bài "Bọn tôi phản động trong cuộc chính biến ngày 3 tháng Sáu chủ trương tấn công ngay tức khắc", "Liên minh để ngăn chặn cách mạng" và "Những lời cảm ơn" đăng trên báo "Sự thật", số 74.
- 7 (20) tháng Sáu.* Các bài của Lê-nin "Có con đường nào đi đến một nền hòa bình công bằng không?", "Về những kẻ thù của nhân dân", "Về vụ Grim" và "Lời ghi chú" đăng trên báo "Sự thật", số 75.
- 8 (21) tháng Sáu.* Các bài của Lê-nin "Cuộc "rút lui lớn"", "Về ích lợi của cuộc bút chiến về bản chất", "Bệnh dịch cả tin", "Con sẻ nắm trong tay còn hơn con sẻ bay trên trời" đăng trên báo "Sự thật", số 76.
- Lê-nin đọc diễn văn tại hội nghị mở rộng của Ban chấp hành trung ương, Ban chấp hành đảng bộ Pê-tơ-rô-grát, Tổ chức quân sự, các Ban chấp hành quận của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga với các đại biểu của các đơn vị quân đội và nhà máy bàn về cuộc biểu tình hòa bình và tâm trạng của quần chúng công nhân và binh sĩ.
- 9 (22) tháng Sáu.* Bài của Lê-nin "Thiết lập chủ nghĩa xã hội hay là bóc lột việc ăn cắp công quỹ?" đăng trên báo "Sự thật", số 77.
- Lê-nin đọc diễn văn về chiến tranh tại Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ.
- Đêm 9 rạng 10 tháng Sáu (đêm 22 rạng 23).* Lê-nin tham gia phiên họp của đảng đoàn bên-sê-vích trong Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, sau đó tham gia phiên họp của Ban chấp hành

- trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Ban chấp hành trung ương đã quyết định huỷ bỏ cuộc biểu tình đã được ấn định vào ngày 10 (23) tháng Sáu.
- Cùng với các ủy viên khác trong Ban chấp hành trung ương, Lê-nin chuẩn bị tài liệu cho báo "Sự thật" nhân có quyết định của Ban chấp hành về việc huỷ bỏ cuộc biểu tình. Các tài liệu đã được công bố vào ngày 23 và 24 (10 và 11) tháng Sáu trên báo "Sự thật", số 78 và 79, dưới ký: Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga.
- 10 (23) tháng Sáu.* Lê-nin viết dự thảo nghị quyết, được thông qua tại phiên họp mở rộng của các ủy viên Ban chấp hành trung ương, Ban chấp hành đảng bộ Pê-tơ-rô-grát và Tổ chức quân sự với các đại biểu của các cấp ủy các khu và các đơn vị quân đội. Hội nghị đã tán hành quyết định của Ban chấp hành trung ương về việc huỷ bỏ cuộc biểu tình ngày 10 (23) tháng Sáu và kêu gọi đấu tranh chống bọn phản cách mạng gốc đầu dậy.
- 11 (24) tháng Sáu.* Các bài của Lê-nin "Những kẻ bối rối và hoảng sợ", "Những lời ám chỉ", "Những lời đồn đại làm rối loạn nhân tâm" và "Câu đố" đăng trên báo "Sự thật", số 79.
- Lê-nin viết "Dự thảo một bản tuyên bố của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga và của Thường vụ đảng đoàn bên-sê-vích gửi Đại hội toàn Nga các Xô-viết về vấn đề cấm biểu tình".
- Lê-nin phát biểu tại phiên họp của Ban chấp hành đảng bộ Pê-téc-bua Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga về vấn đề cấm biểu tình.

- 13 (26) tháng Sáu. Bài của Lê-nin "Đến bước ngoặt" và "Thư gửi ban biên tập" đều đăng trên báo "Sự thật", số 80.
- 14 (27) tháng Sáu. Các bài của Lê-nin "Chính sách đối ngoại của cách mạng Nga" và "Lập trường mâu thuẫn" đăng trên báo "Sự thật", số 81.
- 14 - 18 tháng Sáu (27 tháng Sáu - 1 tháng Bảy). Lê-nin tích cực tham gia chuẩn bị cuộc biểu tình tháng Sáu.
- 15 (28) tháng Sáu. Bài của Lê-nin "Nước U-cra-i-na" đăng trên báo "Sự thật", số 82.
- 16 (29) tháng Sáu. Các bài của Lê-nin "Nguồn gốc giai cấp nào sản sinh ra những phần tử Ca-vai-nhác hiện nay và "sau này"?" và "Nhục nhã!" đăng trên báo "Sự thật", số 83.
- Lê-nin gửi điện báo cho Bộ phận ở nước ngoài của Ban chấp hành trung ương ở Xtốc-khôn biết về cuộc biểu tình sắp tới vào ngày 18 tháng Sáu của các lực lượng cách mạng chống các thế lực phản cách mạng dưới các khẩu hiệu: "Đả đảo phản cách mạng!", "Toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết!", "Phản đối chính sách tấn công!". v. v..
- 16 - 23 tháng Sáu (29 tháng Sáu - 6 tháng Bảy). Lê-nin tích cực tham gia công việc của Hội nghị toàn Nga các tổ chức quân sự ở tiền tuyến và hậu phương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, họp trong câu lạc bộ binh sĩ "Sự thật" (cung điện Ksê-xin-xcai-a). Hội nghị đã bầu Lê-nin vào đoàn chủ tịch.
- 17 (30) tháng Sáu. Các bài của Lê-nin "Đấu tranh chống bọn phản cách mạng như thế nào", "U-cra-i-na và sự thất bại của những đảng chấp chính ở Nga", "Hãy trừng trị Rốt-di-an-cô và

- Dgiun-cốp-xki về tội đã bao che một tên khiêu khích!" và "Xuyên tạc một cách kỳ quái những lời trích dẫn" đăng trên báo "Sự thật", số 84.
- Lê-nin viết thư cho Bộ phận ở nước ngoài của Ban chấp hành trung ương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga ở Xtốc-khôn, yêu cầu phải kiên quyết đoạn tuyệt với Liên hiệp Xim-méc-van và đấu tranh ủng hộ việc thành lập Quốc tế III chỉ gồm những người cánh tả, chống phái Cau-xky.
- 18 tháng Sáu (1 tháng Bảy). Các bài của Lê-nin "Những đảng cầm quyền và chịu trách nhiệm" và "Lại thêm một ban nữa" đăng trên báo "Sự thật", số 85.
- Lê-nin tham gia cuộc mít-tinh của những người biểu tình tại Mác-xô-vô-ê pô-li-ê.
- Lê-nin điều khiển phiên họp riêng của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga tổng kết cuộc biểu tình ngày 18 tháng Sáu (1 tháng Bảy).
- Báo "Sự thật" đăng danh sách ứng cử viên đại biểu Đu-ma thành phố Pê-tơ-rô-grát. V. I. Lê-nin có tên trong danh sách ứng cử viên của đảng bôn-sê-vích.
- 20 tháng Sáu (3 tháng Bảy). Bài của Lê-nin "Ngày mười tám tháng Sáu" đăng trên báo "Sự thật", số 86.
- Lê-nin đọc bản báo cáo về tình hình hiện nay tại Hội nghị toàn Nga các tổ chức quân sự ở tiền tuyến và hậu phương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga.
- Lê-nin được Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ bầu làm

	ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga.
<i>Khoảng từ 20 đến 23 tháng Sáu (3 đến 6 tháng Bảy).</i>	Lê-nin đọc bản báo cáo về vấn đề ruộng đất tại Hội nghị toàn Nga các tổ chức quân sự ở tiền tuyến và hậu phương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga.
<i>21 tháng Sáu (4 tháng Bảy).</i>	Các bài của Lê-nin "Cách mạng, tiến công và đảng ta", "Các ngài xã hội chủ nghĩa - cách mạng và các ngài men-sê-vích, các ngài khác với Plê-kha-nốp ở chỗ nào?" và "Rốt-di-an-cô tự biện hộ như thế nào" đăng trên báo "Sự thật", số 87.
<i>22 tháng Sáu (5 tháng Bảy).</i>	Các bài của Lê-nin "Bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích đã đưa cách mạng tới chỗ nào?" đăng trên báo "Sự thật", số 88.
<i>24 tháng Sáu (7 tháng Bảy).</i>	Các bài của Lê-nin "Có thể dùng "chủ nghĩa Gia-cô-banh" để dọa nạt giai cấp công nhân được không?" và "Về sự cần thiết phải thành lập một công đoàn của công nhân nông nghiệp ở Nga" (bài thứ nhất) đăng trên báo "Sự thật", số 90.
<i>25 tháng Sáu (8 tháng Bảy).</i>	Các bài của Lê-nin "Về sự cần thiết phải thành lập một công đoàn của công nhân nông nghiệp ở Nga" (bài thứ hai) và "Một cuộc cách mạng rệu rã" đăng trên báo "Sự thật", số 91.
<i>27 tháng Sáu (10 tháng Bảy).</i>	Các bài của Lê-nin "Biến động giai cấp" và "Những kỳ tích về nghị lực cách mạng" đăng trên báo "Sự thật", số 92.
<i>29 tháng Sáu (12 tháng Bảy).</i>	Các bài của Lê-nin "Nói suông và sự thực" và "Các ngài tư bản giấu giếm lợi nhuận như thế nào (Về vấn đề kiểm soát)" đăng trên báo "Sự thật", số 94.
<i>29 tháng Sáu - 4 tháng Bảy (12 - 17 tháng Bảy).</i>	Do bị đau ốm, Lê-nin đi nghỉ vài ngày ở nhà riêng của V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích

	ở làng Nây-vô-la, gần ga Mu-xta-mi-a-ka (Phần-lan, ngày nay là huyện Rô-sin-xki, tỉnh Lê-nin-grát).
<i>30 tháng Sáu (13 tháng Bảy).</i>	Các bài của Lê-nin "Khủng hoảng ngày càng tới gần, kinh tế suy sụp ngày càng nghiêm trọng", "Làm như thế nào đây" đăng trên báo "Sự thật", số 95.
<i>1 (14) tháng Bảy.</i>	Các bài của Lê-nin "Người ta đã lừa bịp nông dân như thế nào và tại sao?" và "Ai chịu trách nhiệm?" đăng trên báo "Sự thật", số 96.
<i>3 (16) tháng Bảy.</i>	Lê-nin viết bài "Bọn dân chủ - lập hiến trông mong cái gì khi rút ra khỏi nội các?".
<i>4 (17) tháng Bảy.</i>	Từ Phần-lan, nơi V. I. Lê-nin nghỉ vài ngày tại nhà riêng của V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích, Người trở về Pê-tơ-rô-grát (vào buổi sáng), vì những sóng động đã bắt đầu nổi lên trong những ngày tháng Bảy ở thủ đô.
	Từ trên bao lơn cung điện Ksê-xin-xcai-a, Lê-nin đã đọc một bài diễn văn ngắn trước những người biểu tình.
<i>Đêm 4 rạng ngày 5 tháng Bảy (đêm 17 rạng ngày 18).</i>	Lê-nin tham gia hội nghị của Ban chấp hành trung ương và Ban chấp hành đảng bộ Pê-tơ-rô-grát Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga; hội nghị ra nghị quyết đình chỉ cuộc biểu tình; hội nghị ra lời hiệu triệu công nhân và binh sĩ hãy kết thúc cuộc biểu tình một cách hòa bình và có tổ chức, và chuẩn bị lực lượng cho cuộc đấu tranh sau này.
	Lê-nin ghé vào ban biên tập báo "Sự thật" một lúc, và khi Người vừa rời khỏi tòa báo, thì tòa báo bị bọn học viên trường sĩ quan đập phá.

- 5 (18) tháng Bảy. Bài của Lê-nin "Toàn bộ chính quyền về tay các Xô-viết!" đăng trên báo "Sự thật", số 99.
- 5 tháng Bảy - 24 tháng Mười (18 tháng Bảy - 6 tháng Mười một). Tuy sống trong hoàn cảnh bí mật (Pê-tơ-rô-grát — ga Ra-dơ-líp — Phần-lan — Pê-tơ-rô-grát), Lê-nin vẫn liên hệ chặt chẽ với Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga và hướng dẫn hoạt động của Ban chấp hành; Người tiếp tục cộng tác với các báo bôn-sê-vích, trong đó đăng nhiều bài báo và bút ký chính trị có tính chất chỉ đạo của Người.
- 5 (18) tháng Bảy. Vào lúc sáng sớm, Lê-nin, có I-a. M. Xvéc-đlốp cùng đi theo, chuyển sang một căn nhà bí mật của M. L. Xu-li-mô-va (phố bờ sông Các-pốp-ca, nhà số 25, căn hộ 18, khu phố Pê-tơ-rô-grát) và ở đó cho đến sáng 6 (19) tháng Bảy.
- Lê-nin viết các bài "Đâu là chính quyền, đâu là phản cách mạng", "Những lời vu khống vô sỉ của các báo chí Trăm đen và của A-lếch-xin-xki", "Lời xấu và sự thật", "Đã tiến sát đến bản chất của vấn đề" và "Lại một vụ Đrây-phuyt nữa chăng?". Các bài này đăng trên báo "Sự thật khổ nhỏ", ra ngày 6 (19) tháng Bảy.
- Sớm nhất là 5 (18) tháng Bảy, chậm nhất là 7 (20). Lê-nin gửi cho Ca-mê-nép một bức thư ngắn, yêu cầu Ca-mê-nép xuất bản tác phẩm "Chủ nghĩa Mác về vấn đề nhà nước" nếu Người bị hy sinh.
- 6 (19) tháng Bảy. Sáng sớm, từ nhà của M. L. Xu-li-mô-va, Lê-nin chuyển sang nhà của anh công nhân V. N. Ca-i-u-rốp ở khu Vư-boóc-gơ (nhà số 2, ngõ I-a-dư-cốp), Người lưu lại đây vài giờ.
- Buổi trưa, Lê-nin tham gia hội nghị của Ủy ban thực hiện thuộc Ban chấp hành đảng

bộ Pê-tơ-rô-grát Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga họp tại trạm gác cổng nhà máy "Rê-nô Nga". Lê-nin kiên quyết phản đối cuộc tổng bãi công chính trị; Người đưa ra bản dự thảo lời kêu gọi, do Người viết, kêu gọi công nhân đi làm trở lại từ sáng ngày 7 (20) tháng Bảy.

Ủy ban thực hiện thuộc Ban chấp hành đã chấp nhận lời kêu gọi của Lê-nin.

Buổi tối, Lê-nin triệu tập cuộc họp hẹp của các ủy viên Ban chấp hành trung ương đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, tại nhà của M. V. Phô-pha-nô-va (phố Xéc-đô-bôn-xcai-a, nhà 1/92 căn hộ 41, khu Vư-boóc-gơ) để bàn về các sự kiện tháng Bảy.

Đêm đó, Lê-nin chuyển sang ở nhà N. G. Pô-lê-ta-ép (phố Mút-nin-xcai-a nhà 33/19, căn hộ 1) và ở đây cho đến sáng ngày 7 (20) tháng Bảy.

Bọn học viên trường sĩ quan tiến hành lục soát nhà của gia đình Ê-li-da-rốp, nơi V. I. Lê-nin và N. C. Crúp-xcai-a sống (phố Si-rô-cai-a, nhà 48/9, căn hộ 24, khu Pê-tơ-rô-grát).

Lê-nin viết bài "Vụ Đrây-phuyt".

Chính phủ lâm thời ra lệnh bắt Lê-nin.

Sáng sớm, Lê-nin chuyển từ nhà N. G. Pô-lê-ta-ép, sang ở nhà của X. I-a. An-li-lu-ép (phố Rô-giô-đê-xtơ-ven-xcai-a 10, nhà 17-a, căn hộ 20), Người ở đây gần ba ngày đêm (cho đến khuya ngày 9 (22) tháng Bảy).

Lê-nin viết cho Thường vụ Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ toàn Nga bức thư phản kháng việc khám xét nhà riêng của Người.

Đêm 6 rạng ngày 7 tháng Bảy (đêm 19 rạng 20).

6 - 7 (19 - 20) tháng Bảy

7 (20) tháng Bảy.

Lê-nin viết các bài "Cải chính những tin đồn mờ ám", và "Ba cuộc khủng hoảng".

Lê-nin họp với V. P. Nô-ghin, G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê, I. V. Xta-lin, E. Đ. Xta-xô-va, v. v., bàn về vấn đề có nên ra trước tòa án của Chính phủ lâm thời tư sản không.

8 (21) tháng Bảy.

Lê-nin viết bài "Các lãnh tụ bốn-sê-vích có nên ra trước tòa không?".

MỤC LỤC

Lời Nhà xuất bản	V
Lời tựa	VII

1917

"SỰ KHỦNG HOẢNG VỀ CHÍNH QUYỀN"	1 - 4
NƯỚC PHẦN-LAN VÀ NƯỚC NGÀ	5 - 9
THƯ GỬI BAN BIÊN TẬP	10
SỰ BIỆN HỘ CHO CHỦ NGHĨA ĐẾ QUỐC, ĐƯỢC CHE ĐẬY BẰNG NHỮNG LỜI NÓI TỐT ĐẸP	13 - 15
MỘT VĂN KIỆN ĐÁNG BUỒN	16 - 20
ĐỌA DẪM NHÂN DÂN BẰNG NHỮNG NỖI KHIẾP SỢ CỦA GIAI CẤP TƯ SẢN	21 - 24.
* MỘT BẢN TIỂU SỬ TỰ THUẬT CHƯA KẾT THÚC	25 - 26
ĐÊM HỒM TRƯỚC	27
HỢP ĐẢ QUÊN ĐIỀU CHỦ YẾU (<i>Cương lĩnh thị chính của đảng của giai cấp vô sản</i>)	28 - 33
HỢP TÁC GIAI CẤP VỚI TƯ BẢN HAY ĐẤU TRANH GIAI CẤP CHỐNG TƯ BẢN	34 - 36
VỀ MỘT CHÍNH QUYỀN CÁCH MẠNG VỮNG MẠNH	37 - 39

* Hoa thị dùng để chỉ những đầu đề do Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô đặt.

QUÀ MỪNG NGÀY SƠ SINH... CỦA CHÍNH PHỦ "MỚI"	40 - 43
CHÍNH PHỦ "MỚI" ĐÃ LẠC HẬU KHÔNG NHỮNG SO VỚI CÔNG NHÂN CÁCH MẠNG MÀ CŨNG LẠC HẬU SO VỚI QUẦN CHÚNG NÔNG DÂN NỮA	44 - 45
NGƯỜI TA CHẶN ĐƯỜNG	46 - 49
THƯ ỦY NHIỆM CHO ĐẠI BIỂU CÁC NHÀ MÁY VÀ QUÂN ĐỘI TRONG XÔ-VIẾT ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN VÀ BINH SĨ	50 - 52
THƯ NGỎ GỬI CÁC ĐẠI BIỂU ĐẠI HỘI NÔNG DÂN TOÀN ANH	53 - 59
* BÁO CÁO VỀ KẾT QUẢ CỦA HỘI NGHỊ VII TOÀN ANH (HỘI NGHỊ THÁNG TƯ) ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH NGÀY 8 (21) THÁNG NĂM 1917	60 - 64
"ĐÌNH CHIẾN THỰC SỰ"	65 - 68
NHỮNG BÍ MẬT CỦA CHÍNH SÁCH ĐỐI NGOẠI	69 - 71
MỘT TRONG NHỮNG HIỆP ƯỚC BÍ MẬT	72 - 74
LÊN GIỌNG BỘ TRƯỞNG	75
HỌ ĐI TÌM MỘT NA-PÔ-LÊ-ÔNG	76 - 77
KHÔNG CÓ GÌ THAY ĐỔI CÁI	78 - 79
MỘT SỰ TỪ BỎ ĐÁNG BUỒN CHỦ NGHĨA DÂN CHỦ	80 - 83
VỀ VIỆC TRIỆU TẬP CÁI GỌI LÀ HỘI NGHỊ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA QUỐC TẾ VỚI SỰ THAM GIA CỦA NHỮNG PHẦN TỬ XÃ HỘI - SÔ-VANH	84
* BÀI NÓI CHUYỆN TRONG BUỔI MÍT-TINH Ở NHÀ MÁY PU-TI-LỐP. NGÀY 12 (25) THÁNG NĂM 1917. <i>Bản tường thuật vấn tắt trên báo</i>	85 - 86
ĐẢNG CỦA GIAI CẤP VÔ SẢN TRONG CUỘC BẦU CỬ VÀO CÁC ĐU-MA HÀNG QUẬN	87 - 89

TRƯỚC CÁCH MẠNG, ĐẢNG TA ĐÃ TUYÊN BỐ GÌ VỀ CHIẾN TRANH	90 - 92
* BỔ SUNG VÀO BÀI BÁO CỦA N. C. CRÚP-XCALA "MỘT TRANG SỬ CỦA ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI ANH"	93
ĐỔ NÁT ĐẾN NƠI RỒI	94 - 97
CHIẾN TRANH VÀ CÁCH MẠNG. <i>Bài nói chuyện ngày 14 (27) tháng Năm 1917</i>	98 - 131
NHỮNG THỦ ĐOẠN ĐỀ HÈN	132 - 134
TAI HỌA KHÔNG SAO TRÁNH KHỎI VÀ NHỮNG LỜI HỨA HẸN KHÔNG BỜ BẾN	135 - 143
(Bài thứ nhất)	135
(Bài thứ hai)	139
VỀ VIỆC HỢP NHẤT NHỮNG NGƯỜI QUỐC TẾ CHỦ NGHĨA	144 - 146
LỘN XỘN TRONG ĐẦU ÓC (<i>Lại bàn về vấn đề thôn tính</i>)	147 - 150
ĐẤU TRANH ĐỂ KHẮC PHỤC SỰ PHÁ SẢN VỀ KINH TẾ BẰNG CÁCH TĂNG THÊM NHIỀU TIỂU BAN	151 - 152
LẠI MỘT LẦN NỮA XA RỜI CHỦ NGHĨA DÂN CHỦ	153 - 154
BỌN TƯ BẢN DỌA NẠT NHÂN DÂN NHƯ THẾ NÀO?	155 - 157
LẠI MỘT TỘI NỮA CỦA BỌN TƯ BẢN	158 - 159
LUÔN LUÔN VẤN CỨ NÓI LÁO	160
THƯ GỬI BAN BIÊN TẬP	161
TÌNH TRẠNG HAI CHÍNH QUYỀN SONG SONG TỒN TẠI ĐÃ MẤT ĐI CHƯA?	162 - 166
VỀ VIỆC "TỰ TIỆN CHIẾM ĐOẠT" RUỘNG ĐẤT (<i>Những lý lẽ yếu ớt của bọn "xã hội chủ nghĩa - cách mạng"</i>)	167 - 172
NHỮNG TÀI LIỆU VỀ VIỆC SỬA ĐỔI CƯƠNG LĨNH CỦA ĐẢNG	173 - 204

1. LỜI TỰA	175
2. DỰ THẢO NHỮNG ĐIỂM SỬA ĐỔI NHỮNG PHẦN LÝ LUẬN, CHÍNH TRỊ VÀ VÀI PHẦN KHÁC TRONG CƯƠNG LĨNH	177
* 3. NHỮNG SUY NGHĨ VỀ NHỮNG NHẬN XÉT CỦA TIỂU BAN CỦA HỘI NGHỊ VII TOÀN ANH (HỘI NGHỊ THÁNG TƯ) ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH	184
* 4. VỀ DỰ THẢO SỬA ĐỔI CƯƠNG LĨNH	187
* ĐẠI HỘI I CÁC ĐẠI BIỂU NÔNG DÂN TOÀN ANH ngày 4 - 28 tháng Năm (17 tháng Năm - 10 tháng Sáu) 1917	205 - 235
1. DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT VỀ VẤN ĐỀ RUỘNG ĐẤT	207
* 2. DIỄN VĂN VỀ VẤN ĐỀ RUỘNG ĐẤT NGÀY 22 THÁNG NĂM (4 THÁNG SÁU) 1917	210
CÁC CHÍNH ĐẢNG TRONG CÁC CUỘC TUYỂN CỬ VÀO CÁC ĐU-MA HÀNG QUẬN PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT	237 - 242
HAI THIẾU SÓT	243 - 244
NGHỊ QUYẾT VỀ NHỮNG BIỆN PHÁP KINH TẾ ĐỂ KHẮC PHỤC SỰ PHÁ SẴN VỀ KINH TẾ	245 - 248
THỎA HIỆP VỚI BỌN TƯ BẢN HAY ĐÁNH ĐỔ CHÚNG? (<i>Làm thế nào để chấm dứt chiến tranh</i>).....	249 - 252
SỰ BỀN CHẮC CỦA MỘT DÂY XÍCH LÀ DO SỰ BỀN CHẮC CỦA KHÂU YẾU NHẤT CỦA NÓ QUYẾT ĐỊNH	253 - 254
CẦN PHẢI VẠCH MẶT BỌN TƯ BẢN	255 - 257
CÁC BÁO CÁO VỀ SỰ PHÁ SẴN VỀ KINH TẾ	258 - 261
* "TRÒ ẢO THUẬT" VÀ ẢO THUẬT CỦA TÍNH VÔ NGUYÊN TẮC VỀ CHÍNH TRỊ	262 - 264
BỌN TRẮM ĐEN ỦNG HỘ ĐẢNG DÂN CHỦ - LẬP HIẾN, PHÁI MEN-SÊ-VÍCH VÀ PHÁI DÂN TUÝ THAM GIA CHÍNH PHỦ VỚI ĐẢNG DÂN CHỦ - LẬP HIẾN	265 - 266

LIÊN MINH BỈ ỒI CỦA PHÁI MEN-SÊ-VÍCH VÀ PHÁI DÂN TUÝ VỚI NHÓM "THỐNG NHẤT"	267 - 269
BỌN PHẢN CÁCH MẠNG CHUYỂN SANG TẤN CÔNG ("Những người Gia-cô-banh không được lòng dân").	270 - 273
MỘT VẤN ĐỀ CÓ TÍNH NGUYÊN TẮC (<i>"Những lời đã bị bỏ quên" của chủ nghĩa dân chủ</i>)	274 - 277
KHÔNG CÓ VŨ KHÍ SẠCH SẼ VÀ CÓ TÍNH NGUYÊN TẮC, HỌ LIÊN VỢ LẤY NHỮNG VŨ KHÍ BẮN THỬ	278 - 279
HỘI NGHỊ CỦA BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ PÊ-TÊC-BUA ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH ngày 30 tháng Năm (12 tháng Sáu) 1917	281 - 288
* 1. LỜI PHÁT BIỂU VỀ VẤN ĐỀ CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ PÊ-TÊC- BUA	283
* 2. TUYÊN BỐ THỰC VỀ TIỂU BAN TRỰC THUỘC BÁO "TIẾN LÊN"	286
* 3. DỰ THẢO CÁC NGHỊ QUYẾT	287
Nghị quyết thứ nhất	287
Nghị quyết thứ hai	287
VỀ TÁC HẠI CỦA NHỮNG CÂU NÓI SUÔNG	289 - 292
CÁC NHÀ TƯ BẢN NHẠO BÁNG NHÂN DÂN	293 - 296
THƯ GỬI CÁC BAN CHẤP HÀNH QUẬN THUỘC ĐẢNG BỘ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT CỦA ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH	297 - 301
* BÀI NÓI TẠI HỘI NGHỊ I CỦA CÁC ỦY BAN CÔNG XŨNG - NHÀ MÁY Ở PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT NGÀY 31 THÁNG NĂM (13 THÁNG SÁU) 1917. <i>Bản tường thuật ngắn trên báo</i>	302 - 304
* BÀI NÓI TẠI CUỘC HỌP CỦA ĐẢNG ĐOÀN BÔN-SÊ- VÍCH TRONG ĐẠI HỘI I TOÀN ANH CÁC XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN VÀ BINH SĨ NGÀY 31 THÁNG NĂM (13 THÁNG SÁU) 1917. <i>Bản tường thuật ngắn trên báo</i>	305 - 307

BIỆN HỘ CHO MỘT HÀNH VI Ô NHỤC	308 - 312
LẬP TRƯỜNG TIỂU TƯ SẢN TRONG VẤN ĐỀ PHÁ SẢN KINH TẾ	313 - 316
LỖI NGƯỜI THÌ SÁNG, LỖI MÌNH THÌ QUÁNG	317 - 320
KHÔNG DÂN CHỦ ĐẤU, ÔNG KÊ-REN-XKI Ạ!	321 - 323
CHỦ NGHĨA BÔN-SÊ-VÍCH VÀ SỰ "TAN RÃ" CỦA QUÂN ĐỘI	324 - 327
CÁC NGÀI CHẾ NHẠO AI? CHẾ NHẠO CHÍNH BẢN THÂN CÁC NGÀI ĐẤY!	328 - 330
* ĐẠI HỘI I TOÀN NGÀ CÁC XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN VÀ BINH SĨ ngày 3 - 24 tháng Sáu (16 tháng Sáu - 7 tháng Bảy) 1917	331 - 369
* 1. DIỄN VĂN VỀ THÁI ĐỘ VỚI CHÍNH PHỦ LÂM THỜI NGÀY 4 (17) THÁNG SÁU	333
* 2. DIỄN VĂN VỀ CHIẾN TRANH NGÀY 9 (22) THÁNG SÁU	351
SỰ PHÁ SẢN VỀ KINH TẾ VÀ CUỘC ĐẤU TRANH CỦA GIAI CẤP VÔ SẢN CHỐNG SỰ PHÁ SẢN ĐÓ	370 - 373
SỰ ĐỐI TRÁ LẦN THỨ MỘT NGHÌN LẺ MỘT CỦA BỌN TƯ BẢN	374 - 375
BỌN TỐI PHẢN ĐỘNG TRONG CUỘC CHÍNH BIẾN NGÀY 3 THÁNG SÁU CHỦ TRƯỞNG TẤN CÔNG NGAY TỨC KHẮC	376 - 378
LIÊN MINH ĐỂ NGĂN CHẶN CÁCH MẠNG	379- 382
LỜI CẢM ƠN	383
CÓ CON ĐƯỜNG NÀO ĐI ĐẾN MỘT NỀN HÒA BÌNH CÔNG BẰNG KHÔNG?	384 - 386
VỀ NHỮNG KẺ THỬ CỦA NHÂN DÂN	387 - 389
VỀ VỤ GRIM	390
LỜI GHI CHÚ	391
CUỘC "RÚT LUI LỚN"	392 - 395

VỀ LỢI ÍCH CỦA CUỘC BÚT CHIẾN VỀ BẢN CHẤT	396 - 397
BỆNH DỊCH CÁ TIN	398 - 400
CON SẼ NẮM TRONG TAY CÒN HƠN CON SẾU BAY TRÊN TRỜI	401
THIỆT LẬP CHỦ NGHĨA XÃ HỘI HAY LÀ BÓC TRẦN VIỆC ĂN CẤP CÔNG QUỸ?	402 - 404
NHỮNG KẺ BỐI RỐI VÀ HOẢNG SỢ	405 - 407
NHỮNG LỜI ÁM CHỈ	408 - 409
"NHỮNG LỜI ĐỐN ĐẠI LÀM RỐI LOẠN NHÂN TÂM"	410
CÂU ĐỐ	411
* DỰ THẢO MỘT BẢN TUYÊN BỐ CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA VÀ CỦA THƯỜNG VỤ ĐẢNG ĐOÀN BÔN-SÊ- VÍCH GỬI CHO ĐẠI HỘI TOÀN NGÀ CÁC XÔ-VIỆT VỀ VẤN ĐỀ CẤM BIỂU TÌNH	412 - 414
* DIỄN VĂN ĐỌC NGÀY 11 (24) THÁNG SÁU 1917 TRƯỚC BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ PÊ-TÉC-BUA ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA VỀ VIỆC BÃI BỎ CUỘC BIỂU TÌNH	415 - 417
ĐẾN BƯỚC NGOẶT	418 - 420
THƯ GỬI BAN BIÊN TẬP	421
CHÍNH SÁCH ĐỐI NGOẠI CỦA CÁCH MẠNG NGA	422- 425
LẬP TRƯỜNG MÀU THUẤN	426 - 429
NƯỚC U-CRA-I-NA	430 - 432
NGUỒN GỐC GIAI CẤP NÀO SẢN SINH RA NHỮNG PHẦN TỬ CA-VAI-NHÁC HIỆN NAY VÀ "SAU NÀY"?	433 - 437
NHỤC NHẢ!	438
ĐẤU TRANH CHỐNG BỌN PHẢN CÁCH MẠNG NHƯ THỂ NÀO	439 - 440

U-CRAI-I-NA VÀ SỰ THẤT BẠI CỦA NHỮNG ĐẢNG CHẤP CHÍNH Ở NGA	441 - 444
HÃY TRỪNG TRỊ RỐT-DI-AN-CÔ VÀ ĐGIUN-CỐP-XKI VỀ TỘI ĐÃ BAO CHE MỘT TÊN KHIÊU KHÍCH!	445
XUYỀN TẠC MỘT CÁCH KỶ QUÁI NHỮNG LỜI TRÍCH DẪN	446 - 447
NHỮNG ĐẢNG CẦM QUYỀN VÀ CHỊU TRÁCH NHIỆM	448 - 451
LẠI THÊM MỘT BAN NỮA	452 - 453
NGÀY MƯỜI TÁM THÁNG SÁU	454 - 457
* BÁO CÁO VỀ TÌNH HÌNH HIỆN NAY ĐỌC TẠI HỘI NGHỊ TOÀN NGA CÁC TỔ CHỨC QUÂN SỰ Ở TIỀN TUYẾN VÀ HẬU PHƯƠNG CỦA ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA NGÀY 20 THÁNG SÁU (3 THÁNG BẢY) 1917. <i>Bản tường thuật ngắn trên báo</i>	458 - 459
CÁCH MẠNG, TIẾN CÔNG VÀ ĐẢNG TA	460 - 462
CÁC NGÀI XÃ HỘI CHỦ NGHĨA - CÁCH MẠNG VÀ CÁC NGÀI MEN-SÊ-VÍCH, CÁC NGÀI KHÁC VỚI PLÊ-KHA- NỐP Ở CHỖ NÀO?	463
RỐT-DI-AN-CÔ TỰ BIỆN HỘ NHƯ THẾ NÀO?	464
BỌN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA - CÁCH MẠNG VÀ BỌN MEN- SÊ-VÍCH ĐÃ ĐƯA CÁCH MẠNG TỚI CHỖ NÀO?	465 - 468
CÓ THỂ DỪNG "CHỦ NGHĨA GIA-CÔ-BANH" ĐỂ DỌA NẠT GIAI CẤP CÔNG NHÂN ĐƯỢC KHÔNG?	469 - 471
VỀ SỰ CẦN THIẾT PHẢI THÀNH LẬP MỘT CÔNG ĐOÀN CỦA CÔNG NHÂN NÔNG NGHIỆP Ở NGA	472 - 477
Bài thứ nhất.....	472
Bài thứ hai	474
MỘT CUỘC CÁCH MẠNG RẼU RÃ	478 - 482

BIẾN ĐỘNG GIAI CẤP	483 - 486
NHỮNG KỶ TÍCH VỀ NGHỊ LỰC CÁCH MẠNG	487 - 490
NÓI SUÔNG VÀ SỰ THỰC	491 - 494
CÁC NGÀI TƯ BẢN GIẤU GIỂM LỢI NHUẬN NHƯ THẾ NÀO (<i>Về vấn đề kiểm soát</i>)	495 - 497
KHỦNG HOẢNG NGÀY CÀNG TỚI GẦN, KINH TẾ SUY SỤP NGÀY CÀNG NGHIÊM TRỌNG	498 - 501
LÀM NHƯ THẾ NÀO ĐÂY?	502 - 504
NGƯỜI TA ĐÃ LỪA BỊP NÓNG DÂN NHƯ THẾ NÀO VÀ TẠI SAO?	505 - 508
AI CHỊU TRÁCH NHIỆM	509 - 511
ĐẢNG DÂN CHỦ LẬP HIẾN CÓ THỂ TRÔNG MONG CÁI GÌ KHI RÚT RA KHỎI NỘI CÁC?.....	512 - 514
TOÀN BỘ CHÍNH QUYỀN VỀ TAY CÁC XÔ-VIỆT!	515 - 517
ĐÂU LÀ CHÍNH QUYỀN VÀ ĐÂU LÀ PHẢN CÁCH MẠNG?	518 - 526
NHỮNG LỜI VU KHỐNG VÔ SỬ CỦA BÁO CHÍ BỌN TRĂM ĐEN VÀ CỦA A-LẾCH-XIN-XKI	527 - 528
NÓI XẤU VÀ SỰ THẬT	529 - 531
ĐÃ TIẾN SÁT ĐẾN BẢN CHẤT CỦA VẤN ĐỀ	532 - 533
LẠI MỘT VỤ ĐRÂY-PHUÝT NỮA CHĂNG?.....	534 - 535
* LỜI KÊU GỌI CỦA ỦY BAN THỰC HIỆN THUỘC BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ PÊ-TÉC-BUA ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) NGA	536
VỤ ĐRÂY-PHUÝT	537 - 539
CẢI CHÍNH NHỮNG TIN ĐỒN MỜ ÁM.....	540
BA CUỘC KHỦNG HOẢNG	541 - 547
CÁC LÃNH TỤ BỌN-SÊ-VÍCH CÓ NÊN RA TRƯỚC TÒA KHÔNG?	548 - 549

CÁC TÀI LIỆU CHUẨN BỊ

* ĐỀ CƯƠNG VỀ LỜI TUYÊN BỐ CỦA CHÍNH PHỦ LÂM THỜI	553 - 555
* ĐỀ CƯƠNG BÁO CÁO VỀ KẾT QUẢ CỦA HỘI NGHỊ VII TOÀN ANH (HỘI NGHỊ THÁNG TƯ) ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI (b) ANH TẠI HỘI NGHỊ ĐẢNG BỘ PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT NGÀY 8 (21) THÁNG NĂM 1917	556 - 560
* ĐỀ CƯƠNG NGHỊ QUYẾT VỀ NHỮNG BIỆN PHÁP KINH TẾ ĐỂ KHẮC PHỤC SỰ PHÁ SẢN VỀ KINH TẾ	561 - 562
* DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI NGHỊ LIÊN TỊCH GIỮA CÁC ĐẠI BIỂU CỦA BAN CHẤP HÀNH QUẬN VÀ CÁC ĐƠN VỊ QUÂN ĐỘI PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT VỚI CÁC ĐẠI BIỂU CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG VÀ BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ PÊ-TÊC-BUA NGÀY 10 (23) THÁNG SÁU 1917	563 - 564
TIẾN TỚI ĐẠI HỘI CÁC XÕ-VIỆT.....	565 - 566
Danh mục các tác phẩm của V. I. Lê-nin cho đến nay chưa tìm thấy (<i>Tháng Năm - tháng Sáu 1917</i>)	569
Danh mục các xuất bản phẩm và tác phẩm mà V. I. Lê-nin đã tham gia hiệu đính	570 - 571
Danh mục các tác phẩm có thể là của V. I. Lê-nin	572 - 573
Chú thích	574 - 654
Bản chỉ dẫn các sách báo và tài liệu mà V. I. Lê-nin đã trích dẫn và nói đến.....	657 - 689
Bản chỉ dẫn tên người	690 - 731
Thân thế và sự nghiệp của V. I. Lê-nin	732 - 748

PHỤ BẢN

Trang đầu báo "Sự thật", số 47, ngày 16 (3) tháng Năm 1917 có đăng những bài của V. I. Lê-nin "Sự biện hộ cho chủ nghĩa đế quốc, được che đậy bằng những lời nói tốt đẹp" và "Một văn kiện đáng buồn"	11
Trang đầu bản thảo cuốn sách của V. I. Lê-nin "Dự thảo nghị quyết về vấn đề ruộng đất". — 1917.....	206 - 207
Bìa cuốn sách mỏng "Diễn văn của Lê-nin về vấn đề ruộng đất" do Ban chấp hành đảng bộ X-mô-len-xcơ Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga xuất bản — 1917	212 - 213
Trang đầu báo ""Sự thật" khổ nhỏ", ngày 19 (6) tháng Bảy 1917 có đăng bài của V. I. Lê-nin "Đâu là chính quyền và đâu là phản cách mạng?"	519

Chịu trách nhiệm xuất bản

TRỊNH THỨC HUỖNH

Chịu trách nhiệm nội dung

TS. LÊ VĂN YẾN

Biên tập nội dung:

YẾN LÊ

ANH XUÂN

Trình bày kỹ, mỹ thuật:

ĐƯỜNG HỒNG MAI

Trình bày bì:

PHÙNG MINH TRANG

Chế bản vi tính:

TRỊNH THÙY DƯƠNG

Sửa bản in và đọc sách mẫu:

ANH XUÂN

In 1.000 cuốn, khổ 14,5 x 20,5 cm, tại Công ty In và Văn hóa phẩm.

Giấy phép xuất bản số: 14-429/CXB-QLXB, ngày 30-3-2005.

In xong và nộp lưu chiểu tháng 8 - 2005.